XVI. (1967.) ÉVFOLYAM 1. SZÁM

Akadémiai Közlöny

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:
A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
HIVATALA

BUDAPEST, 1967. JANUÁR 14.

TARTALOM

Törvények, rendeletek, határozatok	29/1966. (XII. 21.) Korm. rendelet	Egyes munkaviszonyból eredő követelések érvényesítéséről	2
Miniszteri rendeletek és utasítások	6/1966. (XII. 21.) Mü. M.	A dolgozót terhelő kártérítés megállapításáról	2
	47/1966. (Mg. É. 48.) FM	Egyes felsőoktatási intézmények tanszéki szervezetének, illetőleg tanszék elnevezésének módosításáról	2
Az Akadémia Elnökségének határozatai	45/1966. sz. határozat	A filozófiai kutatómunka helyzetéről és feladatairól	3
	46/1966. sz. határozat	A tudományos kutatások irányítási rendszerének aktuális problémáival kapcsolatos akadémiai állásfoglalásról	3
	47/1966. sz. határozat	Az első hazai phytotronnak az MTA martonvásári Mezőgazdasági Kutató Intézetében történő felépítéséről	3
	48/1966. sz. határozat	A Magyar Tudományos Akadémia 1968. évi tudományos tanácskozási tervéről	4
	50/1966. sz. határozat	Az 1964-ben megjelent kiadványok (könyv és folyóirat) tartalmi, tudománypolitikai értékeléséről	6
	51/1966. sz. határozat	A Pszichológiai Bizottság szervezeti hovatartozásáról	6
	52/1966. sz. határozat	A neveléstudományi kutatások tartalmi és szervezeti problémáiról	6
	53/1966. sz. határozat	A Radiokémiai Bizottság létesítéséről és a Bizottság elnökének megválasztásáról	7
	54/1966. sz. határozat	A külföldi folyóiratokban való publikálás szabályozásáról szóló 22/1964. sz. elnökségi határozat 4. pontjának módosításáról	7
	55/1966. sz. határozat	A KFKI Bizottság létesítéséről és a Bizottság elnökének megválasztásáról	7
	56/1966. sz. határozat	A Történettudományi Bizottság elnöki tisztségében bekövetkezett változásról	8
	58/1966. sz. határozat	Az V. Osztály osztályvezetőségében bekövetkezett változásról	8
Közlemény		A Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának fogadóórájáról	8

Az új év alkalmából kifejezett jókívánságokért köszönetet mond a Magyar Tudományos Akadémia Elnöksége

Jogszabályok

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány 29/1966. (XII. 21.) számú

rendelete

egyes munkaviszonyból eredő követelések érvényesítéséről

1. §

(1) Az 53/1953. (XI. 28.) MT számú rendelet (a továbbiakban: Mt. V.) 190. § (1) bekezdés első mondata helyébe a következő rendelkezés lép:

„A dolgozót a kár megtérítésére a kár felfedezésétől számított, az Mt. V. 236. §-ának (1) bekezdése utolsó mondatában meghatározott határidőn belül indokolt határozatban a vállalat kötelezi."

(2) Az Mt. V. 145. § (2) bekezdés utolsó mondata, valamint az Mt. V. 190. §-ának (2) bekezdésében a 30 napra való utalás hatályát veszti.

2. §

Az 58/1958. (XI. 13.) Korm. számú rendelet 5. § (3) bekezdésének utolsó mondata helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„E határidőn belül a vállalat kötelezi a dolgozót megtérítésre akkor is, ha munkaviszonya a leltárfelvételt követően megszűnt."

3. §

Ez a rendelet a kihirdetés napján lép hatályba. Azokban az ügyekben, amelyekben a hatályba lépés időpontjáig a panaszt már benyújtották, a korábbi szabályok szerint kell eljárni.

Kállay Gyula s. k.,
a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány elnöke.

Miniszteri rendeletek és utasítások

A munkaügyi miniszter 6/1966. (XII. 21.) számú

rendelete

a dolgozót terhelő kártérítés megállapításáról

A 33/1964. (XII. 18.) Korm. számú rendelet 16. §-ában kapott felhatalmazás alapján az igazságügyminiszterrel és a Szakszervezetek Országos Tanácsával egyetértésben a következőket rendelem:

1. §

Az 5/1965. (XII. 16.) Mü. M. számú rendelet 2. §-a kiegészül az alábbi (2) bekezdéssel:

„(2) az (1) bekezdésben foglaltaknak megfelelően bírósági végrehajtásnak van helye a dolgozónak a vállalattal szemben fennálló pénztartozása (előlegtartozás, munkaruhamegváltás, illetőleg vissza nem adott munkaruha ellenértéke stb.) esetén az igazgató fizetési felhívása alapján, ha az ellen a dolgozó tizenöt napon belül panaszt nem nyújtott be. A fizetési felhívásnak tartalmaznia kell a tartozás összegét és jogcímét, valamint a jogorvoslat lehetőségére való figyelmeztetést."

2. §

(1) A 9/1964. (XII. 24.) Mü. M. számú rendelet (a továbbiakban: Mü. M. R.) 34. §-ának (1) bekezdése akként módosul, hogy a 30 nap helyett az Mt. V. 190. § (1) bekezdésében foglalt határidőt kell alkalmazni.

(2) A Mü. M. R. 34. §-ának (2) bekezdésében a „az Mt. V. 190. §-ában megjelölt" szavak helyébe „a kár felfedezésétől számított" szöveg kerül.

3. §

Ez a rendelet a kihirdetés napján lép hatályba. Rendelkezéseit a folyamatban levő ügyekre is alkalmazni kell.

Buda István s. k.,
munkaügyi miniszterhelyettes.

A földművelésügyi miniszter 47/1966. (Mg. É. 48.) FM számú

utasítása

egyes felsőoktatási intézmények tanszéki szervezetének, illetőleg tanszék elnevezésének módosításáról

A felsőoktatási intézmények egyes kérdéseiről szóló 35/1962. (IX. 16.) Korm. számú rendelet 3. §-a (1) bekezdésének *c)* pontja és (2) bekezdése alapján – a művelődésügyi miniszterrel és a pénzügyminiszterrel egyetértésben – a következő utasítást adom ki.

I.

A Kertészeti és Szőlészeti Főiskolán a matematikai, fizikai és az agrometeorológiai oktatási csoportok összevonásával Matematikai-Fizikai-Agrometeorológiai Tanszéket létesítek.

A tanszék feladata a kertészmérnök hallgatók részére a felsorolt tudományszakok oktatása, továbbá – elsősorban az agrometeorológia területén – kutatómunka végzése.

II.

Az Agrártudományi Egyetem Mezőgazdaságtudományi Kara, a Debreceni, a Keszthelyi, valamint a Mosonmagyaróvári Agrártudományi Főiskola Állatbonc- és Élettani Tanszékének elnevezését Állatélettani és Állategészségtani Tanszékre változtatom.

Dr. Soós Gábor s. k.,
miniszterhelyettes.

A Magyar Tudományos Akadémia Elnökségének határozatai

Az MTA Elnöksége 45/1966. számú

határozata

a filozófiai kutatómunka helyzetéről és feladatairól

(Elnökség, 1966. december 20.)

Nem teljes szöveg

Az Elnökség elfogadja a II. Osztály vezetőségének a filozófiai kutatómunka helyzetéről és feladatairól szóló előterjesztését.

Budapest, 1967. január 2.

Rusznyák István s. k.,
elnök.

Az MTA Elnöksége 46/1966. számú

határozata

a tudományos kutatások irányítási rendszerének aktuális problémáival kapcsolatos akadémiai állásfoglalásról

(Elnökség, 1966. december 20.)

Teljes szöveg

1 Az Elnökség a tudományos kutatások irányítási rendszerének aktuális problémáira vonatkozó előterjesztést – a vita során elfogadott módosítások figyelembevételével – elfogadja.

11 Megállapítja, hogy a tudomány országos irányításának általános problémával kapcsolatban fő feladatnak olyan – a társadalmi célkitűzésekkel összhangban álló – tudománypolitika kialakítását és megvalósítását kell tekinteni, amely legjobban szolgálja a társadalmi haladást. E cél megvalósításának szervezeti elősegítése érdekében fontos egy központi tudományirányító állami szerv létesítése jól meghatározott hatáskörrel, a Kormány egyik elnökhelyettesének vezetésével.

2 Az Elnökség felhívja a főtitkárt, hogy

21 a társadalmi fejlődésnek megfelelően az Akadémia társadalmi szerepének fokozásáról és az alapkutatásokért vállalt országos felelősségének az eddiginél hatékonyabb érvényesítéséről, – Erdei Ferenc és Bognár Géza akadémikusok közreműködésével – készítsen előterjesztést és azt terjessze az Elnökség 1967. január havi ülésére, továbbá

22 a megfelelő kutatóintézeteknek adott megbízás alapján készítsen javaslatot

222 az eddiginél hatékonyabb és érdemibb komplex ellenőrzés kidolgozására,

223 a műszer- és anyagbeszerzések meggyorsítására,

224 rugalmasabb bér- és létszámgazdálkodás bevezetésére,

225 olyan premizálási mód kidolgozására, amely biztosítja, hogy a prémiumok és a jutalmak az elért eredményeken alapuljanak,

226 a kutatási eredmények gyakorlati hasznosításának előmozdítására,

227 a kutatási szerződések rendszerére,

az előkészített javaslatait terjessze az Elnökség elé 1967. első felében.

3 Az Elnökség egyetért azzal, hogy a tudományos kutatóintézetek – a vitában javaslatként elhangzott feladat finanszírozás helyett – a jövőben is globális finanszírozásban részesülnek, fenntartva annak a lehetőségét, hogy fontos konkrét feladatok megoldására külön is részesülhetnek anyagi támogatásban.

Budapest, 1967. január 2.

Rusznyák István s. k.,
elnök.

Az MTA Elnöksége 47/1966. számú

határozata

az első hazai phytotronnak az MTA martonvásári Mezőgazdasági Kutató Intézetében történő felépítéséről

(Elnökség, 1966. december 20.)

Teljes szöveg

1 Az Elnökség egyetért azzal, hogy a martonvásári Mezőgazdasági Kutató Intézetben import technológiai berendezések alkalmazásával phytotron létesüljön.

2 Az Elnökség felhívja a főtitkárt, hogy a cél megvalósítása érdekében folytasson tárgyalást az Országos Tervhivatal elnökével, tisztázza, hogy a jelentős tőkés devizát igényő beruházás anyagi feltételei az Akadémia eddig engedélyezett keretein túlmenően milyen módon biztosíthatók, és ennek megfelelően intézkedjék a beruházás további előkészítése érdekében. A IV. Osztály osztálytitkára bocsássa rendelkezésre a főtitkárnak azokat az adatokat, amelyek szükségesek az Országos Tervhivatal elnökével való tárgyaláshoz.

Budapest, 1967. január 2.

Rusznyák István s. k.,
elnök.

Az MTA Elnöksége 48/1966. számú

határozata

a Magyar Tudományos Akadémia 1968. évi tudományos tanácskozási tervéről

(Elnökség, 1966. december 20.)

Teljes szöveg

1 Az Elnökség az 1968. évi tudományos tanácskozások részletes tervét és költségvetését az alábbiak szerint hagyta jóvá.

Sorsz.	Hely és időpont	A rendezvény megnevezése	Külföldi vd. sk.	kt. MTA	kt.	Belf. vend.	Egész kv.	MTA támogatás
		I. OSZTÁLY						
1.	Budapest IV. (5 nap	Nemzetközi Folklór Szimpózium	20	4		10	22 000	22 000
2.	Szeged IX. első f. (3 nap)	A nyelvtipológia kérdései konferencia	10	–		40	7 500	7 500
		II. OSZTÁLY						
3.	Budapest V. 5–10. (6 nap)	Neveléstörténeti Munkaértekezlet	5	4		60	12 000	12 000
4.	Budapest VIII–IX. (6 nap)	A Nemzetközi Régészeti Unió Állandó Tanácsanak ülése és az Archaeológiai Értesítő 100. éves évfordulójának megünneplése	80	–		15	30 000	30 000
		III. OSZTÁLY						
5.	Balatonvilágos VI. első f. (7 nap)	Az elemi részek fizikája konferencia	50	–		40	43 000	20 000
6.	Debrecen VII. (4 nap)	Magspektroszkópiai konferencia	60	2		30	47 000	20 000
7.	Budapest IX. (5 nap)	Nemzetközi Csillagászati Unió Változócsillag Kollokviuma	130	–		10	52 000	20 000
8.	Tihany IX. (5 nap)	Matematikai nyelvészet és gépi fordítás kollokvium	30	–		25	42 500	15 000
9.	Mátrafüred nyár (14 nap)	VII. Magyar Elméleti Fizikai Nyári Iskola	–	–		40	2 000	2 000
10.	Budapest X. 10–17. (7 nap)	Szilárdtestek mágneses tulajdonságai konferencia	21	–		25	19 200	10 000
		IV. OSZTÁLY						
11.	Budapest I. v. IV. né. (4 nap)	„Fertőző állatbetegségek" Munkaértekezlet	–	18		25	50 000	50 000
		VI. OSZTÁLY						
12.	Budapest V. (3 nap)	III. Korszerű méretezési Konferencia	130	–		300	116 000	30 000
13.	Budapest V. (3 nap)	A városfejlesztés és iparfejlesztés összefüggései szimpózium	10	–		100	30 000	2 000
		Átvitel:	546	28		720	473 200	240 500

Sorsz.	Hely és időpont	A rendezvény megnevezése	Külföldi vd. sk. kt.	MTA kt.	Belf. vend.	Egész kv.	MTA támogatás
		Áthozat:	546	28	720	473 200	240 500
14.	Budapest tavasz (5 nap)	„Impulzus gyakoriság és impulzus számosság jelek az automatizálásban" IFAC szimpózium	50	–	150	96 000	30 000
15.	Budapest X. első f. (6 nap)	II. Budapesti Nemzetközi Talajmechanikai és Alapozási Konferencia	150	–	100	185 000	50 000
16.	Budapest X. (3 nap)	Áramlástechnikai Konferencia	70	–	40	58 000	30 000
17.	Budapest X. (3 nap)	Folyószabályozás és hordalékmozgás kérdései szimpózium	40	–	100	33 000	2 000
18.	Budapest X. (2 nap)	A közlekedésfejlesztés új irányainak tudományos alapjai szimpózium	7	–	80	2 000	2 000
		VIII. OSZTÁLY					
19.	Budapest III. v. IV. né. (4 nap)	Nemzetközi Biometriai Konferencia	200	–	200	86 000	38 000
20.	Budapest V. első f. (3 nap)	Magyar Biológiai Társaság VIII. vándorgyűlése	–	–	150	15 000	6 000
21.	Budapest V. vége (3 nap)	Magyar Biofizikai Társaság Vándorgyűlése	–	–	60	6 000	3 000
22.	Tihany IX. vége (5 nap)	„Állatpopulációk genetikai kérdései" szimpózium	20	–	20	20 000	14 000
		IX. OSZTÁLY					
23.	Budapest IV. (10 nap)	„Az Afro-Ázsiai országok gazdasági és szociális fejlődésének tendenciái" konferencia	100	–	50	50 000	50 000
24.	Budapest VIII. vége v. IX. eleje (4 nap)	A Regional Science Association 1968. évi VIII. európai kongresszusa	140	–	100	58 000	34 000
25.	Budapest IX. (5 nap)	Jogtudományi Kerekasztal Értekezlet	20	–	15	23 000	23 000
26.	Budapest X. (4 nap)	Közgazdaságtudományi Konferencia	42	–	30	50 000	50 000
		ÖSSZESEN:	1 385	28	1 815	1 155 200	572 500

2 Az Elnökség tudomásul veszi a II. Osztálynak azt az igényét, hogy a felsorolt tanácskozásokon túl 1968-ban nemzetközi valláskritikai értekezletet is rendezni kíván. Felhívja a II. Osztály titkárát, hogy az értekezlet tervét és költségvetését külön elbírálás céljából terjessze az Elnökség elé.

3 Az Elnökség a „Fertőző állatbetegségek" munkaértekezlettel kapcsolatban felhívja a IV. Osztály figyelmét arra, hogy a jövőben át kell térni az ilyen tanácskozások önköltséges rendezésére, tekintve, hogy a Magyar Tudományos Akadémiának nincs módjában az itt rendezett értekezleteken résztvevő külföldieket vendégül látnia.

Budapest, 1967. január 2.

Rusznyák István s. k.,
elnök.

Az MTA Elnöksége 50/1966. számú

határozata

az 1964-ben megjelent kiadványok (könyv és folyóirat) tartalmi, tudománypolitikai értékeléséről

(Elnökség, 1966. december 20.)

Teljes szöveg

1 Az Elnökség a KFB jelentését az 1964-ben megjelent könyvekről és folyóirat-kötetekről (amely a tudományos osztályok beszámolói alapján készült) tudomásul veszi.

2 Az Elnökség megállapítja, hogy a tudományos osztályok az 1964-ben megjelent kiadványok értékelésével kapcsolatban alapos, jó munkát végeztek. Az egy év alatt megjelent kiadványok tudományos, tudománypolitikai értékelése – mint kezdeményezés – helyes volt.

3 A jelentés alapján az Elnökség egyetért azzal a törekvéssel, hogy a tudományos művek egy részének témaválasztása a népgazdaság, ill. általában a gyakorlat közvetlen segítését célozta. Helyesli a kulturális, a közművelődés szempontjából jelentős kiadványok megjelentetését. Jelentősnek tartja a Magyar Irodalom Története kiadását, Petőfi Összes Művei kritikai kiadásának befejezését és a Korunk Tudománya c. népszerűsítő sorozat megindítását.

4 Az Elnökség tudomásul veszi, hogy az 1964-ben megjelent könyvek többsége a jó művek kategóriába soroltattak, és ugyanakkor erősen kifogásolt művek kiadására – egy mű kivételével – nem került sor. Valószínűnek tartja azonban, hogy a kiadványok kategorizálása nem egységes mértékkel történt, mert a három kategória meghatározása nem adott ehhez elég támpontot.

5 A következő éves könyvkiadási terv teljesítésének tartalmi, tudománypolitikai elemzésének elősegítése érdekében a KFB az értékelés eddigi tapasztalatait vizsgálja meg, és tegyen javaslatot az értékelés módjának javítására.

6 Az 1965. évben megjelent művek értékelésekor a tudományos osztályok térjenek ki az irányításuk alatt folyó kutatások eredményeként 1965-ben más kiadóknál megjelent művek értékelésére is.

7 Az Elnökség a folyóiratkiadásról szóló beszámolót tudomásul vette. A tudományos osztályok figyelmét az alábbiakra hívja fel:

71 Az 1965. évi folyóiratkiadásról szóló beszámolóikban térjenek ki azokra az észrevételekre, ill. a felvetett problémák megoldásának alakulására, amelyeket az 1964. évi folyóiratkiadással kapcsolatban tettek.

72 Az Acta Veterináriával kapcsolatban az Elnökség – a magyar szakemberek tájékoztatása és a magyar szaknyelv fejlődése érdekében – továbbra is helyesli, ha az állatorvostudományi cikkek magyarul is megjelennek. A magyarul megjelent közlemények közül azokat indokolt az illetékes Actában is közölni, amelyek nemzetközi érdeklődésre tarthatnak számot.

73 Az illetékes szerkesztőségek az Akadémiai Kiadóval állapodjanak meg az egyes folyóiratok ütemes megjelenésével és terjesztésével kapcsolatos problémák megoldására.

Budapest, 1967. január 2.

Rusznyák István s. k.,
elnök.

Az MTA Elnöksége 51/1966. számú

határozata

a Pszichológiai Bizottság szervezeti hovatartozásáról

(Elnökség, 1966. december 20.)

Teljes szöveg

1 Az Elnökség a hazai pszichológiai tudományok további fejlődésének elősegítése érdekében úgy határoz, hogy a Pszichológiai Bizottság elnökségi bizottság jellegét megszünteti, és a Bizottságot 1967. január 1-től kezdődően – változatlan összetétellel – a Filozófiai és Történettudományi Osztályba sorolja.

2 A Bizottság hatáskörében levő létszám, költségvetési és beruházási keretek, beleértve a kiküldetési és könyvkiadási kereteket, valamint a hivatali kereteket is, 1967. január 1-től a Filozófiai és Történettudományi Osztály kereteibe olvad be, és az osztályvezetőség rendelkezése alá kerül.

3 A pszichológiai kutatások irányítására és ellenőrzésére a jelenlegi bizottság mandátumának lejártával széles körű komplex bizottságot kell létesíteni a Filozófiai és Történettudományi Osztályon belül, amelyben a többi érdekelt osztályok képviselői is részt vesznek.

Budapest, 1967. január 2.

Rusznyák István s. k.,
elnök.

Az MTA Elnöksége 52/1966. számú

határozata

a neveléstudományi kutatások tartalmi és szervezeti problémáiról

(Elnökség, 1966. december 20.)

Teljes szöveg

1 Az Elnökség elfogadja a II. Osztály vezetőségének a neveléstudományi kutatások tartalmi és szervezeti problémáiról előterjesztett jelentését, és a következőket határozza.

2 A pedagógiai kutatások továbbfejlesztése érdekében

21 felkéri a Művelődésügyi Minisztériumot, hogy a neveléstudományi kutatások bázisának erősítése, továbbfejlesztése során segítse elő az

elméleti kutatások gyorsabb ütemű fejlődését, a gyakorlati és elméleti jellegű kutatások egészségesebb arányának kialakulását, továbbá

22 javasolja a Művelődésügyi Minisztériumnak, vizsgálja meg a neveléstudományi tanszékek kutatási lehetőségeit, és segítse elő jobb kutatási feltételek megteremtését a tanszékek kutatási kapacitásának növelésével, a tanszékek számára a Tudományos Kutatások Fejlesztési Alapjából központilag meghatározott összegek biztosításával, a tanszékek kutató munkájába bekapcsolódó középiskolai tanároknak órakedvezmény nyújtásával.

3 Az Elnökség felhívja a II. Osztályt, hogy

31 a rendelkezésére álló eszközökkel (tudományos tanácskozások szervezése, külföldi tanulmányutak, könyv- és folyóiratkiadás stb.) fokozottabban támogassa az elméleti kutatásokat, és segítse elő, hogy a Pedagógiai Bizottság sajátos helyzetében megtalálja elvi, irányító, koordináló munkájában a leghatékonyabb módszereket, ebben az irányító tevékenységben nagyobb figyelmet kell fordítani a világnézeti nevelés fejlesztésére, továbbá

32 folytasson tárgyalásokat a Művelődésügyi Minisztérium illetékes szerveivel, az Országos Pedagógiai Intézet és a Pedagógiai Bizottság közötti szervezett kapcsolat kiépítése érdekében (a Pedagógiai Bizottság képviselete az Országos Pedagógiai Intézet tudományos tanácsában, az intézet kutatási terveinek véleményezése, a pedagógiai kutatásokban érdekelt intézeti tanszékvezetők és docensek kinevezése előtt a II. Osztály véleményének kikérése), és

33 a Művelődésügyi Minisztériummal egyetértésben vizsgálja meg, hogy a Pedagógiai Bizottság milyen mértékben tudna a pedagógiai témák tervezéséhez és ellenőrzéséhez segítséget adni, valamint a neveléstudományi alapkutatások érdekében indokolt-e és milyen időpontban – a kellő keretek között működő – további kutatóhelyek létrehozása.

4 Az Elnökség felhívja a IX. Osztályt, hogy a II. Osztállyal együttműködve segítsék elő intézeteik és a neveléstudományi kutatóhelyek közötti kapcsolatok kialakulását, illetve erősítését.

Budapest, 1967. január 2.

Rusznyák István s. k.,
elnök.

Az MTA Elnöksége 53/1966. számú

határozata

a Radiokémiai Bizottság létesítéséről és a Bizottság elnökének megválasztásáról

(Elnökség, 1966. december 20.)

Teljes szöveg

Az Elnökség a radiokémiai alap- és alkalmazott kutatások koordinálására a VII. Osztály szervezetéhez tartozó Radiokémiai Bizottságot létesít. A Bizottság elnökévé *Schay Géza* akadémikust megválasztja.

Budapest, 1967. január 2.

Rusznyák István s. k.,
elnök.

Az MTA Elnöksége 54/1966. számú

határozata

a külföldi folyóiratokban való publikálás szabályozásáról szóló 22/1964. sz. elnökségi határozat 4. pontjának módosításáról

(Elnökség, 1966. december 20.)

Teljes szöveg

1 A 22/1964. számú elnökségi határozat 4. pontja szerint „a kutatóhely vezetőjének minden év januárjában statisztikai kimutatást kell adnia az osztályvezetőségnek a kutatóhelyről származó, az előző év során megjelent publikációkról, a publikációk megjelenési helye és jellege szerinti részletezésben".

2 Tekintettel arra, hogy a Központi Statisztikai Hivatalnak, továbbá a kutatási beszámolójelentések készítéséről szóló 10/1966. MTA – MM (A. K. 14.) számú utasítás szerint az osztályvezetőségnek a kutatóhelyek kötelesek minden év február 20-ig ugyanezeket az adatokat jelenteni, az Elnökség a 22/1964. számú elnökségi határozat idézett részét az alábbiak szerint módosítja:
„A kutatóhely vezetőjének nem kell minden év januárjában statisztikai kimutatást adnia, hanem az osztályvezetőségek az év folyamán megjelent publikációk részletes adatairól a kutatóhelyek KSH jelentéseiből tájékozódjanak."

3 A folyóiratcikkek kéziratát az érvényes rendelkezéseknek megfelelően a Magyar Nemzeti Bank engedélyével vagy az Akadémiai Könyvtár útján lehet külföldre küldeményként kiküldeni.

Budapest, 1967. január 2.

Rusznyák István s. k.,
elnök.

Az MTA Elnöksége 55/1966. számú

határozata

a KFKI Bizottság létesítéséről és a Bizottság elnökének megválasztásáról

(Elnökség, 1966. december 20.)

Teljes szöveg

Az Elnökség jóváhagyólag tudomásul veszi, hogy a III. Osztály a Központi Fizikai Kutató Intézet irányításában és felügyeletében való közreműködés céljából, az érdekelt szakterület képvi-

selőinek bevonásával komplex „KFKI Bizottság"-ot létesített. Az Elnökség a Bizottság elnökévé *Kónya Albert* levelező tagot megválasztja.

Budapest, 1967. január 2.

Rusznyák István s. k.,
elnök.

Az MTA Elnöksége 56/1966. számú

határozata

a Történettudományi Bizottság elnöki tisztségében bekövetkezett változásról

(Elnökség, 1966. december 20.)

Teljes szöveg

Az Elnökség – *Molnár Erik* akadémikus elhalálozása folytán – a Történettudományi Bizottság elnökévé *Nemes Dezső* akadémikust megválasztja.

Budapest, 1967. január 2.

Rusznyák István s. k.,
elnök.

Az MTA Elnöksége 58/1966. számú

határozata

az V. Osztály osztályvezetőségében bekövetkezett változásról

(Elnökség, 1966. december 20.)

Teljes szöveg

Az Elnökség jóváhagyólag tudomásul veszi, hogy az V. Osztály *Jancsó Miklós* akadémikus elhalálozásával megüresedett osztályvezetőségi tagsági helyet – az osztályvezetőség újraválasztásáig – *Soós József* levelező taggal betöltse.

Budapest, 1967. január 2.

Rusznyák István s. k.,
elnök.

Közlemény

A Magyar Tudományos Akadémia főtitkára *minden hétfőn* 13–15 óráig – bármilyen természetű ügyben – fogadóórát tart. A Magyar Tudományos Akadémia tagjainak más időpontokban is rendelkezésére áll.

Elnökségi Titkárság.

Index: 25.105

AKADÉMIAI KÖZLÖNY, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja. Megjelenik rendszerint havonta kétszer. — A szerkesztésért felelős: a Magyar Tudományos Akadémia Elnökségi Titkárságának vezetője.

Kiadja: az Akadémiai Kiadó, Budapest V., Alkotmány u. 21. — Felelős: Bernát György, az Akadémiai Kiadó igazgatója — 750 példány

A kiadvány előfizethető a POSTA KÖZPONTI HÍRLAPIRODÁNÁL, Budapest V., József nádor tér 1. és *bármely postahivatalban.* Csekkszámlaszám egyéni: 61 257, közületi: 61 066, MNB egyszámlaszám: 8.
Előfizethető és példányonként megvásárolható az AKADÉMIAI KIADÓ-nál, Budapest V., Alkotmány u. 21. telefon 111-010. Csekkbefizetési számla: 05 915,111-46, MNB egyszámlaszám: 46; az AKADÉMIAI KÖNYVESBOLTBAN: Budapest V., Váci u. 22., telefon: 185-612.
Előfizetési díj egy évre: 48,— Ft.

67.63309 Akadémiai Nyomda, Budapest — Felelős vezető: Bernát György

XVI. (1967.) ÉVFOLYAM 2. SZÁM

Akadémiai Közlöny

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:
A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
HIVATALA

BUDAPEST, 1967. JANUÁR 31.

TARTALOM

Az Akadémia elnökének utasítása	1/1967. MTA (A. K. 2.)	A Magyar Tudományos Akadémia 1967. évre jóváhagyott beszámolórendszeréről	9
	2/1967. MTA (A. K. 2.)	A Néprajzi Kutató Csoport létesítéséről	13
Miniszteri rendeletek	1/1967. (I. 6.) Eü. M.	A sugárzó (radioaktív) anyagokról és készítményekről szóló 10/1964. (V. 7.) Korm. számú rendelet végrehajtása tárgyában kiadott 1/1964. (V. 7.) Eü. M. számú rendelet módosításáról	13
	2/1967. (I. 6.) Mü. M.	A fiatalkorúak kisegítő munkaerőként való foglalkoztatásáról	14
Közlemények		A Magyar Tudományos Akadémia Közgazdaságtudományi Intézetének pályázati hirdetménye	14
		A Magyar Tudományos Akadémia Hivatala központi szervei dolgozóinak pályázati eredménye	14
		A Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának fogadóórájáról	15

A Magyar Tudományos Akadémia elnökének utasításai

A Magyar Tudományos Akadémia elnökének 1/1967. MTA (A. K. 2.) számú

utasítása

a Magyar Tudományos Akadémia 1967. évre jóváhagyott beszámolórendszeréről

A Központi Statisztikai Hivatal elnökének utasítására, valamint a Magyar Tudományos Akadémia adatigénye alapján összeállított, az akadémiai intézeteket érintő 1967. évre jóváhagyott beszámolórendszerről az alábbiakban intézkedem.

1. A Magyar Tudományos Akadémia felügyelete alá tartozó intézetek, szervek, vállalatok, valamint az akadémiai támogatásban részesülő intézmények részére az 1967. évi beszámolórendszert a *melléklet* szerint közzéteszem.
2. A melléklet azokat a beszámolókat tartalmazza, amelyeknél az adatszolgáltatók körébe az akadémiai intézetek (kutatócsoportok, kutató laboratóriumok), ill. a támogatott szervek is beletartoznak. Az intézmények szűkebb körét (pl. csak a vállalatokat, jóléti szerveket stb.) érintő beszámolókat a közvetlen felügyeletet ellátó szervek külön közlik az érdekeltekkel.
3. A beszámolók elkészítésére kötelezett szervek a jelentéseket a kitöltési utasításnak megfelelően, az előírt határidőre kötelesek megküldeni az adatkérő szerv részére.
4. Az itt közzétett beszámolóktól eltérő más adatot közölni csak a KSH, illetve az Akadémiai irányító szervei által kiadott utasításoknak megfelelően lehet.
5. Az előírt beszámolójelentések formanyomtatványait – kitöltési utasítással együtt – az akadémiai adatigényekre vonatkozóan az Akadémia illetékes irányító szervei bocsátják az adatszolgáltatók rendelkezésére. A KSH által elrendelt adatszolgáltatásokra vonatkozó nyomtatványokat az adatszolgáltatóknak kell beszerezniük a Statisztikai Kiadó Vállalattól.
6. A beszámolórendszer közzétételével kapcsolatban felhívom a figyelmet, hogy a statisztikai adatszolgáltatással kapcsolatos kötelezettségek megszegése esetén az állami statisztikáról szóló 1952. évi VI. törvényben, az 1955. évi 17. törvényerejű rendeletben, valamint a 24/1961. (VI. 18.) sz. Korm. rendeletben foglalt büntető, illetve szabálysértési rendelkezések kerülnek alkalmazásra.
7. Ezen utasítással egyidejűleg az 1/1966. MTA (A. K. 2.) sz. utasítás hatályát veszti.

Budapest, 1967. január 9.

Rusznyák István s. k.,
elnök.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

Melléklet az 1/1967. MTA (A. K. 2.) számú utasításához

A Magyar Tudományos Akadémia 1967 évre jóváhagyott beszámolórendszere

Sorszám	A beszámolójelentés		Adatszolgáltatásra kötelezett szervek				Engedélyezés száma
	címe	mely időszakonként készül	körének meghatározása	a beszámolójelentést mely szervnek küldik meg	milyen határidőre	hány példányban	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
	A) *A Központi Statisztikai Hivatal adatigénye*						
1.	1966. évi éves beruházás-, állóeszközfenntartás-, felújítás-statisztikai beszámolójelentés	évenként	*a)* Népgazdasági beruházást és felújítást végző akadémiai intézet, szerv és támogatott kutatóhely gazdasági igazgatósága, Akadémiai Kiadó *b)* MTA KUTESZ, Akadémiai Nyomda, Mezőgazdasági Kutató Intézet Gazdasága	*a)* MTA TPT Terv- és Beruházási Osztályának b) 1. KSH illetékes Statisztikai Igazgatóságnak 2. MTA TPT Terv- és Beruh. Oszt.-nak	1967. febr. 20. 1967. febr. 20. 1967. febr. 20.	Jelzőszámonként 1—1 2 pld. összevontan 1 pld. összevontan	18198/1966
2.	Előzetes negyedéves beszámolójelentés a beruházások teljesítésének alakulásáról 1967. I. 1-től .....negyedév végéig	negyedévenként (csak az év első három negyedében)	Népgazdasági beruházást végző akadémiai intézet, szerv támogatott kutatóhely gazdasági igazgatósága és akadémiai vállalat	MTA TPT Terv- és Beruházási Osztálynak	tárgynegyedévet követő hó 7.	Jelzőszámonként 1	18191/1966
3.	1. sz. Negyedéves beszámolójelentés az 1967. .... negyedben üzembehelyezett beruházásokról	negyedévenként	Azok az akadémiai intézetek és vállalatok, amelyek a kitöltési utasításban megjelölt beruházást, ill. lakást helyeztek üzembe	*a)* Illetékes statisztikai igazgatóságnak *b)* MTA TPT Terv- és Beruházási Oszt.-nak	tárgynegyedévet követő hó 7.	2 1	18199/1966
4.	II. sz. Negyedéves beszámolójelentés a beruházások teljesítésének, valamint üzembehelyezésének alakulásáról	negyedévenként	Népgazdasági beruházást végző akadémiai intézet, szerv, támogatott kutatóhely gazdasági igazgatósága és az akadémiai vállalatok	MTA TPT Terv- és Beruh. Osztálynak	tárgynegyedévet követő hó 20.	1	18192/1966
5.	III. sz. Negyedéves beszámolójelentés az építéssel összefüggő beruházások megoszlásáról	negyedévenként	Építéssel összefüggő népgazdasági beruházást végző akadémiai intézetek, szervek és vállalatok	*a)* Illetékes statisztikai igazgatóságnak *b)* MTA TPT Terv- és Beruh. Osztálynak	tárgynegyedévet követő hó 20.	1 1	18193/1966
6.	IV. sz. Negyedéves beszámolójelentés az állóeszköz fenntartás és lakóházépítés alakulásáról	negyedévenként	Akadémiai vállalatok	MTA TPT Terv- és Beruh. Osztálynak	tárgynegyedévet követő hó 28.	1	18194/1966

B) *Társhatóságok adatigénye*

1.	Teljesítmény jelentés a közúti gépjárművekről	negyedévenként	*a)* Gépjárművet üzemeltető akadémiai intézetek és vállalatok *b)* MTA központi gk. előadó	*a)* MTA központi gk. előadónak *b)* KPM Autófelügyeletnek	Negyedévet követő hó 15-ig Negyedévet követő hó 25-ig	2 1	KPM 234/1963
2.	Jelentés a túlfogyasztó gépkocsik hajtóanyag és motorolaj felhasználásáról	havonta	*a)* Gépjárművet üzemeltető akadémiai intézetek és vállalatok *b)* MTA központi gk. előadó	*a)* MTA központi gk. előadónak *b)* KPM Autófelügyeletnek	Tárgyhót követő hó 10. Tárgyhót követő hó 15.	1 1	KPM 234/1963
3.	Gépjárművek, műszaki munkagépek és az üzemanyag edényzet bejelentése	évenként	Gépjárművet üzemeltető akadémiai intézetek és vállalatok	Területileg illetékes honvéd kiegészítő parancsnokságnak	Tárgyévet követő jan. 31.	1–1	1/1963. H. M. sz. rend. (1963. évi 68. sz. M. K.)
4.	Társadalombiztosítási statisztikai jelentés	havonta	MTA felügyelete alá tartozó 30-nál több dolgozót foglalkoztató intézetek, szervek, vállalatok, valamint akadémiai státushellyel rendelkező intézmények	A területileg illetékes SZTK szervnek	Tárgyhót követő hó 12.	1	SZOT 1/1959. sz.
5.	Jelentés az 1967. évi július hóban kifizetett családi pótlékról gyermekszám szerinti részletezésben	évenként	MTA családi pótlékot fizető hivatali, vállalati fizetőhelyek	A területileg illetékes SZTK szervnek	1967. aug. 15.	1	SZOT 1/1959.
6.	Adatszolgáltatás a költségvetési szervek béralap felhasználásáról	negyedévenként	MTA felügyelete alá tartozó költségvetéssel gazdálkodó szervek	A MBB illetékes fióknak	Tárgynegyedévet követő hó 4.	1	MNB 2662/1961
7.	Nemesfémkészlet jelentés	negyedévenként	Nemesfémkészlettel rendelkező akadémiai intézetek, szervek és vállalatok	MTA TPT Terv- és Beruh. Osztálynak	Tárgynegyedévet követő hó 10.	1	MNB 2567/1957
8.	Jelentés a munka- és védőruha keretgazdálkodásról	évenként	Akadémiai intézetek, szervek, vállalatok és támogatott kutatóhelyek gazdasági igazgatóságai	MTA TPT Költségvetési Osztálynak	Tárgyévet követő év március 1.	1	17/1958. Korm. rend.

Sorszám	A beszámolójelentés		Adatszolgáltatásra kötelezett szervek				Engedélyezés száma
	címe	mely időszakonként készül	körének meghatározása	a beszámolójelentést			
				mely szervnek	milyen határidőre	hány példányban	
				küldik meg			
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
	C.) Magyar Tudományos Akadémia adatigénye						
1.	Kutatási beszámolójelentés *a)* általános beszámoló *b)* statisztikai beszámoló	évenként	MTA felügyelete alá tartozó kutatóintézetek és támogatott kutatóhelyek	MTA illetékes tudományos osztályának	február 20.	*a)* 1 *b)* 2	10/1966. MTA – MM együttes út.
2.	Kutatóintézetek és támogatott társadalmi szervek költségvetési beszámolójelentése	félévenként	MTA felügyelete alá tartozó kutatóintézetek, szervek és társadalmi szervek	MTA TPT Költségvetési Osztálynak	január 31. július 15.	4	1/1965. MTA
3.	Tájékoztató az MTA támogatásban részesülő intézmények hitelkeretének felhasználásáról	félévenként	MTA által támogatásban részesített kutatóhelyek gazdasági szervei	MTA TPT Költségvetési Osztálynak	január 31. július 15.	2	3/1964. MTA
4.	Javadalom elszámolás és beszámoló az MTA által folyósított támogatásról	félévenként	MTA által támogatásban részesített kutatóhelyek gazdasági szervei	MTA TPT Költségvetési Osztálynak	január 31. július 15.	1	3/1964. MTA
5.	Tájékoztató jelentés a beruházások teljesítéséről	évenként	MTA felügyelete alá tartozó intézetek, vállalatok és támogatásban részesített kutatóhelyek gazdasági szervei	MTA TPT Terv- és Beruházási Osztálynak	február 20.	1	110580/1962. MTA

A Magyar Tudományos Akadémia elnökének 2/1967. MTA (A. K. 2.) számú

utasítása

a Néprajzi Kutató Csoport létesítéséről

A magyar nép életmódjának, anyagi és szellemi kultúrájának feltárása, etnikai, történeti, társadalmi összefüggéseinek, parasztságunk mai gyorsütemű változásainak vizsgálata; továbbá egyetemes néprajzi kutatások folytatása a magyar népi kultúra európai összetevőinek megismerésére s a fejlődés általános törvényszerűségeinek összehasonlító s történeti módszerű felfedése és a magyar kutatásban való hasznosítása a néprajztudomány feladata.

1. A tudományszak megfelelő ütemű fejlődése érdekében, a kutatás korszerű feltételeinek biztosítása céljából *1967. január 1-vel* önálló Néprajzi Kutató Csoportot kell létrehozni. A Csoport elnevezése: Magyar Tudományos Akadémia Néprajzi Kutató Csoportja (a továbbiakban: Csoport). Székhelye: Budapest.

2. A Csoport feladata:

a) az országban folyó néprajzi alapkutatások területi és tematikai összefogása;

b) a néprajz és a folklór történeti és recens anyagának gyűjtése, rendszerezése, feldolgozása;

c) a kutatási eredmények közzététele tematikus és lokális monográfiákban, folyóiratokban;

d) nemzetközi munkamegosztásban folyó kutatásokban való részvétel, a néprajztudomány nemzetközi szervezeteiben a szak hazai képviseletének biztosítása.

3. A Csoport élén az igazgató áll. A Csoport vezetőjének és többi dolgozójának kinevezésére (alkalmazás, megbízás) a Magyar Tudományos Akadémia elnökének 1/1965. MTA (A. K. 8.) számú utasításában foglaltak az irányadók.

4. A Csoport költségvetésileg önállóan gazdálkodó szerv; személyi és dologi szükségleteinek fedezetéről a Magyar Tudományos Akadémia költségvetésében – a Nyelv és Irodalomtudományok Osztályán belül – kell gondoskodni.

5. A Csoport feladata ellátása érdekében vidéki egyetemi székhelyeken részlegeket szervezhet.

6. A Csoport szervezetét és feladatkörének részletes szabályait tartalmazó szervezeti és működési szabályzatát – a Csoport igazgatójának előterjesztésére – a Nyelv- és Irodalomtudományok Osztályának osztálytitkára hagyja jóvá.

7. A Csoport felett a közvetlen felügyeletet a Magyar Tudományos Akadémia Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya gyakorolja.

Budapest, 1967. január 20.

Rusznyák István s. k.,
elnök.

Miniszteri rendeletek

Az egészségügyi miniszter 1/1967. (I. 6.) Eü. M. számú

rendelete

a sugárzó (radioaktív) anyagokról és készítményekről szóló 10/1964. (V. 7.) Korm. számú rendelet végrehajtása tárgyában kiadott 1/1964. (V. 7.) Eü. M. számú rendelet módosításáról

A sugárzó (radioaktív) anyagokról és készítményekről szóló 10/1964. (V. 7.) Korm. számú rendelet 12. §-ának (1) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján – a belügyminiszterrel és az Országos Atomenergia Bizottság elnökével egyetértésben – a következőket rendelem:

1. §

Az 1/1964. (V. 7.) Eü. M. számú rendelet 9. §-ának (1) és (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A sugárzó anyagokra és készítményekre vonatkozó termelési, illetőleg felhasználási (szállítási) engedélyben meghatározott munkakörben csak olyan személyek foglalkoztathatók, akik a munkakörben megkívánt iskolai végzettségen vagy egészségügyi képesítésen felül az engedélyben meghatározott szakképzettséget is megszerezték.

(2) Szakképzettséghez kötött munkakörre kivételesen olyan személy is alkalmazható, aki a munkakörre meghatározott szakképzettséggel nem rendelkezik. Az ilyen személy köteles azonban a szakképzettséget az alkalmazásától számított egy éven belül megszerezni. A munkáltató köteles gondoskodni arról, hogy az alkalmazott személyt – még munkájának megkezdése előtt – a sugárvédelmi megbízott és a kijelölt szakképzett dolgozó szakmai és sugárvédelmi oktatásban részesítse.

Az így kioktatott dolgozó sugárzó anyagokkal, vagy készítményekkel csak szakképzett dolgozó jelenlétében és ellenőrzése mellett végezhet munkát."

2. §

Ez a rendelet a kihirdetése napján lép hatályba.

Dr. Szabó Zoltán s. k.,
egészségügyi miniszter.

A munkaügyi miniszter 2/1967. (I. 6.) Mü. M. számú

rendelete

a fiatalkorúak kisegítő munkaerőként való foglalkoztatásáról

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány felhatalmazása alapján a pénzügyminiszterrel, az Országos Tervhivatal elnökével, valamint a Központi Statisztikai Hivatal elnökével egyetértésben, a fiatalkorúak kisegítő munkaerőként való foglalkoztatásáról szóló 9/1958. (VIII. 3.) – és a 12/1959. (IX. 23.) kiegészítő – Mü. M. számú rendeletet (a továbbiakban: R) az alábbiak szerint módosítom:

1. §

A R. 3. §-ának (2) bekezdése helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„(2) *a)* A fiatalkorú kisegítő munkaidejét
– a 16. életévének betöltéséig napi négy órában,

– a 18. életévének betöltéséig napi négy—hat órában

kell megállapítani. A fiatalkorú kisegítő munkaközi szünetét a munkaidőn kívül kell biztosítani. A munkaközi szünet díjazását a munkabér magában foglalja.

b) Az *a)* pont szerinti szabályozás nem érinti az egyedülálló és családfenntartó fiatalokat, valamint a nyári szünidőben és az őszi tanítási szünetben idényjelleggel munkát vállaló tanuló ifjúságnak a 111/1965. Mü. M. – M. M. számú utasítással (Munkaügyi Közlöny 8. szám) meghatározott munkaidejét.

c) A 16. életévüket be nem töltött fiatalkorú kisegítők napi négy óránál hosszabb – napi hat órát meg nem haladó – munkaidővel való foglalkoztatását – a vállalatok indokolt igénye és a helyi munkaerő helyzetétől függően – a tanácsok végrehajtó bizottságának munkaügyi szakigazgatási szervei engedélyezhetik.

d) A fiatalkorú kisegítők munkába helyezésének elősegítése érdekében a tanácsok végrehajtó bizottságai a szükséghez képest alkalmazhatják a munkaközvetítés rendszeréről szóló 8/1964. (XII. 10.) Mü. M. számú rendeletnek a kötelező munkaközvetítésre vonatkozó előírásait is."

2. §

Ez a rendelet kihirdetése napján lép hatályba; rendelkezéseit a kihirdetés időpontját követően felvett fiatalkorú kisegítőkre kell alkalmazni.

Veres József s. k.,
munkaügyi miniszter.

Közlemények

Pályázati hirdetmény

A gazdasági mechanizmus reformjával kapcsolatosan a Magyar Tudományos Akadémia Közgazdaságtudományi Intézete (Budapest V., Nádor utca 7.) kibővíti mechanizmus-kutatásait. Ezért erre a kutatási területre keres:

1. *tudományos kutatócsoport vezetésére* alkalmas, többéves gyakorlati tapasztalatokkal és a népgazdasági összefüggések vizsgálatában magas színvonalú tudással rendelkező közgazdászt;

2. *önálló tudományos kutatómunka végzésére* alkalmas, a szükséges gyakorlati és elméleti ismeretekkel rendelkező közgazdászt;

3. *tudományos segédmunkatársi tevékenységre* alkalmas, közgazdasági egyetemet végzett, jó képességű fiatal közgazdászt.

A pályázathoz csatolni kell:

a) egyetemi végzettséget igazoló oklevelet;

b) a pályázó eddigi működésének leírását és a maga számára leginkább kívánatosnak tartott kutatási terület körvonalazását;

c) eddigi publikációinak jegyzékét;

d) önéletrajzot (nyelvismerete megjelölésével).

A pályázatot a Magyar Tudományos Akadémia Közgazdaságtudományi Intézete igazgatójához címezve *1967. február 28-áig* kell benyújtani.

Budapest, 1967. január 16.

Friss István s. k.,
intézeti igazgató.

Közlemény

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatala és Szakszervezeti Bizottsága 1966. június hóban pályázatot hirdetett olyan munkák elkészítésére, amelyek a Magyar Tudományos Akadémia feladatkörébe eső tudománypolitikai, tudományszervezési, igazgatási és finanszírozási feladatok korszerű ellátása érdekében növelik a központi és szakigazgatási szervek alkotó konstruktív közreműködését, valamint hozzájárulnak a Hivatal munkájának fejlesztéséhez, racionalizálásához és hatékonyságának növeléséhez.

A pályázaton a Magyar Tudományos Akadémia Hivatala központi szerveinek dolgozói vehettek részt. A beérkezett jeligés pályamunkákat felkért bírálóbizottság bírálta el.

A pályázaton részt vevő pályamunkákat, illetőleg azok szerzőit a bírálóbizottság az alábbi díjazásban részesítette.

A pályamunka címe	A szerző neve	A díjazás összege Ft
Az Osztályok szakigazgatási szerveinek és vezetőinek ellenőrző tevékenysége	*Dr. Takács József*	2500
Javaslat az MTA intézményeiben dolgozó kutatók besorolásával, képzésével és továbbképzésével kapcsolatos módszerek megjavítására	*Baksay Zoltán*	2500
Az előterjesztések mechanizmusának kidolgozása	*Dr. Szöllősy László*	1500
A vezetésben a testületi és egyedi hatáskör körvonalainak meghatározása, a testületi és szakigazgatási szervek kapcsolata	*Dr. Szöllősy László*	1500
Kutatási szerződések	*Dr. Csabai István*	1000
Az akadémiai intézetek és kutatóhelyek komplex irányításának új módja	*Dr. Petrasovits Géza*	750
Javaslat a kiküldetésekről készült útijelentések felhasználására	*Erdélyi Elekné*	750

Budapest, 1967. január 17.

Elnökségi Titkárság

A Magyar Tudományos Akadémia főtitkára *minden hétfőn* 13–15 óráig – bármilyen természetű ügyben – fogadóórát tart. A Magyar Tudományos Akadémia tagjainak más időpontokban is rendelkezésére áll.

Elnökségi Titkárság

Index: 25.105

AKADÉMIAI KÖZLÖNY, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja. Megjelenik rendszerint havonta kétszer. — A szerkesztésért felelős: a Magyar Tudományos Akadémia Elnökségi Titkárságának vezetője.

Kiadja: az Akadémiai Kiadó, Budapest V., Alkotmány u. 21. — Felelős: Bernát György, az Akadémiai Kiadó igazgatója — 750 példány

A kiadvány előfizethető a POSTA KÖZPONTI HÍRLAPIRODÁNÁL, Budapest V., József nádor tér 1. és *bármely postahivatalban.* Csekkszámlaszám egyéni: 61 257, közületi: 61 066, MNB egyszámlaszám: 8.
Előfizethető és példányonként megvásárolható az AKADÉMIAI KIADÓ-nál, Budapest V., Alkotmány u. 21. telefon 111-010. Csekkbefizetési számla: 05 915,111-46, MNB egyszámlaszám: 46; az AKADÉMIAI KÖNYVESBOLTBAN: Budapest V., Váci u. 22., telefon: 185-612. Előfizetési díj egy évre: 48,— Ft.

67.63402 Akadémiai Nyomda, Budapest — Felelős vezető: Bernát György

XVI. (1967.) ÉVFOLYAM 3. SZÁM

Akadémiai Közlöny

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:
A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
HIVATALA

BUDAPEST, 1967. FEBRUÁR 15.

TARTALOM

Törvények, rendeletek, határozatok	3/1967. (I. 29.) Korm. rendelet	A gyermekgondozási segélyről	17
Az Akadémia Elnökségének határozatai	1/1967. sz. határozat	Az Orvosi Tudományok Osztályának beszámolójáról	18
	4/1967. sz. határozat	A filozófiai kutatások helyzetéről	19
	8/1967. sz. határozat	A Műszaki Kémiai Kutató Intézet Tudományos Tanácsa elnökének, ügyvezető elnökének és tagjainak megválasztásáról	20
	9/1967. sz. határozat	Az Irodalomtudományi Bizottság elnöki tisztében bekövetkezett változásról	20
Az Akadémia elnökének utasítása	3/1967. MTA (A. K. 3.)	A 3/1965. MTA (A. K. 10.) számú utasítás módosításáról	20
Közlemények		A Magyar Államvasutak felhívása a közszolgálati alkalmazottak és családtagjaik félárú jegy váltására jogosító arcképes igazolványainak 1967. évre történő érvényesítéséről	21
		A Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának fogadóórájáról	21

Jogszabályok

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány 3/1967. (I. 29.) számú

rendelete

a gyermekgondozási segélyről

1. §

(1) A dolgozó nőt gyermekgondozási segély illeti meg. A segély a gyermek két és féléves koráig jár, folyósításának tartama azonban a szülési szabadság idejével együtt a 30 hónapot nem haladhatja meg.

(2) Annak a dolgozó nőnek állapítható meg gyermekgondozási segély, aki

– a szülést közvetlenül megelőzően 12 hónapig folyamatos munkaviszonyban vagy másfél éven belül, összesen 12 hónapig munkaviszonyban állt, és

– munkakörére megállapított teljes munkaidővel dolgozott, továbbá

– a gyermek gondozása céljából fizetés nélküli szabadságot vesz igénybe [Mt. 98. § (4) bek.].

(3) A gyermekgondozási segély a dolgozó nőt örökbe fogadott, mostoha és nevelt gyermeke után is megilleti.

2. §

(1) Gyermekgondozási segélyre jogosult az a nő is, aki a fegyveres erők, fegyveres és rendészeti testületek hivatásos, illetőleg továbbszolgáló állományú tagja, illetőleg kisipari szövetkezetnél vagy mezőgazdasági termelőszövetkezetnél tagsági viszonyban áll.

(2) A mezőgazdasági termelőszövetkezet nő tagja gyermekgondozási segélyre abban az esetben jogosult, ha a szülést megelőző naptári évben vagy a szülést megelőző tizenkét hónapban termelőszövetkezeti tagként legalább százhúsz napon át részt vett a közös munkában.

3. §

(1) A gyermekgondozási segély összege – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel – havi 600 forint. Több, gyermekgondozási segélyre igényt adó gyermek után a segély gyermekekként jár.

(2) A mezőgazdasági termelőszövetkezet nő tagja, valamint a mezőgazdasági termelőszövetkezettel munkaviszonyban álló dolgozó nő részére járó gyermekgondozási segély összege havi 500 forint.

4. §

(1) A gyermek gondozása céljából igénybe vett fizetés nélküli szabadság [Mt. 98. § (4) bekezdése] időtartamát a munkaviszonyban töltött idő számításánál teljes mértékben figyelembe kell venni.

(2) A dolgozó nő a gyermek gondozása céljából igénybe vett fizetés nélküli szabadságot a gyermek harminc hónapos kora előtt megszakíthatja, de ezt harminc nappal előbb köteles a vállalatnak bejelenteni.

5. §

(1) A gyermekgondozási segélyre való jogosultságot a dolgozó nőt foglalkoztató szerv (vállalat, fegyveres erő, fegyveres és rendészeti testület szerve, kisipari szövetkezet, mezőgazdasági termelőszövetkezet) bírálja el.

(2) A gyermekgondozási segélyt – az (1) bekezdésben említett szerv igazolása alapján – a táppénz folyósítására illetékes szerv, a fegyveres erők, fegyveres és rendészeti testületek tagjai esetében az illetékes miniszter által kijelölt szerv, a mezőgazdasági termelőszövetkezetek tagjai esetében pedig a SZOT Társadalombiztosítási Főigazgatóságának a termelőszövetkezet helye szerint illetékes ügyviteli szerve folyósítja.

(3) A gyermekgondozási segély költségeit – a (4) bekezdésben foglaltak kivételével – a társadalombiztosítás költségvetése keretében erre a célra biztosított külön pénzügyi fedezet terhére kell elszámolni.

(4) A fegyveres erőknél, fegyveres és rendészeti testületeknél szolgálatot teljesítő hivatásos és továbbszolgáló állományú tagok részére járó gyermekgondozási segélyt az illetékes minisztérium költségvetése terhére kell elszámolni.

6. §

(1) A gyermekgondozási segélyre való jogosultság feltételeire és annak elbírálására vonatkozó szabályokat – az 1.–5. §-okban foglaltaknak megfelelően – a fegyveres erők, fegyveres és rendészeti testületek hivatásos és továbbszolgáló állományú tagjai tekintetében az illetékes miniszterek, a mezőgazdasági termelőszövetkezet tagjai tekintetében a földművelésügyi miniszter, a kisipari szövetkezetek tagjai tekintetében pedig a Kisipari Szövetkezetek Országos Szövetsége elnöke a munkaügyi miniszterrel és a Szakszervezetek Országos Tanácsával egyetértésben állapítja meg.

(2) Felhatalmazást kap a Szakszervezetek Országos Tanácsa, hogy a gyermekgondozási segély folyósítására, elszámolására, visszatérítésére, elévülésére, a foglalkoztató szervnek a társadalombiztosító szervvel szemben fennálló felelősségére, valamint e kérdésekkel kapcsolatos jogviták eldöntésére vonatkozó részletes szabályokat a munkaügyi miniszterrel és a pénzügyminiszterrel egyetértésben a földművelésügyi miniszter, valamint a Kisipari Szövetkezetek Országos Szövetsége elnökének meghallgatásával szabályozza.

7. §

A gyermekgondozási segélyt az 1967. évi január hó 1. napján vagy azt követően született gyermekek után kell folyósítani. Ez a rendelet kihirdetése napján lép hatályba.

Kállai Gyula s. k.,
a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány elnöke.

A Magyar Tudományos Akadémia Elnökségének határozatai

Az MTA Elnöksége 1/1967. számú

határozata

az Orvosi Tudományok Osztályának beszámolójáról

(Elnökség, 1967. január 31.)

Teljes szöveg

1 Az Elnökség elfogadja az Orvosi Tudományok Osztályának beszámolóját az irányítása alá tartozó kutatások helyzetéről és a beszámolási időszakban végzett tevékenységéről.

2 A molekuláris biológiai kiemelt kutatások hatékonyságának növelése érdekében gyakorlatibbá kell tenni az Osztálynak a VIII. Osztállyal való kapcsolatát. Az Elnökség felhívja mindkét osztály titkárát, hogy külön foglalkozzanak a molekuláris biológiai kutatások fejlesztésének kérdésével, és találják meg azt a szervezeti formát, amelyik leginkább alkalmas az érdemi munka elvégzésére.

3 Az Elnökség nem tartja megnyugtatónak a beszámolónak a Mikrobiológiai Kutató Csoport munkájára vonatkozó értékelését, ezért felhívja az V. Osztályt, vizsgálja felül a Csoport kutatási tevékenységét, a kutatómunka hatékonyságát, a működési feltételeket, és a vizsgálat eredményéről tegyen jelentést az Elnökségnek.

4 Az Elnökség fontosnak tartja az Osztály és az Egészségügyi Minisztérium közötti együttműködés eredményesebbé tételét. A tudományos kutatások tervezése, irányítása és ellenőrzési munkájának koordinálásával el kell érni, hogy az Osztály növelje elvi-módszertani befolyását az Egészségügyi Minisztérium felügyelete alatt folyó elméleti és kísérleti alapkutatások, valamint az alkalmazott tudományok elvi jellegű kutatásai tekintetében. Az együttműködés elősegítése érdekében a Minisztérium és az Osztály között létesített koordinációs bizottság munkáját, továbbá a Minisz-

térium Egészségügyi Tudományos Tanácsa és az Osztály tudományterületéhez tartozó tudományos bizottságok kapcsolatát – az elvi feltételek megléte folytán – szorosabbá és hatékonyabbá kell tenni. Az Elnökség felkéri az egészségügyi minisztert, hogy saját hatáskörében is segítse elő az együttműködés további javítását.

Budapest, 1967. február 1.

Rusznyák István s. k.,
elnök.

Az MTA Elnöksége 4/1967. számú

határozata

a filozófiai kutatások helyzetéről

(Elnökség, 1967. január 31.)

Teljes szöveg

1 Az Elnökség 45/1966. sz. határozatával elfogadta a II. Osztály vezetőségének a filozófiai kutatások helyzetéről előterjesztett jelentését, és részleteiben a következőket határozza.

2 Megállapítja, hogy a filozófiai kutatások eddig kialakult irányai helyesek, a további tudományos tevékenységet ezekre építve, de a problémák szélesebb területére is ki kell terjeszteni.

21 A társadalmi problémák filozófiai vizsgálatát elsőrendű feladatnak kell tekinteni, ezért szükséges, hogy a társadalmi fejlődésünk által felvetett elméleti problémák megoldására irányuló kutatásokat az Akadémia erőteljesebben támogassa, és emellett mozdítsa elő a dialektikus és a történelmi materializmus egyes alapvető kérdéseinek beható vizsgálatát is.

22 Folytatni kell a kutatásokat azokon a területeken, amelyeken eddig a magyar marxista filozófia a legjobb eredményeket érte el: az esztétikában, az etikában, valamint a polgári filozófia kritikája terén. Emellett fejleszteni kell a kutatásokat azokon a területeken is, ahol elmaradás mutatkozik (pl. a kibernetika filozófiai kérdései), vagy ahol a tudomány rohamos fejlődése során újabb fontos filozófiai feladatok keletkeznek (pl. a természettudományok filozófiai kérdéseinek területén).

3 A filozófiai kutatómunka fejlesztése érdekében

31 szükség van a Filozófiai Intézet megfelelő ütemű fejlesztésére, ami a minőségi változtatások mellett elsősorban az Intézet létszámának növelésével érhető el; a következő években a Filozófiai Intézetet tovább kell fejleszteni;

32 javítani kell a filozófiai oktatók kutatómunkájának feltételeit. Az Elnökség javasolja a Művelődésügyi Minisztériumnak, segítse elő az oktatásban dolgozók kutatómunkáját megfelelő anyagi eszközök és a kutatásokra fordítható szabad idő biztosításával. Felhívja a II. Osztályt, hogy konkrét javaslatok kidolgozásával nyújtson segítséget a Művelődésügyi Minisztériumnak.

4 Erőteljesebben kell törekedni arra, hogy a Filozófiai Intézet a filozófiai kutatások központi eszmei és szervezeti intézményévé váljék. Az Intézetnek javítania kell a kapcsolatokat és az együttműködést a különböző munkahelyeken dolgozó filozófusok között.

41 Elő kell segíteni, hogy a filozófiával és az egyes szaktudományokkal foglalkozó kutatók, illetőleg intézmények kapcsolatai tovább erősödjenek.

5 A kutatási-tervezési rendszer lehetővé teszi a Filozófiai Bizottság számára az országban folyó filozófiai kutatások jelentős többségének áttekintését és koordinálását, ezért mellőzhető a külön koordináló bizottság fenntartása. Az Elnökség javasolja a TFT-nek, hogy az országos távlati kutatási terv átalakítása során szüntesse meg a 72. sz. koordinációs bizottságot.

6 A filozófusok munkájának eredményesebb összehangolása, a tudományos eredmények jobb terjesztése érdekében az Elnökség elvileg egyetért a Magyar Filozófiai Társulat létrehozásával. Megbízza a II. Osztályt, hogy 1967. szeptember 30-ig tegyen részletes előterjesztést az Elnökségnek a társulat alapítására.

7 Fejleszteni kell a filozófiai könyv- és folyóiratkiadást, ennek érdekében

71 a II. Osztaly fokozza erőfeszítéseit a különböző kiadók idevágó tevékenységének egybehangolására;

72 a Magyar Filozófiai Szemlét eddigi tevékenységi irányának megfelelően kell továbbfejleszteni; szükséges a folyóirat színvonalának további emelése és annak biztosítása, hogy a folyóirat rendszeresebben és rövidebb átfutási idővel jelenjék meg;

73 az Elnökség a filozófiai kutatások eredményeinek gyorsabb és szélesebb körű elterjesztése érdekében elvben egyetért egy havonta megjelenő, szélesebb közönséghez szóló folyóirat megjelentetésével. E folyóirat a Magyar Filozófiai Társulat gondozásában jelenjen meg. A II. Osztály – 1968 folyamán – a Magyar Filozófiai Társulat megalakulása után dolgozzon ki erre vonatkozó tervezetet, a KFB egyidejűleg vizsgálja meg a folyóirat megindításának lehetőségét.

8 A magyar marxista filozófia továbbfejlődése megkívánja a nemzetközi kapcsolatok szélesítését és elmélyítését. A szocialista országok filozófusaival való kapcsolatok elmélyítése mellett törekedni kell a tőkés országokban dolgozó marxista filo-

zófusokkal való kapcsolatok fejlesztésére is. Az egyezményes tanulmányút-kereteken túlmenően elő kell segíteni, hogy a filozófusok a jövőben hosszabb időtartamú tanulmányutakon is részt vegyenek.

81 Az eddigieknél nagyobb mértékben kell elősegíteni, hogy a filozófiai kutatással foglalkozók kellő nyelvtudással rendelkezzenek.

9 Növelni kell a marxista filozófiának a magyar szellemi életre gyakorolt hatását. Ezért az Elnökség szükségesnek tartja, hogy a filozófusok még aktívabban vegyenek részt a különböző társadalmi, ideológiai problémák körül kibontakozó vitákban.

Budapest, 1967. február 1.

Rusznyák István s. k.,
elnök.

Az MTA Elnöksége 8/1967. számú

határozata

a Műszaki Kémiai Kutató Intézet Tudományos Tanácsa elnökének, ügyvezető elnökének és tagjainak megválasztásáról

(Elnökség, 1967. január 31.)

Az Elnökség a Műszaki Kémiai Kutató Intézet Tudományos Tanácsa

Elnökévé: Korach Mór akadémikust,

ügyvezető elnökévé: Polinszky Károlyt, az MTA levelező tagját,

tagjaivá:

Benedek Pált, az Országos Vegyipari Tröszt Műszaki Fejlesztési Főosztálya vezetőjét,

Gerecs Árpád akadémikust,

Gyökhegyi László tudományos főmunkatársat (Nagynyomású Kutató Intézet),

dr. *Holló János* egyetemi tanárt, a Budapesti Műszaki Egyetem Mezőgazdasági Kémiai Technológiai Tanszék vezetőjét,

Honti György főmérnököt (VEGYTERV),

Káldi Pál egyetemi docenst, a Veszprémi Vegyipari Egyetem rektorát,

Korányi Györgyöt, a Nehézipari Minisztérium Műszaki Fejlesztési Főosztálya vezetőjét,

dr. *László Antal* egyetemi tanárt, a Veszprémi Vegyipari Egyetem Művelettani Tanszék vezetőjét,

Lengyel Bélát, az MTA levelező tagját,

Lőrinc Imrét, a NIM miniszterhelyettesét,

Matolcsy Kálmán igazgatóhelyettest (Szerveskémiai Kutató Intézet),

Schay Géza akadémikust,

Steingassner Pál igazgatóhelyettest, (Nagynyomású Kutató Intézet),

Tettamanti Károly egyetemi tanárt, a Bp-i Műszaki Egyetem Művelettani Tanszék vezetőjét,

Vajta László egyetemi tanárt, a Bp-i Műszaki Egyetem Kémiai Technológiai Tanszék vezetőjét

megválasztja.

Budapest, 1967. február 1.

Rusznyák István s. k.,
elnök.

Az MTA Elnöksége 9/1967. számú

határozata

az Irodalomtudományi Bizottság elnöki tisztében bekövetkezett változásról

(Elnökség, 1967. január 31.)

Teljes szöveg

Az Elnökség az I. Osztály vezetőségének javaslatára *Klaniczay Tibor* levelező tagot – hosszabb idejű külföldi tartózkodása miatt – felmenti az Irodalomtudományi Bizottság elnöki tiszte alól, egyidejűleg – a bizottsági tisztségviselők újraválasztásáig – *Barta Jánost*, az irodalomtudományok doktorát, az Irodalomtudományi Bizottság elnökévé megválasztja.

Budapest, 1967. február 1.

Rusznyák István s. k.,
elnök.

A Magyar Tudományos Akadémia elnökének utasítása

A Magyar Tudományos Akadémia elnökének 3/1967. MTA (A. K. 3.) számú

utasítása

a 3/1965. MTA (A. K. 10.) számú utasítás módosításáról

A 3/1965. MTA (A. K. 10.) számú végrehajtási utasítás 6. § (2) bekezdése kiegészül az alábbi rendelkezéssel:

„A Magyar Tudományos Akadémia felügyelete alá tartozó intézményekben kutatói munkakörben foglalkoztatott dolgozóval (930–35 és ösztöndíjas tud. gyakornok) másik akadémiai intézmény nem létesíthet második munkaviszonyt (másodállást, mellékfoglalkozást).

Amennyiben az intézménynek szüksége van a másik akadémiai intézményben foglalkoztatott dolgozó szaktudására, lehetőssg van arra, hogy az intézmények közötti közös kutatási megállapodás formájában vagy a 2/1964. MTA (A. K. 2.) számú utasításban szabályozott külső munkatársi rendszer létesítésével oldják meg a dolgozó bevonását a kutatásba."

Ez az utasítás közzététele napján lép hatályba.

Budapest, 1967. január 30.

Rusznyák István s. k.,
elnök.

Közlemények

A Magyar Államvasutak felhívása a közszolgálati alkalmazottak és családtagjaik félárú jegy váltására jogosító arcképes igazolványainak 1967. évre történő érvényesítésére

A közszolgálati alkalmazottak és családtagjaik fekete színű félárú jegy váltására jogosító arcképes igazolványainak érvényesítését 1967. évre a MÁV 1967. február hó 1-ől március hó 31-ig végzi. Az igazolvány érvényesítését és az új igazolványok igénylésének módját az 1963. évi 1. sz. Pénzügyi Közlönyben megjelent 133.029/1962. KPM I/8. D. és a 327.725/1965. III. számú MÁV Budapesti Igazgatóság által kiadott rendelet szabályozza. Az Igazgatóság a nagy tömegű munka zökkenőmentes elvégzését ütemterv szerint végzi.

A Közlekedés- és Postaügyi Minisztérium felügyelete alá tartozó szervek dolgozóinak igazolvány érvényesítése 1967. március hó 16-ától március hó 31-éig terjedő időben történik. A kiadott ütemtervvel kapcsolatban felhívjuk az alárendelt szervek vezetőit, hogy az utazási kedvezménnyel kapcsolatban a felülvizsgálati munkát körültekintéssel végezzék, és azoknál a dolgozóknál, akiknek 18. életévüket betöltött és keresőfoglalkozást folytató gyermeke van, valamint azoknál a dolgozóknál, akiknek gyermeke nős vagy férjezett, és a szülő eltartásában él – függetlenül attól –, hogy keresete nincs, az utazási kedvezményre nem tarthat igényt, azok igazolványait érvényesítés céljából felterjeszteni nem szabad

MAGYAR ÁLLAMVASUTAK
Budapesti Igazgatósága.

A Magyar Tudományos Akadémia főtitkára *minden hétfőn* 13–15 óráig – bármilyen természetű ügyben – fogadóórát tart. A Magyar Tudományos Akadémia tagjainak más időpontokban is rendelkezésére áll.

Elnökségi Titkárság.

Index: 25.105

AKADÉMIAI KÖZLÖNY, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja. Megjelenik rendszerint havonta kétszer. — A szerkesztésért felelős: a Magyar Tudományos Akadémia Elnökségi Titkárságának vezetője.

Kiadja: az Akadémiai Kiadó, Budapest V., Alkotmány u. 21. — Felelős: Bernát György, az Akadémiai Kiadó igazgatója — 750 példány

A kiadvány előfizethető a POSTA KÖZPONTI HÍRLAPIRODÁNÁL, Budapest V., József nádor tér 1. és *bármely postahivatalban.* Csekkszámlaszám egyéni: 61 257, közületi: 61 066, MNB egyszámlaszám: 8.
Előfizethető és példányonként megvásárolható az AKADÉMIAI KIADÓ-nál, Budapest V., Alkotmány u. 21. telefon 111-010. Csekkbefizetési számla: 05 915,111-46, MNB egyszámlaszám: 46; az AKADÉMIAI KÖNYVESBOLTBAN: Budapest V., Váci u. 22., telefon: 185-612. Előfizetési díj egy évre: 48,— Ft.

67.63450 Akadémiai Nyomda, Budapest — Felelős vezető: Bernát György

14149

XVI. (1967.) ÉVFOLYAM 4. SZÁM

Akadémiai Közlöny

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:
A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA HIVATALA

BUDAPEST, 1967. MÁRCIUS 16.

TARTALOM

Az Akadémia Elnökségének határozatai	13/1967. sz. határozat	A Magyar Tudományos Akadémia 1966. évi nemzetközi tevékenységéről	23
Az Akadémia elnökének utasítása	4/1967. MTA (A. K. 4.)	Egyes kutató intézmények átszervezéséről	24
Miniszteri rendeletek és utasítások	3/1967. (II. 26.) Mü M	A gyermekgondozási segélyről szóló 3/1967. (I. 29.) Korm. számú rendelet végrehajtásáról	24
	1/1967. (II. 26.) SZOT	A gyermekgondozási segélyről szóló 3/1967. (I. 29.) Korm. számú rendelet végrehajtásáról	24
Közlemények	4624/T/1967. sz.	A Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának közleménye az Országos Távlati Tudományos Kutatási Terv főfeladatait koordináló bizottságok megbízatásának meghosszabbításáról	25
		Barta István levelező tag megbízása a Híradástechnikai Akadémiai Tanszéki Munkaközösség vezetésével	25
		A Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának fogadóórájáról	25

A Magyar Tudományos Akadémia Elnökségének határozatai

Az MTA Elnöksége 13/1967. számú

határozata

a Magyar Tudományos Akadémia 1966. évi nemzetközi tevékenységéről

(Elnökség, 1967. február 28.)

Teljes szöveg

1 A tudományos rendezvények előkészítése terén a tudományos osztályok elmélyültebben vizsgálják és ellenőrizzék, hogy megvannak-e a szükséges előfeltételek a tervezett tanácskozás megszervezéséhez, hogy ezáltal elkerülhetővé váljék a tudományos és anyagi erők felesleges lekötése.

2 A napidíjak és ösztöndíjak mértékének egységesítése érdekében a Terv- és Pénzügyi Titkárság és az NKO terjesszen javaslatot az NKB elé. Törekedni kell arra, hogy az év második felében aláírásra kerülő munkatervek az NKB döntésének figyelembevételével készüljenek.

3 Az NKB vizsgálja meg a hosszabb tanulmányútra érkezők fogadásának lehetőségeit és feltételeit; alakítson ki egységes gyakorlatot a külföldi tanulmányutasok fogadásával és kíséretével kapcsolatban.

4 A szocialista akadémiák Prágában f. év szeptemberében sorrakerülő tanácskozásán a Magyar Tudományos Akadémia delegációja kezdeményezze a nemzetközi tudományos szervezetek tagdíjával kapcsolatos problémák rendezését. Javasolja egységes alapelv kialakítását a tekintetben, hogy a tagdíjak egy része szocialista devizában is fizethető legyen, továbbá tegyenek erőfeszítéseket a tagdíjak indokolatlan emelésének megakadályozására.

Budapest, 1967. március 2.

Rusznyák István s. k.,
elnök.

A Magyar Tudományos Akadémia elnökének utasítása

A Magyar Tudományos Akadémia elnökének 4/1967. MTA, (A. K. 4.) számú

utasítása

egyes kutató intézmények átszervezéséről

1. A Magyar Tudományos Akadémia Elnökségének 25/1966. sz. határozata és a Tudományos és Felsőoktatási Tanács egyetértése alapján *1967. január 1-i* hatállyal

   a Régészeti Kutató Csoportot
   – Régészeti Intézetté,
   a Földrajztudományi Kutató Csoportot
   – Földrajztudományi Kutató Intézetté és
   az Afro-Ázsiai Kutató Csoportot
   – Afro-Ázsiai Kutató Központtá
   kell átszervezni.

2. Az átszervezés következtében a Régészeti Kutató Csoport elnevezése *Régészeti Intézet*, a Földrajztudományi Kutató Csoport elnevezése *Földrajztudományi Kutató Intézet* és az Afró-Ázsiai Kutató Csoport elnevezése *Afró-Ázsiai Kutató Központ* elnevezésre változik.

3. Az 1. pontban szereplő intézeti átszervezések létszám- és költségtöbblettel nem járhatnak.

4. Az intézeti átszervezések végrehajtásáról az érdekelt osztályok osztálytitkárai gondoskodnak. Az intézetek szervezeti és működési szabályzatait az átszervezésnek megfelelően módosítani kell.

Budapest, 1967. február 17.

Rusznyák István s. k.,
elnök.

Miniszteri rendeletek

A munkaügyi miniszter 3/1967. (II. 26.) Mü M számú

rendelete

a gyermekgondozási segélyről szóló 3/1967. (I. 29.) Korm. számú rendelet végrehajtásáról

A gyermekgondozási segélyről szóló 3/1967. (I. 29.) Korm. számú rendelet (továbbiakban: R.) végrehajtása tárgyában a Szakszervezetek Országos Tanácsával – és a 2. § tekintetében az egészségügyi miniszterrel – egyetértésben a következőket rendelem:

1. §.

(1) A gyermek gondozására igénybevett fizetésnélküli szabadság megszakításának [R. 4. § (2) bekezdés] akkor van helye, ha azt a dolgozó nő személyi vagy családi körülményei indokolttá teszik. Ilyen indok lehet a férj, illetőleg az eltartó halála vagy tartós megbetegedése, katonai szolgálatra való bevonulása, szabadságvesztés büntetése, az életközösség megszakítása, a nő újabb szülése vagy tartós betegsége. Ha a dolgozó nő a szabadságot egyéb címen szakította meg és később folytatni kívánja, a fizetésnélküli szabadság további részére gyermekgondozási segély már nem illeti meg. A vállalat azonban egy alkalommal ilyen esetben is engedélyezheti a segély folyósítását.

(2) A szabadság megszakítása, illetve lejárta esetén a vállalatnak a dolgozó nőt korábbi munkakörében vagy ennek hiányában hasonló munkakörben korábbi kereseti lehetőségének megfelelően kell foglalkoztatni.

2. §.

A gyermekgondozási segélyben részesülő dolgozó nő gyermeke a segélyezés időtartama alatt bölcsődébe nem vehető fel.

3. §.

(1) Az a dolgozó nő, aki több vállalatnál áll nem teljes munkaidőben munkaviszonyban, gyermekgondozási segélyre akkor jogosult, ha e munkaviszonyaiban eltöltött munkaideje együttesen eléri a munkakörére megállapított teljes munkaidőt, és minden munkaviszonyában egyébként megfelel a R. 1. §-ának (2) bekezdésében foglalt feltételeknek.

(2) Ilyen esetben a segélyre való jogosultságot az a vállalat bírálja el, illetve igazolja [R. 5. § (1) bek.], amely a dolgozó nő munkakönyvét őrzi.

4. §.

Ha a gyermekgondozási segélyre jogosultság a R. 1. §-ának (1) bekezdésében meghatározott idő eltelte előtt megszűnik (pl. a fizetésnélküli szabadság letelik, megszakítják stb.), a vállalat köteles erről a segélyt folyósító szervet írásban értesíteni.

5. §.

A gyermekgondozási segélyre való jogosultsággal kapcsolatban a vállalat és a dolgozó között felmerülő jogvitákat a munkaügyi vitákra (Munka Törvénykönyve XVII. fejezet) vonatkozó rendelkezések szerint kell elbírálni.

6. §.

Ez a rendelet kihirdetése napján lép hatályba.

Veres József s. k.,
munkaügyi miniszter.

A Szakszervezetek Országos Tanácsának 1/1967. (II. 26.) SZOT számú

szabályzata

a gyermekgondozási segélyről szóló 3/1967. (I. 29.) Korm. számú rendelet végrehajtásáról

A Szakszervezetek Országos Tanácsa a gyermekgondozási segélyről szóló 3/1967. (I. 29.) Korm. számú rendelet 6. §-ának (2) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján – a munkaügyi miniszterrel, a pénzügyminiszterrel és a földművelésügyi miniszterrel egyetértésben, valamint a Kisipari Szövetkezetek Országos Szövetsége elnökének meghall-

gatásával – a gyermekgondozási segély folyósításával összefüggő kérdéseket a következőkben szabályozza.

1. §.

(1) A gyermekgondozási segély – az egyéb feltételek fennállása esetén – arra az időtartamra folyósítható, amely alatt a dolgozó nő, a kisipari szövetkezet nő tagja munkabérben, munkadíjban nem részesül, és nincsen más keresőfoglalkozásból származó jövedelme sem.

(2) Gyermekgondozási segély nem folyósítható arra az időtartamra, amelyre a dolgozó nő, illetőleg a kisipari szövetkezet nő tagja táppénzben, terhességi-gyermekágyi segélyben, a mezőgazdasági és a halászati termelőszövetkezet (a továbbiakban: termelőszövetkezet) nő tagja pedig betegségi segélyben, szülési segélyben, illetőleg üzemi baleset (foglalkozási betegség) alapján kártalanítási segélyben részesül.

2. §.

A gyermekgondozási segélyt a vállalat (a kisipari szövetkezet, a termelőszövetkezet) által kiállított jogosultságot megállapító igazolás (határozat) alapján kell igényelni a segélyt folyósító szervtől.

3. §.

Ha a gyermekgondozási segély nem teljes naptári hónapra jár, a segély egy napra eső összegét úgy kell kiszámítani, hogy a segély havi összegét (a 600 vagy az 500 forintot) el kell osztani a tárgyhónapban levő munkanapok és munkaszüneti napok számával.

4. §.

Családi pótlékra jogosultság szempontjából a termelőszövetkezet nő tagjánál azt a napot, amelyre gyermekgondozási segélyt kapott, fél munkaegységgel kell számításba venni.

5. §.

(1) A gyermekgondozási segély folyósításának időtartamát a nyugellátás megállapításánál szolgálati időnek kell tekinteni.

(2) A termelőszövetkezeti nyugdíjévek számításánál azt a napot, amelyre a termelőszövetkezet nő tagja gyermekgondozási segélyt kapott, munkanapként kell figyelembe venni.

(3) A termelőszövetkezetnek az a nő tagja, aki gyermekgondozási segélyben részesül, a segély folyósításának időtartama alatt abban a nyugdíjosztályban marad, amelybe a szülés naptári évében tartozott.

6. §.

(1) A gyermekgondozási segély folyósításának időtartamára a vállalatnak, a kisipari szövetkezetnek társadalombiztosítási járulékot, a dolgozó nőnek és a kisipari szövetkezet nő tagjának pedig nyugdíjjárulékot fizetnie nem kell.

(2) A termelőszövetkezet nő tagja után a gyermekgondozási segély folyósításának időtartamára betegellátási díjat, baleseti biztosítási díjat és nyugdíjjárulékot fizetni nem kell. Az 1968. évi január hó 1. napjától a gyermekgondozási segély folyósításának időtartamára a termelőszövetkezet nő tagjának nyugdíjjárulékot fizetnie nem kell.

7. §.

Az öregségi, a munkaképtelenségi és az özvegyi járadékra, valamint az öregségi és a rokkantsági nyugdíjast megillető házastársi pótlékra jogosultság szempontjából irányadó jövedelem számításánál a gyermekgondozási segély összegét figyelmen kívül kell hagyni.

8. §.

A gyermekgondozási segélyt havonta utólag kell folyósítani. A segély visszatérítésére, elévülésére, a vállalatnak (a kisipari szövetkezetnek, a termelőszövetkezetnek) a társadalombiztosítási szervvel szemben fennálló felelősségére, a segélyből történő levonásokra, valamint mindezen kérdésekkel összefüggő jogvitákra vonatkozóan a táppénzre irányadó rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni.

9. §.

Ez a szabályzat kihirdetése napján lép hatályba.

Gáspár Sándor s. k.,
a Szakszervezetek
Országos Tanácsának főtitkára.

Közlemények

A Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának 4624/T/1967. számú

közleménye

az Országos Távlati Tudományos Kutatási Terv főfeladatait koordináló bizottságok megbízatásának meghosszabbításáról

1 Az Országos Távlati Tudományos Kutatási Terv főfeladatainak koordinálására létrehozott és a Magyar Tudományos Akadémia felügyelete alatt működő Koordináló Bizottságok elnökeinek, titkárainak és tagjainak megbízatása a Tudományos és Felsőoktatási Tanács 211/1966. számú határozata értelmében a második ötéves terv időszaka után is – visszavonásig – érvényben marad.

2 Az egyes bizottságok munkája érdekében szükséges személyi és szervezeti változtatásokról külön történik intézkedés.

Budapest, 1967. február 28.

Erdey-Grúz Tibor s. k.,
főtitkár.

A Magyar Tudományos Akadémia elnöke megbízta *Barta István* levelező tagot a Híradástechnikai Akadémiai Tanszéki Munkaközösség vezetésével.

A Magyar Tudományos Akadémia főtitkára *minden hétfőn* 13–15 óráig – bármilyen természetű ügyben – fogadóórát tart. A Magyar Tudományos Akadémia tagjainak más időpontokban is rendelkezésére áll.

Elnökségi Titkárság

Index: 25.105

AKADÉMIAI KÖZLÖNY, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja. Megjelenik rendszerint havonta kétszer. — A szerkesztésért felelős: a Magyar Tudományos Akadémia Elnökségi Titkárságának vezetője.

Kiadja: az Akadémiai Kiadó, Budapest V., Alkotmány u. 21. — Felelős: Bernát György, az Akadémiai Kiadó igazgatója – 750 példány

A kiadvány előfizethető a POSTA KÖZPONTI HÍRLAPIRODÁNÁL, Budapest V., József nádor tér 1. és *bármely postahivatalban.*
Csekkszámlaszám egyéni: 61 257, közületi: 61 066, MNB egyszámlaszám: 8.
Előfizethető és példányonként megvásárolható az AKADÉMIAI KIADÓ-nál, Budapest V., Alkotmány u. 21. telefon 111-010. Csekkbefizetési számla: 05 915,111-46, MNB egyszámlaszám: 46; az AKADÉMIAI KÖNYVESBOLTBAN: Budapest V., Váci u. 22., telefon: 185-612.
Előfizetési díj egy évre: 48,— Ft.

67.63552 Akadémiai Nyomda, Budapest — Felelős vezető: Bernát György

XVI. (1967.) ÉVFOLYAM 5. SZÁM

Akadémiai Közlöny

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:
A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
HIVATALA

BUDAPEST, 1967. ÁPRILIS 15.

TARTALOM

Személyi rész 27

Törvények, rendeletek, határozatok — 1/1967. (III. 9.) GB — A külkereskedelem lebonyolításában közreműködő vállalatok kapcsolatát szabályozó elvekről 27

Az Akadémia Elnökségének határozatai — 14/1967. sz. határozat — Az 1967. évi Budapesti Nemzetközi Vásár Akadémiai Pavilonja kiállítási anyagának tervezetéről 29

16/1967. sz. határozat — Az 1967. évi közgyűlés előkészítéséről 31

21/1967. sz. határozat — A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulójának akadémiai megünnepléséről 31

23/1967. sz. határozat — Az 1968. évi könyvkiadási terv elkészítésének elvi szempontjairól és az ívkeretek felosztásáról 31

Közlemények

A Magyar Tudományos Akadémia Atommag Kutató Intézete pályázati hirdetménye 33

A Magyar Tudományos Akadémia Földrajztudományi Kutató Intézete pályázati hirdetménye 33

A Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának fogadó órájáról 33

Személyi rész

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa 70. születésnapja alkalmából, a vákuumtechnika és elektronfizika területén az iparban, az ipari kutatásban és alapkutatásban kifejtett életművéért *Winter Ernő* kétszeres Kossuth-díjas akadémikusnak, a Magyar Tudományos Akadémia Műszaki Fizikai Kutató Intézete igazgatóhelyettesének a

MUNKA ÉRDEMREND

arany fokozata

kitüntetést adományozta.

Jogszabályok

A Gazdasági Bizottság 1/1967. (III. 9.) G. B. számú

határozata

a külkereskedelem lebonyolításában közreműködő vállalatok kapcsolatát szabályozó elvekről

A külkereskedelmi mechanizmus 1968. január 1-én életbe lépő átalakításánál alapvető szempontnak a termelés és a külkereskedelmi tevékenység gazdasági egységének megteremtését kell tekinteni. Ezt elsősorban gazdasági módszerekkel, a vállala-

toknak a gazdasági eredményekben való közös érdekeltségével kell elérni. Indokolt esetben szervezetileg is össze kell kapcsolni a külkereskedelmi tevékenységet a termeléssel vagy a belföldi kereskedelemmel.

Fentiek megvalósítása céljából a Gazdasági Bizottság a következő határozatot hozza:

1. Az exportjog megadható a kereskedelempolitikai érdekek kellő mérlegelése mellett

a) termelő vállalatok részére,

– amelyeknél a külföldi partnerekkel való közvetlen kapcsolat műszaki okokból indokolt;

– amelyek a termelésben a végtermék gyártását illetően alapjában véve monopolhelyzetet élveznek;

– amelyeknek gazdasági eredménye jelentős mértékben az exporttól függ, és export volumene számottevő.

Exportjog általában csak a saját előállítású termékekre adható.

b) kereskedelmi vállalatok részére

– elsősorban termelőeszköz kereskedelmi (TEK)-vállalatok részére, ha a TEK-vállalat például olyan kereskedelmi tevékenységet végez, amely nemzetközi kooperáción alapul;

– kivételes esetekben más kereskedelmi vállalat részére is;

c) külföldi vállalatokkal létrehozható szakosítási és egyéb együttműködési megállapodás alapján a vállalatoknak esetenkénti export engedély adható.

2. Az importjog megadható a kereskedelempolitikai érdekek kellő mérlegelése mellett

a) termelő vállalatok részére

– amelyek az importált nyersanyagoknak, félkésztermékeknek, alkatrészeknek egyedüli felhasználói és műszakilag indokolt esetben, ha főfelhasználói;

– az importjog nem kizárólagos jelleggel megadható, ha a vállalatok saját termelési profiljuknak megfelelő termékek importját szakosítási vagy kooperációs megállapodás keretében bonyolítják;

– egyes esetekben termelő, illetve szolgáltató (közlekedési, hírközlési) vállalatok, illetve intézmények különleges alkatrészekre, csomagolóanyagokra, esetleg gyártmányokra egyedi közvetlen importlehetőséget kaphatnak;

b) termelőeszköz kereskedelmi (TEK) vállalatok részére

– amennyiben az általuk forgalmazott importtermékek felhasználói köre stabil és zárt egységet képez, illetve a felhasználók köre szétaprózott, de szakmailag homogén;

c) nagykereskedelmi vállalatok részére

– elsősorban azoknak a vállalatoknak, amelyek a fogyasztási cikkeket demigross formában forgalmazzák.

Esetenként célszerű lehet mind a belföldi nagykereskedelmi, mind a TEK-funkciókkal a külkereskedelmi vállalatot megbízni.

Olyan termékek importját, amelyekben jelentős speciál kereskedelmi műveletek folynak, nagykereskedelmi vállalat nem bonyolíthatja.

3. 1968. január 1-én életbe lépő szervezeti intézkedések előkészítése céljából a külkereskedelmi miniszter vizsgálja felül az önálló export-, illetve importjogra vonatkozó vállalati igényeket, valamint a specializált külkereskedelmi vállalatok, továbbá a már külkereskedelmi joggal rendelkező termelő (szövetkezeti) vállalatok profilját, és az érdekelt országos hatáskörű szervek vezetőivel egyetértésben tegyen a Gazdasági Bizottságnak javaslatot.

Felelős: a külkereskedelmi miniszter.

Határidő: 1967. április 30.

4. 1969. január 1-én vagy későbbi időpontban hatályba lépő export, illetve importjogra vonatkozó javaslatokat 1968. július 1-től folyamatosan a külkereskedelmi miniszter az illetékes országos hatáskörű szervek vezetőivel egyetértésben bírálja el. A külkereskedelmi miniszter, ha a külkereskedelmi joggal rendelkező termelő, illetve kereskedelmi vállalat működése kereskedelmi, illetve piacpolitikai szempontokból kifogásolható, a külkereskedelmi jogot az illetékes országos hatáskörű szerv vezetőjével egyetértésben visszavonhatja.

Felelős: a külkereskedelmi miniszter.

Határidő: folyamatos.

5. Az önálló export-, illetve importjoggal felruházott termelő- és kereskedelmi vállalatok külkereskedelmi tevékenységének irányításában és ellenőrzésében a külkereskedelmi miniszter funkcionális feladatából következően közvetlenül is részt vesz. Azokat a rendelkezésére álló szabályozó eszközöket s azt a hatósági jogkört, amelyet a Kormány felhatalmazása alapján a külkereskedelmi irányítás tekintetében gyakorol, minden külkereskedelmi jogú vállalat irányában érvényesíti.

Felelős: a külkereskedelmi miniszter.

6. A saját számlára történő export-, illetve import bonyolítási forma alkalmazására csak ott kerülhet sor, ahol más elszámolási forma hatékonyan és gazdaságosan nem alkalmazható. A Gazdasági Bizottság ezért utasítja a külkereskedelmi minisztert, hogy – a pénzügyminiszterrel, az Országos Tervhivatal elnökével és a Magyar Nemzeti Bank elnökével konzultálva – jelölje ki azokat a külkereskedelmi vallalatokat, esetleg áruosztályokat, illetve cikkcsoportokat, amelyeknél a saját számlára történő bonyolítás engedélyezhető.

Felelős: a külkereskedelmi miniszter.

Határidő: 1967. június 30.

7. A Gazdasági Bizottság tudomásul veszi, hogy a termelő- (kereskedelmi) és külkereskedelmi vállalatok egymás között szabadon megállapodhatnak a következő elszámolási formákban:

a) Bizományosi forma

A bizomány olyan szerződéses jogviszony, amelyben az egyik fél – a bizományos (külkereskedelmi vállalat) – arra vállal kötelezettséget, hogy saját nevében, de a másik fél – a megbízó – javára köt ügyletet. A megbízó vállalat e formában a külkereskedelmi vállalattal együttműködik, a külkereskedelmi forgalom központi irányítási rendszerének keretei között önállóan diszponal értékesítési, illetve beszerzési kérdésekben.

A bizományosi formán belül megvalósítható:

– differenciált jutalékú bizomány, összekötve az árlimiten felüli eredményben való részesedéssel;

– nyereségérdekeltséggel kombinált bizomány (részesedés a termelő vállalat összeredményében vagy exporteredményében);

– sima bizomány (a bizományos lineáris jutalékban részesül).

b) Az egyesülés (társulás), mely lehet:

– A közös eredményen történő osztozkodás érdekében létrehozott egyesülés, a pool. Az egyesülésben részt vevő felek gazdasági érdeke túlmegy a saját funkciójukból származó gazdasági érdekeken. Az ügylet eredményét a felek a szerződésben kikötött arányban osztják el.

– Az ártöbbleten való osztozkodás érdekében létrehozott egyesülés az améta. E formánál a szerződő felek az elszámolási árhoz elért külföldi ártöbbleten osztoznak az előre megállapított kulcs szerint.

A fentiekben leírt elszámolási formákban mind a termelő, mind a külkereskedelmi vállalat megtartja jogi önállóságát. A részt vevő felek jogviszonyát szerződésben kell szabályozni, mely tartalmazza a közös vállalkozás tárgyát, továbbá megszabja az eredmény felosztásának módját, a résztvevők jogait és kötelességeit a piackutatással, propagandával, fejlesztési kérdésekkel stb. kapcsolatban.

c) Ügynöki forma

Alkalmazása szűk körben, általában külkereskedelmi joggal rendelkező vállalatok között célszerű. Az ügynöki tevékenység kizárólag akvizícióra, a felek összehozására terjed ki. E tevékenységért a külkereskedelmi vállalat megállapodás szerint ügynöki jutalékot kap.

A felsorolt elszámolási formák alapformáknak tekintendők. A felek ezek közgazdasági tartalmának megfelelő változataiban is megállapodhatnak.

8. A Gazdasági Bizottság szükségesnek tartja, hogy a külkereskedelmi joggal nem rendelkező termelő (kereskedelmi) vállalatok külső piaci érdekeink sérelme nélkül választhassanak mind az export-, mind az importbonyolításnál két vagy több külkereskedelmi tevékenységet ellátó vállalat között. Utasítja a külkereskedelmi minisztert, hogy a választási lehetőség részletes szabályzatát saját hatáskörében dolgozza, ki és ennek szükséges szervezeti feltételeit biztosítsa.

Felelős: a külkereskedelmi miniszter.
Határidő: 1967. III. negyedév.

9. A Gazdasági Bizottság utasítja a külkereskedelmi minisztert, a pénzügyminisztert és az igazságügyminisztert, hogy az érdekelt országos hatáskörű szervek vezetőivel együttműködve a különféle alapelszámolási formákkal kapcsolatos jogszabályi rendezésre tegyen javaslatot a Kormánynak. Egyidejűleg gondoskodni kell a részletes szabályok kidolgozásáról és azok közzétételéről.

Felelős: a külkereskedelmi miniszter,
a pénzügyminiszter,
az igazságügyminiszter.
Határidő: 1967. május 31.

10. A Gazdasági Bizottság felkéri az érdekelt minisztériumok és országos hatáskörű szervek vezetőit, hogy a fenti határozatot a minisztérium, illetve az országos hatáskörű szerv hivatalos lapjában tegyék közzé.

Fock Jenő s. k.,
a Gazdasági Bizottság elnöke.

A Magyar Tudományos Akadémia Elnökségének határozatai

Az MTA Elnöksége 14/1967. számú

határozata

az 1967. évi Budapesti Nemzetközi Vásár Akadémiai Pavilonja kiállítási anyagának tervezetéről

(Elnökség, 1967. március 28.)

Teljes szöveg

1 Az Elnökség tudomásul veszi a Kiállítási Bizottságnak az 1967. évi Budapesti Nemzetközi Vásár Akadémiai Pavilonja tervezetére vonatkozó javaslatát, és az alábbiakat határozza.

2 A kiállításon az alábbi akadémiai intézmények vegyenek részt, a következő területmegosztásban:

21	az Akadémiai Kiadó a saját és a baráti akadémiák anyagával	350 m²
22	a Központi Fizikai Kut. Int.	300 m²
23	Kutatási Eszközöket Kivitelező Vállalat	50 m²
		700 m²

3 A kiállító intézmények kiállítási anyaga a következő legyen:

31 az Akadémiai Kiadó és a felhívást elfogadó alábbi kiadók könyvanyaga:

Izdatyelsztvo „NAUKA" Moszkva,

Akademie Verlag, Berlin.

VEB Deutscher Verlag der Wissenschaften, Berlin.

Panstwowe Wydawnictwo Naukowe, Varsó.

OSSELINEMUM, Wroclaw.

Academia, Praga.

Vydavatelstvo Sav. Bratislava.

Izdatyelsztvo na Bulgarska Akademija na Naukite, Sofia.

Editura Academiei RSR. Bucuresti.

Izdavacki Zavod Jugoslovenske Akademije Znancsti i Umetnosti, Zagreb.

Tekintettel arra, hogy a kiállításra az októberi szocialista forradalom 50. évében kerül sor, magukkal a könyvekkel – de a dekorációval is – hangsúlyozni kell azt a nagy fejlődést, amelyet az akadémiai, ill. az akadémiai jellegű könyvkiadás a szocialista országokban elért. Ennek értelmében valamennyi kiadó könyveinek mintegy 5%-át a kiadói tevékenységük kezdeti szakaszából küldje. Statisztikai adatokkal is érzékeltetni kell a fejlődést.

A kiállításon összesen mintegy 1800 könyv kerüljön bemutatásra az alábbi megoszlásban: Magyarország és a Szovjetunió 300–300, a többi országok 150–150 könyvet állítsanak ki. Azok az országok, amelyekből két kiadó vesz részt, 200 könyvet szállítsanak.

A kiállítás anyagát bizományba és visszaküldési joggal vegye át az Akadémiai Kiadó; a kiállított könyvekre a kiállítás alatt megrendeléseket is felvehet.

Az egyes kiadók ismertető, propaganda és szóróanyagot is küldhetnek.

32 A Központi Fizikai Kutató Intézet anyaga:

322 *Neutrongenerátoros aktivációs-analízis bemutatása működő laboratóriumokban.*

a) Aktivációs-analitikai céllaboratórium oxigén meghatározásra.

b) Általános aktivációs-analitikai laboratórium 3–4 elem meghatározására.

A kiértékelés a KFKI-ben levő számológéphez kapcsolva postai telefonvonal felhasználásával – kétirányú digitális adattovábbító rendszer segítségével történjen. A kétféle laboratóriumot egy, közös NA-2 típusú neutrongenerátor szolgálja ki, amit a kiállítási csarnokban beton- és paraffinvédelemben helyeznek el.

323 *Különböző hidegfizikai készülékek és készülékelemek.*

a) Héliumkriosztát neutrondiffrakciós mérésekre.

b) Héliumkriosztát NMR mérésekre.

c) Félautomatikus működésű vákuumrendszer kriogéntechnikai célokra.

d) Hőmérséklet szabályozó rendszer –195° C-tól +250° C-ig.

e) Különböző nagyvákuum-szerelvények.

Az *a–d* pontban levő eszközöket a szakmai napokon működés közben mutatják be.

324 *„KORALL"-B mérőberendezés* tetszőleges folyamatok korrelációs függvényeinek felvételére. A berendezés NTA-512 típusú analizátor felhasználásával működik oly módon, hogy a szokásos bemeneti konverter-fiók helyére egy speciális célfiók van dugaszolva. A berendezést működés közben, pl. magnetofonszalagról lejátszott folyamatok korrelációs függvényeinek meghatározása révén mutatják be.

325 *Kisméretű 200 kV-os egyenfeszültségforrás.* (OMT–200) A berendezés neutrongenerátor feszültségellátására készült, de felhasználása számos egyéb területen (pl. kábelek, porcelánszigetelők átütés vizsgálata stb.) is elképzelhető. A feszültségforrás az osztott magú transzformátor elvén működik.

326 *Szupravezető szolenoid és áramellátó rendszere.*

A berendezés az intézetben kifejlesztett programvezérelt nagyáramú tápegységgel, a moszkvai Kurcsatovról elnevezett Atomenergiai Intézetben készített szupravezető szolenoiddal és kriosztáttal együtt kerüljön bemutatásra. A kiállításhoz a szovjet fél elvi hozzájárulása szükséges.

A berendezést működés közben mutatják be.

A KFKI anyaga a tavalyi helyen, hasonló elrendezésben kerüljön bemutatásra.

33 *A Kutatási Eszközöket Kivitelező Vállalat.*

A Vállalat az alábbi legújabb gyártmányait mutassa be:

Ultratermosztát 606. típ.

Feltételes-reflexvizsgáló keszülék.

Ödométer.

Mozgatható vákuumasztal.

Extraháló készülék.

4 Az Elnökség tudomásul vette a kiállítás bemutatott alaprajzi elrendezését és a könyvkiállítás tárlóinak tervrajzát.

Budapest, 1967. március 29.

Rusznyák István s. k.,
elnök.

Az MTA Elnöksége 16/1967. számú

határozata

az 1967. évi közgyűlés előkészítéséről

(Elnökség, 1967. március 28.)

Teljes szöveg

1 Az Elnökség az 1967. évi közgyűlés további előkészítésével kapcsolatban a következőket határozza:

2 A közgyűlés időszaka: 1967. május 2–5. A nyilvános ülés időpontja május 2. de. 10 óra; a zárt ülés ideje május 5. d. e. 9 óra és du. 3 óra.

21 A közgyűlés *tárgysorozata:*

211 *a közgyűlés nyilvános ülésén:*

elnöki megnyitó

Elnökség beszámolója

a párt, ill. kormány képviselőinek felszólalása

az akadémiai aranyérem és akadémiai díjak átadása.

22 *A közgyűlés zárt ülésén:*

az elnökségi beszámoló és a határozati javaslatok megvitatása,

határozathozatal,

új akadémiai tagok választása,

az elnökségi tagok és tisztségviselők választása,

egyebek (indítványok, javaslatok) (írásban előre beadandók).

23 Az osztályok a nyilvános és a zárt közgyűlés közötti időben tartják rendezvényeiket. Az Elnökség felhívja az osztályokat, hogy körültekintően gondoskodjanak a rendezvények megfelelő tudományos színvonaláról, és e célból gondosan vizsgálják felül a tervbe vett ülésszakok programját.

3 Az 1963. évi közgyűlés határozata alapján a közgyűlési anyag kiküldésével egyidejűleg, a tagokat fel kell hívni arra, hogy amennyiben indítványt kívánnak előterjeszteni, azt előzetesen írásban nyújtsák be az Elnökséghez. Az 5/1966. sz. elnökségi határozat szerint az 1966. évi közgyűlés határozatainak végrehajtásáról szóló jelentést írásban kell kiküldeni az Akadémia tagjainak.

Budapest, 1967. március 29.

Rusznyák István s. k.,
elnök.

Az MTA Elnöksége 21/1967. számú

határozata

a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulójának akadémiai megünnepléséről

(Elnökség, 1967. március 28.)

Nem teljes szöveg

1 Az Elnökség a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulójának akadémiai megünnepléséről a következőket határozza.

11 Központi nyilvános előadást kell tartani a Szovjetunió történeti szerepéről, amelyet történész akadémikus tartson, és ugyanaznap délután a szovjet tudomány jelentőségét általában méltató elnöki megnyitó után három előadás hangozzék el a három nagy tudománycsoport egy-egy jelentős problémaköréről. Az előadásoknak a legkiemelkedőbb eredmények áttekintése mellett a szovjet tudománynak a hazai tudományos életünkre gyakorolt hatását, a szovjet–magyar tudományos kapcsolatok fejlődését kell bemutatnia.

12 A tudományos ülésszakokkal egyidejűleg az Akadémiai Könyvtár a székház előcsarnokában a magyar és a szovjet akadémiák közötti kapcsolatot illusztráló kiállítást rendezzen, amelynek keretében ki kell állítani az Akadémiai Kiadónál megjelent szovjet művek magyar fordításait es a magyar szerzők orosz nyelven megjelent műveit is. Az Elnökség felhívja az Akadémiai Könyvtár és az Akadémiai Kiadó igazgatóit a szükséges intézkedések megtételére.

Budapest, 1967. március 29.

Rusznyák István s. k.,
elnök.

Az MTA Elnöksége 23/1967. számú

határozata

az 1968. évi könyvkiadási terv elkészítésének elvi szempontjairól és az ívkeretek felosztásáról

(Elnökség, 1967. március 28.)

Teljes szöveg

1 Az Elnökség felhívja a tudományos osztályokat és az Akadémiai Kiadót, hogy az 1968. évi tervük elkészítésekor az alábbi szempontokat érvényesítsék.

11 A könyvkiadás határozottan támogassa a népgazdasági tervek, a politikai, kulturális, tudományos és tudománypolitikai célkitűzések megvalósítását.

111 A könyvkiadás egyik alapvető feladata a szocialista világnézet erősítése, az igazi patriotizmus, a hazafias szellem ápolása. Fel kell készülni a Magyar Tanácsköztársaság 50. és hazánk felszabadulásának 25. évfordulójának a könyvkiadás keretei közötti megünneplésére.

12. A könyvkiadás eddigi belső arányai és kialakult összmennyiségén belül, a könyvkiadás minden ágazatában céltudatosan kell figyelembe venni a kultúrpolitikailag, tudománypolitikailag helyes közönségigényeket, viszont a reális vásárlói igényekkel kellően meg nem alapozott könyvkiadást vissza kell szorítani (periferikus témájú művek). A közönség, ill. vásárlóigény figyelembevételével a tematikai arányokat meg kell javítani.

13 Az idegen nyelvű tudományos könyvkiadás elsősorban a hazai alkotásoknak, tudományos eredményeknek a külfölddel való megismertetését tűzze ki céljául. Idegen nyelvű könyvkiadásunkat az eddig elhanyagolt nyelvi területeken is (olasz, spanyol) igyekezzünk kifejleszteni.

14 Mind az alap, mind az alkalmazott tudományok köréből készülő tudományos eredményeket összefoglaló monográfiák közzétételén kívül az Akadémiai Kiadó tervszerűen folytassa a klasszikusok kritikai kiadását, lexikonok kiadását, és gondoskodjék a könyvpiac szótárakkal való ellátásáról.

15 A kiadóvállalatok fordítsanak gondot az aktuális alkalmakra (ünnepi könyvhét, mezőgazdasági könyvnapok, műszaki könyvnapok, karácsonyi vásár stb.).

16 A Kiadói Főigazgatóság 1968-ra irányként az 1966. évi papírkereteket adta meg. A kiadóvállalatok ennek figyelembevételével készítsék terveiket. A végleges papírkereteket a KF a tervtárgyalás után szabja meg.

2 A Kiadói Főigazgatóság által kiadott fenti általános elvi szempontokon túlmenően a tudományos osztályok az alábbi akadémiai tudománypolitikai szempontokat is vegyék figyelembe. Előtérbe kell helyezni:

21 az 1964. évi közgyűlés által kiemelt nyolc tudományterületen elért eredményeket összefoglaló monográfiák megjelentetését;

22 egy-egy tudományág elvi problémáinak monografikus feldolgozását (pl. irodalomelmélet, közgazdaságtudomány);

23 a szocialista társadalmi átalakulás problémáival foglalkozó összefoglaló munkák megjelentetését (pl. jogtudomány, szociológia, demográfia);

24 a többi tudományág fejlődését érintő, illetőleg elősegítő alapkutatások eredményeit összefoglaló munkák megjelentetését (pl. agykutatás);

25 a népgazdaság számára közvetlen felhasználás szempontjából fontos tudományterületről készülő munkák megjelentetését (híradástechnika, automatizálás, geológia, agrárökonómia);

26 változatlanul fontos az alaptudományok területéről készülő művek tervbe állítása.

3 Az Elnökség az 1968-ra rendelkezésre álló ívkereteket az alábbiak szerint hagyja jóvá:

	1968. évi előirányzat
31 az Elnökség ívkerete	160
32 a tudományos osztályok könyv ívkerete az alábbi megoszlás szerint	
I. Osztály	950
II. Osztály	1060
III. Osztály	170
IV. Osztály	400
V. Osztály	400
VI. Osztály	290
VII. Osztály	160
VIII. Osztály	200
IX. Osztály	260
X. Osztály	190
Pszichológiai Bizottság	–
Összesen:	4240
33 az Akadémiai Kiadó	
könyv ívkerete	2400
szótár ívkerete	1000
lexikon ívkerete	600
egyéb	—
Összesen:	4000

4 Amennyiben egyes természettudományi osztályok az előző pont szerint jóváhagyott ívkereteket 1968-ban előreláthatólag nem használják fel (egyes kéziratok nem készülnek el stb.), a felszabaduló ívkeretet legkésőbb 1968. március hó 1-ig közöljék a KFB-vel. A KFB a felajánlott ívkereteket a társadalomtudományi osztályoknak adja át, amennyiben olyan kész kéziratokra igénylik, amelyek ívkeret hiányában nem kerülnének kiadásra.

5 A KFB a társadalomtudományi osztályok képviselőinek és egyéb érdekeltek részvételével f. év október 1-ig ankéton vitassa meg könyvkiadási terveik készítésének problematikáját, különös tekintettel a kutatóintézetekben készülő munkák vonatkozásában arra, hogy milyen feltételek mellett minősíthetők kiadásra éretteknek.

Budapest, 1967. március 29.

Rusznyák István s. k.,
elnök.

Közlemények

Pályázati hirdetmény

A Magyar Tudományos Akadémia Atommag Kutató Intézete (Debrecen, Bem-tér 18/c.) pályázatot hirdet egy tudományos osztályvezetői állásra. A kinevezendő osztályvezető fogja ellátni az elektrosztatikus gyorsító osztály vezetését. Az osztály feladata 5 MV-os tank-típusú Van de Graaff generátor kifejlesztése és eredményes tudományos felhasználása. Az állás elnyeréséhez legalább a „fizikai tudományok kandidátusa" fokozat, legalább 10 évi önálló tudományos munka és különösen Van de Graaff típusú elektrosztatikus gyorsítón végzett tudományos munkával kapcsolatos nemzetközi szakirodalmi tevékenység szükséges.

A pályázathoz csatolni kell:

1. egyetemi végzettséget igazoló okiratot,
2. tudományos fokozatra vonatkozó okiratot,
3. a pályázó eddigi működésének leírását,
4. a pályázó tudományos munkáinak felsorolását,
5. önéletrajzot.

A pályázatokat az MTA Atommag Kutató Intézet igazgatójához kell legkésőbb *1967. május 10.-éig* benyújtani.

A besorolási illetmény tekintetében a 127/1960/18/ Mü. M., illetve az MTA elnökének 3/1966. MTA (A. K. 5.) számú utasításában foglaltak irányadók.

Budapest, 1967. március 30.

Szalay Sándor s. k.,
intézeti igazgató.

Pályázati hirdetmény

A Magyar Tudományos Akadémia Földrajztudományi Kutató Intézete laborvezetői státus betöltésére (besorolás: 934 kulcsszám) pályázatot hirdet. Keresünk az Intézet szedimentációs és talaj-laboratóriumának vezetésére gyakorlott tudományos munkatársat vagy kutató mérnököt.

A pályázatot a Földrajztudományi Kutató Intézet (Budapest, VI., Népköztársaság-útja 62.) igazgatójához kell benyújtani, *1967. május 31.-éig*. A pályázathoz csatolni kell: 1. egyetemi végzettség igazolását, 2. önéletrajzot, amely a jelölt eddigi munkásságát is tartalmazza.

Budapest, 1967. március 15.

Pécsi Márton s. k.,
intézeti igazgató.

A Magyar Tudományos Akadémia főtitkára *minden hétfőn* 13–15 óráig – bármilyen természetű ügyben – fogadóórát tart. A Magyar Tudományos Akadémia tagjainak más időpontokban is rendelkezésére áll.

Elnökségi Titkárság

Index: 25.105

AKADÉMIAI KÖZLÖNY, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja. Megjelenik rendszerint havonta kétszer. — A szerkesztésért felelős: a Magyar Tudományos Akadémia Elnökségi Titkárságának vezetője.

Kiadja: az Akadémiai Kiadó, Budapest V., Alkotmány u. 21. — Felelős: Bernát György, az Akadémiai Kiadó igazgatója — 750 példány

A kiadvány előfizethető a POSTA KÖZPONTI HÍRLAPIRODÁNÁL, Budapest V., József nádor tér 1. és *bármely postahivatalban.*
Csekkszámlaszám egyéni: 61 257, közületi: 61 066, MNB egyszámlaszám: 8.
Előfizethető és példányonként megvásárolható az AKADÉMIAI KIADÓ-nál, Budapest V., Alkotmány u. 21. telefon 111-010. Csekkbefizetési számla: 05 915,111-46, MNB egyszámlaszám: 46; az AKADÉMIAI KÖNYVESBOLTBAN: Budapest V., Váci u. 22., telefon: 185-612.
Előfizetési díj egy évre: 48,— Ft.

67.63651 Akadémiai Nyomda, Budapest — Felelős vezető: Bernát György

XVI. (1967.) ÉVFOLYAM

Akadémiai Közlöny

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:
A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
HIVATALA

BUDAPEST, 1967. ÁPRILIS 28.

TARTALOM

Személyi rész 35

A Gazdasági Bizottság határozatai

8/1967. (III. 24.) GB — Egyes béren kívüli juttatások finanszírozásának és vállalaton belüli rendszerének irányelveiről 36

9/1967. (IV. 13.) GB — Az új beruházási rendszer kialakításának fő kérdéseiről 38

10/1967. (IV. 13.) GB — A jövedelemelvonás, a nyereségadó és a vállalatok anyagi érdekeltségi rendszerének elveiről 41

11/1967. (IV. 13.) GB — Az állami vállalatok forgóalaprendezéséről 43

12/1967. (IV. 13.) GB — A hitel- és pénzforgalmi rendszerről 43

13/1967. (IV. 13.) GB — A termékforgalmazás új rendjéről 45

Közlemények

A szakmérnöki oklevél figyelembevétele korcsoportos bérrendszer esetén (3389/1967. Mü. M.) 48

A Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának fogadóórájáról 49

Személyi rész

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa hazánk felszabadulásának 22. évfordulója alkalmából eredményes munkájuk elismeréséül

dr. Csáky Frigyesnek, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagjának, tanszékvezető egyetemi tanárnak, a Budapesti Műszaki Egyetem rektorának,

dr. Miskolczi Dezső akadémikusnak, az Orvostovábbképző Intézet Ideggyógyászati Tanszéke tanszékvezető egyetemi tanárának,

dr. Pach Zsigmond Pálnak, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagjának, tanszékvezető egyetemi tanárnak, a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem rektorának,

dr. Vámos Tibornak, a műszaki tudományok doktorának, a Magyar Tudományos Akadémia Automatizálási Kutató Intézete igazgatóhelyettesének a

MUNKA ÉRDEMREND
arany fokozata,

Ádám András kandidátusnak, a Központi Fizikai Kutató Intézet tudományos osztályvezetőjének,

Baksay Zoltán kandidátusnak, a Magyar Tudományos Akadémia osztályvezetőhelyettesének,

Castiglione László kandidátusnak, a Magyar Tudományos Akadémia Régészeti Kutató Csoportja igazgatóhelyettesének,

Dobos Lajosnak, a Magyar Tudományos Akadémia Matematikai és Fizikai Tudományok Osztálya szaktitkárának,

dr. Halász József kandidátusnak, a Magyar Tudományos Akadémia Állam- és Jogtudományi Intézete tudományos főmunkatársának,

Király Péter kandidátusnak, a Magyar Tudományos Akadémia Nyelvtudományi Intézete igazgatóhelyettesének,

Salánki János kandidátusnak, a Magyar Tudományos Akadémia Biológiai Kutató Intézete igazgatójának,

dr. Szűcs Lászlónak, a Magyar Tudományos Akadémia Talajtani és Agrokémiai Kutató Intézete tudományos főmunkatársának a

MUNKA ÉRDEMREND

ezüst fokozata,

Kertész Imrének, a Műszaki Fizikai Kutató Intézet műszaki ügyintézőjének,

Eszli Lászlónak, a Központi Fizikai Kutató Intézet műszaki vezetőjének,

Zoltai Dénesnek, a Filozófiai Intézet tudományos munkatársának,

Alpári Pálnénak, az Akadémiai Kiadó felelős szerkesztőjének,

Bártfai Bélának, az Akadémiai Nyomda csoportvezetőjének,

Forgács Borbálának, a Közgazdaságtudományi Intézet titkárnőjének,

Halmi Tibornénak, a Magyar Tudományos Akadémia Hivatala ügyintézőjének és

Molnár Ernőnének, a Magyar Tudományos Akadémia Hivatala előadójának a

MUNKA ÉRDEMREND

bronz fokozata

kitüntetést adományozta.

A Gazdasági Bizottság határozatai

A Gazdasági Bizottság 8/1967. (III. 24.) GB számú

határozata

egyes béren kívüli juttatások finanszírozásának és vállalaton belüli rendszerének irányelveiről

A Gazdasági Bizottság utasítja a munkaügyi minisztert, hogy a pénzügyminiszterrel és a Szakszervezetek Országos Tanácsával egyetértésben 1967. szeptember 1-ig készítse el, illetve dolgozza ki:

– az étkeztetésre, a gyermekintézményekre, az üdültetésre, a munka-, védő- és egyenruha gazdálkodásra és a munkásszállásokra vonatkozó Mü. M. rendeletek (utasítások) módosítását, szükség szerint új utasításokat, egyes rendelkezések hatályon kívül helyezését, a munkásszállításnál pedig a dolgozói térítésre vonatkozó jogszabályt;

– az említett témakörökben a fennálló kormányrendeletek módosítására, ahol szükséges, az új szabályozásra vonatkozó javaslatot.

A fentieknél, valamint a Munka Törvénykönyve végrehajtásánál, továbbá a részesedési alap képzésének és felosztásának szabályozásánál az alábbi elveket érvényesítse:

Kedvezményes üzemi étkeztetés

1. A vállalat 1968. január 1-től az üzemi étkezéshez nyújtandó vállalati hozzájárulás fedezetéül az adóztatást megelőzően az eredmény terhére számolja el az étkezéshez 1967. évben nyújtott és a mérlegben elismert munkáltatói hozzájárulás abszolút összegét.

Ezzel az összeggel a vállalat növeli az adóztatott nyereségből képzett tárgyévi részesedési alapot.

2. Az üzemi étkezéshez nyújtott vállalati hozzájárulás részesedési alapból fedezendő.

3. Az újonnan létesített vállalatoknál és számottevő létszámemeléssel járó beruházás esetén a vállalati hozzájárulás mértékét és ennek alapján az eredmény terhére elszámolható összeg nagyságát az adott iparág legalacsonyabb vállalati hozzájárulásának figyelembevételével, legfeljebb az iparági átlagnak megfelelően a felügyeleti szerv határozza meg.

4. Szervezett létszámátcsoportosítás esetén a munkaerőt átadó és átvevő vállalatok megegyezhetnek az étkezési hozzájárulás átcsoportosításában.

5. A vállalat az étkezéshez nyújtott támogatást növelheti, illetve csökkentheti vagy megszüntetheti, és ezeket az összegeket pénzben kifizetheti a dolgozóknak, vagy más juttatás bővítésére használhatja fel.

6. A vállalat a dolgozók szociális és egészségügyi helyzetének, a vállalat érdekeinek figyelembevételével önállóan dönt abban, hogy a munkaviszonyban álló dolgozók részére hány alkalommal (reggeli ebéd, vacsora) biztosít kedvezményes étkezést, hogy munkaszüneti napokon, táppénzes állomány idején, szabadságidő alatt biztosít-e kedvezményes étkezést, illetőleg ott, ahol a termelés jellege ezt szükségessé teszi (pl. magas- és mélyépítőiparban stb.) a szétszórt munkahelyen dolgozók hidegélelmezéséhez (konzerv vagy félkészétel) nyújt-e és milyen mértékű munkáltatói hozzájárulást.

7. A vállalat kedvezményes étkezésben kizárólag saját dolgozóit és saját nyugdíjasait részesítheti, kivételes esetben az önköltség megtérítése ellenében a dolgozók családtagjainak üzemi étkezését is engedélyezheti.

8. Központilag kell előírni továbbra is az üzemélelmezéssel kapcsolatos szakjellegű, pl. közegészségügyi, üzemi konyhák, éttermek létesítésének, az árképzés rendszerének stb. szabályait.

Gyermekintézmények

9. A vállalat az új gazdasági mechanizmusban a gyermekintézmények üzemeltetési költségeinek a szülők térítési díján és a gyermekintézmények saját bevételein felüli részt a részesedési alapból fedezi.

A nyereség adóztatását megelőzően, az eredmény terhére számolja el a vállalat a gyermekintézmény üzemeltetésére 1967. évben norma szerint fordítható összeget. (Azaz a férőhely szerint elhelyezhető gyermekek ellátási napjai és az egy gyermekre, egy

napra vonatkozó norma szorzatának megfelelő összeget.) Ezzel az összeggel növeli az adóztatott nyereségből képzett részesedési alapot.

10. Amennyiben a gyermekintézmények üzemeltetéséhez a 9. pont szerint képzett összegre tartós kapacitáskihasználhatatlanság vagy férőhely csökkenés miatt nincs szükség, az eredmény terhére elszámolt összeget csökkenteni kell.

11. A vállalat a részesedési alapból növelheti a gyermekintézmény ellátási színvonalát, kezdeményezheti új gyermekintézmény létesítését az illetékes tanácsi szerv egyetértésével, ha annak létesítéséről és fenntartásáról saját erőforrásaiból gondoskodni tud. A vállalat hozzájárulhat tanácsi szerv kezelésében működő gyermekintézmények létesítéséhez, illetve fenntartásához.

12. A szülők térítési díjának rendszerét a gazdasági mechanizmus reformja kapcsán nem kell módosítani.

13. A jelenlegi gyakorlatnak megfelelően központilag kell szabályozni a gyermekintézményekben alkalmazható nyersanyagnorma minimumát, a gyermekintézményeket fenntartó vállalatok adatszolgáltatását – a központi információs és az ellenőrzési igénynek megfelelően –, az egészségügyi, pedagógiai és a rendtartással kapcsolatos kötelezettségeit. Ugyancsak központi hatáskörbe kell utalni a gyermekintézmények igénybevételének korlátozását vagy bővítését, ezzel kapcsolatban a szülők reáljövedelmét érintő elvi kérdések eldöntését, illetve szabályozását.

14. A gyermekintézmények szakkérdéseiben fenn kell tartani az Egészségügyi Minisztérium és a Művelődésügyi Minisztérium jelenlegi hatáskörét.

Kedvezményes üdültetés

15. A vállalat a dolgozók és családtagjaik üdültetésének költségeit a részesedési alapnak – a vállalat által – a szociális és kulturális célokra elkülönített részéből és a beutaltak térítési díjából fedezi.

16. A dolgozók és családtagok térítési díját az üdültetés támogatására fordítható összeg nagyságától függően kell megállapítani. A térítési díj mértéke azonban a szakszervezeti üdültetésre megállapított térítési díjnál kevesebb nem lehet.

17. A vállalat egyes dolgozóit a jó munka jutalmaként továbbra is ingyenes beutalásban részesítheti.

18. Ha a vállalat az üdültetés támogatására tartósan anyagi fedezettel nem rendelkezik, az üdültetést „önköltséges" alapon is megszervezheti, de az üdülő fenntartását meg is szüntetheti.

19. A vállalat hatáskörébe kell utalni az ellátás színvonalának szabályozását.

Védő-, munka- és egyenruha

20. A védő-, munka- és egyenruha keretek központi meghatározását és elosztását meg kell szüntetni. A ráfordításokat továbbra is a költségek terhére kell elszámolni.

21. A védőruha és a jelenlegi egyéni védőeszközök fogalmi elkülönítését meg kell szüntetni. Az Egészségügyi Minisztérium és a Szakszervezetek Országos Tanácsa ártalmak szerinti csoportosításban újra határozza meg azokat a ruházati és felszerelési cikkeket, amelyekkel balesetelhárítási és egészségvédelmi célból a gazdálkodó szervek a dolgozókat ellátni, az utóbbiak pedig azokat viselni kötelesek. Kivételesen indokolt esetben egyes védőeszközfajták viselése egy-egy iparágra kötelezően elrendelhető.

A vállalat – a fenti szabályozás alapján – köteles megállapítani és a kollektív szerződésben rögzíteni, hogy az egyes munkakörök mely ártalmi kategóriákba tartoznak, és ennek megfelelően a dolgozókat milyen védőruhával és védőfelszereléssel kell ellátni.

22. Munkaruha juttatás csak azokban a munkakörökben adható, ahol a munka erős szennyeződéssel vagy a ruházat nagymértékű kopásával jár. A vállalat ezen elv alapján határozza meg és a kollektív szerződésben rögzíti, hogy mely munkakörökben milyen munkaruha adható és a munkaruha kihordási idejét.

23. Az egyenruha juttatását a szolgálat rendje és fegyelme indokolja. A juttatás rendjét az illetékes miniszterek tárca szinten részletesen és egységesen szabályozzák.

Munkásszállás

A munkásszállások fenntartásával kapcsolatos vállalati ráfordításokat termelési költségként kell elszámolni.

25. A juttatások nem lehetnek ingyenesek, ezért a jelenlegi központi szálláskategorizálást fenn kell tartani. Az egyes kategóriákra alsó- és felsőhatáros térítési rendszert kell alkalmazni, úgy hogy egyrészt az állami terhek ne növekedjenek, másrészt a kategórián belüli – helyi adottságok által indokolt – térítési differenciálást lehetővé tegye.

Munkásszállítás

26. A vállalatok saját vagy bérelt járműveken lebonyolított munkásszállítási rendszerét – a távolsági közlekedési eszközökön történő utazáshoz nyújtott kedvezmények rendszerének szabályozásával összhangban – kell rendezni.

27. A munkásszállítás miatt mutatkozó ráfordításokat termelési költségként kell elszámolni.

28. A munkásszállítás nem lehet ingyenes, azaz a dolgozók a lakástól a munkahelyig és viszont történő szállításért térítést kötelesek fizetni. Ott azonban, ahol a dolgozókat jelenleg is térítés nélkül szállítják, ezt a kedvezményt a jövőben is biztosítani kell.

Egyéb juttatások

29. A részesedési alap az eredmény terhére kiegészítendő a fennálló szabályok szerint 1967-ben képezhető segély kerettel, valamint az igazgatói alap 50 százalékával.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

Vállalati és szakszervezeti hatáskörök

30. A vállalati költségek terhére elszámolt juttatások (védő-, munka-, egyen-, formaruha, munkásszállás és munkásszállítás) rendszere és mértéke tekintetében a vállalat igazgatója, a vállalati szakszervezeti szervvel egyetértésben dönt.

31. Ugyancsak a vállalat igazgatója – a vállalati szakszervezettel egyetértésben – dönt a részesedési alapból fedezett juttatások közül az üzemi étkeztetés, valamint a gyermekintézményekkel kapcsolatos kérdések rendszere és mértéke tekintetében.

32. A részesedési alap egy részét a vállalati igazgató a vállalati szakszervezeti szervvel egyetértésben a 31. pontban foglaltakon kívül szociális-, kulturális és sport célokra elkülöníti, amely felett a vállalat igazgatójának meghallgatásával a vállalati szakszervezeti szerv rendelkezik.

33. A felsorolt béren kívüli juttatásoknak – a gazdasági mechanizmusban alkalmazható – rendszerére vonatkozó irányelvek csak a vállalatokat érintik.

A költségvetési szerveknél e juttatások rendezésének módját a pénzügyminiszter és a munkaügyi miniszter a szervek gazdálkodásának általános rendezése során dolgozza ki és terjessze elő.

34. A Gazdasági Bizottság felkéri az érdekelt minisztériumok és országos hatáskörű szervek vezetőit, hogy a fenti határozatot a minisztérium, illetve az országos hatáskörű szerv hivatalos lapjában tegyék közzé.

Fock Jenő s. k.,
a Gazdasági Bizottság elnöke.

A Gazdasági Bizottság 9/1967. (IV. 13.) GB számú

határozata

az új beruházási rendszer kialakításának fő kérdéseiről

A Gazdasági Bizottság az új beruházási rendszer legfontosabb elveire és módszereire vonatkozóan az alábbi határozatot hozza:

1. Az új beruházási rendszert arra az alapelvre kell felépíteni, hogy a központi szervek egyrészt a népgazdasági tervezés keretében határozzák meg a fő elosztási arányokat és az ezek irányába terelő közgazdasági eszközöket, másrészt a központi akarat közvetlen megnyilvánulásaként a népgazdaság fejlesztésére jelentős hatást gyakorló fejlesztési célokat a Kormány központilag dönti el. Ezzel a népgazdaság fejlesztésének legfontosabb eszközein keresztül biztosítja a gazdaságpolitika realizálását. A központi döntés mellett jelentős szerepet kell biztosítani a vállalatoknak és tanácsoknak, illetve egyéb szerveknek saját hatáskörben megvalósítandó beruházásaik elhatározása tekintetében. Ezért a beruházások jelentős részét a termelő szektorban a vállalatok, a nem termelő szektorban a tanácsok és egyéb szervek döntési jogkörébe kell utalni.

Ennek alapján a középtávú népgazdasági terv a beruházások vonatkozásában a következőket tartalmazza:

– a beruházások összvolumenét; népgazdasági áganként a tervidőszakra jellemző fő arányait, a tervben foglalt ágazati fejlesztési koncepciók alapján;

– az egyedi nagyberuházásokat, a célcsoportos állami beruházásokat;

– a beruházási hitelpolitika irányelveit; a hitellehetőségek népgazdasági áganként megoszlását, ezeken belül a terv koncepciójának megfelelően néhány kiemelt ágazatra és konkrét fejlesztési célra vonatkozó irányszámokat.

2. A beruházási döntési jogkörök újrarendezése kifejezésre jut a beruházások új kategóriák szerinti csoportosításában.

Ezek:

a) állami beruházások; ezen belül
– egyedi nagyberuházások,
– célcsoportos állami beruházások,
– egyéb állami beruházások,
b) vállalati beruházások.

3. Egyedi nagyberuházásoknak tekintendők az új kombinátok, gyárak, nagyobb méretű üzemek létesítése; vagy az iparág termelésének vagy főbb termékeinek 25–30%-os növelését eredményező bővítések és rekonstrukciók; vagy komplett berendezés importból, illetve túlnyomórészt importból megvalósuló fejlesztések; nem tekinthető egyedi nagyberuházásnak, ha a beruházás összege nem éri el a bányászatban, a villamosenergia-iparban és vegyiparban a 300 millió forintot, a kohászatban, a gépiparban, építő- és építőanyagiparban a 200 millió forintot, a könnyűiparban pedig a 100 millió forintot. Ezenkívül egyedi nagyberuházásnak tekintendők azok, amelyeket a Kormány egyedi elbírálás alapján annak minősít.

A mező- és erdőgazdaság, élelmiszeripar, a vízgazdálkodás, a közlekedés, a hírközlés és a kereskedelem területén, valamint a nem termelő beruházásoknál 100 millió forinton felüli beruházás tekinthető egyedi nagyberuházásnak.

Az egyedi nagyberuházásokról a beruházás megvalósításáért felelős hatóság által előterjesztett és az Országos Tervhivatal elnökével, a pénzügyminiszterrel, az illetékes ágazati miniszterrel és termelő beruházások esetében a külkereskedelmi miniszterrel előzetesen egyeztetett beruházási javaslat alapján a Kormány dönt. A döntés alapján általában beruházási program is készül, amelynek jóváhagyása a beruházás megvalósításáért felelős hatóság vezetőjének joga.

A Kormány által jóváhagyott egyedi nagyberuházásokat az előírt befejezési határidő betartásának érdekében más beruházásokkal szemben előny-

ben kell részesíteni oly módon, hogy átmenetileg ki kell jelölni a generáltervezőt és kivitelezőt, illetve kötelező szállítási határidőt kell előírni.

4. Célcsoportos állami beruházásoknak kell tekinteni a termelő és nem termelő beruházások közül azokat, amelyek homogén beruházások sorozatából, egységes hálózatfejlesztési terv alapján vagy azonos fejlesztési célt szolgáló beszerzések útján valósulnak meg és központi döntést igényelnek.

A célcsoportos állami beruházások körét a népgazdaság fejlesztésének összefüggései alapján kell meghatározni. Ilyen jellegűek lehetnek például a termelő szférában az ipar és a mezőgazdaság fejlesztését közvetve szolgáló termelő jellegű beruházások; energia és energiahordozó kapacitások fejlesztése, vezeték-, vasút és úthálózatok, valamint vasúti járműbeszerzés. A nem termelő szférában egyes kiemelkedő jelentőségű, a kommunális ellátás biztosítását átfogóan szolgáló beruházásokat lehet célcsoportokba összevonni.

A célcsoportos beruházási javaslatot és az ennek megfelelő beruházási összeget a Kormány hagyja jóvá, míg a célcsoporton belül az egyes beruházások megvalósítása tekintetében a beruházás megvalósításáért felelős hatóság vezetője dönt.

A termelés szférájában állami célcsoportok csak szűk körben alakíthatók ki.

Fentiek figyelembevételével

a) az illetékes miniszterek bevonásával ki kell alakítani az 1968–70. években állami célcsoportba foglalható beruházások körét;

Felelős: az Országos Tervhivatal elnöke,
a pénzügyminiszter.
Határidő: 1967. április 30.

b) ki kell dolgozni – a beruházási rendszer általános elveivel és szabályaival összhangban – a célcsoportos állami beruházások körébe tartozó egyes beruházások döntési rendszerét, az ezzel kapcsolatos eljárásokat.

Felelős: az érintett hatóságok vezetői
Határidő: 1967. szeptember 30.

5. Az egyéb állami beruházások körébe tartoznak azok a nem termelő beruházások, amelyeket országos szervek vagy tanácsok valósítanak meg költségvetési forrásból, illetve saját fejlesztési alapjukból. Ezek költségvetési kereteit a terv határozza meg.

Ki kell dolgozni az irányelveket az egyéb állami beruházások elosztásának, előkészítésének, döntésének módjára és dokumentumainak tartalmára vonatkozólag.

Felelős: az Országos Tervhivatal elnöke,
a pénzügyminiszter és
az érdekelt miniszterek.
Határidő: 1967. június 30.

6. A vállalati beruházások körébe tartoznak az elhasználódott állóeszközök pótlását, a folyamatos korszerűsítést és a piachoz való rugalmas alkalmazkodást, a minőségjavítást, továbbá a termelés bővítését szolgáló beruházások. A vállalati beruházások tekintetében az érdemi döntés a vállalat jogkörébe tartozik. A döntés konzekvenciáit a vállalat viseli. A vállalati beruházások egyedi előkészítését a vállalat igazgatója szabályozza. A vállalat döntési szabadságát csak az általánosan érvényes jogszabályok (hatósági engedélyek beszerzése és hatósági előírások betartása stb.) korlátozzák.

Ha a beruházás megvalósításához hitel igénybevétele szükséges, a vállalat a hitelkérelemmel a bankhoz fordul. A hitel igénybevétele esetén a vállalati döntésnél a finanszírozás előfeltételeit is számításba kell venni.

7. A beruházási döntések előkészítéséhez meg kell határozni a beruházási javaslatok és programok tartalmi követelményeit az alábbiak szerint:

a) az egyedi nagyberuházások javaslatainak tartalmi követelményeit az érdekelt miniszterek bevonásával az Országos Tervhivatal elnöke a pénzügyminiszterrel és a külkereskedelmi miniszterrel egyetértésben határozza meg;

b) a célcsoportos állami beruházások javaslatának tartalmi kellékeit – a 7. *a)* pont előírásaiból kiindulva – a beruházás megvalósításáért felelős szerv vezetője határozza meg;

c) a beruházási programok tartalmi követelményeit – a kiadott központi irányelvekkel és szempontokkal összhangban – a beruházás megvalósításáért felelős szerv vezetője határozza meg.

Felelős: a) pontért:
az Országos Tervhivatal elnöke,
a pénzügyminiszter,
a külkereskedelmi miniszter,

b–c) pontért:
az érdekelt szervek vezetői.
Határidő: 1967. július 31.

8. A beruházások tervezésével és az új döntési jogkörökkel összhangban épül fel a finanszírozás rendje. A finanszírozás költségvetési juttatásból, állami kölcsönből és bankhitelből, valamint a vállalatok, a tanácsok és egyéb társadalmi szervek fejlesztési alapjából történik. A beruházások finanszírozása kapcsán kell gondoskodni a beruházás következtében szükségessé váló tartós forgóeszköz-lekötés forrásairól is.

9. A termelő egyedi nagyberuházások és állami célcsoportos beruházások javaslatának jóváhagyásakor dönteni kell arról is, hogy a beruházási költségekből mennyit fedez a költségvetési juttatás. A költségek fennmaradó részét – esetleg egészét – állami kölcsönből kell fedezni.

Az állami kölcsönt a beruházónak az üzembehelyezést követően meghatározott idő alatt, meghatározott ütemben vissza kell fizetnie.

Az állami kölcsön a bankhiteltől annyiban tér el, hogy a visszafizetési kötelezettség mértékét és feltételeit központi döntés során határozzák meg. A visszafizetés forrása általában a fejlesztési alap beruházás által létrejövő növekménye.

Az állami kölcsön feltételeire és alkalmazásának részletes módszerére vonatkozó jogszabályt ki kell dolgozni.

Felelős: a pénzügyminiszter,
az Országos Tervhivatal elnöke.

Határidő: 1967. szeptember 30.

10. A vállalati beruházások finanszírozásának elsődleges forrása a vállalatok saját fejlesztési alapja. A fejlesztési alap döntően a vállalatoknál visszahagyott nyereségből és amortizációból képződik. A vállalati beruházások megvalósítását közép- és hosszúlejáratú bankhitellel kell elősegíteni. A bankhitelt a vállalatoknak fejlesztési alapjukból kell visszafizetniük.

A bank a Kormány által a népgazdasági tervben jóváhagyott hitelpolitikai irányelvek (hitel- és kamatfeltételek, valamint preferenciák) és az 1. pontban említett irányszámok rugalmas keretén belül szelektív hitelpolitikát folytat.

A középlejáratú (3—4 évnél nem hosszabb) hitelek iránti igényeket a bank csupán a vállalat hitelképessége (a visszafizetés biztonsága) szempontjából bírálja el.

A hosszúlejáratú hiteligényeket a beruházás várható jövedelmezősége és a vállalt visszafizetési idő mérlegelésével az előbb említettek keretein belül bírálja el a bank. A hitelnyújtást az dönti el, hogy a reálisnak ítélt hiteligény mennyire felel meg a kiinduló hitelfeltételeknek, illetve az előbb említett mérlegelési (sorolási) szempontok szerint mennyire előnyös. A hiteligényekben megjelenő elgondolások realitásának, műszaki (technológiai) megalapozottságának megítélésében a bank az ágazati irányító szervek szakvéleményére támaszkodik.

A vállalatok és a bank kapcsolataira vonatkozó részletes szabályokat az egyenrangú szerződő felek közvetlen megállapodásának elve alapján kell kidolgozni. 1967. június 30-ig meg kell határozni a hitelkérés és hiteldöntés dokumentumaira és eljárásaira vonatkozó szabályokat is.

Felelős: a pénzügyminiszter,
az Országos Tervhivatal elnöke,
az érdekelt miniszterek bevonásával.

11. Az új beruházási rendszerrel összhangban ki kell alakítani a műszaki tervezés általános szabályait. Ennek keretében a tervezési jogosultságot oly módon kell szabályozni, hogy annak feltételeit ne szervezeti és szakágazati kötöttségek korlátozzák, hanem a szakértelem és képzettség követelményei határozzák meg.

Felelős: az Országos Tervhivatal elnöke,
az építésügyi miniszter,
az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság elnöke,
az érdekelt miniszterek bevonásával.

Határidő: 1967. június 30.

12. A beruházásokkal összefüggő hatósági engedélyezések rendszerét egyszerűsíteni kell. Ennek kapcsán módosítani kell az egyes szakigazgatási szervek tevékenységének tartalmát és módját.

Az új szabályozást abban a felfogásban kell kialakítani, hogy a területfelhasználási, az építési és létesítési engedélyezés, illetve a használatbavétel engedélyezése során kerüljön sor az összes szükséges hatósági engedélyek megadására.

A beruházás megvalósításáról érdemben döntő szerv határozza meg a beruházás telepítését is. A célcsoportos és egyéb állami beruházások telepítése tekintetében a beruházás megvalósításáért felelős hatóság vezetője az illetékes tanács meghallgatásával dönt.

A vállalati beruházások telepítését távlatilag meghatározott és közzétett település-fejlesztési irányelvekkel, illetve az ezekhez igazodó közgazdasági eszközökkel kell a kívánt irányba terelni.

A telepítés helyén a konkrét terület kijelölése a tanács feladata. A tanácsok részére olyan feltételeket kell biztosítani, amelyek az aktív területgazdálkodás megvalósításához szükségesek. A tanács elsősorban a beruházások elhelyezésére előkészített területeket jelöli ki, vagy vállalja azok közművesítésének a beruházással összehangolt elvégzését.

A szakigazgatási és ágazati főhatóságok gondoskodjanak a hatáskörök megfelelő decentralizálásáról és a tanácsi szervekkel való kooperáció feltételeiről, hogy az eddig egyedileg, hatósági engedélyek formájában érvényesített szempontjaikat ezután a tanács komplexen, egységes eljárás keretében érvényesíthesse.

A hatósági engedélyezéssel és az üzembehelyezéssel kapcsolatos államigazgatási eljárás egyszerűsített rendjét ki kell dolgozni és fokozatosan életbe kell léptetni.

Felelős: MT Tanácsszervek Osztályának vezetője,
az Országos Tervhivatal elnöke,
a pénzügyminiszter,
az építésügyi miniszter,
az érdekelt miniszterek és hatóságok vezetői bevonásával.

Határidő: 1967. szeptember 30.

13. Az általános beruházási szabályokra építve ki kell dolgozni a szövetkezeti szektor — a mezőgazdasági termelőszövetkezetek kivételével — beruházásainak összefoglaló rendszerét, figyelembe véve a szövetkezeti gazdálkodásból eredő különbségeket a beruházási döntések és a finanszírozás területén.

Felelős: a pénzügyminiszter,
az Országos Tervhivatal elnöke,
az OKISZ elnöke,
a SZÖVOSZ elnöke.

Határidő: 1967. szeptember 30.

14. A mezőgazdasági beruházások rendszerének részletes kidolgozása során az általános elvek érvényesítése mellett figyelembe kell venni azokat a speciális szempontokat, amelyekre a mezőgazdasági ár- és ártámogatási rendszer, az ágazati fejlesztési

célkitűzések érvényesítése miatt van szükség. A szabályozásban azonos elveket kell alkalmazni az állami gazdaságok és termelőszövetkezetekre vonatkozóan.

Felelős: az Országos Tervhivatal elnöke,
a pénzügyminiszter,
a földművelésügyi miniszter.

Határidő: 1967. szeptember 30.

15. Az érdekeltek bevonásával ki kell dolgozni a beruházások általános szabályozásának rendjére vonatkozó kormányrendelet (keretrendelet) tervezetét.

Felelős: az Országos Tervhivatal elnöke,
a pénzügyminiszter,
az igazságügyminiszter.

Határidő: 1967. szeptember 30.

16. Az előterjesztésben foglalt általános elvek és módszerek a III. ötéves terv hátralevő éveire is alkalmazható, külön átmeneti alapelvekre nincsen szükség, de az 1968. január 1-én folyamatban levő beruházások befejezésének megoldására intézkedéseket kell tenni.

A folyamatban levő beruházások befejezéséhez szükséges pénzügyi fedezet biztosításánál a következő irányelveket kell alapul venni:

a) Az új kategóriák szerinti egyedi nagyberuházásoknál és a célcsoportos állami beruházásoknál az új finanszírozási formákat kell alkalmazni.

b) Az új kategóriák szerint vállalati döntési hatáskörbe átkerülő beruházásoknál az 1968. január 1-én az időközi részleges üzembehelyezések levonása után fennmaradó befejezetlen állomány és a beruházási program szerint még szükséges további ráfordítások összegét részben költségvetési juttatásból, részben hitelből vagy saját erőforrásból kell fedezni. Ennek szabályozását ki kell dolgozni oly módon, hogy azon beruházásoknál kell az új finanszírozási formát elsősorban alkalmazni, amelyek 1968. január 1-én alacsony készültségi fokkal rendelkeznek.

c) A jelenlegi értékhatár alatti beruházások befejezését a vállalatok saját fejlesztési alapjukból — szükségszerűen bankhitel igénybevételével — kötelesek fedezni.

A részletes szabályozást, valamint a számítási anyagot április hó folyamán a Gazdasági Bizottság elé kell terjeszteni.

Felelős: az Országos Tervhivatal elnöke,
a pénzügyminiszter.

Határidő: 1967. április 30.

Az új beruházási rendszer érvényesülése érdekében teendő egyéb intézkedések:

d) Az amortizáció visszahagyásának mértékét és módszereit 1967. június 30-ig az érdekelt miniszterek bevonásával meg kell állapítani.

Felelős: a pénzügyminiszter,
az Országos Tervhivatal elnöke.

e) Az érdekelt miniszterek bevonásával 1967. szeptember 30-ig meg kell állapítani a jövedelemszabályozási rendszer alapján a fejlesztési alap nyereségből képződő összegét.

Felelős: a pénzügyminiszter,
az Országos Tervhivatal elnöke.

A pénzügyminiszter és az Országos Tervhivatal elnöke a *d)* és *e)* pontban foglaltak eredményéről számoljon be a Gazdasági Bizottságnak.

f) 1967. szeptember 30-ig ki kell dolgozni és a Kormány elé kell terjeszteni az 1968—70. évekre vonatkozó hitelpolitikai irányelveket, és közzé kell tenni az 1968. évre vonatkozó beruházási hitel- és kamatfeltételeket. A szocialista országokból származó gépbeszerzések hitelfeltételeit az 5/1967. (III. 24.) GB számú határozat 8. pontjában foglaltakkal összhangban kell kialakítani.

17. A Gazdasági Bizottság felkéri az érdekelt minisztériumok és országos hatáskörű szervek vezetőit, hogy a fenti határozatot a minisztérium, illetve az országos hatáskörű szerv hivatalos lapjában tegyék közzé.

Fock Jenő s. k.,
a Gazdasági Bizottság elnöke.

A Gazdasági Bizottság 10/1967. (IV. 13.) GB számú

határozata

a jövedelemelvonás, a nyereségadó és vállalatok anyagi érdekeltségi rendszerének elveiről

A Gazdasági Bizottság a jövedelemelvonás, a nyereségadó és a vállalatok anyagi érdekeltségi rendszerének elveiről az alábbi határozatot hozza:

1. Az eszközlekötési járulék, az illetményadó, a társadalombiztosítási járulék és a forgalmi adó jövedelemelvonási formákon túlmenően az iparban vállalati termelési adót, a mezőgazdaságban, a kereskedelemben és a közlekedésben ehhez hasonlóan esetleg érvényesítendő külön adót és vállalati nyereségadórendszert kell alkalmazni.

A két említett adózási rendszert egymással és az egyéb ár- és pénzügyi konstrukciókkal (állami visszatérítés, beruházások finanszírozása stb.) összhangban úgy kell kialakítani, hogy ez a vállalatok részére a nyereség tömegének növelésében való érdekeltséget juttassa kifejezésre.

2. Vállalati termelési adóval kell elvonni az eltérő természeti és termelési feltételekből származó járadék jellegű jövedelmek, továbbá a hazai társadalmi ráfordítások alapján és a külkereskedelmi árak alapján kialakuló árak különbözőségéből származó kiugróan magas nyereségek egy részét. A vállalati termelési adót a vállalatok viszonylag szűk körére, néhány adókulcs alkalmazásával kell megállapítani oly módon, hogy több vállalatra azonos mértékű adókulcs legyen alkalmazható. Kivételesen termékhez, vagy más tényezőhöz kapcsolódó adótétel is meghatározható. A vállalati ter-

melési adó részletes szabályait és alkalmazási területeit az egyéb mechanizmus-elemekkel összehangoltan úgy kell meghatározni, hogy a kedvezőbb jövedelmezőségű termékek hazai értékesítését és exportját mozdítsa elő, és ne korlátozza a gazdaságosan dolgozó vállalatok versenylehetőségeit.

3. A nyereségadóztatás rendszerét és konkrét mértékét a mindenkori középlejáratú terv népgazdasági áganként előirányzatainak figyelembevételével kell kialakítani. A nyereségadóztatás és vállalati érdekeltségi rendszer a népgazdasági tervvel való kapcsolatában annak vonatkozó arányait veszi alapul. Az adózás után a vállalatoknál visszamaradó rész képezi a tartalékalap, továbbá a részesedési és a fejlesztési alap forrását.

4. Biztosítani kell, hogy a nyereségadóztatási rendszer a népgazdaság valamennyi ágában egységes elvek figyelembevételével kerüljön kidolgozásra, törekedve arra, hogy lehetőleg minden vállalatnak azonos tömegű nyereségből azonos bér-, illetve eszközigényesség mellett azonos érdekeltsége legyen. Ettől az elvtől — elsősorban a mértékek tekintetében — azokon a területeken, ahol az árrendszer is eltér az általánostól (pl. mezőgazdaság) szükségszerű eltérni, egyéb indokolt gazdasági okok miatt pedig különböző pénzügyi konstrukciók (adókedvezmény, dotáció stb.) alkalmazásával el lehet térni.

5. Az államháztartási akkumuláció és a vállalati anyagi érdekeltség szükséges összhangja érdekében progresszív nyereségadó rendszer alkalmazása indokolt. Az adóprogressziót úgynevezett lépcsőzetes rendszerben kell kialakítani oly módon, hogy az könnyen kiszámíthatóvá tegye a nyereségnövekményre eső adóterhet.

6. A vállalatokat a nyereség teljes tömegében kell érdekeltté tenni oly módon, hogy a fizetendő adó a nyereség és a bérek, illetve a lekötött eszközök arányában változzon. A részesedési alap mértékét a személyi jövedelmek előirányzott növekedési ütemének, a fejlesztési alap mértékét pedig a vállalati saját forrásokból előirányzott állóeszköz bővítéseknek és a szükséges forgóalap növekményeknek megfelelően népgazdasági áganként kell kialakítani. A nyereségadó rendszerét ezért úgy kell kidolgozni, hogy lehetővé tegye a részesedési és fejlesztési alapnak a népgazdasági tervből adódó eltérő követelmények szerinti képzését.

7. A részesedési alapból kell biztosítani a személyi jövedelmek kiegészítését (a vállalati bérszínvonal emelését, a nem bérköltség terhére történő évközi premizálást, a jutalmazást, az évvégi részesedést stb.). A részesedési alapból kell továbbá egyes közvetett juttatásokat is fedezni a 8/1967. (III. 24.) G B számú határozatnak megfelelően.

Az 1967. évi gazdálkodás eredményei alapján a mérlegzáráskor elszámolt, valamint a korábbi évekről esetleg tartalékolt és az új rendszerben már a részesedési alapba tartozó összegeket (nyereségrészesedés, prémium, igazgatói alap stb.) az 1968. évi részesedési alap induló összegének kell tekinteni.

8. A vállalatok és iparágak közötti túlzott mértékű bérszínvonal differenciálódás megakadályozása érdekében, az összes személyi jövedelmen belül, 1968-ban vállalati szinten 4%-nál nagyobb átlagbéremelést nem szabad végrehajtani. Ez a korlátozás nem vonatkozik a részesedési alapból egyéb jogcímeken kifizethető személyi jövedelmekre.

9. A vállalatfejlesztési alapot a vállalatok az adózott nyereségből, valamint az amortizáció meghatározott hányadából képezik. Ebből kell fedezni: a vállalati beruházásokat, ideértve a munkavédelmi, a szociális és a jóléti beruházásokat, a kommunális adót, valamint a beruházási hitelek törlesztését is; továbbá a központi forrásból finanszírozott beruházások állami kölcsön-részének visszafizetését; a forgóalap szükséges növelését, illetve a középlejáratú forgóalap hitelek törlesztését. A vállalatfejlesztési alapnak a nyereségtől függő részét ösztönző mértékben kell megállapítani.

Az 1967. évi gazdálkodás eredményei alapján képezhető vállalatfejlesztési alap rendelkezésre álló 40%-át, a vállalati beruházási saját alap 1967. december 31-ig fel nem használt részét az új gazdálkodási rendben kialakítandó vállalatfejlesztési alap induló összegének kell tekinteni.

10. Az adózott nyereségből a vállalati kockázatok fedezetére tartalékalapot kell képezni. A tartalékalap szolgál a részesedési és vállalatfejlesztési alapok kiegészítésére, és ebből kell fedezni a vállalati veszteséget is. A tartalékalapnak előre meghatározott szintre történő feltöltése után annak további növelése már nem kötelező.

Miután a vállalatok 1968-ban még nem rendelkeznek tartalékalappal, az 1967. évi eredmények alapján képződő vállalatfejlesztési alapjuknak a jelenlegi szabályok szerint zárolandó 60%-át tartalékalapba kell helyezni. Amennyiben a zárolt összeg nem éri el az 1967. évi béralap 0,5%-át, a különbözet a költségvetésbe befizetendő nyereség terhére számolható el.

11. A vállalati alapnak lakásépítésre, illetőleg a vállalati dolgozók lakásépítésének támogatására történő felhasználásáról a pénzügyminiszter 1967. május 31-ig készítsen előterjesztést a Gazdasági Bizottságnak.

12. A fentiek szerint kialakítandó konkrét nyereségadózási és vállalati termelési adózási rendszert, az alapok képzésének és felhasználásának módját, valamint az abban alkalmazandó mértékeket — próbaszámítások alapján — a pénzügyminiszternek az Országos Árhivatal elnökével, az Országos Tervhivatal elnökével és a munkaügyi miniszterrel, valamint az érdekelt szakminiszterekkel (országos hatáskörű szervekkel) együtt kell kidolgoznia a rendeleteket, illetve utasításokat elkészítenie. A szükséges előterjesztéseket 1967. szeptember 30-ig kell a Kormányhoz benyújtani.

13. A Gazdasági Bizottság felkéri az érdekelt minisztériumok és országos hatáskörű szervek vezetőit, hogy a fenti határozatot a minisztérium, illetve az országos hatáskörű szerv hivatalos lapjában tegyék közzé.

Fock Jenő s. k.,
a Gazdasági Bizottság elnöke.

A Gazdasági Bizottság 11/1967. (IV. 13.) GB számú

határozata

az állami vállalatok forgóalaprendezéséről

A Gazdasági Bizottság az állami vállalatok forgóalaprendezéséről az alábbi határozatot hozza:

1. A forgóalapjuttatást 1968. január 1-ével kell végrehajtani a következő területeken:

a) Az állami iparban (bányászat, villamosenergia, vegyipar, kohászat, gépgyártás, könnyűipar, építőanyagipar, KPM ipar, egyéb ipar, tanácsi ipar), az állami mezőgazdaságban, közlekedésben, építőiparban és az ún. egyéb ágazatokban a meglevő forgóalapot általában az 1967. évre megállapított forgóalaphitellel kell kiegészíteni.

Az önálló exportjoggal rendelkező iparvállalatoknál a külkereskedelmi tevékenység forgóalapszükségletét — általában az export raktárhitel mértékéig — kell rendezni.

Az iparvállalatok külkereskedelmi tevékenységét a vállalati gazdálkodás szerves részének kell tekinteni, és ennek megfelelően kell a forgóalaprendezést végrehajtani.

b) Az élelmiszeriparban és az állami felvásárlásban az idényszerű vállalatoknál a jelenleg meglevő forgóalapot iparáganként a legalacsonyabb havi hitel igénybevételének szintjére kell kiegészíteni. A folyamatosan termelő vállalatoknál a rendezést az állami iparéval azonos módon kell végrehajtani.

c) A belkereskedelmi vállalatok meglevő forgóalapját az 1967. évre megállapítandó forgóalaphitelkeret alapján kell kiegészíteni. Azoknál a belkereskedelmi vállalatoknál, ahol a vállalati egyéb pénzforrásoknak az átlagosnál lényegesen nagyobb részét lehet a forgóeszközök finanszírozásába bevonni, a pénzügyminiszter a belkereskedelmi miniszterrel egyetértésben alacsonyabban is megállapíthatja a forgóalapot.

2. A termelőeszköz-kereskedelmi vállalatoknál, a külkereskedelmi tevékenység miatt a külkereskedelmi vállalatoknál, valamint az önálló exportjoggal nem rendelkező iparvállalatoknál és az építőipari vállalatoknál a befejezetlen termelés állandó forgóeszköz-szükséglete tekintetében a gazdasági mechanizmus reformjának életbelépése után 1—2 évvel — a feltételek létrejöttének megfelelően — kell forgóalaprendezést végrehajtani. A forgóalaprendezésig e vállalatok állandó forgóeszköz-szükségletét a Magyar Nemzeti Bank, illetve a Magyar Beruházási Bank forgóalaphitelként finanszírozzák, melyért az eszközlekötési járuléknak megfelelő kamatot kell fizetni.

3. A pénzügyminiszter az illetékes miniszterekkel egyetértésben az egyes speciális (tervező, beruházó, kommunális, szolgáltató) vállalatok forgóalapját az általános elvek szerint, az adottságok figyelembevételével állapítsa meg.

4. A pénzügyminiszter a SZÖVOSZ és az OKISZ elnökével egyetértésben — az állami vállalatoknál alkalmazott elvek szerint — rendezze a SZÖVOSZ, illetve az OKISZ irányítása alatt működő gazdálkodó szervek forgóalapját.

5. A vállalatokat folyamatosan, legkésőbb november 30-ig tájékoztatni kell a részükre jóváhagyott forgóalapról.

6. A Gazdasági Bizottság felkéri az érdekelt minisztériumok és országos hatáskörű szervek vezetőit, hogy a fenti határozatot a minisztérium, illetve az országos hatáskörű szerv hivatalos lapjában tegyék közzé.

Fock Jenő s. k.,
a Gazdasági Bizottság elnöke.

A Gazdasági Bizottság 12/1967. (IV. 13.) GB számú

határozata

a hitel- és pénzforgalmi rendszerről

A Gazdasági Bizottság a Magyar Nemzeti Bank és a többi pénzintézet hitelezési- és pénzforgalmi tevékenységéről a következő határozatot hozza:

A hitelpolitika kialakítása

1. A bankrendszer hitelezési tevékenységét a Kormány által jóváhagyott és a népgazdasági terv szerves részét jelentő hitelpolitikai irányelvek alapján végzi.

A hitelpolitikai irányelvek tartalmazzák

— a beruházás hosszú- és középlejáratú-,

— a termelés, szolgáltatás és forgalom közép- és rövidlejáratú-,

— a fogyasztás (lakosság) hosszú-, közép- és rövidlejáratú

hitelezésére és a hitelezés forrásaira vonatkozó elveket.

A hitelpolitikai irányelvekre vonatkozó javaslatot a Magyar Nemzeti Bank az érdekelt szervekkel és a pénzintézetekkel együttműködve dolgozza ki. A javaslatot a 2. pont szerint szervezett Hitelpolitikai Tanács megtárgyalja, ezt követően a pénzügyminiszter és az Országos Tervhivatal elnöke együttesen terjeszti elő.

A Magyar Nemzeti Bank — a népgazdasági terv elkészítésének menetében — országos hitelmérleget dolgoz ki. Az országos hitelmérleg számszerű adatai tájékoztatásul szolgálnak, jóváhagyásra nem kerülnek.

2. A hitelpolitikai irányelvekre vonatkozó javaslat előkészítése, a jóváhagyott irányelvek végrehajtásának biztosítása, a végrehajtás során felmerülő feladatok megszervezése, a jelentősebb kérdések megvitatása, valamint az érdekelt szervek mindezekkel kapcsolatos folyamatos, kölcsönös tájékoztatásának biztosítása céljából a Magyar Nemzeti Banknál „Hitelpolitikai Tanács"-ot kell létesíteni.

A Tanács elnöke a Magyar Nemzeti Bank elnöke, tagjai a gazdasági minisztériumok és a gazdálkodó szerveket irányító más országos hatáskörű szervek, a gazdaságirányítás központi intézményei (Országos Tervhivatal, Pénzügyminisztérium, Országos Árhivatal) miniszterhelyettesi vagy azonos beosztású képviselői, valamint a pénzintézetek vezetői. A Tanács tagjait a pénzügyminiszternek az illetékes miniszterekkel (országos hatáskörű szervek vezetőivel) egyetértésben előterjesztett javaslatára a Gazdasági Bizottság elnöke nevezi ki.

A Tanács 1967. év második felében kezdi meg működését.

Forgóeszköz-hitelek, hitelezési eljárás

3. A hitelezés módszereit és eljárási szabályait úgy kell kidolgozni, hogy a hitelezés a piaci mechanizmus működésével összhangban elősegítse az áru—pénz egyensúly kialakítását, a gazdasági tevékenység hatékonyságát.

A bankrendszer a hitelpolitikai irányelvek keretében folyósít a vállalatok részére forgóeszköz hiteleket, a hitelképesség határai között. Ebből a szempontból hitelképesek azok a vállalatok, amelyek termékeiket a piacon rendszeresen értékesítik, jövedelmezően gazdálkodnak, fizetési kötelezettségüknek rendszeresen eleget tesznek, és a jövőre nézve a hitelek lejáratkor való visszafizetését biztosítani tudják.

A hitelezés feltételeit döntően a hitel- és kölcsönszerződésekben kell kialakítani.

4. A vállalatok forgóeszközeik finanszírozása céljából, saját pénzalapjuk kiegészítésére

a) középlejáratú forgóalaphiteleket és

b) rövidlejáratú forgóeszközhiteleket vehetnek igénybe.

5. Középlejáratú forgóalaphitel a vállalat saját és forgóalapjának a fejlesztési alapból csak későbbi időszakban megvalósítható bővítésének megelőlegezésére szolgál. A hitel a törlesztési idő alatt a fejlesztési alapból kerül visszafizetésre.

A vállalatok az ún. vállalati beruházásokat és forgóalapjuk szükséges bővítését fejlesztési alapjukból biztosítják. A fejlesztési alapból megvalósított beruházáshoz kapcsolódó forgóalapnövekményt is a vállalati fejlesztési alapból kell finanszírozni. Ha a fejlesztési alap az együttes szükséglet kielégítésére nem elegendő, a vállalat hitelt igényelhet. Az ilyen hiteligényeket a Magyar Nemzeti Bank és a Magyar Beruházási Bank együttesen bírálják el.

A fejlesztési alapból történő forgóeszköz-bővítést, a bankrendszer gazdasági szabályozó eszközökkel, hitel- és kamatfeltételekkel segítse elő.

6. A rövidlejáratú hitelezés keretében — a hitelpolitikai irányelvek szerint — a hitelképes vállalatoknak a bank a szükséges mértékben hiteleket folyósít, hitelszerződés alapján, hitelkeret formájában vagy eseti kölcsönszerződés alapján. A rövidlejáratú hitelt lejáratkor általában a vállalat folyó bevételeiből kell visszafizetni. Rövidlejáratú hitelekkel állandó szükségletek tartósan nem finanszírozhatók.

A hitellejáratok határozott érvényesítésével segítse elő a hitelezési gyakorlat annak az elvnek megvalósítását, hogy a hitelezés a realizáláshoz igazodjék.

7. *a)* A bank és a vállalatok között a forgóeszközgazdálkodás keretében gazdasági kapcsolat létesül, amelynek jogi formája a hitel- és kölcsönszerződés. A hiteligények elbírálásához nélkülözhetetlen információk igénylésénél figyelembe kell venni az adott vállalat számviteli és ügyviteli rendszerének sajátosságait.

b) A vállalatok a velük termelési (gazdasági) kapcsolatban levő vállalatok beruházási- és forgóalaphiteleiért — a bank kívánságára — garanciát vállalhatnak.

c) A hitelek fedezetét a bank nem állami ellenőri jelleggel, hanem mint hitelező vizsgálja. A hitelfedezetek vizsgálatát részint előzetesen a hiteligények bírálata kapcsán, részint utólagosan a mérlegek alapján kell lefolytatni rendszeresen, illetve szükséghez képest olyan esetekben, amikor a szerzett tapasztalatok szerint az adott vállalat hitelképessége megromlik (a különböző partnerekkel szemben fennálló fizetési kötelezettségeit nem vagy nem kielégítően teljesíti, forgóeszközeit részben elveszti).

A fedezetvizsgálat nem terjed ki a vállalati gazdálkodás egészére. A vizsgálat olyan terjedemű és mélységű, hogy lehetővé tegye a bank számára annak megállapítását, hogy a hitelfedezet megvan-e értékben, és a hitelek visszafizetése biztosítottnak tekinthető-e.

8. A Hitelpolitikai Tanács keretében szervezett, állandó kapcsolat létesül a vállalatok országos hatáskörű irányító szervei és a bank között. Emellett a bank a nagyságrendileg jelentős vállalati konkrét hitelügyekben rendszeresen konzultál az irányító szervekkel. Ha a vállalat hitelképessége terén problémák mutatkoznak, és emiatt a hitelezés terén fokozatosan korlátozások alkalmazására kerül sor, a bank folyamatosan tájékoztatja az irányító szervet annak érdekében, hogy biztosítsák a szükséges összhangot az irányító szerv intézkedései és a hitelezési döntések között. Az irányító szervek is tájékoztatják a bankot a vállalatok hitelgazdálkodását érintő fontosabb döntéseikről, illetve körülményekről.

9. Ha a vállalat hitelképessége kérdésessé válik — a problémák nagyságától és azok feloldásának lehetőségétől és módjától függően — különféle fokozatok szerint alakul a vállalat további hitelkapcsolata, újabb hitelek nyújtásának korlátozásától a fennálló hitelek felmondásáig. Ennek során:

a) ha a hitelképesség a vállalat által kilátásba helyezett intézkedések folytán egy évi időtartamon belül helyreáll, ideértve az esetleges veszteségek megtérülését is, a bank hitelnyújtással segíti elő a problémák áthidalását;

b) ha a nehézségek (értékesítési akadályok, veszteség) tartósabbak ugyan, de komplex közgazdasági elemzés eredményeként reálisan várható a vállalat gazdaságos működésének helyreállítása, akkor a bank a szakminisztérium és a Pénzügyminisztérium hozzájárulásával, ilyen célra szolgáló külön forrásból, különleges feltételekkel hitelt nyújt;

c) ha a vállalat gazdaságos működése ilyen módon nem állítható helyre, a bank megtagadja a további hitelezést, esetleg a fennálló hiteleket is felmondja. Ebben az esetben a vállalatot szanalási eljárás alá vonják a külön jogszabályban megállapított szabályok szerint.

Kamatpolitika, kamatrendszer

10. A vállalatok a bankhitelek után általában alapkamatot fizetnek.

Alapkamatot a vállalatok a realizálás szabályos, rendszeres, állandó vagy idényszerű folyamatának megfelelő mértékben és időre igénybe vett hitelük után fizetnek. A középlejáratú forgóalaphiteleket általában alapkamat terheli. A beruházási hitelhez kapcsolódó forgóalaphitel kamata eltérhet a beruházási hitel kamatától.

Az alapkamat mértékét, valamint az alapkamat kedvezményesen csökkentett (preferáló) és visszatartó céllal emelt (restriktív) nagyságát a Kormány a hitelpolitikai irányelvekben állapítja meg.

A lejáratkor vissza nem fizetett hitelek után késedelmi kamat jár. A bank a forgóeszközhitelek után, a hiteligénybevétel időtartamától függően, magasabb kamatot is felszámíthat.

11. A vállalatok jövedelméből eredő, finanszírozási forrásként felhasználható, meghatározott időre betétként elhelyezett és ténylegesen betétként tartott pénzeszközök után a bank — a lekötés időtartamától függően — betéti kamatot térít.

12. A hiteleszközök gazdaságos lekötésének elősegítése céljából a vállalatok részére hitel- és kölcsönszerződés alapján rendelkezésre bocsátott hitelek után negyed százalékos mértékű rendelkezésre tartási jutalék számítható fel.

Bankszámlák közötti elszámolások

13. A bank pénzforgalmi munkájában az igazgatási jellegű eljárások helyébe a gazdasági módszerek lépnek. A vállalatok és a bank pénzforgalmi kapcsolatára a bankszámlaszerződés és — bizonyos vonatkozásban — a hitel- és kölcsönszerződések a mértékadók. Az adminisztratív jellegű kötöttségeket (megbízások kötelező benyújtási határideje, átutalás elmulasztása esetén beszedési megbízás kötelező benyújtása, készpénzfizetés felső határa, házipénztári keret stb.) meg kell szüntetni.

A vállalatok általában szabadon állapodhatnak meg a fizetés teljesítésének módjára és időpontjára vonatkozóan, 30 napot meghaladó fizetési határidőben azonban nem állapodhatnak meg.

Tömeges forgalmat lebonyolító intézmények, hivatalok, közüzemek stb. jogszabályban vagy üzletszabályaikban előírhatják a fizetést teljesítő ügyfelek részére valamely fizetési mód kötelező alkalmazását (pl. a költségvetés javára teljesített befizetésekre átutalás, fuvardíjak kiegyenlítésére „fuvarinkasszó" kötelező alkalmazását).

A vállalatok fizetési vitáinak intézése terén a pénzintézetek igazgatási jellegű feladata és hatásköre, ennek megfelelően az Inkasszó Felszólalási Bizottság és más hasonló feladatkörű szervek működése a bankokban megszűnik.

A Magyar Nemzeti Bank elemző munkája

14. A Magyar Nemzeti Bank mint az ország központi bankja a forint értékállandósága helyzetének folyamatos vizsgálata céljából népgazdasági szinten elemzi a fizetőképes kereslet és a rendelkezésre álló árutömeg viszonyát, valamint a gazdaságnak mindazokat a tényezőit és jelenségeit, amelyek a piacon az áru – pénz egyensúly alakulását befolyásolják.

A jegybankfunkciók ellátása körébe tartozó elemzésekhez szükséges tájékoztatást a bank az országos információs rendszer keretében szerzi meg; ezt kiegészíti a vállalatoktól a hiteligények kielégítése és a hitelfedezetek vizsgálata során szerzett, valamint a bank saját nyilvántartásaiból összeállítható információ.

15. A pénzügyminiszter a hitel- és pénzforgalmi rendszerrel kapcsolatos jogszabályi rendezésre 1967. szeptember 30-ig tegyen javaslatot a Kormánynak.

16. A Gazdasági Bizottság felkéri az érdekelt minisztériumok és országos hatáskörű szervek vezetőit, hogy a fenti határozatot a minisztérium, illetve az országos hatáskörű szerv hivatalos lapjában tegyék közzé.

Fock Jenő s. k.,
a Gazdasági Bizottság elnöke.

A Gazdasági Bizottság 13/1967. (IV. 13.) GB számú

határozata

a termékforgalmazás új rendjéről

A Gazdasági Bizottság a termékforgalmazás 1968. január 1-től érvényesülő rendjére vonatkozóan az alábbiakat határozza:

I.

1. A termékforgalmazás rendjének főbb alapelvei:

— Az anyagi-műszaki ellátási tervre épülő, tervlebontáson és keretgazdálkodáson alapuló termékforgalmazási mechanizmust a vállalatok köz-

vetlen piaci kapcsolatán nyugvó, általában kötetlen termelőeszköz-kereskedelem váltja fel.

– Létre kell hozni a termelés és a realizálás olyan gazdasági egységét, melyben a vállalatok hatáskörébe tartozó rövid távú döntéseket alapvetően a piac szükséglete és értékítélete határozza meg.

– A belföldi termelőeszköz-forgalomban a forgalmazás kötöttségeit és kényszerpályáit általában fel kell oldani. A forgalmazás útját és annak szervezetét úgy kell kialakítani, hogy érvényesülhessen az áru–pénz viszonyok aktív szerepe, vagyis a forgalmi költségek összegének és a készletek volumenének alakulása megfeleljen a piac szükségleteinek és a népgazdaság érdekeinek.

– Megszűnik a forgalmazás rendjének hatóságilag szabályozott naptári szakaszossága és a vállalatok közötti kapcsolatokat a megrendelések feladásának, illetve kielégítésének üteme tekintetében elsősorban gazdasági megfontolások (a szükséglet felmérése, termelés szervezése, felkészülés, technológiai szükséglet, gazdaságossag stb.) befolyásolják.

2. A termékforgalmazás új rendjének fő jellemzője a többcsatornás forgalmazási rend legyen, amelynek keretében a termelő vállalatok szabadon döntenek, hogy termékeiket közvetlenül a felhasználó vállalatoknak (szervezeteknek), belföldi kereskedelmi vállalatoknak (esetleg saját mintaboltjaik vagy csomagküldő kereskedelem útján) vagy az előírt szabályozás keretében külföldön értékesítik. Ugyanilyen választási lehetőségnek kell megilletnie a felhasználó, illetve belkereskedelmi vállalatokat is az újratermelési folyamathoz szükséges termékek beszerzése tekintetében.

A mezőgazdasági üzemek egymás közötti forgalmában semmiféle kötöttség nem érvényesülhet. A mezőgazdaság és a felvásárlás kapcsolatában fokozatosan szűkíteni kell a termékcsere rendszert.

3. Egyes ágazatok termékeinek bő választéka, a felhasználás és a fogyasztók széles köre indokolttá teszi a termelő vállalatoktól független termelőeszköz kereskedelmi (TEK) vállalatok létesítését, illetve bekapcsolását a forgalomba. A TEK-vállalatokat a gazdasági miniszterek az Országos Tervhivatal elnökével és a belkereskedelmi miniszterrel egyeztetve a jelenleg működő országos készletező vállalatokból szervezzék, annak figyelembevételével, hogy a termékforgalmazás menetébe hatósági intézkedéssel ne iktassanak be a termék útját meghosszabbító felesleges láncszemeket. A TEK-vállalatok kialakítása során az illetékes miniszterek határozzák meg, hogy a felügyeletük alá tartozó jelenlegi tárcakészletező vállalatok közül melyek kerülnek átszervezésre, összevonásra, illetve megszüntetésre.

Határidő: 1967. június 30.

A TEK-vállalatok ágazati szempontból belkereskedelmi vállalatoknak minősülnek. Tevékenységük irányításánál a belkereskedelmi vállalatoknál érvényes gazdasági szabályozó eszközöket kell alkalmazni. A TEK önálló kereskedelmi vállalat, mely az árakban érvényesíthető árrés keretében gazdálkodik és nyereségében éppúgy érdekelt, mint más kereskedelmi vállalatok. Forgalmát kereskedelmi módszerekkel bonyolítja, és semmiféle hatósági funkciót nem gyakorolhat. A TEK-vállalat vevőkörét nem szabad hatósági előírásokkal (pl. valamely tárca stb. területére) korlátozni.

Annak elkerülésére, hogy a termékforgalomba felesleges láncszemek ne iktatódjanak be, biztosítani kell, hogy hatósági ármegállapítás esetén a kalkulációkban minden beszerzett anyagot, alkatrészt, gépet stb. legfeljebb egy nagykereskedelmi árrés terhelhesse.

Ki kell dolgozni a TEK-vállalatok működésének pénzügyi és árrendszert érintő feltételeit annak biztosításával, hogy a termelő és a TEK-vállalatok számára a termelőeszköz kereskedelmi funkció ellátásából adódóan azonos költségvetési kötelezettségek jelentkezzenek.

Felelős: a pénzügyminiszter,
az Országos Árhivatal elnöke.

Határidő: 1967. július 31.

4. 1968. január 1-től fel kell oldani mindazon korlátozásokat, amelyek a vállalatok (szövetkezetek), költségvetési szervek nagy- vagy kiskereskedelemtől történő beszerzéseit korlátozzák.

Biztosítani kell, hogy egyes iparágak tanácsi vállalatai és szövetkezetei oly módon intézhessék beszerzéseiket a nagy-, illetve kiskereskedelemtől is, hogy a felesleges szállítási költségek elkerülhetővé váljanak. Az ezzel összefüggő pénzügyi konstrukciót ki kell dolgozni.

Felelős: a pénzügyminiszter,
a belkereskedelmi miniszter,
az Országos Árhivatal elnöke.

Határidő: 1967. szeptember 30.

5. Biztosítani kell a termékforgalmazási rend és az ármechanizmus összhangját. Ennek érdekében az ármechanizmus véglegesítése során a konkrét árformák kialakításánál figyelemmel kell lenni a termékforgalmazás új rendjéből adódó követelményekre. Másrészről a termékforgalmazásra vonatkozó szabályozás során – szükség esetén – biztosítani kell egyetlen kötelező beszerzési forrás kijelölését azon termékeknél, amelyek különböző relációból eltérő árakon kerülnek a forgalmazó vállalathoz, de amelyeknél a felhasználók felé egységes ár érvényesítését írjuk elő.

Az árrendelkezésekben meghatározzák azokat a termékcsoportokat, amelyeknél mennyiségi vagy sürgősségi felár, illetve engedmény a hatóságilag megállapított vagy maximált árak esetén is érvényesíthető, megjelölve egyben a felár és árengedmény alkalmazásának kritériumait.

Felelős: az Országos Árhivatal elnöke,
az érdekelt miniszterekkel
együtt.

Határidő: 1967. június 30.

6. Az állami tartalékok körét (ÁRHI készletek) a népgazdasági egyensúly biztosítása szempontjából jelentős anyagokra, illetve termékekre kell meghatározni. A tartalékolandó termékek cikklistáját az Országos Tervhivatal elnöke az éves tervjavaslattal együtt terjessze elő. Biztosítani kell, hogy az ÁRHI vásárlásainál és értékesítéseinél általában kereskedelmi módszereket alkalmazhasson, ugyanakkor megtehesse a készletek állagmegóvása, illetve frissítése érdekében szükséges hatósági intézkedéseket, az ezekből eredő esetleges károk megtérítése mellett.

Az ÁRHI forgalmazás pénzügyi és árkérdéseit ennek megfelelően kell rendezni.

Felelős: az Országos Tervhivatal elnöke,
a pénzügyminiszter,
az Országos Árhivatal elnöke.

Határidő: 1967. november 30.

II.

7. *a)* A termékgazdálkodás új rendjében, különösen a bevezetés időszakában különféle adminisztratív jellegű előírások is indokoltak. Nem szükséges és nem lenne célszerű adminisztratív intézkedésekkel korlátozni vagy szabályozni a termékforgalmat mindazon esetekben, amikor valamely termékben pillanatnyi egyensúly-hiány jelentkezik, de a lakossági fogyasztást, illetve a fizetési mérleg egyensúlyát alapvetően érintő egyensúly-hiány megelőzésére szűk körben szükséges ilyen intézkedések megtétele. Az intézkedésekre az Országos Tervhivatal elnöke – az illetékes minisztereket meghallgatva – az 1968. évi terv előterjesztésekor tegyen javaslatot.

Az adminisztratív intézkedések fajtái általában nem átmeneti kategóriák, alkalmazásuk köre és mértéke az első években bővebb.

Az intézkedések fajtái a következők lehetnek:

– központi gazdálkodás,

– kontingens előírása egyes jelentős belföldi felhasználók (fogyasztók) felé a kontingenssel nem szabályozott vevőkör igényeinek zavartalan kielégítése érdekében.

– kontingens előírása egyes nagyfelhasználók ellátásának preferálása érdekében,

– import-kontingens előírása a fizetési mérleg nemkívánatos mértékű megterhelésének megakadályozására vagy a zavartalan belföldi ellátás biztosítására,

– export-kontingens előírása a belföldi ellátás védelmében,

– egyetlen értékesítő szerv kijelölése az ellátás biztosítása vagy más fontos népgazdasági érdek realizálása érdekében.

– szerződéskötési kényszer előírása részben a kontingens előírásokkal összefüggésben, részben az állami tartalékolás céljait szolgáló megrendelések, részben más alapvető népgazdasági érdekek védelmében.

b) 1968 folyamán egyenként vizsgálat tárgyává kell tenni azokat a területeket, amelyekre vonatkozóan ilyen adminisztratív intézkedés előírása vált szükségessé, vajon a kereslet és kínálat egyensúlyát adminisztratív előírások nélkül milyen módon, mikorra és milyen intézkedésekkel lehet biztosítani.

Felelős: az Országos Tervhivatal elnöke.

8. A finanszírozási rendszert a termékforgalmazás rendjével összhangban kell működtetni. Ennek érdekében a kontingens előírásokkal biztosított felhasználók csak akkor szerezhessék be a kontingentált termékeket, ha erre a célra megfelelő pénzeszközökkel rendelkeznek. A kontingens előírása tehát nem vonhat maga után automatikus állami pénzellátást.

Az 1968. évi tervvel együtt előterjesztésre kerülő hitelpolitikai irányelveket úgy kell kialakítani, hogy az aktív, szelektív hitelpolitika segítse megakadályozni a felesleges készletfelhalmozást, ne engedje indokolatlan beszerzésekkel terhelni a fizetési mérleget, ugyanakkor azonban a kötetlen termékforgalmazás megvalósításához szükséges indokolt mértékű és megfelelő összetételű készletek kialakítását elősegítse.

Felelős: a pénzügyminiszter,
a Magyar Nemzeti Bank elnöke.

Határidő: 1967. november 30.

III.

9. A termékforgalmazás új rendjének megvalósítása széles körű jogi előkészítést és szabályozást kíván. Ki kell dolgozni az átmeneti jelleggel fenntartott központi gazdálkodás és más központi előírások (kontingens stb.) új jogszabályait, ezzel egyidejűleg hatályon kívül kell helyezni az Országos Tervhivatal, illetve a szakminisztériumok által kiadott gazdálkodási utasításokat.

A jogi előkészítést és rendezést az Országos Tervhivatal és a szakminisztériumok végezzék oly módon, hogy a kiadandó és hatályon kívül helyezendő rendeletek belső összefüggését az Országos Tervhivatal biztosítsa.

Annak érdekében, hogy a vállalatok a kontingentálásra kerülő termékekre is megfelelő időben feladhassák megrendeléseiket és ugyanakkor túlzott rendelésektől tartózkodjanak; biztosítani kell, hogy a vállalatok 1967. augusztus 31-ig előzetes tájékoztatást kapjanak a kontingentálásra kerülő termékek köréről, valamint a kontingenssel kapcsolatos egyéb előírásokról.

10. A rugalmas termékforgalmazási rend a vállalatok közötti megállapodások sokféleségét és rugalmas formáit kívánja meg. Ennek ellenére a vevők kiszolgáltatottságát eredményező új monopolhelyzetek keletkezésének megakadályozására a felügyeletet gyakorló minisztereknek – az érde-

kelt miniszterekkel való egyeztetés alapján adható – engedélye szükséges olyan megállapodásokhoz, amelyek termelő vállalatok között, termelő és TEK-vállalatok között, TEK-vállalatok között, valamint azonos profilú nagykereskedelmi vállalatok között a piac felosztását vagy a fogyasztók meghatározott körének valamely beszerzési lehetőségének kizárását célozzák.

Ugyancsak a monopolhelyzetből adódó hátrányok kiküszöbölése érdekében fel kell oldani azokat az új mechanizmus szellemében indokolatlan korlátozásokat, amelyek a vállalatok termelési profilját gyakran gyártmány-mélységig határozzák meg; a vállalati tevékenységi kör (profil) tartalmi meghatározása során lehetővé kell tenni a vállalatoknak, hogy tevékenységi körükbe tartozzék mindaz, amire érdemi felkészültségük és technológiai felszereltségük képessé teszi őket. El kell hárítani továbbá azokat az akadályokat is, amelyek a beszerzés, illetve az értékesítés területi korlátozásával a felhasználók választási lehetőségeit szűkítik.

Felelős: az Országos Tervhivatal elnöke, az igazságügyminiszter és a Központi Döntőbizottság elnöke, illetve a szakminiszterek.

Határidő: 1967. szeptember 30.

11. A mechanizmus és az új termékforgalmazási rend bevezetéséhez szükséges annak biztosítása, hogy a vállalatok szabadon választhassanak a szállítási szerződésen kívüli különböző szerződési formák között (bizományi, közös nyereségérdekeltség és ezek átmeneti alakzatai stb.). Ezen szerződési formákat ki kell dolgozni, és a jogszabályok szükséges módosításáról, illetve kiegészítéséről gondoskodni kell.

Az igény-érvényesítési kötelezettséget úgy kell rendezni, hogy a jogosult mentesüljön attól, hogy pusztán állami fegyelemnél fogva vagy öncélúan, saját akaratával, érdekeivel szemben érvényesítsen igényeket. Arra kell törekedni, hogy az igényérvényesítés is a szerződések reális teljesítését, a gazdasági szükségletek ésszerű kielégítését szolgálja.

A szerződés teljesítésére és emellett a szerződéskötésre való ösztönzés érdekében módosítani kell a jelenlegi kötbér rendszert. A kötbér mértéke vállalati megállapodás tárgyát képezi, de a kötbér minimális mértékét jogszabályban kell rögzíteni.

A végterméket kibocsátó vállalatok érdekében megfelelő intézkedésekkel hatóságilag is biztosítani kell, hogy fontosabb, huzamosabb ideje fennálló kooperációs vagy forgalmi kapcsolatok ne szakadjanak meg egyik napról a másikra, és vitás esetben az érdekelt vállalatokat meghatározott időre kötelezni kell a kooperációs, illetve kereskedelmi kapcsolat fenntartására.

Hatályon kívül kell helyezni a bérmunka megállapodások tilalmát, és megfelelő pénzügyi és számviteli szabályokkal biztosítani kell, hogy a bérmunka konstrukció ésszerű határok között működhessen.

Felelős: az Országos Tervhivatal elnöke, az igazságügyminiszter, a Központi Döntőbizottság elnöke, az érdekelt miniszterek bevonásával.

Határidő: 1967. szeptember 30.

Ki kell dolgozni azokat a főbb elveket, amelyeken a szállítási alapfeltételek új rendszere kialakítható. Ennek során az alapfeltételeket nem a szerződéskötési kötelezettség, hanem a piaci viszonyok szem előtt tartásával kell elkészíteni. Törekedni kell arra, hogy az alapfeltételek necsak a szállítási szerződésekre legyenek figyelemmel, hanem terjedjenek ki a vállalatok között létrehozható más szerződéses kapcsolati formákra is. A szerződő vállalatok az alapfeltételektől megállapodással eltérhetnek.

Felelősek: a szakminiszterek, az Országos Tervhivatal elnöke és a Központi Döntőbizottság elnöke bevonásával.

Határidő: 1967. december 31.

12. A Gazdasági Bizottság felkéri az érdekelt minisztériumok és országos hatáskörű szervek vezetőit, hogy a fenti határozatot a minisztérium, illetve az országos hatáskörű szerv hivatalos lapjában tegyék közzé.

Fock Jenő s. k.,
a Gazdasági Bizottság elnöke

Közlemények

A szakmérnöki oklevél figyelembevétele korcsoportos bérrendszer esetén

A szakmérnökök besorolásáról szóló 101/1965. (1) Mü. M. számú utasítás 1. pontja első bekezdése előírja, hogy amennyiben a munkabérek megállapítására vonatkozó rendelkezések a besorolást gyakorlati időhöz kötik, azoknál a mérnököknél, akik mérnöki oklevelükön felül szakmérnöki oklevelet is szereztek, e címen – az ilyen végzettséggel nem rendelkezőkkel szemben – 3 évet kell figyelembe venni, amennyiben a képesítésüknek megfelelő munkakörben foglalkoztatják őket. Az utasítás 3. pontja alapján ugyanez a követendő gyakorlat a mérnökközgazdászok esetében is.

Az említett rendelkezést a korcsoportos bérrendszerek vonatkozásában a különböző szervek nem értelmezték egyöntetűen, ezért a szakmérnökök besorolásáról szóló 101/1965. (1) Mü. M. számú

utasítás 1. pontja első bekezdésének egységes alkalmazása érdekében – a Pénzügyminisztériummal és a Szakszervezetek Országos Tanácsával egyetértésben – a következőket közöljük:

A beszámított szolgálati időhöz három évet kell hozzászámítani annál a valamely korcsoportos (folyamatos előlépésen alapuló) bérrendszer hatálya alá tartozó alkalmazottnál, aki mérnöki oklevelén felül szakmérnöki oklevelet is szerzett, és akit e képesítésének megfelelő munkakörben foglalkoztatnak.

Azonosan intézkedett a tanácsi alkalmazottak ugyancsak korcsoportos bérutasítását módosító 113/1965. (9) Mü. M. számú utasítás 4. pontja is. *(3.389/1967. Mü. M.)*

A Magyar Tudományos Akadémia főtitkára *minden hétfőn* 13–15 óráig – bármilyen természetű ügyben – fogadóórát tart. A Magyar Tudományos Akadémia tagjainak más időpontokban is rendelkezésére áll.

Elnökségi Titkárság

Index: 25.105

AKADÉMIAI KÖZLÖNY, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja. Megjelenik rendszerint havonta kétszer. — A szerkesztéséért felelős: a Magyar Tudományos Akadémia Elnökségi Titkárságának vezetője.

Kiadja: az Akadémiai Kiadó, Budapest V., Alkotmány u. 21. — Felelős: Bernát György, az Akadémiai Kiadó igazgatója — 800 példány

A kiadvány előfizethető a POSTA KÖZPONTI HÍRLAPIRODÁNÁL, Budapest V., József nádor tér 1. és *bármely postahivatalban.* Csekkszámlaszám egyéni: 61 257, közületi: 61 066, MNB egyszámlaszám: 8.
Előfizethető és példányonként megvásárolható az AKADÉMIAI KIADÓ-nál, Budapest V., Alkotmány u. 21. telefon 111-010. Csekkbefizetési számla: 05 915,111-46, MNB egyszámlaszám: 46; az AKADÉMIAI KÖNYVESBOLTBAN: Budapest V., Váci u. 22., telefon: 185-612.
Előfizetési díj egy évre: 48,— Ft.

67.63767 Akadémiai Nyomda, Budapest — Felelős vezető: Bernát György

14145

XVI. (1967.) ÉVFOLYAM 7. SZÁM

TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

Akadémiai Közlöny

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:
A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA HIVATALA

BUDAPEST, 1967. MÁJUS 16.

TARTALOM

Személyi rész 51

Törvények, rendeletek, határozatok
1967. évi 8. tvr. Minisztériumi átszervezésekről 53
1003/1967. (IV. 22.) Korm. határozat Egyes országos hatáskörű szervek működésével kapcsolatos jogszabályok módosításáról 54

Az Akadémia Elnökségének határozatai
25/1967. sz. határozat „Az ország természeti erőforrásainak kutatása és feltárása" c. kiemelt kutatási terület helyzetéről 54
29/1967. sz. határozat Az Akadémia könyvkiadásának 1950–1963. évi tevékenységéről 55
30/1967. sz. határozat A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulója akadémiai megünneplésének előadói felkéréséről .. 55
31/1967. sz. határozat Az Országos Meteorológiai Intézet felügyeletéről és irányításáról 55

Közlemény A Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának fogadóórájáról 55

Személyi rész

A Magyar Tudományos Akadémia Elnöksége

Ligeti Lajos Kossuth-díjas akadémikusnak, az Akadémia alelnökének, azokért a kimagasló eredményekért, amelyeket mind szaktudománya művelése, mind a tudományszervezés területén elért

akadémiai aranyérmet

adományozott.

A Magyar Tudományos Akadémia Elnöksége

a kiemelkedő tudományos eredmények elismeréséül az ez évi közgyűlésen kiosztotta az *akadémiai díjakat.*

Az akadémiai díj I. fokozatában és a vele járó 12 000 Ft-os díjazásban részesült:

I. Osztály

Eckhardt Sándor ny. egyetemi tanár, az irodalomtudományok doktora:

„A mai francia nyelvtan" 1965-ben megjelent munkájáért, mely tudományos igénnyel rendszerezett összefoglalása a francia nyelv grammatikájának, és sok segítséget ad a román nyelvek leíró nyelvészeti problémáinak további kutatásához.

II. Osztály

Zsigmond László, a történettudományok doktora, egyetemi tanár:

„A német kérdés 1918–1923. A német imperializmus újjáéledésének gazdasági és nemzetközi tényezői" (Akadémiai Kiadó 1965.) című munkájáért, amely eddig ismeretlen széles körű nemzetközi forrásanyag és irodalom alapján monografikus szinten mutatja be az első világháború után a német militarizmus és imperializmus viszonylag gyors regenerálódásának történetét. Megvilágítja a háború utáni gazdasági válság gyökereit, társadalmi összefüggéseit, mélyrehatóan elemzi a nemzetközi értekezletek tárgyalásai során Németország, valamint Franciaország, Nagy-Britannia és az Egyesült Államok kapcsolatát. Feltárja a Ruhr-vidék birtoklásának bonyolult kérdéseit.

Alapvető gazdasági és politikai kérdések sokoldalú elemzésével mutatja be, hogy Németországban milyen utak vittek az első világháború árnyékából a II. világháború felé.

III. Osztály

Hajnal András, a matematikai tudományok doktora, az ELTE Analízis I. Tanszékének tudományos főmunkatársa:

A halmazelmélet több ágában, a matematikai logikában, a gráfelméletben és a mértékelméletben elért kimagasló eredményeiért. A halmazelmélet egy igen nehéz problémáját, az ún. Ruziewicz sejtést sikerült egész általánosságban bebizonyítania. E tétel bizonyítása munkásságának különösen kiemelkedő teljesítménye, mert a halmazelmélet számos kiváló művelője 25 éve sikertelenül törekedett ezen igen nehéz sejtés bebizonyítására.

Csikai Gyula, a fizikai tudományok doktora, az ATOMKI igazgatóhelyettese:

A gyors neutronokkal keltett magreakciók kísérleti vizsgálata terén elért eredményeiért.

Széles körű vizsgálatokat folytatott a gyors neutronokkal létrehozott magfolyamatok terén a statisztikus atommagmodell alkalmazhatóságának ellenőrzésére és a folyamatok hatáskeresztmetszetében tapasztalható különböző tendenciák tisztázására. Ezek a vizsgálatok sok új, nemzetközileg elismert eredményt szolgáltattak a vizsgált területen, és segítettek fontos kérdések tisztázásában. Több eredménye közül ki lehet emelni egy új empirikus törvényszerűség megállapítását a széles rendszám, illetve tömegszámtartományban tanulmányozott (n, 2n) reakciók területén.

IV. Osztály

Szabó István ny. egyetemi tanár, a történettudományok doktora:

„A parasztság Magyarországon a kapitalizmus korában 1848–1914" I., II. kiadvány szerkesztéséért, mely az első reprezentatív agrártörténeti összefoglalás. A két kötetes mű, melyet egy népesebb szerzői kollektíva készített el, alapelgondolásait, szerkezetét, sőt számos részletének módszertani kidolgozásához szükséges elgondolásait a szerkesztőtől kapta, aki ilyen körülmények között a szerkesztői feladatkörön messze túlmenően vett részt a kiadás munkálataiban.

V. Osztály

Grastyán Endre, az orvostudományok kandidátusa, a POTE Élettani Intézet docense:

A neurofiziológia és magatartás-kutatás területén elért kiemelkedő eredményeiért. Munkássága során tett elvi jelentőségű megállapításokra épített koncepció alapján lehetségessé vált az ún. öningerlési effektusnak fiziológiai elemzése és interpretációja, továbbá a feltételes reflexképződés egyik alapvető ellentmondásának az ún. idői paradoxonnak a feloldása. Elvi jelentőséget ad felismerésének az, hogy egyrészt új lehetőségeket nyit a feltételes reflexes tanulási problémák fiziológiai kutatásában, másrészt jelentősen hozzájárul a fiziológiai és pszichológiai alapkutatások közti szakadék áthidalásához.

VI. Osztály

Varga József egyetemi tanár, a műszaki tudományok doktora és

Sebestyén Gyula kandidátus, a Budapesti Műszaki Egyetem Vízgépek Tanszéke tudományos munkatársa:

A kavitációs áramlás és a kavitációs erózió intenzitásának vizsgálata területén elért nemzetközi elismerést kiváltó eredményeikért, melynek során feltárták a kavitációs erózió roncsolásmechanizmusát.

(Varga József 8000,– Ft
Sebestyén Gy. 4000,– Ft)

VII. Osztály

Wolfram Ervin, a kémiai tudományok doktora, az ELTE Kolloidkémiai Tanszékének tanszékvezető docense:

Az adhézióra vonatkozó kutatások terén elért, nemzetközileg is elismert jelentős új eredményeiért, mellyel számos új felismeréssel gazdagította a határfelületi kémia tudományát. Centrális témája mellett a kolloidika más területein, így gélszerkezetek, makromolekuláris rendszerek tanulmányozásában is figyelemreméltó munkásságot fejtett ki.

VIII. Osztály

Dénes Géza, az orvostudományok kandidátusa, a BOTE Orvosi Vegytani Intézet docense:

Az enzimszintézis, valamint az enzimaktivitás regulációjának vizsgálata terén elért kiemelkedő munkásságáért. Ennek során komoly eredményeket ért el a bakteriális eredetű enzimek, adaptív szintézis-mechanizmusának felderítésében, valamint az aktivitás szabályozás új elméletének kidolgozásában allosztérikus enzimeknél.

IX. Osztály

Péteri Zoltán, az Állam- és Jogtudományi Intézet osztályvezetője,
Kulcsár Kálmán kandidátus
Halász József kandidátus,
Schmidt Péter kandidátus,
Toldi Ferenc kandidátus,
Bokorné Szegő Hanna kandidátus, az Állam- és Jogtudományi Intézet tudományos főmunkatársai, és
Lőrincz Lajos,
Garancsi Mihályné,
Trócsányi László,
Ficzere Lajos és
Rácz Attila, az Állam- és Jogtudományi Intézet tudományos munkatársai mint

„Az állampolgárok alapjogai és kötelességei" (Akadémiai Kiadó 1965.) című munka szerzői kollektíva nem akadémikus tagjai.

A munka az állampolgári alapjogok és kötelességek korszerű felfogása szempontjából a jogtudo-

mány területén megalapozó jellegű. A tanulmány gazdag összehasonlító anyagra támaszkodva vizsgálja az alapjogok és kötelességek jogi, filozófiai, szociológiai, történeti összefüggéseit, az alapjogok polgári és szocialista felfogásában mutatkozó különbségeket a szocialista alapjogok tartalmának és szabályozási rendszerének fejlődését.

3000–3000,– Ft

X. Osztály

Groholy Tivadar,
Molnár Károly,
Rádler Béla és
Varga Imre, az Országos Kőolaj- és Gázipari Tröszt Szeizmikus Kutatási Üzem vezető munkatársai:

Az olajkutatás terén elért kimagasló eredményeikért. A magyarországi földtani kutatásoknak az utóbbi években elért legnagyobb eredménye a nagyalföldi földgáz és kőolajtelep felfedezése. Az alföldi legújabb kőolaj és földgázkutatási eredményeket széles körű és sokoldalú összehangolt tudományos vizsgálatok alapján, jelentős módszertani problémák megoldásával lehetett elérni. Így vált lehetővé, hogy a mintegy 10 évvel ezelőtt magas szintű, számos érvvel alátámasztott, az Alföldre vonatkozóan teljesen negatív kutatási álláspontot az ellenkezőjére lehetett fordítani, amelyet az elért nagy gyakorlati eredmények is igazolnak.

E nagyszabású és tervszerűségében is mintaszerű földtani kutatómunka egyik fontos fázisa volt a Szeged-környéki Algyő szerkezetének szeizmikus műszerekkel való kinyomozása. A reflexiós szeizmikus felvételeket irányító és kiértékelő szakembercsoport a tudományos és gyakorlati munka szintézisének kiváló példáját mutatta.

3000–3000,– Ft

Az akadémiai díj II. fokozatában és a vele járó 8000 Ft-os díjazásban részesült:

II. Osztály

Liptai Ervin, a történettudományok kandidátusa, a Művelődésügyi Minisztérium főosztályvezetője:

„A Magyar Tanácsköztársaság" (Kossuth Kiadó 1965.) című könyvéért, melyben elsőnek foglalta össze marxista tudományossággal a Magyar Tanácsköztársaság egész történetét. A mű hatalmas forrásanyag alapján magas szintű összefoglalását adja a Tanácsköztársaság történetének, helyesen és sok szempontból eredetien veti fel az egyes problémákat, a gazdag történeti anyagot világos okfejtéssel és közérthetően tárja az olvasó elé.

V. Osztály

Pálos László egyetemi tanár, az orvostudományok doktora:

A véralvadás mechanizmusára vonatkozó kutatásaiért. Eddigi megállapításai jelentős lépést jelentenek a thromboemboliák és haemorrhagiás diathesisek pathomechanizmusának megismeréséhez és oki kezeléséhez. Az a megállapítása, hogy az atmoszféra oxigéntenziója nemcsak a haemoglobinhoz kötött, hanem a vérplazmában fizikálisan oldott oxigén mennyiséget is megszabja, különös fontossággal bír az űrutazással kapcsolatban is.

VII. Osztály

Tétényi Pál, a kémiai tudományok doktora, az MTA Izotóp Intézetének igazgatója.

A ciklohexán dehidrogénezéséről gőzfázisban, fémkatalizátorokon témakörben elért kiemelkedő eredményeiért, mely során unimolekulás katalitikus bomlások leírására általánosan alkalmas kinetikai egyenletet állított fel. Különböző kísérletsorozatok eredményeinek rendkívül elmés összekapcsolásával sikerült az általános egyenletben előforduló együtthatók meghatározása, a sebességet meghatározó részfolyamatok és ezzel a reakciómechanizmus tisztázása, a katalizátor és szubsztrátum között a katalízis közben kialakuló kemiszorpciós kötések energetikai jellemzőinek kiszámítása.

IX. Osztály

Fekete Ferenc, a közgazdaságtudományok kandidátusa, az Agrárgazdasági Kutató Intézet osztályvezetője és
Rácz Lajos, a közgazdaságtudományok kandidátusa, az Agrárgazdasági Kutató Intézet tudományos főmunkatársa:

„Önköltség a szocialista mezőgazdaságban" (Akadémiai Kiadó 1965.) című munkájukért.

A könyv agrárökonómiai vonatkozásban mind elméleti, mind gyakorlati szempontból kiemelkedő jelentőségű. *Fekete Ferenc* az általa írt fejezetekben mélyrehatóan feltárta az áru, pénz és értékviszonyokat, az önköltség közgazdasági alapjait, az önköltség kategória tartalmát és termelőszövetkezeti sajátosságait, valamint az önköltségmutató közgazdasági és üzemgazdasági összefüggéseket.

Rácz Lajos a könyv másik szerzője, a mezőgazdasági önköltségszámítás módszertani problémáit elméletileg megalapozottan és a gyakorlati követelmények messzemenő figyelembevételével dolgozta fel.

(Fekete Ferenc 6000,– Ft
Rácz Lajos 4000,– Ft)

Jogszabályok

A Népköztársaság Elnöki Tanácsának 1967. évi 8. számú

törvényerejű rendelete

minisztériumi átszervezésekről

1. §. (1) E törvényerejű rendelet értelmében Mezőgazdasági- és Élelmezésügyi Minisztériumot kell szervezni.

(2) A Földművelésügyi Minisztérium, az Élelmezésügyi Minisztérium, az Országos Erdészeti Főigazgatóság és az Állami Földmérési és Térképészeti Hivatal megszűnik; feladatkörüket a Mezőgazdasági- és Élelmezésügyi Minisztérium veszi át.

2. §. Az Építésügyi Minisztérium Építésügyi- és Városfejlesztési Minisztériummá alakul át.

3. §. A Minisztertanács e törvényerejű rendelettel elrendelt átszervezések végrehajtásához a szükséges intézkedéseket tegye meg.

4. §. (1) Az 1957. évi 7. számú törvényerejű rendelet, az 1961. évi VII. törvény 37. §-ának (1) bekezdése, valamint az 1963. évi 32. számú törvényerejű rendelet 3. §-a hatályát veszti.

(2) Ahol jogszabály Földművelésügyi Minisztériumot, Országos Erdészeti Főigazgatóságot, Állami Földmérési és Térképészeti Hivatalt említ, ott e törvényerejű rendelet hatálybalépésétől kezdve Mezőgazdasági- és Élelmezésügyi Minisztériumot kell érteni.

5. §. E törvényerejű rendelet kihirdetése napján lép hatályba.

Dobi István s. k.,
a Népköztársaság
Elnöki Tanácsának
elnöke.

Kiss Károly s. k.,
a Népköztársaság
Elnöki Tanácsának
titkára.

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány 1003/1967. (IV. 22.) számú

határozata

egyes országos hatáskörű szervek működésével kapcsolatos jogszabályok módosításáról

1. Egyes országos hatáskörű szervek felügyeletének az illetékes miniszter hatáskörébe utalásáról szóló kormányhatározat rendelkezéseinek megfelelően módosul

– a Kulturális Kapcsolatok Intézetéről szóló 1016/1962. (VI. 30.) Korm. számú határozat 3. pontja,

– a döntőbizottságokról és a döntőbizottsági eljárásról szóló 15/1962. (V. 6.) Korm. számú rendelet 3. §-ának (1) bekezdése,

– a Központi Földtani Hivatal hatásköréről, szervezetéről és működéséről szóló 1013/1964. (V. 4.) Korm. számú határozat 2. pontja,

– az idegenforgalom szervezetének kialakításáról szóló 1017/1964. (VI. 6.) Korm. számú határozatnak az 1021/1966. (XII. 18.) Korm. számú határozattal módosított 1. pontja,

– a Mezőgazdasági Kísérletügyi Központ szervezéséről szóló 145/1950. (V. 20.) MT számú rendelet 2. §-ának az Országos Meteorológiai Intézet felügyeletének ellátását szabályozó (2) bekezdése,

– a szabványosításról szóló 44/1959. (XI. 19.) Korm. számú rendelet 2. §-ának (3) bekezdése,

– a mérésügyről szóló 50/1960. (XI. 18.) Korm. számú rendelet 3. §-a.

2. Az Áruraktározási és Helyiséggazdálkodási Hivatal, az Országos Találmányi Hivatal és az Országos Mérésügyi Hivatal feletti főfelügyelet gyakorlásáról szóló 1067/1954. (VIII. 27.) számú minisztertanácsi határozat még hatályos rendelkezései hatályukat vesztik.

3. Ez a határozat kihirdetése napján lép hatályba.

Fock Jenő s. k.,
a Magyar Forradalmi
Munkás-Paraszt Kormány
elnöke.

A Magyar Tudományos Akadémia Elnökségének határozatai

Az MTA Elnöksége 25/1967. számú

határozata

„Az ország természeti erőforrásainak kutatása és feltárása" c. kiemelt kutatási terület helyzetéről

(Elnökség, 1967. április 25.)

Teljes szöveg

1 Az Elnökség jóváhagyólag tudomásul veszi „Az ország természeti erőforrásainak kutatása és feltárása" c. kiemelt kutatási terület helyzetéről előterjesztett beszámolót.*

2 Az Elnökség tudomásul veszi, hogy a Föld- és Bányászati Tudományok Osztálya – a Terv- és Pénzügyi Titkárság bevonásával – tanulmányozza azokat a szervezeti és pénzügyi feltételeket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a kiemelt akadémiai feladat hatékonyabban folyhasson mind a saját, mind a nem akadémiai kutatóbázisok keretében.

Budapest, 1967. április 26.

Rusznyák István s. k.,
elnök.

---

* E napirendi pontról összefoglaló beszámolót ad a *Magyar Tudomány* c. folyóirat 1967. évi július-augusztus havi száma.

Az MTA Elnöksége 29/1967. sz.

határozata

az Akadémia könyvkiadásának 1950—1963. évi tevékenységéről

(Elnökség, 1967. április 25.)

Teljes szöveg

1 Az Elnökség elismerését fejezi ki a tudományos osztályoknak azért az alapos munkáért, amelyet az 1950–1963. közötti években megjelent művek tudományos, szakmai és tudománypolitikai értékelése során végeztek el.

2 Megállapítható, hogy az akadémiai könyvkiadás tükrözi tudományos életünk adott időszakának helyzetét és mindazokat a nehézségeket, problémákat, amelyek a szervezett tudományos könyvkiadás során felmerültek.

3 Noha az értékelésnek vannak – a nehézségekkel magyarázható – hiányosságai, kétségtelen az a fontos eredmény, hogy a megjelent művek túlnyomó többsége a kiváló, ill. jó művek kategóriájába tartozik. A megjelent műveknek mindössze 2%-a esik az erősen kifogásolható művek kategóriájába.

4 A megjelent műveknek a besorolására a korábban előírt három kategória nincs eléggé árnyaltan meghatározva, ami hozzájárult ahhoz, hogy a tudományos osztályok a megjelent műveket nem azonos mérték szerint értékelték, illetve sorolták kategóriákba. A KFB – korábbi határozatának megfelelően – tegyen javaslatot az értékelési kategóriák jobb körülírására.

5 Az Elnökség felhívja a tudományos osztályok figyelmét arra, hogy könyvkiadásunkban – a könyvkiadás természetéből adódó fáziseltolódást is figyelembe véve – az általános tudománypolitikai célkitűzéseket és az egyes tudományágak kutatási feladatait, a tudományterületek főbb célkitűzéseit az eddigieknél hathatósabban érvényesítse.

6 Az 1950–1963 években megjelent művek értékelésénél adódó tanulságokat a tudományos osztályok a távlati könyvkiadási tervük kialakítása során használják fel.

7 Az Elnökség elismerését fejezi ki az Akadémiai Kiadónak a művek kulturált szerkesztéséért, kiállításáért, az idegen nyelvű könyvkiadás kifejlesztéséért; az Akadémiai Nyomdának a művek szép előállításáért. Mindkét vállalat jó munkájának eredményeként tudósaink, tudományos kutatóink magas színvonalú tudományos műveit kulturált, színvonalas kiállításban ismerheti meg a világ tudományos közvéleménye.

Budapest, 1967. április 26.

Rusznyák István s. k.,
elnök.

Az MTA Elnöksége 30/1967. számú

határozata

a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulója akadémiai megünneplésének előadói felkéréséről

(Elnökség, 1967. április 25.)

Teljes szöveg

Az Elnökség a Szovjetunió történelmi szerepéről tartandó központi nyilvános előadás megtartására *Pach Zsigmond Pál* levelező tagot,

a szovjet tudomány jelentőségét általában méltató elnöki megnyitó megtartására *Rusznyák István* akadémikust,

a három nagy tudománycsoport egy-egy jelentős problémakörét tárgyaló előadások megtartására *Kónya Albert* levelező tagot, *Straub F. Brunó* és *Szabó Imre* akadémikusokat

kéri fel.

Budapest, 1967. április 26.

Rusznyák István s. k.,
elnök.

Az MTA Elnöksége 31/1967. számú

határozata

az Országos Meteorológiai Intézet felügyeletéről és irányításáról

(Elnökség, 1967. április 25.)

Teljes szöveg

1 Az Elnökség az 1967. június 30.-ától a Magyar Tudományos Akadémia felügyelete alá helyezett Országos Meteorológiai Intézetet a X. Föld- és Bányászati Tudományok Osztálya közvetlen felügyelete és irányítása alá helyezi.

2 Az Elnökség felhívja a X. Föld- és Bányászati Tudományok Osztályát, hogy a közgyűlés után a szervezetéhez tartozó Meteorológiai Bizottságot oly módon szervezze át, hogy abban az Országos Meteorológiai Intézet működése által érintett tudományágak és gyakorlati szakmák megfelelően képviselve legyenek.

Budapest, 1967. április 26.

Rusznyák István s. k.,
elnök.

Közlemény

A Magyar Tudományos Akadémia főtitkára *minden hétfőn* 13–15 óráig – bármilyen természetű ügyben – fogadóórát tart. A Magyar Tudományos Akadémia tagjainak más időpontokban is rendelkezésére áll.

Elnökségi Titkárság

Index: 25.105

AKADÉMIAI KÖZLÖNY, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja. Megjelenik rendszerint havonta kétszer. — A szerkesztésért felelős: a Magyar Tudományos Akadémia Elnökségi Titkárságának vezetője.

Kiadja: az Akadémiai Kiadó, Budapest V., Alkotmány u. 21. — Felelős: Bernát György, az Akadémiai Kiadó igazgatója — 750 példány

A kiadvány előfizethető a POSTA KÖZPONTI HÍRLAPIRODÁNÁL, Budapest V., József nádor tér 1. és *bármely postahivatalban.* Csekkszámlaszám egyéni: 61 257, közületi: 61 066, MNB egyszámlaszám: 8.
Előfizethető és példányonként megvásárolható az AKADÉMIAI KIADÓ-nál, Budapest V., Alkotmány u. 21. telefon 111-010. Csekkbefizetési számla: 05 915,111-46, MNB egyszámlaszám: 46; az AKADÉMIAI KÖNYVESBOLTBAN: Budapest V., Váci u. 22., telefon: 185-612. Előfizetési díj egy évre: 48,— Ft.

67.63828 Akadémiai Nyomda, Budapest — Felelős vezető: Bernát György

XVI. (1967.) ÉVFOLYAM 8. SZÁM

Akadémiai Közlöny

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:
A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
HIVATALA

BUDAPEST, 1967. MÁJUS 26.

TARTALOM

Személyi rész 57

A Gazdasági Bizottság határozatai

15/1967. (V. 6.) GB hat. — A találmányi és újítási rendszer továbbfejlesztéséről 58

16/1967. (V. 6.) GB hat. — A devizagazdálkodás rendszeréről és a devizahatósági jogkörökről 59

17/1967. (V. 7.) GB hat. — A gazdasági és pénzügyi ellenőrzés rendszeréről..... 61

Az Akadémia Elnökségének határozata

15/1967. sz. határozat — Az 1966. évi közgyűlés határozatainak végrehajtásáról 62

Közlemény

A Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának fogadó óráiról 66

Személyi rész

A Magyar Tudományos Akadémia 1967. május 5-én tartott CXXVII. közgyűlése újra választotta, illetőleg megválasztota az Akadémia Elnökségét.

Az Akadémia Elnökségének tagjai a közgyűlés választása után:

elnök: *Rusznyák István*

alelnökök:

Erdei Ferenc
Jánossy Lajos
Ligeti Lajos
Straub F. Brunó

főtitkár: *Erdey-Grúz Tibor*

főtitkárhelyettesek:

Szabó Imre, a főtitkár állandó helyettese és
Kónya Albert

választott elnökségi tagok:

Gegesi Kiss Pál
Hajós György
Hevesi Gyula
Mócsy János
Pach Zsigmond Pál

A Magyar Tudományos Akadémia 1967. május 5-én tartott CXXVII. közgyűlése új rendes, levelező és tiszteleti tagokat választott.

Az új rendes, levelező és tiszteleti tagok a közgyűlés választása után:

rendes tagok:

Horn Artúr
Kardos László
Kovács István
Lengyel Béla
Szentágothai János

levelező tagok:

Barta János
Bölcskei Elemér
Fülöp József
Geszti P. Ottó
Hazay István
Holló János
Julesz Miklós
Kaszab Zoltán
Kesztyüs Loránd
Kozma Pál
Köpeczi Béla
Magyar János
Mészöly Gyula

Pungor Ernő
Rapcsák András
Szabolcsi Lászlóné
Szigeti József
Tigyi József
Vajda Imre

tiszteleti tagok:

Paul Ariste
Hjalmar Clausen
Alexander Haddow
Vadim Alexandrovics Trapeznyikov
Arvo Ylinen
Alekszandr Naumovics Frumkin
W. Szafer
Leonid Vitaljevics Kantorovics
Karl Ledersteger

A Gazdasági Bizottság határozatai

A Gazdasági Bizottság 15/1967. (V. 6.) GB számú

határozata

a találmányi és újítási rendszer továbbfejlesztéséről

A Gazdasági Bizottság a találmányi és újítási rendszer továbbfejlesztéséről az alábbi határozatot hozza:

1. A feltalálók díjazásának eddigi mértékét lényegében fenn kell tartani. A jogszabályban lehetőséget kell viszont adni – különösen a szolgálati találmányoknál – bizonyos határok között arra, hogy a feltaláló és a vállalat egyéni szerződésekben a jogszabályban megjelölt mértéktől eltérően állapodhassanak meg.

Felelős: az Országos Találmányi Hivatal elnöke, az igazságügyminiszter.

2. Az új gazdasági mechanizmus viszonyai között a műszaki alkotó tevékenység kibontakozásával nagyobb mértékben lehet számolni.

Az újítási tevékenység körét a jelenleginél tágabban kell értelmezni. Ide kell sorolni nemcsak azokat az eseteket, amikor valaki olyan javaslatot tesz, amely nem tartozik munkaköri kötelességébe, hanem azokat is, amelyekben a dolgozó munkaköri feladatán belül mutat fel találmányi szintet el nem érő, kiemelkedő alkotó műszaki teljesítményt.

Az újítási mozgalom erőteljes támogatásában az állami szerveknek – a társadalmi szervekkel együttműködve – jelentős szerepet kell vállalniuk.

3. Az újítási rendszerrel kapcsolatos jogszabályokat is át kell alakítani. Az erre vonatkozó keretjogszabályt a következők alapulvételével kell kidolgozni:

a) Jogszabályban kell kimondani azt az elvet, hogy a vállalatok kötelesek minden újítót, akinek újítását megvalósítják, az újítás színvonalára és a megvalósítás folytán előállott gazdasági vagy más hasznos eredményre tekintettel, erkölcsi és anyagi elismerésben részesíteni.

b) A vezető állású dolgozók – ideértve a termelés irányításával foglalkozó magasabb beosztásúak – valamint azok a műszaki dolgozók, akik munkakörének lényege a technika fejlesztése (kutatók, fejlesztők, tervezők stb.), újító tevékenységükért – akár munkaköri kötelezettségen belüli, akár azon kívüli alkotó tevékenységről van szó – alapbér, prémium, jutalom vagy egyéb formában részesülnek anyagi elismerésben.

c) A vállalat egyéb dolgozóira vonatkozóan, akik nem esnek a *b)* pont alá, a munkaköri kötelezettségen kívüli műszaki és üzemszervezési újítások ügykezelése, elbírálása és díjazása az eddigi rendszerhez hasonló marad; ugyanez áll arra az esetre is, ha az újító nem a vállalat dolgozója.

Vállalati szabályzat határozza meg – a Szakszervezetek Országos Tanácsa és az Országos Találmányi Hivatal által közösen kibocsátott irányelvek alapján –, hogy az adott vállalatnál mely dolgozók esnek az előbbi bekezdésben meghatározott körbe.

Az újítási díjazási szabályokat azonban ezekre az esetekre vonatkoztatva is módosítani kell:

– A keretjogszabálynak a díjazási határok közül csak az alsó határt kell garantált mértékként előírnia. Amennyiben az újítás kimutatható megtakarítással jár, ez az alsó határ – a jelenlegi jogszabályoknak megfelelően – általában az évi eredmény 2%-a legyen. A díjazásnak a jogszabályban, illetve a vállalati szabályzatban meghatározott módja nem akadálya annak, hogy a vállalat és a dolgozó eltérően állapodhassanak meg.

– Újítási díj csak műszaki és üzemszervezési újításokért jár; az egyéb újítások – pl. az úgynevezett ügyviteli ésszerűsítések – díjazását a vállalatok premizálás és jutalmazás formájában oldják meg.

– A közreműködői díjra, mint külön jogi kategóriára a továbbiakban nincs szükség, mert az újítás megvalósítása érdekében a közreműködőket a vállalat egyéb módon díjazhatja.

Felelős: a 3. *a)*, *b)* és *c)* pontokért: az Országos Találmányi Hivatal elnöke, az igazságügyminiszter.

d) A műszaki alkotó tevékenység díjazását – akár újítási díj, akár bér, prémium vagy jutalom formájában történik – bérköltség, illetőleg a részesedési alap terhére kell elszámolni.

A vállalattal munkaviszonyban nem álló dolgozók számára kifizetett újítási díjakat is ugyanazokból az alapokból kell kifizetni, mint a vállalat dolgozói részére kifizetett hasonló díjakat.

Azoknak az összegeknek kiinduló mértéke meghatározásánál, amelyeket a vállalat személyi jövedelmek céljára fizethet ki (bér, jutalom, prémium, részesedés), figyelembe kell venni azokat az újítási díjakat is, amiket a vállalat több év átlagában nem bérköltségként kifizetett. Ennek módját a vállalati anyagi érdekeltségi rendszerrel összhangban kell kidolgozni.

Felelős: a munkaügyi miniszter,
a pénzügyminiszter.

4. A mezőgazdasági termelőszövetkezetek sajátos viszonyaira való tekintettel, az újítómozgalom továbbfejlesztésére az Országos Találmányi Hivatal elnöke a Termelőszövetkezeti Tanáccsal és a Szakszervezetek Országos Tanácsával egyetértésben külön irányelveket dolgozzon ki.

Felelős: az Országos Találmányi Hivatal elnöke,
a mezőgazdasági- és élelmezésügyi miniszter.

5. Mind a találmányi, mind az újítási díjazásnál a népgazdasági eredmény helyett át kell térni a vállalati eredmény alapulvételére.

6. Új jogszabályokat, illetve a vállalatoknak ajánlott irányelveket kell kidolgozni az alábbiak alapulvételével:

a) A vállalat által kidolgozott (vagy megszerzett) műszaki megoldást – ugyanúgy, mint a szabadalmazott szolgálati találmányt – más vállalat csak a kidolgozó vállalat hozzájárulásával veheti át. A kidolgozó vállalat hozzájárulását – kivételes esetben – pótolja a vállalat felett felügyeletet gyakorló miniszter döntése is.

b) A kidolgozó vállalat a szabadalmazott vagy nem szabadalmazott műszaki megoldas átengedéséért megfelelő ellenszolgáltatást követelhet, melynek mértéke nem a befektetett összegek megtérítésére szorítkozik, hanem érdekeltté teszi az átadó vállalatot a felhasználó vállalatnal keletkező eredményben is.

c) Az átvevő vállalattól befolyó ellenszolgáltatás figyelembevételével megfelelő díjazásban kell részesíteni azokat a dolgozókat, akik a megoldás kidolgozásában vagy az értékesítésben érdemeket szereztek.

d) A dolgozó valamely új műszaki megoldást a vállalat hozzájárulása nélkül csak akkor bocsáthat más vállalat rendelkezésére, ha a vállalat annak kidolgozásába nem fektet jelentős szellemi és anyagi erőforrásokat, és a megoldás megvalósítása más vállalatnál nem sérti a vállalat érdekeit.

e) A szolgálati szabadalom vagy más kidolgozott műszaki megoldás külföldi értékesítése esetén a kidolgozó vállalat részére megfelelő ellenszolgáltatást kell biztosítani.

7. A szakszervezeti szervek részére a keretjogszabályban megfelelő jogokat kell biztosítani az újítómozgalom irányítása, szervezése, a vállalati belső szabályzat kialakítása, továbbá a vitás és panaszos ügyek egyeztetés útján történő rendezése terén.

Amennyiben a 3. *c)* pont alá tartozó esetekben a szakszervezet a vitás ügyeket egyeztetéssel nem tudja rendezni, és az újítónak a jogszabály, illetve a felek megállapodása alapján meghatározott díjazásra van igénye, a munkaügyi viták eldöntésére illetékes szervekhez fordulhat.

8. A Gazdasági Bizottság felkéri a Szakszervezetek Országos Tanácsát, és utasítja az érintett minisztériumok vezetőit, hogy a szélesebb alapokra helyezett találmányi és újítási rendszerrel, valamint a kiváló műszaki teljesítmények megfelelő díjazásával kapcsolatban végezzenek felvilágosító munkát.

9. A Gazdasági Bizottság felkéri az érdekelt minisztériumok és országos hatáskörű szervek vezetőit, hogy a fenti határozatot a minisztérium, illetve az országos hatáskörű szerv hivatalos lapjában tegyék közzé.

Timár Mátyás s. k.,
a Gazdasági Bizottság elnöke.

A Gazdasági Bizottság 16/1967. (V. 6.) GB számú

határozata

a devizagazdálkodás rendszeréről és a devizahatósági jogkörökről

A Gazdasági Bizottság a devizagazdálkodás rendszeréről és a devizahatósági jogkörökről az alábbi határozatot hozza:

Import és export devizagazdálkodás

1. Az importhoz szükséges devizát a Magyar Nemzeti Bank útján az importőr vallalatok rendelkezésére kell bocsátani, feltéve, ha azok az előírt behozatali engedéllyel és a megfelelő forintfedezettel rendelkeznek.

Gépimport és licencvásárlás esetén – a vételár kiegyenlítésén kívül – a devizaellenértékhez igazodó (esetleg azt többszörösen is meghaladó) letét elhelyezése írható elő abban az esetben, ha a vállalat saját forrásaiból való beszerzésről van szó.

A letéti rendszert – mint az éves szabályozó eszközök egyikét – részleteiben ki kell dolgozni.

Felelős: a pénzügyminiszter,
az Országos Tervhivatal elnöke,
a külkereskedelmi miniszter.

Határidő: 1967. szeptember 30.

2. A költségvetési szervek, intézmények (intézetek, tanácsok stb.) és társadalmi szervek import, illetve deviza ellátása továbbra is devizakeretek megállapításával történik. Ki kell dolgozni e keretek igénybevételének szabályait.

Felelős: a pénzügyminiszter,
az Országos Tervhivatal elnöke,
a külkereskedelmi miniszter.

Határidő: 1967. június 30.

3. Az exportáru deviza-ellenértékét a Magyar Nemzeti Bankhoz – a 8. pontban megjelölt kivételekkel – be kell szolgáltatni. A Magyar Nemzeti Bank – megfelelő feltételek fennforgása esetén – az exportdevizát kamatlevonással befolyás előtt is megvásárolhatja, illetve a valutáris kockázat alól az exportőrt határidős devizavásárlással mentesítheti.

Külföldi hitelek

4. Az egy évnél hosszabb lejáratú export- és importhitelek (deviza és forint) kereteit a középtávú népgazdasági tervekben elő kell irányozni.

A külföldre nyújtható és a külföldről igénybe vehető hitelek engedélyezésének irányelveit a Pénzügyminisztérium, a Külkereskedelmi Minisztérium és a Magyar Nemzeti Bank közösen alakítják ki.

A konkrét hitelengedélyeket a külkereskedelmi miniszter adja ki.

5. Belföldi vállalatok a jövőben deviza-hitelnyújtás iránti kérelemmel fordulhatnak a Bankhoz. A Bank az általa (vagy meghatározandó körben a Külkereskedelmi Bank által) engedélyezett devizahitelek után devizakamatot számít, s mind a hitel összegét, mind a kamat összegét az ellentételként szereplő devizabavételből kell visszafizetni.

Felelős: a pénzügyminiszter,
a külkereskedelmi miniszter.

Határidő: 1967. szeptember 30.

6. Az árfolyam-kockázatokra is kiterjedő exporthitel biztosítási rendszert – állami garancia mellett – ki kell dolgozni és a vállalatok tudomására kell hozni.

Felelős: a pénzügyminiszter,
a külkereskedelmi miniszter.

Határidő: 1967. szeptember 30.

7. A külföldi hitelpiacokon hiteligénylőként való fellépést a Magyar Nemzeti Bank koordinálja.

Devizaköltség-gazdálkodás

8. Az áruforgalmon kívüli devizagazdálkodás területén a következő irányelveket kell érvényesíteni:

a) A közvetlen árumellékköltségek devizakeret kötöttség nélkül bocsátandók a külkereskedelmi tevékenységet végző vállalatok rendelkezésére, beleértve a nemzetközi elszámolásban részt vevő közlekedési vállalatokat.

Felelős: a pénzügyminiszter,
az Országos Tervhivatal elnöke,
a közlekedés- és postaügyi miniszter,
a külkereskedelmi miniszter.

Határidő: 1967. június 30.

b) A vállalatok közvetett költségei szocialista viszonylatban minden korlátozástól mentesek; tőkés viszonylatban a közvetett költségek szűkebb csoportjára – a vállalatok külkereskedelmi tevékenységének sajátosságait figyelembe véve – normákat kell megállapítani. Ezek túllépése esetén a vállalat számára érzékeny anyagi megterheléssel járó szankciót kell alkalmazni.

Felelős: a pénzügyminiszter,
a külkereskedelmi miniszter,
a munkaügyi miniszter,
a közlekedés- és postaügyi miniszter.

Határidő: 1967. szeptember 30.

c) A külkereskedelmi vállalati és egyéb szervek külföldi utazásaira új napidíjrendszert kell megállapítani.

Felelős: a pénzügyminiszter,
a külkereskedelmi miniszter,
a külügyminiszter,
a munkaügyi miniszter,
a közlekedés- és postaügyi miniszter.

Határidő: 1967. szeptember 30.

Devizahatósági jogkörök

9. A devizafőhatósági funkciókat a Pénzügyminisztérium látja el. A külkereskedelmi forgalom központi irányításával szorosan összefüggő devizagazdálkodási feladatokat a pénzügyminiszter által átruházandó jogkörben a külkereskedelmi miniszter gyakorolja.

A pénzügyminiszter a PM részére fenn nem tartott vagy más szervre át nem ruházott devizahatósági jogkörét a Magyar Nemzeti Bank útján gyakorolja, amely általános hatáskörű devizahatóság, az operatív devizagazdálkodás és a devizamonopólium központi szerve.

A Magyar Nemzeti Banknak a külkereskedelmi tevékenységet folytató vállalatok irányában érvényesülő feladatai vonatkozásában el kell különíteni a bankári és a devizahatósági funkciókat.

A Bank a vállalatok irányában devizahatósági funkciót gyakorol, különösen a következő területeken:

– úgynevezett finanszírozási irányelvekben – a Külkereskedelmi Minisztériummal egyeztetve – szükséges időközönként részben ajánlásokat, részben kötelezően alkalmazandó devizagazdál-

kodási irányelveket, banktechnikai előírásokat, bonyolítási módozatokat közöl a vállalatokkal;

– exporthitelek nyújtásánál ellenőrzést gyakorol a bankszerű biztosítékok tekintetében; kormányhitelek esetén ellenőrzi a kormányhitelek keretébe való beillesztés jogosultságát;

– hitelfelvételek minden fajtájánál gondoskodik a külföldi piacokon történő egységes fellépésről; külföldön történő hitelfelvétel nem kezdeményezhető a Magyar Nemzeti Bank előzetes hozzájárulása nélkül;

– ellenőrzi a devizabeszolgáltatási kötelezettségek teljesítését és az import céljaira felvett deviza rendeltetésszerű felhasználását. Kötelezettségmulasztás esetén hitelnyújtási és kamatszankciót alkalmazhat;

– a devizagazdálkodás minden területén utólagos ellenőrzést végezhet, az ellenőrzés érdekében a devizanyilvántartás módszereit előírhatja; az ellenőrzés szankcionálási rendszerét ki kell dolgozni, és ennek keretében – visszatérő súlyos hiányosságok esetén – a felügyeletet gyakorló minisztérium előzetes értesítése mellett egyes devizakiadások előzetes engedélyezését is elő lehet írni;

– közzéteszi a valuta- és devizaárfolyamokat.

A devizahatósági hatáskörök részletes szabályozását a pénzügyminiszter – a külkereskedelmi miniszter egyetértésével – dolgozza ki, és az esetleg szükséges jogszabálymódosításokat az 1950. évi 30. számú tvr-ben kapott felhatalmazás alapján adja ki.

Felelős: a pénzügyminiszter,
Határidő: 1967. december 31.

10. A Gazdasági Bizottság felkéri az érdekelt minisztériumok és országos hatáskörű szervek vezetőit, hogy a fenti határozatot a minisztérium, illetve az országos hatáskörű szerv hivatalos lapjában tegyék közzé.

Timár Mátyás s. k.,
a Gazdasági Bizottság elnöke.

A Gazdasági Bizottság 17/1967. (V. 7.) GB számú

határozata

a gazdasági és pénzügyi ellenőrzés rendszeréről

A Gazdasági Bizottság a gazdasági és pénzügyi ellenőrzés rendszeréről a következőket határozza:

1. A gazdaságirányítás új rendszerében a minisztériumok, országos hatáskörű szervek, a tanácsok végrehajtó bizottságai vállalati felügyeleti feladataik ellátása céljából ellenőrzési jogokkal rendelkeznek, ami azonban a Kormány által meghatározott jogkörüket meghaladó, közvetlen operatív beavatkozásra nem jogosítja fel őket.

A felügyeleti szervek gazdasági ellenőrzéseik során tulajdonosi szemléletet érvényesítenek. Ennek megfelelően a vállalat gazdasági tevékenységét átfogóan és a hosszabb távú feladatok figyelembevételével kell értékelniük.

A felügyeleti gazdasági ellenőrzést és értékelést a felügyeleti szerv saját apparátusa, egyes esetekben komplex bizottságok vagy vállalati felügyelő bizottságok útján, illetőleg e szervezeti formák egymást kiegészítő felhasználásával látja el.

A komplex bizottságokat a felügyeleti gazdasági ellenőrzés feladatkörébe tartozó valamely részfeladat vagy más, különleges szakértelmet igénylő eseti feladat megoldására a felügyeleti szerv vezetője alkalmilag hozza létre.

A felügyeleti szerv a vállalatok gazdasági tevékenységének ellenőrzésére és értékelésére vállalati felügyelő bizottságok közreműködését is igénybe veheti.

Vállalati felügyelő bizottság azzal a céllal szervezhető, hogy az évenként átfogó értékelést adjon a vállalat gazdasági működéséről, amely értékelés alapul szolgálhat a vezetők tevékenységének megítélésére és honorálására is. A felügyelő bizottság gazdasági értékelést nyújtó, véleményező szerv. A vállalat tevékenységére vonatkozó határozatot nem hozhat, a vállalat működésébe nem avatkozhat be.

A felügyelő bizottság tagjainak száma – a vállalat nagyságától és jelentőségétől függően – 5–9 fő, a bizottság tagjainak megbízatása 3–5 évre szól. Nem lehetnek a bizottság tagjai a vállalat vezetői és közvetlen hozzátartozói. A felügyeleti szerv állományából kinevezettek a bizottsági tagok egyharmadát tehetik ki, a szakszervezet egyegy két taggal képviseltetheti magát. A felügyeleti szerv vezetője dönt, hogy mely vállalatoknál létesít felügyelő bizottságokat. Felügyelő bizottságot csak nagy vállalathoz célszerű kinevezni.

A földművesszövetkezetek és a kisipari termelőszövetkezetek területén, sajátosságaiknak megfelelően a felügyeleti gazdasági ellenőrzést a SZÖVOSZ és OKISZ fentiektől eltérően szabályozhatja.

2. A pénzügyi revízió az állammal szembeni pénzügyi kötelezettségek teljesítésére vonatkozó és egyéb pénzügyi hatósági jogszabályok (állami visszatérítések, állami támogatások, vállalati alapok stb.) betartására irányul. A revízió során kell megállapítani, hogy az adóalapok kimunkálása jogszabályszerűen történt-e. Ennek érdekében vizsgálni kell, hogy a mérleg és az alapját képező elszámolások a valóságnak megfelelően tükrözik-e a gazdasági műveleteket, megfelelnek-e a hatósági előírásoknak.

A vállalatok és a szövetkezetek pénzügyi revíziója az adóhatóságok feladata.

Az állami vállalatokat és a szövetkezeteket szükség szerint – az igazgató által eszközölt mérlegjóváhagyás időpontjától függetlenül – a helyszínen az eredeti okmányok és bizonylatok alapján kell pénzügyi revízió alá vonni.

Amennyiben a revízió adóhiányt állapít meg, akkor az illetékes adóhatóságoknak mind az adóhiánnyal, mind a bírsággal kapcsolatban határo-

zattal kell intézkedniük. Szükség szerint az adóhatóság az adóalap megállapítására becslési eljárást folytathat le.

Ha a revízió gondatlanságból elkövetett adórövidítést állapít meg, beleértve a becslési eljárást is, a megrövidített összeg elvonásán kívül a megrövidített adó 50%-áig terjedhető bírságot lehet kivetni. A bírságot differenciáltan, az összes enyhítő, vagy súlyosbító körülmény gondos és egyedi mérlegelésével kell megállapítani.

A határozatokkal szemben az 1957. évi IV. törvénynek megfelelő fellebbezési- és panaszlehetőséget kell biztosítani.

3. Az adóhatóságok pénzügyi revíziójának szervezetét az alábbi elvek szerint kell kialakítani:

A Pénzügyminisztérium szervezzen a Központi Adóhivatalból Bevételi Főigazgatóságot és a minisztériumi vállalatok elsőfokú adóhatóságaként a pénzügyi revízió és az egyéb adóügyi feladatok ellátására Budapest, Debrecen, Győr, Miskolc, Pécs és Szeged székhellyel bevételi igazgatóságokat. A Főigazgatóság és a területi igazgatóságok összlétszáma 280 főnél több nem lehet, amit a Központi Adóhivatal jelenlegi létszámán kívül a minisztériumoknál és a minisztériumi főigazgatóságoknál felszabaduló létszámból kell fedezni.

4. A tanácsi vállalatok, kisipari- és földművesszövetkezetek tekintetében elsőfokú adóhatóságként és a pénzügyi revízió, valamint egyéb feladatok ellátására a tanácsi apparátuson belül a fővárosi, megyei és megyei jogú városi tanács vb pénzügyi osztálya alá rendelt fővárosi, megyei, megyei jogú városi vállalati adóhivatalokat kell szervezni. E hivatalokat országosan 420–450 fős összlétszámmal, a jelenlegi illetékkiszabási és vállalati adóhivatalok vállalati (ÁSZEK) részlegeiből, továbbá a revíziós feladatok átcsoportosítása folytán felszabaduló tanácsi revizori létszámból kell kialakítani.

5. A mezőgazdasági és a halászati termelőszövetkezetekkel, valamint ezek közös vállalkozásaival összefüggő adóhatósági feladatokat, beleértve az ezzel kapcsolatos pénzügyi revíziót is – a vám- és pénzügyőrségi szervek kezelésébe utalt adók kivételével – elsőfokon a járási tanácsok vb pénzügyi osztálya hatáskörébe kell utalni.

Az e pontban tárgyalt átszervezés az említett szövetkezetek pénzügyeivel jelenleg a pénzügyi és a mezőgazdasági szakigazgatási szerveknél foglalkozó tanácsi apparátus együttes létszámának emelésével nem járhat.

6. A pénzügyminiszter az adóhatóságok átszervezését 1967. július hó 1-ig hajtsa végre.

7. A költségvetési szerveknél végrehajtandó gazdasági és pénzügyi revízióra vonatkozó jogszabálytervezetet a költségvetési gazdálkodásban végrehajtandó változtatásokkal összhangban kell elkészíteni.

8. A Pénzügyminisztérium fejezetszinten ellenőrzi a minisztériumokat, országos hatáskörű szerveket, a fővárosi, a megyei és megyei jogú városi tanácsok vb titkárságát és szakigazgatási szerveit.

A Pénzügyminisztérium a fejezetszintű és egyéb összefoglaló adatok részleteinek és megbízhatóságának ellenőrzése, a pénzügyi konzekvenciákkal járó intézkedések, ráhatások eredményének megítélése céljából ellenőrzést végezhet bármely, az állami költségvetés terhére fenntartott vagy azzal pénzügyi kapcsolatban álló (befizetésre kötelezett vagy támogatott) gazdálkodó szervnél.

9. Hatósági ellenőrzéseket a szakminiszterek szabályozzák, annak az alapelvnek a figyelembevételével, hogy minden hatóság a maga által kiadott jogszabályok betartását ellenőrizze. E szabályozás keretében kell gondoskodni a felügyeleti joggal nem rendelkező ágazati és funkcionális irányító szervek hatósági ellenőrzési jogkörének rendezéséről is.

10. Az állami vállalatok (trösztök), egyéb állami gazdálkodó és költségvetési szervek vezetői, a szövetkezetek elnökei kötelesek a vezetésük alatt álló szervezeten belül a gazdálkodás gazdaságosságát, a vezetés hatékonyságát és a társadalmi tulajdon védelmét szolgáló belső ellenőrzés megszervezéséről gondoskodni. A vezetők e felelősségük alapján a belső ellenőrzés rendjét saját hatáskörükben szabályozzák.

A SZÖVOSZ és OKISZ keretébe tartozó tagszövetkezetek egyes belső ellenőrzési funkcióinak ellátása a közvetlen szövetkezeti felügyeleti szerv útján is szervezhető.

11. A fentiekben meghatározott elvek figyelembevételével a pénzügyminiszter 1967. augusztus végéig terjesszen a felügyeleti gazdasági ellenőrzés, a vállalatok és szövetkezetek pénzügyi revíziója, a költségvetési szervek gazdasági és pénzügyi revíziója, valamint a belső ellenőrzés rendjéről jogszabálytervezetet a Kormány elé. Egyidejűleg kezdeményezni kell az 1955. évi 29. sz. tvr. hatályon kívül helyezését.

12. A Gazdasági Bizottság felkéri az érdekelt minisztériumok és országos hatáskörű szervek vezetőit, hogy a fenti határozatot a minisztérium, illetve az országos hatáskörű szerv hivatalos lapjában tegyék közzé.

Timár Mátyás s. k.,
a Gazdasági Bizottság elnöke.

A Magyar Tudományos Akadémia Elnökségének határozatai

Az MTA Elnöksége 15/1967. számú

határozata

az 1966. évi közgyűlés határozatainak végrehajtásáról

(Elnökség, 1967. március 28.)

Teljes szöveg

Az Elnökség az 1966. évi közgyűlés határozatainak végrehajtásáról előterjesztett jelentést az alábbiak szerint tudomásul vette.

„Az 1966. évi közgyűlés határozatait az Elnökség 3/1966. számú határozatával végleges szövegben rögzítette, és 5/1966. számú határozatával intézkedett végrehajtásuk megszervezéséről.

A határozatok egy része hosszabb távra ad iránymutatást az akadémiai tevékenységnek, azok megvalósítására egy évet meghaladó idő szükséges. Az Elnökség a beszámolási időszakban végzett munkájában a korábbi évek közgyűléseinek hosszabb időre érvényes határozataira is figyelemmel volt. A közgyűlés határozatainak végrehajtásáról készült jelentést a 3/1960. számú elnökségi határozat (mellékelve) pontjait követve az alábbiakban terjesztem elő.

1 *Az Akadémia munkájának további javítása, ezáltal társadalmi szerepének növelése* az elmúlt évben is céltudatosan haladt előre. Emelkedett az intézményekben folyó és az Akadémia tagjai által művelt tudományos kutatások színvonala, előbbre haladt a kutatások koncentrálása, tovább fejlődött a testületi és tudományszervezési tevékenység. Az Akadémia testületi szervei – az Elnökségtől kezdve a bizottságokig – arra törekedtek, hogy a szervezési munkán túlmenően szakmai érdemi vonatkozásban is felelős gazdái legyenek tudományos életünknek. Az Elnökség az eléje kerülő ügyeket sokoldalúan megvitatta. Gyakorlattá vált, hogy fontos tudományos és tudományszervezési kérdéseket külső szakemberek véleményének meghallgatása alapján tárgyalt meg, így a viták során formálódott nézetek elősegítették a megfelelő akadémiai állásfoglalások kialakítását.

11 *A minisztériumok irányítása alatt folyó alapkutatások befolyásolása és koordinálása* érdekében az Elnökség megvitatta és 9/1966. sz. határozatával állást foglalt a műszaki és természettudományi osztályok, valamint az ipari kutatóintézetek közötti együttműködés kérdésében. Egyetértett az Elnökség azzal, hogy az alapkutatások kiszélesítésének egyik célszerű formája az ipari főhatóságok kutatóintézményeivel létesített közvetlen együttműködés és ennek keretében az alapkutatási témák tudományos irányítása. Az együttműködésnek ez a formája a VI. Osztály és az érdekelt ipari tárcák között megindult. Az intézetek javaslata alapján az érintett minisztériumok kijelölték azokat a témákat, amelyekben az együttműködésre igényt tartottak, a szakcsoportok, illetve az erre a célra létesített szakbizottságok között folyamatban van az ezen alapkutatási témák vizsgálata, tudományos irányítása és ellenőrzése.

12 Az Akadémia az elmúlt évben is tovább segítette a *kutatási eredmények gyakorlatba vételét*. Általában megállapítható, hogy az alapkutatásoknak a gyakorlathoz való közelítése előrehaladt tudományos életünkben. Ezt az Elnökség beszámolója részletesen megtárgyalja.

A társadalmi gyakorlatnak nyújtott segítség körébe tartozik az akadémiai kiadásban megjelent tudományos könyvek, ismeretterjesztő művek, lexikonok és szótárak, továbbá az a számos tudományos előadás, ami előnyösen hatott a köztudat további formálására is.

Az érdekelt kutatóhelyek vezetői terveik kialakításánál figyelemmel voltak a gyakorlat igényeire, és igyekeztek a gyakorlatba vehető eredmények realizálását elősegíteni. Ennek megfelelően intézményeink számos szabadalommal járultak hozzá népgazdaságunk fejlődéséhez. Érdemes megemlíteni az OTH hivatalos lapja f. évi februári számában a „Találmányok, szabadalmak a számok tükrében" közölt cikk következő megállapítását: „Kiemelkedő a Magyar Tudományos Akadémia különböző intézeteinek aktivitása a bejelentés terén. Ezt a törekvést örömmel kell észlelnünk."

Az Elnökség 124/1966. sz. határozatával az akadémiai szolgálati találmányokkal kapcsolatos elvi kérdések irányítására, összefogására Akadémiai Találmányi Bizottságot hozott létre, és állásfoglalása alapján a 9/1966. MTA sz. elnöki utasítás újra rendezte a találmányok szabadalmaztatásának és értékesítésének módját. Megvitatta továbbá a *kutatóintézmények érdekeltté tételét* a kutatási eredmények gyakorlati hasznosításában, és 18/1966. sz. határozatával úgy foglalt állást, hogy önállóságuk növelésével számukra lehetővé kell tenni ellenszolgáltatásos szerződések kötését és megbízások vállalását. Az Akadémia a kutatási szerződések megfelelő koncepciójának kidolgozására az Állam- és Jogtudományi Intézetet, az anyagi érdekeltség (premizálás, jutalmazás) módszerének kialakítására pedig a Közgazdaságtudományi Intézetet kérte fel.

13 *Az időszerű országos tudományos és tudománypolitikai kérdések* körében az Akadémia megvitatta az MSZMP Központi Bizottságának kongresszusi irányelveit, továbbá összes-ülés keretében és az Elnökség két alkalommal megtárgyalta a tudományos kutatások új irányítási rendszerének problémáit. Az e tárgyban hozott 46/1966., továbbá a 2/1967. sz. határozatait illetékes helyre eljuttatva ajánlotta egy megfelelő körben döntési joggal felruházott, felelős politikusokból és tudósokból álló országos tudománypolitikai bizottság létrehozását.

Az elnökség *az időszerű és országosan is fontos tudományos kérdések* körében megvitatta a genetika, a növénynemesítésünk, a pszichológiai kutatások, a filozófiai kutatómunka helyzetét és feladatait, a neveléstudományi kutatások, tartalmi és szervezeti problémáit, továbbá egyes kiemelt kutatási területek kutatómunkáinak előkészítését, valamint megtárgyalta az Orvosi Tudományok Osztályának beszámolóját és a TMB hároméves tevékenységét. Az Elnökség tudománypolitikailag állást foglalt a felsorolt kérdésekben, és hozott határozataival megfelelő iránymutatást adott az egyes tudományágak vagy tevékenységek további fejlődéséhez.

2 *Az akadémiai intézmények és az egyetemek közötti kapcsolat a kölcsönösség alapján erősödött.* Ezt igazolja, hogy 111 akadémiai állású kutató vesz munkaviszony alapján részt az egyetemek oktató, míg 113 egyetemi alkalmazott intézményeink kutató munkájában. Ezt a kapcsolatot tovább erősíti az a körülmény, hogy a tanszéki akadémiai kutatóhelyek dolgozói heti legfeljebb 5 tanszéki órában általában részt vesznek az oktató-nevelő munkában. Ez a kölcsönösség a kapcsolatok erősítésén túl kedvező irányban befolyásolja az egyetemi hallgatók magas színvonalú kiképzését és az oktatóknak intézményeink kutatómunkájába való szerves bekapcsolódását.

Az Elnökség 52/1965. számú határozatával fontosnak tartotta, és az intézmények vezetőinek ajánlotta, hogy a tudományos fokozattal rendelkező kutatók az egyetemi oktatásban speciál kollégiumok tartásával, esetleg kötelező kollégiumok vállalásával is részt vegyenek. A kutatóknak a felsőfokú oktatásba való ilyen bekapcsolódása a kötött egyetemi oktatási rend miatt nehezen, vontatottan halad előre.

3 Az osztályok a tudományterületükhöz tartozó *tudományos egyesületek és társaságok érdemi munkáját* főleg a tudományos bizottságok útján irányítják és ellenőrzik. Közvetlenül az Akadémia szervezetében működő tudományos egyesületek felügyelete, irányítása, érdemi munkájuk támogatása és ellenőrzése az osztályok részéről megoldottnak tekinthető. Működésük általában megfelel az alapszabályokban körülírt céloknak.

A MTESZ szervezetében működő egyesületek tekintetében az Akadémia irányítása megszilárdultnak és kialakultnak nem tekinthető. Vannak osztályok (pl. III., VII.), ahol létrejöttek a kapcsolatok jó formái, azonban ez még nem mondható el a MTESZ szervezetében működő és közvetlenül a VI. Osztály tudományos irányítása alá tartozó egyesületekre. E kérdéssel a MTESZ Ügyvezető Elnöksége is foglalkozott és 1966. április 21-i ülésén határozatot hozott arra, hogy az eddigi tapasztalatok és gyakorlat felmérésével megvitatja az egyesületek és az akadémiai osztályok, valamint az MTA és a MTESZ vezető szervei együttműködésének elveit, módszereit és szervezeti formáit. Az Akadémia Elnökségének munkaterve a múlt évben tartalmazta az egyesületek működése és irányítása kérdésének megtárgyalását, azonban ennek napirendre tűzésére eddig nem került sor, mivel a MTESZ Ügyvezető Elnökségének a vitája előtt nem lett volna célszerű ezzel a kérdéssel foglalkozni.

4 *A társadalomtudományok hazai fejlesztése érdekében* a közgyűlés az érdekelt osztályok feladatává tette a *kutatások fejlesztése fő irányainak a kidolgozását, a különböző helyen folyó társadalomtudományi kutatások összehangolását, a kutatási tervek és eredmények értékelését.* Ez a munka több évre szóló; az elmúlt évben e vonatkozásban kezdeményező előrehaladás történt.

Az I. Osztályhoz tartozó fontosabb tudományterületek (irodalomtudomány, nyelvtudomány, néprajztudomány) kidolgozták a kutatások fejlesztésének fő irányait, és összehangolták a különböző helyeken folyó kutatásokat. A kutatási tervek és eredmények megvitatása csak részben történt meg, s mivel különösen az értékelés hosszabb távú feladat, a további elemzés folyamatos munkát igényel.

A II. Osztály tudományterületén a történettudomány, a filozófia, a művészettörténet, a pedagógia és részben a régészet területén folyó kutatások a hároméves tervek véleményezésénél áttekintésre és bizonyos mértékig koordinálásra is kerültek. Ennek kapcsán a tudományágak fejlesztésének fő irányai kialakításában is születtek állásfoglalások. Az Elnökség által megvitatott filozófia és pedagógia tudományterületeken a fejlődés tartalmi irányainak meghatározása megtörtént, így országos áttekintésben és mértékben is sikerült állást foglalni a kutatások fő irányai, illetőleg a tudományfejlesztés arányainak kérdésében.

A IX. Osztályhoz tartozó különösen a közgazdaság, a jog és a szociológia tudományág hároméves kutatási tervei tartalmazzák a kutatási fő irányokra vonatkozó elképzeléseket. Ezek közül jobbára a szociológia és a jogtudomány területe az, ahol jelentős előrehaladás történt a fejlesztés fő irányainak megállapítását illetően. A közgazdaságtudományok területén a következő időszak egyik legfontosabb feladata a gazdasági mechanizmussal kapcsolatos kutatások szervezése, irányítása és koordinálása. A szociológia vonatkozásában az elmúlt évben hozott párthatározat jelentős mértékben előbbre vitte a tudományterület fő feladatainak és irányításának tisztázását, pontosan körvonalazta az előrehaladás útját.

5 *Az Akadémia testületi szerveinek munkája* az elmúlt évben továbbfejlődött. A vezető testületek elemző és értékelő módon mind nagyobb mértékben foglalkoztak tudományos kérdések tárgyalásával. Nem sikerült azonban maradéktalanul érvényt szerezni annak a közgyűlési határozattal is megerősített követelménynek, hogy a gazdasági és szervezési kérdéseknek általában csak az elvi vonatkozásaival foglalkozzanak. Törekvés van erre, pl. az Elnökség a kutatások céltudatos fejlesztése és az intézetfejlesztési koncepciók megalapozása érdekében 15/1966. sz. határozatával kimondotta a többéves gazdasági tervek készítésének szükségességét az Akadémia egészére, osztályonkénti tagozódásban, valamint ezen belül a közgyűlés által kiemelt kutatásokra. E határozat végrehajtását azonban a gazdasági mechanizmus még nem teljesen kialakult reformja miatt, el kellett halasztani. A tudományszervezést illetően az elvi jellegű határozatok közé tartozik pl. a KFKI és az Izotóp Intézet akadémiai felügyeletének ellátásáról szóló 21/1966. sz. határozat. Az Elnökség emellett számos kisebb jelentőségű, a vezetők személyes hatáskörében is elbírálható szervezeti és személyi kérdésekkel is foglalkozott (pl. intézeti osztályok átszervezése, bizottságok, intézeti tudományos tanácsok elnökeinek, tagjainak megbízása), ami feleslegesen terhelte a testületi munkát és csökkentette a vezetők személyes felelősségvállalását.

51 Előrehaladás tapasztalható annak a közgyűlési határozattal is megerősített elvnek az érvényesítése terén, hogy *a vezetők a testületi szervek állásfoglalásai alapján* a jogszabályokban biztosított hatáskörökkel élve *felelősséggel intézkedjenek.* Amennyiben a testületek mindinkább elvi kérdésekben döntenek, úgy a részletkérdésekben való állásfoglalás és intézkedés jobbára a vezetők személyes hatáskörébe kerül, ami előnyösen befolyásolja a személyes felelősségvállalás növelését és érvényesítését.

52 Az Akadémia testületi szervei munkájának megjavítása érdekében a közgyűlés ajánlotta, hogy *kísérletezni kell korszerűbb szervezeti formákkal és új módszerekkel. Felkérte a Szervezéstudományi Bizottságot, hogy ehhez nyújtson segítséget.* A Szervezéstudományi Bizottság 1965-ben végzett felmérése és ajánlása alapján javult a testületek munkája, szorosabbá vált a testületi szervek egymás közötti kapcsolata, javult az információ-adás mennyiségi és minőségi követelménye, a komplex kutatások érdekében erősödött az osztályok közötti koordináció, tudományos kérdésekben a bizottságok szerepe és a korábban bevezetett ügyviteli racionalizálással az Akadémia igazgatási szervezete. Ez mind hozzájárult az akadémiai, ezen belül a testületi munka színvonalának emeléséhez, anélkül azonban, hogy ténylegesen sor került volna a testületi munka szervezetében új, korszerű formák és módszerek bevezetésére.

6 A tudományszervezés és tervezés fejlesztése érdekében a közgyűlés úgy határozott, hogy *tovább kell keresni az optimális arányokat az alapkutatások általános, valamint a kiemelt kutatási területek koncentrált fejlesztése között és törekedni kell az optimális arányok érvényesítésére.* Az Elnökség az alapkutatások általános fejlesztésének arányait az évi költségvetésnek a tudományos osztályok közötti felosztása során határozza meg, ennek legutóbb 22/1966. számú határozatával tett eleget. Az Elnökség a kiemelt kutatási területek tervezésével és irányításával kapcsolatban már 62/1964. számú határozatával szükségesnek tartotta kimondani, hogy a kiemelt kutatások fejlesztési igényei lehetőleg teljes kielégítést nyerjenek azzal a korlátozással, hogy az Akadémia által tervezett évi fejlesztés mintegy 60%-át ne haladják meg. Az Elnökség 15/1966. számú határozatával úgy döntött, hogy a kiemelt kutatások gazdasági megalapozása érdekében is szükséges több éves költségvetési terv készítése, mert általánosan is, de a kiemelt kutatások tekintetében is ez képezi a gazdasági megalapozottságot. Az Elnökség úgy intézkedett, hogy az érdekelt osztályok a kiemelt kutatások gazdasági tervét illesszék be a többéves fejlesztési tervükbe, de azt azon belül, elkülönítve is mutassák ki. Az osztályoknak az éves terveik fejlesztési kereteiből elsősorban a kiemelt kutatásokra tervezett fejlesztést kell biztosítani.

61 A kutatási tervezés terén kísérletként bevezetett egyszerűsítésekkel összhangban az Elnökség megtárgyalta és 34/1966. számú határozatával állást foglalt a *tudományos kutatások beszámolási rendjének kérdésében,* ezt követően az Akadémia a Művelődésügyi Minisztériummal együttesen kiadott 10/1966. számú utasítással szabályozta a kutatási beszámolójelentések készítését. A bevezetett új éves beszámolási rendszer – a korábbival szemben – számos eljárási egyszerűsítést tartalmaz, a főfeladatai és egyéb kutatásokról szóló beszámoltatást igyekszik mentesíteni a formális elemektől, tárgyalásukat egyszerűbbé és érdemibbé, ugyanakkor az igényekhez fokozottabban alkalmazkodóvá kívánja tenni. Az új beszámolási rendszer jelentősen tovább növeli az osztályok önállóságát is.

7 A múlt évi közgyűlés úgy határozott, hogy a *kutatóintézetekben az osztályok szerinti tagozódás mellett lehetővé kell tenni témák szerinti rugalmas munkacsoportok szervezését is.* Ez a szervezési forma – ha bizonyos spontaneitással is – de megindult, és már is vannak olyan tapasztalatok, mint pl. a Közgazdaságtudományi Intézetben és a Műszaki Fizikai Kutató Intézetben, hogy ez jól bevált, rugalmasan és eredményesen működik. Ezzel a szervezéssel az egyes témák vezetői nagyobb szerepet kapnak az intézet kutatási munkájának felelősségteljes végrehajtásában.

8 A közgyűlés fontosnak tartotta *az intézetek – ideértve a társadalomtudományi intézeteket is – technikai bázisainak (korszerű műhelyeinek) a további fejlesztését.* Az Akadémia beruházási hitelkeretének felhasználásával az intézetek és az egyéb akadémiai (tanszéki) kutatóhelyek technikai bázisa 1966. év folyamán 89 382 000 Ft értékű műszerrel és gépi berendezéssel gyarapodott. Ebből a társadalomtudományi intézetek (tanszéki kutatóhelyek) technikai bázisának továbbfejlesztésére 3 125 000 Ft érték jutott. Folyamatban van a közgyűlés által tudomásul vett, a tudományos kutatás célját szolgáló nagy teljesítményű elektronikus számológép beszerzésére, működése szervezeti elveinek tisztázására vonatkozó javaslat kidolgozása. Az elvek kialakítására az Akadémia főtitkára külön bizottságot kért fel, emellett a III. Osztály illetőleg annak Matematikai Bizottsága is foglalkozik a javaslat kialakításával. Ez magában foglalja a számológép típusának kiválasztását, elhelyezését, a gép fogadásával kapcsolatos felkészülés előkészítő munkálatait és igénybevételének módját. A nagy teljesítményű elektronikus számológép beszerzésével a Számítástechnikai Központban elhelyezett Ural II. gép mint adatfeldolgozó központ a társadalomtudományok rendelkezésére állna és jelenlegi üzemeltetési helyén a társadalomtudományi intézetek várbeli központjában maradna. A javaslatot az Elnökség a közgyűlésig terjedő időszakban megtárgyalja.

Itt kell említést tenni arról, hogy az 1965. évi közgyűlés megbízta Barta István levelező tagot, mint a Műszerügyi Bizottság elnökét, hogy készítsen jelentést az Akadémia műszerparkjának helyzetéről, és dolgozzon ki javaslatot a műszerpark hatékonyabb kihasználására. Az Elnökség napirendre tűzte ennek a kérdésnek a megvitatá-

sát, a Műszerügyi Bizottság foglalkozott is a kérdéssel, azonban ennek megvitatására mind ez ideig nem került sor.

9 A közgyűlés határozatának megfelelően intézeteink felmérték a *tudományos kutatók szakmai felkészültségét* annak megállapítása végett, hogy kik azok, akik az intézet jelenlegi és perspektivikus feladatának megfelelnek; illetőleg ennek hiányában kiket szükséges intézeten belül más munkakörben áthelyezni vagy szükség esetén intézeten kívül egyéb munkahelyre átirányítani. A minőségi csere végrehajtására, az alkalmatlan kutatóknak más munkahelyre való elhelyezésére – kevés eset kivételével – az elmúlt évben intézményesen nem került sor. A határozat végrehajtását akadályozta az, hogy a Munkaügyi Minisztérium az Akadémia kezdeményezése ellenére sem vállalta, hogy a nem kielégítően alkalmas kutatókat a végzős hallgatók éves elosztásánál vonal felett újra számításba vegye és szervezetten gondoskodjék elhelyezésükről. Ennek hiányában, hátrányos körülmények és egyéni sérelmek nélkül a minőségi cserét az intézetek nem tudták megvalósítani. Ez okból nem került sor az átirányítás olyan módjának kidolgozására, ami lehetővé tette volna a társadalmi érdekeknek a jogos egyéni érdekekkel összhangban való érvényesítését. A minőségi csere megoldása fontos, azonban a tapasztalatok szerint erre hosszabb idő szükséges. Az intézmények hatékony munkáját egyébként jelentősen nem befolyásolja a felmérés során alkalmatlannak minősített kutatók viszonylag csekély száma."

Budapest, 1967. március 29.

Rusznyák István s. k.,
elnök.

Közlemény

A Magyar Tudományos Akadémia főtitkára *minden hétfőn* 13–15 óráig – bármilyen természetű ügyben – fogadóórát tart. A Magyar Tudományos Akadémia tagjainak más időpontokban is rendelkezésére áll.

Elnökségi Titkárság

Index: 25.105

AKADÉMIAI KÖZLÖNY, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja. Megjelenik rendszerint havonta kétszer. — A szerkesztésért felelős: a Magyar Tudományos Akadémia Elnökségi Titkárságának vezetője.

Kiadja: az Akadémiai Kiadó, Budapest V., Alkotmány u. 21. — Felelős: Bernát György, az Akadémiai Kiadó igazgatója — 750 példány

A kiadvány előfizethető a POSTA KÖZPONTI HÍRLAPIRODÁNÁL, Budapest V., József nádor tér 1. és *bármely postahivatalban*. Csekkszámlaszám egyéni: 61 257, közületi: 61 066, MNB egyszámlaszám: 8.
Előfizethető és példányonként megvásárolható az AKADÉMIAI KIADÓ-nál, Budapest V., Alkotmány u. 21. telefon 111-010. Csekkbefizetési számla: 05 915,111-46, MNB egyszámlaszám: 46; az AKADÉMIAI KÖNYVESBOLTBAN: Budapest V., Váci u. 22., telefon: 185-612. Előfizetési díj egy évre: 48,— Ft.

67.63872 Akadémiai Nyomda, Budapest — Felelős vezető: Bernát György

14149

XVI. (1967.) ÉVFOLYAM 9. SZÁM

Akadémiai Közlöny

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:
A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
HIVATALA

BUDAPEST, 1967. JÚNIUS 7.

TARTALOM

Személyi rész			67
Törvények, rendeletek, határozatok	1967. évi 10. tvr.	A népi ellenőrzésről szóló 1960. évi 9. számú tvr-rel módosított 1957. évi VII. törvény módosításáról...	67
	11/1967. számú NET határozat	A Magyar Tudományos Akadémia elnökének tisztségében való megerősítéséről	68
	11/1967. (V. 13.) Korm. rendelet	Az állami vállalatról	68
	12/1967. (V. 16.) Korm. rendelet	Az agrár-(kertész-)mérnök-képzés időtartamáról	73
	13/1967. (V. 16.) Korm. rendelet	A népi ellenőrzésről szóló 1957. évi VII. törvény végrehajtása tárgyában kiadott és a 13/1960. (III. 22.) számú kormányrendelettel módosított 6/1958. (I. 18.) számú kormányrendelet módosításáról	73
	1008/1967. (V. 16.) Korm. határozat	A Magyar Tudományos Akadémia alelnökeinek és főtitkárának tisztségében való megerősítéséről	74
A Gazdasági Bizottság határozatai	19/1967. (V. 23.) G B határozat	A részesedési alap felhasználásának, a vezető állásúak anyagi ösztönzésének szabályozásáról	74
Miniszteri utasítások	202/1967. (M. K. 9.) MM—MüM	A közkönyvtárak, levéltárak, múzeumok és egyes művelődésügyi intézmények alkalmazottai munkabérének megállapításáról szóló 134/1962. (M. K. 12.) MM számú utasítás módosításáról és kiegészítéséről ...	77
Közlemények		Az Országos Piackutató Intézet közleménye	77
		A Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának fogadóórájáról	78

Személyi rész

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa

70. születésnapja alkalmából, több évtizeden keresztül végzett kiemelkedő politikai és tudományos munkássága elismeréséül *dr. Benedikt Ottó* Kossuth-díjas akadémikusnak, a Magyar Tudományos Akadémia Automatizálási Kutató Intézete igazgatójának a

MUNKA VÖRÖS ZÁSZLÓ ÉRDEMRENDJE

kitüntetést adományozta.

Jogszabályok

A Népköztársaság Elnöki Tanácsának 1967. évi 10. számú

törvényerejű rendelete

a népi ellenőrzésről szóló 1960. évi 9. számú tvr.-el módosított 1957. évi VII. törvény módosításáról

1. §. Az 1960. évi 9. számú tvr. 1. §-ával módosított 1957. évi VII. törvény 1. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

"(1) A népi ellenőrzés megvalósítására

a) a Minisztertanács közvetlen irányítása alatt álló Központi Népi Ellenőrzési Bizottságot,

b) fővárosi, megyei, járási, fővárosi-kerületi, városi (a továbbiakban: területi) népi ellenőrzési bizottságokat kell létrehozni."

2. §. Az 1960. évi 9. számú tvr. 2. §.-ával módosított 1957. évi VII. tv. 3. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A területi népi ellenőrzési bizottságok közül

– a Fővárosi Népi Ellenőrzési Bizottság elnökből, két elnökhelyettesből és 8 tagból,

– a megyei Népi Ellenőrzési Bizottság elnökből, két elnökhelyettesből és hat vagy nyolc tagból,

– a járási Népi Ellenőrzési Bizottság elnökből, elnökhelyettesből és öt vagy hét tagból,

– a Fővárosi Kerületi Népi Ellenőrzési Bizottság elnökből, elnökhelyettesből és öt vagy hét tagból,

– a városi Népi Ellenőrzési Bizottság elnökből, elnökhelyettesből és három vagy öt tagból áll."

3. §. Az 1960. évi 9. számú tvr. 3. §-ával módosított 1957. évi VII. tv. 4. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A területi népi ellenőrzési bizottságok elnökét, elnökhelyetteseit és tagjait a fővárosi-, megyei-, járási-, fővárosi kerületi-, illetve városi tanács választja. Az őket megválasztó tanácsok jogosultak a visszahívásukra."

4. §. E törvényerejű rendelet kihirdetése napján lép hatályba.

Losonczi Pál s. k.,
a Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke.

Cseterki Lajos s. k.,
a Népköztársaság Elnöki Tanácsának titkára.

A Népköztársaság Elnöki Tanácsának 11/1967. számú

határozata

a Magyar Tudományos Akadémia elnökének tisztségében való megerősítéséről

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa *Rusznyák István* akadémikust a Magyar Tudományos Akadémia elnöki tisztségében megerősíti.

Losonczi Pál s. k.,
a Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke.

Cseterki Lajos s. k.,
a Népköztársaság Elnök Tanácsának titkára.

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány 11/1967. (V. 13.) számú

rendelete

az állami vállalatról

I. Az állami vállalat alapítása

1. §

(1) Az állami vállalat (Ptk. 31. §) feladata, hogy gazdaságos tevékenységével hozzájáruljon a társadalom szükségleteinek kielégítéséhez.

(2) Állami vállalatot miniszter, országos hatáskörű szerv vezetője és – az erre vonatkozó külön jogszabályok szerint – a tanács végrehajtó bizottsága (a továbbiakban együtt: alapító szerv) alapíthat.

(3) Ha a vállalat alapítását minisztertanácsi határozat rendeli el, az alapítói jogok és kötelezettségek a határozatban kijelölt minisztert vagy tanácsi végrehajtó bizottságot illetik.

(4) A vállalat felett a felügyeletet az alapító szerv gyakorolja.

2. §

(1) Ha az alapító szerv nem azonos az ágazati miniszterrel, köteles előzetesen az ágazati miniszter véleményét beszerezni.

(2) Az alapító szerv köteles a vállalatot – költségvetése keretében biztosított, illetve egyébként rendelkezésére álló eszközökből – ellátni a működéséhez szükséges vagyonnal. (Induló vagyon.)

(3) A vállalat alapításához szükséges a pénzügyminiszter előzetes egyetértése.

3. §

(1) A vállalat tevékenységi körét az alapító szervnek úgy kell megállapítania, hogy lehetővé tegye termelőerőinek leggazdaságosabb igénybevételét. A vállalat jogosult a tevékenységi körének gazdaságos ellátásához szükséges kiegészítő tevékenységre is.

(2) A vállalat tevékenységi körét az alapító szerv a 2. §-ban előírt eljárás megfelelő alkalmazásával módosíthatja.

(3) Külkereskedelmi tevékenységhez a külkereskedelmi miniszter, közforgalmú fuvarozó tevékenységhez a közlekedés- és postaügyi miniszter engedélye szükséges. A Minisztertanács egyéb tevékenységi körök gyakorlását is engedélyhez kötheti.

(4) A hatósági engedélyhez kötött tevékenységeket külön jogszabályok határozzák meg.

4. §

(1) Az alapító határozatban meg kell jelölni

a) a vállalat nevét, székhelyét, tevékenységi körét és

b) az alapító szervet.

(2) Ha a vállalat más állami vállalatból vagy szervből alakult, az alapító határozatban ennek nevét is fel kell tüntetni.

5. §

(1) A vállalatot az alapító határozat alapján be kell jegyezni a vállalati törzskönyvbe; a bejegyzés a megalakulás feltétele. A vállalati törzskönyvi nyilvántartás szabályait a pénzügyminiszter rendelettel állapítja meg.

(2) A vállalat adatait – kérelmére – be kell jegyezni a cégjegyzékbe is. A cégjegyzék vezetésére

vonatkozó szabályokat az igazságügyminiszter – a pénzügyminiszterrel egyetértésben – rendelettel állapítja meg.

6. §

A miniszter állami vállalatot kereskedelmi társaság formájában is alapíthat.

7. §

Az állami vállalatok egymással és egyéb szocialista gazdálkodó szervezetekkel is, továbbá ez utóbbiak egymással tevékenységi körükkel kapcsolatos meghatározott közös gazdasági célok megvalósítására

a) a polgári jog szabályai szerint társulhatnak, és ennek keretében egyesülést (34–37. §) létesíthetnek;

b) kereskedelmi társaság (részvénytársaság, korlátolt felelősségű társaság) formájában közös vállalatot (38. §) alapíthatnak.

II. Az állami vállalat szervezete

8. §

(1) Az állami vállalat élén igazgató áll (Ptk. 34. §).

(2) Az igazgató a vállalat ügyeiben a jogszabályok keretei között önállóan és egyéni felelősséggel dönt. Így főleg:

a) a vállalat tervének meghatározásában,

b) a Munka Törvénykönyve szerint a munkáltatói jogok gyakorlásában,

c) a műszaki fejlesztés kérdésében,

d) a hitelek igénybevétele tekintetében,

e) szerződések kötését illetően,

f) gyártmányok és a gyártmányválaszték meghatározásában,

g) saját eszközökből történő fejlesztés (beruházás) kérdéseiben,

h) a vállalat mérlegének megállapításában,

i) más gazdasági szervekkel való társulás kérdéseiben (közös vállalat, egyesülés stb.).

(3) Az igazgató alakítja ki a vállalat feladatainak ellátására legmegfelelőbb szervezetet. Megállapítja a vállalati ügyrendet (szervezeti és működési szabályzatot); ebben kell meghatározni az igazgatóhelyettesek (igazgatóhelyettes) hatáskörét is.

9. §

(1) Az igazgató feladatainak ellátásában a dolgozók közösségére támaszkodik. A vállalati dolgozók közösségét a vállalaton belül a vállalati szakszervezeti szerv képviseli.

(2) Az igazgató köteles a vállalati szakszervezeti szerv érdekvédelmi és képviseleti jogát tiszteletben tartani, vele együttműködni. A szakszervezeti szervek jogait a vállalat vezetésében a Munka Törvénykönyve és egyéb jogszabályok határozzák meg.

(3) Az igazgató felelős – az erre vonatkozó jogszabályban előírtak szerint – a termelési tanácskozások megtartásáért.

10. §

(1) A vállalat igazgatóját, valamint helyetteseit (helyettesét) az alapító szerv az illetékes szakszervezet véleményének meghallgatása után nevezi ki és menti fel.

(2) Az igazgatóhelyettesek kinevezése és felmentése előtt az alapító szervnek be kell szereznie az igazgató véleményét; a helyettesek személyére az igazgató is tehet javaslatot.

(3) Az igazgató és helyettesei (helyettese) működésének megítélésénél a szakszervezet véleményét ki kell kérni.

11. §

Az igazgató munkaviszonyában a munkáltatói jogokat az alapító szerv gyakorolja; az igazgatóhelyettesek tekintetében az igazgató azokat a munkáltatói jogokat gyakorolja, amelyek nincsenek az alapító szerv részére fenntartva (pl. kinevezés, felmentés).

12. §

(1) A kinevezésre jogosult miniszter engedélyezheti a vállalat jelentőségéhez mérten az igazgató és helyettesei számára a vezérigazgatói (vezérigazgató-helyettesi) cím használatát.

(2) A betöltött munkakör jelentősége szerint a miniszter a vezérigazgató (igazgató) javaslatára engedélyezheti a vállalat vezető munkakört betöltő dolgozói számára az igazgatói (igazgatóhelyettesi) cím használatát.

13. §

(1) A vállalat képviseletére a Polgári Törvénykönyv és az egyéb jogszabályok irányadók.

(2) A képviseleti (aláírási) jogosultságot képviseleti könyvben kell nyilvántartani. Az erre vonatkozó szabályokat a pénzügyminiszter rendelettel állapítja meg.

(3) A képviseleti (aláírási) jogosultságot a vállalat kérelmére a cégjegyzékbe be kell jegyezni.

III. Az állami vállalat vagyoni önállósága

14. §

(1) Az állami vállalat kötelezettségeiért a rábízott vagyonnal felel [Ptk. 31. § (3) bek.]; vagyonával a jogszabályoknak megfelelően rendelkezik.

(2) A vállalat eszközei – az átszervezés (20. és 22. §) esetét és a tröszt alá tartozó vállalatot (30. §) kivéve – a vállalat kezeléséből (pl. eszközátcsoportosítás útján) nem vonhatók el.

(3) A vállalat köteles gazdasági tevékenységéről könyveket vezetni, mérleget és eredménykimutatást készíteni.

15. §

A vállalatnak nyereségéből elsősorban az állam iránti kötelezettségeit kell teljesítenie. Az adó befizetése után fennmaradó nyereség részben a vállalat vagyonát gyarapítja (fejlesztési alap, tartalékalap), részben a dolgozók keresetének és jövedelmének növelésére és kiegészítésére, illetve szociális, kulturális célokra használható fel (részesedési alap). Az állam iránti kötelezettség teljesítésének módját és mértékét, továbbá a vállalati alapok képzésének és felhasználásának szabályait külön jogszabály állapítja meg.

IV. Az állami vállalat gazdálkodásának felülvizsgálata

(Szanálási eljárás)

16. §

A vállalat igazgatója köteles az alapító szervnek írásban jelenteni, ha a vállalat veszteségei folytán tartalékalapját elvesztette vagy vagyona az induló vagyon alá csökkent.

17. §

(1) Ha a vállalat tartalékalapját elvesztette, illetve vagyona az induló vagyon alá csökkent, az alapító szerv elrendelheti a vállalat gazdálkodásának szanálás céljából való felülvizsgálatát (szanálási eljárás), feltéve, hogy a vállalat nyereséges működése más úton nem biztosítható.

(2) Az alapító szerv köteles a szanálási eljárást elrendelni, ha azt a pénzügyminiszter, a Központi Népi Ellenőrzési Bizottság elnöke vagy az illetékes bank javasolja.

(3) Az eljárás megindításáról értesíteni kell a pénzügyminisztert és az illetékes bankot.

(4) A szanálási eljárás elrendelése esetén az alapító szerv az igazgató hatáskörét korlátozhatja, és egyes intézkedések megtételét a szanálási bizottság vezetőjének, illetőleg a szanálási bizottságnak előzetes hozzájárulásához kötheti. A korlátozás harmadik személyre nem hat ki.

18. §

A szanálási eljárás célja, hogy a szanálási bizottság (19. §) a vállalat gazdaságos működését biztosító javaslatokat dolgozzon ki. Ha a gazdaságos működés nem érhető el, a bizottság a vállalat megszüntetésére tesz javaslatot.

19. §

(1) A vállalat gazdálkodásának felülvizsgálatát 3–5 tagú szanálási bizottság végzi. A bizottságot a vállalattól független szakemberek közül az alapító szerv jelöli ki akként, hogy közöttük az alapító szerv megbízottja, mint a bizottság vezetője, továbbá az illetékes bank által kijelölt személy is részt vegyen.

(2) A szanálási bizottságba a pénzügyminiszter kívánságára az általa javasolt személyt is ki kell jelölni.

(3) A szanálási bizottság jogosult a vállalat teljes tevékenységét megvizsgálni; a vállalat minden dolgozója köteles a szükséges felvilágosításokat és adatokat megadni. A bizottság jogosult a vállalat terhére szakértői vizsgálatokat végeztetni.

(4) A szanálási bizottság köteles az illetékes szakszervezet véleményét is bekérni.

(5) A szanálási eljárás részletes szabályait a pénzügyminiszter rendelettel állapítja meg.

V. Az állami vállalat megszüntetése és átszervezése

20. §

(1) Az alapító szerv a vállalatot megszüntetheti, ha

a) a vállalat tevékenységére a népgazdaságnak nincsen szüksége;

b) a vállalat gazdaságos működése nem biztosítható;

c) a tevékenység más vállalat keretében gazdaságosabban látható el.

(2) A vállalat megszüntetése történhet:

a) átszervezéssel (összevonás, beolvasztás, megosztás) vagy

b) felszámolással.

(3) A megszüntetéshez a pénzügyminiszter hozzájárulása szükséges. Ha az alapító szerv nem azonos az ágazati miniszterrel, az ágazati miniszter véleményét is ki kell kérni.

(4) Az átszervezésre vonatkozó határozatban ki kell jelölni a megszűnő vállalat jogutódját, és meg kell határozni a megszűnés napját. A megszűnést a vállalati törzskönyvbe, illetve a cégjegyzékbe be kell jegyezni.

21. §

(1) Felszámolás esetén az alapító szerv felszámolót jelöl ki. Az igazgatót egyidejűleg fel kell menteni. Az igazgató felszámolóként nem nevezhető ki. A felszámoló a felszámolás alatt álló vállalat törvényes képviselője és az igazgató jogait gyakorolja.

(2) A felszámoló kötelessége, hogy a folyamatban levő ügyeket lebonyolítsa, a vállalat kezelésében levő vagyontárgyakat értékesítse, és a vállalat vagyona erejéig a vállalat kötelezettségeit kielégítse. A fennmaradó tiszta vagyon felől az alapító szerv a pénzügyminiszterrel egyetértésben határoz. A felszámolást befejező határozatban az alapító szerv – a pénzügyminiszterrel egyetértésben – kijelöli azt a szervet, amely a felszámolás befejezésekor még ki nem elégített, munkaviszonyból eredő, illetve baleseti kárterítés címén járó követeléseket rendezi. A felszámolás részletes szabályait a pénzügyminiszter rendelettel szabályozza.

(3) Felszámolás esetén a vállalat akkor szűnik meg, amikor a vállalatot az alapító szervnek a felszámolás befejezéséről szóló határozata alapján a vállalati törzskönyvből törlik.

(4) Ha a vállalat a cégjegyzékbe is be volt jegyezve, a felszámolást a cégjegyzékbe be kell jegyezni; a felszámolás befejezésével a vállalatot a cégjegyzékből törölni kell.

22. §

Az alapító szerv népgazdasági érdekből a vállalat megszűnése nélkül is kivételesen elrendelheti annak átszervezését a 2. §-ban foglaltak értelemszerű alkalmazásával. Ennek során a vállalat egyes részei (műhely, gyárrészleg, üzem stb.) más vállalatnak adhatók át. Az átszervezéssel érintett vállalatok vagyoni viszonyait egyidejűleg rendezni kell, és induló vagyonukat újólag meg kell állapítani.

VI. Az állami vállalat felügyelete

23. §

(1) Az alapító szerv felügyeleti hatáskörében:

a) átfogóan értékeli a vállalat tevékenységét;

b) ennek alapján elbírálja az igazgató és helyetteseinek munkáját, dönt díjazásuk és jutalmazásuk felől;

c) ellátja az e rendeletben és az egyéb jogszabályokban megállapított feladatokat.

(2) A külkereskedelmi joggal felruházott vállalatok külkereskedelmi tevékenységének értékelésénél az alapító szerv a külkereskedelmi miniszterrel együttesen jár el.

(3) Az alapító szerv jogosult a vállalatnál ellenőrzést végezni.

(4) Az alapító szerv felügyeleti jogát állami vállalat alapítására jogosult más szervre — vele való egyetértésben — átruházhatja. A változást a vállalati törzskönyvbe be kell jegyezni.

24. §

(1) Az alapító szerv a vállalatot meghatározott tevékenységre csak kivételesen utasíthatja, ha a népgazdaság érdeke (honvédelmi feladat megoldása, államközi kötelezettség teljesítése stb.) gazdasági eszközökkel nem vagy nem kellő hatékonysággal biztosítható.

(2) Az utasítást ilyen esetben az alapító szerv vezetője (helyettese) adhatja ki.

(3) Az utasítást kiadó alapító szerv a népgazdasági lehetőségek figyelembevételével gondoskodik arról, hogy az utasítás végrehajtása a vállalat gazdaságos működése szempontjából hátrányt ne jelentsen.

25. §

(1) Az alapító szerv jelentősebb vállalatoknál felügyelő bizottság szervezését rendelheti el.

(2) A felügyelő bizottság feladata, hogy az alapító szerv rendelkezése szerint a vállalat gazdasági tevékenységéről átfogó értékelést készítsen, és javaslatokat tegyen az alapító szerv részére.

26. §

(1) A felügyelő bizottság tagjainak számát az alapító szerv a vállalat nagyságától és jelentőségétől függően 5—9 főben állapíthatja meg. Vezetője az alapító szerv megbízottja; tagjait az alapító szerv bízza meg akként, hogy a bizottság többsége a vállalattól független személyekből álljon; a vállalat igazgatója, helyettesei, illetve ezek hozzátartozói a felügyelő bizottság tagjai nem lehetnek.

(2) A felügyelő bizottság tagjainak legfeljebb 1/3 része lehet az alapító szervvel munkaviszonyban álló dolgozó. A felügyelő bizottság 1—2 tagját a szakszervezet javaslata alapján kell megbízni.

(3) A felügyelő bizottság tagjainak megbízása három-öt évre szól; az alapító szerv a bizottság egyes tagjait időközben is felmentheti, illetve új tagokat bízhat meg.

27. §

(1) A vállalat minden dolgozója köteles a felügyelő bizottságnak a szükséges felvilágosítást és adatokat megadni. A felügyelő bizottság az iratokat megtekintheti, és szakértőket vehet igénybe.

(2) A felügyelő bizottság tagjait titoktartási kötelezettség terheli.

(3) A felügyelő bizottságot a vállalat ügyeiben intézkedési jog nem illeti meg.

(4) A felügyelő bizottságra vonatkozó részletes szabályokat a pénzügyminiszter rendelettel állapítja meg; egyebekben a felügyelő bizottság eljárásának rendjét maga határozza meg.

VII. A tröszt

28. §

(1) Több vállalat gazdaságos működésének és fejlesztésének előmozdítására, a gazdálkodás eredményesebb vitelére az alapító szerv trösztöt hozhat létre.

(2) A tröszt alapításánál megfelelően alkalmazni kell e rendelet 2. §-át.

(3) A tröszt élén az alapító szerv által kinevezett vezérigazgató áll.

(4) A trösztöt alapító határozatban fel kell sorolni a tröszt keretében működő vállalatokat.

29. §

A tröszt és a keretében működő vállalatok jogi személyek.

30. §

(1) A tröszt meghatározott gazdasági cél érdekében összefoglalja a keretében működő vállalatokat, gazdasági tevékenységük tekintetében rendelkezési joga van. E rendelkezési jogot az alapító határozat kivételesen korlátozhatja.

(2) A tröszt felelős az állami költségvetéssel szemben a keretében működő vállalatok kötelezettségeinek teljesítéséért is.

(3) A tröszt keretében működő vállalatoknak önálló számvitelük van, és önállóan is készítenek mérleget.

31. §

(1) Az alapító szerv a tröszt vezérigazgatójának tanácsadó testületeként a tröszt keretében működő vállalatok igazgatóiból igazgató tanácsot hozhat létre.

(2) Az alapító határozat az igazgató tanácsot meghatározott körben döntési joggal ruházhatja fel.

32. §

A tröszt keretébe tartozó vállalatok igazgatóinak (igazgatóhelyetteseinek) kinevezése és felmentése előtt meg kell hallgatni a tröszt vezérigazgatójának és az illetékes szakszervezeti szerveknek véleményét. Az alapító szerv az igazgatók és az igazgatóhelyettesek tekintetében a munkáltatói jog gyakorlását (kinevezés, felmentés stb.) a tröszt vezérigazgatójára átruházhatja.

33. §

A trösztre egyebekben az állami vállalatokra vonatkozó szabályok irányadók.

VIII. Az egyesülés

34. §

(1) Az állami vállalatok egymással és egyéb szocialista gazdálkodó szervezetekkel is, továbbá ez utóbbiak egymással közös gazdasági érdekeik előmozdítására és az erre irányuló együttes tevékenységük összehangolására társasági szerződéssel egyesülést (irodát, alkalmi egyesülést stb.) hozhatnak létre.

(2) Az egyesülés létrehozásához szükséges az egyesülés fő tevékenysége szerint illetékes (ágazati) miniszter véleménye és a pénzügyminiszter hozzájárulása.

(3) Az egyesülés működése felett annak fő tevékenységi köre szerint illetékes miniszter felügyeletet gyakorol.

(4) Ha az egyesülés működéséhez szervezet létrehozása szükséges, ennek vezetőjét az egyesülésben részt vevő állami vállalatok és egyéb szocialista gazdálkodó szervek vezetői jelölik ki az illetékes miniszter jóváhagyásával.

35. §

Egyesülés létrehozását meghatározott célra és határozott időre – legfeljebb 5 évi időtartamra – az illetékes miniszter is elrendelheti; ez esetben a miniszter kinevezi az egyesülés vezetőjét és az érdekelt vállalatokat, és egyéb szocialista gazdálkodó szervezeteket társasági szerződés megkötésére utasítja.

36. §

(1) Az egyesülés a benne résztvevők önállóságát nem érinti. Ennek megfelelően az érdekelt vállalatok és egyéb szocialista gazdálkodó szervek az állami költségvetéssel maguk számolnak el, saját alapokkal rendelkeznek, hitelt önállóan vehetnek igénybe stb.

(2) Az egyesülés tevékenységének eredményét évenként el kell számolni.

(3) Az egyesülés tevékenységi körét, szervezetét és a részt vevő szervek kapcsolatát a társasági szerződés szabályozza. Az egyesülés vezetője felelős a társasági szerződésben meghatározott tevékenység megvalósításáért, köteles végrehajtani az egyesülésben részt vevő szervek döntéseit.

(4) Az egyesülés működésével kapcsolatos költségeket a résztvevők viselik; tevékenységéért a részt vevők közvetlen és teljes felelősséggel tartoznak.

(5) Egy vállalat, illetve más szocialista gazdálkodó szervezet több egyesülésnek is tagja lehet.

37. §

Ha az illetékes miniszter azt észleli, hogy az egyesülés a közérdekkel vagy a népgazdaság érdekeivel ellentétes működést fejt ki, jogosult az egyesülés munkájának ellenőrzésére megbízottat kijelölni, aki e tevékenység megszüntetése érdekében javaslatot dolgoz ki. Ha az egyesülés káros működése másképp nem orvosolható, a miniszter elrendeli az egyesülés megszüntetését.

IX. Közös vállalat

38. §

(1) A kereskedelmi társaság formájában működő közös vállalat megalapításához szükséges a pénzügyminiszter előzetes hozzájárulása és az ágazati miniszter véleménye.

(2) A közös vállalatot az ágazati miniszter megkeresésére be kell jegyezni a vállalati törzskönyvbe.

(3) A közös vállalatra megfelelően alkalmazni kell e rendelet 17–19. §-ait azzal, hogy a szanálási eljárást a főtevékenység szerint illetékes miniszter rendeli el. A közös vállalat állam iránti kötelezettsége teljesítésének módját és mértékét, továbbá a vállalati alapok képzésének és felhasználásának szabályait a pénzügyminiszter állapítja meg.

X. Záró rendelkezések

39. §

(1) Ez a rendelet 1968. január 1-én lép hatályba.

(2) Egyidejűleg hatályát veszti a 2/1963. (I. 29.), a 23/1964. (IX. 19.) számú kormányrendelet, a vállalati nyilvántartásra vonatkozó pénzügyminiszteri rendelet hatálybalépésével pedig a 199/1950. (VIII. 6.) számú minisztertanácsi rendelet.

40. §

(1) A vállalatok felett állami felügyeletet gyakorló összes szervek a Kormány által megszabott határidőig kötelesek:

a) a működő vállalatok alapító határozatát e rendeletnek megfelelően módosítani és a vállalati törzskönyvbe való bevezetésük iránt intézkedni,

b) rendelkezni a korábbi jogszabályok szerint működő trösztök átalakítása vagy megszüntetése iránt,

c) továbbá 1968. április 30-ig kötelesek megállapítani a már működő vállalatok 1968. január 1-i induló vagyonát [2. § (2) bek.].

(2) Az alapító szervek kötelesek a vállalatok tevékenységi köre meghatározásának a vállalati törzskönyvbe való bejegyzése iránt folyamatosan intézkedni.

(3) E rendelet hatálybalépése nem érinti a már működő vállalatok igazgatóinak (igazgatóhelyetteseinek) kinevezését. A rendelet hatálybalépése előtt engedélyezett vezérigazgatói, vezérigazgatóhelyettesi és igazgatói címhasználat érintetlenül marad.

(4) A 2/1963. (I. 29.) számú kormányrendelet alapján létrehozott ipari nagyvállalatok, mint állami vállalatok folytatják működésüket.

Fock Jenő s. k.,
a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány elnöke.

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány 12/1967. (V. 16.) számú

rendelete

az agrár-(kertész-)mérnök-képzés időtartamáról

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány az 1962. évi 22. számú törvényerejű rendelet 10. §-ának (1) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendeli:

1. §

Az agrár-(kertész-)mérnök-képzés időtartama a nappali tagozaton – a képesítéshez előírt gyakorlatokkal együtt – 5 év.

2. §

(1) A felemelt oktatási időt az 1967/68. tanévtől kezdődően kell bevezetni.

(2) A felemelt oktatási időnek a II–IV. évfolyamok hallgatóira való bevezetése mértékét a mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszter állapítja meg.

3. §

Ez a rendelet kihirdetése napján lép hatályba. Végrehajtásáról a mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszter – a művelődésügyi miniszterrel egyetértésben – gondoskodik.

Fock Jenő s. k.,
a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány elnöke.

A magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány 13/1967. (V. 16.) számú

rendelete

a népi ellenőrzésről szóló 1957. évi VII. törvény végrehajtása tárgyában kiadott és a 13/1960. (III. 22.) számú kormányrendelettel módosított 6/1958. (I. 18.) számú kormányrendelet módosításáról

1. §

A 13/1960. (III. 22.) számú kormányrendelet 1. §-ával módosított 6/1958. (I. 18.) számú kormányrendelet 1. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„(2) A területi népi ellenőrzési bizottságok közül:

– a fővárosi, a megyei népi ellenőrzési bizottság a Központi Népi Ellenőrzési Bizottságnak,

– a járási, városi népi ellenőrzési bizottság a megyei népi ellenőrzési bizottságnak,

– a fővárosi kerületi népi ellenőrzési bizottság a fővárosi népi ellenőrzési bizottságnak közvetlen alárendelve működik."

2. §

A 13/1960. (III. 22.) számú kormányrendelet 2. §-ával módosított 6/1958. (I. 18.) számú kormányrendelet 10. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A Központi, a Fővárosi és a megyei Népi Ellenőrzési Bizottság saját maga állapítja meg, hogy az elnökhelyettesek közül ki tekintendő az elnök általános helyettesének."

3. §

A 13/1960. (III. 22.) számú kormányrendelet 3. §-a hatályát veszti.

4. §

A 13/1960. (III. 22.) számú kormányrendelet 5. §-ával módosított 6/1958. (I. 18.) számú kormányrendelet 18. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

(2) A megyei (fővárosi) népi ellenőrzési bizottság jelöli ki azokat a szerveket, amelyek a járási (fővárosi kerületi), illetőleg városi népi ellenőrzési bizottságok alá tartoznak."

5. §

E rendelet a kihirdetése napján lép hatályba.

Fock Jenő s. k.,
a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány elnöke.

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány 1008/1967. (V. 16.) számú

határozata

a Magyar Tudományos Akadémia alelnökeinek és főtitkárának tisztségükben való megerősítéséről

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány *Erdei Ferenc*, *Jánossy Lajos*, *Ligeti Lajos* és *Straub F. Brunó* akadémikusokat, a Magyar Tudományos Akadémia alelnökeit, továbbá *Erdey-Grúz Tibor* akadémikust, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkárát ezen tisztségében megerősíti.

Fock Jenő s. k.,
a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány elnöke.

A Gazdasági Bizottság határozatai

A Gazdasági Bizottság 19/1967. (V. 23.) GB számú

határozata

a részesedési alap felhasználásának, a vezető állásúak anyagi ösztönzésének szabályozásáról

A Gazdasági Bizottság a részesedési alap felhasználásának a vezető állásúak anyagi ösztönzésének, valamint a veszteséges gazdálkodás bér- és jövedelem kihatásainak szabályozásáról az alábbi határozatot hozza:

A) FEJEZET

A részesedési alap felhasználása

1. *a)* A mindenkori éves átlagbér és a vállalatonként rögzítendő bázis átlagbér közötti különbségnek megfelelő bértömeget – a végrehajtási utasításban részletezendő szabályok szerint – a részesedési alap terhére kell elszámolni.

b) A bérszínvonal szabályozás bázisaként az 1967. évre tervezett (kivételesen a tényleges) – és a végrehajtási utasítás szerint korrigált – összevont munkás-alkalmazotti átlagbért kell alkalmazni.

c) Felosztható részesedési alapon az *a)* pont szerinti elszámolás után fennmaradó – a garantált és a nyereségből képzett összegeket együttesen tartalmazó – részesedési alapot kell érteni.

2. A részesedési alapból kell fedezni minden olyan személyi jövedelemtényezőt és juttatást, amelyet bérköltségként elszámolni nem lehet. A személyi jövedelem azon tényezői, amelyek elsősorban bérköltségként jelentkeznek, a részesedési alap terhére is elszámolhatók, illetve kiegészíthetők.

A felosztható részesedési alapból kell fedezni:

a) pénzbeni részesedésnél

– az előre meghatározott feladatok teljesítéséért vagy kiemelkedő teljesítményekért fizetett prémiumokat (ha azok fedezete nem a bérszínvonalba beszámított – jelenleg úgynevezett független – prémiumkeret), jutalmakat;

– az év végi részesedést;

– a segélyeket;

– a „KIVÁLÓ DOLGOZÓ" cím odaítélésével együtt járó jutalmakat;

– az újítási díjakat;

– a tanulmányi ösztöndíjakat;

– a vállalati lakásépítési akció átvállalt dolgozói hozzájárulását vagy annak megelőlegezését;

b) egyéb részesedésnél (közvetett juttatások)

– a kedvezményes üzemi étkeztetés vállalati hozzájárulását;

– a gyermekjóléti intézmények fenntartásához való vállalati hozzájárulást;

– a vállalati üdülők fenntartásának, valamint

– az egyéb szociális, kulturális és sport célok támogatásának költségeit.

3. A részesedési alap felosztását a vállalat igazgatója a szakszervezeti tanáccsal, illetve a szakszervezeti bizottsággal egyetértésben a kollektív szerződésben rögzíti.

a) Az egyéb részesedés (közvetett juttatások) formáinak és mértékének rögzítésével egyidejűleg el kell különíteni azokat az eszközöket, amelyek felhasználása felett – az igazgató meghallgatásával – a szakszervezeti bizottság rendelkezik. Ezek a következők:

– az üdüléshez való vállalati hozzájárulás;

– az üzemi kultúrház, könyvtár és egyéb kulturális létesítményekkel, rendezvényekkel kapcsolatos kiadások;

– a sportköri kiadások (pályabér, edzői díj, utazási költség stb.);

– kisebb jóléti beszerzések stb., valamint

– a segélykeret.

b) Meghatározza ennek keretében

– a pénzbeni és egyéb részesedés arányát vagy az utóbbi összegét, a kifizetés (juttatás) sorrendiségét;

– a pénzbeni részesedési formák (prémium, jutalom, év végi részesedés stb.) belső arányait, a felhasználás vállalati rendszerét, valamint

– az egyéb részesedés (közvetett juttatások) formáit, mértékét, vállalati rendszerét.

c) A kollektív szerződésben rögzített kereteken belül a pénzbeni részesedés felhasználása felett a vállalat igazgatója dönt, a szakszervezeti bizottság meghallgatásával.

4. A vállalat dolgozóit, köztük a foglalkoztatott nyugdíjasokat, részmunkaidősöket, fiatalkorúakat és bedolgozókat – az eredmény alakulására gyakorolt hatásuktól függően – a pénzbeni részesedés felosztása szempontjából három részesedési kategóriába kell sorolni az alábbiak szerint:

I. kategória

E kategóriához 80 százalékos részesedési csoportmaximum tartozik. Ide sorolhatók

– a felügyeleti szerv által kinevezett vezető állásúak (vezérigazgató, igazgató és helyettesei);

– az igazgató által kinevezett felső szintű vezetők és termelésirányítók (főosztályvezetők, főosztály jellegű osztályok vezetői, „Műszaki vezető I." és „Gazdasági adminisztratív vezető I." besorolással, gyáregység, esetleg gyárrészlegvezető és helyettes);

– a műszaki és gazdasági tanácsadók.

II. kategória

E kategóriához 50 százalékos részesedési csoportmaximum tartozik. Ide sorolandók:

– az I. kategóriába nem sorolt osztályvezetők, a fontosabb csoportok vezetői;

– a termelést közvetlenül irányítók: üzemvezetők, főművezetők, művezetők stb.;

– a vállalat eredményes gazdálkodását önálló munkakörükben jelentősen befolyásoló műszaki és gazdasági ügyintézők (tervező, szerkesztő, műszaki fejlesztő mérnökök, technológusok, közgazdászok, szervezők stb.).

III. kategória

E kategóriához 15 százalékos részesedési csoportmaximum tartozik. Ide sorolandók az I–II. kategóriába nem sorolt alkalmazottak, valamint a munkások.

Az egyes munkakörök vállalati besorolását a kollektív szerződésben kell rögzíteni.

5. Az egyes kategóriákra jutó részesedés összegét a kifizetett éves bér (lásd: 8. pont) összegére vetített maximális (névleges) részesedésnek és a tényleges részesedés volumenének hányadosa alapján kell meghatározni.

6. A 4. pont szerinti csoportokban a részesedési maximum betartása kötelező.

7. A részesedési alap terhére év közben eszközölt személyi jellegű kifizetések (prémiumok, jutalmak stb.) nyilvántartását a három részesedési kategóriára elkülönítetten kell végezni. Amikor a mérleg alapján pontosan meghatározott részesedési alap végleges felosztásra kerül, az évközi kifizetések összegét kategóriánként le kell vonni az egyes csoportok részesedéséből.

8. A csoportrészesedés összegének meghatározásához vetítési alapként

a) munkásoknál és a tartalmilag hasonló állományúak esetében (pl. a kereskedelemben a III. kategóriába sorolt forgalomtól függő állományúaknál) a bérköltségből elszámolt valamennyi jövedelemtényezőt;

b) alkalmazottaknál a besorolás szerinti alapbért kell figyelembe venni.

9. Az alábbi címen történő kifizetések a csoportmaximumba nem számítanak be, ezért elkülönítésüket a pénzbeni részesedés csoportfelosztása előtt kell elvégezni:

– segélyek;

– a vállalattal munkaviszonyban nem állók részére kifizetett összegek (13. pontban foglaltak, a bedolgozók kivételével);

– a kiváló dolgozók jutalmai;

– a lakásépítési akció átvállalt dolgozói hozzájárulása vagy annak megelőlegezése;

– azok az újítási díjak vagy a kiemelkedő műszaki teljesítményekért fizetett jutalmak és prémiumok, amelyek egy főre, egy feladatért a 30 000 forintos értékhatárt meghaladják, valamint

– a következő évre tartalékolt részesedési alap.

10. Egy-egy részesedési kategórián belül az egyéni részesedés mértékét nem szabad korlátozni. A részesedés csoporton belüli elosztásának rendszerét vállalati szinten a kollektív szerződésben szabályozni kell.

11. Ha a részesedési alap év végén hiánnyal (negatív egyenleggel) zár, és az év folyamán csoportmaximumba beszámítandó kifizetéseket eszközöltek, ezt a következő nyereséges évben a részesedési alap felosztásánál figyelembe kell venni, s a megfelelő kategóriák csoportrészesedéséből le kell vonni.

12. Ha a vállalat a következő évre bizonyos összegű részesedési alapot tartalékol, vagy eredményes gazdálkodása olyan mértékű részesedési alap képzését teszi lehetővé, amely a csoportmaximumok miatt teljes mértékben nem használható fel, a részesedési alap számlán nyilvántartott maradványok korlátozás nélkül átvihetők egyik évről a másikra. Túlfizetés esetén a részesedési számla negatív egyenlege a következő évben képződő alapot terheli. A részesedési alap éves szintű túlfizetését a vezető állásúaknál szankcionálni kell.

13. A vállalat állományába nem tartozók részére kifizetések a részesedési alapból csak az alábbi címen eszközölhetők:

– más szerv állományában, de rendszeresen a vállalatnál foglalkoztatott alkalmazottak (pl. üzemorvos, szakoktató) részesedése;
– bedolgozók részesedése;
– tanulmányi ösztöndíj, valamint
– újítási díj külső újítónak.

B) FEJEZET

A vezető állásúak anyagi érdekeltsége

14. A vezető állásúak személyi részesedése általában az I. kategória mindenkori csoportátlagával egyező. A felügyeleti szerv – az illetékes szakszervezet véleményének meghallgatásával – ettől a következők szerint térhet el:

a) Kiemelkedő eredmények esetén a csoportátlagot meghaladó személyi részesedést állapíthat meg. A csoportátlagon felüli részesedés fedezetéről a végrehajtási utasításban kell intézkedni.

b) Átmenetileg letilthatja, személyi számlára helyezheti a csoportátlag szerinti személyi részesedés 25 százalékát, ha az elért eredmények tartós volta kétséges. A letiltott részesedés kifizetéséről (vagy végleges megvonásáról) az esedékességet követő egy éven belül döntenie kell.

c) A személyi részesedés további 75 százalékát – súlyos mulasztás esetén, írásbeli indokolás mellett – csökkentheti vagy teljes mértékben megvonhatja. A megvont vezetői részesedés a II–III. kategóriánál felhasználható, vagy részesedési tartalékként kezelendő.

15. *a)* A helyes kereseti arányok biztosítása, valamint az ösztönzés fokozása érdekében a felügyeleti szerv a vezető állásúak részére az elmúlt évek átlagának megfelelő – legfeljebb az alapbér 30 százalékát kitevő – prémiumátalányt állapíthat meg a vállalati bérköltség terhére. Ennek fedezetét a bázis bérszínvonalba beépített alkalmazotti prémium biztosítja.

b) Ha a felügyeleti szerv a vezető állásúak tevékenységét nem tartja megfelelőnek, az illetékes szakszervezet véleményének meghallgatásával a prémiumátalány kifizetését esetenként – előre meghatározott időszakra, de legfeljebb egy évre – megtilthatja.

16. A bérszínvonal növekedés mértéke 1968-ban a bázishoz viszonyított 4 százalékot nem haladhatja meg. Ha ez adott vállalatnál mégis bekövetkezik, akkor a vezető állásúak részesedését a túllépés összegéig, de legfeljebb 50 százalékkal csökkenteni kell. A megvont részesedést a 14/*b* pont szerint lehet felhasználni.

C) FEJEZET

Bérezési szabályok veszteséges gazdálkodás esetén

17. Ha a vállalat az éves mérlegben veszteséget mutat ki, és veszteségét a tartalékalap nem fedezi:

– a vezető állásúak prémiumátalányát meg kell vonni a csökkentett bér fizetésének időtartamára (18. pont); kivételesen (pl., ha a veszteség a hosszútávú fejlesztést megalapozó, jelentős ráfordítások miatt állott elő), a felügyeleti szerv a vezető állásúak prémiumátalány megvonásától részben, vagy egészben eltekinthet;

– az I. kategóriába soroltaknál az alapbér 75 százalékát, a II. kategóriába soroltaknál az alapbér 85 százalékát szabad csak kifizetni (garantált bér).

18. A bérek garantált szintre való csökkenése, az éves zárást követően, mindkét kategóriára egyetemlegesen, legfeljebb 12 havi időtartamra rendelendő el. A garantált bér folyósításának időtartamát a veszteség mértékének, a veszteséges gazdálkodás felszámolására előírt és megtett intézkedéseknek figyelembevételével kell meghatározni.

19. A besorolás szerinti és a garantált bér közötti különbséget tartozásként kell kezelni és levonni. A munkaviszony megszűnése esetén a dolgozó tartozását új munkahelyén vonják le, a helyét betöltő dolgozóra a tartozást érvényesíteni nem szabad.

20. A bércsökkentésből adódó keresetveszteség végleges jellegű, tehát a gazdálkodás megjavítása után sem téríthető. A levont összegekkel a nyilvántartott vállalati veszteséget kell csökkenteni.

21. Az egyéni bérre vonatkozó garanciát egyértelműen a részesedési kategória határozza meg. Nem tartozhat garancia szempontjából valaki más kategóriába, mint a részesedés (A/4. pont) szempontjából.

22. A III. kategóriába soroltak (munkások, beosztott alkalmazottak) bérét veszteséges gazdálkodás esetén is csökkentés nélkül kell kifizetni.

D) FEJEZET

23. Az A)–C) fejezetekbe foglalt irányelvek egy része a kisipari termelőszövetkezeteknél, földművesszövetkezeteknél és az iparon kívüli területeken csak módosított formában alkalmazható. A végrehajtási utasítás kidolgozása során az illetékes minisztériumokkal, országos hatáskörű szervekkel együttesen kell az eltérő szabályokat kialakítani.

E) FEJEZET

A Gazdasági Bizottság utasítja

24. a munkaügyi minisztert, hogy a részesedési alap felhasználását, a vezető állásúak anyagi érdekeltségét, valamint a veszteséges gazdálkodás bérés jövedelemkihatásait szabályozó utasítást az A)–C) fejezetekben foglaltak alapján, a pénzügyminiszterrel, az Országos Tervhivatal elnökével és a Szakszervezetek Országos Tanácsával egyetértésben – 1967. szeptember 30-ig adja ki;

25. a pénzügyminisztert, hogy a határozattal összefüggő elszámolási kérdéseket a munkaügyi

miniszterrel és a Szakszervezetek Országos Tanácsával egyetértésben 1967. szeptember 30-ig szabályozza.

26. A Gazdasági Bizottság felkéri az érdekelt minisztériumok és országos hatáskörű szervek vezetőit, hogy a fenti határozatot a minisztérium, illetve az országos hatáskörű szerv hivatalos lapjában tegyék közzé.

Timár Mátyás s. k.,
a Gazdasági Bizottság elnöke.

Miniszteri utasítások

A művelődésügyi miniszter és a munkaügyi miniszter 202/1967. (M. K. 9.) MM–Mü M számú

együttes utasítása

a közkönyvtárak, levéltárak, múzeumok és egyes művelődésügyi intézmények alkalmazottai munkabérének megállapításáról szóló 134/1962. (M. K. 12.) MM számú utasítás módosításáról és kiegészítéséről

A közkönyvtárak, levéltárak, múzeumok és egyes művelődésügyi intézmények alkalmazottai munkabérének megállapításáról szóló 134/1962. (M. K. 12.) MM számú utasítás (a továbbiakban: Ut.) módosítása és kiegészítése tárgyában – a pénzügyminiszterrel és a Szakszervezetek Országos Tanácsával egyetértésben – az alábbiakat rendeljük el.

1. Az Ut. 2. pontja az alábbi rendelkezéssel egészül ki:

„A 7029, 7030, 7125, 7127, 7128, 7225, 7227 és 7228 kulcsszámú munkakörökbe csak azokat lehet besorolni, akik a kulcsszámnál megjelölt besorolási feltételekkel rendelkeznek. E munkaköröknél az intézmény vezetőjének hatáskörébe tartozik annak eldöntése, hogy – az utasításban szereplő besorolási feltételek megléte esetén – a dolgozót a végzett munkája, szorgalma, beosztása stb. alapján magasabb kulcsszámú munkakörbe sorolja-e vagy sem."

2. Az Ut. 5. számú mellékletében a 7123 és 7124 kulcsszámú munkakörre előírt besorolási feltétel helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„7123 Levéltáros I.

Ebbe a munkakörbe kell besorolni a levéltári tevékenységeket tudományos színvonalon önállóan végző, a kutató munkában jelentős eredményeket felmutató dolgozókat. A besorolás feltétele: felsőfokú iskolai végzettség és 8 év feletti szakmai gyakorlat vagy középfokú iskolai végzettség és 13 év feletti szakmai gyakorlat.

7124 Levéltáros II.

Ebbe a munkakörbe kell besorolni a levéltári tevékenységet tudományos színvonalon, önállóan végző dolgozókat. A besorolás feltétele: felsőfokú iskolai végzettség és 5 év feletti szakmai gyakorlat vagy középfokú iskolai végzettség és 10 év feletti szakmai gyakorlat."

3. Az Ut. 11. számú mellékletében a 7463 kulcsszámú munkakörre előírt besorolási feltétel helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„7463 Könyvtári, levéltári, múzeumi segédrestaurátor, múzeumi segédpreparátor.

Ebbe a munkakörbe kell besorolni a segédrestaurátorokat és segédpreparátorokat."

4. Ez az utasítás a közzététel napján lép hatályba, rendelkezéseit a már folyamatban levő ügyekben is alkalmazni kell.

Buda István s. k.,
munkaügyi miniszterhelyettes.

dr. Polinszky Károly s. k.,
művelődésügyi miniszterhelyettes.

Közlemények

AZ ORSZÁGOS PIACKUTATÓ INTÉZET KÖZLEMÉNYE

Az Országos Piackutató Intézet 1967. január 1-én alakult meg abból a célból, hogy az ipari és kereskedelmi irányító szervek, vállalatok és szövetkezetek szolgálatára álljon a piacról, a termékek és szolgáltatások iránti keresletről, azok értékesíthetőségéről készített elemzésekkel és prognózisokkal. A gazdaságirányítás új rendszerében a fogyasztók szükségleteihez, igényeihez való alkalmazkodás az eredményes munka egyik alapfeltétele: az Intézet feladata, hogy világszerte bevált tudományos módszerek alapján segítséget nyújtson a vállalati gazdaságpolitika és piacszervezés legcélszerűbb, legeredményesebb kialakításához.

Ennek érdekében az Intézet
analízist készít

– már forgalomba hozott termékek, illetve már nyújtott szolgáltatások értékesítési helyzetéről,

– a választék iránti vásárlói igényekről,

– külföldi és belföldi termékek összehasonlításáról,

– az értékesítés és propaganda alkalmazott módjának eredményességéről,

– a termék, illetve szolgáltatás iránt érdeklődő vevőkör összetételéről, szokásairól, ellátottságáról, kívánságairól,

– a termék megvásárlását, illetve a szolgáltatás igénybevételét előmozdító és hátráltató tényezőkről;

prognózist állít fel

– új termékek, illetve szolgáltatások piaci esélyeiről,

– hiányzó termékek és szolgáltatások iránti igényről,

– a termék-, illetve szolgáltatásfajták iránti kereslet várható alakulásáról, a piac várható felvevőképességéről,

– a gyártmányfejlesztés iránti piaci követelményekről;

budapesti árubemutató termeket tart fenn kiállítások rendezésére, próbaértékesítés megtartására;

áruközvetítő szolgálatot létesít a vállalatok és szövetkezetek termékek és kapacitás kínálata és kereslete széles körű ismertetésére, az üzletkötések előmozdítására;

adatgyűjteményeket, statisztikákat állít össze a vállalati döntések előkészítésére és ellenőrzésére;

a vállalati piackutatás segítésére és fejlesztésére módszertani tájékoztatót tesz közzé.

Az Intézet munkáját díjazás ellenében, megbízások alapján látja el. A megbízót a szerződés megkötése előtt részletes előtanulmány és ajánlat tájékoztatja a feladat tervezett megoldásáról, a végzendő vizsgálat megbízhatósági korlátairól, a vállalt határidőről, valamint a vizsgálat terjedelmének és mélységének megfelelő díjról.

Részletes felvilágosítás: Országos Piackutató Intézet, Budapest, V. Szende Pál u. 3. Telefon: 185–679

A Magyar Tudományos Akadémia főtitkára *minden hétfőn* 13–15 óráig – bármilyen természetű ügyben – fogadóórát tart. A Magyar Tudományos Akadémia tagjainak más időpontokban is rendelkezésére áll.

Elnökségi Titkárság

Index: 25.105

AKADÉMIAI KÖZLÖNY, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja. Megjelenik rendszerint havonta kétszer. — A szerkesztésért felelős: a Magyar Tudományos Akadémia Elnökségi Titkárságának vezetője.

Kiadja: az Akadémiai Kiadó, Budapest V., Alkotmány u. 21. — Felelős: Bernát György, az Akadémiai Kiadó igazgatója — 800 példány

A kiadvány előfizethető a POSTA KÖZPONTI HÍRLAPIRODÁNÁL, Budapest V., József nádor tér 1. és *bármely postahivatalban.* Csekkszámlaszám egyéni: 61 257, közületi: 61 066, MNB egyszámlaszám: 8.
Előfizethető és példányonként megvásárolható az AKADÉMIAI KIADÓ-nál, Budapest V., Alkotmány u. 21. telefon 111-010. Csekkbefizetési számla: 05 915,111-46, MNB egyszámlaszám: 46; az AKADÉMIAI KÖNYVESBOLTBAN: Budapest V., Váci u. 22., telefon: 185-612. Előfizetési díj egy évre: 48,— Ft.

67.63917 Akadémiai Nyomda, Budapest — Felelős vezető: Bernát György

14149

XVI. (1967.) ÉVFOLYAM 10. SZÁM

Akadémiai Közlöny

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:
A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
HIVATALA

BUDAPEST, 1967. JÚNIUS 20.

TARTALOM

Törvények, rendeletek, határozatok	1010/1967. (V. 28.) Korm. határozat	A Tudományos és Felsőoktatási Tanács megszűnéséről és feladatainak ellátásáról	80
	2024/1967. (V. 28.) Korm. határozat	A költségvetési szervek gazdálkodási rendjének reformjáról	81
	1012/1967. (VI. 3.) Korm. határozat	Az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság személyi összetételének módosításáról	82
A Gazdasági Bizottság határozatai	21/1967. (V. 27.) G B határozat	Az önálló export- és importjog megadásáról	82
Az Akadémia Elnökségének határozatai	33/1967. sz. határozat	Az 1967. évi közgyűlés határozatai végleges szövegének megállapításáról	82
	34/1967. sz. határozat	Az alelnökök, a főtitkárhelyettesek és egyes választott elnökségi tagok feladatkörének és hatáskörének szabályozásáról	84
	37/1967. sz. határozat	A Magyar Tudományos Akadémia 1968. évi közgyűlése időpontjának megállapításáról	85
	38/1967. sz. határozat	Az osztályvezetőségi választások jóváhagyásáról	85
	39/1967. sz. határozat	A Könyv- és Folyóiratkiadó Bizottság személyi összetételének megállapításáról	86
	40/1967. sz. határozat	Az Akadémiai Kiadó 1966. évi tervteljesítéséről	86
	42/1967. sz. határozat	A Reakciókinetikai tanszéki akadémiai kutatócsoport átszervezéséről	87
Miniszteri utasítások	203/1967. (M. K. 11.) M. M.—MTA	Az egyetemi munkahelyekre beosztott akadémiai alkalmazottak kártérítési ügyeiben a munkáltatói jogkör gyakorlásáról, valamint az egyetemen kezelt akadémiai vagyonban keletkezett károk megtérítéséről	87
	119/1967 (PK 16.) PM—MM	A több évi munka eredményeként jelentkező alkotásokért kifizetett díjak (előlegek) adóztatásáról	88
Közlemények		A Magyar Tudományos Akadémia Izotóp Intézete Tudományos Tanácsa elnökének és tagjainak megbízásáról	89
		Az MTA Terv- és Pénzügyi Titkárságának közleménye	89
		A Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának fogadóórájáról	89

Jogszabályok

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány 1010/1967. (V. 28.) számú

határozata

a Tudományos és Felsőoktatási Tanács megszűnéséről és feladatainak ellátásáról

1. A Tudományos és Felsőoktatási Tanács megszűnik.

2. Az országos távlati tudományos kutatási tervben foglalt főfeladatok célkitűzéseinek megvalósítása, illetve az ezekhez tartozó kutatások koordinálása, a felelősként kijelölt miniszter, illetőleg országos hatáskörű szerv vezetője (a továbbiakban: miniszter) feladata. A műszaki kutatások koordinációja tekintetében a Gazdasági Bizottság erre vonatkozó határozatát kell irányadónak tekintetni.

Az országos távlati tudományos kutatási terv főfeladatának megszüntetését a miniszter a Kormány előzetes hozzájárulásával rendelheti el.

3. Azokon a tudományterületeken, amelyeken kutatási terv készítése szükséges, a terv kidolgozásának és a beszámoltatásnak a szabályozása a kutatóhelyek felett felügyeletet gyakorló miniszter hatáskörébe tartozik.

4. A kutatási tevékenység koordinálását a következők szerint kell ellátni:

a) a felügyelete alá tartozó kutatóhelyek tevékenységének koordinálásáról – ahol ez szükséges – a gazdasági irányítás reformjával összhangban a miniszter gondoskodik;

b) a tudományágak szerinti koordinációs feladatokat

– az elméleti és kísérleti alapkutatások, az alkalmazott tudományok elvi jellegű kutatásai, továbbá a társadalomtudományi kutatások tekintetében a Magyar Tudományos Akadémia elnöke;

c) az alkalmazott és fejlesztési kutatásokat illetően:

– az egészségügyi és orvostudományi kutatások tekintetében az egészségügyi miniszter,

– az államilag finanszírozott műszaki kutatások tekintetében a Gazdasági Bizottság által szabályozott munkamegosztás szerint az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság (a továbbiakban: OMFB) elnöke és az illetékes miniszterek,

– az agrárkutatások tekintetében a mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszter

látja el;

d) a tudományágak közötti koordinációs feladatok ellátását a Magyar Tudományos Akadémia elnöke és az érdekelt miniszterek közösen szabályozzák.

5. Tudományos kutatóintézet alapítását – tekintet nélkül a pénzügyi forrásra –, továbbá az ilyen megszüntetését, illetőleg összevonását a Kormány előzetes hozzájárulása alapján a felügyeletet ellátó miniszter engedélyezi.

Tudományos kutatóintézetekben új részlegek (osztályok) létrehozását, meglevők megszüntetését vagy összevonását a felügyeletet ellátó miniszter saját hatáskörébe vonhatja.

6. A kutatásra és fejlesztésre fordítható előirányzatokat a Kormány a népgazdasági terv, illetőleg az állami költségvetés keretében határozza meg.

7. A Tudományos Kutatások Fejlesztési Alapja 1967. december 31-ével megszűnik. Az Alap eszközeit 1968. január 1-től az érdekelt minisztérium (országos hatáskörű szerv) költségvetésében kell előirányozni.

8. A tudományos minősítéssel kapcsolatos elvi kérdésekről, valamint a tudományos minősítés és képzés távlati terveiről a Kormány hoz határozatot. Az erre vonatkozó javaslatokat a Tudományos Minősítő Bizottság (továbbiakban: TMB) dolgozza ki. Ennek alapján a Magyar Tudományos Akadémia elnöke tesz előterjesztést a Kormányhoz.

9. Az aspiránsképzés éves terveit a TMB dolgozza ki és a Magyar Tudományos Akadémia hagyja jóvá.

10. Egyetemi vagy más felsőfokú végzettséggel rendelkező szakemberek szervezett keretben folyó továbbképzéséről a felsőoktatási intézmény felügyeletét ellátó miniszter gondoskodik.

11. A Külkereskedelmi Banknál a tanulmányi munkautak fedezetére rendelkezésre álló devizakeretek felhasználásával kapcsolatban a Tudományos és Felsőoktatási Tanács eddigi feladatait, az érdekelt miniszterek bevonásával, a művelődésügyi miniszter látja el. A szakemberek továbbképzését szolgáló e tanulmányi munkautak tapasztalatainak összegyűjtése és értékelése a művelődésügyi miniszter feladata.

12. A tudományos kutatás évenkénti statisztikai felmérése és a beszámoló összeállítása a Központi Statisztikai Hivatal elnökének feladata. Az adatszolgáltatás tartalmát és a feldolgozás módját a Központi Statisztikai Hivatal elnöke – az érdekelt miniszterek véleményének meghallgatásával – a Magyar Tudományos Akadémia elnökével együttesen határozza meg.

13. A kutatások tematikai áttekintése érdekében a szükségletnek megfelelően meg kell szervezni az információk kölcsönös cseréjét. Az információs rendszer koordinációjának megszervezése az OMFB elnökének feladata, a konkrét információs rendszereket a kutatás irányításával foglalkozó miniszter alakítja ki.

14. A külföldön képzendő fiatal szakemberek (egyetemi hallgatók) távlati és éves létszám terveinek kidolgozása és jóváhagyása, továbbá az egyetemi karok és szakok létesítése vagy megszüntetése tekintetében a Tudományos és Felsőoktatási Tanács eddigi jogkörében az Országos Oktatási Tanács jár el.

15. A KGST Tudományos és Műszaki Kutatásokat Koordináló Állandó Kormánybizottság munkájából adódó hazai feladatokat, továbbá a szo-

cialista országok központi műszaki fejlesztési szerveivel való együttműködésből származó feladatokat az OMFB látja el.

16. Ez a határozat kihirdetése napján lép hatályba.

Fehér Lajos s. k.,
a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány elnökhelyettese.

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány 2024/1967. (V. 28.) számú

határozata

a költségvetési szervek gazdálkodási rendjének reformjáról

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány megvizsgálva a költségvetési szervek gazdálkodási rendszerének reformjára vonatkozó javaslatokat hozzájárul ahhoz, hogy a költségvetési rendszer részletes szabályainak kidolgozásához a következő irányelvek szolgáljanak alapul.

1. A költségvetési szervek előirányzatainak tervezését az alábbiak szerint kell megszervezni.

a) A hatékonyabb irányítás érdekében a közös társadalmi fogyasztás területén is meg kell teremteni a jobb távlati tervezés feltételeit. Ennek megfelelően a közös társadalmi fogyasztás céljait szolgáló költségvetési – elsősorban szociális, egészségügyi és kulturális – szervek működési és fenntartási kiadásainak meghatározására ötéves (az 1968–1970. évek időszakára hároméves) pénzügyi tervet kell készíteni, amelyet a középtávú népgazdasági terv dierektíváira kell alapozni. Meg kell határozni, hogy a középtávú népgazdasági tervben kitűzött célok milyen pénzeszköz-ráfordításokat igényelnek, és a pénzellátás milyen forrásokból történik. E pénzügyi terv a középtávú népgazdasági terv számítási anyagát képezze.

b) A költségvetési szervek éves előirányzatainak tervezését és jóváhagyását – az ötéves pénzügyi terv irányszámait figyelembe véve – két ütemben kell megvalósítani.

Az első ütemben a Pénzügyminisztérium az ötéves pénzügyi tervben szereplő előirányzatok alapján – a minisztériumokkal és a megyei (fővárosi, megyei jogú városi) tanácsokkal együttműködve – felső szinten alakítsa ki költségvetési javaslatát. Az ebben megállapított előirányzatokat kell jóváhagyás céljából a Kormány, illetve az Országgyűlés elé terjeszteni.

A tervezés második ütemében a minisztériumok, illetve a tanácsok az első ütemben megállapított előirányzatok keretén belül gondoskodjanak az alsó szintű (intézményi) részletes költségvetési előirányzatok összeállításáról. Az intézményi költségvetéseket az állami költségvetésnek az Országgyűlés által történő elfogadása után a minisztériumok és a tanácsok saját hatáskörükben hagyják jóvá. Az intézményi gazdálkodás alapja az így jóváhagyott éves költségvetési előirányzat.

c) A Pénzügyminisztérium, a minisztériumok és a megyei (fővárosi, megyei jogú városi) tanácsok a költségvetési szervek részére éves előirányzataik kialakításához adjanak normatívákat. Azokon a területeken, ahol a feladatokra jellemző mutatók nem képezhetők, és így normatívák sem határozhatók meg, a költségvetési előirányzatokat keretszerűen kell megállapítani.

d) A költségvetés helyrendjét úgy kell kialakítani, hogy az alátámassza a normatív rendszerű tervezés és finanszírozás megvalósítását. A költségnem szerinti tagozódáson egyszerűsítéseket kell végrehajtani.

e) Az irányító és gazdálkodó szervek előirányzatmódosítási jogkörét tovább kell növelni, egyidejűleg azonban biztosítani kell, hogy a gazdálkodás során a szervek ne lépjék túl a népgazdasági tervvel való kapcsolatot kifejező fontosabb előirányzatokat (pl. bér), és betartsák a normatív rendelkezéseket tartalmazó jogszabályok előírásait.

2. A költségvetési szervek új finanszírozási és gazdálkodási rendszerének létrehozásánál a következőknek kell érvényt szerezni.

a) Egyszerűsíteni kell a pénzforgalmat, és olyan finanszírozást kell megvalósítani, amely megszünteti a jelenlegi automatikus pénzellátást, növeli az irányító szervek hatáskörét, és az állam központi pénzalapjait feleslegesen nem veszi igénybe.

b) A bérgazdálkodásban – a jelenlegi bérrendszerek fenntartása mellett – a béralapot kell kötelező mutatóként meghatározni. A béralapon belül biztosítani kell a szervek önálló gazdálkodási jogkörét. A béralap meghatározásánál figyelembe vett létszámmal való gazdálkodást – az ágazati elvek érvényrejuttatásának biztosítása mellett – ugyancsak a szervek saját hatáskörébe kell adni.

c) A jövőben a költségvetési szervek felújítási eszközeiket általában állóeszközeik értékével arányosan – a Pénzügyminisztérium által megállapított kulcsok alapján – képezzék, az irányító szervek azt alapszerűen kezeljék, az alap eszközeinek felhasználásáról pedig összehangolt távlati felújítási és szanálási tervek útján gondoskodjanak. Az új rendszer miatt a költségvetési szervek felújítási előirányzata összességében a bevezetés évében nem növekedhet.

3. Az információs rendszert a könyvvitel nyilvántartásaira, a bankok pénzforgalmi adatszolgáltatására és statisztikai megfigyelésekre alapozva úgy kell megszervezni, hogy az alkalmazható legyen az összeállított költségvetések realitásának megítélésére, a gazdálkodás operatív megfigyelésére, a tervszerűség ellenőrzésére, a költségvetés végrehajtásának komplex elemzésére.

Az információ keretében az új beszámolórendszer kialakításánál differenciáltan kell megállapítani a gazdasági volumen szempontjából kisebb, illetve nagyobb szervek beszámolórendszerét. A kisebb szervek részére egyszerű beszámolórendszert kell kidolgozni.

A költségvetési szervek számviteli rendszerét úgy kell továbbfejleszteni, hogy az mind a központi, mind a tanácsi szervek vonatkozásában

egységes legyen, alátámassza a tervezés, valamint a finanszírozás normatív rendszerét. Törekedni kell egyszerűsítésekre, a kisebb volumennel gazdálkodó szervek részére egyszerű elszámolási rendet kell kidolgozni.

4. A Kormány felhívja a minisztériumok (országos hatáskörű szervek), valamint a fővárosi, megyei, megyei jogú városi tanácsok figyelmét, hogy megnövekedett hatáskörükben törekedjenek egyszerűsítésekre, és ügyintézésüket a legminimálisabb adminisztrációval szervezzék meg.

5. A Kormány felhatalmazza a pénzügyminisztert, hogy egyes költségvetési szervek (kutatóintézetek és információs szervezetek, vízügyi, útügyi stb. szervek) gazdálkodását, azok gazdasági tevékenységének különleges jellegére figyelemmel az érdekelt miniszterekkel (országos hatáskörű szervek vezetőivel) egyetértésben a határozatban megállapított irányelvektől eltérően is szabályozhassa.

6. A fegyveres testületek gazdálkodási rendszerét külön kell szabályozni.

7. A Kormány felkéri az érdekelt minisztereket és országos hatáskörű szervek vezetőit, hogy a fenti határozatot a minisztérium, illetve az országos hatáskörű szerv hivatalos lapjában tegyék közzé.

Fehér Lajos s. k.,
a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány elnökhelyettese.

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány 1012/1967. (VI. 3.) számú

határozata

az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság személyi összetételének módosításáról

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány

Bakonyi Sebestyén Endrét – az OMFB tagságának érintetlenül hagyása mellett – az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság elnökhelyettesi tisztségéből felmenti;

Karádi Gyulát, az Országos Tervhivatal elnökének első helyettesét – az OMFB tagját – az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság elnökhelyettesévé kinevezi;

dr. Gyönös Károlyt,
Keserü Jánost és
Varga Györgyöt, az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottságban betöltött tagsága alól felmenti;

dr. Dabronaki Gyulát, a Központi Népi Ellenőrzési Bizottság elnökét és

dr. Gergely István mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszterhelyettest, az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság tagjává kinevezi.

Dr. Ajtai Miklós s. k.,
a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány elnökhelyettese.

A Gazdasági Bizottság határozatai

A Gazdasági Bizottság 21/1967. (V. 27.) GB számú

határozata

az önálló export- és importjog megadásáról

(Kivonatos közlés)

A Gazdasági Bizottság az 1968. január 1-én életbe lépő önálló export- és importjog megadásával kapcsolatban az alábbi határozatot hozza:

3. A Gazdasági Bizottság tudomásul veszi, hogy a következő vállalatok a megjelölt termékekre esetenkénti export-, illetve importbonyolítási jogot kapnak:

A Magyar Tudományos Akadémia Kutatási Ellátási Szolgálata az akadémiai kutatóintézetek kutatásához szükséges anyagokra, műszerekre és alkatrészekre esetenkénti importbonyolítási jogot kap.

7. A Gazdasági Bizottság felkéri az érdekelt minisztériumok és országos hatáskörű szervek vezetőit, hogy a fenti határozatot a minisztérium, illetve az országos hatáskörű szerv hivatalos lapjában tegyék közzé.

Timár Mátyás s. k.,
a Gazdasági Bizottság elnöke.

A Magyar Tudományos Akadémia Elnökségének határozatai

Az MTA Elnöksége 33/1967. számú

határozata

az 1967. évi közgyűlés határozatai végleges szövegének megállapításáról

(Elnökség, 1967. május 30.)

Teljes szöveg

Az Elnökség az 1967. évi közgyűlés határozatainak szövegét az alábbiak szerint hagyja jóvá.

I.

1 A közgyűlés jóváhagyóan tudomásul veszi az Elnökség 1967. évi beszámolóját, és az Elnökségnek – megbízatásának lejártával – a felmentvényt megadja.

II.

2.1 A közgyűlés megállapítja, hogy az Akadémia kutatási és tudományszervező tevékenysége az 1964–67. években eredményes volt, és lényegében megfelelt az MSZMP VIII. Kong-

resszusa által kitűzött tudománypolitikai céloknak; a tudomány eszközeivel részt vett népünknek a szocializmus megvalósítására irányuló erőfeszítéseiben. Az elméleti jellegű kutatásokon túl és egyben azok által hozzájárult a műszaki fejlődés előmozdításához, segítséget nyújtott az ipari és mezőgazdasági termelésnek. A társadalomtudományi kutatások terén az elmélyültebb munkák útján a társadalomtudományok közelebb kerültek a társadalmi gyakorlat problémáihoz, részt vettek az eszmei harcban, és hozzájárultak a gazdasági mechanizmus reformjának és egyéb társadalmi reformoknak az előkészítéséhez.

2.2 A közgyűlés az Elnökség beszámolója alapján elfogadja az egyes tudományágakban elért kutatási eredmények, a vázolt kutatási irányok és a tudományszervezés helyzetének elemzését, valamint a jövőre vonatkozó célkitűzéseket. Hangsúlyozza, hogy fejlődésünk jelenlegi szakaszában, a természettudományok és műszaki tudományok mellett, növekszik a társadalomtudományok jelentősége, így az Akadémiának a társadalomtudományokért vállalt országos felelőssége is.

2.3 Az MSZMP IX. Kongresszusa szerint a gazdasági mechanizmus reformjának a megvalósítása útján mind nagyobb mértékben és hatékonyabban kell az indokolt társadalmi igényeket kielégíteni. Akadémiánknak kezdeményezően is hozzá kell járulnia az új gazdasági mechanizmussal összhangban álló tudománypolitika kidolgozásához, korszerű tudományirányítási rendszer kialakításához, és ezúton is fokozni kell az Akadémia részvételét a tudományos élet országos irányításában.

III.

3.1 A közgyűlés megbízza az Elnökséget, hogy az 1968. évi közgyűlésig terjedő időszakban elsősorban a következő fontosabb problémák megvizsgálását tűzze napirendre, és munkálkodjék azok megvalósításában.

3.2 Meg kell vizsgálni, hogy milyen módszerekkel valósítható meg az új gazdasági mechanizmus feltételei között az Akadémiának, mint az ország legfelsőbb tudományos testületének a Magyar Tudományos Akadémiáról szóló törvényerejű rendeletben a tudományos kutatások országos irányítására és egybehangolására biztosított hatásköre.

3.3 Az Akadémia egyrészt országos irányító szerepének megfelelően vegyen részt a távlati tudományos kutatási tervek elgondolásainak kialakításában, másrészt határozza meg saját kutatóhelyeit illetően az új gazdasági mechanizmus igényeinek megfelelő közép- és rövidtávú tervezési, ill. beszámolási rendszert a kísérletként bevezetett hároméves tervezési rendszer továbbfejlesztésével.

3.4 Meg kell vizsgálni és meg kell határozni, hogy az akadémiai kutatóhálózat szélesítése milyen tudományterületeken szükséges, és miként lehet a legjelentősebb célok megvalósítását szolgáló bázisokat az eddigi módszereken túlmenően is létrehozni.

3.5 Meg kell vizsgálni, hogy miképpen fejleszthető tovább az új gazdasági mechanizmus szellemében, a fokozottabb rugalmasság irányában az Akadémia költségvetésének és külföldi kapcsolatainak a rendszere.

3.6 Meg kell vizsgálni, milyen elvek szerint és milyen gyakorlati módszerekkel fejleszthető tovább az együttműködés az egyetemi tanszékeken folyó kutatásokat irányító minisztériumokkal.

3.7 Ki kell fejleszteni a gazdasági mechanizmus elvi irányainak megfelelő és gyakorlatilag alkalmas kutatási ösztönzési módszereket, valamint az ágazati kutatóintézetekkel és a vállalatokkal való szervezett kapcsolatok feltételeit a kutatási szerződések rendszerének kidolgozásával és széles körű alkalmazásával.

3.8 A társadalomtudományi kutatások irányításáért való országos felelősség érvényesítése érdekében az Akadémia I., II. és IX. Osztályainak együttes javaslatai alapján ki kell alakítani a társadalomtudományok egészét érintő problémák körét, a távlati fejlesztés főirányait, a kutatások tartalmi célkitűzéseit és összehangolásuk módszereit.

3.9 A társadalomtudományok egyes ágaiban a gyakorlattal való kapcsolat sajátos módon jelentkezik, ezért a társadalomtudományi intézeteknek és ezek kutatóinak – az alapkutatások eredményeire támaszkodva – gyorsabban, rendszeresebben és szervezettebben kell reagálniuk szellemi életünk időszerű problémáira. A társadalomtudományok eredményeit a közszellem megfelelő befolyásolása céljából szélesebb körben kell terjeszteni.

3.10 A tudományos osztályok az eddiginél nagyobb lendülettel folytassák az egyes tudományágak helyzetének elemzését, és tárják fel, ill. dolgozzák ki, hogy társadalmi szükségleteinknek, valamint a tudomány fejlődése belső logikájának megfelelően mely tudományterületeket kell a következő időszakban fokozottabban fejleszteni, milyen irányban és arányban. Ellenőrizni és segíteni kell a kiemelt kutatási területeken folyó kutatásokat, ill. az egyes osztályok együttműködését a komplex kutatások területén is, és általában fokozni kell az osztályok közötti együttműködést, és fejleszteni kell ennek módszereit.

3.11 Az Akadémia tudományos osztályainak ki kell dolgozniuk a hozzájuk tartozó tudományágaknak, ill. kutatóhelyeknek a gyakorlattal való optimális kapcsolatait, ennek lehetőségeit, feltételeit, formáit és kereteit.

3.12 Tovább kell fejleszteni az irányítás minden szintjén azokat a módszereket, amelyek biztosíthatják a magas színvonalú káderután-

pótlásnak, az új munkatársak kiválasztásának, nevelésének és szükség esetén más munkaterületekre történő átirányításuknak a szilárd rendjét.

Budapest, 1967. május 31.

Rusznyák István s. k.,
elnök.

FÜGGELÉK

az MTA Elnöksége 33/1967. sz. határozatához

1 A közgyűlés zárt ülésén felvetett egyes kérdésekkel kapcsolatban az Elnökség az alábbiakban összegezi a közgyűlés álláspontját, amelyet jövőbeli tevékenysége során irányadónak tekint.

2 A közgyűlés fontosnak tartotta, hogy az Akadémia a felsőfokú oktatás fejlesztésében nagyobb szerepet vállaljon. A gyors társadalmi haladás, a termelés egyre növekvő igényei következtében mind fontosabbá válnak a kulturális építés feladatai, ezek sikeres megoldása a gazdasági építés meggyorsításának is feltétele. Ezért szükséges az Akadémia és a Művelődésügyi Minisztérium között a felsőfokú oktatás tartalma és fejlesztése tekintetében az eddigieknél is szorosabb kapcsolat kialakítása. A közgyűlés megbízta az Elnökséget, hívja fel ismételten illetékes szervek figyelmét arra, hogy a felsőfokú oktatás a népgazdaságnak magasfokú szakismeretekkel és általános műveltséggel rendelkező szakképzett munkaerő igényének kielégítését szolgálja. A közgyűlés szerint a felsőoktatás nem fogyasztó, hanem új értéket termelő tevékenységnek tekinthető, az erre fordított anyagi eszközök a termelő munkában megfelelően gyümölcsöznek, s ennek megfelelő helyet kell kapnia a népgazdaságban.

3 A közgyűlés egyetértett a felsőfokú oktatás és a kutatómunka kapcsolatának továbbfejlesztésével. Célszerűnek tartotta, hogy a felsőfokú oktatásban a tudományos kutatásra fordítható helyes arány kialakítását az Akadémia a Művelődésügyi Minisztériummal együtt a megfelelő tapasztalatok figyelembevételével tanulmányozza. Ajánlotta, hogy a szerzett tapasztalatok alapján összehasonlító módon kell elemezni a felsőfokú oktatás és a tudományos kutatás helyes kapcsolatát és a felsőfokú oktatás körén belül a kutatómunka hatékonyságát.

4 A közgyűlés ez alkalommal is hangsúlyozta az egyes tudományágak irányítására, akadémiai szintű gondozására létesített – az érintett tudományterületek képviselőiből álló – komplex bizottságok működésének fontosságát. Ezért szükséges, hogy e bizottságok munkájában az érintett tudományágak kellő mértékben képviselve legyenek. A közgyűlés ajánlotta, hogy az érdekelt osztályok együttes ülésen vagy más közös tárgyalási módon kölcsönösen alakítsák ki ezen bizottsági hálózatukat és azok személyi összetételét. Az Elnökség fokozottabban kísérje figyelemmel ezeknek a bizottságoknak a tevékenységét.

5 A közgyűlés fontosnak tartotta, hogy az intézetek a költségvetési gazdálkodás fenntartása mellett – az alapkutatás sérelme nélkül – egyrészt szerződéses megbízás alapján munkát vállaljanak, másrészt konkrét megbízásokat adhassanak akadémiai vagy ipari kutatóintézeteknek, illetőleg vállalati fejlesztési részlegeknek. A közgyűlés szerint lehetővé kell tenni, hogy a tudományos osztályok közvetlenül is adhassanak kutatási megbízást Akadémián kívüli intézményeknek is; ki kell dolgozni a különböző megbízatások pénzügyi lebonyolításának differenciált rendszerét. A közgyűlés szükségesnek tartotta továbbá az anyagi ösztönzés fokozására irányuló konkrét elképzelések kimunkálását.

6 A közgyűlés az Elnökség feladatává tette, hogy – korábbi határozataira hivatkozva – nyomatékkal hívja fel az újonnan megválasztandó osztálytitkárok figyelmét, hogy rendszeresen és kellő gyakorisággal hívják össze az osztályüléseket a tagok tájékoztatása és véleményük meghallgatása céljából.

7 A közgyűlés tudomásul vette és helyeselte az országos rendeltetésű, nagyteljesítményű elektronikus számológép beszerzésének előkészítésére tett intézkedéseket. A kialakult álláspont szerint biztosítani kell, hogy 1969. év második felében a számológép üzembehelyezhető legyen. A közgyűlés helyesnek tartotta, hogy az Akadémia a számológépet – megfelelő részköltség vállalásával – más országos hatáskörű szervvel együttesen vásárolja meg, ha megvan erre a lehetőség.

Az MTA Elnöksége 34/1967. számú

határozata

az alelnökök, főtitkárhelyettesek és egyes választott elnökségi tagok feladatkörének és hatáskörének szabályozásáról

(Elnökség, 1967. május 30.)

Teljes szöveg

1 Az Elnökség az Akadémia f. évi közgyűlésén megválasztott alelnökök, főtitkárhelyettesek és egyes választott elnökségi tagok feladatkörét és hatáskörét az alábbiak szerint állapítja meg.

2.1 *Ligeti Lajos alelnök hatásköre*

2.1.1 az elnök akadályoztatása esetén állandó jellegű helyettesítése.

2.2 *Jánossy Lajos alelnök hatásköre*

2.2.1 segítségnyújtás a III., VI., VII. és X. Osztályok munkájának koordinálásában;

2.2.2 főfelügyelet ellátása és a szükséges intézkedések megtétele a tudományos egyesületek és társulatok vonatkozásában, az ez irányú munka összefogása.

2.3 *Erdei Ferenc alelnök hatásköre*

2.3.1 az elnök helyettesítése Ligeti Lajos alelnök akadályoztatása esetén.

2.4 *Straub F. Brunó alelnök hatásköre*

2.4.1 segítségnyújtás a IV., V. és VIII. osztályok munkájának koordinálásában;

2.4.2 a szegedi biológiai kutatótelep munkálatainak elősegítése.

2.5 *Szabó Imre főtitkárhelyettes hatásköre*

2.5.1 előkészíti és az Elnökség elé terjeszti a nemzetközi kapcsolatokra vonatkozó javaslatokat, terveket, egyezményeket; rendszeresen tájékoztatja az Elnökséget az Akadémia nemzetközi kapcsolatainak alakulásáról;

2.5.2 az Akadémia nemzetközi kapcsolataival összefüggésben képviseli az Akadémiát hazai és külföldi szerveknél, illetőleg a nemzetközi kulturális és tudományos kapcsolatokkal foglalkozó tárcaközi bizottságokban, kivéve, ha a kapcsolat jellege az Akadémia elnökének vagy főtitkárának személyes képviseletét kívánja meg, illetőleg, ha erre az Elnökség valamely más tagját kéri fel;

2.5.3 mint a nemzetközi kapcsolatokkal foglalkozó elnökségi bizottság elnöke, vezeti a bizottság munkáját, és gondoskodik a hozott határozatok végrehajtásáról;

2.5.4 az Elnökség határozatai alapján rendelkezik a központi devizakerettel, ennek keretében utalványozási jogot gyakorol;

2.5.5 a főtitkár akadályoztatása esetén állandó helyettese.

2.6 *Kónya Albert főtitkárhelyettes hatásköre*

2.6.1 a személyi ügyekre vonatkozó elnökségi határozatok előkészítése, a hozott határozatok végrehajtásának irányítása;

2.6.2 az Elnökség megbízásából a TMB munkájának folyamatos figyelemmel kísérése és működésének általános felügyelete, továbbá a TMB határozatai elleni fellebbezések ügyében az Elnökség tagjai köréből alakított bizottság munkájának vezetése, a fellebbezések elnökségi döntésre való előkészítése;

2.6.3 az Elnökség felkérése alapján intézkedés egyes konkrét személyzeti vonatkozású ügyekben;

2.6.4 rendkívüli fizetéses és fizetés nélküli szabadság engedélyezése;

2.6.5 mint a Jóléti Bizottság elnöke, irányítja az Akadémia ez irányú tevékenységét.

2.7 *Gegesi Kiss Pál elnökségi tag hatásköre*

2.7.1 az Akadémia sajtó- és propaganda munkájának elvi irányítása, az Elnökség tudománypolitikai elvei érvényesítésének, illetőleg gyakorlati megvalósításának elősegítése érdekében.

2.8 *Pach Zsigmond Pál elnökségi tag hatásköre*

2.8.1 segítségnyújtás az I., II. és IX. Osztályok munkájának koordinálásában;

2.8.2 a társadalomtudományok hazai fejlesztéséért az Akadémiára háruló országos felelősség érvényesítése érdekében szükséges szervezeti formák kialakítása és az e vonatkozásban adódó folyamatos koordináló, ill. ellenőrző munka elvi irányítása;

2.8.3 a szocialista tudat fejlesztésére vonatkozó kiemelt akadémiai kutatási terület munkájának a koordinálása, elősegítése és ellenőrzése.

Budapest, 1967. május 31.

Rusznyák István s. k.,
elnök.

Az MTA Elnöksége 37/1967. számú

határozata

a Magyar Tudományos Akadémia 1968. évi közgyűlése időpontjának megállapításáról

(Elnökség, 1967. május 30.)

Teljes szöveg

Az Elnökség elhatározza, hogy a Magyar Tudományos Akadémia 1968. évi közgyűlését, 1968. május 6–8. időpontban tartja. Az 1968. évi közgyűlés keretében új rendes és levelező tagok választására nem kerül sor.

Budapest, 1967. május 31.

Rusznyák István s. k.,
elnök.

Az MTA Elnöksége 38/1967. számú

határozata

az osztályvezetőségi választások jóváhagyásáról

(Elnökség, 1967. május 30.)

Teljes szöveg

1 Az Elnökség a II., III. és X. Osztály osztályvezetőségi választását az Alapszabályok 20. §-a (1) bekezdése *d)* pontja alapján az alábbi összetételben hagyja jóvá:

11 II. Filozófiai és Történettudományi osztály

Osztálytitkár: *Mátrai László* akadémikus

Választott tagok: *Ember Győző* akadémikus
Nemes Dezső akadémikus
Szigeti József levelező tag

Tanácskozó tagok: *Gerevich László*, a történelmi tudományok doktora
Nagy Sándor, a neveléstudományok doktora

Hivatalból tagja az osztályvezetőségnek: *Pach Zsigmond Pál*, levelező tag

12 III. Matematikai és Fizikai Tudományok Osztálya

Osztálytitkár: *Budó Ágoston* akadémikus

Osztálytitkárhelyettes: *Tarján Imre*, a fizikai tudományok doktora

Választott tagok: *Kovács István* akadémikus
Novobátzky Károly akad.
Rapcsák András lev. tag
Szőkefalvi-Nagy Béla akad.
Turán Pál akadémikus

Tanácskozó tagok: *Leindler László*, a matematikai tud. doktora

Hivatalból tagja az osztályvezetőségnek: *Jánossy Lajos* akadémikus, *Hajós György* akadémikus és *Kónya Albert* levelező tag.

13 X. Föld- és Bányászati Tudományok Osztálya

Osztálytitkár: *Szádeczky-Kardoss Elemér* akadémikus

Osztálytitkárhelyettes: *Fülöp József* levelező tag

Választott tagok: *Egyed László* levelező tag
Kertai György levelező tag
Pécsi Márton levelező tag
Tarján Gusztáv levelező tag
Tárczy-Hornoch Antal akad.

Tanácskozó tag: *Dési Frigyes*, a műszaki tudományok doktora

Budapest, 1967. május 31.

Rusznyák István s. k.,
elnök.

Az MTA Elnöksége 39/1967. számú

határozata

a Könyv- és Folyóiratkiadó Bizottság személyi összetételének megállapításáról

(Elnökség, 1967. május 30.)

Teljes szöveg

1 Az Elnökség a Könyv- és Folyóiratkiadó Bizottság személyi összetételére az alábbiakat határozza:

11 A Könyv- és Folyóiratkiadó Bizottságnak hivatalból elnöke *Erdey-Grúz Tibor*, az Akadémia főtitkára.

12 Az Elnökség a Könyv- és Folyóiratkiadó Bizottság tagjává: *Gegesi Kiss Pál*, *Hajós György*, *Manninger Rezső*, *Trencsényi-Waldapfel Imre* akadémikusokat és *Csáki Frigyes* levelező tagot megválasztja.

Budapest, 1967. május 31.

Rusznyák István s. k.,
elnök.

Az MTA Elnöksége 40/1967. számú

határozata

az Akadémiai Kiadó 1966. évi tervteljesítéséről

(Elnökség, 1967. május 30.)

Teljes szöveg

1 Az Elnökség az Akadémiai Kiadó 1966. évi tervteljesítéséről szóló beszámolót – a KFB előterjesztése alapján – az alábbiak szerint tudomásul veszi.

2 Az Akadémiai Kiadó a tudományos osztályok könyv ívkeretében előírt 4240 szerzői ív helyett – a tudományos osztályokkal szorosan együttműködve — 4373.6 ívet (103.1%) teljesített. A 11 részre bontott osztálykeretek részleteiben való teljesítése a Kiadó munkatársaira rendkívüli megterhelést – a naprakészség gondjait, igen körültekintő szerkesztési, műszaki, gazdálkodási feladatot – rótt.

21 A globális tervteljesítésen belül az egyes tudományos osztályok részére megállapított ívkereteket két osztály kivételével (III. és VII. Osztály) betartotta, illetőleg minimálisan túlteljesítette.

211 A VII. Osztálynak az Elnökség által jóváhagyott 160 íves ívkerete 120 ívre módosult, a fennmaradó 40 ívet – a KFB egyetértésével – a II. Osztály ívkeretének kiegészítésére használta fel.

22 Az Akadémiai Kiadó a saját ívkeretét minimálisan túlteljesítette.

23 A folyóiratok szerkesztőségei az éves ívkeretet – a korábbi éveknél lényegesen nagyobb mértékben – kihasználták. Az Acták és Osztályközlemények megjelentetésének tervszerűsége – a tudományos osztályok segítségével – kétségtelenül javult. A megjelent folyóiratszámok mennyisége bizonyos mértékben csökkent, mivel több folyóirat, amely füzetenként – legfeljebb kettős füzetenként – szokott megjelenni, teljes kötetben jelent meg.

3 Az Akadémiai Kiadó 80,2 millió forint termelési értéket tervezett. Ez az összeg az 1965. évi termelési érték tényszámával azonos. Az Akadémiai Kiadó ezt a tervszámát 563 000 Ft-tal mintegy 0,7%-kal teljesítette túl. Az össztermelési értékterven belül a lexikon-kiadásnál és a könyvkiadásnál bizonyos mértékű elmaradás következett be, amelyet a szótárkiadás pótolt.

31 Évközben jelent meg a Kiadói Főigazgatóság „standard" listája, amely előírta, hogy az ott szereplő kiadványokat úgy kell előállítani, hogy a könyvesboltokban állandóan kaphatók legyenek. Ennek az előírásnak a megvalósítása során nyílott lehetőség a szótárkiadásban terven felül 4,4 millió forint termelési érték növelésére. Ugyanezen körülmény adott alapot az eredményterv javítására is.

32 A Kiadó eredménye 1764 ezer forint veszteség. Ez abszolút számban, mintegy 1,5 millió forinttal jobb, mint a tavalyi év hasonló adata. Az eredményjavulást a Kiadó meg is tervezte, mivel 1966. évben került sor az Értelmező szótár utánnyomására, mintegy 3 millió forint nyereségben.

33 Az Akadémiai Kiadó exportterve 23 150 millió forint volt, amelyet 1,5 millióval teljesített túl. A túlteljesítés főleg könyvek megjelentetéséből keletkezett.

4 Az Akadémiai Kiadónak 1965-ben nagy problémát okozott a béralap elégtelensége (honorárium-keret). Ennek 1965-ben történt rendezése biztosította, hogy 1966-ban az ütemes, rendszeres könyvkiadáson kívül mód nyílott az 1965-ben lecsökkent befejezetlen készletek részbeni feltöltésére is, amely a Kiadó zökkenőmentes munkájához feltétlenül szükséges volt.

5 A könyvek előállításában új anyagokat (imitlin, conrit stb.) és új technológiákat vezettek be (pl. vendéghátas kötés, foliázott burkolóra kötészeti vésetnyomás stb.)

6 Az Akadémiai Kiadó az 1966-ban megjelent művek számára rendezett „Az év legszebb könyve" versenyben újabb sikereket ért el.

61 Továbbra is megtartotta a tudományos, szakmai, export, művészeti és különleges könyvek kategóriájában az 1964-ben megszerzett és 1965-ben megőrzött első helyét.

62 *Első díjat nyert könyvek:*

Botár Gyula: The Autonomic

Heller Ágnes: Az aristotelesi etika és az antik ethos

Paraicz–Szénásy: Neurologisch-klinische Untersuchungen im Säuglings- und Kindesalter

Pertorini Rezső: Csontváry patográfiája

Radnót–Gáll: Die Röntgendiagnostik der tränenableitenden Wege

Rodé Iván: General Radiation Therapy

Szemere Samu: Kunst und Humanität

Szabó Dezső: Medical Colour Photomicrography

Széchy Károly: The Aft of Tunnelling

63 *Dicsérő oklevelet nyert könyvek:*

Ákos–Ákosné: The Critical Flicker Frequency Effect

Balóné Banga Ilona: Structure and Function of Elastin and Collagen

Berényi Dénes: Mikroklimatologie

Deák Pál: Diagnostik der Knochen und Gelenkkrankheiten nach führenden Röntgensymptomen

Dr. Julesz–Kovács: Die Therapie der endokrinen Krankheiten

Lippai János: Posoni kert

Somos András: A paprika

Strausz László: Die Miozän-Mediterranen Gastropoden Ungarns.

Proceedings of the Eigth Conference on the Silicate Industry (Siliconf. 1965.). Edited by F. Tamás

Zsebők Zoltán: Einführung in die Methodik der Röntgenuntersuchungen

7 Az Elnökség elismerését fejezi ki az Akadémiai Kiadónak 1966. évi tervteljesítéséért.

Budapest, 1967. május 31.

Rusznyák István s. k.,
elnök.

Az MTA Elnöksége 42/1967. számú

határozata

a Reakciókinetikai tanszéki akadémiai kutatócsoport átszervezéséről

(Elnökség, 1967. május 30.)

Teljes szöveg

1 Az Elnökség a VII. Osztály javaslata alapján hozzájárul a Magyar Tudományos Akadémiának a Szegedi József Attila Tudományegyetemen működő Reakciókinetikai tanszéki akadémiai kutatócsoportja átszervezéséhez. Egyetért azzal, hogy az átszervezés következtében a kutatócsoport egyik része az egyetem Szervetlen és Analitikai Kémiai Tanszékén Oldatreakciókinetikai Kutatócsoport néven, a másik része az egyetem Általános és Fizikai-Kémiai Tanszékén Gázreakciókinetikai Kutatócsoport néven működjék.

2 Az átszervezés költség- és létszámnöveléssel nem járhat.

3 Az Elnökség felhívja a VII. Osztály titkárát, hogy az átszervezést – a Terv- és Pénzügyi Titkársággal együttműködve – f. év *július 1.-éig* hajtsa végre.

Budapest, 1967. május 31.

Rusznyák István s. k.,
elnök.

Miniszteri utasítások

A művelődésügyi miniszter és a Magyar Tudományos Akadémia elnökének 203/1967. (M. K. 11.) M M—MTA számú

együttes utasítása

az egyetemi munkahelyekre beosztott akadémiai alkalmazottak kártérítési ügyeiben a munkáltatói jogkör gyakorlásáról, valamint az egyetemen kezelt akadémiai vagyonban keletkezett károk megtérítéséről

A Magyar Tudományos Akadémiánál munkaviszonyban álló és szolgálattételre a Művelődés-

ügyi Minisztérium felügyelete alá tartozó egyetemek tanszékeihez beosztott kutatók és egyéb alkalmazottak (a továbbiakban: *akadémiai alkalmazottak*) kártérítési ügyeinek egységes elbírálása céljából az alábbiakat rendeljük el.

1. Az akadémiai alkalmazottak anyagi felelősségre vonásának a Munka Törvénykönyvén alapuló munkáltatói jogkörét a munkahely szerinti egyetem rektora (dékánja) gyakorolja. A rektor ezt a jogkört a beosztott egyetemi vezetőkre is átruházhatja.

2. Az 1. pontban említett hatáskör nem érinti a Magyar Tudományos Akadémia elnökének a 3/1964. MTA (A. K. 3.) számú utasítása 15. pontjában foglalt fegyelmi jogkörét.

3. A Művelődésügyi Minisztérium felügyelete alá tartozó egyetemek rektorai (dékánjai) a Magyar Tudományos Akadémia egyetemi munkahelyeken kezelt vagyontárgyaiban keletkezett kár esetében az egyetemi dolgozókat is saját hatáskörükben kötelezik kártérítésre.

Az akadémiai vagyonban okozott kár esetén a térítésre vonatkozó határozat alapján járó összeget a „Tudományos kutatások támogatása" költségvetési cím mindenkori bevételi számlája javára kell befizetni.

4. Az 1. és 3. pontban megjelölt jogkörök gyakorlásával kapcsolatban kiadott kártérítési határozatok másolatát az egyetem – tájékoztatás végett – minden esetben köteles megküldeni a Magyar Tudományos Akadémiának.

5. Ez az utasítás a közzététele napján lép hatályba.

Budapest, 1967. május 19.

Dr. Rusznyák István s. k., a Magyar Tudományos Akadémia elnöke.

Dr. Polinszky Károly s. k., miniszterhelyettes.

A pénzügyminiszter és a művelődésügyi miniszter 119/1967. (PK 16.) PM–MM számú

együttes utasítása

a több évi munka eredményeként jelentkező alkotásokért kifizetett díjak (előlegek) adóztatásáról

Az általános jövedelemadóról szóló, a 3/1967. (III. 4.) PM számú rendelettel módosított 3/1961. (II. 19.) PM számú rendelet (a továbbiakban: rendelet) 61. §-ának (2) bekezdése szerint a szerzői jogvédelem alá eső és több évi munka eredményeként jelentkező alkotásokért – az alkotás újabb felhasználásáért járó ellenérték kivételével – kifizetett díjakat (előleget) a kifizető szerv az egyéb jövedelmektől elkülönítetten köteles adólevonás útján adóztatni. Az ilyen jövedelmeket tehát nem lehet egyrészt ugyanazon kifizető szerv által az adóév folyamán előzően már kifizetett díjakkal, másrészt a különböző szervek által kifizetett jövedelmekkel – a rendelet 65. §-a alapján – az adóévet követően összevontan adóztatni.

1. §

(1) A rendelet alkalmazásában csak a több évi munka eredményeként jelentkező alkotások jöhetnek számításba. Több évi munka eredményének kell általában tekinteni azt a művet,

a) amely megrendelés alapján készült, és a mű elkészítésére adott megbízás (szerződés), valamint a kész műnek a megbízó részéről történt elfogadása között több mint egy év telt el;

b) amelyet nem rendeltek meg, hanem mint kész mű átvételére (felhasználására) kötöttek szerződést, de a szerző (az alkotó) hiteltérdemlő igazolása alapján az átvevő (a felhasználó) ilyennek elismer, és ezt a tényt a mű átvételére (felhasználására) vonatkozó szerződésben feltüntetik.

(2) Az (1) bekezdésben említett alkotások lehetnek:

a) az irodalmi művek;

b) az egész estét betöltő és nem átdolgozott *színpadi művek* – ideértve az ilyen mű fordítását, valamint a nem színpadi mű dramatizálását és a műnek a Rádió vagy a Televízió útján történő felhasználását is –;

c) a Szerzői Jogvédő Hivatal által ilyennek elismert *komolyzenei művek* – ideértve az opera- és balettműveket is –;

d) a *filmalkotások* közül a filmnovella és a játékfilm forgatókönyve;

e) a művészi alkotás elbírálására illetékes szerv (Képzőművészeti Alap, Lektorátus, könyvkiadó vállalat, filmgyár stb.) által ilyennek minősített *képző- és iparművészeti alkotások.*

2. §

A rendelet alkalmazásában az 1. § (2) bekezdésének *a)–e)* pontjaiban meghatározott alkotásoknak csak az első felhasználásáért járó ellenértéket lehet a rendelet 61. §-ának (2) bekezdésében meghatározott módon kedvezményesen adóztatni. Ilyen ellenértéknek kell tekinteni:

a) az *irodalmi alkotásoknál* a mű első kiadásáért járó jogdíjat;

b) a *színpadi műveknél* a mű megírásáért, továbbá a mű első belföldi előadása és az első előadástól számított egy éven belül ugyanazon színházban tartott nyilvános előadásai után járó szerzői jogdíjakat;

c) a *komolyzenei alkotásoknál* az opera- és balettművek tekintetében a b) pontban foglaltakhoz hasonlóan, más komolyzenei alkotásoknál a mű megírásáért, továbbá az első bemutatástól számított egy éven belül járó minden szerzői jogdíjat, végül bármely komolyzenei műnek bármilyen más első felhasználása után járó szerzői jogdíjat;

d) a filmalkotásoknál a forgatókönyv, illetőleg ugyanazon szerző esetében a filmnovella és a forgatókönyv után járó szerzői jogdíjat – ideértve a műért megállapított prémiumot is –;

e) a képző- és iparművészeti alkotásoknál azt a díjat, amelyet az alkotás elbírálására illetékes szerv az alkotó munka ellenértékeként elismer

3. §

(1) Ha a több évi munka eredményeként jelentkező alkotásokat minősítő szerv nem azonos az adó levonására illetékes szervvel, a minősítő szerv döntését, illetőleg minősítését az adó levonására illetékes szervvel haladéktalanul közölni kell.

(2) Ha a kifizető szerv a 3/1967. (III. 4.) PM számú rendelet hatálybalépése előtt az ilyen jövedelmekről az adózó lakóhelye szerint illetékes pénzügyi szerv részére már adatot szolgáltatott, a szolgáltatott adattal kapcsolatban az (1) bekezdés szerinti minősítésről a pénzügyi szervet is pótlólag tájékoztatni kell.

(3) Ha a több évi munka eredményeként jelentkező alkotásoknak ezen utasításban meghatározott minősítése tekintetében vita merül fel, a Pénzügyminisztérium a Művelődésügyi Minisztériummal egyetértésben dönt.

Dr. Orbán László s. k., *Dr. Garamvölgyi Károly* s. k.,
a művelődésügyi miniszter első helyettese. a pénzügyminiszter helyettese.

Közlemények

A Magyar Tudományos Akadémia Izotóp Intézete Tudományos Tanácsa elnökének és tagjainak megbízásáról

A Magyar Tudományos Akadémia elnöke az Izotóp Intézet Tudományos Tanácsa

elnökévé:

Tétényi Pált, a kémiai tudományok doktorát, az Izotóp Intézet igazgatóját,

tagjaivá:

Almássy Andort, a kémiai tudományok kandidátusát, tudományos osztályvezetőt,

Bozóky Lászlót, a fizikai tudományok doktorát, osztályvezetőt,

Földiák Gábort, a kémiai tudományok doktorát, intézeti igazgatóhelyettest,

Kökény Mihályt, az Országos Atomenergia Bizottság titkárát,

Ötvös Lászlót, a kémiai tudományok doktorát, tudományos osztályvezetőt,

Schay Géza akadémikust, az MTA Központi Kémiai Kutató Intézete igazgatóját,

Szabolcs Istvánt, a mezőgazdasági tudományok doktorát, az MTA Talajtani és Agrokémiai Intézete igazgatóját,

Vámos Tibort, a műszaki tudományok doktorát, intézeti igazgatóhelyettest,

Várterész Vilmost, az orvostudományok kandidátusát, az Országos F. J. C. Sugárbiológiai és Sugáregészségügyi Kutató Intézet igazgatóját és

Veres Árpádot, a fizikai tudományok kandidátusát, intézeti igazgatóhelyettest

megbízta.

Közlemény

A második állásból és a mellékfoglalkozásból származó, valamint a munkaviszonyon kívüli jövedelmek adóztatása tárgyában az Akadémiai Közlöny 1966. évi 7. számában közzétett tájékoztató VI. része a Pénzügyminisztérium 45 513/1966. IV. számú állásfoglalása, valamint a SZOT 3–703/1966. számú körirata alapján az alábbiakkal egészül ki:

„Az üzemi önkéntes tűzoltók tevékenysége nem munkaviszonyból eredő kötelezettség, hanem társadalmi munka eredménye, amelyért kapott juttatás (díjazás) nem munkabér, hanem költségtérítés jellegű, amelyből sem nyugdíjjárulékot, sem jövedelemadót nem szabad levonni. A költségtérítés után a munkáltatót társadalombiztosítási kötelezettség nem terheli."

Budapest, 1967. május 25.

MTA Terv- és Pénzügyi Titkársága

A Magyar Tudományos Akadémia főtitkára *minden hétfőn* 13–15 óráig – bármilyen természetű ügyben – fogadóórát tart. A Magyar Tudományos Akadémia tagjainak más időpontokban is rendelkezésére áll.

Elnökségi Titkárság

Index: 25.105

AKADÉMIAI KÖZLÖNY, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja. Megjelenik rendszerint havonta kétszer. — A szerkesztésért felelős: a Magyar Tudományos Akadémia Elnökségi Titkárságának vezetője.

Kiadja: az Akadémiai Kiadó, Budapest V., Alkotmány u. 21. — Felelős: Bernát György, az Akadémiai Kiadó igazgatója — 800 példány

A kiadvány előfizethető a POSTA KÖZPONTI HÍRLAPIRODÁNÁL, Budapest V., József nádor tér 1. és *bármely postahivatalban*. Csekkszámlaszám egyéni: 61 257, közületi: 61 066, MNB egyszámlaszám: 8.

Előfizethető és példányonként megvásárolható az AKADÉMIAI KIADÓ-nál, Budapest V., Alkotmány u. 21. telefon 111-010. Csekkbefizetési számla: 05 915,111-46, MNB egyszámlaszám: 46; az AKADÉMIAI KÖNYVESBOLTBAN: Budapest V., Váci u. 22., telefon: 185-612. Előfizetési díj egy évre: 48,— Ft.

67.63968 Akadémiai Nyomda, Budapest — Felelős vezető: Bernát György

XVI. (1967.) ÉVFOLYAM 11. SZÁM

Akadémiai Közlöny

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:
A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA HIVATALA

BUDAPEST, 1967. JÚNIUS 27.

TARTALOM

Törvények, rendeletek, határozatok	1967. évi 14. tvr.	A Budapesti Műszaki Egyetem, valamint az Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetem egyesítéséről	91
	15/1967. (VI. 11.) Korm. rendelet	A Budapesti Műszaki Egyetem egyes szervezeti kérdéseiről	91
	1015/1967. (VI. 11.) Korm. határozat	Az Országos Anyag- és Árhivatal létesítéséről	92
A Gazdasági Bizottság határozata	22/1967. (VI. 7.) GB határozat	A népgazdasági tervezés új rendjéről	92
Közlemények		A Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának fogadóórájáról	96

Jogszabályok

A Népköztársaság Elnöki Tanácsának 1967. évi 14. számú

törvényerejű rendelete

a Budapesti Műszaki Egyetem, valamint az Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetem egyesítéséről

1. §. A Budapesti Műszaki Egyetem, valamint az Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetem egyesül. Az egyesítéssel létesülő egyetem Budapesti Műszaki Egyetem elnevezéssel a művelődésügyi miniszter felügyelete alatt működik.

2. §. (1) Ez a törvényerejű rendelet kihirdetése napján lép hatályba. Az egyesítés végrehajtásáról a művelődésügyi miniszter gondoskodik.

(2) Az 1962. évi 22. számú törvényerejű rendelet 1. számú melléklete az 1. §-ban foglaltaknak megfelelően módosul.

Losonczi Pál s. k.,
a Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke.

Cseterki Lajos s. k.,
a Népköztársaság Elnöki Tanácsának titkára.

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány 15/1967. (VI. 11.) számú

rendelete

a Budapesti Műszaki Egyetem egyes szervezeti kérdéseiről

1. §

Az 1967. évi 14. számú törvényerejű rendelettel létesített Budapesti Műszaki Egyetemen az alábbi karok működnek:

Építőmérnöki Kar
Gépészmérnöki Kar
Építészmérnöki Kar
Vegyészmérnöki Kar
Villamosmérnöki Kar
Közlekedésmérnöki Kar

2. §

Ez a rendelet kihirdetése napján lép hatályba.

Fock Jenő s. k.,
a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány elnöke.

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány 1015/1967. (VI. 11.) számú

határozata

az Országos Anyag- és Árhivatal létesítéséről

1. A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány Országos Anyag- és Árhivatal létesítését rendeli el.

2. Az Országos Anyag- és Árhivatal elnökét és elnökhelyettesét a Minisztertanács nevezi ki, szervezetét a Hivatal elnöke állapítja meg.

3. Állami Termékgazdálkodási Igazgatóságot kell szervezni. Az Állami Termékgazdálkodási Igazgatóság átveszi – a helyiséggazdálkodást kivéve – az Áruraktározási és Helyiséggazdálkodási Hivatal feladatkörét és szervezetét. Az Állami Termékgazdálkodási Igazgatóság felett a felügyeletet az Országos Anyag- és Árhivatal elnöke gyakorolja. Az Áruraktározási és Helyiséggazdálkodási Hivatal jelen határozat hatályba lépésével megszűnik.

4. Az Állami Termékgazdálkodási Igazgatóság vezetőjét a Minisztertanács nevezi ki, a munkáltatói jogokat az Országos Anyag- és Árhivatal elnöke látja el.

5. Az Országos Anyag- és Árhivatal önálló költségvetési fejezet.

6. Az Állami Termékgazdálkodási Igazgatóság az Országos Anyag- és Árhivatal költségvetési fejezeten belül önálló költségvetési cím.

7. Az Országos Anyag- és Árhivatal, valamint az Állami Termékgazdálkodási Igazgatóság jogkörét és feladatait külön jogszabály határozza meg.

8. A hatályban levő jogszabályokban az Országos Árhivatalra vonatkozóan feltüntetett rendelkezések az Országos Anyag- és Árhivatalra, az Áruraktározási és Helyiséggazdálkodási Hivatalra feltüntetett rendelkezések pedig – kivéve a helyiséggazdálkodást – az Állami Termékgazdálkodási Igazgatóságra értendők.

9. Az Országos Árhivatal a jelen határozat hatályba lépésével megszűnik, feladatát és hatáskörét az Országos Anyag- és Árhivatal veszi át.

10. Ez a határozat 1967. július 1-én lép hatályba; ezzel egyidejűleg a 31/1956. (XII. 30.) számú kormányrendelettel módosított 55/1951. (II. 25.) számú minisztertanácsi rendelet hatályát veszti.

Fehér Lajos s. k.,
a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány elnökhelyettese.

A Gazdasági Bizottság határozata

A Gazdasági Bizottság 22/1967. (VI. 7.) GB számú

határozata

a népgazdasági tervezés új rendjéről

A Gazdasági Bizottság a népgazdasági tervezés új rendjének meghatározásában a következő főbb elvekből indult ki:

– a reform egyik fő célja, hogy a gazdaságpolitika alapvető céljainak megvalósítását, a népgazdaság tervszerűbb és hatékonyabb fejlesztését biztosítsa;

– a gazdaságpolitika konkretizálásának fő eszköze, a gazdaság központi irányításának alapja a népgazdasági terv;

– a népgazdasági terv megvalósítását a tervlebontás rendszere helyett döntően a gazdasági szabályozás rendszerére kell alapozni.

A vállalatok a népgazdasági tervben foglalt célok és szabályozó eszközök figyelembevételével önállóan határozzák meg terveiket.

A Gazdasági Bizottság – a fenti elvek megvalósítása érdekében – a népgazdasági terv funkcióira és tartalmára, a népgazdasági tervezés rendjére és módszereire, valamint a munkamegosztásra az alábbiakat határozza:

1. A népgazdasági terv állami terv, amely meghatározott időszakra kifejezi, konkretizálja a gazdaságpolitikát, meghatározza a Kormány, a minisztériumok, országos hatáskörű szervek és a bankrendszer tevékenységének egységes és összehangolt kötelező irányát, a gazdaságirányítás alapjául szolgáló célokat, eszközöket és az eszközök alkalmazásának módját.

A népgazdasági terv megvalósításáról a gazdaságirányítás rendelkezésére álló eszközök összehangolt alkalmazásával kell gondoskodni.

2. A népgazdasági terv tartalmával szemben az új irányítási rendszerben a következő főbb követelményeket kell támasztani:

– A terv fejezze ki a gazdasági növekedés haladó tendenciáit, a gazdaságfejlesztés céljait, tartalmazza mindenekelőtt a fejlődés ütemét, a fő arányokat és a fejlesztés alapvető társadalmi, valamint műszaki-gazdasági feladatait.

– A terv tartalmazza a célokkal összehangolt fő szabályozó eszközöket, alkalmazásuk irányelveit és fő számszerű mértékeit, valamint a célok megvalósítását megalapozó döntéseket.

3. A népgazdasági terv megvalósítása érdekében biztosítani kell, hogy

– a terv alapján, azzal összehangolva kiadásra kerüljenek azok az intézkedések, amelyek a vállalatok tervszerű munkájához szükséges konkrét szabályokat tartalmazzák;

– a terv végrehajtását szolgáló döntések megalapozásához – a népgazdasági terv összefüggéseiről – az eddiginél szélesebb körű információ álljon a szervek, vállalatok, intézmények, szakemberek rendelkezésére.

4. A népgazdasági terv kidolgozását úgy kell megszervezni, hogy

– a gazdasági fejlődés elemzéséből kiindulva feltárja a fejlesztés lehetséges fő irányait, a számításba vehető fejlesztési változatok előnyös és hátrányos vonásait;

– a gazdaság gyors növekedésének, belső arányosságának és egyensúlyának biztosítására alkalmas javaslatokat tegyen;

– a javaslatok tudományos megalapozottságának fokozásával aktívabb hatást gyakoroljon a gazdaságpolitikai döntésekre;

– a terv kidolgozásának szerves részévé váljék a terv céljainak megvalósításához szükséges gazdasági szabályozó eszközök kialakítása és koordinációja;

– a terv kidolgozásának egységes, központi irányítása mellett felelős és ésszerű munkamegosztás alakuljon ki az állami szervek között, és igénybe vegyék az arra hivatott intézményeket, szervezeteket és szakembereket.

5. A népgazdasági tervezéssel szemben támasztott összes követelmények kielégítése érdekében különböző időtartamú tervek egységes rendszerét, illetve különböző időtartamú tervezés összehangolt folyamatát kell megvalósítani. Ebből a célból hosszútávú – általában 15 éves –, középtávú – általában 5 éves – és rövidtávú – általában éves – tervek kidolgozása szükséges.

A különböző időtartamú tervek kidolgozása és végrehajtása egységes rendszert alkosson, amelyben a hosszabb időszakra szóló terv irányelveket és konkretizálandó feladatokat ad a rövidebb időszakra szóló tervezés számára. A hosszútávú és az ötéves terveket a megvalósítás időszakában – a gazdasági folyamatok alakulása és az időközben szerzett újabb ismeretek alapján – időszakonként felül kell vizsgálni és szükség esetén korrigálni kell.

6. A hosszútávú – általában 15 éves – terv rendeltetése, hogy tudományos elemzések alapján felvázolja a legfontosabb társadalmi-gazdasági folyamatok, továbbá a műszaki fejlődés alakulásának fő tendenciáit, s hogy kitűzze a népgazdaság fejlesztésének, a nemzetközi kapcsolatok bővítésének, a lakosság életkörülményei javításának hosszú távra érvényes alapvető céljait. A hosszútávú terv szabja meg a fejlesztés irányát, adjon konkretizálandó feladatokat az ötéves tervezés számára, szolgáljon alapul a hosszú távra ható döntésekhez.

A hosszútávú terv összehangolt módon terjedjen ki a következő kérdéscsoportokra:

– a népgazdaság általános fejlődési ütemének és fő arányainak alakulására, a termelési viszonyok továbbfejlesztésével kapcsolatos főbb elgondolásokra;

– a nemzetközi gazdasági kapcsolatok továbbfejlesztésére irányuló hosszútávú elgondolásokra;

– a népgazdaság fejlődésére és szerkezetére lényegesen ható ágazatok fejlődésére és egyes kiemelt fejlesztési célokra;

– a lakosság életkörülményeinek javítására, a szakemberképzésre, a szociális, kulturális, lakás- és kommunális ellátás fejlesztésére;

– az ország területi fejlesztésének főbb elgondolásaira.

7. Az ötéves (középtávú) terv meghatározza a tervidőszakra a gazdaságpolitika céljait, egyensúly-követelményeit, a népgazdaság fejlődési ütemét és fő arányait, tartalmazza a fejlesztést megalapozó jelentősebb állami döntéseket (beruházások és programok), a tartósan érvényes szabályozási eszközöket és alkalmazásuk elveit, a gazdaságirányító szervek tevékenységének irányvonalát.

Az ötéves tervet a társadalmi, gazdasági és műszaki folyamatok alapos tanulmányozására, a népgazdaság összes fő folyamatainak teljes körű felmérésére alapozva, a piaci viszonyok messzemenő figyelembevételével kell kidolgozni. Az ötéves tervezés folyamatában kell kialakítani, illetve szükség szerint módosítani a vállalatok működési feltételeit, a piacot szabályozó eszközök rendszerének alapvető, több éves hatást kifejtő és több évig érvényes elemeit.

Az ötéves terv általában tartalmazza:

a) A fejlesztés fő céljait, az ütemet, a fontosabb strukturális változásokat, a népgazdasági egyensúly feltételeit és követelményeit. Ennek a résznek általában a következő fő kérdésekre kell kiterjednie:

– A fejlesztés fő céljainak, az előirányzott fejlődés legfontosabb sajátosságainak szöveges és számszerű jellemzésére, a társadalmi termék és a nemzeti jövedelem növekedési ütemére, a nemzeti jövedelem felhasználásában fogyasztás és felhalmozás arányára, a termelési viszonyok fejlesztésére.

– A fő népgazdasági ágak (ipar, építőipar, mezőgazdaság, közlekedés) fejlesztésének jellemzésére, az ágakon belüli legfontosabb célokra és szerkezeti változásokra, a műszaki fejlesztés fő irányaira, a beruházások összelőirányzatára és a legfontosabb ágazatok és célok szerinti megoszlására.

– A nemzetközi kapcsolatok fejlesztésére és a külkereskedelem szerkezeti változására, a fizetési mérleg által támasztott egyensúly-követelményekre.

– A foglalkoztatottság és az életszínvonal alakulására, a fogyasztás előirányzataira, a lakosság szociális és kulturális, lakás- és kommunális ellátására, egészségvédelmére.

– Az állami tartalékok alakulására.

– A termelőerők területi fejlesztésének céljaira, a telepítéspolitika irányelveire.

b) A célok megvalósítását szolgáló eszközöket, a gazdasági szabályozás irányelveit. Ebbe a részbe tartoznak:

– Az egyedi nagyberuházások felsorolása és jóváhagyott mutatóik.

– A beruházási célcsoportok felsorolása és jóváhagyott mutatóik.

– A központi fejlesztési programok a végrehajtás módjának megjelölésével.

– Az árpolitika és az árszabályozás irányelvei. Az árrendszer felépítésében esetleg szükséges változtatások, az árformák alkalmazásában fokozatosan végrehajtandó módosítások, valamint az árszínvonal és az alapvető árarányok változása.

– A külkereskedelmi szabályozás irányelvei és a nemzetközi kötelezettségekkel kapcsolatos teendők. Az egységes külkereskedelmi árszorzók esetleges változásai, az állami visszatérítés irányelvei és fő keretösszegei, a kereskedelem- és a vámpolitika irányelvei.

– A pénzügyi politika irányelvei, a pénzügyi egyensúly biztosítására irányuló intézkedések, elsősorban a költségvetésnek a tervvel kapcsolatban álló fő előirányzatai, a jövedelemszabályozás, ezen belül a vállalati jövedelemelvonás és alapképzés elvei és fő arányai.

– A hitelpolitikai irányelvek, a hitelpolitikában alkalmazandó előnyben részesítések és megszigorítások köre. A beruházási és forgóalap hitelek körében fentieken kívül meg kell határozni viszonylag tág határok között a hitellehetőségek népgazdasági ágankénti megoszlását, ezeken belül a terv koncepciójának megfelelően néhány kiemelt ágazatra és konkrét fejlesztési célra vonatkozó előirányzatokat.

– Munkaerőgazdálkodási, bérpolitikai, az életszínvonal célok általános és rétegenkénti megvalósítására vonatkozó irányelvek.

– A területi célokat előmozdító eszközök és intézkedések.

8. Az éves (rövidtávú) tervezés az ötéves tervben meghatározott gazdaságpolitikai célokból, azok megvalósulásának, a gazdasági helyzet alakulásának folyamatos elemzéséből indul ki. Az éves tervezés feladata kidolgozni az ötéves tervben kitűzött célok megvalósítására és a népgazdasági egyensúly biztosítására irányuló javaslatokat, feltárni és meghatározni a szükségessé váló intézkedéseket. Ha ez előnyös vagy elkerülhetetlen – több évre előretekintő vizsgálat alapján –, módosíthatja a tartós, több éves szabályozás egyes elemeit is.

Az éves terv kifejezi a gazdaságpolitikának az adott évre jellemző sajátosságait, tartalmazza az éves egyensúly-feltételeket és követelményeket, és meghatározza a követelmények kielégítését biztosító koordinált intézkedéseket.

A gazdasági folyamatok éves szabályozásának eszközei a következők:

– Az állami költségvetés bevételei és kiadásai megállapításának irányelvei.

– A beruházási és forgóalap hitelpolitika igazítása a konkréten kialakuló feladatokhoz és feltételekhez. A hitelállomány nagyságrendjeinek és a pénzkibocsátásban követendő iránynak a meghatározása.

– Árpolitikai intézkedések, amelyek nem érintik az árrendszer alapjait.

– A munkaerőgazdálkodási, bérpolitikai és egyéb életszínvonal intézkedések éves ütemének és konkrét tartalmának meghatározása.

– Kontingensek vagy a termékforgalomra vonatkozó egyéb adminisztratív rendelkezések, a külkereskedelmi engedélyezés körének és mértékének megállapítása, a népgazdasági egyensúly érdekében szükséges időszakos utasítások meghatározása.

Szoros kapcsolatot kell biztosítani az éves terv és az állami költségvetés között, a tervnek, a pénzügyi és hitelrendszernek, valamint az áraknak együttesen kell szolgálniuk a tervben meghatározott célok és egyensúly-követelmények teljesítését.

9. A népgazdasági terv az állami jóváhagyással válik kötelezővé. A különböző időtartamú tervek jóváhagyása a következőképpen történik:

– A hosszútávú terv jóváhagyásának és nyilvánosságra hozatalának módjáról konkrét mérlegelés alapján külön határozat intézkedik.

– Az ötéves tervet jóváhagyás céljából az országgyűlés elé kell terjeszteni.

– Az éves tervet a Kormány hagyja jóvá, és megfelelően tájékoztatja erről az országgyűlést.

A tervező szervek már a tervek kialakításának folyamatában kötelesek fontosabb kérdésekben kellő időben a vezető szervek döntését kérni.

10. A népgazdasági terv megvalósításáról az állam a gazdaságirányítás rendszerén keresztül gondoskodik a következő eszközökkel:

– a gazdasági szabályozó eszközök olyan alkalmazásával, amely a vállalatok működését a népgazdasági céloknak megfelelően irányítja;

– a költségvetési eszközök felhasználására vonatkozó döntésekkel;

– a gazdasági tevékenység feltételeinek jogszabályokkal, hatósági eszközökkel való megállapításával:

– az állam tulajdonosi jogán kiadott intézkedésekkel, körülhatárolt esetekben operatív utasításokkal.

11. Az Országos Tervhivatal irányítja és szervezi a népgazdasági tervek kidolgozását, a Kormány elé terjeszti az egységes tervjavaslatot.

Az Országos Tervhivatal felelőssége a tervezésben a tervjavaslat gazdaságpolitikai tartalmára, a gazdaság gyors növekedését és egyensúlyát biztosító fő arányok kialakítására, a célok összhangjára (arányosságára) és a megvalósításukat szolgáló fő eszközök összehangolására terjed ki. Az Országos Tervhivatal folyamatosan elemzi a népgazdaság fejlődését, a népgazdasági terv céljainak megvalósulását, és a Kormány elé kezdeményezi a szükséges intézkedéseket. A népgazdasági tervezés metodikáját – az irányítási rendszer alapelveinek figyelembevételével – az Országos Tervhivatal állapítja meg.

Az Országos Tervhivatal tervező és elemző munkájában felhasználja az információs rendszert, ezen belül a statisztika által nyújtott ismereteket, a statisztikai, a pénzügyi és bankrendszer, valamint más szervek és intézmények által készített elemzéseket.

Az Országos Tervhivatal tervezőmunkájához felhasználja továbbá

– a minisztériumok és az OMFB által kidolgozott műszaki gazdasági koncepciókat;

– egyes ágazatok fejlesztésére, a szabályozó eszközök alkalmazására, egyes kérdések megoldására irányuló minisztériumi (főhatósági), továbbá a bankok, a szövetkezeti szövetségek, egyes vállalatok és intézmények által, valamint a tanácsok részéről kidolgozott javaslatokat;

– az illetékes irányító szervek vezetésével létrehozott tárcaközi bizottságok (pl. Hitelpolitikai Tanács, Állami Visszatérítés Tárcaközi Bizottsága, Tárcaközi Árbizottság), továbbá egyes témák kidolgozására szervezett bizottságok javaslatait;

– a közvetlen konzultációs kapcsolatokat a különböző szervekkel, vállalatokkal és intézményekkel, szakértő testületekkel;

– egyes témák kidolgozására adott megbízások rendszerét.

Az Országos Tervhivatal felkérésére az illetékes szervek tartoznak az információkat megadni, a szükséges számításokat és javaslatokat felelősséggel kidolgozni. Az Országos Tervhivatal biztosítja a munka eredményes elvégzéséhez szükséges tájékoztatást a számítások céljáról és népgazdasági kapcsolódásairól, és a tervezés során az érintett szervekkel rendszeres kapcsolatot tart fenn.

A tervjavaslatot az Országos Tervhivatal a Kormány elé terjesztés előtt egyezteti az illetékes szervekkel (minisztériumok, országos hatáskörű szervek, bankszervezet, tanácsok).

12. A népgazdasági tervezésben a minisztériumok, országos hatáskörű szervek és a bankszervezet az irányításban elfoglalt helyük és szerepük szerint, az annak megfelelő felelősséggel vesznek részt. E szervek javaslataik kidolgozásában az egységes gazdaságpolitikai koncepcióból indulnak ki. Felelősek a javaslatok megvalósíthatóságáért és belső összhangjáért, valamint a szükséges gazdasági feltételek, a kapcsolódások és a várható gazdasági kihatások reális feltárásáért.

A tervezőmunka egyes szakaszaiban, főként a hosszútávú és ötéves tervek részletes javaslatainak vagy egyes változatainak kialakításában és megvitatásában, széles körben kell alkalmazni a bizottsági munkát. A bizottságok munkájába az illetékes szervek szakértőin kívül célszerű bevonni más szakembereket, tudományos és vállalati dolgozókat is.

A gazdasági szabályozás eszközeire, a szabályozás rendszerében javasolt változtatásokra a funkcionálisan illetékes minisztériumok, főhatóságok és a bank ágazatok között összehangolt javaslatot készítenek. A funkcionálisan illetékes miniszterek felelősek az általuk kidolgozott javaslat céljainak és eszközeinek összhangjáért, a javaslat realitásáért. A gazdasági szabályozók végső összehangolása a népgazdasági tervjavaslat fő céljaival és egymással az Országos Tervhivatal irányítása mellett történik. Az állami költségvetést a pénzügyminiszter, a hitelpolitikai irányelveket a pénzügyminiszter és az Országos Tervhivatal elnöke együttesen terjeszti elő.

A kereskedelmi ágazatok – a piacokkal való szoros kapcsolatok révén – a tervezést sajátos eszközeikkel is segítik. A külkereskedelem sajátos feladata a külföldi piacok és a konjunktúra kutatása, a kereskedelempolitika kialakítása, a nemzetközi gazdasági kapcsolatok fejlesztését szem előtt tartó javaslatok kidolgozása, és ennek megfelelően részt vesz a szabályozók tervezésében. A belkereskedelem sajátos feladata elemezni a belső piac, a lakosság áruellátásának helyzetét, és ezzel összefüggésben részt venni a kereslet és kínálat egyensúlya, az azt befolyásoló tényezők megtervezésében.

Az ágazati és felügyeleti minisztériumok az irányításuk alá tartozó ágazat, illetve vállalatok tekintetében a hosszú- és középtávú tervezés számára a tervezés kialakítandó konkrét rendje és általános módszerei keretében

– egyes témákat vagy tevékenységeket átfogó komplex műszaki-gazdasági koncepciókat;

– fejlesztési javaslatokat;

– (a felügyeleti minisztériumok) az egyedi nagyberuházásokra és célcsoportos beruházásokra javaslatokat készítenek.

A hosszútávú és az ötéves terv kidolgozásában az Országos Tervhivatal messzemenően támaszkodik a műszaki-gazdasági koncepciókra. Kezdeményezi a terv megalapozásához szükséges koncepciók kidolgozását, információkkal, a szükséges népgazdasági kiinduló adatok közlésével segíti a munkát, részt vesz a koncepciók elbírálásában, és a terv összeállításakor számításba veszi azokat.

Az ágazati minisztériumok javaslataikat a piaci és pénzügyi szempontok figyelembevételével az illetékes szervek részvételével több változatban dolgozzák ki.

Az ágazati miniszterek a tervezésben elsősorban ágazataik korszerű és gazdaságos fejlesztéséért, javaslataik műszaki-gazdasági megalapozottságáért és összhangjáért felelősek. Az ötéves tervezést a gazdasági szabályozók alkalmazására vonatkozó javaslatokkal is segítik, ezeket egyidejűleg megküldik az illetékes funkcionális minisztériumnak (főhatóságnak, banknak) és az Országos Tervhivatalnak.

Azokban az ágazatokban, ahol nem a piaci mechanizmusban működő vállalati szervezet a jellemző (pl. szociális és kulturális, kommunális ágazatok), az irányító minisztériumok egyfelől az ágazatra vonatkozó politikai irányelvekből, másfelől a népgazdaság követelményeiből és a gazdasági összefüggésekből kiindulva ágazati javaslatokat készítenek. Számításokat végeznek és bocsátanak az

Országos Tervhivatal és a Pénzügyminisztérium rendelkezésére a fejlesztés gazdasági kihatásairól, illetve gazdasági feltételeiről. Ezen ágak működése és fejlesztése az új mechanizmus körülményei között is alapvetően a költségvetésből kerül finanszírozásra, ezért és a piac korlátozottabb hatása következtében nagyobb a közvetlen utasítások szerepe.

A népgazdasági tervezés folyamán a szövetkezeteket érintő elgondolások kialakításába be kell vonni a szövetkezeti szövetségeket. Az országos szövetségek az irányításuk alá tartozó szövetkezeti szervek tevékenységének egészére vonatkozóan adnak egyrészt funkcionális jellegű, másrészt fejlesztési koncepciókat, amelyeket egyeztetnek az ágazati és funkcionális minisztériumokkal (főhatóságokkal, bankkal) is. A szövetkezetek országos szövetségeinek bevonása a tervezésbe, mindenekelőtt a gazdasági szabályozók kialakításába, figyelemmel kell legyen azokra a sajátosságokra, melyek a szövetkezetek tevékenységét az állami vállalatokétól megkülönböztetik.

A népgazdasági tervezés, főként az ötéves tervezés egyes szakaszaiban az általános elgondolásokat és egyes fejlesztési javaslatokat szükséges megvitatni egyes társadalmi szervekkel (pl. Szakszervezetek Országos Tanácsa, tudományos egyesületek) is.

Az éves tervezés a funkcionális és ágazati gazdaságirányító szervek által kidolgozott elemzésekre és az ebből következő intézkedési javaslatokra támaszkodik. A funkcionális szervek az éves tervezés számára is ágazatok között összehangolt javaslatokat adnak.

13. A területi tervezés a népgazdasági tervezés szerves része, központja az Országos Tervhivatal. Fokozni kell a tanácsok szerepét területük fejlesztési célkitűzéseinek kialakításában és az ágazatok közötti kapcsolatok területi összehangolásában. A regionális tervezés a területi tervezéssel kölcsönhatásban levő, de szervezetileg elkülönült funkció.

14. A fenti irányelvek megvalósítása érdekében az Országos Tervhivatal gondoskodjék a tervezés tudományos alapjainak és információs bázisának rendszeres továbbfejlesztéséről, a tervezés módszereinek megfelelő tökéletesítéséről, a korszerű tudományos tervezési eljárások terjesztéséről, gépi-technikai feltételeinek bővítéséről.

15. Az Országos Tervhivatal a fenti határozatoknak megfelelően, az érintett szervek részvételével dolgozza ki és szabályozza a hosszútávú, az ötéves és éves tervek kidolgozásának részletes menetrendjét, munkamegosztását és metodikáját.

16. A Gazdasági Bizottság felkéri az érdekelt minisztériumok és országos hatáskörű szervek vezetőit, hogy a fenti határozatot a minisztérium, illetve az országos hatáskörű szerv hivatalos lapjában tegyék közzé.

Timár Mátyás s. k.,
a Gazdasági Bizottság elnöke.

Közlemények

A Magyar Tudományos Akadémia főtitkára *minden hétfőn* 13–15 óráig – bármilyen természetű ügyben – fogadóórát tart. A Magyar Tudományos Akadémia tagjainak más időpontokban is rendelkezésére áll.

Elnökségi Titkárság

Index: 25.105

AKADÉMIAI KÖZLÖNY, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja. Megjelenik rendszerint havonta kétszer. — A szerkesztésért felelős: a Magyar Tudományos Akadémia Elnökségi Titkárságának vezetője.

Kiadja: az Akadémiai Kiadó, Budapest V., Alkotmány u. 21. — Felelős: Bernát György, az Akadémiai Kiadó igazgatója — 800 példány

A kiadvány előfizethető a POSTA KÖZPONTI HÍRLAPIRODÁNÁL, Budapest V., József nádor tér 1. és *bármely postahivatalban.* Csekkszámlaszám egyéni: 61 257, közületi: 61 066, MNB egyszámlaszám: 8.
Előfizethető és példányonként megvásárolható az AKADÉMIAI KIADÓ-nál, Budapest V., Alkotmány u. 21. telefon 111-010. Csekkbefizetési számla: 05 915,111-46, MNB egyszámlaszám: 46; az AKADÉMIAI KÖNYVESBOLTBAN: Budapest V., Váci u. 22., telefon: 185-612.
Előfizetési díj egy évre: 48,— Ft.

67.63998 Akadémiai Nyomda, Budapest — Felelős vezető: Bernát György

XVI. (1967.) ÉVFOLYAM 12. SZÁM

Akadémiai Közlöny

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:
A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
HIVATALA

BUDAPEST, 1967. JÚLIUS 11.

TARTALOM

Törvények, rendeletek, határozatok	16/1967. (VI. 18.) Korm. rendelet	A Pénzügyminisztérium Bevételi Főigazgatóságának felállításáról	97
A Gazdasági Bizottság határozatai	26/1967. (VI. 24.) G B határozat	A műszaki-gazdasági koncepciókról	98
Miniszteri rendeletek	4/1967. (VI. 8.) Mü M	A dolgozók egészsége vagy testi épsége sérelméből eredő károk megtérítéséről szóló 2/1964. (IV. 3.) Mü. M számú rendelet módosításáról	99
	1/1967. (VI. 18.) M M	A muzeális értékű könyvek, zeneművek, térképek és egyéb nyomtatványok, valamint kéziratok bejelentéséről	102
Közlemények	25.227/1967.	A Magyar Tudományos Akadémia Matematikai és Fizikai Tudományok Osztályának pályázati hirdetménye	104
	TMB 145–171/1967.	A Tudományos Minősítő Bizottság pályázati felhívása az 1968. évi belföldi és külföldi aspirantúrára.	104
		A Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának fogadóórájáról	105

Jogszabályok

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány 16/1967. (VI. 18.) számú

rendelete

a Pénzügyminisztérium Bevételi Főigazgatóságának felállításáról

1. §

(1) A Központi Adóhivatal megszüntetésével egyidejűleg főigazgatóságot kell szervezni „Pénzügyminisztérium Bevételi Főigazgatósága" (a továbbiakban: Főigazgatóság) elnevezéssel.

(2) A Főigazgatóság irányítása és felügyelete alatt területi igazgatóságok működnek.

2. §

A Főigazgatóság és a területi igazgatóságok a miniszterek és az országos hatáskörű szervek vezetőinek felügyelete alatt álló állami vállalatokat adóztató hatóságok. Feladatuk ezen felül a vállalatok és az állami költségvetés közötti elszámolások lebonyolítása, illetve annak irányítása és az említett vállalatok pénzügyi revíziója.

3. §

(1) A Főigazgatóság a pénzügyminiszter közvetlen irányítása és felügyelete alatt áll. A Főigazgatóság vezetőjét és helyettesét a pénzügyminiszter nevezi ki.

(2) A Főigazgatóság és a területi igazgatóságok a Pénzügyminisztérium költségvetési fejezeten belül önálló költségvetési címként működnek.

4. §

(1) Ez a rendelet kihirdetése napján lép hatályba, az 1. §-ban megjelölt új szervek működésüket 1967. július hó 1. napjával kezdik meg. Ezzel egyidejűleg a 4186/1949. (VIII. 6.) számú kormányrendelet hatályát veszti.

(2) A Főigazgatóság és a területi igazgatóságok szervezetére, feladataira és működésére vonatkozó szabályokat a pénzügyminiszter állapítja meg.

Timár Mátyás s. k.,
a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány elnökhelyettese.

A Gazdasági Bizottság határozatai

A Gazdasági Bizottság 26/1967. (VI. 24.) G B számú

határozata

a műszaki-gazdasági koncepciókról

A Gazdasági Bizottság a műszaki-gazdasági koncepciók készítésének rendszeréről és azoknak a különböző időtartamú népgazdasági tervekben való érvényesítéséről az alábbiakat határozza:

1. *a)* A hosszútávú népgazdasági tervet, de a középtávú terveket is, a lényeges kérdéseket feldolgozó műszaki-gazdasági koncepciók ismeretében, azokra alapozva kell elkészíteni. A műszaki gazdasági koncepciók sokoldalú elemzések alapján kialakított és értékelt tanulmányok a műszaki fejlődés lehetőségeiről, hazánk viszonyai közt követhető irányairól és a kapcsolatos teendőkről, különösen olyan fontos területeken, ahol a fejlesztés ciklusa hosszú és nagy befektetéseket igényel.

A műszaki színvonal emelését célzó feladatok kitűzésénél figyelembe kell venni a tudomány várható fejlődését, valamint azt, hogy a fejlődés eredményeképpen megváltozik a műszaki tudományok egymáshoz viszonyított súlya és a gazdaságra gyakorolt hatása. A népgazdasági tervek műszaki tartalmának helyessége egyik lényeges előfeltétele a tervek tudományos megalapozottságának.

b) A műszaki-gazdasági fejlesztés fő irányvonalainak kitűzéséhez különböző szinteken kidolgozott és összehangolt műszaki fejlesztési koncepció-, illetve tanulmányhálózatra van szükség, amelyet a céltól, a tartalomtól és a döntés szintjétől függően különféle szerveknek kell kidolgozniuk.

A műszaki-gazdasági koncepcióknak általában döntéselőkészítő szerepük van. A maguk területén feltárva a jelenlegi helyzetet főként kvalitatív megfontolásaik eredményeként vonnak le következtetéseket, amelyeket számítási anyagokkal igazolnak. Kiemelik az új műszaki-gazdasági elemeket, és értékelik a műszaki irányzatok előnyeit és hátrányait.

A műszaki-gazdasági koncepcióknak a kívánatosnak tartott változást számszerűen is fel kell vázolniuk, főként sávszerűen, számérték határok közt, de a megállapítások pontosabb kvantifikálása nagyobbrészt a konkrét tervezés feladata.

Minthogy a tervezés során több olyan tényezőt is figyelembe kell venni, amelyek egy-egy koncepció készítésekor nem mérlegelhetők, a koncepcióknak szükségszerűen különféle irányzatokat, kombinációkat, nagyságrendeket tartalmazó variánsokat kell felvetniük.

c) A hosszútávú tervezés munkájához főként olyan koncepciók kidolgozása szükséges, amelyek a népgazdaság egészét vagy nagy részét érintik és a belső összefüggések feltárásával jelölik ki az ágazati arányokat, fejlesztési irányokat stb.

A hosszútávú tervezés megalapozásához és a középtávú tervezéshez ágazati jellegű koncepciók is szükségesek.

A tervezést segítik a nagyobb vállalatok, trösztök, egyesülések, intézetek stb. saját műszaki fejlesztési elgondolásai.

A különféle szervek által kimunkált koncepciók megismertetése lehetővé teszi a népgazdasági, az ágazati, a nagyobb vállalati szempontok kölcsönös figyelembe vételét.

d) A népgazdasági jelentőségű és több ágazatot érintő műszaki fejlesztési problémák megoldására tudományosan megalapozott, a legkorszerűbb technikai és a gazdaságosság követelményeit kielégítő irányelvek, koncepciók kidolgozása az OMFB alapvető feladata. E koncepcióknak a hosszútávú tervezéshez kell elsősorban adatokat adniuk.

Az OMFB a műszaki fejlesztési koncepciók és tanulmányok készítésével:

– a Kormány (Gazdasági Bizottság) műszaki tanácsadó szerveként közreműködik a gazdaságpolitikai döntések megalapozásában;

– a Kormány tanácsadó szerveként javaslatokat tesz a műszaki fejlesztés általános funkciói ellátásának kialakítására;

– a népgazdasági tervezés folyamatában döntéselőkészítő szervként közreműködik a tervek műszaki-gazdasági megalapozásában.

Az ágazati minisztériumok és szervek ágazatuk fejlesztésére műszaki-gazdasági koncepciókat dolgoznak ki. Ezekben az OMFB által készített koncepciókra, elemzésekre stb. is támaszkodnak.

A vállalatok, trösztök, intézetek stb. saját fejlesztésükre kidolgozott, általában közép- és rövidtávú fejlesztési elgondolásokkal saját belső terveiket alapozzák meg. Ezekben kifejeződik a vállalatok érdeke is.

e) A műszaki-gazdasági kocepciókat a tervezés szintézisében kell egyeztetni, amelynek során érvényesülnie kell a kölcsönös bírálatnak, véleménycserének, szükség esetén az ismétléses feldolgozásnak.

Az OMFB és az ágazatok közötti munkakapcsolatokat, együttműködéseket egy vagy több évre terjedően – a témák megjelölésével – célszerű külön is rögzíteni.

f) A tanulmányok, koncepciók időszerűsége a társadalom gazdasági, műszaki fejlődésének mindenkori ütemétől függ, tehát kidolgozásukra általában nem lehet előre megszabott időszakosságot előírni. Egyes esetekben fel kell azonban készülni

arra, hogy fontosabb koncepciók konkrét középtávú tervidőszakokra megfelelő készültségi fokon rendelkezésre álljanak.

A hosszútávú elképzelések végrehajtásának nagy időtartama miatt aktuális külső vagy belső hatásokra időszakonként szükségessé válhat azok felülvizsgálata.

g) A népgazdasági tervezés új rendje megkívánja, hogy a koncepciókban a műszaki elgondolásokat, a gazdasági tényezőket és más kapcsolódó hatásokat együttesen kell mérlegelni. Vizsgálni kell továbbá, hogy a koncepció megvalósulásához különösen, ha azokat az állami költségvetés terhére kell végrehajtani, a vállalatokra ható piaci feltételek, illetve a közgazdasági szabályozás eszközei elegendők-e, vagy milyen módosításuk szükséges.

A hazai adottságaink között a felsőszintű, átfogó elképzelések kidolgozására célszerű a jövőben is külső, nem főfoglalkozású szakemberek és tudományos kutatóintézetek stb. közreműködésére támaszkodni.

2. *a)* Az OMFB feladatkörét az ipar, az építőipar, a közlekedés, a mezőgazdaság ipari (műszaki) vonatkozású kérdésein túl ki kell terjeszteni a népgazdaság egyéb területeinek (pl. szolgáltatások, kereskedelem, idegenforgalom, egészségügy) műszaki kérdéseire.

Felelős: az OMFB elnöke.

b) A műszaki-gazdasági koncepciók tekintetében pontosabban kell körvonalazni az OMFB, az ágazati (szakirányító) miniszterek és a vállalatok fő munkaterületeit annak érdekében, hogy a különböző szervek által közreadott és különböző szintű döntéseket megalapozó műszaki-gazdasági koncepciók hálózata a népgazdasági tervezés egész folyamatát segítse elő.

A fő munkaterületeket az Országos Tervhivatal elnöke és az OMFB elnöke az érdekelt miniszterekkel együtt állapítsa meg.

Felelős: az Országos Tervhivatal elnöke, az OMFB elnöke.

c) Az OMFB az érdekelt szervek bevonásával kidolgozott műszaki fejlesztési irányelveket adja át az Országos Tervhivatalnak, illetve az illetékes szakminisztériumoknak. Amennyiben az Országos Tervhivatal a tervek előkészítése során e koncepciókat figyelmen kívül hagyná, ezt a Kormány elé kerülő tervjavaslatban indokolni kell.

Azokat a nem ágazati jellegű műszaki-gazdasági koncepciókat, amelyek elemzéseket tartalmaznak, irányzatokat fejtenek ki, az OMFB az Országos Tervhivatalnak és az érdekelt szerveknek tájékoztatással, illetve ajánlásként küldje meg.

Felelős: az OMFB elnöke.

d) A műszaki fejlesztési irányelvek és intézkedések különböző szervek által történő érvényesítésének ellenőrzésére az Országos Tervhivatal elnöke és az OMFB elnöke dolgozzon ki megfelelő eljárást, és azt hozza az érdekeltek tudomására.

Felelős: az Országos Tervhivatal elnöke, az OMFB elnöke.

e) Az OMFB elnöke és az Országos Tervhivatal elnöke a népgazdasági tervezés megalapozását célzó műszaki-gazdasági koncepciókkal szemben támasztott kívánalmakra (vizsgálódási módszerek, szerkezet, tartalom, forma stb.) az érdekeltek bevonásával általános vagy esetenkénti irányelveket állapítson meg.

Felelős: az OMFB elnöke, az Országos Tervhivatal elnöke.

f) Az OMFB elnöke a kidolgozandó, valamint a legfontosabb elkészült és folyamatban levő műszaki fejlesztési koncepciókról a középtávú terv előkészítésének megfelelő időszakokban adjon összefoglaló jelentést a Gazdasági Bizottságnak.

Felelős: az OMFB elnöke.

3. A Gazdasági Bizottság felkéri az érdekelt minisztériumok és országos hatáskörű szervek vezetőit, hogy a fenti határozatot a minisztérium, illetve az országos hatáskörű szerv hivatalos lapjában tegyék közzé.

Timár Mátyás s. k.,
a Gazdasági Bizottság elnöke.

Miniszteri rendeletek

A munkaügyi miniszter 4/1967. (VI. 8.) Mü M számú

rendelete

a dolgozók egészsége vagy testi épsége sérelméből eredő károk megtérítéséről szóló 2/1964. (IV. 3.) Mü M számú rendelet módosításáról*

Az Mt. V. 195. §-ában kapott felhatalmazás alapján az igazságügyminiszterrel és a Szakszervezetek Országos Tanácsával egyetértésben az alábbiakat rendelem:

I.

1. § (1) *A munkavégzéssel együtt járó – a 67/1958. (XII. 24.) számú kormányrendelet II. számú mellékletében meghatározott – foglalkozási megbetegedésért a vállalat kártérítéssel nem tartozik, ha bizonyítja, hogy annak bekövetkezése működési körén belül is elháríthatatlan volt.*

(2) *Ha az (1) bekezdésben foglaltak alkalmazása során a megbetegedés keletkezésével, kifejlődésével, illetőleg elháríthatóságával összefüggő egészségügyi kérdésben kell dönteni, a vállalatnak, illetőleg – ha munkaügyi vitára kerül sor – a vitát elintéző szervnek döntés előtt az Egészségügyi Minisztérium által kijelölt egészségügyi szervet kell megkeresnie [29/1964. (XI. 23.) számú kormányrendelet 1. § (3) bekezdés a) pont] és egyidejűleg rendelkezésre kell bocsátania az ügyre vonatkozó iratokat.*

* A rendeletet egységes szerkezetben közöljük a 2/1964. (IV. 3.) M. M. számú rendelet szövegével. A 4/1967. (VI. 8.) Mü. M. sz. rendelet szövegét *dőltbetűs*, a 2/1964. (IV. 3.) Mü. M. számú rendelet szövegét állóbetűs szedéssel közöljük.

1/A. § *A baleseten és a foglalkozási megbetegedésen kívül egyéb megbetegedésért a vállalatot kártérítési kötelezettség terheli.*

1/B. § *Az Mt. 123/A. §-ának (1) bekezdése alkalmazása szempontjából vállalati szállítóeszközként nem vehető figyelembe az a közlekedési eszköz (pl. kerékpár, motorkerékpár), amelyet a vállalat a dolgozó rendelkezésére bocsátott.*

1/C. § *Ha a sérelem az Mt. V. 34. §-a alapján ideiglenesen más vállalathoz átengedett dolgozót ér, a dolgozót alkalmazó vállalat ezért ugyanúgy felel, mintha az nála következett volna be.*

1/D. § *A vállalatoknak az Mt. 123/A. §-a szerint fennálló felelőssége kiterjed a szakmunkás tanulóként a gyakorlati képzés során vagy szakmai gyakorlatra kötelezés alapján (Mt. 132. §) nála foglalkoztatott, vele munkaviszonyban nem álló személyekre is.*

1/E. § *(1) Az 1–1/C. §-okban foglaltak nem érintik a balesetek üzemi balesetté minősítésére vonatkozó más (társadalmobiztosítási, balesetkivizsgálási stb.) szabályok rendelkezéseit, a társadalombiztosításnak a foglalkozási betegségről szóló szabályait, illetőleg az ezek alapján járó szolgáltatásokat.*

(2) Ha a vállalat felelőssége az Mt. 123/A. §-ában, illetőleg az 1–1/D. §-okban foglaltak szerint nem áll fenn, de vállalaton kívüli személy vagy szerv felelőssége megállapítható, a dolgozó kárigényét velük szemben érvényesítheti a Polgári Törvénykönyv szabályai szerint.

1/F. § A dolgozó életének, testi épségének vagy egészségének a munkaviszony keretében történt megsértése (a továbbiakban: sérelem) esetén a vállalat a dolgozó – halála esetén hozzátartozói – teljes vagyoni kárát, így a sérelem folytán elmaradt jövedelmet, a dolgokban keletkezett károkat, valamint a sérelemmel kapcsolatos költségeket és kiadásokat a 2–12 §-ok szabályai szerint köteles megtéríteni.

II.

Elmaradt jövedelem

2. § (1) Elmaradt jövedelemként azt a kárt kell megtéríteni, amely a dolgozót azáltal éri, hogy a sérelemből származó munkaképtelensége, illetőleg munkaképességcsökkenése miatt elesik keresetétől, illetőleg a sérelem előtti keresetét nem éri el. Meg kell téríteni továbbá azt az összeget is, melynek elvesztését a dolgozó a sérelemtől eredő jelentős testi fogyatkozása ellenére rendkívüli munka teljesítményel hárította el.

(2) A munkaviszony körében elmaradt jövedelemként meg kell téríteni – mind a természetben, mind a pénzben megállapított – elmaradt munkabért, továbbá azoknak az egyéb rendszeres szolgáltatásoknak (pl. egyenruha, nem bér jellegű természetbeni juttatások) a pénzbeni értékét, amelyre a dolgozó a munkaviszony alapján a munkabéren felül jogosult, ha azokat a sérelem bekövetkezését megelőzően rendszeresen igénybe is vette. Nem kell megtéríteni azoknak a szolgáltatásoknak az értékét, amelyek rendeltetésük szerint csak a munkavégzés esetére járnak (pl. a védőétel, ital, munkaruha, védőruha értékét).

(3) A munkaviszonyon kívül elmaradt jövedelemként a sérelem folytán elmaradt egyéb rendszeres keresetet kell megtéríteni. Az elmaradt kereset megállapításánál nem vehető figyelembe a költségtérítés címén kapott összeg.

3. § (1) Az elmaradt munkabér [2. § (2) bekezdés] összegének megállapításánál a béralapból kapott minden juttatás, továbbá a nyereségrészesedés figyelembevételével számított átlagkeresetet kell alapul venni. Az átlagkereset számításánál az Mt. V. 140. § (1) és (3) bekezdésében meghatározott időtartamokat kell alapul venni.

(2) Ha az átlagkereset számítása szempontjából figyelembe jövő idő tartama alatt a dolgozó munkabérében változtatásra került sor, az időbérben részesülő dolgozók átlagkeresetének kiszámításánál a kiszámítás idején érvényes alapbért kell figyelembe venni. A teljesítményben foglalkoztatott dolgozók tekintetében amennyiben az egy éven, illetőleg a vállalatnál töltött időn belül általános béremelés volt, az átlagkeresetet csak a bérrendezés időpontjától kell számítani.

(3) A munkabérveszteség megállapításánál figyelembe kell venni azt a jövőbeli változást is, amelynek meghatározott időpontban való bekövetkezésével már előre teljes bizonyossággal számolni lehet.

(4) Ha a dolgozó egy hónapnál rövidebb időt töltött a vállalatnál, az átlagkereset kiszámításánál a vele azonos munkakörű, szakképzettségű és gyakorlatú, ha pedig ilyen nincs, a hasonló munkakörű, szakképzettségű és gyakorlatú dolgozó átlagkeresetét kell alapul venni.

(5) Az (1)–(2) bekezdés szerinti átlagkereset kiszámításánál figyelmen kívül kell hagyni mindazokat az időket, amelyekre a dolgozó nem kapott munkabért (pl. a betegség vagy katonai szolgálat folytán távol töltött időt).

4. § A természetbeni juttatások értékének kiszámításánál a kártérítés megállapításának időpontjában érvényes fogyasztói árat kell figyelembe venni.

Dologi kár

5. § (1) A dolgozónak mindazt a kárát meg kell téríteni, ami a sérelem folytán ruházatban, használati tárgyaiban vagy a nála levő egyéb dolgaiban keletkezett.

(2) A dologi kár összegének kiszámításánál a kártérítés megállapításának időpontjában érvényes fogyasztói árat kell figyelembe venni, kivéve, ha a dolgozó – a vállalatnál biztosított kedvezményes beszerzés folytán – a dolgot alacsonyabb áron szerzheti be.

(3) A kártérítés összegét az avulás figyelembevételével kell megállapítani.

(4) Ha a dologban okozott kár az érték csökkenése nélkül kijavítható, kártérítésként a javítási költséget kell megállapítani.

Költségek és kiadások

6. § A vállalat a dolgozó olyan költségeit és kiadásait köteles megtéríteni, amelyek a sérelem következményeinek elhárításához szükségesek (feljavított élelmezési költség, az otthoni ápolással járó többletköltségek, szállítási költségek stb.); meg kell téríteni továbbá a sérelemmel kapcsolatos egyéb indokolt költségeit és kiadásait (pl. a vele közös háztartásban élők indokolt beteglátogatási költségét).

A hozzátartozók kára

7. § (1) A dolgozó halála esetén a vállalat a hozzátartozóknak az elvesztett tartás erejéig köteles kártérítést fizetni és a sérelem folytán felmerült indokolt költségeiket és kiadásaikat (pl. a temetkezési költséget) megtéríteni.

(2) A hozzátartozók kártérítést csak reáutaltságuk mértékének megfelelően igényelhetnek.

Járadék megállapítása

8. §. (1) Ha a jövedelemkiesés, illetőleg a költség vagy kiadás tartós jellegű, általában havi járadékot kell megállapítani.

(2) *Járadékot hat hónapnál régebbi időre visszamenőleg csak akkor lehet érvényesíteni, ha a jogosultat a követelés érvényesítésében mulasztás nem terheli.*

A körülmények megváltozása

9. §. (1) Ha a kártérítés megállapítása után változás következik be a lényeges körülményekben, így különösen a balesetet szenvedett dolgozó egészségi állapotában, szakképzettségében, az általa betöltött munkakörben vagy — bérrendezés folytán — a hasonló munkakörben dolgozók munkabérében, illetőleg a 33/1963. (XII. 3.) Korm. számú rendelet alapján a dolgozó foglalkoztatásában, mind a károsult, mind pedig a vállalat kérheti a megállapított kártérítés módosítását. A szakképzettség megszerzése vagy magasabb szakképzettség elnyerése eredményeként jelentkező jövedelemnövekedést azonban a képzettség megszerzését követő egy év elteltéig figyelmen kívül kell hagyni.

(2) A fiatalkorú részére megállapított kártérítés összegét a 18. életévének betöltésekor, illetőleg a szakképzettség elnyerése érdekében végzett tanulmányai befejezését követő egy év elteltekor felül kell vizsgálni, és az ezt követő időre a részére járó kártérítést a munkaképességében, illetőleg képzettségében bekövetkezett változásnak megfelelően kell megállapítani. E felülvizsgálat nem zárja ki a megállapított kártérítésnek az (1) bekezdés szerint egyéb esetekben szükséges módosítását.

Általános kártérítés

10. §. Ha a vagyoni kár mértékét pontosan nem lehet kiszámítani, a vállalatot olyan összegű általános kártérítés megfizetésére lehet kötelezni, amely a károsult teljes anyagi kárpótlására alkalmas.

A kártérítést csökkentő tényezők

11. § (1) A kártérítés összegének kiszámításánál le kell vonni azt az összeget,

a) amelyet a dolgozó vagy hozzátartozója a bekövetkezett sérelemre tekintettel társadalombiztosítási szolgáltatásként, vagy pedig — az élet-, baleset- és nyugdíjbiztosítás kivételével — biztosítás alapján kap;

b) amelyet a dolgozó a 33/1963. (XII. 3.) Korm. számú rendelet alapján járó juttatásként kapott;

c) amelyet a dolgozó a sérelmet követően megmaradt munkaereje hasznosításával megkeres, vagy az adott helyzetben elvárhatóan megkereshetett volna, kivéve a rendkívüli munkateljesítménnyel elért keresetet;

d) amelyhez a dolgozó vagy hozzátartozója a sérelemmel kapcsolatban megrongálódott dolog hasznosításával hozzájutott (pl. a nemesfémből készült óra eltörése esetén a fém értékesítésével nyert összeg);

e) amelyhez a dolgozó a károsodás folytán megtakarított kiadások eredményeként jutott hozzá.

(2) Az (1) bekezdés a) pontjának alkalmazása szempontjából a kártérítés összegéből le kell vonni azt az összeget is, amelyet a dolgozó a vállalat által javára kötött élet- vagy balesetbiztosítási szerződés alapján kap.

A kár megtérítése

12. § (1) A vállalat — ha a sérelemért felelős — a dolgozó bejelentése alapján köteles a kárt megtéríteni. A vállalat köteles a bejelentés megtételére a dolgozó figyelmét felhívni, éspedig a *sérelem* bekövetkezését, illetőleg munkaképtelenné válás esetén legkésőbb a felgyógyulást, a körülményekben bekövetkezett lényeges változás esetén pedig legkésőbb a változást követő 30 napon belül.

(2) A sérelem miatti kárigény érvényesítésére a vállalat az 1. számú melléklet szerint minden olyan esetben köteles a dolgozó figyelmét felhívni, amikor a sérelem

a) az üzemi balesetek bejelentéséről és nyilvántartásáról szóló 2/1962 (III. 10) Mü. M. számú rendelet 1. §-a értelmében üzemi balesetnek minősül, valamint akkor is, ha a sérelem a munkába menet vagy onnan jövet érte a dolgozót, amennyiben arra — az 1/B. §-ban említett eseten kívül — a vállalat szállítóeszközén történt utazás során került sor,

b) a dolgozók társadalombiztosítási nyugdíjáról szóló 1958. évi 40. számú törvényerejű rendelet végrehajtására kiadott 67/1958. (XII. 24.) számú kormányrendelet II. számú mellékletében meghatározott foglalkozási megbetegedésnek minősül. A felhíváshoz igénybejelentést szolgáló nyomtatványt is csatolni kell a 2. számú melléklet szerint.

(3) A dolgozó bejelentése alapján a vállalatnak 30 napon belül kell a kártérítést a dolgozó részére kifizetnie, illetőleg ha az igénnyel vagy annak mértékével nem ért egyet, erről e határidőn belül köte-

les a dolgozót értesíteni. Ez utóbbi esetben, valamint, ha a vállalat 30 napos határidőn belül intézkedést nem tett, a dolgozó a Munka Törvénykönyve XVII. fejezetében foglalt szabályok szerint panaszt terjeszthet elő.

(4) A hozzátartozók kártérítési igénye esetén az (1)–(2) bekezdésben foglaltakat azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a vállalat a dolgozó halálát követően haladéktalanul köteles a hozzátartozók figyelmét a bejelentés megtételére felhívni.

III.

A magánmunkáltató felelőssége

13. § Az Mt. 123/A. rendelkezéseit, valamint e rendelet szabályait a háztartás körében foglalkoztatott dolgozót ért sérelemért való felelősségre azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a magánmunkáltató abban az esetben mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a sérelem bekövetkeztében vétkesség nem terheli.

IV.

Hatálybaléptető és átmeneti rendelkezések

14. § Ez a rendelet kihirdetése napján lép hatályba.

(2) Az 1963. évi 34. számú törvényerejű rendelet, valamint e rendelet rendelkezéseit az 1961. évi április hó 1. napja után bekövetkezett sérelmekre is alkalmazni kell, kivéve azokat, amelyekben a bíróság már jogerős határozatot hozott.

A 4/1967. (VI. 8.) Mü. M. számú rendelet kihirdetése napján lép hatályba, rendelkezéseit a folyamatban levő ügyek elbírálása során is alkalmazni kell.*

Veres József s. k.,
munkaügyi miniszter.

1. sz. melléklet a 4/1967. (VI. 8.) Mü. M. számú rendelethez

..... Vállalat
Címzés: ..... (név)
..... (beosztás)

Felhívás
kárigény bejelentésére**

A 2/1964 (IV. 3.) Mü. M. számú rendelet 12. §-ának (2) bekezdésében foglalt rendelkezés alapján felhívom, hogy az .....év .....hó ....napján bekövetkezett baleset, illetőleg az elszenvedett foglalkozási betegség*** miatti esetleges kárigényét a vállalat ..... osztályán mielőbb jelentse be. A kárigény elismeréséről, illetőleg a kártérítés összegéről a bejelentés kézhezvétele után döntök. Felhívom figyelmét továbbá arra, hogy a rendelkezések értelmében három év eltelte a kárigény érvényesítésének lehetőségét kizárja, illetőleg járadékot hat hónapnál régebbi időre visszamenően csak akkor lehet érvényesíteni, ha a jogosultat a kártérítés késedelmes érvényesítésében mulasztás nem terheli.

....., 19.....évi.....hó .....nap
Iktatószám: .....

.....
(kitöltő aláírása)

P. H.

* 1967. évi június hó 8-án.
** A felhívás hátlapján a dolgozó tájékoztatására közölni kell a 2/1964. (IV. 3.) Mü. M. számú rendelet 2., 5. és 6. §-ának szövegét.
*** Megfelelő szó aláhúzandó.

2. sz. melléklet a 4/1967. (VI. 8.) Mü. M. számú rendelethez

Címzés:
..... Vállalat
..... Osztályának

Kárigény bejelentés

Az 19.....évi.....hó .....napján kelt felhívásuk alapján a vállalatnál elszenvedett baleseteim (foglalkozási megbetegedésem) miatt az alábbi károk megtérítését kérem:

a) Elmaradt jövedelemként (elmaradt munkabér-egyéb jövedelem) ..... Ft

b) Dologi kárként (ruházat, felszerelési tárgy, egyéb dologi kár) ..... Ft

c) Költségként, kiadásként (ápolási költség stb.) ..... Ft.

Összesen: ..... Ft.

Kelt .....

.....
(a dolgozó aláírása)

A művelődésügyi miniszter 1/1967. (VI. 18.) M M számú

rendelete

a muzeális értékű könyvek, zeneművek, térképek és egyéb nyomtatványok, valamint kéziratok bejelentéséről

A muzeális emlékek védelméről szóló 1963. évi 9. számú törvényerejű rendelet (a továbbiakban: Tvr.) 21. §-ának (2) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendelem:

1. §

(1) Minden állampolgár, akinek tulajdonában vagy birtokában a Tvr. védelme alatt álló muzeális értékű könyv, könyvgyűjtemény, illetőleg zenemű, térkép, egyéb nyomtatvány vagy kézirat (a továbbiakban együttesen: könyv) van, köteles azt az e rendeletben szabályozott módon 1967. december 31. napjáig bejelenteni.

(2) Nem kell bejelentést tenni azokról a muzeális értékű könyvekről, amelyeket az 1949. évi 13. számú, illetve az 1963. évi 9. számú törvényerejű rendelet alapján már bejelentettek.

(3) Az előző bekezdésekben szabályozott általános bejelentési kötelezettségtől függetlenül az, akinek a tulajdonába (birtokába) 1967. december 31. után olyan muzeális értékű könyv jut, amelynek bejelentése még nem történt meg, köteles azt a szerzéstől (birtokbavételtől) számított 30 nap alatt bejelenteni. Ez a rendelkezés az állami kereskedelmi szervek által értékesítés céljából átvett muzeális értékű könyvekre is vonatkozik.

2. §

(1) Az 1. §. alkalmazásában muzeális értékű könyvnek kell tekinteni a tudományos vagy művészeti szempontból, illetőleg a gazdasági, társadalmi vagy kulturális fejlődés szempontjából kiemelkedő jelentőségű könyveket.

(2) Az egyéb nyomtatványok körébe tartoznak a folyóiratok, hírlapok, röpiratok, plakátok, valamint metszetek és egyéb nyomdai sokszorosítványok. A nyomtatványokkal egy tekintet alá esnek a nem nyomdai úton, terjesztés céljára készített szöveg- és hangrögzítések, valamint sokszorosítványok (gépirat, fénymásolat, hanglemez, hangszalag stb.)

(3) Kéziratnak kell tekinteni a géppel írott, kéziratjellegű szövegeket is, továbbá azokat a nyomtatott műveket, amelyekben jelentős kéziratos részek, illetőleg terjedelmes vagy tartalmilag értékes kézírásos bejegyzések, kiegészítések találhatók.

(4) Nem tartoznak az 1. § hatálya alá azok a kéziratok, amelyek a levéltárakról szóló 1950. évi 29. számú törvényerejű rendelet védelme alatt állnak.

3. §

Az 1. §-ban meghatározott bejelentési kötelezettség kiterjed különösen:

a) a középkori kódexekre és nyelvemlékekre, valamint minden egyéb – nem levéltári jellegű – középkori kéziratra;

b) az 1600 előtt megjelent valamennyi könyvre;

c) az 1711 előtt Magyarországon megjelent könyvekre;

d) az 1800 előtt külföldön megjelent magyar nyelvű vagy magyar szerzőtől származó, vagy egyébként magyar vonatkozású könyvekre;

e) a megjelenés időpontjától függetlenül az unikumokra és egyéb könyvritkaságokra, továbbá a művészi értékű kötésükre, előállításuk körülményeire vagy tulajdonosaikra tekintettel muzeális értékűnek minősülő könyvekre;

f) az a)—e) pontok alá nem tartozó, de történeti (különösen történettudományi, irodalom-, művészettudományi vagy nyomdásztörténeti) szempontból jelentős könyvekre;

g) a munkásmozgalom története szempontjából jelentős könyvekre;

h) olyan – nem levéltári jellegű – kéziratokra, amelyek régiségüknél vagy írójuk kimagasló jelentőségénél fogva, illetve a kézirat kiállítása (írásanyaga, írásformája, illusztrációi, könyvdíszei, kötése) miatt vagy keletkezésük körülményeire, illetőleg a tulajdonosaikra tekintettel muzeális értékűek.

4. §

(1) Muzeális értékű könyvgyűjteményen a muzeális értékű könyveknek valamely egységes szempont alapján folytatott gyűjtés útján létrejött, egy helyen őrzött és kezelt csoportját kell érteni.

(2) A Tvr. rendelkezéseinek alkalmazása szempontjából a muzeális értékű könyvgyűjteményekkel egy tekintet alá esnek mindazok az egységes tudományos szempontok szerint gyűjtött és rendezett egyéb olyan könyvgyűjtemények is – bár a gyűjteményt alkotó darabok önmagukban nem muzeális értékűek –, amelyeknek egységes egészként való fenntartását és megőrzését a gyűjtemény tudományos értéke indokolja.

5. §

(1) Az 1. §-ban meghatározott bejelentést a könyv tulajdonosa vagy – ha a könyv nem az ő birtokában van – a birtokosa köteles megtenni.

(2) A muzeális értékű könyvgyűjteményeket a 2/1965. (I. 8.) M M számú rendelet 1. számú mellékletében, az egyedi muzeális értékű könyveket pedig annak 2. számú mellékletében közölt adatszolgáltatási lapon kell bejelenteni. Az adatszolgáltatási lapok az Országos Széchenyi Könyvtárnál és a múzeumoknál szerezhetők be.

(3) A bejelentésben az adatszolgáltatási lap valamennyi kérdésére válaszolni kell.

(4) A bejentést az Országos Széchenyi Könyvtárnak mint illetékes országos múzeumnak kell megküldeni.

6. §

A muzeális értékű könyvek bejelentésével, védetté nyilvánításával, ellenőrzésével és kezelésével kapcsolatos egyéb kérdésekben a 2/1965. (I. 8.) M M számú rendelet szerint kell eljárni.

7. §

Ez a rendelet kihirdetése napján lép hatályba.

Molnár János s. k.,
művelődésügyi miniszterhelyettes.

Közlemények

25.227/67.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY

A Magyar Tudományos Akadémia Matematikai és Fizikai Tudományok Osztálya pályázatot hirdet a Magyar Tudományos Akadémia Atommag Kutató Intézete (Debrecen, Bem-tér 18/c.) intézeti igazgatóhelyettesi állásnak betöltésére.

Az állás betöltéséhez a következő szakmai követelmények teljesítése szükséges:

legalább tízéves egyetemi diploma utáni gyakorlat kísérleti atommag kutatásban; tudományos fokozat; nemzetközi elismerést nyert tudományos munkásság az alacsony energiájú magfizikai kutatás területén; modern idegen nyelvismeret és az igazgatóhelyettesi teendők ellátásához szükséges mértékű vezetési, valamint adminisztratív gyakorlat.

A kinevezendő igazgatóhelyettes munkakörét, illetőleg hatáskörét az Intézet szervezeti szabályzata tartalmazza.

A pályázathoz csatolni kell:

1. egyetemi végzettséget igazoló oklevelet,
2. tudományos fokozatot igazoló okiratot,
3. a pályázó eddigi működésének leírását,
4. a pályázó tudományos munkáinak felsorolását,
5. önéletrajzot.

A pályázatokat a Magyar Tudományos Akadémia Matematikai és Fizikai Tudományok Osztályához címezve, a Magyar Tudományos Atommag Kutató Intézete igazgatójához kell benyújtani 1967. év július 31-ig. A besorolási illetmény tekintetében a 127/1960. (18.) Mü. M. számú utasításában foglaltak az irányadók.

Budapest, 1967. június 16.

Budó Ágoston s. k.,
akadémikus
osztálytitkár

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

az 1968. évi belföldi és külföldi aspiranturára

A Tudományos Minősítő Bizottság pályázatot hirdet az 1968. évi szeptember 1-én kezdődő, az 1963. évi 19. Tvr.-ben szabályozott belföldi és külföldi ösztöndíjas és levelező aspirantúrára. A felvétel során – eredményes felvételi vizsga esetén – előnyben részesülnek azok, akik a II. fejezetben felsorolt tudományszakokra és azokon belül a távlati tudományos kutatási terv részét képező témák kidolgozására pályáznak.

1. Aspirantúrára azok a 35 évnél nem idősebb szakemberek pályázhatnak, akik az egyetemi oklevél megszerzésétől számítva legalább 3 év szakmai gyakorlattal és kezdeti tudományos munkássággal rendelkeznek.
   Külföldi aspirantúrához ösztöndíjas aspirantúra esetén középfokú, levelező aspirantúra esetén felsőfokú állami nyelvvizsga vagy ezeknek megfelelő nyelvismeret igazolása szükséges.
2. Külföldi aspirantúrára pályázni lehet a Bolgár Népköztársaságba, a Csehszlovák Szocialista Köztársaságba, a Lengyel Népköztársaságba, a Német Demokratikus Köztársaságba, a Szovjetunióba.
3. A pályázók szakmai és ideológiai ismeretekből felvételi vizsgát tesznek.
4. Az ösztöndíjas aspiránsok tanulmányi ideje, 3, a levelezőké 4 év. Az aspiránsok az előírt tanulmányok befejezése és tudományos értekezésük megvédése után elnyerik a „tudományok kandidátusa" tudományos fokozatot.
5. A pályázati kérelmet a munkahely vezetőjének, személyzeti vezetőjének és pártszervezeti titkárának részletes véleményével ellátva a felügyeletet gyakorló főhatóság személyzeti osztályán keresztül 1967. augusztus 15-ig kell a Tudományos Minősítő Bizottsághoz benyújtani.

A kérelemnek a következő adatokat kell tartalmaznia:

a) a választott tudományszakot, a témát és annak indokolását, lehetőleg megjelölve, hogy a távlati tudományos kutatási terv mely főfeladatához vagy feladatához tartozik.

b) az aspirantúra formáját, külföldi aspirantúra esetén az országot és intézetet, ahová a pályázás történik.

A kérelemhez az alábbi iratokat kell csatolni:

a) részletes önéletrajz (külföldi aspirantúrához 2 példányban),

b) egyetemi oklevél másolata (lehet fotókópia is),

c) katonai kötelezettség teljesítésére vonatkozó igazolás,

d) a választott téma kutatásának részletes tematikai terve (külföldi aspirantúra esetén idegen nyelven is 3 példányban),

e) eddig megjelent tudományos publikációk jegyzéke,

f) a pályázathoz rendszeresített kérdőív kitöltve (ezeket a TMB Titkárságán és a főhatóságok személyzeti osztályán lehet beszerezni),

g) az utolsó személyzeti minősítés másolata,

h) esetleges egyéb igazolások.

6. A határidő után beadott vagy nem kellően felszerelt kérelmeket a Tudományos Minősítő Bizottság nem veszi figyelembe.
7. A Tudományos Minősítő Bizottság a pályázat eredményéről 1968 februárjában értesíti az érdekelteket.

II.

A pályázatok elbírálása során az alábbi tudományszakokra pályázók részesülnek előnyben (zárójelben jelezve, ahol külföldi pályázat is lehetséges).

1. TERMÉSZETTUDOMÁNYOK

Matematika

Differenciál és integrál-egyenletek (CSSZK, SZU)
Matematikai gépek és numerikus módszerek (LNK, SZU)
Valószínűségszámítás és matematikai statisztika (CSSZK, SZU)
Operációkutatás

Fizika

Gázkisülések fizikája (plazmafizika)
Szilárdtest fizika: korszerű félvezető fizika (CSSZK, NDK, SZU)
különleges fémek és ötvözetek fizikája (CSSZK, NDK, SZU)
alacsonyhőmérséklet fizikája (CSSZK, NDK, SZU)

Biológia

Növényélettan (SZU)
Mikrobiológia (CSSZK, LNK)
Biokémia: makromolekuláris biokémia
fotoszintézis biokémiája

Kémia

Szerves és szervetlen vegyipari műveletek
Gyógyszerkémia és technológia
Ásványolaj és földgáz kémiája és technológiája (NDK, SZU)

Földtudományok

Műszaki földtan

2. ORVOSTUDOMÁNYOK

Biofizika
Biokémia
Biometria
Immunológia
Gyógyszer és méregtan (experimentális és klinikai)
Orvosi sugárbiológia
Ideg- szív- ér-gyermeksebészet (NDK, SZU)
Dietetika

3. AGRÁRTUDOMÁNYOK

Növénykórtan: betegség-ellenállóság kórtana
Burgonyanemesítés (SZU, LNK)
Állathigiénia
Takarmánygyártás technológiája
Takarmányozástan

4. MŰSZAKI TUDOMÁNYOK

Gépészet

Műszaki mechanika (LNK, SZU)
Méréstan (NDK, SZU)

Kohászat

Képlékeny alakítás (CSSZK, SZU)

Energetika

Energiagazdálkodás (SZU)
Tüzeléstechnika (SZU)
Villamos gépek, készülékek (SZU)
Félvezető elektronika (SZU)

Híradástechnika, automatika

Híradástechnikai automatika és digitális technika (NDK, SZU)
Ipari folyamatok automatizálása (SZU)
Ügyvitel-automatizálás, információ-feldolgozás (NDK)

Építészet

Mechanika (statika, szilárdságtan) (SZU)
Épületszerkezetek (SZU)

Közlekedéstudomány

Útépítés, közúti forgalomtechnika (NDK)

5. TÁRSADALOMTUDOMÁNYOK

Irodalomtudomány

Modern irodalomtörténet

Közgazdaságtudomány

A szocializmus politikai gazdaságtana (SZU)

Állam- és jogtudomány

Nemzetközi jog (NDK)
Pénzügyi jog

Történelemtudomány

Gazdaságtörténet

Neveléstudomány

Didaktika (SZU)

Filozófia

Logika
Esztétika (SZU)
Szociológia (CSSZK, SZU)

Pszichológia

Munkapszichológia (SZU)

TUDOMÁNYOS MINŐSÍTŐ BIZOTTSÁG

A Magyar Tudományos Akadémia főtitkára *minden hétfőn* 13–15 óráig – bármilyen természetű ügyben – fogadóórát tart. A Magyar Tudományos Akadémia tagjainak más időpontokban is rendelkezésére áll.

Elnökségi Titkárság

Index: 25.105

AKADÉMIAI KÖZLÖNY, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja. Megjelenik rendszerint havonta kétszer. — A szerkesztésért felelős: a Magyar Tudományos Akadémia Elnökségi Titkárságának vezetője.

Kiadja: az Akadémiai Kiadó, Budapest V., Alkotmány u. 21. — Felelős: Bernát György, az Akadémiai Kiadó igazgatója — 1200 példány

A kiadvány előfizethető a POSTA KÖZPONTI HÍRLAPIRODÁNÁL, Budapest V., József nádor tér 1. és *bármely postahivatalban.* Csekkszámlaszám egyéni: 61 257, közületi: 61 066, MNB egyszámlaszám: 8.
Előfizethető és példányonként megvásárolható az AKADÉMIAI KIADÓ-nál, Budapest V., Alkotmány u. 21. telefon 111-010. Csekkbefizetési számla: 05 915,111-46, MNB egyszámlaszám: 46; az AKADÉMIAI KÖNYVESBOLTBAN: Budapest V., Váci u. 22., telefon: 185-612. Előfizetési díj egy évre: 48,— Ft.

67.64043 Akadémiai Nyomda, Budapest — Felelős vezető: Bernát György

XVI. (1967.) ÉVFOLYAM 13. SZÁM

Akadémiai Közlöny

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:
A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
HIVATALA

BUDAPEST, 1967. JÚLIUS 26.

TARTALOM

Törvények, rendeletek, határozatok	1021/1967. (VII. 12.) Korm. határozat	A munkaidő csökkentéséről	107
Az Akadémia Elnökségének határozatai	36/1967. sz. határozat	Az 1968. évi közgyűlésig terjedő időszakban akadémiai összes-ülések tartásáról	109
	44/1967. sz. határozat	Néhány experimentális biológiai tudományág helyzete felmérésének eredményeiről	109
	45/1967. sz. határozat	Az osztályvezetőségi választások jóváhagyásáról	110
	46/1967. sz. határozat	Az elnökségi bizottságok egyes szervezeti kérdéseiről illetőleg újraválasztásukról	111
Az Akadémia elnökének utasítása	5/1967. MTA (A. K. 13.)	Az akadémiai szolgálati találmányokkal kapcsolatos eljárás szabályozásáról szóló 9/1966. MTA (A. K. 13.) számú utasítás egyes rendelkezéseinek kiegészítéséről	112
Közlemények		Az Akadémia Föld- és Bányászati Tudományok Osztálya szervezetéhez tartozó tudományos bizottságok elnökeinek megbízásáról	113
		A Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának fogadó óráról	113

Jogszabályok

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány 1021/1967. (VII. 12.) számú

határozata

a munkaidő csökkentéséről

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány – a Szakszervezetek Országos Tanácsa és a Munkaügyi Minisztérium javaslatára – a dolgozók élet- és munkakörülményei további javítása érdekében az alábbi határozatot hozza:

1. *a)* Az ipari-, építőipari ágazatokba tartozó vállalatok és szövetkezetek – a középirányító szervek, a tervező vállalatok, a kutató intézetek és a kereskedelmi bolthálózat kivételével – belső tartalékaik és egyéb forrásaik e célra történő felhasználásával a heti munkaidőt 1968. július 1. – 1970. december 31. között 44 órára csökkenthetik, amennyiben:

– ez gazdálkodási tevékenységük fejlődését, a termelés, termelékenység, önköltség és kapacitáskihasználás kedvező alakulását, valamint a népgazdaság szükségletei kielégítését hátrányosan nem befolyásolja;

– a velük kapcsolatban álló vállalatok és intézmények rendeltetésszerű működésében és a lakosság felé irányuló szolgáltatások ellátásában zavarokat nem okoz;

– az érintett dolgozók bére (keresete) emiatt nem csökken.

b) A más népgazdasági ágazatokba tartozó ipari, illetőleg építőipari tevékenységet folytató vállalatok, szövetkezetek, önállóan elkülöníthető üzemek, egységek stb. tekintetében is az *a)* pontban foglaltak szerint kell eljárni.

2. Minisztériumonként néhány kijelölt – különböző munkaidő rendszerben dolgozó – vállalat, vagy gyáregység a rövidített munkaidőt a többi vállalatnál is felhasználható tapasztalatok szerzése céljából 1968. január 1-től bevezetheti.

3. Az 1. pontban foglalt feltételek biztosítása esetén:

a) A folytonosan, illetve három műszakban termelő üzemekben az átlagos heti munkaidő 42–44 óra között és tört óraszámban is megállapítható.

b) A közlekedés és az állami mezőgazdaság jelenleg 48 óránál hosszabb munkaidejű területein a folyamatban levő rekonstrukciók figyelembevételével, a vezénylési rendszer tökéletesítésével, az idényszerűséghez jobban igazodó munkaidő megállapításával stb. 1970-ig törekedni kell a munkaidőt lehetőleg heti 48 órára, vagy azt megközelítő szintre csökkenteni.

4. Az egészségre ártalmas munkaterületeken 1970. végéig be kell fejezni a munkaidő 36–42 órára történő csökkentését. Ahol ez munkaszervezési nehézséget okozna, a csökkentés mértékét és időpontját össze kell hangolni az általános munkaidőcsökkentéssel.

5. Ahol az érvényes rendelkezések szerint jelenleg a munkaközi szünetet a törvényes munkaidőn belül veszik ki, ezeknél a dolgozóknál is a többi dolgozóval azonos mértékben kell csökkenteni a munkaidőt.

6. A felügyeleti szervek által kiadott irányelvek alapján a vállalatok dolgozzák ki és az illetékes tanácsokkal, közlekedési és energiaszolgáltatási szervekkel egyeztessék felkészülési tervüket. Ennek alapján:

– a rövidebb munkaidő a vállalat egészére egyszerre vagy önálló üzemenként, gyáregységenként fokozatosan is bevezethető. Ez utóbbi esetben a vállalati központok alkalmazottainak munkaidőcsökkentése nem előzheti meg a munkásokét.

– A technológiai, üzemszervezési, közlekedési stb. követelmények, illetve adottságok figyelembevételével, vagy a napi munkaidőt kell csökkenteni, vagy hetenként egy többlet szabadnapot kell biztosítani. A módszer kiválasztásánál alapvetően a gazdaságosság az irányadó.

– A szezonális területeken, ahol a feladatok az egyes időszakokban eltérő nagyságrendben jelentkeznek (élelmiszer-, építő- és építőanyagipar, mezőgazdaság, közlekedés stb.), a munkaerő legészszerűbb felhasználásának biztosítása érdekében az idényhez igazodó munkaidőt kell bevezetni.

7. A vállalatok munkaidőcsökkentési felkészülési tervüket a bevezetés tervezett időpontja előtt legalább 3 hónappal nyújtsák be irányító hatóságuknak, amely – az illetékes szakszervezettel egyetértésben – 2 hónapon belül erre vonatkozóan észrevételt tehet.

8. A munkaidőcsökkentés előkészítése és megvalósítása érdekében a felügyeleti hatóságok az illetékes szakszervezettel együtt:

a) A Munkaügyi Minisztérium és a SZOT által kiadásra kerülő központi irányelvek alapján a vállalati felkészülési terv kidolgozásához 1967. szeptember 30-ig adjanak ki ágazati, illetve iparági sajátosságokat figyelembe vevő irányelveket.

b) 1967. szeptember 30-ig – a vállalatok kezdeményezése alapján – a Munkaügyi Minisztériummal és a Szakszervezetek Országos Tanácsával egyetértésben jelöljék ki azokat a vállalatokat, amelyek tapasztalatszerzés céljából 1968. január 1-től bevezethetik a rövidített munkaidőt.

c) 1967. november 30-ig a Munkaügyi Minisztériummal, a Szakszervezetek Országos Tanácsával és az Egészségügyi Minisztériummal egyetértésben határozzák meg azokat a munkaköröket:

– ahol az általános munkaidőcsökkentés keretén belül egészségi ártalom miatt 42 óra alatt indokolt a heti munkaidőt megállapítani;

– ahol nem kerül sor az általános munkaidőcsökkentésre, de egészségi ártalom miatt a munkaidőt rövidíteni kell.

d) 1967. december 31-ig jelöljék ki azokat az ipari, építőipari vállalatokat, szövetkezeteket stb., amelyek az 1–3. pont szerinti munkaidőcsökkentésben érdekeltek.

A nem ipari és építőipari ágazatokhoz tartozó ipari- építőipari termelő válalatok és szolgáltató egységek [1. *b)*] kijelöléséhez a Munkaügyi Minisztérium és a Szakszervezetek Országos Tanácsa egyetértése is szükséges.

e) Kísérjék figyelemmel a rövidített munkaidő bevezetésének folyamatát, nyújtsanak módszerbeli segítséget elsősorban azoknak a vállalatoknak, amelyeknél politikai és munkaerőgazdálkodási okoknál fogva ez különösen indokolt.

f) A vállalat egész éves tevékenységének elbírálása során értékeljék a munkaidőcsökkentés felkészülési terv szerinti realizálását, illetve önerőből történő megvalósulását.

9. A munkaidőcsökkentéssel összefüggő központi feladatok koordinálását a munkaügyi miniszter a Szakszervezetek Országos Tanácsával egyetértésben végzi. A koordinációba be kell vonni az illetékes minisztériumokat (illetve az országos hatáskörű szerveket és a tanácsok végrehajtó bizottságait). Amennyiben szükséges, az ezzel kapcsolatos feladatok ellátására a munkaügyi miniszter és a Szakszervezetek Országos Tanácsa vezetésével tárcaközi bizottság is szervezhető.

10. A szövetkezeti iparban és építőiparban a munkaidőcsökkentés előkészítésével és megvalósításával kapcsolatos feladatokat – azok sajátosságaiban adódó eltérésekkel – az OKISZ elnöke a munkaügyi miniszterrel egyetértésben szabályozza.

11. A Kormány felkéri a Szakszervezetek Országos Tanácsát és a társadalmi szerveket, hogy mozgósítsák a dolgozókat a rövidített munkaidőre történő áttérés sikeres megvalósítását biztosító belső tartalékok feltárására és realizálására.

Fock Jenő s. k.,
a Magyar Forradalmi
Munkás-Paraszt Kormány
elnöke.

A Magyar Tudományos Akadémia Elnökségének határozatai

Az MTA Elnöksége 36/1967. számú

határozata

az 1968. évi közgyűlésig terjedő időszakban akadémiai összes-ülések tartásáról

(Elnökség, 1967. május 30.)

Teljes szöveg

1 Az Elnökség a jövő évi közgyűlésig terjedő időszakban öt összes-ülés tartását irányozza elő. Az összes-üléseket lehetőleg f. év szeptember, október, november, továbbá a jövő év január és március havában kell tartani.

2 Az összes-ülések tárgya és előadói:

21 A szocialista művelődés-eszmény kialakításának kérdései

Előadó: Ortutay Gyula akadémikus

Az összes-ülés tartásának ideje: 1967. szeptember

22 A vízkészletgazdálkodás tudományos alapjai

Előadó: Bogárdi János levelező tag

Az összes-ülés tartásának ideje: 1967. október

23 A közlekedéspolitika új irányai

Előadó: Csanádi György levelező tag

Az összes-ülés tartásának ideje: 1967. november

24 A magyar külpolitika fő irányai

Előadó: Péter János külügyminiszter

Az összes-ülés tartásának ideje: 1967. január

25 Összes-ülést kell tartani a nemzeti tudomány problémájáról is. Az Elnökség felkéri *Pach Zsigmond Pál* levelező tagot arra, hogy pontosan alakítsa ki az összes-ülés e tárgykörének témáját és f. év október 1-ig tegyen javaslatot az összes-ülés témájára és annak előadójára. Erre az összesülésre 1968. márciusban kerül sor.

Budapest, 1967. május 31.

Rusznyák István s. k.,
elnök.

Az MTA Elnöksége 44/1967. számú

határozata

néhány experimentális biológiai tudományág helyzete felmérésének eredményeiről

(Elnökség, 1967. június 27.)

Teljes szöveg

1 Az Elnökség a Biológiai Tudományok Osztályának előterjesztése, opponensek véleményezése és az elhangzott vita figyelembevételével elfogadja a növényélettani, genetikai, biokémiai, biofizikai és cytológiai tudományterületek helyzetének felmérése alapján készült összefoglaló jelentést. Az elnökség szükségesnek tartja, hogy a biológiai tudományok általában – és ezen belül a vizsgált tudományterületek különösen – továbbra is kiemelt fejlesztésben részesüljenek az elkövetkező évek során. Ennek segítségével végbemehet a nemzetközi színvonalhoz való felzárkózás egyes elmaradott területeken, és létrejöhet a megfelelő technika, műszaki felszereléssel és magasan kvalifikált szakgárdával rendelkező hazai kutató bázis.

Ily módon a biológiai alapkutatások fokozottabb segítséget kell hogy nyújtsanak az orvosi, mezőgazdasági, élelmiszer- és gyógyszeripari kutatásokhoz.

11 Az Elnökség szükségesnek tartja, hogy az alkalmazott biológiai kutatásokról is készüljön hasonló felmérés és jelentés. Ezért felhívja az Agrártudományok és az Orvosi Tudományok Osztályának titkárait, hogy az Elnökség szeptemberi ülésén terjesszenek elő javaslatot a felmérés és jelentés elkészítésének és az Elnökség elé terjesztése időpontjának megállapítására.

2 Az Elnökség felhívja a Biológiai Tudományok Osztályát, hogy a tudományterületek felmérését tartalmazó teljes anyagot tájékoztatás céljából küldje meg a Művelődésügyi Minisztérium, az Egészségügyi Minisztérium, a Mezőgazdasági- és Élelmezésügyi Minisztérium illetékes szerveinek és az MTA Agrártudományok és az Orvosi Tudományok Osztályának.

3 A szegedi intézetfejlesztési határozat végrehajtásával kapcsolatban az Elnökség:

31 megbízza a főtitkárt, hogy a beruházás 1968. évi megindításának ügyében a szükséges intézkedéseket tegye meg;

32 szükségesnek tartja, hogy az elkövetkező évek létszámkereteinek elosztásánál a Biológiai Tudományok Osztálya új intézeteinek státusigénye fokozott figyelemben részesüljön;

33 fontosnak tartja, hogy a Biológiai Tudományok Osztálya új intézeteinek műszer beszerzése még a létesítmény felépülése előtt erőteljesen folytatódjék, továbbá, hogy a központi könyvtár, folyóirat és könyvállomány biztosításához 1968-tól kezdve valutakeret álljon rendelkezésre.

4 A Biológiai Tudományok Osztályának jelentése alapján az Elnökség megállapítja, hogy nincs megnyugtató módon megoldva a biológia több modern ágazatának oktatása hazai egyetemeinken. Az Elnökség javasolja a Művelődésügyi Minisztériumnak, hogy vegyék figyelembe a felmérési anyagokban megtalálható elképzeléseket és megoldási alternatívákat.

5 Az előterjesztés alapján az Elnökség szükségesnek látja a biológus kutatók szervezett továbbképzésének elősegítését. Ennek keretében gon-

doskodni kell a megfelelő matematikai továbbképzésről is. Az Elnökség megbízza a Biológiai Tudományok Osztályát, hogy erre a célra a Tudományos Minősítő Bizottsággal egyetértésben dolgozzon ki 3 éves tervet, ennek anyagi vonatkozásait egyeztesse a Terv- és Pénzügyi Titkársággal. A tervet terjesszék az Elnökség elé 1967. december 31-ig.

6 Az Elnökség fontosnak tartja, hogy belföldi tanulmányutak rendszere megfelelő megoldást nyerjen. Megbízza a Személyzeti Osztály és a Terv- és Pénzügyi Titkárság vezetőit, hogy mérjék fel általában az MTA vonatkozásában a belföldi tanulmányutakra vonatkozó reális igényeket. Dolgozzák ki a belföldi hosszú tanulmányutak anyagi támogatásának megfelelő rendszerét. A felmérést és a javaslatokat terjesszék az Elnökség elé 1967. december 31-ig.

7 Az MTA Elnöksége szükségesnek véli, hogy megnyugtató módon és minél előbb rendeződjék a biológiai kísérletekhez elengedhetetlenül szükséges törzsállatok biztosítása. Az Elnökség javasolja, hogy a Magyar Tudományos Akadémia, az Egészségügyi Minisztérium és a Mezőgazdasági- és Élelmezésügyi Minisztérium képviselőinek részvételével vitassa meg ezt a kérdést, és tegyenek együttes javaslatot illetékes felsőbb szerveknek.

Budapest, 1967. június 28.

Ligeti Lajos s. k.,
alelnök.

Az MTA Elnöksége 45/1967. számú

határozata

az osztályvezetőségi választások jóváhagyásáról

(Elnökség, 1967. június 27.)

Teljes szöveg

1 Az Elnökség a Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya, az Agrártudományok Osztálya, az Orvosi Tudományok Osztálya, a Műszaki Tudományok Osztálya, a Kémiai Tudományok Osztálya, a Biológiai Tudományok Osztálya és a Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya osztályvezetőségi választását az Alapszabályok 20. §-a (1) bekezdés d) pontja alapján az alábbi összetételben hagyja jóvá.

11 *I. Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya*

Osztálytitkár:
Ortutay Gyula akadémikus

Osztálytitkárhelyettes:
Köpeczi Béla levelező tag

Választott tagok:
Benkő Loránd levelező tag
Kardos László akadémikus
Szabolcsi Bence akadémikus
Szabolcsi Miklós levelező tag
Trencsényi Waldapfel Imre akadémikus

Tanácskozó tagok:
Hajdu Péter, a nyelvtudományok kandidátusa
Király István, az irodalomtudományok doktora
Szauder József, az irodalomtudományok doktora

Hivatalból tagja az osztályvezetőségnek:
Ligeti Lajos akadémikus

12 *IV. Agrártudományok Osztálya*

Osztálytitkár:
Láng Géza levelező tag

Osztálytitkárhelyettes:
Horn Artúr akadémikus

Választott tagok:
Kozma Pál levelező tag
Manninger Rezső akadémikus
Máthé Imre levelező tag
Somos András akadémikus

Tanácskozó tagok:
Kiss Albert, a mezőgazdasági tudományok kandidátusa
Rajki Sándor, a biológiai tudományok doktora
Szabolcs István, a mezőgazdasági tudományok doktora

Hivatalból tagja az osztályvezetőségnek:
Mócsy János akadémikus

13 *V. Orvosi Tudományok Osztálya*

Osztálytitkár:
Gömöri Pál akadémikus

Osztálytitkárhelyettes:
Knoll József, az orvostudományok doktora

Választott tagok:
Babics Antal akadémikus
Julesz Miklós, levelező tag
Kerpel-Frónius Ödön levelező tag
Keztyüs Loránd levelező tag
Lissák Kálmán akadémikus
Miskolcy Dezső akadémikus

Hivatalból tagja az osztályvezetőségnek:
Gegesi Kiss Pál akadémikus,
Rusznyák István akadémikus

14 *VI. Műszaki Tudományok Osztálya*

Osztálytitkár:
Bognár Géza akadémikus

Választott tagok:
Benedikt Ottó akadémikus
Csáki Frigyes levelező tag
Geleji Sándor akadémikus
Gillemot László akadémikus
Széchy Károly levelező tag

15 *VII. Kémiai Tudományok Osztálya*

Osztálytitkár:
Lengyel Béla akadémikus

Választott tagok:
Erdey László akadémikus
Gerecs Árpád akadémikus
Korach Mór akadémikus
Polinszky Károly levelező tag
Schay Géza akadémikus
Vas Károly levelező tag

Tanácskozó tagok:
Hardy Gyula, a kémiai tudományok kandidátusa
Márta Ferenc, a kémiai tudományok doktora
Tétényi Pál, a kémiai tudományok doktora

Hivatalból tagja az osztályvezetőségnek:
Erdey-Grúz Tibor akadémikus

16 *VIII. Biológiai Tudományok Osztálya*

Osztálytitkár:
Szentágothai János akadémikus

Választott tagok:
Balogh János levelező tag
Szabolcsi Lászlóné levelező tag
Tigyi József levelező tag
Törő Imre akadémikus
Zólyomi Bálint levelező tag

Tanácskozó tagok:
Faludi Béla, a biológiai tudományok doktora
Salánki János, a biológiai tudományok kandidátusa

Hivatalból tagja az osztályvezetőségnek:
Straub F. Brunó akadémikus

17 *IX. Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya*

Osztálytitkár:
Friss István akadémikus

Osztálytitkárhelyettes:
Eörsy Gyula levelező tag

Választott tag:
Háy László levelező tag

Tanácskozó tag:
Lakos Sándor, a közgazdaságtudományok kandidátusa

Hivatalból tagja az osztályvezetőségnek:
Erdei Ferenc akadémikus
Hevesi Gyula akadémikus
Szabó Imre akadémikus

Budapest, 1967. június 28.

Ligeti Lajos s. k.,
alelnök.

Az MTA Elnöksége 46/1967. számú

határozata

az elnökségi bizottságok egyes szervezeti kérdéseiről, illetőleg újraválasztásukról

(Elnökség, 1967. június 27.)

Teljes szöveg

1 Az Elnökség az egyes elnökségi bizottságok szervezetével, illetőleg újraválasztásával kapcsolatban az alábbiak szerint határoz.

2 Az Elnökség

21 a *Kibernetikai Bizottság* elnökének, titkárának és tagjainak megbízását ideiglenesen meghosszabbítja, a Bizottság új személyi összetételének megállapítására – a Bizottság munkájáról szóló jelentésnek az őszi ciklusban való elnökségi megvitatása után – kerül sor;

22 felhatalmazza az Akadémia elnökét, hogy a *Nemzetközi Kapcsolatok Bizottsága* elnökének, titkárának és tagjainak a megbízást az osztályvezetőségek erre vonatkozó előterjesztése után adja meg;

23 a *Szervezéstudományi Bizottságot* a Gazdaság- és Jogtudományok Osztályához tartozó osztálybizottsággá szervezi át;

24 a Területi Kutatási (Regionális) Bizottság működését ideiglenesen szünetelteti.

3 Az Elnökség elfogadja az alábbi elnökségi bizottságok személyi összetételére előterjesztett javaslatot és felkéri az Akadémia elnökét, hogy a bizottságok elnökeinek, titkárainak és tagjainak három éves ciklusra a megbízást adja ki.

31 *Műszerügyi Bizottság*

Elnök:
Nagy Ferenc, az MTA levelező tagja

Titkár:
Székely Mária, a biológiai tudományok kandidátusa

Tagok:
Bozsó Ernő, az MTA Terv- és Pénzügyi Titkárságának vezetője
Nárai Zsolt, a fizikai tudományok kandidátusa
Prohászka János, a műszaki tudományok doktora
Stark Ervin, az orvostudományok kandidátusa
Tarján Rezső, a műszaki tudományok doktora

32 *Könyvtári Bizottság*

Elnök:
Ligeti Lajos akadémikus

Titkár:

Rózsa György, kandidátus, az Akadémiai Könyvtár igazgatója

Tagok:

Király István, az irodalomtudományok doktora
Kőhalmi Béla, az irodalomtudományok kandidátusa
Köpeczi Béla, az MTA levelező tagja
Major Máté akadémikus
Mátrai László akadémikus
Pécsi Márton levelező tag
Rényi Alfréd akadémikus

33 *Kiállítási Bizottság*

Elnök:

Major Máté akadémikus

Titkár:

Ferenc Vilmos, a mezőgazdasági tudományok kandidátusa

Tagok:

Antal Jánosné, az MTA sajtótitkára
Bozsó Ernő, az MTA Terv- és Pénzügyi Titkárság vezetője
Fenyves Ervin, a fizikai tudományok doktora
Kapócs Ferenc, a Kutatási Ellátási Szolgálat vezetője
Láng Géza levelező tag
Lengyel Sándor, a kémiai tudományok doktora
Zólyomi Bálint levelező tag

34 *Szociális Bizottság*

Elnök:

Kónya Albert levelező tag

Titkár:

Ivanits Richard, az MTA Jóléti Csoportja vezetője

Tagok:

Bartha István levelező tag
Bogárdi János levelező tag
Ember Győző akadémikus
Gujdi Barna, az MTA Személyzeti Osztálya vezetője
Haranghy László, az MTA levelező tagja
Kerpel-Frónius Ödön, az MTA levelező tagja
Schay Géza akadémikus
Turán Pál akadémikus

35 *Akadémiai Találmányi Bizottság*

Elnök:

Lengyel Béla akadémikus

Tagok:

Benedikt Ottó akadémikus
Bognár Géza akadémikus
Korach Mór akadémikus
Szigeti György akadémikus
Szabolcs István, a mezőgazdasági tudományok doktora
Vámos Tibor, a műszaki tudományok doktora

36 *Szegedi Akadémiai Bizottság*

Elnök:

Budó Ágoston akadémikus

Intéző bizottsági tagok:

Antalffy György, a jogtudományok kandidátusa
Halász Előd, az irodalomtudományok kandidátusa
Ivanovics György akadémikus
Kalmár László akadémikus
Ketskeméty István, a fizikai tudományok doktora
Petri Gábor, az orvostudományok doktora

Az Elnökség megbízza a Szegedi Akadémiai Bizottság elnökét, hogy az Intézőbizottság bevonásával saját hatáskörében intézkedjék a bizottsági titkárok és tagok megbízása ügyében.

Budapest, 1967. június 28.

Ligeti Lajos s. k.,
alelnök.

A Magyar Tudományos Akadémia elnökének utasítása

A Magyar Tudományos Akadémia elnökének 5/1967. MTA (A. K. 13) sz.

utasítása

az akadémiai szolgálati találmányokkal kapcsolatos eljárás szabályozásáról szóló 9/1966. MTA (A. K. 13.) számú utasítás egyes rendelkezéseinek kiegészítéséről.

A Polgári Törvénykönyv hatálybalépéséről és végrehajtásáról szóló 1960. évi 11. számú törvényerejű rendelet 18. § (1) és (2) bekezdésében nyert felhatalmazás alapján a Magyar Tudományos Akadémia találmányi bejelentéseinek és szabadalmainak képviselete tekintetében a 9/1966. MTA (A. K. 13.) számú utasítás kiegészítéseként az alábbiakat rendelem:

A 2. § (2) bekezdése a következővel egészül ki:

A tanszéki kutatóhelyeken (kutatócsoportokban, munkaközösségekben) kidolgozott, és a Magyar Tudományos Akadémia nevén bejelentésre kerülő szolgálati találmányok és szabadalmak képviseletére jogosult személyt nevemben, szabályszerű meghatalmazás adása mellett, az illetékes osztálytitkár jelöli ki.

Az 5. § a következő (3) bekezdéssel egészül ki:

A Magyar Tudományos Akadémia és intézményei találmányi bejelentéseinek titkos kezelésére vonatkozó javaslatot az Országos Találmányi Hivatal elnökéhez az Akadémiai Találmányi Bizottság elnöke jogosult megtenni.

Budapest, 1967. július 10.

Rusznyák István s. k.,
elnök.

Közlemények

A Magyar Tudományos Akadémia elnöke 3 évi időtartamra megbízta

Bacsó Nándort, a földrajztudományok doktorát, a Meteorológiai Tudományos Bizottság,

Barta Györgyöt, a műszaki tudományok doktorát, a Geofizikai Tudományos Bizottság,

Fülöp Józsefet levelező tagot, a Földtani Tudományos Bizottság,

Hazay István levelező tagot, a Geodéziai Tudományos Bizottság,

Kertai György levelező tagot, a Nem-szilárdásványi Nyersanyagok Bizottsága,

Lévárdi Ferencet, a műszaki tudományok kandidátusát, a Bányászati Tudományos Bizottság,

Pantó Gábor levelező tagot, a Geokémiai Tudományos Bizottság,

Radó Sándort, a földrajztudományok doktorát, a Földrajztudományi Tudományos Bizottság elnöki tisztének ellátásával.

A Magyar Tudományos Akadémia főtitkára *minden hétfőn* 13–15 óráig – bármilyen természetű ügyben – fogadóórát tart. A Magyar Tudományos Akadémia tagjainak más időpontokban is rendelkezésére áll.

Elnökségi Titkárság

Index: 25.105

AKADÉMIAI KÖZLÖNY, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja. Megjelenik rendszerint havonta kétszer. — A szerkesztésért felelős: a Magyar Tudományos Akadémia Elnökségi Titkárságának vezetője.

Kiadja: az Akadémiai Kiadó, Budapest V., Alkotmány u. 21. — Felelős: Bernát György, az Akadémiai Kiadó igazgatója — 750 példány

A kiadvány előfizethető a POSTA KÖZPONTI HÍRLAPIRODÁNÁL, Budapest V., József nádor tér 1. és *bármely postahivatalban.*
Csekkszámlaszám egyéni: 61 257, közületi: 61 066, MNB egyszámlaszám: 8.
Előfizethető és példányonként megvásárolható az AKADÉMIAI KIADÓ-nál, Budapest V., Alkotmány u. 21. telefon 111-010. Csekkbefizetési számla: 05 915,111-46, MNB egyszámlaszám: 46; az AKADÉMIAI KÖNYVESBOLTBAN: Budapest V., Váci u. 22., telefon: 185-612.
Előfizetési díj egy évre: 48,— Ft.

67.64101 Akadémiai Nyomda, Budapest — Felelős vezető: Bernát György

XVI. (1967.) ÉVFOLYAM 14. SZÁM

Akadémiai Közlöny

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:
A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
HIVATALA

BUDAPEST, 1967. SZEPTEMBER 4.

TARTALOM

Törvények, rendeletek, határozatok	1967. évi 19. tvr.	A tudományos minősítésről és a tudományos fokozatokról szóló 1963. évi 19. számú törvényerejű rendelet egyes rendelkezéseinek módosításáról 115
	22/1967. (VIII. 8.) Kormányrendelet	A dolgozók társadalombiztosítási nyugdíjáról szóló 67/1958. (XII. 24.) számú kormányrendelet módosításáról és kiegészítéséről 116
	23/1967. (VIII. 8.) Kormányrendelet	Kulturális Alap létesítéséről 119
	24/1967. (VIII. 18.) Kormányrendelet	A Szocialista Hazáért Érdemrend alapításáról szóló 1966. évi 29. számú tvr. végrehajtására kiadott 27/1966. (XII. 18.) számú kormányrendelet kiegészítéséről 119
	1022/1967. (VIII. 2.) Kormányhatározat	Egyes jogszabályoknak a Tudományos és Felsőoktatási Tanács megszüntetése folytán szükséges módosításáról 120
Miniszteri utasítások	4/1967. (VIII. 8.) SZOT	A dolgozók társadalombiztosítási nyugdíjával kapcsolatos kérdések szabályozásáról szóló 5/1959. (V. 8.) Mü. M. számú rendelet módosításáról és kiegészítéséről 120
	110/1967. (14.) Mü. M.	Az idegen nyelvtudás anyagi elismeréséről szóló 110/1964. (9) Mü. M. számú utasítás módosításáról 122
Közlemények		A Munkaügyi Minisztérium és a Szakszervezetek Országos Tanácsa irányelvei a rövidített munkaidő bevezetésének módszerére 122
		A Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának fogadóórájáról 125

Jogszabályok

A Népköztársaság Elnöki Tanácsának 1967. évi 19. számú

törvényerejű rendelete

a tudományos minősítésről és a tudományos fokozatokról szóló 1963. évi 19. számú törvényerejű rendelet egyes rendelkezéseinek módosításáról

1. §. A tudományos minősítésről és a tudományos fokozatokról szóló 1963. évi 19. számú törvényerejű rendelet 4. §-ának (2) bekezdése helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„(2) A tudományos minősítéssel kapcsolatos elvi kérdésekről, valamint a tudományos minősítés és képzés távlati terveiről a Kormány határoz; a TMB irányítását és általános felügyeletét a Magyar Tudományos Akadémia (a továbbiakban: MTA) elnöke látja el."

2. §. Ez a törvényerejű rendelet kihirdetése napján lép hatályba. Egyidejűleg az 1963. évi 19. számú törvényerejű rendelet 27. §-a (5) bekezdésének a Tudományos és Felsőoktatási Tanács elnökével kapcsolatos rendelkezése hatályát veszti.

Losonczi Pál s. k.,
a Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke.

Cseterki Lajos s. k.,
a Népköztársaság Elnöki Tanácsának titkára.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány 22/1967. (VIII. 8.) számú

rendelete

a dolgozók társadalombiztosítási nyugdíjáról szóló 67/1958. (XII. 24.) számú kormányrendelet módosításáról és kiegészítéséről

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány a dolgozók társadalombiztosítási nyugdíjáról szóló 1958. évi 40. számú törvényerejű rendelet (a továbbiakban: Tny.) 54. §-ában kapott felhatalmazás alapján a következőket rendeli.

1. §.

A 67/1958. (XII. 24.) számú kormányrendelet (a továbbiakban: Rny.) 11. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„Rny. 11. §. Újabb üzemi baleset vagy foglalkozási betegség esetében valamennyi baleset, illetve foglalkozási betegség következményét együttesen kell figyelembe venni. Az együttes következmény figyelembevételével a nyugellátást akkor kell újból megállapítani, ha a dolgozó az újabb baleset vagy foglalkozási betegség következtében magasabb fokozatba (rokkantsági csoportba) kerül vagy meghal."

2. §.

Az Rny. a következő 21/A. §-sal egészül ki:

„Rny. 21/A. §. A honvédelemről szóló 1960. évi IV. törvény hatálybalépésétől, 1960. december 18. napjától vagy ezt követően kezdődött katonai szolgálat ideje az Rny. 21. §-ában előírt feltételek hiányában is szolgálati időnek számít."

3. §.

Az Rny. 38. §-a (1) és (2) bekezdésének helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„Rny. 38. §. (1) Egyidejűleg több munkaviszonyban álló dolgozó nyugellátásának összegét a főfoglalkozása (első állása) keretében kapott munkabér alapján kell megállapítani. A mellékfoglalkozásban kapott munkabért csak abban az esetben lehet figyelembe venni, ha a munkáltató a dolgozót főfoglalkozásában (első állásában) a munkakörére előírt teljes munkaidőnek csak egy részére alkalmazta; a második állásban kapott munkabért pedig csak akkor, ha a munkáltató a második állás engedélyezésekor a dolgozó munkaidejét és ennek arányában munkabérét csökkentette. A mellékfoglalkozásból (második állásból) származó munkabért csak olyan mértékben lehet figyelembe venni, amilyen mértékben a mellékfoglalkozás (második állás) a dolgozó főfoglalkozása szerinti munkaidejét a teljes munkaidőre kiegészíti.

(2) A mellékfoglalkozásban (második állásban) kapott munkabért az (1) bekezdésben előírt feltételek fennállása esetén is csak akkor lehet figyelembe venni, ha a dolgozó a munkabérátlag kiszámításánál irányadó időszak

a) teljes tartama alatt mellékfoglalkozása (második állása) alapján is betegségi biztosításra kötelezett volt, vagy

b) egy részében volt csak mellékfoglalkozása (második állása) alapján betegségi biztosításra kötelezett, a többi részében azonban a főfoglalkozása szerinti munkakörére előírt teljes munkaidőben dolgozott."

4. §.

Az Rny. 40. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Ha a baleseti járadékban vagy baleseti rokkantsági nyugdíjban részesülő dolgozó munkaképességcsökkenése újabb üzemi baleset (foglalkozási betegség) miatt fokozódik, és ezért a baleseti nyugellátás összegét újból meg kell állapítani, a baleseti járadékot, illetőleg a baleseti rokkantsági nyugdíjat az újabb balesetet (foglalkozási betegséget) megelőző munkabér és a baleseti járadék együttes összegének havi átlaga alapján kell megállapítani, ha ez reá nézve kedvezőbb."

5. §.

Az Rny. 57. §-a helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„Rny. 57. §. (1) A Tny. alapján kell a baleseti nyugellátásra vonatkozó igényt elbírálni, ha az 1959. évi január hó 1. napja előtt érvényben volt jogszabályok szerint megállapított baleseti járadékban vagy baleseti rokkantsági nyugdíjban részesülő dolgozót újabb baleset éri vagy foglalkozási betegségben megbetegszik, és ennek következtében magasabb fokozatba (rokkantsági csoportba) kerül vagy meghal.

(2) Ha a munkaképességcsökkenés fokozódása állapotrosszabbodás következménye, vagy az újabb üzemi baleset, illetőleg foglalkozási betegség következtében nem kerül a dolgozó magasabb fokozatba (rokkantsági csoportba), az igényt annak a jogszabálynak a rendelkezései szerint kell elbírálni, amelynek alapján a baleseti nyugellátást a Tny. hatálybalépése előtt megállapították.

(3) A Tny. alapján kell a baleseti nyugellátásra vonatkozó igényt elbírálni, ha a mezőgazdasági termelőszövetkezetek tagjainak kötelező kölcsönös nyugdíjbiztosításáról szóló 30/1966. (XII. 24.) számú kormányrendelet 106. §-ának (1) bekezdése szerint megállapított baleseti járadékban vagy baleseti rokkantsági nyugdíjban részesülő dolgozót a Tny. 7. §-ának (2) bekezdésében meghatározott, illetőleg ennek tekintendő üzemi baleset éri, vagy foglalkozási betegségben megbetegszik, és ennek következtében magasabb fokozatba (rokkantsági csoportba) kerül vagy meghal.

(4) Az (1)–(3) bekezdés alapján nem lehet kisebb összegű baleseti járadékot, illetve baleseti rokkantsági nyugdíjat megállapítani, mint amilyen összegű baleseti járadékban (baleseti rokkantsági nyugdíjban) a dolgozó korábban részesült."

6. §.

Az Rny. 58. §-a a következő (3) bekezdéssel egészül ki:

„(3) Az (1) és (2) bekezdés rendelkezéseit megfelelően alkalmazni kell arra a nyugdíjasra is, aki a mezőgazdasági termelőszövetkezetek tagjainak

kötelező kölcsönös nyugdíjbiztosításáról szóló rendelkezések alapján megállapított öregségi vagy rokkantsági nyugdíjban részesül. Nyugellátásának a baleseti járadék ötven százalékával való kiegészítését kérheti az a jogosult is, aki baleseti járadéka mellett a mezőgazdasági termelőszövetkezetek tagjainak kötelező kölcsönös nyugdíjbiztosításáról szóló rendelkezések szerint öregségi, munkaképtelenségi vagy özvegyi járadékra jogosult.'

7. §.

Az Rny. 75. §-a helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„Rny. 75. §. (1) A Tny. alapján járó minden nyugellátást igénybejelentő lapon előterjesztett kérelem alapján kell elbírálni. Az igényt a SZOT Társadalombiztosítási Főigazgatóságának – az igénylő lakóhelye szerint illetékes – megyei igazgatóságánál, illetőleg a megyei igazgatóságának kirendeltségénél kell előterjeszteni. A nyugdíjas elhalálozása esetén a hozzátartozói igényt a SZOT Társadalombiztosítási Főigazgatóságának Nyugdíjfolyósító Igazgatóságánál kell előterjeszteni.

(2) Az igény bejelentésével egyidejűleg az igényjogosultságnak és a nyugellátás mértékének megállapításához szükséges adatokat és igazolásokat is elő kell terjeszteni. Ha az igénylő ezeket az igénybejelentés alkalmával nem terjesztette elő, az igényt elbíráló szerv a hiányzó adatok pótlására és az igazolások bemutatására – legalább harminc napos határidő kitűzése mellett – az igénylőt felhívja. Az igényt elbíráló szerv az igénylőt személyes megjelenésre is kötelezheti, és egyidejűleg a felhívás eredménytelenségének a (3) bekezdésben szabályozott következményeiről is tájékoztatja.

(3) Ha az igénylő a (2) bekezdésben említett felhívásnak határidőn belül nem tesz eleget, a megállapító eljárást fel kell függeszteni. Ha az igénylő mulasztását elfogadhatóan nem igazolja, az eljárást csak új igénybejelentés alapján lehet megindítani.

(4) Az eljárás felfüggesztése helyett a rendelkezésre álló adatok alapján kell a nyugellátást megállapítani, ha az igénylő a rendelkezésre álló adatok és igazolások alapján nyugellátásra jogosult."

8. §.

Az Rny. 78. §-a a következő (3) bekezdéssel egészül ki:

„(3) Az (1) és (2) bekezdés rendelkezésétől eltérően a balesetet követő három év, illetőleg a halálesetet követő két év eltelte után benyújtott igénybejelentés alapján is meg lehet a baleseti nyugellátást állapítani, ha kizárólag egykorú okiratok (baleseti jegyzőkönyv, társadalombiztosítási vagy üzemi nyilvántartás, rendőrhatósági eljárás során készült iratok, orvosi leletek, boncolási jegyzőkönyv) alapján kétségen kívül megállapítható, hogy üzemi baleset történt, továbbá, hogy a dolgozónak e balesetből eredő sérülése és munkaképességcsökkenése (halála) között a munkaképességcsökkenést véleményező orvosi bizottság véleménye szerint okozati összefüggés áll fenn."

9. §.

Az Rny. 81. §-a helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„Rny. 81. §. (1) Az igénylő a megállapító szerv felhívására köteles orvosi felülvizsgálaton megjelenni, vagy kórházi megfigyelésnek magát alávetni. Az orvosi vizsgálatról, illetőleg kórházi megfigyelésről az érdekeltet legalább nyolc nappal előbb értesíteni kell. Ha az igénylő az orvosi vizsgálaton vagy a kórházban nem jelenik meg, a felhívást a jogkövetkezményekre figyelmeztetéssel meg kell ismételni. Ha az igénylő az ismételt felhívásnak sem tesz eleget, és mulasztását elfogadhatóan nem igazolja, a megállapító eljárást fel kell függeszteni. Ilyen esetben a jelentkezés napját újabb igénybejelentésnek kell tekinteni.

(2) Az (1) bekezdés rendelkezéseit értelemszerűen alkalmazni kell a nyugellátásban részesülőkkel kapcsolatban is. Ha a nyugellátásban részesülő az orvosi vizsgálaton vagy kórházban az ismételt felhívásra sem jelenik meg, és mulasztását elfogadhatóan nem igazolja, a nyugellátást a legközelebbi esedékesség időpontjától meg kell szüntetni. A jelentkezés napját ilyen esetben is újabb igénybejelentésnek kell tekinteni.

(3) Az (1), illetőleg a (2) bekezdés rendelkezései szerint kell eljárni abban az esetben is, ha az igénylő (nyugdíjas) a felhívásnak eleget tett ugyan, de magatartásával a felülvizsgálat elvégzését, illetőleg a kórházi megfigyelést megakadályozta."

10. §.

Az Rny. 87. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„Rny. 87. §. (1) A SZOT Társadalombiztosítási Főigazgatósága ügyviteli szerveinek (a társadalombiztosítási igazgatóságoknak és ezek kirendeltségeinek, valamint a Nyugdíjfolyósító Igazgatóságnak) a nyugellátási igény tárgyában elsőfokon hozott határozata ellen a határozat kézbesítését követő naptól számított tizenöt napon belül az igénylő lakóhelye szerint illetékes társadalombiztosítási bizottsághoz felszólalásnak van helye. A felszólalást az igénylő lakóhelye szerint illetékes társadalombiztosítási igazgatóságnál (kirendeltségnél) vagy annál az ügyviteli szervnél kell benyújtani, amelyik az elsőfokú határozatot hozta."

11. §.

Az Rny. 91. §-a helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„Rny. 91. §. (1) Ha a nyugdíjas jogalap nélkül vett fel nyugellátást, azt visszafizetni köteles. A visszafizetésre a nyugdíjast határozattal kell kötelezni. Ha a nyugellátás jogalap nélküli felvétele a nyugdíjas terhére

a) nem róható fel, a határozat keltétől visszafelé számított legfeljebb három hónap alatt felvett,

b) felróható, a határozat keltétől visszafelé számított legfeljebb öt év alatt felvett nyugellátás visszafizetésére lehet a nyugdíjast kötelezni. A *b)* pont alá tartozó esetben a nyugdíjas a visszafizetendő nyugellátással azonos összegű térítés fizetésére is kötelezhető. A visszafizetésre, illetőleg a térítésre kötelezés nem érinti a nyugdíjas esetleges büntetőjogi felelősségét.

(2) A nyugdíjas az (1) bekezdésben említett határozat ellen a kézbesítést követő tizenöt napon belül felszólalással élhet az Rny. 87. §-a (1), illetőleg (2) bekezdésében említett bizottsághoz. A határidőn belül beadott felszólalásnak a térítés összege erejéig halasztó hatálya van. Ha a bizottság azt állapítja meg, hogy a nyugdíjas részére az (1) bekezdés *a)*, illetőleg *b)* pontja szerint jogalap nélküli kifizetés történt, az ennek megfelelő összeg visszafizetése alól a nyugdíjast nem mentesítheti.

(3) A jogalap nélkül felvett nyugellátás összegének visszafizetése tárgyában a (2) bekezdésben említett bizottság végérvényesen dönt. Az ezt meghaladó térítés esetén a határozat kézbesítését követő naptól számított harminc napon belül a nyugdíjas keresettel fordulhat a bizottság székhelye szerint illetékes járásbírósághoz, Budapesten a pesti központi kerületi bírósághoz.

(4) A SZOT Társadalombiztosítási Főigazgatóságának vezetője az (1) bekezdés alapján visszafizetendő nyugellátás és a térítés összegét méltányos esetben mérsékelheti, illetőleg elengedheti.

Rny. 91/A. §. (1) A nyugellátásból le kell vonni azt az összeget, amelynek visszafizetésére, illetőleg megfizetésére a nyugellátásban részesülő jogalap nélküli felvétel miatt az Rny. 91. §-a alapján kötelezték. A levonás a folyósított nyugellátás ötven százalékáig terjedhet.

(2) A jogalap nélkül kifizetett nyugellátást a nyugdíjas halála esetén a hozzátartozót megillető ellátásból levonni nem lehet."

12. §.

Az Rny. 92. §-ának első mondata helyébe a következő rendelkezés lép:

„Ha a nyugellátás jogtalan felvételét a munkáltató vagy adatközlésre kötelezett más szerv mulasztása, vagy a valóságnak meg nem felelő adatközlése idézte elő, a folyósító szerv az adatszolgáltatásra kötelezettet a jogalap nélkül kifizetett összeg megtérítésére határozattal kötelezi."

13. §.

Az Rny. 129. §-ának (1) bekezdése a következő *h)* ponttal egészül ki:

Üzemi baleset, illetőleg foglalkozási betegség által okozott munkaképességcsökkenés vagy megrokkanás esetében a Tny. rendelkezései szerint baleseti járadékra, illetőleg baleseti rokkantsági nyugdíjra jogosultak

„*h)* a munkaterápia keretében foglalkoztatott elmebetegek és alkoholisták."

14. §.

Az Rny. a következő 132/A. §-sal egészül ki:

„Rny. 132/A. §. (1) Az Rny. 129. §-a (1) bekezdésének *h)* pontjában említett személyeknél üzemi baleset az a baleset, amely a munkaterápia keretében foglalkoztatott elmebeteget és alkoholistát e foglalkoztatás közben vagy azzal összefüggésben éri.

(2) Ha a munkaterápiás foglalkoztatás során üzemi baleset vagy foglalkozási megbetegedés történt, az intézet vezetője (megbízottja) köteles erről jegyzőkönyvet felvenni.

(3) Az elmebeteg részére üzemi baleset, illetőleg foglalkozási betegség következtében járó táppénzt, baleseti járadékot vagy baleseti rokkantsági nyugdíjat az elmeosztályon, a munkaterápiás intézetben, az elmebetegotthonban vagy a családi gondozásban elhelyezés tartama alatt megállapítani és folyósítani nem lehet. Az alkalmazkodó (adaptációs) szabadságra bocsátott elmebeteget azonban e szabadság tartamára az üzemi baleset, illetőleg a foglalkozási betegség következtében járó táppénz, baleseti járadék vagy baleseti rokkantsági nyugdíj megilleti.

(4) Az alkoholista részére üzemi baleset, illetőleg foglalkozási betegség következtében járó táppénzt, baleseti járadékot, illetőleg baleseti rokkantsági nyugdíjat legkorábban a kórházi alkoholelvonó-osztályról (részlegről), illetőleg munkaterápiás intézetből való elbocsátástól lehet megállapítani.

(5) A munkaterápia keretében történt foglalkoztatással összefüggő baleset (foglalkozási betegség) alapján járó baleseti nyugellátást havi 800 forint munkabérátlag figyelembevételével kell megállapítani, ha az üzemi baleset (foglalkozási betegség) büntető eljárás során elrendelt kényszergyógykezelés vagy kényszerelvonó-kezelés alatt következett be.

(6) Ha a munkaterápia keretében történő foglalkoztatásra nem büntető eljárás során hozott intézkedés alapján került sor, az üzemi baleset, illetőleg a foglalkozási betegség esetén járó

a) táppénzt a kórházi kezelést közvetlenül megelőző utolsó három naptári hónapban vagy annak egy részében elért (megállapított) munkabér napi átlaga, mezőgazdasági termelőszövetkezeti tagnál az utolsó besorolása szerinti nyugdíjosztálynak megfelelő havi jövedelem,

b) baleseti nyugellátást a kórházi kezelést közvetlenül megelőző egy év (háromszázhatvanöt naptári nap) alatt kapott munkabér havi átlaga, mezőgazdasági termelőszövetkezeti tagnál az utolsó besorolása szerinti nyugdíjosztálynak megfelelő havi jövedelem figyelembevételével kell megállapítani. Ha az elmebeteg, illetőleg az alkoholista az *a)*, illetőleg a *b)* pontban megjelölt időtartam alatt munkaviszonyban nem állott, illetőleg mezőgazdasági termelőszövetkezetnek tagja nem volt, a táppénzt, illetőleg a baleseti nyugellátást havi 800 forint munkabérátlag figyelembevételével kell megállapítani. Ugyancsak havi 800 forint munkabér-

átlagot kell alapul venni, ha az *a)*, illetőleg a *b)* pontban megjelölt időtartam alatt fennállott munkaviszonyból eredő munkabér megnyugtatóan nem állapítható meg, vagy havi átlaga a 800 forintot nem éri el."

15. §.

Az Rny. 135. §-a (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Az Rny. 129. §-a (1) bekezdésének *a)* pontjában, valamint *h)* pontjában megjelölt személyek után nyugdíjjárulékot fizetni nem kell. Mentesül a mezőgazdasági termelőszövetkezet a tulajdonában levő cséplőgép után a nyugdíjjárulék (átalányösszeg) fizetése alól, ha a cséplőgép mellett kizárólag a termelőszövetkezet tagjait, illetőleg ezek családtagjait foglalkoztatja."

16. §.

Az Rny. a következő 135/A. §-sal egészül ki:

„Rny. 135/A. §. Az 1967. január 1. napja előtt érvényben volt rendelkezések szerint kell megállapítani, illetőleg állapotrosszabbodás esetén módosítani

a) a mezőgazdasági termelőszövetkezetek tagjainak és a közös munkában részt vevő családtagjainak,

b) a termelőszövetkezeti csoportok, a szőlő- és gyümölcs (zöldség) termelő szakszövetkezetek, a szőlő- és gyümölcs (zöldség) termelő szakcsoportok, valamint hegyközségek betegségi ellátásra jogosult tagjainak és e tagok közös munkában részt vevő családtagjainak

üzemi balesete (foglalkozási betegsége) alapján járó baleseti nyugellátást, ha az üzemi baleset bekövetkezése, illetőleg a foglalkozási betegség megállapítása 1967. január 1. napja előtt történt."

17. §.

(1) Ez a rendelet 1967. augusztus 1. napján lép hatályba. Rendelkezéseit a folyamatban levő ügyekben is, a 13. és 14. §-ának rendelkezéseit a hatálybalépés napját követően bekövetkezett üzemi balesetekre, illetőleg észlelt foglalkozási betegségekre, a 15—16. §-ának rendelkezéseit pedig 1967. január 1. napjától kell alkalmazni.

(2) E rendelet kihirdetése napjával az Rny. 70. §-a hatályát veszti.

Fehér Lajos s. k.,
a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány elnökhelyettese.

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány 23/1967. (VIII. 8.) számú

rendelete

Kulturális Alap létesítéséről

1. §.

(1) Kultúrpolitikai célkitűzések elősegítésére a művelődésügyi miniszter rendelkezése alatt álló Kulturális Alapot kell képezni.

(2) A Kulturális Alap forrása költségvetési támogatás, valamint meghatározott kulturális termék és szolgáltatás után az előállító, a szolgáltató, illetőleg a forgalmazó által fizetendő kulturális járulék.

2. §.

(1) A Kulturális Alap felhasználásának módját a művelődésügyi miniszter a pénzügyminiszterrel egyetértésben szabályozza.

(2) Azon termékek és szolgáltatások körét, amelyek után kulturális járulékot kell fizetni, továbbá a kulturális járulék mértékét a művelődésügyi miniszter a pénzügyminiszterrel, az Országos Anyag- és Árhivatal elnökével és az érdekelt miniszterekkel egyetértésben állapítja meg. A kulturális járulék beszedésének módját a művelődésügyi miniszter a pénzügyminiszterrel egyetértésben szabályozza.

3. §.

Ez a rendelet kihirdetése napján lép hatályba.

Fehér Lajos s. k.,
a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány elnökhelyettese.

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány 24/1967. (VIII. 18.) számú

rendelete

a Szocialista Hazáért Érdemrend alapításáról szóló 1966. évi 29. számú tvr. végrehajtására kiadott 27/1966. (XII. 18.) számú kormányrendelet kiegészítéséről

1. §.

(1) A rendelet 10. §-a a következő (2) bekezdéssel egészül ki:

„(2) Felhatalmazást kap a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány elnöke, hogy kivételesen olyan személy hozzátartozói részére is biztosítsa a rendeletben foglalt kedvezményeket, aki megfelelt a kitüntetés elnyeréséhez szükséges feltételeknek, de a kitüntetésben halála miatt már nem részesülhetett".

(2) A rendelet 10. §-ának (2) és (3) bekezdése (3) és (4) bekezdésre változik.

2. §.

Ez a rendelet kihirdetése napján lép hatályba, a Kormány elnökének döntéséről szóló okiratot a Kormány Titkársága állítja ki.

Fehér Lajos s. k.,
a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány elnökhelyettese.

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány 1022/1967. (VIII. 2.) számú

határozata

egyes jogszabályoknak a Tudományos és Felsőoktatási Tanács megszüntetése folytán szükséges módosításáról

1. A felsőoktatási intézmények egyes kérdéseiről szóló 35/1962. (IX. 16.) számú kormányrendelet 3. §. (1) bekezdésének a) és b) pontjában a Tudományos és Felsőoktatási Tanács (a továbbiakban: TFT) elnöke számára biztosított hatáskört az Országos Oktatási Tanács elnöke gyakorolja; a 3. §. (1) bekezdés d) pontjának a TFT-re utaló rendelkezése hatályát veszti.

2. A tudományos minősítésről és a tudományos fokozatokról szóló 1963. évi 19. számú törvényerejű rendelet végrehajtásáról kibocsátott 20/1963. (VIII. 14.) számú kormányrendelet 2. §-ának (1) bekezdése, valamint a 3. §-a (1) bekezdésének a TFT-re vonatkozó rendelkezése hatályát veszti.

3. Hatályukat vesztik a következő jogszabályok:

a Tudományos és Felsőoktatási Tanács szervezéséről szóló 32/1957. (VI. 5.) számú kormányrendelet, valamint az ennek módosításáról szóló 2/1961. (I. 22.) és 22/1962. (VI. 11.) számú kormányrendeletek,

az országos távlati tudományos kutatási terv készítéséről szóló 1002/1959. (I. 11.) számú kormányhatározat,

a Tudományos és Felsőoktatási Tanács személyi összetételére vonatkozó 1015/1962. (VI. 11.) számú az 1025/1962. (X. 7.) számú, az 1024/1963. (X. 2.) számú, az 1005/1964. (III. 7.) számú, az 1029/1964. (IX. 30.) számú, az 1018/1966. (XI. 6.) számú és az 1015/1964. (VI. 6.) számú kormányhatározatok.

4. A középfokú oktatási intézményekről szóló 1965. évi 24. számú törvényerejű rendelet végrehajtásáról és az oktatási tanácsokról szóló 27/1965. (XII. 1.) számú kormányrendelet 28. §-a a következő e) ponttal egészül ki:

„e) ellátja a külön jogszabállyal reá ruházott feladatokat."

5. Ez a határozat kihirdetése napján lép hatályba.

Fock Jenő s. k.,
a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány elnöke.

Miniszteri utasítások

A Szakszervezetek Országos Tanácsának 4/1967. (VIII. 8.) SZOT számú

szabályzata

a dolgozók társadalombiztosítási nyugdíjával kapcsolatos kérdések szabályozásáról szóló 5/1959. (V. 8.) Mü. M. számú rendelet módosításáról és kiegészítéséről

A 67/1958. (XII. 24.) számú kormányrendeletben (a továbbiakban: Rny.) foglalt és a 16/1964. (VII. 19.) számú kormányrendelet 8. §-a szerint módosult felhatalmazás alapján a Szakszervezetek Országos Tanácsa az 5/1959. (V. 8.) Mü. M. számú rendelet (a továbbiakban: Vr.) egyes rendelkezéseit — a munkaügyi miniszterrel, a pénzügyminiszterrel, a mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszterrel egyetértésben — a következők szerint módosítja, illetve egészíti ki.

1. §.

A Vr. 9/B. §-a helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„9/B. §. (1) Az állandó özvegyi nyugdíjra jogosultságnak a Tny. 10. §-a (3) bekezdés *b)* pontja szerint történő elbírálásánál az özvegy tartásában levő azokat a gyermekeket kell figyelembe venni, akik az elhunyt férj jogán jogosultak árvaellátásra (az elhalt férj gyermeke, mostoha gyermeke, örökbefogadott gyermeke, nevelt gyermeke, testvére, unokája). A tizennyolcadik életévét betöltött gyermeket azonban csak akkor lehet figyelembe venni, ha rokkantsága miatt részesül árvaellátásban. Az állandó özvegyi nyugdíjra a jogosultság akkor is fennáll, ha a férj jogán árvaellátásra jogosult gyermek a Tny. 19. §-ának (3) bekezdése szerint más jogán megállapított nagyobb összegű árvaellátásban részesül.

(2) A Tny. 10. §-a (3) bekezdésének *c)* pontja alkalmazásánál a kiküldetés tartama alatt bekövetkezett üzemi baleset munkahelyen elszenvedett üzemi balesetnek minősül. Kiküldetés tartama alatt elszenvedett üzemi balesetnek számít az a baleset is, amely a dolgozót a kiküldetés helyére menet vagy onnan a lakására, illetőleg a munkahelyére visszamenet éri."

2. §.

A Vr. 10. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A Tny. 11. §-ában előírt öt évi házastársi együttélés hiányában is jár özvegyi nyugdíj annak az özvegynek, aki férjével házasságuk megkötése előtt, mint élettárs együtt élt, és együttélésük a férj haláláig megszakítás nélkül legalább tíz éven át fennállott. E rendelkezés alapján azonban nem jogosult özvegyi nyugdíjra az élettársával 1963. április 30. napja után házasságot kötött az a nő, akinek korábban özvegyi nyugdíjat állapítottak meg, és ezt a nyugdíját az említett tíz év vagy ennek egy része alatt felvette."

3. §.

A Vr. a következő 11/A. §-sal egészül ki:

„11/A. §. A Tny. 13. §-ának (1) bekezdésében előírt egy, illetve tíz évi együttélés alapján özvegyi nyugdíjat csak abban az esetben lehet megállapítani, ha az együttélés megszakítás nélkül állott fenn."

4. §.

A Vr. 15. §-ának (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép :

„(5) A tizenhatodik életévet betöltött árva tanulmányainak folytatását az iskola igazgatója (megbízottja) által kiállított igazolással évenként — legkésőbb a tanulmányok megkezdésétől számított három hónapon belül — kell igazolni. A tanulmányok folytatásának később történő igazolása esetében az árvaellátást az igazolás beérkezésének hónapjától visszamenőleg számított legfeljebb három hónapra lehet folyósítani."

5. §.

A Vr. a következő 15/A. §-sal egészül ki:

„15/A. §. Azt az árvát, aki általános iskolai tanulmányait az iskola nappali tagozatán a tizenhatodik életévének betöltése után fejezi be, e tanulmányainak folytatása alatt az árvaellátás tizenhatodik életévének betöltése után is megilleti."

6. §.

A Vr. 51. §-ának (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) Az 1939. január 1. napjától 1947. december 31. napjáig terjedő időre a bélyeglerovást, illetőleg ennek időtartamát feltüntető bejegyzést pótolja a városi, városi (fővárosi) kerületi tanács végrehajtó bizottsága igazgatási osztályának, illetőleg a községi tanács végrehajtó bizottság titkárának a munkáltató megnevezését, a munkaviszony időtartamát és az alkalmazás megjelölését (gazdasági cseléd, gazdasági munkás, segédmunkás, napszámos stb.) feltüntető hatósági bizonyítványa. Az így igazolt munkaviszonyok alapján legfeljebb annyi időt lehet figyelembe venni, hogy a 47—52. § rendelkezései szerint elismert szolgálati idő a százötven napot, az összes szolgálati idő pedig a háromszáz napot naptári évenként ne haladja meg. Azt a munkaviszonyt azonban, amely alatt a dolgozó gazdasági cseléd [47. § (2) bekezdés *a)* pont] vagy szegődményes iparos [49. § *a)* pont] volt, teljes egészében figyelembe lehet venni, ha a munkaviszony megszakítás nélkül legalább háromszázhatvanöt naptári napon át fennállt."

7. §.

A Vr. a következő 130/A. §-sal egészül ki:

„130/A. §. A mellékfoglalkozásban (második állásban) kapott munkabérnek az Rny. 38. §-a alapján figyelembe vehető havi összegét aszerint kell megállapítani, hogy a főfoglalkozásban (első állásban) ténylegesen eltöltött munkaidő mennyivel kevesebb a munkakörre előírt teljes munkaidőnél. Ennek megfelelően a mellékfoglalkozásban (második állásban) kapott munkabérnek olyan időtartamra eső részét lehet számításba venni, amely a főfoglalkozásban ténylegesen eltöltött munkaidőt a munkakörre előírt teljes munkaidőre kiegészíti.

Példa: A dolgozó főfoglalkozásában betöltött munkakörére előírt teljes munkaidő napi 8 óra; munkaszerződése szerinti munkaideje napi 6 óra. Mellékfoglalkozásában betöltött munkakörére előírt teljes munkaidő napi 6 óra; munkaszerződése szerinti munkaideje napi 3 óra, munkabére pedig erre a 3 órára havi 1650 Ft. Mivel a dolgozó munkaideje a főfoglalkozásában 2 órával kevesebb a teljes munkaidőnél, a mellékfoglalkozásban kapott munkabérnek 2 órára eső részét vagyis havi 1100 forintot lehet figyelembe venni."

8. §.

A Vr. a következő 159/C. §-sal egészül ki:

„159/C. §. Az 1952. évi január hó 1. napja előtt érvényben volt jogszabályok szerint megállapított baleseti járadékban részesülő dolgozó igényét újabb üzemi baleset (foglalkozási betegség) esetén akkor kell az Rny. 57. §-a alapján a Tny. rendelkezései szerint elbírálni, ha az újabb üzemi baleset (foglalkozási betegség) előtti munkaképességcsökkenés a Tny. szabályai szerint alacsonyabb fokozatnak (rokkantsági csoportnak) felel meg, mint amelyik fokozatba (rokkantsági csoportba) a dolgozó az összkövetkezmény figyelembevételével tartozik."

9. §.

(1) A Vr. 182. §-a (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Arra a naptári hónapra, amelyben a nyugdíjas keresőfoglalkozást folytat, az öregségi és a rokkantsági nyugdíj folyósítását szüneteltetni kell, a baleseti rokkantsági nyugdíj helyett pedig 4. fokozatú baleseti járadékot kell folyósítani."

(2) A Vr. 182. §-a (2) bekezdésének *e)* pontja helyébe az a rendelkezés lép, hogy keresőfoglalkozást folytatónak kell tekinteni azt a nyugdíjast,

„*e)* aki mezőgazdasági termelőszövetkezet tagjaként a termelőszövetkezetben nem fizikai munkát végez, és a 6/1966. (XII. 24.) SZOT számú szabályzat 33. §-ában meghatározott munkanapjainak a száma egy naptári éven belül — nyugdíjazása naptári évében az évnek a nyugdíj megállapítását követő tartama alatt — a 120 munkanapot meghaladja."

(3) A Vr. 182. §-a (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) Ha a mezőgazdasági termelőszövetkezet tagjaként dolgozó öregségi vagy rokkantsági nyugdíjas a termelőszövetkezetben nem fizikai munkát végez, és munkateljesítménye a 120 munkanapot meghaladja, nyugdíja folyósítását a 121. munkanap teljesítését követő hónap első napjától a naptári év végéig kell szüneteltetni. Nem kell a nyugdíj folyósítását szüneteltetni, ha az említett nyugdíjas tag fizikai munkát végez."

10. §.

A Vr. 183/B. §-a (4) és (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(4) Ha a mezőgazdasági termelőszövetkezet tagjaként dolgozó öregségi vagy rokkantsági nyugdíjas a 182. § (3) bekezdésében említett 120 munkanapot teljesítette, és ezt követően ugyan-

abban a naptári évben munkabért kapott vagy egyéb díjazásban részesült, nyugdíjának folyósítását a naptári év végéig szüneteltetni kell."

11. §.

A Vr. 230. §-a helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„230. §. (1) A nyugellátást megállapító szerv az Rny. 91. §-a alapján akkor kötelezi a nyugdíjast a jogalap nélkül felvett nyugellátás és az ezen felül megállapítható térítés megfizetésére, ha a túlfizetés a nyugellátás helytelen megállapítása miatt történt. A nyugellátást megállapító szerv a fizetési kötelezettségről a nyugdíjmegállapító határozat módosításával egyidejűleg határoz.

(2) Az (1) bekezdésben nem említett minden más esetben a nyugdíjast a jogalap nélkül felvett nyugellátás visszafizetésére, illetőleg térítés megfizetésére, úgyszintén a munkáltató, illetőleg a nyugdíjjogszabályokban adatközlésre kötelezett más szervet a jogalap nélkül felvett nyugellátásnak az Rny. 92. §-a szerinti megtérítésére a nyugellátást folyósító szerv kötelezi határozattal.

(3) Az (1) és (2) bekezdés alapján a nyugdíjast, a munkáltatót és a nyugdíjjogszabályokban adatközlésre kötelezett más szervet terhelő követeléseket a nyugellátást folyósító szervhez kell befizetni. Az e címen keletkezett tartozások behajtásáról a nyugellátást folyósító szerv gondoskodik."

12. §.

A Vr. 280. §-a helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„280. §. (1) A 273. §. (1) bekezdésében megjelölt az a nyugdíjas, aki mezőgazdasági termelőszövetkezet tagjaként nem fizikai munkát végez, köteles — a termelőszövetkezet vezetőségével együttesen — bejelenteni, ha a naptári év folyamán 120-nál több munkanapot teljesített. A bejelentést abban a hónapban kell megtenni, amelyben a teljesítmény a naptári év folyamán a 121. munkanapot elérte.

(2) Az (1) bekezdés szerinti bejelentésnek — a 273. § (4) bekezdésében felsorolt adatokon felül — tartalmaznia kell

a) a mezőgazdasági termelőszövetkezet megnevezését és címét,

b) a termelőszövetkezeti tagság kezdetét,

c) a nyugdíjasnak a bejelentés naptári évében betöltött munkakörét és

d) annak a naptári napnak a megjelölését, amikor a nyugdíjas a 121. munkanapot [182. § (2) bekezdésének *e)* pontja] teljesítette.

(3) Nem kell bejelentést tenni, ha a nyugdíjas

a) mezőgazdasági termelőszövetkezet tagjaként fizikai munkát végez, vagy

b) nyugdíját 1959. január 1. napját megelőzően állapították meg, és 1959. január 1. napjától megszakítás nélkül ugyanannak a termelőszövetkezetnek a tagja."

13. §.

(1) E szabályzat 1967. augusztus 1. napján lép hatályba. Rendelkezéseit a folyamatban levő ügyekben is, 9. és 10. §-ának rendelkezéseit 1967. január 1. napjától alkalmazni kell. Egyidejűleg a Vr. 130. §-ának (2) bekezdése és 135. §-ának (1) bekezdése hatályát veszti.

(2) Nem lehet a 9. és 10. § alkalmazásával a nyugdíjas terhére tartozást előírni azon a címen, hogy mezőgazdasági termelőszövetkezet tagjaként a szabályzat hatálybalépése előtt 120 munkanapot meghaladó időn át nem fizikai munkát végzett, ha a munkateljesítménye a 269 munkaegységet nem haladta meg.

Gáspár Sándor s. k.,
a Szakszervezetek Országos Tanácsának főtitkára.

A munkaügyi miniszter 110/1967. (14) Mü. M. számú

utasítása

az idegen nyelvtudás anyagi elismeréséről szóló 110/1964. (9) Mü. M. számú utasítás módosításáról

Az idegen nyelvtudás anyagi elismeréséről szóló — a 106/1966. (3) Mü. M. számú és a 133/1966/(19) Mü. M. számú utasítással módosított — 110. 1964. (9) Mü. M. számú utasítás (a továbbiakban: Utasítás) módosításáról — a Szakszervezetek Országos Tanácsával egyetértésben — az alábbi utasítást adom ki:

1. Az Utasítás 12/c) pontja az alábbiak szerint módosul:

„*c)* a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem Külkereskedelmi Szakán, Nemzetközi Ismeretek Szakán, valamint Közlekedési Szakán vagy a Felsőfokú Külkereskedelmi Szakiskola Idegennyelvi Levelezői Szakán valamely idegen nyelvből letett szigorlat, illetőleg államvizsga az illető nyelv."

2. Az Utasítás 2. pontjának gondolatjelek közötti része, 16. pontjának második mondata, valamint 17. és 18. pontja hatályát veszti.

3. Ez az utasítás az 1967. évi augusztus hó 1. napján lép hatályba.

Buda István s. k.,
munkaügyi miniszterhelyettes.

Közlemények

A Munkaügyi Minisztérium és a Szakszervezetek Országos Tanácsa

IRÁNYELVEI

a rövidített munkaidő bevezetésének módszerére

1. *A munkaidőcsökkentés önerőből történő megvalósításának értelmezése*

A rövidített munkaidő bevezetésének önerőből történő megvalósítása azt jelenti, hogy az emiatt

kieső munkaidő alapot a vállalatok — különböző műszaki-szervezési-gazdasági intézkedésekkel — teljes mértékben pótolják. *Az önerőből történő megvalósítás* — a gazdaságirányítás új rendszerével összhangban — *vállalati kategória, ezt a vállalat egész működése alapján komplexen kell értelmezni.* Ennek megfelelően:

— a kieső időalap pótlására tett — műszaki-szervezési-gazdasági intézkedéseknek nemcsak a meglevő színvonal tartását, hanem a fejlődés szükséges mértékét is biztosítania kell,

— az önerőből történő megvalósítás az élő- és holt munkára együttesen vonatkozik, tehát a gépek, berendezések jobb kihasználásával — pl. a műszakszámok növelése útján — ellensúlyozhatók az esetleges élő munka (létszám, bér) többlet-ráfordítások,

— a vállalat gazdasági eredményeinek megfelelő alakulása indokolhatja a gépek teljesítőképességét növelő, illetve kiegészítő beruházások miatti költségeket,

— az egyes részlegek, műhelyek stb. többlet munkaerőszükséglete ellensúlyozható más részlegek, műhelyek stb. létszámcsökkentéseivel, illetve átcsoportosítással,

— az előzőeken túlmenően a rövidített munkaidő bevezethető a vállalat saját forrásai egy részének olyan felhasználásával, amely elősegíti az önerőből történő megvalósítást.

Az önerőből történő megvalósítás fentiek szerinti értelmezése — a gazdaságirányítás új rendszerével összhangban — teljes önállóságot biztosít a vállalatok számára minden olyan, a munkaidő csökkentésével kapcsolatos intézkedésre, amely a vállalati belső tartalékokat felszínre hozza és e célra felhasználhatókká teszi.

A felügyeleti hatóság az önerőből történő megvalósítás tényét a szervezési-intézkedési tervben megjelölt feladatok elvégzése és a vállalat egész évi gazdasági munkája alapján értékeli.

2. *Szervezési intézkedések terve a munkaidő-csökkentés megvalósítására*

Az önerőből történő megvalósítást szolgáló szervezési intézkedések kidolgozása során törekedni kell a munka- és üzemszervezési lehetőségek hatékony kihasználására, a veszteségidők felszámolására, a dolgozók javaslataiban kifejeződő technikai újítások és találmányok gyakorlati alkalmazására, a szocialista munkaverseny adta lehetőségek jobb kihasználására, továbbá egyéb, a vállalat hatékonyabb gazdálkodását elősegítő intézkedések megvalósítására.

Az intézkedési terv fontos része a műhelyek, részlegek stb. zavartalan munkáját biztosító munkaidő-rendszerek kidolgozására, amelyeket a gazdaságosság elve alapján kell kimunkálni. A gazdasági egységen belül a különböző tevékenységeket végző dolgozók (termelő munkások, karbantartók, segédüzemek, szállítás, alkalmazottak stb.) munkaidő-beosztását a tevékenységgel szemben támasztott követelményeknek megfelelően differenciálni kell.

Törekedni kell a korszerű állóeszközök kihasználásának fokozására. Figyelemmel kell lenni továbbá a közlekedési lehetőségekre, a termelő és fogyasztó kapcsolatára, a kooperációs kötelezettségekre stb.

A legcélszerűbb munkaidő-rendszer általában 8 órás munkanap mellett alakítható ki, mivel egyrészt ez teszi lehetővé a műszakváltás megfelelő rendjét, másrészt ez igazodik a kialakult közlekedési körülményekhez. Más oldalról a 8 órás munkanap meghosszabbítása a műszak végén növelné az elfáradásból adódó teljesítmény visszaesést, rövidítése pedig a munkaidő kezdetén és végén levő veszteségek arányát.

Ahol az átlagos heti munkaidőt többlet szabadnap kiadása révén csökkentik, ott a többlet szabadnap — a kapacitások optimális kihasználását eredményező munkaidő rendszer megvalósítása érdekében — a hét bármely napjára eshet. Ezért nem kell feltétlen az üzemszünetet eredményező szabadszombatos munkarendet célul kitűzni.

Kéthetenkénti szabad szombat bevezetésénél figyelemmel kell lenni arra, hogy a különböző üzemekben dolgozó családtagok szabadnapja azonos napra essen. Ezért helyes, ha ezekben az esetekben egységesen a naptárilag páros szombatokat jelölik ki szabadnapként.

A szállítóeszközök (vagonok, gépkocsik, uszályok) ki- és berakodásáról akkor is gondoskodni kell, ha a dolgozók üzemszünettel egybekapcsolva kapják meg szabadnapjukat.

Más területeken, ahol a feladatok az egyes időszakokban eltérő nagyságrendben (szezonálisan) jelentkeznek (élelmiszer, építő, építőanyagipar, mezőgazdaság stb.), az éves munkaidő-kereten belül az idényhez igazodó munkaidő-rendszert kell alkalmazni.

A munkaidő csökkentése miatti időalap-kiesés ellensúlyozását szolgáló intézkedések, tervek komplex jellegűek, amelyeket célszerű minden termelési egységre, műhelyre stb. elkészíteni.

A szervezési intézkedések terve táblázatba is foglalható. Ennek első oszlopa a szükséges bázisadatokat, a második a munkaidőcsökkentés miatti kihatásokat, a harmadik az ezt ellensúlyozó intézkedések szervezett eredményeit tartalmazza.

A tervezett intézkedések körébe tartozó kérdések:

a) Munkahely-fejlesztési, racionalizálási (ésszerűsítési) intézkedések, pl.

— munkafolyamatok elemzése alapján annak optimalizálása,

— optimális munkaszervezet kialakítása,

— munkanormák kidolgozása, illetve módosítása,

— munkabér formák, bérrendszerek fejlesztése,

— munkavédelmi intézkedések stb.,

— a munkafegyelem megszilárdítása, a munkaidő kezdetén és végén jelentkező veszteségek kiküszöbölése,

— a kieső idők csökkentése,

— a fluktuációból adódó betanítási, begyakorlási idők csökkentése,

— az egyenletes anyagellátás biztosítása,

— az állásidők csökkentése (anyag, szerszám, munkahiány stb. miatt),

— a gépek, berendezések javítási idejének csökkentése, a karbantartás jobb megszervezése.

b) Általános műszaki-szervezési intézkedések, pl.

— a legfontosabb műszaki-gazdasági döntések, illetve az ezt biztosító intézkedések kidolgozása,

— a nagy termelékenységű gépeken, berendezéseken a műszakszámok növelése,

— az elavult berendezések kiselejtezése,

— a leggazdaságosabb munkaidő-rendszerek, műszakváltások alkalmazása,

— a munkaerő szükség szerinti átcsoportosítása,

— az adminisztráció jobb megszervezése, egyszerűsítése,

— a pótidők utalványozásának csökkentése,

— a különböző okokból adódó egész és törtnapi hiányzások csökkentése,

— az idényágazatokban és olyan területeken, ahol a feladatok nem egyenletesen jelentkeznek, az idényhez, illetve a feladatokhoz jobban igazodó munkaidő-rendszer kialakítása,

— az anyag- és energiagazdálkodás megjavítása stb.

A szervezési intézkedési terveket meg kell vizsgálni abból a szempontból, hogy ezek tartalmaznak-e minden szükséges intézkedést, egymással összefüggnek-e, az azokban vázolt javaslatok reálisan megvalósíthatók-e és meghozzák-e a kieső időalap ellensúlyozására szükséges eredményeket.

3. *Az egészségre ártalmas munkakörökben történő munkaidőcsökkentés*

a) Azokban a munkakörökben, ahol egészségi ártalom miatt a munkaidőt már ezideig 36—42 órában állapították meg, a 44 órás munkahét bevezetésénél ez változatlan marad.

b) Azoknál a vállalatoknál, amelyeknél általánosan bevezetésre került a 44 órás munkahét, figyelembe kell venni a már ezideig egészségi ártalom címén történt munkaidőcsökkentéseket:

— ha az üzem, műhely dolgozóinak nagyobb része már rövidített munkaidőben dolgozik, és munka-, illetve műszakszervezési, valamint gazdasági okok ezt indokolják, a termelő üzem, műhely többi dolgozója munkaidejét is heti 44 óránál alacsonyabb mértékben lehet megállapítani. Nem lehet ez esetben sem azonban 44 óránál rövidebb munkaidőt bevezetni a központi alkalmazottaknál, a központi karbantartó műhelyben, a raktárban dolgozóknál, termelő üzemhez, műhelyhez nem kapcsolódó segédüzemekben,

— ha az egészségi ártalom miatt a munkaidő még nem csökkent, de az emiatti csökkentés az adott üzem, illetve műhelynél a dolgozóknak kisebb részét érinti, és az eltérő munkaidő a többi dolgozónál munka- és üzemszervezési problémákat okozna, akkor az egészségre ártalmas munkakörökben dolgozóknál is 44 órás munkahetet kell bevezetni. Ez esetben fokozottan kell törekedni a technológia, a munkafeltételek megjavításával, a fennálló egészségi ártalom kiküszöbölésére.

c) Azoknál a vállalatoknál (iparon, építőiparon kívüli területek), amelyeknél nem kerül sor a 44 órás munkahét bevezetésére, fel kell mérni az egészségre ártalmas munkakörülmények között dolgozók létszámát, és az érintettek számára az ártalomnak megfelelő mértékű (heti 36—42 órás) munkaidőt kell bevezetni.

4. *Egyenlőtlen (szezonális) munkaidő megállapítása*

Azokon a területeken (élelmiszer, építő, építőanyagipar stb.), ahol a vállalatok munkáját nagy mértékben befolyásolják a szezonális ingadozások, általában fenn kell tartani a szezon időszakában jelenlegi 48 órás — esetleg ennél is hosszabb — munkaidőt és a 44 órás munkahét bevezetése következtében nyert többlet szabadidőt teljes mértékben a szezonon kívüli időszakban kell a dolgozók számára biztosítani.

5. *Munkaidőcsökkentés a közlekedés és az állami mezőgazdaság területén*

A közlekedés és az állami mezőgazdaság 48 óránál hosszabb munkaidejű területein törekedni kell az átlagos heti 48 órás vagy ezt megközelítő munkaidő megvalósítására. Ennek során tekintettel kell lenni jelen irányelvekben foglaltakra, figyelembe véve az ágazati sajátosságokból adódó eltéréseket.

6. *Bérügyi és munkajogi kérdések*

a) Bérezés

A munkaidő csökkentését úgy kell végrehajtani, hogy emiatt a dolgozók keresete ne csökkenjen. Ennek elérése érdekében

— egyebek mellett — a következő módszerek alkalmazhatók:

— a havidíjasoknál a havi alapbérek változatlanul hagyása,

— az idő- (óra) béreseknél az órabértételek felemelése a munkaidőcsökkentés arányában (heti 48 óráról 44 órára való munkaidőcsökkentésnél az órabértételek emelésének mértéke 9,1 %),

— a teljesítménybérben foglalkoztatott dolgozóknál a munkák, illetve a munkások besorolás szerinti bértételeinek olyan mértékű növelése — műszaki, technológiai és szervezési intézkedések kihatásának a munkanormákon történő egyidejű átvezetése mellett —, hogy ez biztosítsa a csökkentett munkaidőre előírt megnövelt teljesítmény követelmények elérése esetén a munkaidőcsökkentés előtti keresetet,

— megfelelő tartalékok felhasználása esetén a normák és bértételek változatlanul hagyása,

— meghatározott idejű — általában csökkenő mértékű — kiegészítő fizetés vagy bérpótlék.

Ahol a munkaidőcsökkentés következtében a törvényes munkaidő rövidebb napi 8, heti 48, havi 210 óránál, ott a munkák és munkások besorolási rendszerében foglalt kategóriánkénti felső bérhatárok a munkaidő csökkentés arányában növelhetők (ez az éves munkaidő alap esetén is alkalmazható).

A havi kereset egy órára eső részének megállapításánál 44 órás munkahétnél a kereset 1/191-ed részét kell alapul venni.

Az idényhez igazodó (szezonális) munkaidő bevezetése esetén az egyes időszakokra megállapított munkaidő alapján elért kereseteket kell kifizetni.

A munkaidő csökkentése következtében nyert — heti pihenőnapon felüli — szabadnap és a munkaszüneti nap egybeesése esetén a pótlólagos szabadnapot más napra áttenni nem szabad.

b) Túlóra és túlórapótlék

Az adott vállalatnál történő bevezetés időpontjától kezdve az új napi, heti (havi) munkaidő a törvényes munkaidő. Ennek megfelelően az ezen felül végzett munka túlmunka.

7. *A rövidített munkaidő bevezetésének menete*

Jelen irányelvek alapján a minisztériumok, illetve főhatóságok a szakszervezetekkel közösen

— szeptember 30-ig irányelveket dolgoznak ki a vállalatok számára a felkészülési tervek elkészítésének elősegítésére. Ezekben részben a központi irányelveket konkretizálják, emellett figyelembe veszik az adott ágazat, terület speciális sajátosságait,

— szeptember 30-ig — a Szakszervezetek Országos Tanácsával és a Munkaügyi Minisztériummal egyetértésben — kijelölik azokat a vállalatokat, amelyek tapasztalatszerzés céljából 1968. év január 1-től kezdődően bevezethetik a rövidített munkaidőt,

— a Munkaügyi Minisztérium a Szakszervezetek Országos Tanácsával és az Egészségügyi Minisztériummal egyetértésben november 30-ig meghatározza azokat a munkaterületeket, munkaköröket, ahol

a) az általános munkaidőcsökkentés keretén belül egészségi ártalom miatt heti 42 óra alatt indokolt a munkaidőt megállapítani,

b) nem kerül sor ugyan az általános munkaidőcsökkentésre, de egészségi ártalom miatt indokolt a munkaidő rövidítése,

— december 31-ig kijelölik azokat az ipari, építőipari vállalatokat, szövetkezeteket stb., amelyeknél a Kormányhatározat alapján sor kerül a munkaidő rövidítésére.

A vállalatok

— a dolgozók aktív bevonásával és részvételével — a rendelkezésükre bocsátott irányelvek felhasználásával — kidolgozzák műszaki-szervezési intézkedési tervüket, amelyben meghatározzák a rövidített munkaidőre történő áttérés részletes ütemezését is. Ebben rögzítik az összes szükséges tennivalókat, valamint a rövidített munkaidő megvalósításának módszerét (napi, heti munkaidőcsökkentés, szezonhoz igazodó munkaidő) és a bevezetés időpontját,

— az intézkedési tervet — egyeztetés céljából — meg kell küldeni a területileg illetékes megyei (Budapesten a fővárosi) tanács V.B. elnökének. A tanács megvizsgálja, hogy a munkaidőcsökkentés tervezett módszere mellett biztosított-e a lakosság ellátása a szükséges fogyasztási cikkekkel és szolgáltatásokkal, a dolgozók megfelelő közlekedési lehetősége, hivatalos ügyeinek intézése, a bölcsődék, óvodák megfelelő üzemeltetése stb., illetve gondoskodik e téren a megfelelő összhangról.

Az igazgató és a szakszervezeti bizottság által jóváhagyott és az illetékes tanáccsal egyeztetett intézkedési tervet 3 hónappal a tervezett bevezetés előtt megküldik a felügyeleti hatóságnak, valamint az illetékes szakszervezetnek, amelyek ahhoz észrevételt tehetnek.

Beckl Sándor s. k.,
SZOT titkár.

Buda István s. k.,
munkaügyi miniszterhelyettes.

A Magyar Tudományos Akadémia főtitkára *minden hétfőn* 13—15 óráig — bármilyen természetű ügyben — fogadóórát tart. A Magyar Tudományos Akadémia tagjainak más időpontokban is rendelkezésére áll.

Elnökségi Titkárság

Index: 25.105

AKADÉMIAI KÖZLÖNY, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja. Megjelenik rendszerint havonta kétszer. – A szerkesztésért felelős: a Magyar Tudományos Akadémia Elnökségi Titkárságának vezetője.

Kiadja: Az Akadémiai Kiadó, Budapest, V., Alkotmány u. 21. – Felelős: Bernát György, az Akadémiai Kiadó igazgatója – 1000 példány

A kiadvány előfizethető a POSTA KÖZPONTI HÍRLAPIRODÁNÁL, Budapest V., József nádor tér 1. és *bármely postahivatalban.* Csekkszámlaszám egyéni: 61 257, közületi: 61 066, MNB egyszámlaszám: 8.
Előfizethető és példányonként megvásárolható az AKADÉMIAI KIADÓ-nál, Budapest V., Alkotmány u. 21. telefon 111-010. Csekkbefizetési számla: 05 915, 111-46, MNB egyszámlaszám: 46; az AKADÉMIAI KÖNYVESBOLTBAN: Budapest V., Váci u. 22., telefon: 185-612
Előfizetési díj egy évre: 48,– Ft.

67.64295 Akadémiai Nyomda, Budapest – Felelős vezető: Bernát György

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

XVI. (1967.) ÉVFOLYAM 15. SZÁM

Akadémiai Közlöny

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:
A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
HIVATALA

BUDAPEST, 1967. SZEPTEMBER 28.

TARTALOM

Személyi rész 127

Törvények, rendeletek, határozatok	1027/1967. (IX. 3.) Korm. határozat	Az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság szervezetéről és működéséről szóló 1003/1962. (I. 27.) Korm. számú határozat módosításáról 128
Az Akadémia Elnökségének határozata	43/1967. sz. határozat	Az Élelmiszerkémiai Kutatócsoport szervezéséről ... 129
Az Akadémia elnökének utasítása	6/1967. MTA (A. K. 15.)	Az akadémiai ügyintézés egyszerűsítéséről szóló 1/1965. MTA (A. K. 8.) számú utasítás kiegészítéséről ... 130
Miniszteri utasítások	111/1967. (15.) Mü. M.	A kezdő szakemberek munkabérének szabályozásáról 130
	116/1967. (15.) Mü. M.	A minisztériumok és egyéb országos hatáskörű államigazgatási szervek alkalmazottainak munkabéréről ... 130
Közlemények		Az MTA Nemzetközi Kapcsolatok Bizottsága elnökének, titkárának és tagjainak megbízásáról 131
		Az Akadémia Matematikai és Fizikai Tudományok Osztálya szervezetéhez tartozó tudományos bizottságok elnökeinek megbízásáról 131
		A részfoglalkozású dolgozók részére adható tanulmányi kedvezményről 132
		A Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának fogadóórájáról 132

Személyi rész

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa

a Magyar Történelmi Társulat alapításának 100. évfordulója alkalmából, tudományos és tudományszervező munkájuk elismeréséül *Elekes Lajos* Kossuth-díjas egyetemi tanárnak, a Magyar Történelmi Társulat Elnöksége tagjának, *Ember Győző* Kossuth-díjas akadémikusnak, a Magyar Történelmi Társulat elnökhelyettesének, *Székely György* kandidátusnak, egyetemi tanárnak, a Magyar Történelmi Társulat alelnökének,

60. születésnapja alkalmából, eredményes munkássága elismeréséül *dr. Heller László* Kossuth-díjas akadémikusnak, az Energiagazdálkodási Intézet igazgatóhelyettes főmérnökének a

MUNKA ÉRDEMREND

arany fokozata

kitüntetést adományozta.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

Jogszabályok

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány 1027/1967. (IX. 3.) számú

határozata

az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság szervezetéről és működéséről szóló 1003/1962. (I. 27.) Korm. számú határozat módosításáról

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság feladatait, hatáskörét, szervezetét és működését megállapító 1003/1962. (I. 27.) Korm. számú határozatot, a népgazdaság irányításában szükségessé váló változásokkal összhangban, az alábbiak szerint módosítja:

1. A határozat I. részének 1. pontja hatályát veszti, és helyébe a következő rendelkezés lép:

„1. Az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság (továbbiakban: OMFB) népgazdasági jelentőségű műszaki fejlesztési kérdésekben a Minisztertanács tanácsadó, koordináló és meghatározott körben irányító (lebonyolító) szerve.

Alapvető feladata

— a tudományosan megalapozott, a legkorszerűbb technika és a népgazdaság követelményeit kielégítő műszaki—gazdasági tanulmányok, irányelvek, koncepciók kidolgozása,

— a népgazdasági jelentőségű, általános műszaki fejlesztési kérdésekben a minisztériumok és országos hatáskörű szervek munkájának koordinálása,

— több ágazat vagy egész népgazdasági ág fejlesztését befolyásoló nagy jelentőségű műszaki kutatási munkák irányítása."

2. A határozat I. részének 3. pontja hatályát veszti, és helyébe a következő rendelkezés lép:

„3. Ennek megfelelően az OMFB fő feladatai a következők:

a) Mint a Kormány műszaki tanácsadó szerve

— figyelemmel kíséri a hazai és külföldi műszaki fejlődés általános tendenciáit, és ennek alapján tájékoztatásokat, tanulmányokat, koncepciókat, javaslatokat dolgoz ki a Kormány gazdaságpolitikai döntéseinek műszaki megalapozásához (a kutatás és fejlesztés struktúrájának módosítására, a nemzetközi tudományos és műszaki együttműködés irányelveire, a beruházási politikában követendő irányvonalra, központi fejlesztési program kidolgozására stb.),

— a népgazdasági tervek (elsősorban a hosszútávú terv) műszaki megalapozásához koncepciókat és elemző tanulmányokat készít az Országos Tervhivatal mint a Kormány központi tervező szerve számára,

— tanulmányozza, hogy a gazdasági irányítási, tervezési, pénzügyi- és ellenőrzési módszerek hogyan segítik vagy akadályozzák a műszaki fejlesztést. Szükséges esetben javaslatot tesz a Kormánynak vagy felelős állami szerveknek a módszerek és a gazdasági irányító eszközök módosítására,

— javaslatokat készít a Kormány számára nagy népgazdasági jelentőségű műszaki kutatások elvégeztetésére,

— figyelemmel kíséri a műszaki jellegű hatósági szabályozás alakulását, és az ezzel kapcsolatban szükséges kormányintézkedésekre javaslatokat dolgoz ki,

— a Külkereskedelmi Minisztériummal közösen elemzi a „technikai külkereskedelem" (licenc, know how vásárlások, valamint magyar szabadalmak és az azok által védett technológiákat megvalósító berendezések külföldi értékesítése) tapasztalatait, és javaslatot tesz olyan átfogó intézkedésekre, melyek elősegítik e tevékenység fejlődését és hatékonyabb felhasználását a gazdaságban,

— a Kormány megbízása vagy az OT felkérése alapján más tárcák, intézmények, illetve vállalatok javaslatait, előterjesztéseit, koncepcióit, beruházási programjait véleményezi,

— figyelemmel kíséri az ország műszaki szellemi kapacitásának fejlődését és felhasználását, különös tekintettel a műszaki szakemberállomány, a műszaki oktatás és a műszaki kutatás fejlesztésére.

b) A Kormány műszaki koordinációs szerveként egyezteti a minisztériumok és országos hatáskörű szervek álláspontját

— a műszaki—gazdasági koncepciók készítésében szükséges munkamegosztás tekintetében,

— a Kormány tudománypolitikai döntéseinek előkészítése során, a műszaki kutatás tekintetében,

— a műszaki kutatás és fejlesztés szabályozása tekintetében felmerülő több tárcát érintő közös, illetve egységesen rendezendő ügyekben,

— a KGST Tudományos és Műszaki Kutatásokat Koordináló Állandó Kormánybizottság munkájából adódó hazai feladatok megoldásában,

— a tudományos és műszaki információs rendszer kialakításában,

— a műszaki jellegű hatósági szabályozás több tárcát érintő és egységesen rendezendő ügyeiben.

c) Irányítja

— a népgazdasági jelentőségű államilag finanszírozott műszaki kutatásokat és az ezekhez kapcsolódó licencia és know how vásárlásokat."

3. A határozat I. részének 4. pontja hatályát veszti, és helyébe a következő rendelkezés lép:

„4. Az előbbiek ellátása érdekében

— kapcsolatokat tart fenn a szocialista országok központi műszaki fejlesztési szerveivel,

— jelentős műszaki fejlesztési kérdésekben, a szakemberek véleményének széles körű és közvetlen megismerése céljából kongresszusokat, konferenciákat, bemutatókat rendez, illetve kezdeményez,

— támogatja az általános műszaki tájékoztató és propaganda munkát,

— támogatja a nagy jelentőségű, haladó műszaki fejlesztési törekvéseket,

— a műszaki fejlődés érdekében több tárcát érintő speciális szolgálatok ellátására intézeteket, vállalatokat létesít, és felettük felügyeletet gyakorol."

4. A határozat I. részének 5. pontja hatályát veszti, és helyébe a következő rendelkezés lép:

„5. Az OMFB az érdekelt szervek bevonásával kidolgozott műszaki fejlesztési irányelveket átadja az Országos Tervhivatalnak, illetve az illetékes minisztériumoknak és más országos hatáskörű szerveknek. Amennyiben az Országos Tervhivatal a tervek előkészítése során e koncepciókat figyelmen kívül hagyná, ezt a Kormány elé kerülő tervjavaslatban indokolnia kell.

Azokat a nem ágazati jellegű műszaki—gazdasági koncepciókat, amelyek elemzéseket tartalmaznak, irányzatokat fejtenek ki, az OMFB az Országos Tervhivatalnak és az érdekelt szerveknek tájékoztatás, illetve ajánlásként küldi meg."

5. A határozat II. részének 6. pontja hatályát veszti, és helyébe a következő rendelkezés lép:

„6. Az OMFB elnökből, elnökhelyettesekből és 40—50 tagból áll."

6. A határozat II. részének 9. pontja hatályát veszti, és helyébe a következő rendelkezés lép:

„9. Az OMFB munkáját

a) az OMFB, illetőleg elnöksége által a műszaki fejlesztési irányelvek (koncepciók) és egyéb a feladatok ellátását elősegítő tanulmányok kidolgozására létrehozott témabizottságok (munkabizottságok, munkacsoportok),

b) az OMFB elnökének irányítása alatt működő hivatali szervezet (továbbiakban: iroda),

c) nagyobb kutatási programok koordinált irányítására alakított programirodák,

d) megbízás, illetve szerződés alapján intézetek, irodák, vállalatok

közreműködése útján látja el."

7. A határozat II. részének 14. és 15. pontja hatályát veszti, és helyébe a következő rendelkezés lép:

„14. Az OMFB feladatainak ellátásához igénybe veszi vállalatok (irodák, intézetek) szolgáltatásait (kutatás, információ stb). E szolgáltatások teljesítésére szerződéseket köt. Ha a szerződéskötés gazdasági eszközökkel nem biztosítható, és annak megkötéséhez a népgazdaság különösen fontos érdeke fűződik, az OMFB elnöke javaslatot tesz a felügyeletet gyakorló szerv vezetőjének, hogy a vállalatot (irodát, intézetet) a 11/1967. (V. 13.) Korm. számú rendelet 24. §-a alapján szerződés megkötésére utasítsa.

15. Az OMFB feladatainak finanszírozása a következő forrásokból történik:

— irodájának fenntartása, a szakértők díjazása, költségvetési ellátmányból,

— a népgazdasági jelentőségű kutatások lebonyolítása, illetve ilyen jellegű vállalati kutatás és fejlesztés támogatása a vállalati műszaki fejlesztési hozzájárulás OMFB-nek juttatott hányadából és a műszaki kutatási, valamint egyéb célokra kiutalt költségvetési összegekből."

8. A határozat III. részének 16. pontjából az „és a Tudományos és Felsőoktatási Tanáccsal" szavakat törölni kell, továbbá e pont kiegészül az alábbiakkal:

„Ennek keretén belül az OMFB részt vesz

— a Kormány és a gazdaságirányításért felelős minisztériumok és országos hatáskörű szervek olyan döntéselőkészítő munkáiban, melyek a műszaki fejlődésre jelentős hatást gyakorolnak (ár-, bér-, hitel-, beruházáspolitika, jövedelemszabályozás, kül- és belkereskedelem-szabályozás stb.),

— a népgazdaság műszaki fejlődésére alapvetően kiható nemzetközi megállapodások előkészítésében,

— a Kormány tudománypolitikai döntéseinek előkészítésében."

9. Az 1002/1963. (III. 10.) Korm. számú határozat hatályát veszti.

Fehér Lajos s. k.,
a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány elnökhelyettese.

A Magyar Tudományos Akadémia Elnökségének határozata

Az MTA Elnöksége 43/1967. számú

határozata

az Élelmiszerkémiai Kutatócsoport szervezéséről

(Elnökség, 1967. május 30.)

Nem teljes szöveg

Az Elnökség — a VII. Kémiai Tudományok Osztálya javaslata alapján — hozzájárul ahhoz, hogy 1967. július 1-től a Mezőgazdasági és Élelme-

zésügyi Minisztérium felügyelete alá tartozó Központi Élelmiszeripari Kutatóintézet keretén belül, nem önálló gazdálkodási egységként akadémiai Élelmiszerkémiai Kutatócsoport létesüljön.

Budapest, 1967. május 31.

Rusznyák István s. k.,
elnök.

A Magyar Tudományos Akadémia elnökének utasítása

A Magyar Tudományos Akadémia elnökének 6/1967. MTA (A. K. 15.) számú

utasítása

az akadémiai ügyintézés egyszerűsítéséről szóló 1/1965. MTA (A. K. 8.) számú utasítás kiegészítéséről

Az 1/1965. MTA (A.K. 8) számú utasítás nem szabályozza a Magyar Tudományos Akadémia jóléti intézményei vezetőinek és többi dolgozóinak alkalmazási jogkörét. Ezért a hivatkozott utasításnak a kinevezési jogkör szabályozására vonatkozó *1. számú melléklete* az alábbiak szerint új d) ponttal egészül ki:

„d) az MTA jóléti intézményeiben

az állás megjelölése:	*a kinevezésre jogosult:*
üdülővezető	Elnökségi Titkárság vezetője
az üdülő többi dolgozója	üdülővezető
bölcsődevezető	Elnökségi Titkárság vezetője
a bölcsőde többi dolgozója	bölcsődevezető.”

Az Elnökségi Titkárság vezetője az MTA jóléti intézmények (üdülők, bölcsőde) vezetőit az MTA Szociális Bizottsága elnökével kialakított közös állásfoglalás és a Terv- és Pénzügyi Titkárság vezetőjének előzetes hozzájárulásával nevezi ki, ill. menti fel.

A *d)* pontban felsorolt munkakörökben a fegyelmi jogkör gyakorlása az alkalmazási jogkörnek megfelelően alakul.

Ez az utasítás kihirdetése napján lép hatályba.

Budapest, 1967. szeptember 4.

Rusznyák István s. k.,
elnök.

Miniszteri utasítások

A munkaügyi miniszter 111/1967. (15) Mü. M. számú

utasítása

a kezdő szakemberek munkabérének szabályozásáról

A kezdő szakemberek munkabérének szabályozásáról szóló 119/1960. (13) Mü. M. számú utasítás kiegészítéséről — a Szakszervezetek Országos Tanácsával egyetértésben — az alábbi utasítást adom ki:

1. Az utasítás 1. *b)* pontja a következők szerint módosul:

„A kezdő szakemberek alapbérét — az *a)* pontban foglalt bérhatárokon belül — úgy kell megállapítani, hogy e dolgozók túlóradíj és munkakörülményi (veszélyességi, sugárártalmi stb.) pótlék nélküli összes havi keresete ne haladja meg a bértétel felső határát.”

2. Az utasítás 1. pontja az alábbiakkal egészül ki:

„*c)* Annak a kezdő szakembernek a részére, aki kitűnő, jeles vagy jórendű minősítéssel szerzett oklevelet (végbizonyítványt), a bértételek felső határánál

— középiskolai végzettség esetén 200,— Ft-tal,

— felsőiskolai végzettség esetén 300,— Ft-tal magasabb alapbér állapítható meg. Az így megállapított alapbér nem minősül személyi fizetésnek.

d) Az *a)*—*c)* pont szerint kell munkabért megállapítani azoknak az alkalmazotti állományba felvett kezdő dolgozóknak is, akik szakképesítést nem biztosító középiskolát végeztek.”

3. Az utasítás 3. pontja az alábbiakkal egészül ki:

„*c)* Ha a felsőiskolát végzett kezdő szakember tanulmánya befejezéséig munka- vagy tanulóviszonyban bármely területen két évet eltöltött, az 1. pontban foglaltakat csak a munkaviszony első három hónapjának leteltéig kell alkalmazni.”

4. Ez az utasítás az 1967. évi augusztus hó 1. napján lép hatályba. Ezzel egyidejűleg a 118/1961. (10) Mü. M. számú utasítás hatályát veszti.

Buda István s. k.,
munkaügyi miniszterhelyettes.

A munkaügyi miniszter és a pénzügyminiszter 116/1967. (15) Mü. M. számú

együttes utasítása

a minisztériumok és egyéb országos hatáskörű államigazgatási szervek alkalmazottainak munkabéréről

A minisztériumok és egyéb országos hatáskörű államigazgatási szervek alkalmazottainak bérren-

dezéséről szóló 109/1964. (9.) Mü. M. számú együttes utasítás (a továbbiakban: Utasítás) módosításáról — a Szakszervezetek Országos Tanácsával, valamint a Közalkalmazottak Szakszervezetével egyetértésben — az alábbi utasítást adjuk ki:

1. Az Utasítás 11. pontja a következők szerint módosul:

„A korpótlék alapbér-jellegű, és ezért minden esetben alapbérként kell figyelembe venni, ha valamely jogszabály alapbért említ (pl.: a jubileumi jutalom, a túlmunkadíjazás, a veszélyességi-, sugárártalmi-, nyelvtudási- stb. pótlék összegének megállapításánál).”

2. Az Utasítás 12. *a)* pontjának utolsó mondata az alábbiak szerint módosul:

„A fizetés nélküli szabadságon eltöltött időből legfeljebb egy évi időt szabad figyelembe venni, kivéve, ha az alkalmazott közérdekből, illetve az 1082/1957. (X. 19.) Korm. h. számú határozat 2. pontja, az 1042/1958. (X. 26.) Korm. h. számú határozat 2. pontja, az 5/1962. (III. 10.) Korm. számú rendelet 1. §-a (1) bekezdése vagy a nődolgozó a Munka Törvénykönyvében és végrehajtási rendelkezéseiben biztosított lehetőségekkel élve gyermeke gondozása, ápolása céljából volt fizetés nélküli szabadságon.”

3. Az Utasítás 13. pontja helyébe a következő kerül:

„13. A besorolásra jogosult megállapíthatja az alkalmazott korpótlékát — a béralap terhére — a Munka Törvénykönyve és végrehajtási rendelkezéseinek a munkaviszonyban töltött idő meghatározására vonatkozó előírásai szerint is.”

4. Az Utasítás 14. pontja az alábbiak szerint változik:

„A kiemelkedő munkát végző alkalmazott év közben béremelésben részesülhet.”

5. Az Utasítás 19—29. pontjai hatályukat vesztik.

6. Az Utasítás 31. pontjának második mondata hatályát veszti.

7. Az Utasítás 1. számú melléklete munkaköreinek felső bérhatára az alábbiak szerint módosul:

Kulcsszám	Felső bérhatár (Ft)	Kulcsszám	Felső bérhatár (Ft)
5	5,600	21	4,600
7	5,200	22	4,500
8	5,600	23	3,700
9	5,000	24	2,850
01	5,200	31	2,300
11	4,800	32	2,000
12	5,100	33	1,650
13	4,700	41	2,400
14	4,700	42	1,900
15	4,500	43	1,650
16	4,700	44	1,450
17	4,500		

8. Az Utasítás 1. számú melléklete II. Állománycsoportja az alábbi munkakörrel egészül ki:

„20. *Műszaki, gazdasági tanácsadó* 3.500—5.500 Ft.

Ide sorolható az a kiváló képességű és nagy gyakorlattal rendelkező, beosztottként foglalkoztatott szakember, aki kulcsfontosságú munkakörét kiemelkedő színvonalon, kiváló szakértelemmel, alapos tájékozottsággal látja el.”

9. Ez az utasítás az 1968. évi január hó 1. napján lép hatályba, a 7. pontban foglaltakat azonban 1967. július hó 1. napjától lehet alkalmazni.

Garamvölgyi Károly s. k.,
pénzügyminiszter helyettes.

Buda István s. k.,
munkaügyi miniszterhelyettes.

Közlemények

A Magyar Tudományos Akadémia elnöke 3 évi időtartamra megbízta az MTA Nemzetközi Kapcsolatok Bizottsága

elnökévé:

Szabó Imre akadémikust, főtitkárhelyettest,

titkárává:

Nagy Lajost, a Nemzetközi Kapcsolatok Osztálya vezetőjét,

tagjává:

Köpeczi Bélát, az MTA levelező tagját;
Mátrai László akadémikust;
Tarján Imrét, a fizikai tudományok doktorát;
Horn Artur akadémikust;
Knoll Józsefet, az orvostudományok doktorát;
Bognár Géza akadémikust;
Gerecs Árpád akadémikust;
Szabolcsi Lászlónét, az MTA levelező tagját;
Háy Lászlót, az MTA levelező tagját és
Fülöp Józsefet, az MTA levelező tagját.

A Magyar Tudományos Akadémia elnöke 3 évi időtartamra megbízta az Akadémia Matematikai és Fizikai Tudományok Osztálya szervezetéhez tartozóan

Szőkefalvy-Nagy Béla akadémikust a Matematikai Bizottság,
Pál Lénárd levelező tagot a Fizikai Bizottság,
Szigeti György akadémikust a Szilárdtest-fizikai Komplex Bizottság,
Kónya Albert levelező tagot a KFK-Bizottság és
Detre László levelező tagot a Csillagászati Bizottság elnöki tisztének ellátásával.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

Az MTA Terv- és Pénzügyi Titkárságának

közleménye

a részfoglalkozású dolgozók részére adható tanulmányi kedvezményekről

A részfoglalkozású dolgozók tanulmányi kedvezményeivel kapcsolatos egységes gyakorlat kialakítása érdekében az alábbiakat közöljük:

1. A tanulmányi szabadság — a jogszabályban közölt esetekben — a részfoglalkozású dolgozót is megilleti az állandó főfoglalkozású dolgozóval azonos munkanap erejéig.

2. Részfoglalkozású dolgozó részére — a tanulmányi szabadságon kívül — munkaidőkedvezmény továbbtanulás címén nem adható. A részfoglalkozású dolgozó munkaidőbeosztását úgy kell kialakítani, hogy a kötelező foglalkozásokon, vizsgákon való részvétel mellett munkaidejét teljes egészében ledolgozza.

3. Utazási költségtérítés szempontjából a részfoglalkozású dolgozó jövedelmeként a munkaviszonyból származó átlagkeresetét kell számításba venni, valamint ehhez hozzá kell számítani a dolgozó esetleges egyéb, nem munkaviszonyból eredő rendszeres jövedelmét. Amennyiben a részfoglalkozású dolgozónak az ily módon számításba vett együttes jövedelme

— technikumi hallgató esetében a havi 1 400 Ft-ot;

— felsőoktatási intézmény levelező tagozatos hallgatója esetében az 1 600 Ft-ot, illetőleg a 2 200 Ft-ot

nem haladja meg, úgy részére — a vonatkozó rendelkezések alapján járó — utazási költségtérítés adható.

Tanulmányi kedvezmény csak az állandó és időszaki főfoglalkozású, valamint részfoglalkozású munkavállalóként foglalkoztatott dolgozókat illeti meg. Mellékfoglalkozású munkaviszonyban levő dolgozók részére tanulmányi szabadság, munkaidőkedvezmény, utiköltségtérítés nem jár.

Budapest, 1967. szeptember 8.

MTA Terv- és Pénzügyi Titkársága

A Magyar Tudományos Akadémia főtitkára *minden hétfőn* 13—15 óráig — bármilyen természetű ügyben — fogadóórát tart. A Magyar Tudományos Akadémia tagjainak más időpontokban is rendelkezésére áll.

Elnökségi Titkárság

Index: 25.105

AKADÉMIAI KÖZLÖNY, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja. Megjelenik rendszerint havonta kétszer. — A szerkesztésért felelős: a Magyar Tudományos Akadémia Elnökségi Titkárságának vezetője.

Kiadja: Az Akadémiai Kiadó, Budapest, V., Alkotmány u. 21. — Felelős: Bernát György, az Akadémiai Kiadó igazgatója — 750 példány

A kiadvány előfizethető a POSTA KÖZPONTI HÍRLAPIRODÁNÁL, Budapest V., József nádor tér 1. és *bármely postahivatalban.* Csekkszámlaszám egyéni: 61 257, közületi: 61 066, MNB egyszámlaszám: 8.
Előfizethető és példányonként megvásárolható az AKADÉMIAI KIADÓ-nál, Budapest V., Alkotmány u. 21. telefon 111-010. Csekkbefizetési számla: 05 915, 111-46, MNB egyszámlaszám: 46; az AKADÉMIAI KÖNYVESBOLTBAN: Budapest V., Váci u. 22., telefon: 185-612. Előfizetési díj egy évre: 48,— Ft.

67.64416 Akadémiai Nyomda, Budapest — Felelős vezető: Bernát György

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

XVI. (1967.) ÉVFOLYAM 16. SZÁM

Akadémiai Közlöny

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:
A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
HIVATALA

BUDAPEST, 1967. OKTÓBER 20.

TARTALOM

Törvények, rendeletek, határozatok	1029/1967. (IX. 17.) Korm. határozat	A Tudományos Minősítő Bizottság elnökének és tagjainak felmentéséről, illetőleg elnökének, titkárának és tagjainak kinevezéséről	134
A Gazdasági Bizottság határozata	38/1967. (IX. 29.) G B határozat	A gyártmány- és gyártásfejlesztéssel kapcsolatos rendelkezések módosításáról	134
Az Akadémia Elnökségének határozatai	51/1967. sz. határozat	A megjelent művek tudományos, tudománypolitikai értékelésének módjáról	136
	53/1967. sz. határozat	Az MTA Filozófiai Intézetében és a Dunántúli Tudományos Intézetben tudományos osztályok szervezéséről	138
	54/1967. sz. határozat	A Szovjetunió Tudományos Akadémiája és a Magyar Tudományos Akadémia közötti kapcsolatok és együttműködés további elmélyítéséről	138
	55/1967. sz. határozat	A Magyar Tudományos Akadémia 1968. évi tudományos tanácskozási tervének módosításáról	139
	57/1967. sz. határozat	A Magyar Tudomány c. folyóirat szerkesztő bizottságának összetételéről	139
Miniszteri utasítás	131/1967. (M. K. 17.) M M	Idegen Nyelvi Továbbképző Központ létesítéséről	139
Közlemények		Tanszékek összevonása	141
		A Magyar Tudományos Akadémia I. Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya, a II. Filozófiai és Történettudományi Osztálya, a IV. Agrártudományok Osztálya, a VII. Kémiai Tudományok Osztálya és a VIII. Biológiai Tudományok Osztálya szervezetéhez tartozó tudományos bizottságok elnökeinek megbízásáról	141
		A Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának fogadóórájáról	142
		A Tudományos Minősítő Bizottság elnökének és titkárának fogadóórájáról	142

Jogszabályok

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány 1029/1967. (IX. 17.) számú

határozata

a Tudományos Minősítő Bizottság elnökének és tagjainak felmentéséről, illetőleg elnökének, titkárának és tagjainak kinevezéséről

1. A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány a Tudományos Minősítő Bizottság elnökét és tagjait — eredményes munkájuk elismerése mellett — ezen megbízatásuk alól felmenti.

2. A Kormány a Tudományos Minősítő Bizottság elnökévé:

Tolnai Gábor akadémikust;

titkárává:

*Tétényi Pál*t, a kémiai tudományok doktorát;

tagjává:

*Balogh János*t, az Akadémia levelező tagját;

*Balogh Ferenc*et, az orvostudományok doktorát;

Bárczi Géza akadémikust;

*Bocsánczy János*t, a műszaki tudományok kandidátusát;

*Bölcskei Elemér*t, az Akadémia levelező tagját;

*Egyed László*t, az Akadémia levelező tagját;

*Földesi Tamás*t, a filozófiai tudományok doktorát;

*Frigyes Andor*t, a műszaki tudományok kandidátusát;

Horn Artúr akadémikust;

Ivánovics György akadémikust;

*Király István*t, az irodalomtudományok doktorát;

*Kiss Albert*et, a mezőgazdasági tudományok kandidátusát;

*Kovács István*t, az Akadémia levelező tagját;

*Kovács Géz*át, a közgazdasági tudományok kandidátusát;

*Lakos Sándor*t, a közgazdasági tudományok kandidátusát;

*Mészáros János*t, az állatorvostudományok kandidátusát;

*Nánási Pál*t, a kémiai tudományok doktorát;

*Pál Lénárd*ot, az Akadémia levelező tagját;

*Sályi István*t, a műszaki tudományok doktorát;

*Simon Sándor*t, a műszaki tudományok doktorát;

*Sinkovits István*t, a történelemtudományok kandidátusát;

Szabó Zoltán akadémikust;

Szabolcsi Lászlónét, az Akadémia levelező tagját;

*Szántó György*öt, az orvostudományok kandidátusát;

*Szigeti József*et, az Akadémia levelező tagját;

*Tamássy István*t, a biológiai tudományok doktorát;

*Tandori Károly*t, az Akadémia levelező tagját;

*Vajda György*öt, a műszaki tudományok doktorát;

Varga Ottó akadémikust;

a Művelődésügyi Minisztérium képviselőjeként:

Polinszky Károly miniszterhelyettest, az Akadémia levelező tagját;

az Egészségügyi Minisztérium képviselőjeként:

*Vedres István*t, a miniszter első helyettesét, az orvostudományok kandidátusát;

a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium képviselőjeként:

Gergely István miniszterhelyettest, a mezőgazdasági tudományok kandidátusát;

a Honvédelmi Minisztérium képviselőjeként:

Lóránt Imre vezérőrnagyot, a hadtudományok kandidátusát;

az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság képviselőjeként:

*Tarján Rezső*t, a műszaki tudományok doktorát kinevezi.

Fock Jenő s. k.,
a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány elnöke.

A Gazdasági Bizottság határozata

A Gazdasági Bizottság 38/1967. (IX. 29.) G B számú

határozata

a gyártmány- és gyártásfejlesztéssel kapcsolatos rendelkezések módosításáról

1. Az új gazdasági mechanizmusban a gyártmányfejlesztés legfőbb kezdeményezői a termelő vállalatok.

Ebbeli elhatározásaikban támaszkodnak a tudomány és a technika várható fejlődésére, valamint a piackutatások eredményeire.

Önállóan, saját felelősségükre határozzák meg a fejlesztéshez szükséges ismeretanyag forrásait (saját fejlesztés, licencia vétele, más szervvel kötött fejlesztési szerződés stb.) a fejlesztés módozatait és ütemezését. A várható kockázat mérlegelésével a fejlesztés költségeit saját eszközeikből vagy hitelből fedezik. Teljes felelősséggel tartoznak a forgalomba hozott gyártmányaik rendeltetésszerű minőségéért.

2. Olyan esetekben, amikor a vevők lépnek fel kezdeményezően, a fejlesztési cél megvalósításához való hozzájárulásukat szerződésben rögzítik.

A vevők a fejlesztési szerződések kötésére kész termelő vállalatok közül a kereskedelemben szokásos módokon választják ki a legkedvezőbb feltételeket nyújtó partnerüket, pl. versenytárgyalás kiírásával.

A felek a szerződésben állapodnak meg a fejlesztés céljában, ütemében, jóváhagyásának módjában, költségek viselésének megosztásában, a törlesztés módozataiban, a szankciókban, a fejlesztés eredményességétől függő későbbi üzletkötésre vonatkozó vállalásokban, a fejlesztés eredménytelensége következményeinek vállalásában, a fejlesztés eredményére vonatkozó iparjogvédelem kérdéseiben stb.

3. A gyártmányfejlesztés fent leírt kezdeményezésének olyan eseteiben, amelyekben a kezdeményezés létrejötte és érvényesülése a népgazdaság fejlődése számára különösen fontos, az irányító állami szerveknek ezt támogatniuk kell.

Ha a népgazdaság számára különösen fontos gyártmányok kifejlesztésének vagy továbbfejlesztésének várható gazdasági eredményei olyan távoliak, a szükséges informáltság és a várható ráfordítás, az ezzel járó kockázat olyan mérvű, hogy a gazdasági hajtóerők nem elégségesek a vállalatok kezdeményezésének kellő időben való létrehozására, akkor az irányító állami szerveknek kell kezdeményezően fellépniük.

4. Az irányító állami szervek mind a más forrásból eredő kezdeményezés támogatását, mind saját kezdeményezésüket elsősorban tanácsadással, a távlati fejlesztésre vonatkozó műszaki-gazdasági információk átadásával érvényesítik; különösen indokolt esetekben az érdekelt vállalatnak (vállalatoknak) a szóban forgó fejlesztésre megbízást adnak.

A megbízás szerződéshez hasonló módon tartalmazza a megbízott vállalat és a megbízó állami szerv kötelezettségeit: a fejlesztéshez nyújtott állami kedvezményeket, a finanszírozás módozatait és mértékét stb., valamint azt, hogy a megbízó állami szerv a fejlesztés ellenőrzésében, irányításában, az eredmények jóváhagyásában stb. milyen jogokat tart fenn magának.

A közvetlen finanszírozással szemben előnyben kell részesíteni az állami kedvezményeknek más formáit (pl. kedvezőbb feltételű bankhitel, a fejlesztéshez szükséges import kedvezményes vámja), közvetlen finanszírozáskor pedig azokat az eseteket, amikor a megbízott vállalatok — esetleg a jövőbeni vevők is — a költségekben jelentős részt vállalnak.

A megbízás teljesítésére legalkalmasabb, a legkedvezőbb feltételeket nyújtó vállalat (vállalatok) kiválasztásához az irányító állami szervek esetleg pályázatot írnak ki.

Külkereskedelmi érdekből különösen fontos megbízások kiadását illetően kérni kell a külkereskedelmi miniszter véleményét.

5. Az irányító állami szervek gyártmányfejlesztési megbízásaival kapcsolatos finanszírozás rendszerét az állami szervek kutatási megbízásai finanszírozásának rendszerével összhangban kell szabályozni.

Felelős: a pénzügyminiszter,
az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság elnöke.

6. A gyártmányfejlesztésre vonatkozó szerződések és állami megbízások rendszerét a kutatási szerződések rendszerével összhangban és azzal együtt a vállalkozói szerződésekre vonatkozó jogszabály keretében kell rendezni.

Felelős: az igazságügyminiszter,
az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság elnöke.

7. Az új gazdasági mechanizmusban a vállalatok gyártmányfejlesztésük eredményeinek elfogadásáról és megvalósításáról, a továbbfejlesztett vagy újonnan kifejlesztett gyártmányaik gyártásbavételéről és forgalombahozataláról önállóan döntenek, kivéve ha

— a fejlesztést más vállalat vagy intézmény finanszírozza, vagy a finanszírozásban részt vesz, és a fenti kérdésekben való döntéseket illetően a fejlesztésre vonatkozó szerződésben magának jogokat kötött ki,

— a fejlesztés állami megbízás alapján folyik, és a megbízó állami szerv a fenti kérdésekben való döntéseket illetően magának jogokat kötött ki,

— a továbbfejlesztett vagy újonnan kifejlesztett gyártmányok olyan termékek körébe tartoznak, amelyek gyártásához, valamint forgalombahozatalához közérdekből hatósági engedély szükséges.

8. Az állami irányító szerveknek ama kötelezettségük teljesítéséhez, hogy a népgazdaság számára fontos gyártmányoknak a vállalati kezdeményezésből létrejött fejlesztését támogassák és megfelelő irányba tereljék, a gyártmányfejlesztés ilyen módon létrejött körét indokolt esetekben állami megbízásokkal kiegészítsék, ismerniük kell az irányításuk körébe tartozó vállalatok ez irányú elképzeléseit és szándékait.

Ezért az állami irányító szervek az általános információs rendszerük keretében — amellett, hogy rendszeres információt kell hogy kapjanak a vállalatoktól gyártmányfejlesztésük elmúlt időszakbeli eredményeiről is — olyan rendszeres munkakapcsolatokat is létesítsenek, amelyek révén folyamatos tájékoztatást kapnak a vállalatoktól a népgazdaság számára fontos gyártmányaik jövőbeni fejlesztésére vonatkozó véleményéről, szándékairól, programjukról, a fejlesztésnek mindenkor áttekinthető távlatára vonatkozóan.

9. Az új gazdasági mechanizmusban a vállalatoknak az alapításukra vonatkozó határozatban rögzített tevékenységi körét — külön jogszabályokban meghatározott kivételektől eltekintve — rendeleti úton szűkíteni nem szabad.

A tevékenységi kör meghatározásában a vállalat alapítására jogosult szerv vezetője azt az elvet érvényesítse, hogy a tevékenységi kör mindarra kiterjedjen, amire a vállalat anyagi és műszaki, felszereltségbeli és szellemi felkészültségénél fogva jó minőségben képes.

Felelős: a vállalat alapítására jogosult szerv vezetője.

10. A központi állami irányításnak az a szerepe, hogy a termelés célszerű szakosodását és a termelőerők gazdaságos koncentrálását elősegítse, ösztönözze, terelje és irányítsa, továbbra is fennáll, de nem rendeletekkel, hanem olyan közgazdasági eszközökkel, amelyekkel az érintett vállalatokat ebben közvetlenül is érdekeltté teszik.

Felelős: a vállalat alapítására jogosult szerv vezetője.

11. Az állampolgárok életének, testi épségének és egészségének védelmét, az egyének és a társadalom vagyonának súlyos károktól való megóvását szolgáló biztonságtechnikai, munka- és egészségvédelmi rendelkezések, szabályzatok és óvórendszabályok rendszerét, rendeltetését és tartalmát tekintve lényegében fenn kell tartani. A technika fejlődésének és a társadalmi igények változásának megfelelően azokat folyamatosan ki kell egészíteni, az elavult rendelkezéseket és szabályzatokat pedig hatálytalanítani.

Emellett az érvényes rendelkezéseket folyamatosan felül kell vizsgálni és indokolt esetben módosítani, különösen a következő szempontok szerint:

— Azokban az esetekben, amikor munkavédelmi szempontból a termelés, a forgalmazás és a fogyasztás egyes mozzanatai előzetes hatósági engedélyhez vannak kötve, az engedélyek megszerzésének követelményeit és feltételeit előre szabatosan meg kell határozni.

— Meg kell vizsgálni, hogy a rendelkezésekben foglalt követelmények szintje ésszerűen van-e megállapítva és azt, hogy különösen a vagyonvédelem tekintetében, a védekezés költségei nem haladják-e meg a valószínű kár mértékét.

— Felül kell vizsgálni a követelmények módosítását mindazon esetekben is, amikor a hazai előírások lényegesen szigorúbbak, mint amilyenek velünk kiterjedt kereskedelmi kapcsolatban levő országokban, érvényesek, és az importált termékek hazai alkalmazását vagy az exportot megnehezítik.

— Meg kell vizsgálni, hogy a hatósági engedélyek kiadásának illetékessége és jogköre egyértelműen van-e meghatározva, és mennyiben lehet az engedélyek megszerzésének eljárását egyszerűsíteni.

A Gazdasági Bizottság felkéri a Szakszervezetek Országos Tanácsának elnökét, hogy a felülvizsgálatban biztosítsa a Szakszervezetek Országos Tanácsának együttműködését.

Felelős: a tárgykör szerint illetékes miniszterek,
az országos hatáskörű szervek vezetői,
a pénzügyminiszter.
Határidő: 1968. december 31.

12. A társadalmi tulajdonban levő felesleges vagyontárgyak hasznosításánál érvényesíteni kell azt az elvet, hogy mindazokat az állóeszközöket, amelyek a vállalatoknál feleslegessé válnak, és további üzemelésük fékezi a termelés korszerűsítését, egyszerűsített eljárással és a vállalatok gazdasági érdekeivel összhangban kell értékesíteni, illetve kiselejtezni.

Felelős: a pénzügyminiszter,
az Országos Tervhivatal elnöke.

13. A Gazdasági Bizottság

— felszólítja az igazságügyminisztert, az új gyártmányok bevezetéséről szóló 2004/1/1952. Korm. számú határozat hatálytalanításának kezdeményezésére;

— hatályon kívül helyezi a 10.284/1960. és a 8/1962. (VIII. 12.) G B számú határozatokat;

— utasítja az Országos Tervhivatal elnökét és az ágazati minisztereket, hogy a gyártmány- és gyártásfejlesztéssel kapcsolatos eddigi rendelkezéseket a jelen határozatban foglaltak szerint módosítsák, illetve hatálytalanítsák.

Felelős: az igazságügyminiszter,
az Országos Tervhivatal elnöke,
az ágazati miniszterek.

14. A Gazdasági Bizottság felkéri az érdekelt minisztériumok és országos hatáskörű szervek vezetőit, hogy a fenti határozatot a minisztérium, illetve az országos hatáskörű szerv hivatalos lapjában tegyék közzé.

Timár Mátyás s. k.,
a Gazdasági Bizottság elnöke.

A Magyar Tudományos Akadémia Elnökségének határozatai

Az MTA Elnöksége 51/1967. számú

határozata

a megjelent művek tudományos, tudománypolitikai értékelésének módjáról

(Elnökség, 1967. szeptember 26.)

Teljes szöveg

1 Az Elnökség a megjelent művek tudományos, tudománypolitikai értékeléséről az alábbi határozatot hozza.

11 A megjelent művek értékelése az akadémiai kiadási tevékenységre és nem egy-egy tudományág értékelésére vonatkozik. A megjelent művek értékelése a tárgyévet követő második év végén történjék.

12 Az Elnökség hozzájárul ahhoz, hogy a művek értékelése csak az Akadémiai Kiadónál megjelent művekre vonatkozzék. Felhívja azonban a tudományos osztályokat, hogy az irányításuk alatt folyó kutatások eredményeként kísérjék figyelemmel a szakkiadóknál

megjelent művek kiadását, színvonalát és a művekkel saját hatáskörükben foglalkozzanak.

13 Az Elnökség felhívja a főtitkárt, gondoskodjék arról, hogy a hároméves tudományos kutatási tervek értékeléséről készülő beszámolókban a tudományos osztályok átfogóan értékeljék a könyvkiadási tevékenységet mint tudománypolitikájuk egy részét a hároméves időszakban.

14 A megjelent művek tudományos színvonalának értékelésével összhangba kell hozni a kiadói nívódíj adományozását is. Nívódíjban — az eddiginél nagyobb számban — kell kiemelt műveket részesíteni.

15 Az Elnökség felhívja a tudományos folyóiratok szerkesztőit, hogy folyóiratukban rendszeres érdemi bírálatokat közöljenek a szakterületükön megjelent magyar könyvekről. Időnként pedig vitassák meg az Akadémia illetékes osztályának könyvkiadási politikáját. Az osztálytitkárok igyekezzenek e felhívásnak érvényt szerezni.

16 Az Elnökség javasolja a „Magyar Tudomány" főszerkesztőjének, hogy a könyvkiadási tevékenységről időnként összefoglaló tájékoztatót jelentessen meg.

2 A megjelent művek [illegible]lése az alábbi módon történjék.

[illegible]meg[illegible]

21 A tárgyév al[illegible]yenként kell értéke[illegible]ban

211 Az írás[illegible]en térjen ki a [illegible] az új tudományos eredm[illegible] feldolgozásuknak a hazai és n[illegible] színvonallal való összehasonlításár[illegible] dományos apparátusának (irodalom) kor[illegible]szerűségére, az idegen nyelven megjelent művek nyelvi színvonalára.

212 A művek értékelésének a megjelent kritikákon, a hazai és külföldi recenziókon, a lektori és szerkesztői véleményeken és amennyiben lehetséges a szakmai közvéleményben kialakult értékelésen kell alapulnia. Figyelembe veendő továbbá, az egyes művekről rendezett vitákon, ill. a határtudomány-terület köréből megjelent munkák esetében a társosztályok körében elhangzott, ill. kialakult vélemények. Ezért helyes, ha az osz[illegible]lyok az értékelésbe — megfelelő módon — a rokon-osztályokat is bevonják. Ehhez a tevékenységhez nyújtsanak segítséget az egyes osztályok munkájának koordinálásában részt vevő alelnökök is. Amennyiben egy műről nem jelent meg kritika, és vita sem volt, az osztályvezetőség saját tapasztalatai, ismeretei alapján alakítja ki a műről véleményét.

22 A megjelent műveket az alábbi műfaji besorolás alapján kell értékelni:

221 monográfia, tanulmánykötet, kézikönyv;

222 forráskiadás, szövegkritikai kiadás, anyagközlés, klasszikusok kétnyelvű kiadása;

223 fordítás;

224 bibliográfia, katalógus;

225 tudományos atlasz, tudományos és általános szótár;

226 kongresszusi anyag;

227 lexikon.

23 A műfaji csoportokon belül a megjelent művek közül:

231 *a kiváló műveket* és

232 *az erősen kifogásolt műveket* kell külön kiemelni.

24 *Kiváló művek kategóriába sorolandók:*

241 a szakterületen elért tudományos szempontból kimagasló kutatási eredményeket, ill. ezek szintézisét feldolgozó művek;

242 azok a művek, amelyek tudományos eredmények vonatkozásában ugyan nem kimagaslóak, de megjelentetésük az adott szakterület szempontjából, ill. általános kulturális szempontból jelentős;

243 azok a művek, amelyek a feldolgozás módjában adnak újat, illetőleg amelyek az összegyűjtött anyagot magas színvonalon dolgozzák fel.

25 *Az erősen kifogásolt művek kategóriájába sorolandók:*

251 azok a művek, amelyek ideológiai szempontból, ill. szemléletük miatt erősen kifogásolhatók;

252 azok a művek, amelyekkel kapcsolatban szakmai szempontból indokolt, alapvető kifogások merültek fel;

253 azok a művek, amelyek színvonala egyéb szempontból nem éri el az akadémiai könyvkiadásban kialakult átlag színvonalat.

26 Az idegen nyelvről magyar nyelvre lefordított műveknél azt is figyelembe kell venni, hogy a lefordított mű kiválasztása szakmailag helyes volt-e, lefordításuk időszerű volt-e, és milyen a fordítás színvonala.

27 Mellékletben a kiváló és erősen kifogásolt művek esetében művenként fel kell sorolni a megjelent kritikák, recenziók bibliográfiáját, a műről rendezett vitákat és azok rendező szervét, ill. mindezek hiányában azt, hogy a műről az osztályvezetőség saját közvetlen ismeretei alapján alakította ki véleményét. Mellékletben kell közölni azoknak a műveknek a rövid szöveges értékelését, ill. indokolását is, amelyeket a két kategória egyikébe sem sorolt be az osztály.

3 Az Elnökség a 32/1967. sz. határozata kiegészítéseképpen felhívja a főtitkárt, hogy az Akadémia munkájával kapcsolatos közvéleménykutatás korszerű módszereinek kialakításánál legyen figyelemmel a megjelent tudományos művekről a felhasználók körében kialakult közvélemény összegyűjtésére is.

Budapest, 1967. szeptember 27.

Ligeti Lajos s. k.,
alelnök.

Az MTA Elnöksége 53/1967. számú

határozata

az MTA Filozófiai Intézetében és a Dunántúli Tudományos Intézetben tudományos osztályok szervezéséről

(Elnökség, 1967. szeptember 26.)

Teljes szöveg

1 Az Elnökség — a Filozófiai és Történettudományi Osztály előterjesztésére — hozzájárul a Filozófiai Intézetben működő tudományos csoportoknak tudományos osztályokká és a Dunántúli Tudományos Intézet keretében szervezett tudományos csoportoknak Földrajztudományi Osztállyá és Történettudományi Osztállyá való átszervezéséhez. Az átszervezés költség és létszámkihatással nem járhat.

2 Az Elnökség felhívja a Filozófiai és Történettudományi Osztály titkárát, hogy az érdekelt intézetekkel együtt gondoskodjék az átszervezés végrehajtásáról.

Budapest, 1967. szeptember 27.

Ligeti Lajos s. k.
alelnök.

Az MTA Elnöksége 54/1967. számú

határozata

a Szovjetunió Tudományos Akadémiája és Magyar Tudományos Akadémia közötti kapcsolatok és együttműködés további elmélyítéséről

(Elnökség, 1967. szeptember 26.)

Teljes szöveg

Az Elnökség — a Szovjetunió Tudományos Akadémiája küldöttségének látogatása során szerzett tapasztalatok alapján — a Szovjetunió Tudományos Akadémiája és a Magyar Tudományos Akadémia közötti kapcsolatok és együttműködés további elmélyítése érdekében az alábbiak szerint határoz.

1 Az érintett tudományos osztályok értékeljék a SZUTA delegációjának tapasztalatait, és vizsgálják meg a felvetett javaslatok megvalósításának lehetőségét, különösen az automatizálás, a félvezetők kutatása és a matematikusok együttműködése területén.
Az automatizálás terén való együttműködés lehetőségeinek megvizsgálására szakértői küldöttség látogassa meg a SZUTA e kérdéssel foglalkozó fontosabb intézeteit.

2 Több tudományág területén rendszeressé kell tenni a kétoldalú szakmai tanácskozásokat előre kijelölt tudományos problémák megvitatására, az együttműködés továbbfejlesztésére.
A közeljövőben létre kell hozni a magyar—szovjet történész vegyesbizottságot.

3 Fokozni kell az együttműködést a társadalomtudomány vonalán, és meg kell vizsgálni sajátos együttműködési formák kialakításának lehetőségeit.

4 Javaslatokat kell előkészíteni a SZUTA által ajánlott vendégkutatóhelyek betöltésére. A baráti országok vendégkutatói számára kialakításra kerülő kutatóhelyek egy részét szovjet kutatók részére kell biztosítani.

5 A következő munkatervi tárgyaláson javaslatot kell tenni a 3 hónapnál hosszabb tanulmányutak részére szolgáló valutamentes cserekeretek 24 hónappal való kibővítésére.

6 A két akadémia intézetei közül kijelölt kutatóhelyek együttműködésüket a következő területeken fejlesztik: *a)* a tudományos információ feldolgozása és továbbítása, *b)* a tanulmányutak és tudományos konferenciák során közös témák feldolgozása, *c)* közös témák kutatása céljából közös kutatócsoportok létrehozása.

7 A tudományos intézetek törekedjenek a műszerek közös fejlesztése, cseréje terén való együttműködés jelentős kiszélesítésére.

8 A szovjet tudományos élettel való kapcsolatok szélesítése érdekében 1968. év folyamán meg kell hívni az Örmény Tudományos Akadémia és az Ukrán Tudományos Akadémia küldöttségét Budapestre.

9 A tudományos osztályok

91 az 1968. évi külön meghívási terv összeállításánál fokozottan vegyék figyelembe a két akadémia közötti együttműködés szempontjából elsősorban számbajövő tudományterületeket;

92 1968. október 1-ig az NKO útján tegyenek jelentést az Elnökségnek e határozat végrehajtásáról.

Budapest, 1967. szeptember 27.

Ligeti Lajos s. k.,
alelnök.

Az MTA Elnöksége 55/1967. számú

határozata

a Magyar Tudományos Akadémia 1968. évi tudományos tanácskozási tervének módosításáról

(Elnökség, 1967. szeptember 26.)

Teljes szöveg

1 Az Elnökség a Magyar Tudományos Akadémia 1968. évi tudományos tanácskozási tervéről hozott 48/1966. számú határozatát az alábbiak szerint módosítja.

2 Az Elnökség hozzájárul

21 az 1967-re tervezett

211 „A hegységek és előterük lepusztulás formáinak kérdései" szimpozium

212 „A gazdasági döntések és tervezés quantitatív modelljei a mezőgazdaságban" szimpozium

213 „A szocialista gazdaság irányítási módszereinek tökéletesítése" konferencia

1968. évre való elhalasztásához.

22 Az Elnökség egyetért azzal, hogy

221 a Filozófiai és Történettudományi Osztály szervezésében:
„A magyar—francia gazdaságtörténeti konferencia" 10 300.— Ft támogatással és a
„Vallástudományi és vallásszociológiai konferencia" 31 200.— Ft támogatással

1968. évben megrendezésre kerüljön.

222 Az Elnökség hozzájárul ahhoz, hogy a Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya szervezésében a „Seminarium Epigraphicum II." 5900.— Ft támogatással 1968. évben megrendezésre kerüljön, azonban felhívja a Nyelv- és Irodalomtudományok Osztályát, vizsgálja meg, hogy a várható érdeklődésre tekintettel nem volna-e helyes a tudományos tanácskozás tartását két részletben megszervezni.

3 Az Elnökség a Közgazdaságtudományi Konferenciát a Magyar Tudományos Akadémia 1968. évi tervéből törli.

Budapest, 1967. szeptember 27.

Ligeti Lajos s. k.,
alelnök.

Az MTA Elnöksége 57/1967. számú

határozata

a Magyar Tudomány c. folyóirat szerkesztő bizottságának összetételéről

(Elnökség, 1967. szeptember 26.)

Teljes szöveg

1 Az Elnökség a Magyar Tudomány c. folyóirat szerkesztőbizottságát háromévi időtartamra az alábbiak szerint választja meg.

Felelős főszerkesztő:

Erdei Ferenc akadémikus

Szerkesztőbizottsági tagok:

Babics Antal akadémikus
Barta István levelező tag
Egyed László levelező tag
Elekes Lajos levelező tag
Eörsi Gyula levelező tag
Hevesi Gyula akadémikus
Jánossy Lajos akadémikus
Mócsy János akadémikus
Polinszky Károly levelező tag
Straub F. Brunó akadémikus
Trencsényi-Waldapfel Imre akadémikus

Szerkesztők:

Rejtő István
Szántó Lajos

2 Az Elnökség felhívja az Akadémia főtitkárát, hogy a megválasztott felelős főszerkesztőt, a szerkesztőbizottságot és a szerkesztőket értesítse megválasztásukról.

Budapest, 1967. szeptember 27.

Ligeti Lajos s. k.,
alelnök.

Miniszteri utasítás

A művelődésügyi miniszter 131/1967. (M. K. 17.) MM számú

utasítása

Idegen Nyelvi Továbbképző Központ létesítéséről

A pénzügyminiszterrel egyetértésben az alábbiakat rendelem el:

Általános rendelkezések

1. Az 51/1955. (O. K. 12.) OM számú utasítással szervezett Idegen Nyelvtanfolyam, továbbá a 6/1965. (VII. 16.) MM számú rendelet alapján működő Nyelvvizsga Csoport az Eötvös Loránd Tudományegyetem szervezetéből kiválik és egységes szervezetben, a 2. pontban szabályozott feladatkörrel önálló intézményként, Idegen Nyelvi Továbbképző Központ (a továbbiakban: Központ) elnevezéssel — az Eötvös Loránd Tudományegyetem rektorának (a továbbiakban: rektor) felügyelete alatt — folytatja működését.

2. A Központ feladata magas színvonalú általános és speciális nyelvi képzést, illetőleg továbbképzést, valamint szakfordítói képzést biztosító tanfolyamok szervezése. A központ ellátja a 6/1965. (VII. 16.) MM számú rendelettel szabályozott állami nyelvvizsgákkal kapcsolatos ügyintézést is.

3. A Központ költségvetési folyószámlás szervként önköltséges alapon működik.

4. A Központot a rektor által kinevezett igazgató vezeti. A Központ dolgozóit az igazgató alkalmazza. Az oktatók, valamint a gazdasági ügyintéző alkalmazásához a rektor jóváhagyása szükséges.

Állami nyelvvizsgára előkészítő tanfolyamok

5. A 6/1965. (VII. 16.) MM számú rendelettel szabályozott közép- és felsőfokú állami nyelvvizsgára előkészítő tanfolyamok időtartama 3 év. Az oktatás a felsőoktatási intézményekben szokásos szorgalmi időben, heti 12 órában folyik. A tanfolyamok a Művelődésügyi Minisztérium által jóváhagyott tantervek alapján működnek. A tanulmányi rendet — a rektor jóváhagyásával — az igazgató állapítja meg.

6. A tanfolyamra az a nagykorú személy vehető fel, aki a felvételi vizsga követelményeinek megfelelt. Előnyben kell részesíteni a felvételnél az állami vagy társadalmi szervvel munkaviszonyban álló dolgozókat, elsősorban azokat, akik felső- vagy középfokú szakirányú (műszaki, mezőgazdasági, kereskedelmi) képzettséggel rendelkeznek, és az idegen nyelv tudása munkakörük ellátásához szükséges.

7. A felvételre jelentkezőknek felvételi vizsgát kell tenniük. Jelentkezni a II. évfolyamra is lehet. Az I. évfolyamra jelentkezők magyar nyelvből, a II. évfolyamra jelentkezők a választott idegen nyelvből tesznek felvételi vizsgát. A felvételi vizsga anyagát és a követelményeket az igazgató állapítja meg.

8. A hallgatók minden évfolyam elvégzése után vizsgát, a III. évfolyam elvégzése után záróvizsgát tesznek. A vizsga írásbeli és szóbeli részből áll.

Az első évfolyam vizsgaanyagát az igazgató állapítja meg.

A második és harmadik évfolyamon a vizsgaanyagot és követelményeket az igazgatónak a 6/1965. (VII. 16.) MM számú rendelet 5. és 6. §-ában foglaltakkal összhangban kell megállapítania.

9. A tanfolyam III. évfolyamának eredményes elvégzése után jeles vagy jó minősítéssel letett záróvizsga esetén a hallgató részére — a 6/1965. (VII. 16.) MM számú rendelettel rendszeresített — felsőfokú nyelvtudást igazoló, közepes vagy elégséges eredmény esetén középfokú nyelvtudást tanúsító bizonyítványt kell kiállítani. A 6/1965. (VII. 16.) MM számú rendelet szerint középfokú nyelvtudást igazoló bizonyítványt kell kiadni annak a hallgatónak is, aki a II. évfolyamon jeles vagy jó eredménnyel vizsgázott.

10. A bizonyítvány iskolai végzettséget nem igazol.

Szakfordítói tanfolyamok

11. A szakfordítói tanfolyamokon a képzés időtartama 2 év. Az oktatás a felsőoktatási intézményekben szokásos szorgalmi időben heti 8 órában folyik. A tanfolyamok a Művelődésügyi Minisztérium által jóváhagyott tantervek alapján működnek. A tanulmányi rendet — a rektor jóváhagyásával — az igazgató állapítja meg.

12. A tanfolyamra csak nagykorúak vehetők fel.

13. A jelentkező abból az idegen nyelvből, amelyen szakfordítói képzésben kíván részesülni, felvételi vizsgát tesz.

Mentesül a felvételi vizsga alól az a jelentkező, aki közép- vagy felsőfokú nyelvtudást igazoló állami nyelvvizsga-bizonyítvánnyal rendelkezik, illetőleg akinek a 110/1964. (9) Mü M számú utasítás 12. pontjában, illetőleg az azt módosító vagy kiegészítő rendelkezésben megjelölt valamely végzettsége van.

14. A felvételnél előnyben kell részesíteni azt, akinek a munkáltató — munkaviszonyban nem állóknál a foglalkoztató közületi szerv — igazolása szerint a szakfordítói tevékenység munkaköre (feladatköre) ellátásához tartozik.

15. Műszaki szakfordítói szakra való felvételnél azokat is előnyben kell részesíteni, akiknek műszaki jellegű középiskolai vagy ennél magasabb fokú iskolai végzettségük van.

16. A tanulmányok befejezése után a hallgató vizsgát tesz, amelynek tárgyai az általános nyelvismeret és idegen nyelvű szakmai szöveg magyar nyelvre fordítása.

17. Általános nyelvismeretből a vizsga akkor sikeres, ha a hallgató az idegen nyelvtudás igazolására rendszeresített vizsgáról szóló 6/1965. (VII. 16.) MM számú rendeletben a felsőfokú nyelvtudás igazolására előírt követelményeknek megfelel. A fordítási követelményeket a tanterv határozza meg.

18. Nem kell vizsgát tennie általános nyelvismeretből annak a hallgatónak, aki korábban a 6/1965. (VII. 16.) MM számú rendelet szerinti nyelvvizsga letétele alapján, felsőfokú nyelvtudást igazoló bizonyítványt szerzett, vagy a 110/1967. (14) Mü M számú utasítás 12. pontjában felsorolt — és 13. pontja szerint a felsőfokú nyelvvizsgával egyenértékűnek minősített — képesítéssel, illetőleg végzettséggel rendelkezik.

19. A sikeres vizsgát tett hallgató részére a tanfolyam elvégzéséről bizonyítványt kell kiállítani, amely a végzett szakon meghatározott idegen nyelvről magyarra való fordítási munkában szerzett jártasságot tanúsít. A bizonyítvány a 6/1965. (VII. 16.) MM számú rendelettel szabályozott nyelvvizsga alapján kiadott, szakmai anyaggal bővített felsőfokú nyelvtudást tanúsító bizonyítvánnyal egyenértékű. A bizonyítvány iskolai végzettséget nem igazol.

Céltanfolyamok

20. Céltanfolyamot a Központ kizárólag állami, társadalmi vagy szövetkezeti szerv megbízása alapján szervezhet.

21. A céltanfolyam hallgatóit a megbízó szerv jelöli ki.

22. Az oktatás nyelvenként, a megbízást adó szerv kívánsága és az oktatási szükségletek szerint szervezett csoportokban folyik.

23. A céltanfolyam időtartamát, a szorgalmi idő beosztását, a heti óraszámot és a tantervet az igazgató — a megbízó meghallgatásával — állapítja meg. A tantervet a rektor hagyja jóvá.

Pénzügyi rendelkezések

24. A Központ gazdálkodásának alapja a jóváhagyott költségvetés. A Központ által összeállított költségvetést a rektor felülvizsgálja, és jóváhagyás végett a Művelődésügyi Minisztériumhoz terjeszti fel.

A költségvetésnek tartalmaznia kell mindazokat a bevételeket és kiadásokat, amelyek az adott időszakban a Központ működése során az érvényben levő jogszabályok és egyéb rendelkezések folytán felmerülnek.

25. Új tanfolyami csoport abban az esetben szervezhető, ha a hallgatók létszáma biztosítja az önköltségesség fenntartását.

26. A nyelvvizsgára előkészítő és a szakfordítói tanfolyamok tandíja félévenként 500 forint, melyet a beiratkozással egyidejűleg kell befizetni.

A céltanfolyamok tandíját az önköltség figyelembevételével alkalmanként — figyelembe véve az óraszámon kívül a speciális tantervek (programok, tananyagok) elkészítésének költségeit is — az igazgató javaslatára a rektor állapítja meg.

Tandíj csak rendkívüli esetben (pl. betegség; katonai szolgálat) kérelemre téríthető vissza, és a munkáltatóra át nem hárítható.

27. A tanfolyamok tanév végi és záróvizsgájának díja egységesen 50 forint.

28. A Központ gazdálkodásának szabályszerűségéért, a jogszabályi és egyéb gazdasági előírások megtartásáért, a gazdálkodás helyességéért, a takarékosság követelményeinek érvényesítéséért és a társadalmi tulajdon védelmének biztosításáért az igazgató felelős.

29. A Központ gazdálkodásának elvi irányítását, a felügyelet gyakorlásából adódó operatív intézkedéseket és a rendszeres ellenőrzést a rektor az Egyetem Gazdasági Igazgatósága útján látja el.

30. A Központ gazdálkodásával járó operatív feladatokat a gazdasági ügyintéző végzi, akinek munkáját az igazgató irányítja és ellenőrzi. A gazdasági ügyintéző a gazdálkodás szabályszerűségéért, a pénz és az állami vagyon kezeléséért fegyelmi és anyagi felelősséggel tartozik.

Vegyes rendelkezések

31. A Központ tanfolyamain indítható szakokat és a jelentkezés határidejét — a céltanfolyamok kivételével — a Művelődésügyi Minisztérium, a felsőoktatási intézményekről évenként kiadásra kerülő általános tájékoztatójában közli.

Az 1967/68-as tanévre a szakfordítói tanfolyamokra való jelentkezésről külön felhívás fog megjelenni.

32. A jelentkezéseket írásban a következő címre kell küldeni: Idegen Nyelvi Továbbképző Központ (Budapest, VIII., Rigó utca 16.). A legmagasabb iskolai végzettséget tanúsító bizonyítvány (oklevél) hiteles másolatát, valamint rövid életrajzot a jelentkezési irathoz csatolni kell.

33. A tanfolyami hallgatók felvételi és tanulmányi ügyeiben elsőfokon az igazgató, másodfokon pedig a rektor jár el.

34. Az igazgató azt a hallgatót, akinek magatartása súlyosan kifogásolható, a tanfolyamról kizárhatja.

35. Ez az utasítás az 1967. évi szeptember hó 1. napján lép hatályba, egyidejűleg az 51/1955. (O. K. 12.) OM számú utasítás hatályát veszti.

Dr. Polinszky Károly s. k.,
miniszterhelyettes.

Közlemények

Tanszékek összevonása

A művelődésügyi miniszter — 1967. évi szeptember hó 1-i hatállyal — az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának Latin Filológiai Tanszékét és Görög Filológiai Tanszékét Latin—Görög Filológiai Tanszékké összevonta.
(48.858/1967.)

A Magyar Tudományos Akadémia elnöke háromévi időtartamra megbízta *a I. Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya* szervezetéhez tartozóan

Benkő Loránd levelező tagot, a Nyelvtudományi Bizottság,

Pais Dezső akadémikust, a Helyesírási Bizottság,

Köpeczi Béla levelező tagot, a Modern Filológiai Bizottság,

Ligeti Lajos akadémikust, az Orientalisztikai Bizottság,

Moravcsik Gyula akadémikust, a Klasszika-filológiai Bizottság,

Szabolcsi Bence akadémikust, a Zenetudományi Bizottság,

Tálasi István egyetemi tanárt, a Néprajzi Bizottság elnöki tisztének ellátásával.

A Magyar Tudományos Akadémia elnöke 3 évi időtartamra megbízta a *II. Filozófiai és Történettudományi Osztálya* szervezetéhez tartozóan

Szigeti József levelező tagot, a Filozófiai Bizottság,

Nemes Dezső akadémikust, a Történettudományi Bizottság,

*Gerevich László*t, a történelmi tudományok doktorát, a Régészeti Bizottság,

*Vayer Lajos*t, a művészettörténeti tudományok doktorát, a Művészettörténeti Bizottság,

*Földes Éva*t, a neveléstudományok doktorát, a Neveléstudományi Bizottság,

Mátrai László akadémikust, a Pszichológiai Bizottság elnöki tisztének ellátásával.

A Magyar Tudományos Akadémia elnöke

Ádám Györgyöt, a biológiai tudományok doktorát megbízta a Pszichológiai Bizottság elnökhelyettesi tisztének ellátásával.

A Magyar Tudományos Akadémia elnöke 3 évi időtartamra megbízta a *IV. Agrártudományok Osztálya* szervezetéhez tartozóan

Mócsy János akadémikust, az Állatorvostudományi Bizottság,

Horn Artur levelező tagot, az Állattenyésztési Bizottság,

Lázár Vilmost, a mezőgazdasági tudományok doktorát, az Agrártörténeti Bizottság,

Magyar János levelező tagot, az Erdészeti Bizottság,

Sipos Gábort, a mezőgazdasági tudományok kandidátusát, a Mezőgazdasági Gépesítési Bizottság,

Somos András akadémikust, a Kertészeti Bizottság,

Mészöly Gyula levelező tagot, a Növénynemesítési Bizottság,

Láng Géza levelező tagot, a Növénytermesztési Bizottság,

Ubrizsy Gábor levelező tagot, a Növényvédelmi Bizottság,

Cselőtei Lászlót, a mezőgazdasági tudományok doktorát, a Mezőgazdasági Üzemi Vízgazdálkodási Bizottság,

Stefanovits Pált, a mezőgazdasági tudományok doktorát, a Talaj- és Trágyázástani Bizottság elnöki tisztének ellátásával.

A Magyar Tudományos Akadémia elnöke

Láng Géza levelező tagot megbízta az Agrártudományi Közlemények főszerkesztői teendőinek ellátásával.

A Magyar Tudományos Akadémia elnöke 3 évi időtartamra megbízta a *VII. Kémiai Tudományok Osztálya* szervezetéhez tartozóan

Szabó Zoltán akadémikust, a Fizikai Kémiai Bizottság,

Korach Mór akadémikust, a Műszaki Kémiai Bizottság,

Schay Géza akadémikust, a Radiokémiai Bizottság,

Bruckner Győző akadémikust, a Szerves Kémiai Bizottság,

Erdey László akadémikust, a Szervetlen és Analitikai Kémiai Bizottság elnöki tisztének ellátásával.

A Magyar Tudományos Akadémia elnöke 3 évi időtartamra megbízta a *VIII. Biológiai Tudományok Osztálya* szervezetéhez tartozóan

Straub F. Brunó akadémikust, a „Molekuláris Biológia Kifejlesztése" c. komplex főfeladati Bizottság,

Banga Ilonát, a biológiai tudományok doktorát, a Biokémiai Bizottság,

Ernst Jenő akadémikust, a Biofizikai Bizottság,

Törő Imre akadémikust, a Morfológiai és Citológiai Bizottság,

Kaszab Zoltán levelező tagot, a Zoológiai Bizottság,

Zólyomi Bálint levelező tagot, a Botanikai Bizottság,

Györffy Barnát, a biológiai tudományok doktorát, a Genetikai Bizottság elnöki tisztének ellátásával.

Fogadóórák

A Magyar Tudományos Akadémia főtitkára *minden hétfőn* 13—15 óráig — bármilyen természetű ügyben — fogadóórát tart. A Magyar Tudományos Akadémia tagjainak más időpontokban is rendelkezésére áll.

Elnökségi Titkárság

Tolnai Gábor akadémikus, a Tudományos Minősítő Bizottság elnöke minden héten *hétfőn* 13—14 óráig, *Tétényi Pál*, a kémiai tudományok doktora, a Tudományos Minősítő Bizottság titkára pedig minden héten *csütörtökön* 14—16 óráig tart fogadóórát.

Tudományos Minősítő Bizottság Titkársága

Index: 25.105

AKADÉMIAI KÖZLÖNY, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja. Megjelenik rendszerint havonta kétszer. — A szerkesztésért felelős: a Magyar Tudományos Akadémia Elnökségi Titkárságának vezetője.

Kiadja: Az Akadémiai Kiadó, Budapest, V., Alkotmány u. 21. — Felelős: Bernát György, az Akadémiai Kiadó igazgatója — 750 példány

A kiadvány előfizethető a POSTA KÖZPONTI HÍRLAPIRODÁNÁL, Budapest V., József nádor tér 1. és *bármely postahivatalban.* Csekkszámlaszám egyéni: 61 257, közületi: 61 066, MNB egyszámlaszám: 8.

Előfizethető és példányonként megvásárolható az AKADÉMIAI KIADÓ-nál, Budapest V., Alkotmány u. 21. Telefon 111-010. Csekkbefizetési számla: 05 915, 111-46, MNB egyszámlaszám: 46; az AKADÉMIAI KÖNYVESBOLTBAN: Budapest V., Váci u. 22., telefon: 185-612. Előfizetési díj egy évre: 48,— Ft.

67.64535 Akadémiai Nyomda, Budapest — Felelős vezető: Bernát György

XVI. (1967.) ÉVFOLYAM 17. SZÁM

Akadémiai Közlöny

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:
A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
HIVATALA

BUDAPEST, 1967. OKTÓBER 31.

TARTALOM

Törvények, rendeletek, határozatok

5/1967. (X. 8.) Mü. M. A munkaviszonnyal kapcsolatos egyes kérdésekről 143

6/1967. (X. 8.) Mü. M. A munkaidő és pihenőidő egyes kérdéseiről 147

7/1967. (X. 8.) Mü. M. A munka díjazásának egyes kérdéseiről 149

8/1967. (X. 8.) Mü. M. Egyes szociális-kulturális juttatásokról 152

Közlemények

Az Akadémia IX. Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya, továbbá a VI. Műszaki Tudományok Osztálya szervezetéhez tartozó tudományos bizottságok elnökeinek megbízásáról 154

A Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának fogadóórájáról 154

A Tudományos Minősítő Bizottság elnökének és titkárának fogadóórájáról 154

Miniszteri rendeletek

A munkaügyi miniszter 5/1967. (X. 8.) Mü. M. számú rendelete

a munkaviszonnyal kapcsolatos egyes kérdésekről

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány 34/1967. (X. 8.) számú rendeletében kapott felhatalmazás alapján a Szakszervezetek Országos Tanácsával – a 13–17. §-ok tekintetében a pénzügyminiszterrel is — egyetértésben az alábbiakat rendelem:

(Mt. 3. §-ához:)

Határidők számítása, intézkedések közlésének módja

1. §

(1) Nap megjelölés alatt naptári nap értendő, kivéve, ha a jogszabály kifejezetten munkanapot jelöl meg.

(2) A napokban megállapított határidőbe nem számít be az a nap, amelyen a határidő megkezdésére okot adó intézkedés (pl. kézbesítés) történt.

(3) A hetekben megállapított határidő azon a napon jár le, amely a nap elnevezésénél fogva a kezdő napnak megfelel. Hónapokban vagy években megállapított határidő lejártának napja az a nap, amely számánál fogva a kezdő napnak megfelel; ha ez a nap a lejárat hónapjában hiányzik, a hónap utolsó napja.

2. §

A vállalat írásbeli határozatában köteles a dolgozót arról is tájékoztatni, hogy az ellen van-e helye panasznak, és azt hol, mennyi idő alatt lehet benyújtani, valamint, hogy a panasznak van-e halasztó hatálya.

3. §

Az írásbeli közlés csak akkor hatályos, ha azt az érdekeltnek vagy az átvételre jogosult személynek adják át. A kézbesítés akkor is hatályos, ha az átvételt megtagadják, vagy a kézbesítést szándékosan megakadályozzák. E körülményeket írásban rögzíteni kell.

[Mt. 21. §-ának (2) bekezdéséhez és az Mt. V. 15. §-ához:]

A tanulmányi szerződés

4. §

(1) Az esti és levelező tagozaton tanulásra tanulmányi szerződés a közép- vagy felsőfokú szakképzettség megszerzésére létesíthető.

(2) A munkaköri képesítést nyújtó tanfolyami képzéssel esik egy tekintet alá az is, amikor nem tanfolyami jellegű, egyéni vagy csoportos oktatás során biztosítják a munkakör betöltéséhez szükséges képzettség megszerzését. Tanulmányi szerződés köthető tanulmányútra küldés esetére is. A szakmai továbbképzésre irányuló tanfolyam elvégzésére tanulmányi szerződés csak akkor köthető, ha az egyidejűleg magasabb képesítés elnyerését biztosítja.

5. §

(1) A vállalat a tanulmányi szerződésben támogatásként az iskola vagy a tanfolyam elvégzésével járó költségek (pl. tandíj, tanfolyam részvételi díja, beiratkozási díj) megtérítését, illetőleg viselését vállalhatja, ide értve a munkaidő alatt történő képzés miatt kieső időre járó munkabér megtérítését is.

(2) A tanulmányi szerződés alapján a vállalat a nappali tagozaton tanuló hallgatók társadalmi ösztöndíjához hasonló jellegű támogatást nem nyújthat.

6. §

A tanulmányi szerződés részletes feltételeit az Mt. 21. §-ának (2) bekezdése és az Mt. V. 15. §-ának keretei között (különösen a támogatás mértéke, rendszere, a munkábaállás időpontja, a vállalatnál töltendő idő tartama tekintetében stb.) a felek határozzák meg. Ezek között rendelkezni kell arról is, hogy a vállalat a képzés befejezését követően biztosítja-e a tanfolyam, illetve iskolai végzettségnek megfelelően a dolgozó foglalkoztatását, illetőleg milyen feltételek mellett állítja munkába, és meg kell határozni szerződésszegés esetére a dolgozó által megtérítendő összeget.

7. §

A tanulmányi szerződéssel kapcsolatban felmerült viták esetén a munkaügyi viták eldöntésére vonatkozó szabályok szerint kell eljárni.

(Mt. 22. § és az Mt. V. 19. §-ához:)

A munkaviszonyban töltött idők számítása

8. §

Ha a munkaviszonyra vonatkozó szabály a munkaviszonyban töltött idő figyelembevételét írja elő, ennél minden munkaviszonyban töltött időt egybe kell számítani az egyes munkaviszonyok megszűnése módjától és a közöttük levő időkiesések tartamától függetlenül. E rendelkezés nem érinti a fegyelmi elbocsátás esetére az Mt. V. 88. §-ának (3) bekezdése szerinti következményeket.

9. §

A munkaviszonyban töltött idő tartamába nem számítható be a munkaviszonynak

a) megszakítás nélkül 30 napot meghaladó fizetésnélküli szabadság miatti szünetelése, kivéve, ha jogszabály a munkaviszonyban töltött idő számítása szempontjából ennek az időnek figyelembevételét rendelte el,

b) szabadságvesztés-büntetés,

c) javító-nevelő munka, valamint

d) tanulmányi szerződés alapján folytatott iskolai képzés miatti szünetelése.

10. §

(1) A munkaviszonyban töltött idő számításánál figyelembe kell venni a mezőgazdasági termelőszövetkezeti tagként töltött azokat az éveket, amelyeket a társadalombiztosítási szabályok szerint a nyugdíj megállapítása szempontjából szolgálati időként figyelembe vesznek, úgyszintén a kisipari termelőszövetkezeti tagsági viszony időtartamát is, kivéve a bedolgozóként eltöltött időt, amennyiben ennek beszámítását jogszabály nem teszi kötelezővé.

(2) Ugyancsak munkaviszonyban töltött időként kell figyelembe venni az 1950. január 1. előtti szakmunkás tanulóidőt – tanoncidőt – is. Ezt követően szakmunkás tanulóként töltött idő azonban nem számítható be.

11. §

A munkaviszonyban töltött idő számításánál figyelembe kell venni

a) a szocialista országokban – felszabadulásuk előtt is – munkaviszonyban töltött időt,

b) a baloldali magatartás miatt a felszabadulást megelőzően volt üldöztetés folytán külföldön munkaviszonyban töltött időt, valamint

c) a nem szocialista országokból baloldali politikai magatartás miatti üldözés elől Magyarországra menekültek külföldön munkaviszonyban töltött idejét.

12. §

A munkaviszonyban töltött idő számításánál a 10–11. §-ban meghatározott eseteken túlmenően figyelembe kell venni azt a munkaviszonyon kívül töltött időt is, amelyet külön jogszabály alapján munkaviszonyban töltött időként ismertek el.

(2) Az (1) bekezdésben említett, valamint a fizetésnélküli szabadságnak a 9. § *a)* pontja szerinti beszámítását elrendelő jogszabály kiadásához a munkaügyi miniszter egyetértése szükséges.

(Mt. V. 32. §-ához:)

A munkavállalói igazolási lap

13. §

(1) A vállalat a munkaviszonynak 1968. évi január hó 1. napján vagy azt követő megszűnése esetén a jelen rendelet mellékleteként közölt és a postahivatalokban beszerezhető „munkavállalói igazolási lap" elnevezésű űrlapot köteles a dolgozó részére kiállítani és a munkakönyvvel együtt a dolgozó részére kiadni.

(2) Nem kell igazolási lapot kiállítani a munkakönyvről szóló jogszabály rendelkezése folytán munkakönyv nélkül alkalmazott dolgozók munkaviszonyának megszűnése esetén, valamint a munkakönyvvel alkalmazott dolgozóknál sem, amennyiben az igazolási lapra bejegyezni való nincs. Ez utóbbi esetben azonban a munkaviszony megszűnésének bejegyzésekor a munkakönyvnek a „bejegyzés igazolása" megnevezésű rovatába be kell írni a következő szöveget: „MIL lapot nem kellett kiállítani."

(3) Az igazolási lapot másolattal kell készíteni. A másolatot a vállalatnak öt évig meg kell őriznie, s szükség esetén annak alapján a dolgozó részére később másolatot kell kiadnia.

14. §

(1) Az alkalmazó vállalat a dolgozót csak akkor állíthatja munkába, ha az igazolást átadja. Nincs szükség az igazolásra a munkakönyv nélküli alkalmazás eseteiben, vagy ha a munkakönyvi bejegyzés szerint a dolgozónak munkavállalói igazolási lapot nem állítottak ki [13. § (2) bek.], továbbá ha legutóbbi alkalmazása óta már öt év eltelt, vagy a dolgozó először lép munkaviszonyba.

(2) Az alkalmazó vállalat az igazolási lap „D" szelvényét kitöltve nyolc napon belül az igazolási lapot kiállító vállalatnak köteles megküldeni.

15. §

Az igazolási lapon feltüntetett tartozást (előleget, kártérítést stb.) az új vállalat köteles a dolgozó munkabéréből levonni és a nyomtatvány „B" oldalán az átutalandó rovatban feltüntetett címzett részére átutalni. Ha a címzett a dolgozó valamely korábbi vállalata, és az időközben megszűnt, annak felügyeleti szervét kell a tartozás átutalása végett megkeresni, és annak rendelkezése szerint kell eljárni.

16. §

A 13–15. §-ok szerinti kötelezettségeit megszegő vállalat az előző vállalattal, illetőleg a hitelezővel szemben készfizetői kezesként felel a dolgozót terhelő tartozásoknak azokért a részleteiért, amelyeket ennek folytán nem vontak le.

17. §

(1) A munkavállalói igazolási lapra vonatkozó rendelkezések nem érintik a 6/1955. (XII. 31.) SZOT számú szabályzat 112. §-a alapján rendszeresített „igazolvány a társadalombiztosítási szolgáltatásról" című nyomtatvány kiállítására vonatkozó kötelezettséget.

(2) A fegyveres erők, fegyveres testületek és rendészeti szervek, valamint a vasutak és a posta körén belül történt áthelyezések alkalmával szükséges igazolás rendszerét az érdekelt miniszterek e rendelettől eltérően szabályozhatják. Az egyéb esetekre azonban e területeken is a 13–16. §-ban foglaltakat kell alkalmazni.

(3) Az eddig használatos nyomtatványok átmenetileg továbbra is felhasználhatók azzal az eltéréssel, hogy pótív hozzáfűzésével kell az újonnan rendszeresített igazolási lap A/4 rovatában megjelölt kérdésekre választ adni.

(Mt. 32. § és az Mt. 36. §-ához:)

A munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony

18. §

(1) A munkakörébe tartozó feladatok elvégzésére a vele munkaviszonyban álló dolgozóval a vállalat munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyt nem létesíthet.

(2) Ha a dolgozó munkaviszonyon kívüli egyéb munkavégzésre irányuló jogviszony alapján végez a vállalat részére munkát – ha csak jogszabály másként nem rendelkezik –, ugyanúgy kell díjazni, mintha munkaviszony keretében dolgozott volna.

19. §

Ez a rendelet az 1968. évi január hó 1. napjával lép hatályba. Ezzel egyidejűleg a 11/1964. (XII. 24.) Mü. M. számú rendelet hatályát veszti.

Veres József s. k.,
munkaügyi miniszter.

Melléklet az 5/1967. (X. 8.) Mü. M. számú rendelethez.

MUNKAVÁLLALÓI IGAZOLÁSI LAP

Melléklet a ..... számú munkakönyvhöz

A

A dolgozó **neve** (asszonyoknál leánynév is):
.....
anyja neve: .....
lakcíme: .....

1. A folyó évből munkaviszonyban töltött idő arányában az áthelyezett dolgozót megillető, de **még igénybe nem vett rendes szabadság** ..... munkanap.

2. Az új munkaviszonyban járó rendes szabadság **csökkentendő** ..... munkanappal (.....
..... miatt).

3. A folyó tanévben igénybe vett: **tanulm. szabadság kötelező foglalkozásra, vizsgára** ..... munkanap.

4. a) A dolgozóval szemben az 19.... évi ..... hó .... napján, ... szám alatt ..... **fegyelmi büntetést** szabtak ki.

b) A dolgozó az 19.... évi .....napján, ... szám alatt hozott ..... büntetést kiszabó 19.... évi ..... hó ..... napján jogerőssé vált **fegyelmi határozat hatálya alatt áll** 19.... évi ..... hó ..... napjáig.

..... Itt szét kell vágni! .....

D

Értesítjük Önöket, hogy ..... nevű volt dolgozójukat 19.... évi ..... hó ..... napjával alkalmaztuk. Az 5/1967. (X. 8.) Mü. M. sz. rendelet alapján kérjük, küldjék meg a „munkavállalói igazolási lap"-on jelzett tartozások átutalási utasításait is magában foglaló rendelvényeket, hogy a levonásról gondoskodhassunk.

....., 19.... évi ..... hó ..... napján.

.....
(a nyilvántartó aláírása)

Az alkalmazó vállalat címe: .....
.....

B

5.	A tartozás		
neme	hátralékos összege	egyhavi részlete	átutalandó egyszámlára (csekkre, címre)
Tartásdíj			
Kártérítés			
Megjegyzés:			

....., 19... évi ..... hó ..... nap

Iktatószám: .....

P. H.

.....
(kitöltő aláírása)

A vállalat neve és címe:
.....
.....

C

..... Itt szét kell vágni! .....

Iktatószám: .....
EXPRESS-AJÁNLVA küldendő:

.....
vállalatnak
.....

Figyelem: A nyomtatvány A, B, C oldalán levő rovatokat a kilépés szerinti vállalatnak kell kitöltenie (tintával vagy géppel).

A „D" oldalon levő rovatokat az alkalmazó vállalat köteles kitölteni és a kilépés szerinti vállalatnak az igazolási lap átvétele napján megküldeni!

A nyomtatvány „A"/4/a. rovatába a munkaviszony megszűnésekor még nem jogerős fegyelmi határozatot kell feltüntetni.

A munkaügyi miniszter

6/1967. (X. 8.) Mü. M. számú rendelete

a munkaidő és pihenőidő egyes kérdéseiről

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány 34/1967. (X. 8.) számú rendeletében kapott felhatalmazás alapján – a Szakszervezetek Országos Tanácsával egyetértésben – az alábbiakat rendelem:

(Mt. V. 43. §-ához:)

Munkaidő

1. §

(1) A radioaktív sugárártalomnak kitett munkahelyeken legalább napi három órát dolgozó, a fizikai munkát végző vak dolgozó és a sport területén foglalkoztatott edző munkaideje heti harminchat óra.

(2) Ha az egészségre ártalmas munkakörben dolgozó munkaidejét heti negyvennégy órára vagy annál alacsonyabb mértékre csökkentik, az e címen adott pótszabadságot a radioaktív sugárártalomnak kitett munkahelyen és a föld alatt dolgozó bányászok részére járó pótszabadság kivételével meg kell szüntetni.

(Mt. V. 45. §-ához:)

Éjszakai munka pótléka

2. §

(1) Az éjszakai pótlék mértéke tíz százalék. Kollektív szerződés – különösen huzamosabb időn át végzett éjszakai munka esetére – ennél magasabb mértékű éjszakai pótlékot is megállapíthat. Ha a dolgozó rendszeres napi munkaidejének csak egy része esik éjszakára, részére átalány is megállapítható.

(2) A miniszter az éjszakai pótlék mértékét az (1) bekezdéstől eltérően állapíthatja meg, és a pótlék fizetését meg is tilthatja.

[Mt. 39. § (2) bekezdéséhez:]

A túlmunka ellenértéke

3. §

(1) A kollektív szerződésben kell meghatározni, hogy a dolgozó a végzett túlmunka ellenértékeként milyen esetekben kap díjazást, illetőleg szabadidőt. A munkások esetében csak a dolgozó kérésére lehet a végzett túlmunka ellenértékeként szabadidőt adni.

(2) Nem jár a végzett túlmunkáért ellenérték a vezetőállású dolgozóknak, valamint azoknak, akik munkaidejük beosztását, illetőleg felhasználását maguk határozzák meg. Ez utóbbiak körét a kollektív szerződésben kell meghatározni.

4. §

(1) A túlmunka idejére a dolgozót rendes munkabére és ezen felül – a (2) bekezdés szabályai szerint – pótlék illeti meg.

(2) A dolgozót az ugyanazon a napon teljesített túlmunka első két órájára huszonöt százalékos, a további két órájára ötven százalékos, az ezt meghaladó időtartamára pedig száz százalékos pótlék illeti meg. A miniszter ettől eltérhet, és a pótlék fizetését meg is tilthatja.

(3) A kollektív szerződés a túlmunka idejére járó munkabért és pótlékot vagy csak a túlmunka pótlékát magában foglaló átalányt állapíthat meg. A miniszter átalány fizetését kötelezőleg előírhatja, illetőleg meghatározhatja annak legmagasabb mértékét.

5. §

(1) Ha a túlmunka ellenértékeként szabadidő jár, a kiadott szabadidőnek meg kell egyeznie a túlmunka időtartamával. A szabadidőt, amennyiben a kollektív szerződés másként nem rendelkezik, legkésőbb a túlmunkavégzést követő hónap végéig, idényjellegű vállalatoknál és munkakörökben pedig a holtidényben kell kiadni. Ha a szabadidőt a határidő elteltéig nem adták ki, vagy azt azért nem lehet kiadni, mert a dolgozó munkaviszonya megszűnt, illetőleg őt sorkatonai szolgálatra hívták be, a végzett munkáért pénzbeli díjazás jár. A munkaviszonyra vonatkozó szabály előírhat egyéb olyan eseteket, amikor szabadidő helyett a végzett túlmunkáért pénzbeli díjazás jár.

(2) A túlmunka ellenértékeként kiadott szabadidő esetén a dolgozó túlmunkapótlék nélküli munkabérét a túlmunkavégzés vagy a szabadidő kiadásának hónapjában kell elszámolni.

6. §

(1) Munkaviszonyra vonatkozó szabály a túlmunka ellenértékeként évi hat munkanapig terjedő szabadidőáltalányt is előírhat. A munkások részére szabadidőátalány nem állapítható meg.

(2) A szabadidőátalány kiadására és pénzben történő megváltására vonatkozóan a szabadság kiadására előírt szabályokat kell alkalmazni (13–18. §).

A készenlét díjazása

7. §

(1) Készenlét esetén annak időtartamára díjazásként a dolgozót átlagkeresetének legalább tíz, de legfeljebb ötven százaléka illeti meg. A munkahelyen töltött készenlét idejére magasabb díjazást kell megállapítani, mint a lakáson töltött készenlét időtartamára.

(2) Ha a készenlétben levő dolgozót munkára igénybeveszik, erre az időre a túlmunka ellenértékére vonatkozó szabályok irányadók. Ha a készenlét jellege miatt annak tartama alatt rövid időtartamú munkák is felmerülnek, a készenléti díjat és

a túlmunka díjazását egyaránt magában foglaló ügyeleti díj állapítható meg.

(3) A készenléti (ügyeleti) díj feltételeire és mértékére vonatkozóan a miniszter az (1)–(2) bekezdésben foglaltaktól eltérően is rendelkezhet. A készenléti (ügyeleti) díj feltételeit és mértékét a kollektív szerződés állapítja meg.

8. §

A munkaviszonyra vonatkozó szabály készenléti (ügyeleti) díj helyett szabadidőt is biztosíthat. Munkások tekintetében azonban szabadidő csak a dolgozó kérésére adható. A szabadidő kiadására és pénzbeli megváltására vonatkozóan a túlmunka ellenértékeként járó szabadidő megfelelő szabályait kell alkalmazni (5. §).

[Mt. 41. § (4) bekezdéséhez:]

A heti pihenőnapon végzett munka ellenértéke

9. §

(1) Ha a dolgozót heti pihenőnapján munkára igénybevették, helyette elsősorban másik pihenőnapot kell biztosítani. Ha a kollektív szerződés mást nem ír elő, a másik pihenőnapot a munkavégzést követő hónap végéig, idényjellegű vállalatoknál és munkakörökben pedig a holtidény végéig kell kiadni. A másik pihenőnap időpontját a dolgozóval lehetőleg a munka elrendelésekor közölni kell.

(2) Ha a dolgozónak a vállalat másik pihenőnapot nem tud biztosítani, illetőleg a másik pihenőnapot a határidő elteltéig nem adta ki, vagy a dolgozó munkaviszonya annak kiadása előtt megszűnt, továbbá, ha a dolgozó sorkatonai szolgálatra vonult be, a dolgozónak a heti pihenőnapon végzett munka idejére járó munkabérén felül száz százalékos pótlék jár. A mezőgazdaságban a pótlék mértékét – ötven és száz százalék között – a kollektív szerződés állapítja meg.

(3) Nem jár a heti pihenőnapon végzett munkáért ellenérték azoknak, akik erre túlmunkavégzés esetén sem jogosultak.

(4) A heti pihenőnap helyett adott másik pihenőnap esetén is megfelelően alkalmazni kell a túlmunka ellenértékeként járó szabadidő szabályait (5. §).

A munkaszüneti napon végzett munka ellenértéke

10. §

(1) Az Mt. 41. §-a (2) bekezdésében említett díjazást a havidíjas dolgozók munkabére magában foglalja.

(2) Ha a dolgozó a munkaszüneti napon munkát végez, az Mt. 41. § (2) bekezdésében említett díjazáson felül az aznapi munkáért járó díjazás is megilleti, kivéve, ha a túlmunkáért ellenértékre nem jogosult.

(3) Ha a dolgozó a munkaszüneti napra előírt munkaidején felül végez munkát, részére a kollektív szerződés a munkanapokra előírtnál magasabb mértékű túlórapótlékot is meghatározhat.

(4) Ha a dolgozó a túlmunka ellenértékeként csak szabadidőre jogosult, a kollektív szerződés úgy is rendelkezhet, hogy a dolgozó a munkaszüneti napon végzett munkája ellenértékeként is szabadidőt kap.

11. §

Ha a munkaszüneti nap a dolgozó heti pihenőnapjával vagy szabadnapjával esik egybe és munkára berendelik, a heti pihenőnapon végzett munka ellenértékére vonatkozó szabályok szerinti díjazás vagy szabadidő illeti meg. Ilyen esetekben az Mt. 41. § (2) bekezdése szerinti díjazás nem jár.

[Mt. V. 51. § (1) bekezdéséhez:]

A radioaktív sugárártalomnak kitett dolgozók pótszabadsága

12. §

A radioaktív sugárártalomnak kitett munkahelyen dolgozó részére, ha naponta legalább három órát tölt ilyen munkahelyen, évenként tizenkét munkanap pótszabadság jár. Ha a dolgozó ilyen munkahelyen legalább öt évet eltöltött, évenként tizennyolc munkanap, ha pedig legalább tíz évet eltöltött, huszonnégy munkanap pótszabadság illeti meg.

(Mt. V. 56. §-ához:)

A szabadság számításának és kiadásának egyes kérdései

13. §

(1) A rendes szabadság a dolgozót megillető alap- és pótszabadságból áll.

(2) Ha a dolgozó évi szabadsága kiszámításánál töredéknap keletkezik, a fél munkanapot elérő töredék egész munkanapnak számít.

(3) A munkaviszony alapján járó pótszabadság mértékét a munkaviszonnyal kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 5/1967. (X. 8.) Mü. M. számú rendelet 8–12. §-ai szerint kell megállapítani. Ha az összeszámítás során töredékév keletkezik, és az legalább fél évet tesz ki, azt egész évként kell alapul venni.

(4) A dolgozót a munkaviszony szünetelésének tartamára a következő esetekben illeti meg szabadság:

a) a keresőképtelenséget okozó betegség időtartamára,

b) a szülési szabadság tartamára,

c) a tíz éven aluli gyermek gondozása vagy ápolása miatt munkában nem töltött időre, legfeljeb b

azonban egy évre, függetlenül attól, hogy erre az időre jár-e táppénz, illetőleg gyermekgondozási segély,

d) a harminc napot meg nem haladó fizetésnélküli szabadság tartamára,

e) a tartalékos katonai szolgálat idejére és

f) minden olyan munkában nem töltött időre, amelyre jogszabály átlagkereset fizetését írja elő.

14. §

A szabadság kiadása tekintetében a hét minden napja munkanap a dolgozó heti pihenőnapját és a munkaszüneti napokat kivéve, függetlenül attól, hogy a dolgozónak a vállalat munkaidőbeosztása szerint mindegyikén munkát kell-e végeznie.

15. §

(1) A szabadság kiadásának időpontját a kollektív szerződés eltérő rendezésének hiányában legkésőbb a kiadás előtt egy hónappal kell közölni. A kiadás időpontját a vállalat csak a dolgozóval történő megállapodás vagy rendkívüli ok miatt változtathatja meg.

(2) A szabadság kiadása időpontjának meghatározásánál a dolgozót előzetesen meg kell hallgatni, és kívánságait a lehetőségekhez képest figyelembe kell venni. A szabadság kettőnél több részletben csak a dolgozó kérésére adható ki, azonban ilyen esetben is egybefüggően kell biztosítani hat munkanap szabadságot.

16. §

(1) Ha a dolgozó munkaviszonya év közben megszűnt, vagy pedig sorkatonai szolgálatra hívták be, és az évben a vállalatnál eltöltött idővel arányos szabadságot nem kapta meg, azt pénzben kell megváltani.

(2) Ha pedig a dolgozó a munkaviszonya megszűnéséig több szabadságot vett igénybe annál, ami az évben a vállalatnál töltött időre megilletné, a különbözetre járó átlagkeresetét a munkabéréből le kell vonni, illetőleg tartozását a „munkavállalói igazolási lap"-ra fel kell jegyezni. Nem szabad a többletet levonni, ha a dolgozót sorkatonai szolgálat teljesítésére hívták be vagy munkaviszonya nyugdíjazására tekintettel szűnt meg. Ugyancsak nem vonható le a többlet a dolgozó halála esetén.

(3) Ha a dolgozót év közben más vállalathoz helyezik át, szabadságát a két vállalattól együttesen kapja meg. Ennek megfelelően a ki nem adott szabadságot a dolgozónak új munkahelyén kell megkapnia, a többletet pedig be kell számítani az új vállalattól járó szabadságba. A ki nem adott, illetőleg a többletszabadság mértékét a „munkavállalói igazolási lap"-ra fel kell jegyezni.

17. §

A vállalat – kivételesen fontos érdekből – a dolgozó már megkezdett szabadságát félbeszakíthatja. Az így felmerült utazási és egyéb költségtöbbletet a vállalat köteles megtéríteni. Ilyen esetben a szabadság alatti tartózkodási helyről a munkahelyre és visszautazással, valamint az időközben munkával töltött idő nem számít be a szabadságba.

18. §

A 14–15. és 17. §-ok szabályait a dolgozó évi rendes szabadságán felül kiadott szabadság (pl. jutalomszabadság) esetére is alkalmazni kell.

Hatálybaléptető rendelkezések

19. §

Ez a rendelet az 1968. évi január hó 1. napján lép hatályba. Ezzel egyidejűleg hatályát veszti

a túlmunka egyes kérdéseiről szóló 14/1962. (XII. 16.) Mü. M. számú rendelet és

a hatnapos munkahéttől eltérő munkaidőbeosztással foglalkoztatott dolgozók munkaviszonyának egyes kérdéseiről szóló 6/1963. (IX. 1.) Mü. M. számú rendelet.

Veres József s. k.,
munkaügyi miniszter.

A munkaügyi miniszter

7/1967. (X. 8.) Mü. M. számú rendelete

a munka díjazásának egyes kérdéseiről

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány 34/1967. (X. 8.) számú rendeletében kapott felhatalmazás alapján – a Szakszervezetek Országos Tanácsával egyetértésben – az alábbiakat rendelem:

(Mt 35. §-ához:)

Helyettesítés díjazása

1. §

(1) Ha a dolgozó átmenetileg munkakörébe nem tartozó munkát végez (pl. mást helyettesít), az általa ténylegesen betöltött munkakörre előírt munkabér illeti meg. Ez azonban nem lehet kevesebb az eredeti munkakörében elért átlagkereseténél.

(2) A havidíjas dolgozót magasabb munkakörű dolgozó helyettesítése esetén a magasabb munkakörnek megfelelő munkabér akkor illeti meg, ha egyfolytában harminc napon túl helyettesít. Ilyen esetben legalább a ténylegesen ellátott munkakörre előírt bértétel alsó határának megfelelő összegű személyi alapbért kell a dolgozónak megkapnia. A helyettesi minőségben alkalmazott dolgozót csak a helyettesítés negyedik hónapjától kezdődően illeti meg a magasabb díjazás.

[Mt. 45. § (2) bekezdéséhez:]

Természetbeni munkabér

2. §

(1) A munkabért a miniszter által megállapított körben és mértékben lehet természetben megállapítani.

(2) A természetbeni munkabért csak olyan árucikkben vagy szolgáltatásban szabad megállapítani, amely a dolgozó és családtagjai szükségleteinek kielégítéséhez járul hozzá. Nem adható természetbeni munkabérként szeszesital vagy más hasonló jellegű szer.

(3) A természetbeni munkabért az átlagkereset kiszámításánál legfeljebb fogyasztói, illetőleg a miniszter által megállapított esetekben hatósági áron szabad számításba venni.

[Mt. V. 61. § (2) bekezdéséhez:]

Személyi fizetés

3. §

(1) Az Mt. V. 61. §-ának (2) bekezdésében foglalt feltételek fennállása esetén a vállalat havi ötezer forintig terjedően állapíthat meg személyi fizetést. Ha azonban a dolgozó munkakörére előírt bértétel felső határának harminc százalékkal megnövelt összege ezt meghaladja, ennek erejéig állapítható meg személyi fizetés. Ez utóbbi esetben sem lehet a személyi fizetés hétezer forintnál magasabb összegű.

(2) A felügyeleti szerv az általa kinevezett dolgozók részére hétezer forintig terjedő összegű személyi fizetést állapíthat meg. Az így megállapított személyi fizetés a vállalat bérköltségét terheli.

(3) Személyi fizetésben a vállalat alkalmazotti létszámának legfeljebb tíz százaléka részesíthető.

(4) A művelődésügyi miniszter a művészeti munkakörben foglalkoztatott dolgozók tekintetében az (1)–(3) bekezdésben foglalt szabályoktól eltérhet.

4. §

(1) A személyi fizetés mind határozott, mind pedig határozatlan időre megállapítható, és azt bármikor vissza lehet vonni.

(2) Ha a személyi fizetést visszavonták – eltérő megállapodás hiányában –, a dolgozót a személyi fizetés megállapítása előtti személyi alapbére illeti meg.

[Mt. 47. §-ának (4) bekezdéséhez és az Mt. V. 37. §-ának (2)–(3) bekezdéséhez:]

A munkával nem töltött idők térítése

5. §

(1) A dolgozó részére átlagkereset jár

a) szavazás, hatósági, bírósági, munkaügyi döntő bizottsági idézésre tanúként való megjelenés, tanácstagként való eljárás, kötelező orvosi [Mt. V. 79. §-a] és rendőrorvosi vizsgálat, hadköteleskként való sorozás és katonai nyilvántartásbavétel, valamint az önkéntes tűzoltói igénybevétel esetén a teljes mulasztott munkaidőre,

b) a házastársa (élettársa), gyermeke vagy saját szülője halála esetén egy munkanapra,

c) a véradásra történő rendkívüli berendelés esetén a teljes mulasztott munkaidőre, nem rendkívüli berendelés esetében pedig legfeljebb négy munkaórára akkor is, ha a vizsgálat eredménye miatt tőle vért nem vettek.

d) az *a)*–*c)* pontban nem említett esetekben, ha jogszabály elrendeli.

(2) Ha a dolgozót bíróság, munkaügyi döntőbizottság, illetőleg hatóság terheltként, sértettként, ügyfélként (felperesként vagy alperesként) idézi be, részére a mulasztott időre díjazás nem jár.

6. §

A dolgozót a kollektív szerződésben meghatározott mértékű térítés illeti meg, ha a vállalat oldaláról felmerült okból nem tud munkát végezni (állásidő), kivéve ha a munkabérét ilyen esetben egyébként is megkapja [pl. időbéres dolgozó az időbérét, a munkavédelmi felügyelő által a munkától eltiltott dolgozó az átlagkeresetét (Mt. V. 85. §) stb.]. A térítés nem lehet kevesebb az iparágra (ágazatra) érvényes legalacsonyabb munkás-bértétel alsó határának nyolcvan százalékánál. A miniszter az iparág (ágazat) sajátosságaira tekintettel a munkaügyi miniszterrel egyetértésben ettől eltérően rendelkezhet.

Az átlagkereset kiszámítása

7. §

(1) Az átlagkereset kiszámításánál a dolgozó részére a bérköltség, valamint a részesedési alap terhére pénzbeni részesedésként kifizetett minden díjazást alapul kell venni. Költségvetési rendszerben gazdálkodó szervek dolgozói tekintetében a béralap és a jutalmazási, valamint a pénzügyminiszter által meghatározott egyéb keret terhére kifizetett díjazások képezik a kiszámítás alapját. Az átlagkeresetbe az időbéres és havidíjas dolgozó személyi alapbérét az átlagkereset kiszámításakor érvényes összeggel kell beszámítani.

(2) Nem számíthatók be az átlagkeresetbe a szociális juttatások, a hűségjutalom, a jubileumi jutalom és az újítási díj. Ugyancsak nem számítható be az átlagkeresetbe az alsó- és középfokú oktatási intézményben oktató és nevelőmunkát végző dolgozó túlmunkadíjazásának fele, valamint a művelődésügyi miniszter által meghatározott egyes művészeti területeken járó prémiumok összege.

(3) A kétszeres kifizetés elkerülése végett az átlagkeresetbe beszámító díjazást (pl. év végi részesedés) vagy az átlagkereset számításánál kell figyelmen kívül hagyni, és azt esedékességkor csökkentés nélkül kell kifizetni, vagy pedig a díjazás esedékességekor járó összegét kell az átlagkeresettel elszámolt időtartammal arányosan csökkenteni. Harminc napnál rövidebb időre történő átlagkeresetszámítás esetén általában az első változatot kell alkalmazni. Az elszámolás módjára vonatkozóan a kollektív szerződésben kell rendelkezni.

8. §

(1) Harminc napot meg nem haladó időre történő átlagkeresetszámítás esetén a 7. § szabályai szerint beszámító díjazásoknak az utolsó naptári negyedévben, ezt meghaladó időtartamra történő átlagkeresetszámítás esetén pedig az utolsó négy negyedévben kifizetett összegét kell alapul venni. Kollektív szerződés ez utóbbi számítás alkalmazását harminc napot meg nem haladó időre történő elszámolás esetére is elrendelheti.

(2) Ha a dolgozó még nincs a fenti időtartam óta a vállalatnál, munkaviszonya első hónapjában a tárgyhóban, az első naptári negyedév eléréséig pedig az előző naptári hónapban kifizetett díjazások képezik az átlagkeresetszámítás alapját. Ezt követően a naptári negyedéveket kell alapul venni.

9. §

Ha a díjazás egész évre jár (pl. éves prémium, évvégi részesedés, vagy pedig a negyedévben kifizetett egyéb prémiumok, jutalmak összege (ideértve a célprémiumokat és az újításra adott prémiumok és jutalmak összegét is) a dolgozó egyhavi személyi alapbérének kétszeres összegét eléri vagy meghaladja, akkor ezeknek a díjazásoknak csak egynegyedét lehet az előző negyedév alapján történő átlagkeresetszámítás esetén alapul venni.

10. §

Az egy órára, illetőleg egy munkanapra járó átlagkeresetet úgy kell kiszámítani, hogy a dolgozónak az elszámolás alapjául szolgáló időszakban kifizetett és átlagkeresetbe beszámító díjazásainak összegét osztani kell az adott időszak alatt munkában töltött órák, valamint a fizetett, de munkában nem töltött órák, illetőleg munkanapok számával. A munkaórák számításánál a túlmunka és készenlét (ügyelet) időtartamát figyelmen kívül kell hagyni.

[Mt. 49. §ához és az Mt. V. 68–71. §-aihoz:]

A munkabér és más díjazások kifizetése

11. §

(1) A vállalat munkaviszony vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony alapján teljesített munkáért a dolgozónak munkabért és más díjazást csak a bérköltség és a részesedési alap, költségvetési rendszerben gazdálkodó szervek esetében pedig a béralap és a jutalmazási, valamint a pénzügyminiszter által meghatározott egyéb keret terhére fizethet.

(2) Más vállalat részére a bérköltség és a részesedési alap terhére semmiféle címen (pl. célprémium, jutalom, költségtérítés stb.) sem szabad kifizetést teljesíteni.

12. §

(1) A munkabért a bérfizetési napokon a dolgozónak kell kifizetni, ha csak mást fel nem hatalmaz annak felvételére, illetőleg bírósági vagy hatósági határozat ebben nem korlátozza. Ha a bérfizetési nap a dolgozó heti pihenőnapjára, szabadnapjára vagy munkaszüneti napra esik, a munkabért a megelőző munkanapon kell kifizetni.

(2) A munkabért a dolgozó munkahelyén, illetőleg a vállalat telephelyén kell kifizetni. Italboltban és más szórakozóhelyen munkabér csak az ott alkalmazottaknak fizethető ki.

(3) Ha a dolgozó a bérfizetési napon jogos okból nem tartózkodik a vállalat telephelyén (kiküldetés, szabadság vagy más igazolt távollét miatt), akkor kérésére a munkabérét a bérfizetés előtti utolsó itt töltött munkanapon kell kifizetni vagy postán a tartózkodási helyére megküldeni. Az elküldés költségei a vállalatot terhelik.

(4) A rendes szabadság idejére járó munkabért a dolgozó kérésére a vállalat köteles a szabadság megkezdése előtt kifizetni.

13. §

(1) Ha a munkabér vagy más díjazás elszámolásának alapjául szolgáló eredmény a munkaviszony megszűnése napján, illetőleg az utolsó munkában töltött napon még nem állapítható meg, a munkabért vagy a díjazást esedékessége napján a vállalat köteles a dolgozó által megadott címre elküldeni. Az elküldés költségei a vállalatot terhelik.

(2) Nem köteles a vállalat a munkabérnek és más díjazásnak a bérfizetési nap előtti kifizetésére akkor, ha a dolgozó a munkaviszonyát jogszabálynak nem megfelelő módon szüntette meg.

14. §

A pénzben meghatározott munkabért vagy más díjazást csak a törvényes pénznemben szabad kifizetni. Azt utalvány vagy a törvényes pénznem helyettesítésére hivatott bármilyen más formában fizetni tilos. Ha azonban a dolgozó külföldön végez munkát, akkor a munkabér és a más díjazás részben vagy egészben a munkavégzés helye szerinti törvényes pénznemben is kifizethető.

15. §

(1) A dolgozó munkabéréről és más díjazásairól adott elszámolásnak olyannak kell lennie, hogy a dolgozó a kiszámítás helyességét, valamint az abból történő levonások jogcímét és összegét ellenőrizni tudja.

(2) A dolgozókat tájékoztatni kell írásban kifüggesztetten vagy más alkalmas módon arról, hogy a munkabérből és más díjazásból történő levonás szabályait üzemen belül melyik szervnél és milyen időpontban tudják tanulmányozni.

Hatálybalépés

16. §

Ez a rendelet az 1968. évi január hó 1. napján lép hatályba. Egyidejűleg hatályát veszti az áttérés a havi bérelszámolás és bérfizetés rendszere tárgyában kiadott 5447/1950. (OMB. K. 41.) OMB számú és az ezt módosító 5494/1951. (OMB. K. 46.) OMB számú határozat, valamint az egyes munkabérelszámolási kérdésekről szóló 15/1962. (XII. 23.) Mü. M. számú rendelet.

Veres József s. k.,
munkaügyi miniszter.

A munkaügyi miniszter 8/1967. (X. 8.) Mü. M. számú rendelete egyes szociális-kulturális juttatásokról

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány 34/1967. (X. 8.) Korm. számú rendelete 72. §-ában kapott felhatalmazás alapján a pénzügyminiszterrel és a Szakszervezetek Országos Tanácsával egyetértésben a következőket rendelem:

Üzemi étkezés

1. §

(1) A vállalat, amennyiben ennek feltételei biztosíthatók, köteles a dolgozók üzemi étkezéséről gondoskodni. Üzemi étkezés megszervezését jogszabály kötelezően előírhatja.

(2) A vállalat engedélyezheti nyugdíjasai, más vállalatnak nála munkát végző dolgozói, valamint gyakorlati oktatásban részesülő tanulók részére az üzemi étkezés igénybevételét. A jogszabály ezt kötelezően előírhatja. Kivételesen indokolt esetben — ha ezt a helyi sajátosságok vagy a dolgozó szociális helyzete indokolják — a vállalat dolgozói családtagjainak számára is engedélyezhető, személyre szóló engedéllyel az üzemi étkezés igénybevétele.

2. §

(1) Az üzemi étkezés üzemi vendéglátó vagy vendéglátóipari vállalat útján, más vállalat üzemi konyhájának igénybevételével, illetőleg a vállalat saját kezelésében levő konyha üzemeltetésével biztosítható.

(2) A vállalat, ha az üzemi konyha, illetőleg étterem kapacitása lehetővé teszi, köteles ezt ilyen célra más vállalat rendelkezésére bocsátani, kivéve, ha ezt biztonsági, egészségügyi stb. okból jogszabály tiltja.

3. §

(1) A vállalat — az erre a célra rendelkezésre álló alapja terhére — az üzemi étkezés költségeihez hozzájárulhat.

(2) Vállalati hozzájárulást csak ténylegesen igénybevett üzemi étkezéshez lehet nyújtani.

(3) Családtagok részére vállalati hozzájárulás nem adható.

4. §

A kollektív szerződésben kell szabályozni

a) a vállalat az üzemi étkezés milyen formáiról — meleg, félkész, hidegétel — gondoskodik, és naponta hány alkalommal biztosít üzemi étkezést,

b) a felhasználható nyersanyagra fordítható összeget (nyersanyag normát),

c) a vállalat által nyújtott hozzájárulás mértékét,

d) a kedvezményes üzemi étkezésben való részvétel feltételeit,

e) az étkezésért fizetendő térítés mértékét.

Vállalati üdülés

5. §

(1) A vállalat az e célra rendelkezésre álló alapja terhére megszervezheti dolgozói és családtagjaik szervezett üdülését.

(2) Az üdülés megszervezése érdekében a vállalat üdülőt, hétvégi üdülőt tarthat fenn, üdülési céljaira épületet bérelhet, más vállalattal e célból együttműködhet, vagy az üdülésre más alkalmas módon (pl. sátortábor létesítésével) lehetőséget teremthet.

(3) A vállalat a fejlesztési alapból vagy külön jogszabályban megjelölt forrásból is létesíthet új üdülőt.

6. §

(1) A vállalat magánszemélyektől üdülőt, üdülés céljaira ingatlant vagy telket nem vásárolhat. A felügyeleti szerv ez alól indokolt esetben kivételt engedélyezhet.

(2) Száznál kevesebb férőhelyet biztosító üdülőt csak akkor szabad létesíteni, ha az üdülőben elhelyezettek étkeztetése konyha és étterem létesítése nélkül közel eső más üdülőben vagy vendéglátó vállalatnál megoldható, és az üdülő létesítése nem igényel kommunális beruházást (pl. út-, csatornahálózat építését).

(3) A vállalati üdülő megszüntetése esetén az üdülőt más vállalat részére kell felajánlani. Ha az üdülőre más vállalat nem tart igényt, az üdülő férőhelyeit a Szakszervezetek Országos Tanácsa engedélyével szabad egyéb, nem üdülési célra igénybevenni.

7. §

(1) A szakszervezet vállalati szerve az igazgató véleményének meghallgatása után határozza meg

a) az üdülés céljaira rendelkezésre álló összeg felhasználásának módját,

b) az üdülésben való részvétel feltételeit és a fizetendő térítés mértékét,

c) az ellátásra fordítható összeget (nyersanyagnormát).

(2) Ha a szakszervezet vállalati szerve másként nem rendelkezik, egy személy évenként legfeljebb 14 napon keresztül vehet részt kedvezményes üdültetésben. Ha azonban más igény nincs, az üdülést a teljes üzemelési költség megtérítése ellenében ezen túlmenően is igénybe veheti.

Gyermekintézmények

8. §

(1) A vállalat a szakszervezet vállalati szervével egyetértésben — a külön jogszabályokban meghatározott feltételek mellett — bölcsődét, napközi otthonos óvodát és napközi otthont létesíthet, és ezek fenntartási és üzemelési költségeinek a szülők térítési díját és ezen intézmények saját bevételét meghaladó részét az e célra rendelkezésre álló alapja terhére fedezheti. Már működő gyermekintézményt a vállalat csak a szakszervezet vállalati szervének egyetértésével szüntethet meg.

(2) Új bölcsőde létesítéséhez vagy meglevő megszüntetéséhez a megyei (fővárosi, megyei jogú vá-

rosi), napközi otthonos óvoda és napközi otthon létesítéséhez vagy meglevő megszüntetéséhez a járási (városi, városi kerületi) tanács végrehajtó bizottságának engedélyét ki kell kérni.

Munkásszállás

9. §

(1) A vállalat dolgozóinak elhelyezése érdekében munkásszállást létesíthet.

(2) Munkásszállást létesíthet több vállalat közösen, valamint a felügyeleti szerv is az irányítása alá tartozó vállalatok dolgozói részére.

(3) A munkásszállásokra vonatkozó egészségügyi előírásokat az egészségügyi miniszter határozza meg.

10. §

(1) A munkásszállásokat a következő feltételek szerint kategóriákba kell sorolni:

Az I. kategóriába az a munkásszállás tartozik:

a) amelyet állandó jellegű épületben, eredetileg is erre a célra korszerű kivitelben létesítettek, és végleges rendeltetéssel rendeztek be munkásszállásnak;

b) amelyet közművekkel és központi fűtéssel láttak el;

c) amelyben a lakószobák többségében a tervezett férőhelyek száma legfeljebb három, és szobánként állandó hideg-melegvízzel ellátott fürdőszoba vagy mosdó van;

d) amelyben a szobák túlnyomó része berendezésének színvonala az átlagosat meghaladja.

A II. kategóriába az a munkásszállás tartozik, amelyben az I. kategória *a)*, *b)* és *d)* pontjai szerinti feltételek fennállnak, és ahol

a) a lakószobák többségében a tervezett férőhelyek száma a hármat meghaladja, de nyolcnál nem több;

b) általában csak emeletenként van közös fürdő vagy mosdóhelyiség, a heti kétszeri melegvízszolgáltatást azonban biztosították.

A III. kategóriába az a munkásszállás tartozik:

a) amelyet eredetileg nem szállás céljára létesített épületben, épületrészben, de tartós jelleggel rendeztek be munkásszállásnak;

b) amelyet közművekkel láttak el;

c) amelyben a lakószobák többségében a férőhelyek száma a nyolcat meghaladja, de a tizennégyet nem éri el;

d) amelyben heti kétszeri melegvízszolgáltatással közös fürdő, illetőleg zuhanyozó helyiség van.

A IV. kategóriába az a munkásszállás tartozik:

a) amelyet ideiglenes vagy állandó jellegű épületben, szállás céljára, ideiglenes rendeltetéssel rendeztek be;

b) amelyet részben vagy egészben közművekkel láttak el.

Az V. kategóriába az a munkásszállás tartozik:

a) amelyet ideiglenes vagy állandó jellegű épületben, épületrészben, alagsorban, padlástérben, vagy üzlethelyiségben rendeztek be ideiglenes rendeltetéssel szállás céljára;

b) amelyet részben láttak el közművekkel.

A VI. kategóriába az V. kategóriába nem sorolható munkásszállás tartozik.

Az I. és II. kategóriába kell sorolni azokat a munkásszállásokat is, amelyeket eredetileg nem munkásszállás céljára létesítettek, de a kategóriára előírt feltételeknek egyébként megfelelnek.

11. §.

(1) A dolgozó a szállás igénybevételéért az alábbi határok között megállapított térítési díjat köteles fizetni:

a) az I. kategóriájú szállásnál egy személyre havi 160–220 Ft,

b) a II. kategóriájú szállásnál egy személyre havi 120–160 Ft,

c) a III. kategóriájú szállásnál egy személyre havi 85–120 Ft,

d) a IV. kategóriájú szállásnál egy személyre havi 65–85 Ft,

e) az V. kategóriájú szállásnál egy személyre havi 25–65 Ft,

f) a VI. kategóriájú szállásnál egy személyre havi 15–25 Ft.

(2) A építőiparban változó munkahelyen foglalkoztatott munkásszálláson elhelyezett dolgozó által fizetendő térítési díj összege:

a) az I. kategóriájú szállásnál egy személyre havi 135–190 Ft,

b) a II. kategóriájú szállásnál egy személyre havi 105–135 Ft,

c) a III. kategóriájú szállásnál egy személyre havi 75–105 Ft,

d) a IV. kategóriájú szállásnál egy személyre havi 55–75 Ft,

e) az V. kategóriájú szállásnál egy személyre havi 20–55 Ft,

f) a VI. kategóriájú szállásnál egy személyre havi 15–20 Ft.

(3) A térítési díjaknak az (1)–(2) bekezdésben megjelölt határok közötti megállapításánál a szobák berendezési és felszerelési színvonalát, fekvését, a férőhelyek számát lehet figyelembe venni.

(4) A változó munkahelyen a foglalkoztatott építőipari családfenntartó dolgozók részére a (2) bekezdés szerinti térítési díjból az I–IV. kategóriáknál 15 százalék engedmény adható az esetben is, ha az így megállapított térítési díj kevesebb, mint a kategória alsó határa.

12. §

A munkásszállás kategóriájától függetlenül biztosítani kell a szállás világítását, fűtését és takarítását, valamint az ágynemű használatát és annak rendszeres mosatását. Ezek ellenértékét a térítési díj magában foglalja.

13. §

(1) A munkásszálláson való elhelyezés feltételeit a 10. § szerint, a munkásszállás kategóriáját és a térítési díjak mértékét, valamint a szállás házirendjét a szállás fenntartó szerv vezetője állapítja meg a szakszervezeti szervvel egyetértésben.

(2) Ha a szálláson a 12. § -ban felsoroltakon felül egyéb szolgáltatást is biztosítanak, ezek térítési díját – a szállás térítési díján felül – is a szállást fenntartó szerv állapítja meg a szakszervezeti szervvel egyetértésben.

14. §

(1) Munkásszálláson a dolgozó családtagjait elhelyezni nem szabad, kivéve ha a vállalattal szintén munkaviszonyban áll.

(2) A dolgozónak a munkaviszony megszűnésekor a munkásszállást el kell hagynia. A szállást fenntartó szerv vezetője a munkaviszony megszűnése nélkül is megvonhatja a szállásjuttatást, illetve a dolgozót a szállásról eltávolíthatja, ha a szállás rendjét, fegyelmét súlyosan megsérti, vagy egyébként olyan magatartást tanúsít, illetőleg olyan életmódot folytat, amelyre tekintettel a szálláson történő elhelyezése nem tartható fenn.

15. §

A rendelet hatálybalépése előtt létesített, de még meg nem szüntetett családi szállások, valamint az ott nyújtott szolgáltatások igénybevétele esetén fizetendő térítést úgy kell meghatározni, hogy a fenntartási költségek megtérüljenek.

16. §

(1) Ez a rendelet az 1968. évi január hó 1. napjával lép hatályba.

(2) A hatálybalépéssel a kedvezményes üdültetésről szóló 14/1961. (IV. 27.) Korm. számú rendelet végrehajtásáról intézkedő 1/1961. (VII. 30.) Mü. M.—PM. számú együttes rendelet, az üdülőkben alkalmazható élelmezési nyersanyagnormákról és a beutaltak térítési díjáról szóló 2/1966. (II. 13.) Mü. M. számú rendelet, a munkásszálláson történő elhelyezés feltételeiről és a térítési díjakról szóló 2/1961. (III. 28.) Mü. M. számú, valamint a munkásszálláson történő elhelyezés feltételeiről és térítési díjakról szóló 2/1961. (III. 28.) Mü. M. számú rendelet kiegészítéseként megjelent 9/1961. (XII. 6.) Mü. M. számú rendeletek hatályukat vesztik.

Veres József s. k.,
munkaügyi miniszter

Közlemények

A Magyar Tudományos Akadémia elnöke 3 évi időtartamra megbízta az Akadémia IX. Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya szervezetéhez tartozóan

Timár Mátyást, a közgazdaságtudományok kandidátusát a Közgazdaságtudományi Bizottság,
Eörsy Gyula levelező tagot az Állam- és Jogtudományi Bizottság,
Kiss Albertet, a mezőgazdasági tudományok kandidátusát a Mezőgazdasági, Ökonómiai és Üzemszervezési Bizottság
Erdei Ferenc akadémikust a Szociológiai Bizottság,
Péter Györgyöt, a közgazdaságtudományok doktorát a Demográfiai Bizottság
elnöki tisztének ellátásával.

A Magyar Tudományos Akadémia elnöke 3 évi időtartamra megbízta az Akadémia VI. Műszaki Tudományok Osztálya szervezetéhez tartozóan
Bogárdi János levelező tagot a Vízgazdálkodástudományi Bizottság,
Harrer Ferencet, az állam- és jogtudományok doktorát a Településtudományi Bizottság,
Kézdi Árpádot, a műszaki tudományok doktorát a Talaj- és Kőzetmechanikai Bizottság,
Csanádi György levelező tagot a Közlekedéstudományi Bizottság,
Gábor Lászlót, a műszaki tudományok doktorát az Építészettudományi Bizottság,
Major Máté akadémikust az Építészetelméleti és Történeti Bizottság,
Winter Ernő akadémikust a Híradástechnikai Bizottság,
Csűrös Zoltán akadémikust a Szál- és Rosttechnológiai Bizottság,
Verő József akadémikust a Kohászati Bizottság,
Lévai András levelező tagot az Áramlás és Hőtechnikai Gépek Bizottsága,
Heller László akadémikust, a Hőenergetikai Bizottság,
Kovács K. Pál levelező tagot az Elektrotechnikai Bizottság,
Csáki Frigyes levelező tagot az Automatikai Bizottság,
Palotás Lászlót, a műszaki tudományok doktorát az Anyagvizsgálati és Hegesztési Bizottság,
Szabó Jánost, a műszaki tudományok doktorát az Elméleti Mechanikai Bizottság,
Terplán Zénót, a műszaki tudományok doktorát a Kinetikai és Kinematikai Bizottság,
Bölcskei Elemér levelező tagot a Tartószerkezetek Mechanikája Bizottság
elnöki tisztének ellátásával.

A Magyar Tudományos Akadémia főtitkára *minden hétfőn* 13—15 óráig — bármilyen természetű ügyben — fogadóórát tart. A Magyar Tudományos Akadémia tagjainak más időpontokban is rendelkezésére áll.

Elnökségi Titkárság

Tolnai Gábor akadémikus, a Tudományos Minősítő Bizottság elnöke minden *hétfőn* 13—14 óráig, *Tétényi Pál*, a kémiai tudományok doktora, a Tudományos Minősítő Bizottság titkára pedig minden héten *csütörtökön* 14—16 óráig tart fogadóórát.

Tudományos Minősítő Bizottság
Titkársága

Index: 25.105

AKADÉMIAI KÖZLÖNY, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja. Megjelenik rendszerint havonta kétszer. — A szerkesztésért felelős: a Magyar Tudományos Akadémia Elnökségi Titkárságának vezetője.

Kiadja: Az Akadémiai Kiadó, Budapest, V., Alkotmány u. 21. — Felelős: Bernát György, az Akadémiai Kiadó igazgatója — 750 példány

A kiadvány előfizethető a POSTA KÖZPONTI HÍRLAPIRODÁNÁL, Budapest V., József nádor tér 1. és *bármely postahivatalban.* Csekkszámlaszám egyéni: 61 257, közületi: 61 066, MNB egyszámlaszám: 8.
Előfizethető és példányonként megvásárolható az AKADÉMIAI KIADÓ-nál, Budapest V., Alkotmány u. 21. Telefon 111-010. Csekkbefizetési számla: 05 915, 111-46, MNB egyszámlaszám: 46; az AKADÉMIAI KÖNYVESBOLTBAN: Budapest V., Váci u. 22., telefon: 185-612
Előfizetési díj egy évre: 48,— Ft.

67.64576 Akadémiai Nyomda, Budapest — Felelős vezető: Bernát György

XVI. (1967.) ÉVFOLYAM 18. SZÁM

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

Akadémiai Közlöny

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:
A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
HIVATALA

BUDAPEST, 1967. NOVEMBER 16.

TARTALOM

Törvények, rendeletek, határozatok	1967. évi 27. tvr.	A gazdasági és pénzügyi ellenőrzés rendjének szabályozásáról	155
	38/1967. (X. 12.) Korm. rendelet	A beruházások rendjéről	155
	40/1967. (X. 13.) Korm. rendelet	A gazdasági és pénzügyi ellenőrzés rendjéről	161
Miniszteri rendeletek és utasítások	9/1967. (X. 8.) Mü M	A munkaügyi viták eldöntéséről	165
	10/1967. (X. 8.) Mü M	A Munka Törvénykönyve és végrehajtási rendelete hatálybalépésével kapcsolatos átmeneti szabályokról	176
	15/1967. (Tg. É. 15.) OT	A tudományos kutatási tervkészítésre és beszámoló rendszerre vonatkozó egyes utasítások hatályon kívül helyezéséről	177
Közlemények	25.372/1967.	A Magyar Tudományos Akadémia Számítástechnikai Központja pályázati hirdetménye	178
		A Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának fogadóórájáról	178
		A Tudományos Minősítő Bizottság elnökének és titkárának fogadóórájáról	178

Jogszabályok

A Népköztársaság Elnöki Tanácsának 1967. évi 27. számú

törvényerejű rendelete

a gazdasági és pénzügyi ellenőrzés rendjének szabályozásáról

1. §. Az állami szervek és szövetkezetek gazdálkodásának évi rendszeres ellenőrzéséről és a bankellenőrzésről szóló – 1962. évi 7. számú, valamint az 1962. évi 10. számú törvényerejű rendelettel módosított – 1955. évi 29. számú törvényerejű rendelet hatályát veszti.

2. §. Felhatalmazást kap a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány, hogy a gazdaságirányítás új rendszerének megfelelő gazdasági és pénzügyi ellenőrzés rendjét szabályozza.

3. §. Ez a törvényerejű rendelet kihirdetése napján lép hatályba.

Losonczi Pál s. k.,
a Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke

Cseterki Lajos s. k.,
a Népköztársaság Elnöki Tanácsának titkára

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány 38/1967. (X. 12.) számú

rendelete

a beruházások rendjéről

I. Fejezet

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. §

A rendelet hatálya

(1) A rendelet hatálya alá tartozik – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel – az állami vállalatok, az

egyéb állami gazdálkodó szervezetek, a szövetkezetek, a szövetkezeti vállalatok, az egyéb szövetkezeti szervezetek, a költségvetési szervek, a vízgazdálkodási társulatok és a társadalmi szervezetek beruházási tevékenysége.

(2) A rendeletet az állami gazdaságok, az állami erdőgazdaságok, a mezőgazdasági termelőszövetkezetek, a halászati termelőszövetkezetek, az egyszerűbb mezőgazdasági szövetkezetek és a Termelőszövetkezetek Országos Tanácsa, valamint a termelőszövetkezetek egyéb társadalmi szervezetei (a továbbiakban együttesen: mezőgazdasági szervezetek) beruházási tevékenységére csak abban az esetben kell alkalmazni, ha e rendelet felhatalmazása alapján a mezőgazdasági szervezetek beruházásaira kiadott jogszabály azt külön előírja.

2. §

Beruházási fogalmak

Az általános beruházási fogalmakat az Országos Tervhivatal elnöke és a pénzügyminiszter a Központi Statisztikai Hivatal elnökével egyetértésben, a sajátos szakmai beruházási fogalmakat pedig az ágazati miniszter az Országos Tervhivatal elnökével, a pénzügyminiszterrel és a Központi Statisztikai Hivatal elnökével egyetértésben határozza meg.

3. §

Beruházási kategóriák

(1) A beruházások a beruházás elhatározására vonatkozó döntési jogkörök szerint állami beruházások vagy vállalati, illetve szövetkezeti beruházások.

(2) Állami beruházások:

a) az egyedi nagyberuházások, amelyeket a Kormány egyedi elbírálás alapján határoz meg;

b) a célcsoportos állami beruházások; ezek körét a Kormány, a célcsoportok tartalmát pedig az Országos Tervhivatal elnöke – az ágazati miniszterrel egyetértésben – állapítja meg;

c) az egyéb állami beruházások – az *a)* és *b)* pontba nem tartozó – olyan beruházások, amelyek nem vállalati formában működő állami vagy társadalmi szervek, továbbá a vállalati gazdálkodási rendszerben működő kutató és tudományos intézetek állóeszközállományának bővítését vagy pótlását célozzák.

(3) A rendelet *melléklete* irányelveket állapít meg arra, hogy milyen beruházások tekintetében szükséges a Kormány döntését kérni.

(4) Vállalati beruházásnak, illetve szövetkezeti beruházásnak – ideértve a vízgazdálkodási társulatok beruházásait is – minősül, az a beruházás, amelyet a Kormány intézkedése vagy jogszabály nem utal az állami beruházások kategóriájába, és ennélfogva a döntés a vállalat igazgatójának, illetve a szövetkezet vezetőjének (vezetőségének) hatáskörébe tartozik.

II. Fejezet

A BERUUHÁZÁSOK ELŐKÉSZÍTÉSE ÉS MEGVALÓSÍTÁSA

4. §

Az előkészítés és a megvalósítás általános szabályai

(1) A beruházásokat az e rendeletben foglaltak szerint kell előkészíteni. Az előkészítés során az állami beruházásoknál egyrészt a beruházás jóváhagyásáról és elhelyezéséről, másrészt a beruházás megvalósításának engedélyezéséről kell dönteni.

(2) A beruházási döntéseket a beruházási kategóriák követelményeihez igazodó tartalmú és részletességű, gazdaságilag és műszakilag megfelelő dokumentációkkal meg kell alapozni. Ehhez alapul kell venni a népgazdasági tervben meghatározott gazdaságpolitikai irányelveket, a jóváhagyott központi fejlesztési programokat, műszaki-gazdasági koncepciókat, valamint a regionális és a város- (község-) rendezési terveket. A beruházások előkészítése során a területi koordinációra vonatkozó külön jogszabályban foglalt rendelkezéseket is alkalmazni kell.

(3) Az állami beruházásokat az előkészítés során hozott döntéseknek megfelelően kell megvalósítani. A megvalósítás során kell gondoskodni az ehhez szükséges kivitelezési tervdokumentáció elkészítéséről és a beruházás anyagi megvalósításáról (kivitelezés, szállítás stb.).

5. §

A beruházások elhelyezése

(1) A beruházások elhelyezéséről a telepítési hely (község, város, körzet) meghatározásával és a telepítési helyen belül a létesítésre alkalmas terület kijelölésével kell gondoskodni.

(2) A telepítés helyét az egyedi nagyberuházásoknál a Kormány, a célcsoportos és az egyéb állami beruházásoknál a beruházó felügyeletét ellátó szerv, tanácsoknál az illetékes tanács vb. (a továbbiakban: felügyeleti szerv), vállalati és szövetkezeti beruházásoknál az igazgató, illetve a szövetkezet vezetője vagy vezetősége határozza meg.

(3) A területet az illetékes tanács vb. szakigazgatási szerve jelöli ki. A tanácsi szerv a beruházás céljára több területet is megjelölhet.

(4) A kiválasztott állami tulajdonban levő terület használatának feltételeire a tanácsi szerv és a beruházó állapodnak meg.

(5) A megállapodás megkötése után a beruházó az illetékes tanács vb. szakigazgatási szervétől területfelhasználási engedélyt köteles beszerezni. Az eljárásról külön jogszabály intézkedik.

(6) Területfelhasználási engedélyt nem kell kérni a kapun belüli bővítést célzó beruházásoknál.

(7) Ha a beruházás nem állami tulajdonban levő területen történik, a területfelhasználási engedély

megadására irányuló kérelemben ismertetni kell a terület feletti rendelkezési jog megszerzésének módját.

AZ EGYEDI NAGYBERUHÁZÁSOK ELŐKÉSZÍTÉSE

6. §

A beruházási javaslat

(1) Az egyedi nagyberuházás előkészítése során a beruházásra vonatkozó döntés megalapozásához beruházási javaslatot kell készíteni.

(2) Az egyedi nagyberuházások javaslatainak tartalmi követelményeit az Országos Tervhivatal elnöke és a pénzügyminiszter – a külkereskedelmi miniszterrel egyetértésben és az érdekelt miniszterek bevonásával – határozza meg.

(3) A beruházási javaslat kidolgozásáról a felügyeleti szerv vezetője – tanácsoknál a megyei (fővárosi, megyei jogú városi) tanács vb. – gondoskodik. A szerv vezetője, illetve a tanács vb. a Kormánynak felelős a beruházási javaslatért és jóváhagyás esetén annak megvalósításáért.

(4) A beruházási javaslatot az előírt egyeztetések után a felügyeleti szerv vezetője (tanács vb.) terjeszti jóváhagyásra a Kormány elé. A jóváhagyás a beruházás további előkészítését és megvalósítását meghatározó mutatók előírásával történik.

(5) A jóváhagyás a beruházásnak a középtávú népgazdasági tervbe, a megvalósítás kezdő és befejezési időpontjának meghatározása esetén ezenkívül az éves népgazdasági tervekbe való felvételét jelenti. Ha a jóváhagyás a kezdés és befejezés időpontját nem írja elő, erről az éves népgazdasági terv jóváhagyása során kell dönteni.

(6) A beruházási javaslatban tűrési határokkal vagy anélkül jóváhagyott mutatóktól eltérni nem szabad. A mutatókat csak a Kormány módosíthatja.

7. §

A beruházási program

(1) A jóváhagyott beruházási javaslat alapján beruházási programot kell készíteni. A beruházási programban a megvalósítás engedélyezése érdekében a szükséges részletességgel azt kell alátámasztani, hogy a beruházás – az elfogadott változat és az elhelyezésre kiválasztott terület ismeretében – a Kormány által jóváhagyott mutatók szerint megvalósítható. Ha a beruházási javaslat e követelményeknek megfelel, a felügyeleti szerv vezetője a beruházási program készítésétől eltekinthet.

(2) A beruházási program elkészítéséért a beruházó felelős.

(3) A beruházási program tartalmi előírásait az ágazati miniszter a beruházási javaslat tartalmi előírásaival összhangban szabályozza.

(4) A beruházási programot a felügyeleti szerv vezetője, tanácsoknál a megyei (fővárosi, megyei jogú városi) tanács vb. hagyja jóvá. A felügyeleti szerv vezetője, illetőleg a tanács vb. felelős a döntés helyességéért és azért, hogy a jóváhagyási eljárás az előírt kezdési időpont betartását biztosítsa.

(5) A beruházási program jóváhagyása esetén a beruházás megvalósítását engedélyező okiratot kell kiállítani. Az engedélyokiratnak tartalmaznia kell a beruházási program jóváhagyott mutatóit. Ha a Kormány a javaslat jóváhagyásakor a megvalósítás kezdési időpontját nem határozta meg, az engedélyokirat a kezdés időpontjának a 6. § (5) bekezdése szerint történt meghatározása után adható ki. Az engedélyokirat kiadásáig az Országos Tervhivatal elnöke hozzájárulhat a megvalósítást célzó egyes intézkedések (kivitelezési tervdokumentáció készítése, egyes rendelések feladása stb.) megtételéhez.

A CÉLCSOPORTOS ÁLLAMI BERUHÁZÁSOK ELŐKÉSZÍTÉSE

8. §

A beruházási javaslat

(1) A célcsoportos beruházások előkészítése során a fejlesztési célkitűzések elbírálásához középtávú tervidőszakonként összevont beruházási javaslatot kell készíteni. Az összevont beruházási javaslatot – az előkészítés általános szabályainak alkalmazásával – az ágazati miniszter dolgozza ki és terjeszti jóváhagyásra a Kormány elé. Az ágazati miniszter a Kormánynak felelős a beruházási javaslatért és – jóváhagyás esetén – a beruházó felügyeleti szervével együtt annak megvalósításáért.

(2) A beruházási javaslatot a fejlesztést meghatározó mutatók, a pénzügyi források és a pénzügyi követelmények előírásával általában területi bontásban a Kormány hagyja jóvá. A jóváhagyás a célcsoportba tartozó beruházásoknak a középtávú és – ütemezésük keretén belül – az éves népgazdasági tervekbe való felvételét jelenti.

(3) A beruházási javaslat tartalmi követelményeit az ágazati miniszter a szakmai igényeknek megfelelően állapítja meg.

(4) A tanácsi célcsoportos beruházásokra vonatkozó javaslatot az Országos Tervhivatal elnöke a középtávú népgazdasági terv kapcsán terjeszti a Kormány elé. A javaslatot a megyei szintű tanácsok végrehajtó bizottságaival együttműködve az ágazati miniszterek közreműködésével kell kidolgozni. A tanácsi célcsoportokba tartozó beruházások előirányzatát – az egységes tanácsi fejlesztési alap részeként – a Kormány megyei szintű tanácsok szerint hagyja jóvá. A javaslatért a Kormánynak az Országos Tervhivatal elnöke, jóváhagyás esetén a megvalósításért a megyei szintű tanács vb. felelős.

9. §

A célcsoportba tartozó egyes beruházások előkészítése

(1) A beruházási javaslat alapján összevontan jóváhagyott fejlesztési cél megvalósításához szükséges egyes beruházásokat egyedileg kell előkészíteni.

(2) Az összevont beruházási javaslat megvalósítását [8 § (1) bekezdés] szolgáló beruházásokat az ágazati miniszter határozza meg, és a Kormány által megszabott feltételek szerint közli a pénzügyi forrásokat, illetve a pénzügyi követelményeket. Más felügyeleti szerv alá tartozó beruházók esetében a meghatározás és közlés a felügyeleti szerv útján történik. A tanácsok tervében jóváhagyott célcsoportos beruházások elosztásáról a megyei (fővárosi, megyei jogú városi) tanács vb. intézkedik.

(3) A célcsoporton belül az egyes beruházásokra az ágazati miniszter előírásai szerint beruházási programot kell kidolgozni. Az ágazati miniszter egyszerűsített előkészítést is elrendelhet. A jóváhagyás módját a felügyeleti szerv állapítja meg.

(4) Az egyes beruházások megvalósításának engedélyezése a beruházási program jóváhagyásával, egyszerűsített előkészítés esetében a beruházás fontosabb adatait tartalmazó engedélyokirat kiadásával történik. Az engedélyokiratot az ágazati miniszter részére meg kell küldeni.

AZ EGYÉB ÁLLAMI BERUHÁZÁSOK ELŐKÉSZÍTÉSE

10. §

(1) Az egyéb állami beruházásoknál a döntési jogkört a felügyeleti szerv, saját pénzügyi forrás esetén az ezzel rendelkező szerv gyakorolja. A döntést a 9. § (4) bekezdés szerint kell meghozni. A felügyeleti szerv az egyes beruházások megvalósítását csak a középtávú terv időszakára meghatározott – alapszerűen kezelt – éves előirányzatok erejéig engedélyezheti.

(2) A beruházási program tartalmát az ágazati miniszter meghatározhatja.

A VÁLLALATI, ILLETVE SZÖVETKEZETI BERUHÁZÁSOK ELŐKÉSZÍTÉSE

11. §

(1) A vállalati, illetve szövetkezeti beruházások előkészítésének módját az igazgató (szövetkezet elnöke vagy vezetősége) határozza meg, és gyakorolja a beruházási döntési jogkört.

(2) Ha a beruházáshoz a tanács a fejlesztési alapjából vagy a szövetkezeti szövetség a szövetkezetek közös alapjából hozzájárul, a döntési jogkört megállapodásuk szerint gyakorolják.

A SZERZŐDÉSEK BERUHÁZÁSI VONATKOZÁSAI

12. §

(1) A beruházó az egyedi nagyberuházásoknál a beruházási javaslat kidolgozására a tervező vállalatokat ajánlat adására felhívhatja. Ebben az esetben a tevékenységi kör szerint illetékes tervező vállalat felhívása kötelező, erre a tervező köteles ajánlatot adni.

(2) A Kormány az egyedi nagyberuházás jóváhagyása során kijelöli a generáltervezőt, és egyben — a szükséghez képest – meghatározza azt a kört, amelyben a vállalkozási szerződés megkötése az egyéb közreműködőkre is kötelező. A termékgazdálkodás tekintetében a szerződéskötés kötelezettségét külön jogszabály állapítja meg.

13. §

Az érdekeltek közös beruházásaik létrehozására vagy beruházás közös tevékenységgel történő megvalósítására megállapodhatnak. A közös beruházásra vonatkozó megállapodásban rögzíteni kell különösen:

– a megvalósításhoz szükséges anyagi eszközök mértékét és a kötelezettségvállalás arányait;

– a döntési jogok gyakorlását;

– a közös képviseletet;

– a lebonyolítás módját;

– az üzemeltető szerv megjelölését és az üzemeltetés során elért eredményben való részesedés módját;

– az üzemeltetéssel és az együttműködéssel kapcsolatos egyéb megállapodásokat;

– állami és szövetkezeti hozzájárulás esetén a tulajdoni arányokat.

III. Fejezet

A BERUHÁZÁSOKAT ÉRINTŐ HATÓSÁGI RENDELKEZÉSEK

14. §

(1) A beruházással kapcsolatos hatósági engedélyek megszerzése – ha jogszabály eltérően nem rendelkezik – a beruházó vagy megbízottjának kötelessége.

(2) A beruházás elhelyezéséhez e rendeletben előírt esetekben területfelhasználási engedélyt, a külön jogszabályokban megállapított esetekben pedig a kivitelezéshez építési (létesítési), az üzembehelyezéshez pedig használatbavételi engedélyt kell kérni.

IV. Fejezet

A PÉNZÜGYI FORRÁSOK ÉS A BERUHÁZÁSOK KÖLTSÉGEINEK FOLYÓSÍTÁSA

15. §

Általános rendelkezések

(1) A beruházási költségeket és a beruházás következtében szükségessé váló tartós, állandó jelleggel lekötött forgóeszközöket,

– az állami beruházásoknál a jóváhagyáskor visszafizetési kötelezettség mellett vagy anélkül megállapított állami költségvetési forrásból és az erre a célra kijelölt egyéb forrásokból,

– a vállalati és a szövetkezeti beruházásoknál a fejlesztési (szövetkezeti) alapból és az erre a célra kijelölt egyéb forrásokból

kell fedezni. A pénzügyi eszközöket a pénzügyminiszter által kijelölt finanszírozó bankok alapszerűen kezelik, és teljesítik azokból a folyósítást.

(2) A beruházások jóváhagyásával egyidejűleg kell dönteni a beruházás következtében szükségessé váló, tartós, állandó jelleggel lekötésre kerülő forgóeszközök mértékéről és azok pénzügyi forrásairól.

(3) A beruházó és a bank kapcsolatát, jogait és kötelezettségeit az érvényes jogszabályok, a bank üzletszabályzata, valamint a bankszámla-, hitel- és kölcsönszerződések határozzák meg.

(4) A beruházások előkészítésével és megvalósításával összefüggő teljesítmények (tervezés, építés, szerelés, szállítás, saját vállalkozás stb.) elszámolásának és a vállalkozói (szállítói) követelések kiegyenlítésének szabályait a pénzügyminiszter az építésügyi és városfejlesztési miniszter bevonásával állapítja meg.

16. §

Az állami beruházások pénzügyi forrásai

(1) A 15. § (1) bekezdésében említett költségek mértékét és pénzügyi forrásait illetően az egyedi nagyberuházásoknál és a célcsoportos állami beruházásoknál a beruházási javaslat jóváhagyása során, az egyéb állami beruházásoknál pedig a beruházás megvalósításának engedélyezésekor kell dönteni.

(2) Az egyedi nagyberuházások költségeit az állami költségvetésből kell fedezni, és azt visszafizetési kötelezettséggel (állami kölcsönként) vagy anélkül (költségvetési juttatásból) kell rendelkezésre bocsátani. Ha a beruházás eredményeként létrejött állóeszköz üzemeltetője vállalat, a beruházás pénzügyi forrása részben (kivételesen egészben) állami kölcsön és részben költségvetési juttatás. Ha az üzemeltető nem vállalati formában működik, a beruházás költségeit költségvetési juttatásból kell fedezni.

(3) A célcsoportos állami beruházások költségeit költségvetési juttatásból, állami kölcsönből, a beruházó saját pénzeszközeiből vagy e forrásokból közösen kell fedezni.

(4) Az egyéb állami beruházások pénzügyi forrása a népgazdasági tervben megállapított költségvetési juttatás, illetve költségvetési gazdálkodó szerveknél a fejlesztési célra felhasználható saját pénzügyi források.

(5) Az engedélyezett költségvetési juttatás a megvalósítás során nem léphető túl. Az egyedi nagyberuházásoknál a beruházási programban (engedélyokiratban) jóváhagyott előirányzaton felül jelentkező többletköltségeket a beruházási javaslatban jóváhagyott tűrési határon belül a működő vállalatoknak saját pénzügyi forrásokból, újonnan alapított, önállóan gazdálkodó vállalatoknak állami kölcsönből kell fedezniük. Az állami kölcsön összegének növelése esetén azonban a törlesztési időtartam nem változhat. Ha az egyedi nagyberuházás pénzügyi forrása kizárólag költségvetési juttatás, kivételesen indokolt esetben a felügyeleti szerv vezetőjének javaslatára a tűrési határon belül a pénzügyminiszter engedélyezheti a többletköltségek költségvetési juttatásból történő kiegyenlítését.

(6) Az egyes célcsoportos és egyéb állami beruházások többletköltségeinek pénzügyi forrását – a részére a középtávú tervidőszakra jóváhagyott előirányzatokon belül – a felügyeleti szerv határozza meg, és rendelkezik a megtakarítással.

(7) A tanácsi szervek által megvalósítandó egyedi nagy-, célcsoportos és egyéb állami beruházások pénzügyi forrása a tanács fejlesztési alapja. A tanácsi fejlesztési alap helyi bevételeinek kiegészítéseként megállapításra kerülő állami hozzájárulás kialakításánál számításba kell venni az egyedi nagy- és a célcsoportba tartozó beruházások költségeit is. Az egyedi nagy- és célcsoportos beruházások pénzügyi eszközeit a bank a tanácsi fejlesztési alapon belül elkülönítetten kezeli. Az egyes beruházások jóváhagyott előirányzatát meghaladó többletköltség terheli, a megtakarítás növeli a tanács fejlesztési alapját.

17. §

Az állami beruházások költségeinek folyósítása

Az állami beruházások költségei folyósításának előfeltétele a beruházási döntésekre jogosult szerveknek a II. Fejezet szerint meghozott határozata, az ebben jóváhagyott mutatók betartása és a bankszámla szerződés megkötése. Jogszabály egyéb előfeltételt is megállapíthat.

18. §

A vállalati és szövetkezeti beruházások pénzügyi forrásai

(1) A vállalati beruházások pénzügyi forrása a vállalat fejlesztési alapja. A beruházási célkitűzések megvalósítására és az ezekhez kapcsolódó tartós, állandó jelleggel lekötött forgóeszköz szükségletre a vállalat a banktól hitelt kérhet.

(2) A tanácsi vállalatok fejlesztési alapját az illetékes tanács saját fejlesztési alapjából kiegészítheti.

(3) A szövetkezetek beruházásainak pénzügyi forrása a fejlesztési (szövetkezeti) alap, a visszafizetési kötelezettség nélküli juttatás a szövetkezetek közös alapjából és az erre a célra kijelölt egyéb források. A beruházási célkitűzések megvalósítására és az ezekhez kapcsolódó tartós, állandó jelleggel lekötött forgóeszköz szükségletre a szövetkezet az illetékes banktól hitelt kérhet.

(4) A Kormány a népgazdasági tervben vagy külön rendelkezéssel meghatározott céloknál vissza nem térítendő állami hozzájárulást is kijelölhet vállalati és szövetkezeti beruházás részbeni pénzügyi forrásaként.

19. §

A vállalati és szövetkezeti beruházások költségeinek folyósítása

Vállalati és szövetkezeti beruházást csak az illetékes banknál erre a célra elkülönített számlán kezelt pénzeszközökből szabad megvalósítani.

20. §

Állami eszközök felhasználásának ellenőrzése

(1) Ha a beruházás költségeit részben vagy egészben költségvetési juttatásból, állami kölcsönből vagy állami hozzájárulásból fedezik, a bank ellenőrzi a rendelkezésre bocsátott pénzeszközöknek az állami döntésnek megfelelő felhasználását a megvalósítás alatt és a beruházás üzembehelyezése után a beruházónál. A bank ezt az ellenőrzést a tanácsi fejlesztési alapból megvalósuló beruházások esetében csak az egyedi nagy- és célcsoportos beruházásoknál végzi.

(2) A bank jogosult a beruházás kivitelezési tervdokumentációjának részét képező költségvetéseket és egyéb dokumentációkat, valamint a vállalkozók, szállítók számláit ellenőrizni (ár- és számlaellenőrzés).

(3) A beruházó köteles a bank rendelkezésére bocsátani mindazokat az adatokat és okiratokat, amelyek az ellenőrzéshez szükségesek és a vizsgált kérdésekben a szükséges felvilágosítást kívánságra megadni.

(4) Ha a bank rendeltetésellenes felhasználást állapít meg, javaslatot tehet a pénzügyminiszternek a kifizetett összegnek a beruházó saját pénzügyi forrásából történő megtérítésére. A bank a javaslatot egyidejűleg a beruházó felügyeleti szervével is közli.

(5) A jogosulatlanul felszámított összeg kifizetését a bank megtagadhatja, utólagos megállapítás esetén pedig annak visszafizetése iránt az illetékes döntőbizottságnál keresetet indíthat.

V. Fejezet

A BERUHÁZÁSOK ÜZEMBEHELYEZÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE

21. §

(1) Üzembehelyezés a beruházásnak vagy egyes önállóan használható részeinek alkalmassági vizsgálata, rendszeres használatbavétele, ehhez a külön jogszabályokban megszabott hatósági engedélyek megszerzése és a rendszeres használatba vett állóeszközök aktiválása.

(2) Az üzembehelyezésről a beruházónak (ha az üzemeltető más szerv, akkor ennek) kell gondoskodnia.

(3) A rendszeres használatba vett beruházást vagy beruházásrészt – a lakosság részére értékesített lakások kivételével – a beruházási költségek értékében kell felvenni az állóeszközök állományába (aktiválás), és arról az adatszolgáltatásra irányadó szabályok szerint jelentést kell tenni.

(4) Az egyedi nagyberuházások tekintetében a beruházó felügyeleti szerve részére

– a beruházás jóváhagyásakor előírt szakaszainak, valamint a teljes beruházás befejezéséről beszámolót,

– a befejezett beruházás működéséről gazdasági értékelést köteles készíteni.

(5) A felügyeleti szerv vezetője (megyei, fővárosi, megyei jogú városi tanács vb) köteles a Kormánynak jelentést tenni az egyedi nagyberuházás jóváhagyott mutatóinak teljesítéséről.

(6) A célcsoportos beruházások megvalósulásáról az ágazati miniszternek, tanácsi célcsoportok esetén az Országos Tervhivatal elnökének gazdasági értékelést s ennek alapján a Kormány részére jelentést kell készítenie.

(7) A célcsoportos és az egyéb állami beruházások körében a felügyeleti szerv a beruházó részére egyes beruházásokra beszámolási kötelezettséget írhat elő.

VI. Fejezet

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

22. §

Hatálybalépés

(1) E rendelet 1968. évi január hó 1. napján lép hatályba.

(2) A rendelet végrehajtásáról az Országos Tervhivatal elnöke és a pénzügyminiszter együttes rendeletben gondoskodik.

(3) A mezőgazdasági szervek beruházásaira vonatkozó szabályokat az Országos Tervhivatal elnöke, a pénzügyminiszter és a mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszter együttes rendeletben állapítja meg.

(4) Az Országos Tervhivatal elnöke és a pénzügyminiszter – az ágazati miniszterrel egyetértésben – az állami beruházásoknál alkalmazandó beruházási költségnormákat (normatívákat) és időtartam előírásokat állapíthat meg, és alkalmazásuk körét a gazdasági érdekeltséggel és a döntési jogkörökkel összhangban szabályozhatja.

(5) Az új beruházási rendszerre történő áttéréssel összefüggő átmeneti intézkedéseket az Országos Tervhivatal elnöke és a pénzügyminiszter együttesen állapítja meg.

(6) E rendelet alapján az ágazati, illetve a felügyeleti miniszter jogszabályt csak az Országos Tervhivatal elnöke és a pénzügyminiszter egyetértésével adhat ki.

(7) Az alábbi jogszabályok hatályukat vesztik:

45/1961. (XII. 9.) Korm. sz. rendelet. A beruházások és felújítások rendjéről.

2068/1961. (XII. 27.) Korm. sz. határozat. A beruházások és felújítások rendjéről szóló 45/1961. (XII. 9.) Korm. sz. rendelet kiegészítéséről.

2022/1965. (VIII. 8.) Korm. sz. határozat. Az importból megvalósuló, illetve a fizetési mérlegjavító beruházások egyszerűsített előkészítéséről.

13/1966. (IV.1.) Korm. sz. rendelet. A beruházások és felújítások rendjéről szóló 45/1961. (XII. 9.) Korm. sz. rendelet „A" mellékletének módosításáról.

15/1966. (IV. 24.) Korm. sz. rendelet. A beruházások és felújítások rendjéről szóló 45/1961. (XII. 9.) Korm. sz. rendelet kiegészítéséről.

1009/1966. (V.18.) Korm. sz. határozat II. Fejezet 4. pontja. A tanácsok végrehajtó bizottságai mentesítéséről egyes egyedi ügyek intézése alól.

2/1967. (I. 15.) Korm. sz. rendelet. A tervezési jogosultság kiterjesztéséről.

Fock Jenő s. k.,
a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány elnöke

Melléklet a 38/1967. (X. 12.) Korm. számú rendelethez

Irányelvek az egyedi nagyberuházások körének megállapításához

A Kormány döntését kell kérni a következő beruházások tekintetében:

Új kombinátok, gyárak, nagyobb méretű üzemek létesítése; vagy az iparág termelésének vagy főbb termékeinek 25–30%-os növelését eredményező bővítések és rekonstrukciók; vagy komplett berendezés importból, illetve túlnyomórészt importból megvalósuló fejlesztések. Nem tekinthető egyedi nagyberuházásnak, ha a beruházás összege nem éri el a bányászatban, a villamosenergiaiparban és vegyiparban a 300 millió Ft-ot, a kohászatban, a hőszolgáltató erőművek létesítésénél, a gépiparban, építő- és építőanyagiparban a 200 millió Ft-ot, a könnyűiparban pedig a 100 millió Ft-ot.

A mező- és erdőgazdaság, élelmiszeripar, a vízgazdálkodás, a közlekedés, a hírközlés és a kereskedelem területén, valamint a nem termelő beruházásoknál 100 millió Ft-on felüli beruházás tekinthető egyedi nagyberuházásnak.

Egyedi nagyberuházásnak tekintendő az a beruházás is, amelyet a Kormány egyedi elbírálás alapján annak minősít.

Nem szükséges a Kormány elé terjeszteni azokat az egyébként a fenti feltételeknek megfelelő beruházásokat:

– amelyek célcsoportos beruházásként az összevont fejlesztési cél keretében kerülnek megvalósításra;
– amelyeket a vállalat fejlesztési alapjából valósít meg, ha a Kormány a döntés jogát magának nem tartotta fenn.

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány 40/1967. (X. 13.) számú

r e n d e l e t e

a gazdasági és pénzügyi ellenőrzés rendjéről

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa 1967. évi 27 számú törvényerejű rendeletének 2. §-ában kapott. felhatalmazás alapján a Kormány a következőket rendeli.

Általános rendelkezések

1. §

(1) A pénzügyminiszter a minisztériumoknál, a költségvetési fejezetet képező országos hatáskörű szerveknél, a fővárosi, a megyei és a megyei jogú városi tanácsok végrehajtó bizottsága titkárságánál és szakigazgatási szerveinél rendszeresen végez – a költségvetési fejezetnek megfelelően – gazdasági és pénzügyi ellenőrzést. A szövetkezetek és a társadalmi szervezetek országos szervénél a pénzügyminiszter ezt az ellenőrzést a szövetkezeti és a társadalmi országos szerv vezetőjének felkérésére végzi.

(2) A pénzügyminiszter ellenőrzést végezhet bármely, az állami költségvetés terhére fenntartott vagy azzal pénzügyi kapcsolatban levő (befizetésre kötelezett vagy támogatott) gazdálkodó szervnél is.

2. §

(1) A költségvetési fejezet szintjén végzett ellenőrzés célja:

a) a költségvetés végrehajtásának, valamint a költségvetésen kívüli állami pénzeszközök felhasználásának gazdasági és pénzügyi értékelése;

b) a pénzügyi jogszabályok megtartásának, továbbá a költségvetési revízió eredményességének elősegítése;

c) a pénzügyi következményekkel járó általános jellegű intézkedések hatásának megállapítása.

(2) A pénzügyminiszter megállapításairól a minisztert, az országos hatáskörű szerv vezetőjét, a tanácsi végrehajtó bizottság elnökét tájékoztatja, akik ennek alapján a szükséges intézkedéseket megteszik, és az intézkedésekről a pénzügyminisztert 30 napon belül értesítik. A pénzügyminiszter a határidőt meghosszabbíthatja.

(3) Ha a tett intézkedést a pénzügyminiszter nem tartja kielégítőnek, és az eltérő álláspontok egyeztetése eredménytelen, jelentést tesz a Minisztertanácshoz.

3. §

Állami (szövetkezeti) vállalatnál, ezek egyesülésénél, egyéb állami gazdálkodó szervnél (tröszt stb.), költségvetési szervnél, szövetkezetnél, társadalmi szervezetnél és egyesületnél az arra jogosult szervek által végzett gazdasági és pénzügyi ellenőrzés:

a) a vállalati felügyeleti gazdasági ellenőrzés (a továbbiakban: felügyeleti ellenőrzés),

b) a vállalati és szövetkezeti pénzügyi revízió (a továbbiakban: vállalati pénzügyi revízió),

c) a költségvetési szervek gazdasági és pénzügyi revíziója (a továbbiakban: költségvetési revízió), valamint

d) belső ellenőrzés.

Felügyeleti ellenőrzés

4. §

A miniszter, az országos hatáskörű szerv vezetője és a tanács végrehajtó bizottsága (a továbbiakban: felügyeleti szerv) az alapító szerv jogán felügyelete alá tartozó vállalatnál és egyéb állami gazdálkodó szervnél (a továbbiakban: állami vállalat) felügyeleti ellenőrzést végeztet.

5. §

(1) A felügyeleti ellenőrzés célja:

a) az állam tulajdonosi érdekeinek érvényesítése,

b) a vállalati tevékenységenek a hosszabb távú feladatok figyelembevételével történő átfogó értékelése és

c) a vállalatvezetés tevékenységének értékelése.

(2) A felügyeleti ellenőrzés a rendszeres adatszolgáltatás (mérleg, statisztika stb.), az egyéb információk alapján és helyszíni vizsgálat útján történik.

6. §

(1) A felügyeleti szerv a felügyeleti ellenőrzést:

a) saját szervezetével,

b) komplex bizottsággal,

c) felügyelő bizottsággal vagy

d) ezek egymást kiegészítő alkalmazásával látja el.

(2) Az (1) bekezdés *a)* pontjában megjelölt szervezeten:

a) a minisztériumoknál és országos hatáskörű szerveknél a szervezeti és működési szabályzatban meghatározott szervezetet,

b) a fővárosi tanács végrehajtó bizottságánál a pénzügyi osztállyal együtt eljáró ágazatilag illetékes szakigazgatási szervet,

c) a megyei, a megyei jogú városi és az alsóbb fokú tanácsi végrehajtó bizottságoknál az ágazatilag illetékes szakigazgatási szervvel együtt eljáró pénzügyi osztályt kell érteni.

7. §

(1) A felügyeleti szerv vezetője a felügyeleti ellenőrzés vagy más — különleges szakértelmet igénylő — feladat elvégzésére szükséghez képest szervezetén kívüli szakértők bevonásával is komplex bizottságot létesíthet.

(2) A komplex bizottságot feladatának megfelelő szakértőkből kell összeállítani.

8. §

A felügyelő bizottság szervezésére és tevékenységére az állami vállalatról szóló 11/1967. (V. 13.) Korm. számú rendelet 25—27. §-aiban foglaltakat és e §-ok végrehajtására vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni.

9. §

Egyesülésnél, közös vállalatnál a felügyeleti ellenőrzés joga az egyesülés, illetőleg a közös vállalat főtevékenysége szerint illetékes minisztert (országos hatáskörű szerv vezetőjét, tanácsi végrehajtó bizottságot) illeti meg.

Vállalati pénzügyi revízió

10. §

(1) Az állami vállalatok, a szövetkezetek és szövetkezeti vállalatok, a társadalmi szervezetek vállalatai, valamint a társasági formában működő nem állami vállalatok és a Magyar Népköztársaság területén működő külföldi vállalatok pénzügyi revízióját az adóügyi szervek kötelesek elvégezni.

(2) A miniszter és az országos hatáskörű szerv vezetőjének felügyelete alá tartozó vállalatok, továbbá a pénzügyminiszter által ide utalt szervek pénzügyi revízióját a Pénzügyminisztérium Bevételi Főigazgatósága területi igazgatóságai végzik.

(3) A tanácsok végrehajtó bizottságainak felügyelete alatt működő vállalatok, valamint a társadalmi szervezeteknek a (2) bekezdéssel nem érintett vállalatai, a kisipari és háziipari termelő szövetkezetek, az általános fogyasztási és értékesítő szövetkezetek, egyéb nem mezőgazdasági szövetkezetek, a szövetkezeti vállalatok, a társasági formában működő nem állami vállalatok, továbbá a Magyar Népköztársaság területén működő külföldi vállalatok (társaságok) pénzügyi revízióját a fővárosi, a megyei vállalati és szövetkezeti adóhivatalok, valamint a megyei jogú városi illetékkiszabási, vállalati és forgalmiadó hivatalok vállalati csoportjai látják el.

(4) A mezőgazdasági és halászati termelőszövetkezetek, ezek közös vállalkozásai a termelőszövetkezeti csoportok, az egyszerűbb mezőgazdasági szövetkezetek és hegyközségek közös gazdaságai tekintetében a vállalati pénzügyi revízió ellátása a járási tanácsok végrehajtó bizottsága pénzügyi osztályai, a megyei jogú városokban a városi illetékkiszabási, vállalati és forgalmiadó hivatal vállalati csoportjai, a fővárosban a vállalati és szövetkezeti adóhivatal feladata.

(5) A pénzügyminiszter az illetékes adóügyi szerv helyett más adóügyi szervet is kijelölhet a vállalati pénzügyi revízió elvégzésére.

11. §

(1) A vállalati pénzügyi revízió célja annak megállapítása, hogy:

a) a vállalat a jogszabályoknak megfelelően tett-e eleget az állammal szemben pénzügyi kötelezettségének;

b) jogszabályszerűen vette-e igénybe, illetve használta-e fel a különböző költségvetési juttatásokat;

c) a vállalati alapok képzése és felhasználása a pénzügyi jogszabályoknak megfelel-e.

(2) Az előző bekezdésben foglaltakkal kapcsolatban vizsgálni kell, hogy:

a) a mérleg (zárszámadás) és a kapcsolódó eredményelszámolások megfelelnek-e a hatósági előírásoknak, a valóságnak megfelelően tükrözik-e a gazdasági műveleteket, a vállalat eredményét, illetve vagyoni helyzetét;

b) a számviteli és bizonylati rend, valamint az okmányfegyelem a követelményeknek megfelelő-e.

(3) A vállalati pénzügyi revízió kiterjed továbbá mindazon pénzügyi jogszabály megtartásának ellenőrzésére, amelyet a pénzügyminiszter a vállalati pénzügyi revízió keretébe utal.

12. §

A vállalati pénzügyi revíziót a pénzügyminiszter vagy felhatalmazása alapján az adóügyi szerv vezetője által meghatározott időközönként – az igazgató (közgyűlés) által történt mérleg (zárszámadás) megállapítás időpontjától függetlenül – a helyszínen, az eredeti okmányok és bizonylatok alapján kell végezni.

13. §

(1) Ha a pénzügyi revízió megállapítása szerint a vállalat számvitele nem alkalmas az adóalapok pontos megállapítására, a pénzügyi revíziót végző adóhatóság a vállalatot – felügyeleti szervének egyidejű értesítésével – a számviteli rend meghatározott határidőn belüli helyreállítására hívja fel.

(2) Ha a vállalat a felhívásnak a megszabott határidőre nem tesz eleget, az adóalapot és az adót az összes körülmények figyelembevételével a rendelkezésre álló adatok, bizonylatok, nyilvántartások stb. útján (becslési eljárás) kell megállapítani. Az eljárás eredményéről a vállalat felügyeleti szervét is tájékoztatni kell.

14. §

(1) Ha a vállalati pénzügyi revízió adórövidítést, illetve költségvetési juttatás jogtalan igénybevételét állapítja meg, az illetékes adóügyi szerv a vállalatot az adó pótlólagos megfizetésére, illetve a jogtalanul igénybe vett költségvetési juttatás visszatérítésére határozattal kötelezi.

(2) A vállalati pénzügyi revízióval kapcsolatos eljárás során az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvény rendelkezéseit, valamint az adóigazgatási eljárás szabályait kell alkalmazni.

(3) A vállalati pénzügyi revízió alapján tett azon megállapításokról, amelyek a vállalati tevékenységnek, illetve a vállalatvezetés tevékenységének a felügyeleti szerv részéről az 5. § szerint végzett értékelését érdemben befolyásolhatják, az adóhatóság a felügyeleti szervet tájékoztatni köteles.

Költségvetési revízió

15. §

(1) A miniszter, a költségvetési fejezetet képező országos hatáskörű szerv vezetője, a tanács végrehajtó bizottságának elnöke köteles a felügyelete alá tartozó minden költségvetési szervnél a helyszínen költségvetési revíziót végeztetni. Az alsóbbfokú tanács végrehajtó bizottsága titkárságánál és szakigazgatási szerveinél a költségvetési revíziót a felettes tanács végrehajtó bizottságának elnöke végezteti.

(2) Az országos egyesületi szerv költségvetési revíziója az állami felügyelő szerv feladata.

(3) A költségvetési revíziót évenként kell végezni. E szabály alól a miniszter, a költségvetési fejezetet képező országos hatáskörű szerv vezetője, a tanács végrehajtó bizottságának elnöke személyes hatáskörben kivételesen felmentést adhat. Két egymást közvetlenül követő évben ugyanaz a költségvetési szerv nem mentesíthető, és a felmentés nem járhat azzal, hogy valamely időszak költségvetési revíziója elmarad.

16. §

(1) A költségvetési revízió célja:

a) a költségvetésben meghatározott feladatok végrehajtásának átfogó gazdasági és pénzügyi értékelése,

b) a költségvetési gazdálkodásra vonatkozó pénzügyi, számviteli és egyéb jogszabályok megtartásának elősegítése.

(2) A költségvetési szerv jelentősége, feladata, előző költségvetési revíziójának tapasztalatai stb. alapján esetenként kell meghatározni, hogy a költségvetési revízió alkalmával az (1) bekezdésben felsoroltakat milyen mértékben kell ellenőrizni.

17. §

(1) A pénzügyminisztert a költségvetési revízió eredményéről évenként tájékoztatni kell.

(2) A tanács végrehajtó bizottsága évenként megtárgyalja a költségvetési revízióról – a pénzügyi osztály által készített – beszámolót.

(3) A fővárosi, a megyei és a megyei jogú városi tanács végrehajtó bizottságának arra az ülésére, amelyen a (2) bekezdés szerinti beszámolót tárgyalják, a Pénzügyminisztérium képviselőjét meg kell hívni.

Ellenőrzéssel járó jogok és kötelességek

18. §

(1) Az 1. §, 4. §, 10. §, és 15. § alapján helyszíni ellenőrzést végző személy (a továbbiakban: revizor) jogosult az ellenőrzés végrehajtása céljából az ellenőrzött szerv bármely helyiségébe belépni, az ellenőrzött szerv minden iratába betekinteni, amelynek ismerete – megítélése szerint – az ellenőrzéshez szükséges. Jogosult az iratokról máso-

latot, kivonatot készíttetni és elismervény ellenében iratot eredetiben magához venni. Jogosult az ellenőrzött szerv dolgozójától írásban vagy szóban felvilágosítást kérni.

(2) A miniszter, az országos hatáskörű szerv vezetője egyes adatok vagy iratok eredetiben, másolatban vagy kivonatban történő kiadásának, továbbá egyes helyiségekbe való belépésnek engedélyezését magának tarthatja fenn.

(3) A revizor az ellenőrzéssel összefüggő kérdésekben az ellenőrzött szerv felügyeleti szervétől szóban vagy írásban felvilágosítást kérhet. A felügyeleti szerv köteles a kért felvilágosítást megadni.

(4) Amennyiben az ellenőrzés során kétség merül fel egyes okmányok hitelessége tekintetében, vagy az adatok kiegészítése ezt szükségessé teszi, a revizor jogosult a bizonylatok helyességét vagy az adatokat azok keletkezésében (kiállításában) közreműködő más szerveknél ellenőrizni, illetve kiegészíteni.

(5) Ha az adatok államtitoknak vagy szolgálati titoknak minősülnek, az államtitok (szolgálati titok) fokozottabb védelmére vonatkozó szabályoknak megfelelően a titoktartás kötelezettsége alóli felmentés után van helye az iratokba való betekintésnek és a felvilágosítás megadásának.

19. §

(1) A revizor köteles megállapításait írásba foglalni és a megállapításai alátámasztására szolgáló iratokban foglaltak valódiságát ellenőrizni. Az ellenőrzés elvégzéséért, a feltárt tények valóságnak megfelelő közléséért, valamint az ellenőrzés során tudomására jutott államtitok, illetve szolgálati titok megőrzéséért a revizor fegyelmileg és büntetőjogilag felelős.

(2) A revizor írásba foglalt megállapításait ismertetni köteles az ellenőrzött szerv vezetőjével és érdekelt dolgozóival. Az írásbeli anyagban név szerint felelőssé tett személyektől a revizornak írásbeli magyarázatot kell kérnie. Az írásbeli magyarázatban foglaltak elfogadásáról vagy elutasításáról a revizornak írásban kell nyilatkoznia.

20. §

(1) Az ellenőrzött szerv vezetője és dolgozói jogosultak az ellenőrzés általuk írásban megismert megállapításaira írásban észrevételt tenni.

(2) Az ellenőrzött szerv vezetője és dolgozói a hatáskörükbe tartozó területen kötelesek elősegíteni, hogy a revizor az ellenőrzési feladatát akadálytalanul végrehajthassa. Kötelesek az ellenőrzés megállapításai alapján szükséges, hatáskörükbe tartozó intézkedéseket megtenni. Arra történt felhívás esetén kötelesek határidőre írásbeli magyarázatot adni, illetve az ellenőrzés alapján tett intézkedésekről beszámolni.

21. §

A pénzügyminiszter, a felügyeleti szerv, az adóügyi szerv szervezetten figyelemmel kíséri az általa végzett ellenőrzés alapján szükséges intézkedések megtételét és eredményét.

Belső ellenőrzés

22. §

(1) A 3. §-ban felsorolt jogi személyek vezetői gondoskodni kötelesek az általuk vezetett szervezeten belüli hatékony belső ellenőrzésről.

(2) A tröszt által a keretében működő vállalatnál végzett ellenőrzésre a belső ellenőrzés szabályait kell alkalmazni.

(3) A közös vállalat belső ellenőrzésének alapvető szabályait a létrehozó megállapodásban kell meghatározni.

(4) A Szövetkezetek Országos Szövetsége — és a Kisipari Szövetkezetek Országos Szövetsége keretébe tartozó tagszövetkezetek egyes belső ellenőrzési funkcióinak ellátása a közvetlen szövetkezeti felügyeleti szerv útján is szervezhető.

23. §

(1) A belső ellenőrzés célja, hogy segítse:

a) a vezetés hatékonyságát, a gazdaságos működést,

b) a társadalmi tulajdon védelmét; továbbá

c) a szabálytalanságok, hiányosságok feltárásával és megszüntetésével biztosítsa a pénz- és egyéb eszközökkel való gazdálkodás, valamint elszámolás jogszabályokban, szervezeti és működési szabályzatban, illetve más belső utasításokban meghatározott rendjét.

(2) A belső ellenőrzés szervezetét, hatáskörét, eljárási szabályait szervezeti és működési szabályzatban, illetőleg alapszabályban — az ellenőrzéssel járó jogokra és kötelességekre vonatkozó 18—21. §-okban foglaltak értelemszerű alkalmazásával — kell meghatározni.

Pótlék és bírság

24. §

(1) Ha a vállalati pénzügyi revízió megkezdése előtt a vállalat az adórövidítést, illetve a költségvetési juttatás jogosulatlan igénybevételét önként feltárja és az illetékes adóügyi szervhez bejelenti (önrevízió), a pótlólag bevallott adóösszeg vagy visszafizetendő költségvetési juttatás után a bevallási késedelem idejére havi 2%-os — összesen legfeljebb 20% — pótlékot köteles fizetni, és ezzel mentesül mulasztásának további adóügyi jogkövetkezményei alól.

(2) A vállalati pénzügyi revízió során feltárt és jogerős határozattal megállapított adórövidítés vagy jogtalanul igénybe vett költségvetési juttatás miatt a vállalatot az adóügyi szerv, az enyhítő és súlyosbító körülmények egyedi mérlegelésével, bírsággal sújtja. A bírság az adóhiány vagy a jogosulatlanul igénybe vett költségvetési juttatás összegének 50%-áig terjedhet.

Vegyes rendelkezések

25. §

Ha a pénzügyi kötelezettséget meghatározó jogszabály megsértése vagy az ellenőrzés akadályozása fegyelmi vétség, szabálysértés, illetőleg bűntett tényállását valósítja meg, a további eljárásra az erre vonatkozó külön jogszabályok irányadók.

26. §

Ez a rendelet nem érinti az országos hatáskörű szervek vezetőinek azt a jogát, hogy ágazati, illetve hatósági jogkörükben ellenőrzést végezzenek.

27. §

(1) A gazdasági és pénzügyi ellenőrzés feltételeit az arra jogosult szervek vezetőinek intézményesen biztosítaniuk kell.

(2) Gazdasági és pénzügyi ellenőrzésbe szakértő, illetőleg szervezet (intézet, iroda stb.) is bevonható.

28. §

(1) A felügyeleti ellenőrzésre vonatkozó rendelkezések végrehajtásának szabályozásáról a felügyeleti szerv vezetője — a pénzügyminiszter véleményének kikérése után —, a tanácsok területén a pénzügyminiszter gondoskodik.

(2) A külkereskedelmi joggal felruházott vállalatok felügyeleti ellenőrzését — tekintettel a 11/1967. (V. 13.) Korm. számú rendelet 23. § (2) bekezdésére — a felügyeleti szerv vezetője úgy szabályozza, hogy a külkereskedelmi tevékenység ellenőrzésében a külkereskedelmi miniszter is részt vehessen.

(3) A szövetkezetek, a társadalmi szervezetek és az egyesületek országos szervének vezetője a felügyeleti ellenőrzést — a pénzügyminiszter véleményének kikérése után — a sajátosságoknak megfelelően e rendelettől eltérően is szabályozhatja.

29. §

Felhatalmazást kap a pénzügyminiszter, hogy a vállalati pénzügyi revízióra vonatkozó rendelkezések végrehajtásáról gondoskodjék, továbbá, hogy az állami költségvetéssel kapcsolatos elszámolások nyilvántartására, kezelésére, a 10. §-ban meghatározott szervek vonatkozásában az adók és egyéb köztartozások beszedésére, visszafizetésére és elévülésére vonatkozó szabályokat, valamint a késedelmi pótlék mértékét, a különböző pótlékok méltányosság címén történő törlését (mérséklését) rendeletben állapítsa meg.

30. §

(1) A költségvetési revízióra vonatkozó rendelkezések végrehajtásáról a pénzügyminiszter gondoskodik. A Belügyminisztérium, a Honvédelmi Minisztérium, az Igazságügyminisztérium, a Külügyminisztérium és a Külkereskedelmi Minisztérium felügyelete alá tartozó szervek költségvetési revíziójára vonatkozóan — az eltérő sajátosságokat figyelembe véve — a pénzügyminiszter az érdekelt miniszterekkel egyetértésben külön intézkedik.

(2) A miniszter, a költségvetési fejezetet képező országos hatáskörű szerv vezetője a költségvetési revízió szervezetét a szervezeti működési szabályzatban határozza meg.

(3) A tanács végrehajtó bizottságának elnöke a költségvetési revíziót a tanács végrehajtó bizottságának pénzügyi osztálya útján látja el. A költségvetési revízióba az érdekelt szakigazgatási szervet is be kell vonni.

(4) A szövetkezeti, a társadalmi, illetőleg az egyesületi országos szerv vezetője a költségvetési rendszer szerint gazdálkodó, felügyelete alá tartozó szövetkezeti és társadalmi szervek, illetve egyesületek költségvetési revíziójának végrehajtásáról a pénzügyminiszter véleményét kikérve gondoskodik.

Hatálybalépés

31. §

E rendelet kihirdetése napján lép hatályba, hatálybalépésével a belső ellenőrzésről szóló 75/1951. (III. 17.) Korm. számú és az 57/1957. (IX. 6.) Korm. számú rendelet 22. §-a hatályát veszti.

Fehér Lajos s. k.,
a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány elnökhelyettese

Miniszteri rendeletek és utasítások

A munkaügyi miniszter 9/1967. (X. 8.) Mü M számú

rendelete

a munkaügyi viták eldöntéséről

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány 34/1967. (X. 8.) Korm. számú rendelete 109. § (2) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján — a Szakszervezetek Országos Tanácsával egyetértésben — az alábbiakat rendelem:

1. §

(1) A dolgozó és a vállalat között a munkaviszonyból eredő jogokkal és kötelezettségekkel összefüggésben felmerült vitában a vállalati, valamint a területi munkaügyi döntőbizottság, illetőleg a bíróság jár el. [Mt. 63. § (1) bek.]

(2) Külön jogszabály vonatkozik

a) a bírák, ügyészek és az ügyészségi nyomozók munkaviszonyának keletkezésével, megszüntetésével és az áthelyezésükkel és az ellenük hozott fegyelmi határozattal;

b) a vasút, a posta, a hajózás és légi közlekedés dolgozóinak fegyelmi határozattal, valamint

c) a társadalombiztosítással, a találmánnyal, a szolgálati lakással és a társadalmi bíróság intézkedésével kapcsolatban felmerült vitákra.

(3) Ha a dolgozó valamely jogosultságát nem jogszabály biztosítja, hanem annak megadását az igazgató a mérlegelési jogkörében döntheti el, a jogosultság megtagadása miatt munkaügyi vita nem indítható, kivéve, ha jogszabály megengedi.

I. MUNKAÜGYI DÖNTŐBIZOTTSÁG

2. §

Minden munkaügyi vitában – a magasabb vezetőállásúak kivételével [Mt. V. 115., 122.§ (4) bek.] – elsőfokon a vállalati munkaügyi döntőbizottság jár el.

A munkaügyi döntőbizottság megalakítása

3. §

(1) Munkaügyi döntőbizottságot kell alakítani minden olyan vállalatnál, valamint annak más helységben levő olyan egységénél, ahol szakszervezeti szerv működik. Nagyobb létszámot foglalkoztató vállalaton belül – a Mt. V. 102. § (1) bekezdésének rendelkezése szerint – szükség esetén több munkaügyi döntőbizottság is alakítható. Ez utóbbiak számát a kollektív szerződésben kell meghatározni.

(2) A MÁV-nál, Postánál, a Honvédelmi, illetőleg a Belügyminisztérium felügyelete alá tartozó szerveknél, úgyszintén az alsó- és középfokú oktatási intézményeknél, az egészségügyi intézményeknél, továbbá a bíróságok és ügyészségek, valamint a mezőgazdasági üzemek tekintetében a miniszter – a munkaügyi miniszterrel és a Szakszervezetek Országos Tanácsával egyetértésben – határozza meg, hogy hol kell munkaügyi döntőbizottságot alakítani.

(3) Olyan vállalatok számára, amelyeknél az (1)–(2) bekezdés szerint munkaügyi döntőbizottság nem alakítható, valamint a mezőgazdasági és kisipari termelőszövetkezetek és a magánmunkáltatók számára a járási (városi, városi kerületi) tanácsnál közös munkaügyi döntőbizottságot kell alakítani.

A munkaügyi döntőbizottság illetékessége

4. §

(1) Az eljárásra a dolgozó munkahelye szerinti munkaügyi döntőbizottság illetékes.

(2) Ha a munkahelyen döntőbizottság nem szervezhető, de a vállalatnak a járás, vagy a megye területén van olyan egysége (pl. járási központ), amelynél munkaügyi döntőbizottság működik, a 3. § (3) bekezdése szerint közös munkaügyi döntőbizottság helyett az jár el. Erről a közös munkaügyi döntőbizottságot, valamint a területi munkaügyi döntőbizottságot a vállalatnak értesítenie kell.

(3) A kiküldetést (külszolgálatot) teljesítő, úgyszintén a más vállalathoz kirendelt dolgozó munkaügyi vitájában az eredeti munkahely szerinti munkaügyi döntőbizottság illetékes. A változó munkahelyre alkalmazott dolgozó vitájában a vállalat központjának munkaügyi döntőbizottsága jár el, kivéve ha a munkahelyi egységnél is működik munkaügyi döntőbizottság és a munkaügyi vita elbírálásakor a dolgozót annál az egységnél foglalkoztatják.

5. §

(1) Ha a vállalatnál ugyanazon helységben több munkaügyi döntőbizottságot szerveztek, a vezetőállást betöltő dolgozó vitájában – a magasabb vezetőállásút kivéve – a kollektív szerződésben kijelölt döntőbizottság jár el. Ha pedig a dolgozó nem minősül vezetőállásúnak, de olyan egység vezetője vagy vezetőhelyettese, amely mellett önálló munkaügyi döntőbizottság működik, az eljárásra a felettes vállalati egység döntőbizottsága illetékes.

(2) A vállalat különböző, önálló munkaügyi döntőbizottsággal rendelkező egységeinek állományába tartozó dolgozók együttes károkozása vagy fegyelmi vétség együttes elkövetése esetén a panaszt az egységek legközelebbi felettes egységének munkaügyi döntőbizottsága bírálja el.

(3) A munkaviszony megszűnése után felmerült munkaügyi vitában az a munkaügyi döntőbizottság illetékes, amelyhez a dolgozó akkor tartozott, amikor még a munkaviszonya fennállott. Ha ez a döntőbizottság időközben megszűnt, a panaszt a jogutód vagy a felettes egység munkaügyi döntőbizottsága bírálja el. Egyéb esetekben a volt munkahely szerinti közös munkaügyi döntőbizottság jár el.

6. §

A községi tanács végrehajtó bizottsága hivatali szervezete dolgozói munkaügyi vitáinak elintézésére, a járási tanács vb. hivatali munkaügyi döntőbizottsága illetékes.

7. §

A 4–6. §-ok szabályai irányadók abban az esetben is, ha a panaszt a dolgozó jogutóda (pl. örököse, hozzátartozója) terjeszti elő vagy az ellen irányul.

A munkaügyi döntőbizottság személyi összetétele

8. §

(1) A munkaügyi döntőbizottság elnökét és két elnökhelyettesét a szakszervezet vállalati szerve és a vállalat együttes javaslata alapján a területi

munkaügyi döntőbizottság elnöke bízza meg. A bizottság többi tagját azonos irányban a szakszervezeti bizottság, illetve a vállalat jelöli ki olyan létszámban, hogy a munkaügyi döntőbizottság működésének zavartalansága biztosítva legyen. [Mt. V. 103. § (1) bek.] Ha az ügyek száma vagy jellege megkívánja, több elnökhelyettes is kijelölhető.

(2) A közös munkaügyi döntőbizottság elnökét és helyetteseit az illetékes tanács végrehajtó bizottsága és a Szakszervezetek Megyei Tanácsa együttes javaslata alapján bízza meg a területi munkaügyi döntőbizottság elnöke. Állandó elnöknek a végrehajtó bizottság hivatali szervezete egyik dolgozóját, helyettesnek pedig legalább négy személyt kell jelölni akként, hogy a döntőbizottsághoz tartozó leggyakoribb szakmák, illetőleg foglalkozási ágak (pl. pedagógusok, egészségügyi, szövetkezeti dolgozók) azáltal is képviselve legyenek. Ugyanezen elvek szerint kell kijelölni a döntőbizottság tagjait is.

9. §

(1) A munkaügyi döntőbizottság elnökének, valamint tagjának a vállalat körülményeit jól ismerő, megfelelő szakmai ismeretekkel rendelkező, köztiszteletben álló és feddhetetlen dolgozót kell megbízni.

(2) Nem javasolható a munkaügyi döntőbizottság elnökének és elnökhelyetteseinek, illetőleg nem jelölhető tagnak vagy póttagnak

a) a vállalat igazgatója és helyettesei, valamint a vállalat munkaügyi döntőbizottsággal rendelkező egységeinek vezetői és helyettesei az egység munkaügyi döntőbizottságához.

b) a vállalat jogtanácsosa, a jogi osztály vezetője, valamint az a jogügyi előadó, aki munkaügyi vonatkozású (fegyelmi, kártérítési stb.) határozatokat készít elő, továbbá a személyzeti-, munkaügyi vezető és a fegyelmi ügyek kivizsgálásával megbízott dolgozó,

c) a vállalat, valamint az önálló döntőbizottsággal rendelkező vállalati egység szakszervezeti szervének elnöke és titkára.

(3) A munkaügyi döntőbizottság elnökének, elnökhelyettesének és tagjának megbízása megszűnik, ha

a) lemondott és lemondását a kijelölésre, illetőleg megbízásra jogosult szerv elfogadta,

b) a vállalatnál a munkaviszonya megszűnt

c) olyan munkakörbe, illetőleg tisztségbe került, amely miatt a (2) bekezdésben foglaltak alapján nem lenne jelölhető sem,

d) visszahívták.

10. §

(1) Visszahívásnak akkor van helye, ha a döntőbizottság elnöke vagy tagja a kötelezettségeit hanyagul vagy egyébként a törvénynek nem megfelelően látta el, illetőleg ha a tisztségre méltatlanná vált.

(2) A visszahívásra a kijelölő szerv jogosult. Az elnök és elnökhelyettes visszahívásáról a vállalat szakszervezeti szerve és az igazgató együttes javaslata alapján a területi munkaügyi döntőbizottság elnöke dönt. A visszahívást a területi munkaügyi döntőbizottság elnöke is kezdeményezheti.

11. §

(1) A munkaügyi döntőbizottság tagjait a kijelöléskor megbízó levéllel kell ellátni.

(2) A vállalati munkaügyi döntőbizottság megalakulásáról, annak elnökéről és tagjairól, valamint a tisztségekben bekövetkezett változásokról a vállalat dolgozóit a helyi szokásoknak megfelelően tájékoztatni kell. Közös döntőbizottságok esetén erről a tanács végrehajtó bizottságának elnöke intézkedik.

A munkaügyi döntőbizottság működésének biztosítása

12. §

(1) A munkaügyi döntőbizottság akadálytalan működéséhez biztosítani kell

a) a tárgyalás megtartásához helyiséget,

b) a tárgyalási jegyzőkönyvek vezetéséhez, valamint az ügyviteli munkák ellátásához gépírót,

c) az ügyviteli költségeket (papír, írószer, postaköltség, bélyegző, szakkönyvek, hivatalos és szaklapok beszerzése stb.).

(2) A vállalat igazgatója köteles egy – illetőleg az ügyek számától függően több – dolgozónak kifejezett munkaköri kötelességeként előírni a munkaügyi döntőbizottság ügyvitelének ellátását is. E dolgozó (dolgozók) a döntőbizottság elnökének a munkával kapcsolatos utasításait köteles végrehajtani. Ha e munka végzése során túlmunka szükségessége merül fel, annak elrendelésére is az elnök jogosult.

(3) A munkaügyi döntőbizottság működésével kapcsolatban felmerült költségek – ideértve az esetleges túlmunka ellenértékét is – a vállalatot, illetőleg a közös munkaügyi döntőbizottság vonatkozásában az illető tanács végrehajtó bizottságát terhelik.

13. §

(1) A munkaügyi döntőbizottság elnöke a panasz (16. §) átvételére jogosult személyekről, az átvétel meghatározott időpontjáról, valamint a panasz szóbeli benyújtásának módjáról a vállalat dolgozóit részletesen tájékoztatni köteles.

(2) Az írásban előterjesztett panaszt két példányban kell benyújtani. A szóban előadott panaszról három példányban jegyzőkönyvet kell felvenni, és azt a panaszossal is alá kell iratni, majd a jegyzőkönyv egy példányát részére át kell adni.

(3) A benyújtott vagy jegyzőkönyvbe felvett panaszt, továbbá minden beérkezett iratot a munkaügyi döntőbizottság iktatókönyvébe iktatni és azután azonnal az elnökhöz továbbítani kell.

A felek és képviselőik

14. §

(1) Ha a vállalatot nem az igazgató vagy a jogtanácsos (jogi előadó) képviseli, az igazgatónak a vállalatot képviselő dolgozót írásban meghatalmazással kell ellátnia. Maghatalmazás nélkül járhat el az egységvezető azokban az ügyekben, amelyeket az általa vezetett egység mellett működő munkaügyi döntőbizottság bírál el.

(2) A dolgozót hozzátartozója, munkatársa, ügyvéd és a szakszervezet is képviselheti.

(3) Ha a dolgozót ügyvéd képviseli, az ügyvédi rendtartásban előírt meghatalmazást kell az iratokhoz csatolnia. Ha a dolgozó képviseletét hozzátartozója vagy munkatársa látja el, a dolgozónak két tanú aláírásával ellátott írásbeli meghatalmazást kell adnia. A fiatalkorú dolgozó érdekében törvényes képviselője meghatalmazás nélkül is eljárhat. Meghatalmazás kell a szakszervezeti képviselő részére is, kivéve ha a dolgozó kérése nélkül jár el.

(4) A munkaügyi vita elintézése során a dolgozót abban az esetben is félnek kell tekinteni, ha nevében és helyette a szakszervezet jár el. Ugyanez vonatkozik arra az esetre is, ha akár a dolgozó, akár a vállalat oldalán az ügyész lép fel.

15. §

A fél és az igazolt meghatalmazottja az iratokba betekinthet, abból jegyzeteket, másolatokat készíthet, kivéve ha az ügy államtitok vagy szolgálati titkot érint. Ilyen esetben az iratok csakis a döntőbizottság elnökének, elnökhelyettesének vagy tagjának jelenlétében tekinthetők meg. A megtekintéshez szükséges annak az engedélye is, aki egyébként a titok tekintetében az engedélyadásra jogosult.

A munkaügyi döntőbizottság eljárása

a) A panasz és előterjesztése

16. §

(1) A munkaügyi döntőbizottság eljárása panasz alapján indul meg. A panasznak (13. §) tartalmaznia kell a döntésre irányuló határozott kérelmet, az annak alapjául szolgáló tényeket és bizonyítékokat.

(2) Panaszos a panaszát a tárgyalás berekesztéséig módosíthatja, és attól el is állhat, illetőleg egyezséget köthet.

17. §

(1) A panaszt – a (2) bekezdés szerinti kivételtől eltekintve – az elévülési időn belül (Mt. 5. §) lehet előterjeszteni.

(2) A kézbesítést követő tizenöt napon belül kell előterjeszteni a panaszt

a) a munkaviszony megszüntetése,

b) a kértérítésre és tévesen kifizetett munkabér visszafizetésére kötelező határozat, fizetési felszólítás, valamint

c) a fegyelmi határozat és a fegyelmi eljárás mellőzésével büntetést kiszabó határozat ellen.

18. §

(1) A panasz benyújtási határidő és az eljárás során kitűzött határidő (határnap) elmulasztása esetén a fél mulasztását kimentheti, ha bizonyítja, hogy az önhibáján kívül történt [Mt. V. 107. § (2) bek.].

(2) Nincs kimentésnek helye a munkaviszony megszüntetés miatti vitában, ha a határozat kézbesítése után már hat hónap eltelt.

(3) Ha a dolgozó az elbocsátást vagy áthelyezést kimondó fegyelmi határozat elleni panaszt a kézbesítést követő hat hónap eltelte után nyújtotta be, nem követelheti a munkaviszony folytatását, illetőleg az eredeti munkakörben vagy munkahelyen történő további foglalkoztatását, és munkabért is csak a panasz benyújtását megelőző hat hónapi időre követelhet. Csak a panasz benyújtását megelőző hat hónapi időtartamra követelhető a munkabér abban az esetben is, ha a panasz a munkaköri besorolás, illetőleg a munkabér megváltoztatása ellen irányul.

b) Intézkedés a panasz alapján

19. §

(1) A munkaügyi döntőbizottság a panaszt az előterjesztéstől számított nyolc napon belül köteles elbírálni. [Mt. V. 109. § (1) bek.] Ezért az elnök a panaszt haladéktalanul megvizsgálja, és szükség esetén határidő kitűzésével felhívja a panaszost annak kiegészítésére.

(2) A felhívás irányulhat hiánypótlásra (adatok, bizonyítékok közlésére stb.), illetőleg ha a panaszt a benyújtására előírt határidő után adták be, a panaszost fel kell hívni arra, hogy mulasztását mentse ki. Ha a panaszos késedelmét kimenteni nem tudja, vagy kimentésnek a 18. § (2) bekezdése szerint nincs helye, a döntőbizottság tárgyaláson hoz elutasító határozatot.

(3) Az elnök az előkészítés érdekében iratok, továbbá adatok beszerzése végett más szervet és hatóságot is megkereshet, és azok kötelesek a megkeresésnek eleget tenni.

c) Áttétel

20. §

(1) Ha a panaszból megállapítható, hogy annak elbírálása más szerv, illetőleg döntőbizottság hatáskörébe vagy illetékességi körébe tartozik, a munkaügyi döntőbizottság a panaszt a hatáskörrel, illetőleg illetékességgel rendelkező szervhez teszi át, és arról a feleket határozatban értesíti.

(2) Hatáskörének hiányát a munkaügyi döntőbizottság egész eljárása alatt, illetékességét pedig a tárgyalás megkezdéséig hivatalból vizsgálni köteles.

(3) Felek a hatáskör hiányát az egész eljárás alatt, az illetékesség hiányát pedig a tárgyalás megkezdéséig kifogásolhatják.

d) Idézés a panasz tárgyalására

21. §

(1) A tárgyalás kitűzéséről az elnök köteles gondoskodni.

(2) A tárgyalást úgy kell kitűzni, hogy a felek és képviselőik, valamint a többi megidézett (az esetleges tanúk és a szakértők) az idézést a tárgyalás megtartása előtt legalább 48 órával korábban kézhez kaphassák.

(3) Ha az idézés a vállalaton belül kézbesítő könyvvel történik, a címzettnek az átvételt az időpont megjelölésével és aláírásával kell tanúsítania. Ha az átvételt vagy az aláírást megtagadná, az idézést nála kell hagyni, és ezt a körülményt a kézbesítő könyv megfelelő rovatában fel kell tüntetni. Ha a kézbesítés postán történik, azt tértivevénnyel kell teljesíteni.

(4) A vállalat köteles a panasszal fellépő dolgozót, valamint az ügyben megidézett más személyeket a munkaügyi döntőbizottság tárgyalására elengedni.

22. §

Ha a munkaügyi döntőbizottság az ügy eldöntése érdekében célszerűnek látja, elrendelheti az előtte folyamatban levő olyan ügyek egyidejű tárgyalását, amelyeket ugyanaz a panaszos nyújtott be (pl. bérkövetelés, majd utána történt munkaviszonymegszüntetés miatt), vagy több dolgozó azonos tárgyú panaszt külön-külön terjesztett elő (pl. két, azonos munkakörben dolgozó egyidőben panaszolja az egészségügyi pótszabadságot).

e) Az eljáró tanács kijelölése

23. §

(1) A munkaügyi döntőbizottság három tagú tanácsban jár el. [Mt. V. 103. § (2) bek.] Vezetője a döntőbizottság elnöke, aki maga helyett az elnökhelyettest is megbízhatja a tanács vezetésével.

(2) Az eljáró tanács két tagját – egyet a vállalat, egyet a szakszervezeti szerv által – a kijelöltek közül az elnök esetenként hívja be. Ennek során figyelemmel kell lennie arra, hogy a munkaügyi vitában érintett kérdést és a körülményeket legjobban ismerő tagok vegyenek részt az elbírálásban.

(3) A tárgyalás napjáról az elnök a tagokat oly módon köteles értesíteni, hogy esetleges akadályoztatásuk esetén a tárgyalásig más tag behívásáról gondoskodni tudjon.

24. §

(1) Nem jelölhető ki az eljáró tanács elnökének és tagjának, akinek az eljárásban való részvétele összeférhetetlen, vagy akitől a tárgyilagos döntés meghozatala egyéb alapos okból nem várható el.

(2) A döntőbizottság elnökének, továbbá tagjainak az eljárásban való részvétele összeférhetetlen, ha

a) jogaira vagy kötelezettségeire a vita elbírálása kihatással lenne,

b) a panaszra okot adó intézkedést maga hozta, meghozatalában közreműködött, vagy ennek során tanúként, szakértőként kihallgatták,

c) a panaszos vagy az intézkedést meghozó személy közvetlen felettese vagy közvetlen beosztottja,

d) a panaszos vagy az intézkedést meghozó személy egyenes ágbeli rokona vagy annak házastársa, örökbefogadója, illetve nevelő szülője, örökbefogadott vagy nevelt gyermeke, testvére, házastársa vagy volt házastársa, élettársa, jegyese, a házastárs egyenes ágbeli rokona vagy testvére, továbbá a testvér házastársa.

(3) Az összeférhetetlenséget és elfogultságot a munkaügyi döntőbizottságnak az egész eljárás során hivatalból vizsgálnia kell.

(4) Az elnök és a tagok a saját személyükkel szemben fennálló összeférhetetlenséget és elfogultságot oly időben kötelesek bejelenteni, hogy helyettük más behívására, illetőleg kijelölésére sor kerülhessen. Az elnök által bejelentett összeférhetetlenség vagy elfogultság esetén helyette az elnökhelyettes vagy a tagok bármelyike esetében pedig az elnök által kijelölt tagnak kell az adott ügyben eljáró tanácsban részt vennie.

f) A tárgyalás

25. §

(1) A munkaügyi döntőbizottság tárgyalása nyilvános, kivéve ha a közérdek vagy a dolgozó érdeke folytán a nyilvánosság kizárása indokolt. [Mt. 66. § (1) bek.]

(2) Tárgyalást csak szabályszerűen megalakult munkaügyi döntőbizottság tarthat.

26. §

(1) A tárgyalás megkezdése előtt meg kell kérdezni, hogy az eljáró tanács elnöke és tagjai ellen összeférhetetlenség vagy elfogultság miatt nem emelnek-e kifogást. Ezt, valamint a felek nyilatkozatát a jegyzőkönyvbe fel kell venni.

(2) Ha a kifogásnak a tanács akár egy tagja is helyt ad, haladéktalanul gondoskodni kell az elnök ellen bejelentett kifogás esetén az elnökhelyettes, döntőbizottság tagja ellen bejelentett kifogás esetén pedig új tag behívásáról.

(3) Ha az elnökön kívül indokolt kifogást jelentenek be mindkét elnökhelyettes ellen is, az igazgató és a szakszervezet vállalati szerve a munkaügyi döntőbizottság tagjai közül haladéktalanul elnököt köteles megbízni az adott munkaügyi vita tárgyalására. A vállalat, illetőleg a szakszervezet vállalati szerve által kijelölt valamennyi döntőbizottsági tag ellen bejelentett kifogás esetén a vállalat dolgozói közül a 9. §-ban foglalt elvek figyelembevétele

mellett kell kijelölni az adott munkaügyi vitában eljáró tanács elnökét és tagjait.

27. §

A munkaügyi döntőbizottság tárgyalásán az elnök kötelessége a rendet és fegyelmet fenntartani. A tárgyalást súlyosan megzavaró, illetőleg a tárgyalási rendet sértő felet vagy más személyt az elnök a tárgyalás helyéről kiutasíthatja. Ezt a jegyzőkönyvben rögzíteni kell.

28. §

A tárgyaláson az elnök engedélyével kérdéseket a döntőbizottság tagjai, továbbá a felek és képviselőik is feltehetnek. Az elnöknek azonban ügyélnie kell arra, hogy az ügyhöz nem tartozó kérdések feltevésével az eljárás gyors befejezését ne akadályozzák.

29. §

(1) A tárgyalás megnyitása után az elnök szám baveszi a megidézetteket és megállapítja, hogy a megidézettek jelen vannak-e.

(2) Ha a felek bármelyike a tárgyaláson szabályszerű idézés ellenére nem jelenik meg, a bizonyítás felvehető és a panasz érdemben elbírálható, kivéve ha az ügy tisztázása érdekében a távollevő fél meghallgatása is szükséges.

(3) A munkaügyi döntőbizottság a bizonyítást akkor is lefolytathatja, ha az idézés nem volt szabályszerű, és a távollevő fél jelenléte a tényállás tisztázásához nem feltétlenül szükséges, azonban határozatot csak akkor hozhat, ha a döntés teljes egészében a távollevő javára szól.

(4) A dolgozó indokolt kérelmére – a (2)–(3) bekezdés korlátai között – a tárgyalást el lehet halasztani.

30. §

A döntőbizottság elnökének a tárgyalás megkezdésekor a panaszt, a beadványokat és a beszerzett iratok tartalmát ismertetnie kell. Tanúk (35. §) a tényállás ismertetésénél nem lehetnek jelen.

31. §

(1) A munkaügyi döntőbizottság először a panaszost hallgatja meg, majd felszólítja az ellenérdekű felet, hogy adja elő észrevételeit.

(2) Az elnök a feleket meghallgatásuk után – ha szükséges – felhívja, hogy terjesszék elő bizonyítási indítványukat.

32. §

A felek részéről indítványozott bizonyítás elrendelése felől a munkaügyi döntőbizottság határoz; amennyiben az ügy tisztázása érdekében indokolt, a felek indítványa nélkül vagy azon túl is rendelhet el bizonyítást.

Bizonyítékok

33. §

(1) Köztudott vagy a munkaügyi döntőbizottság tagjai előtt ismert tényekre bizonyítást elrendelni nem kell. Mellőzhető a bizonyítás olyan tényekre és megállapításokra vonatkozóan is, amelyeket az ellenérdekű vagy maga az érintett fél elismer, úgyszintén azokra vonatkozóan, amelyek valósága a rendelkezésre álló iratokkal kétséget kizáróan bizonyítható.

(2) Ha az ügyben a vállalat vagy valamely hatóság előzetes eljárást folytatott le, az ennek során felvett és hiteles iratok alapján rendelkezésre álló bizonyítást csak abban a részében kell megismételni, amelyet a felek vagy a tárgyalás adatai kétségessé tesznek.

34. §

A bizonyítás során a munkaügyi döntőbizottság tanúkat hallgathat ki, iratokat szerezhet be, szakértőket vehet igénybe, és szemlét tarthat.

a) Tanúk

35. §

(1) A tanúkat a tárgyaláson egymás távollétében kell meghallgatni, figyelmeztetve a hamis tanúzás következményeire. A tanútól meg kell kérdezni, hogy a felekkel milyen érdekeltségi viszonyban van, és hogy ennek folytán vagy más okból nem elfogult-e.

(2) A tanút az elnök hallgatja ki, de a tanács tagjai is jogosultak a tanúhoz kérdéseket intézni. Kérdéseket a felek is indítványozhatnak.

(3) Ha a tanú vallomása más tanúnak vagy a személyesen meghallgatott félnek előadásával ellentétben áll, az ellentét tisztázását szükség esetén szembesítéssel kell megkísérelni.

36. §

(1) Ha a tanúmeghallgatás a tárgyaláson nem végezhető el, azt a munkaügyi döntőbizottság úgyis megteheti, hogy annak foganatosításával egyik tagját bízza meg, aki a (megjelenésben akadályozott stb.) tanút tartózkodási helyén hallgatja ki. A meghallgatásról készült jegyzőkönyvet a tanúval is alá kell íratni.

(2) Ha a távol dolgozó vagy munkaviszonyban nem álló távol lakó tanú meghallgatására van szükség, annak foganatosítása végett a tanú munkahelyén működő döntőbizottságot, illetőleg az utóbbi esetben a lakóhelye szerinti közös munkaügyi döntőbizottságot lehet megkeresni. A megkeresésben részletesen közölni kell, hogy milyen ügyben és milyen tényekre nézve szükséges a kihallgatás.

(3) A megkeresett munkaügyi döntőbizottság a megkeresés kézbesítését követő három napon belül köteles a tanút kihallgatni és a kihallgatásról felvett jegyzőkönyvet a megkereső munkaügyi döntőbizottságnak haladéktalanul megküldeni.

(4) A tárgyaláson kívül történő tanúkihallgatásról – ha lehetőség van rá – a feleket előzetesen értesíteni kell.

37. §

A munkaügyi döntőbizottság előtt tanúként megjelent dolgozót – az emiatt mulasztott időre járó átlagkeresetén kívül – megilleti az igazolt utazási, szállás és élelmezési költség megtérítése is. Az a tanú, aki nem áll munkaviszonyban, munkabérveszteség címén – kérelmére – a 10/1954. (IX. 1.) IM számú rendelet 2. § (2) bekezdés szerinti kárpótlásban részesítendő. A tanú költségeit az ügyben félként eljáró vállalatnak kell megfizetnie.

b) Szakértők

38. §

(1) Szakértőként a szakmában járatos, megfelelő elméleti és gyakorlati tudással rendelkező, elsősorban vállalati dolgozót, különösen indokolt esetben pedig igazságügyi szakértőt vagy szakértői szervet lehet kirendelni. Az összeférhetetlenségre és elfogultságra vonatkozó rendelkezéseket a szakértőre is alkalmazni kell.

(2) A felek a kijelölt szakértő személyével kapcsolatban észrevételt tehetnek.

(3) A szakértő meghallgatása a tárgyaláson szóban történik. Előtte figyelmeztetni kell a hamis szakvélemény előterjesztésének következményeire.

(4) Ha azonban a szakkérdés bonyolult, vagy a szakértő a tárgyaláson nem tud nyilatkozni, a döntőbizottság felhívhatja a szakértőt, hogy véleményét rövid határidőn belül írásban adja elő, illetőleg elrendelheti a szakértőnek új határnapon való meghallgatását.

c) Szemle

39. §

(1) A szemlét a munkaügyi döntőbizottság a tárgyaláson nyomban foganatosíthatja, illetve ha erre nincs mód, a helyszínre kiszállhat. A szemlét a döntőbizottság egy kijelölt tagja is elvégezheti.

(2) A tárgyaláson kívül történő szemle megtartásáról – ha lehetőség van rá – a feleket előzetesen értesíteni kell.

A bizonyítás kiegészítése és befejezése

40. §

(1) Ha a munkaügyi döntőbizottság a bizonyítékokat nem találja elegendőnek és a tárgyalás folyamán a bizonyítás kiegészítésére és a tényállás tisztázására nem kerülhet sor, a tárgyalást el kell halasztani, és lehetőleg nyomban új határnapot kell kitűzni.

(2) Ha az ügy tisztázására csak valamely előzetes eljárás befejezése vagy a megjelenésben tartósan akadályozott (pl. beteg) személy meghallgatása után kerülhet sor, a döntőbizottság az eljárás befejezése, illetőleg az akadályoztatás ismert vagy bejelentett megszűnése után tűzi ki az új határnapot.

(3) Az új tárgyaláson a döntőbizottságnak lehetőleg azonos személyi összetételben kell eljárnia. Ha ez nem biztosítható, a tárgyalás megnyitása után az ügyet és az eljárás eredményét ismertetni kell.

41. §

Ha a döntőbizottság a lefolytatott bizonyítást elegendőnek találja, további elrendelése nélkül, illetve a már elrendelt mellőzésével a bizonyítási eljárást befejezetté nyilvánítja, és a tárgyalást berekeszti.

Határozathozatal

42. §

A munkaügyi vitát eldöntő szerv határozattal dönt. [Mt. 66. § (3) bek.] Határozatát zárt tanácskozásban hozza meg. Ennek során előbb a döntőbizottsági tagok, majd az elnök szavaznak. Az eljáró tanácson és a jegyzőkönyvvezetőn kívül más a helyiségben nem tartózkodhat.

43. §

(1) A munkaügyi döntőbizottság határozatában az ügy érdemi eldöntésére a következő határozatot hozhatja:

a) a panasznak egészben vagy részben helyt ad,

b) a panaszt elutasítja,

c) az egyezséget jóváhagyja, vagy a jóváhagyást megtagadja, és az eljárás folytatását rendeli el, vagy

d) az eljárást megszünteti.

(2) Ha az ügyben több igény szerepel és indokolt, hogy a döntőbizottság a vitás kérdések egyikében döntsön (pl. a munkaviszony helyreállításáról intézkedjék, az elmaradt munkabér felől azonban nem) a döntőbizottság részhatározatot hoz, és a még el nem döntött kérdésben az eljárást folytatja.

(3) A határozat meghozatala után az elnök a tárgyalást újból megnyitja, és a határozatot a jelenlevő felek előtt szóban kihirdeti, és röviden ismerteti annak indokát is.

Jegyzőkönyv

44. §

(1) A munkaügyi döntőbizottság tárgyalásáról jegyzőkönyvet kell vezetni.

(2) A jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell:

a) a tárgyalás helyét és időpontját,

b) a panasz tárgyát,

c) a döntőbizottság elnökének és tagjainak, valamint jegyzőkönyvvezetőjének és a jelenlevő feleknek, illetőleg képviselőiknek nevét (ideértve a szakszervezeti képviselőt és az ügyészt is),

d) a panaszos személyi és munkahelyi adatait, a panasz lényegét és a panaszos azon nyilatkozatát, hogy panaszát fenntartja-e, vagy attól esetleg eláll,

e) az ellenérdekű fél védekezését,

f) a bizonyítási kérelmeket és egyéb indítványokat,

g) a tanú (szakértő) nevét, személyi adatait, továbbá hogy a felekhez való viszonyában érdekelt-e vagy sem és az igazmondásra figyelmeztetését,

h) az elhangzott tanúvallomás (illetve szakértői vélemény) lényeges tartalmát, az esetleg feltett kérdésekre adott választ és a szembesítés esetén elhangzott nyilatkozatokat,

i) a feleknek a tanú kihallgatására, illetve vallomására vagy a szakértő véleményére tett észrevételeit és a tanúvallomás felolvasásáról szóló záradékot vagy azt, hogy a tanú a vallomásának felolvasását figyelmeztetés ellenére sem kérte,

j) azokat a lényeges körülményeket, amelyeknek jegyzőkönyvbe vételét valamely érdekelt kérte,

k) a feleknek az eljárási szabályok megsértésére vonatkozó esetleges észrevételeit,

l) a döntőbizottságnak a tárgyalás elhalasztására vonatkozó és ezzel kapcsolatos egyéb intézkedéseit,

m) a felek által kötött egyezséget,

n) a döntőbizottság határozatának rendelkező részét és rövid indokát.

(3) A jegyzőkönyvet a tárgyalás befejezésekor az eljáró tanács elnöke és tagjai, valamint a jegyzőkönyvvezető írják alá. Az elnök elrendelheti, hogy a felek és a tanúk (szakértő) is aláírják vallomásukat.

Határozat

45. §

(1) A határozat rendelkező részből és indoklásból áll.

(2) A határozat rendelkező részének világosan kell tartalmaznia a munkaügyi döntőbizottság döntését, továbbá a jogorvoslati lehetőséget, annak határidejét azzal a tájékoztatással, hogy mind a fellebbezést, mind a felülvizsgálati kérelmet az elsőfokon eljárt munkaügyi döntőbizottságnál kell benyújtani, mégpedig annyi példányban, hogy a jogorvoslattal élő fél ellenfelének megfelelő példányszám jusson.

(3) A határozat indokolásának a következőket kell tartalmaznia:

a) a panasz és a védekezés lényegét,

b) a bizonyítás eredményét és mindazokat a körülményeket, amelyeket a döntőbizottság a panasz elbírálása során figyelembe vett és értékelt,

c) az alkalmazásra került jogszabályokat,

d) ha a határozat összegszerű marasztalást tartalmaz, úgy a rendelkező részben megállapított összegre vonatkozó részletes számítási adatokat,

e) ha a határozat részben elutasító, vagy a panaszt a kimentés megalapozatlansága miatt utasították el, ezzel külön is foglalkozni kell,

f) a költségmegállapítás indokait vagy azt a körülményt, hogy a döntőbizottság miért csökkentette vagy mellőzte a költség megállapítását.

46. §

A határozatot az eljáró tanács elnöke írja alá, és azt kihirdetése után három napon belül a feleknek, amennyiben pedig képviselőjük járt el, úgy a képviselőnek is kézbesíteni kell. A szakszervezet vagy az ügyész kezdeményezésére indított ügyben a határozatot meg kell küldeni az érdekelt dolgozónak is. A kézbesítést vállalaton belül kézbesítő könyvvel – az átvétel időpontjának rögzítése mellett –, vállalaton kívül pedig tértivevénnyel kell eszközölni.

47. §

(1) A határozat kézbesítése után az ügy elintézésének módját és idejét az iktatókönyvbe kell bevezetni, majd az iratokat összefűzve irattárba kell helyezni.

(2) Ha a határozat jogerőre emelkedett, az elnök köteles gondoskodni a más szervek által rendelkezésre bocsátott iratok stb. visszaküldéséről.

Költségek viselése

48. §

(1) A munkaügyi döntőbizottsági eljárás illetékmentes.

(2) Ha a munkaügyi döntőbizottság a dolgozó panaszának helyt ad, szükséges és igazolt költségeit – ideértve ügyvédje munkadíját is –, valamint az eljárás miatt kiesett munkaidejére járó átlagkeresetét – a vállalat köteles megtéríteni.

(3) Az ügyvédi munkadíjnak csak aránylagos része illeti meg a dolgozót, ha a döntőbizottság a panasznak csak részben adott helyt. A szükséges és indokolt egyéb költségei azonban ilyen esetben is teljes egészükben megilletik (pl. útiköltség, kiesett munkabér).

(4) Nincs helye olyan költség megtérítésének, amely a dolgozó, illetőleg képviselőjének késedelmeskedése, mulasztása vagy rosszhiszemű eljárása miatt merült fel. A vállalat azonban köteles a dolgozó részére – panaszának elutasítása esetén is – megtéríteni azokat a költségeket, melyeket a vállalat saját késedelmeskedésével, mulasztásával vagy rosszhiszemű eljárásával neki okozott.

49. §

(1) A dolgozót költségek megfizetésére kötelezni nem szabad, kivéve azokat a költségeket, amelyeket a dolgozó a saját, illetőleg képviselője rosszhiszemű vagy szándékosan késleltető eljárásával okozott a vállalatnak.

(2) A munkaügyi vitában félként szereplő vállalatot terhelik a tanúk költségei, valamint a szakértő díja és költsége, úgyszintén a szemle esetleges költsége is.

(3) A vállalattal munkaviszonyban nem álló szakértő díját az igazságügyi szakértők díjazásáról szóló – a 6/1961 (XII. 16.) IM, valamint a 2/1966. (III. 27.) IM sz. rendelettel módosított – 9/1954. (IX. 1.) IM sz. rendelet, a dolgozó képviseletében eljáró ügyvéd munkadíját pedig az 5/1962. (VI. 19.) IM. sz. rendelet szabályai szerint kell megállapítani.

A határozatok kiegészítése — kijavítása

50. §

(1) Az ügyet eldöntő határozatot az azt meghozó szerv – kiegészítés és kijavítás kivételével – nem változtathatja meg.

(2) A határozat kézbesítését követő 15 napon belül a felek kérhetik annak kiegészítését, ha a munkaügyi döntőbizottság nyilvánvaló tévedésből csak a panasz egy része felől határozott (pl. kamat, költség felől nem határozott). A határozat kijavításának van helye a döntőbizottság határozatának hibás írása, szám vagy számítási hibája vagy más hasonló elírása esetén.

(3) A határozat kiegészítése, illetőleg kijavítása iránt a munkaügyi döntőbizottság hivatalból is intézkedhet.

(4) A kijavításra irányuló kérelmet zárt ülésen, a kiegészítésre vonatkozót azonban nyilvános tárgyaláson kell elbírálni.

A munkaügyi döntőbizottság határozata elleni jogorvoslat

51. §

A munkaügyi döntőbizottság határozata ellen tizenöt napon belül a területi munkaügyi döntőbizottsághoz fellebbezéssel, a 63. §-ban megjelölt ügyekben pedig a járásbírósághoz felülvizsgálati kérelemmel lehet élni. [Mt. 64. § (3) bek.]

52. §

(1) A fellebbezésre (felülvizsgálati kérelemre) előírt határidő elmulasztása esetén kimentésnek van helye. A sérelmes határozat kézbesítését követő hat hónap eltelte után kimentéssel élni nem lehet.

(2) A fellebbezésnek (felülvizsgálati kérelemnek) tartalmaznia kell azt, hogy a határozatot a fél miért tartja sérelmesnek.

(3) A fellebbezést (felülvizsgálati kérelmet) az elsőfokon eljárt munkaügyi döntőbizottsághoz és annyi példányban kell benyújtani, hogy a fellebbező fél ellenfelének megfelelő példányszám jusson.

(4) A munkaügyi döntőbizottság a benyújtástól számított három napon belül köteles az ügy összes irataival együtt a fellebbezés valamennyi példányát a területi munkaügyi döntőbizottsághoz (a felülvizsgálati kérelem példányait pedig a járásbírósághoz) felterjeszteni.

II. A TERÜLETI MUNKAÜGYI DÖNTŐBIZOTTSÁG

53. §

Területi munkaügyi döntőbizottságot megyénként, valamint a fővárosban kell alakítani. (Mt. V. 104. §.)

54. §

(1) Az eljárásra az a területi munkaügyi döntőbizottság illetékes, amelynek területén a fellebbezéssel megtámadott határozatot hozó munkaügyi döntőbizottság működik.

(2) A posta, a fegyveres erők, fegyveres testületek és rendészeti szervek dolgozói tekintetében a fővárosi, a vasút dolgozói tekintetében pedig a MÁV Igazgatóságának székhelye szerinti területi munkaügyi döntőbizottság jár el.

(3) A magasabb vezetőállású dolgozók esetében a területi munkaügyi döntőbizottság illetékességére a dolgozó szolgálati felettese szerinti helység (város) az irányadó.

55. §

(1) A területi munkaügyi döntőbizottság eljárására a munkaügyi döntőbizottságok eljárási szabályait kell alkalmazni, az 56–62. §-okban foglalt eltérésekkel.

(2) A szakszervezeti szerv által tett kifogás (Mt. V. 8. §) elbírálásánál az adott intézkedéssel érintett dolgozót félnek kell tekinteni és a kifogás tárgyalására meg kell idézni.

56. §

(1) A területi munkaügyi döntőbizottság háromtagú eljáró tanácsát [Mt. V. 105. § (3) bek.] a területi munkaügyi döntőbizottság elnöke vagy munkaügyi döntőbírója vezeti. Ő jelöli ki a tanács két tagját úgy, hogy azok a munkaügyi vitában érintett szakma (foglalkozási ág stb.) alapos ismerői legyenek.

(2) A területi munkaügyi döntőbizottság elnökének elfogultsága vagy eljárásának összeférhetetlensége felől a munkaügyi miniszter, döntőbírója vagy tanácsadója esetében pedig a területi munkaügyi döntőbizottság elnöke határoz.

57. §

(1) A területi munkaügyi döntőbizottság a fellebbezést a beérkezéstől számított tizenöt napon belül bírálja el.

(2) Ha a fellebbezés az 52. §-ban foglaltaknak nem felel meg, vagy egyébként kétséges, hogy az mire irányul, a fellebbezőt annak rövid határidőn belüli kiegészítésére fel kell hívni.

(3) Ha az ügy természete vagy bonyolultsága megkívánja, az ellenérdekű fél az idézéssel együtt rövid határidő kitűzésével felszólítható, hogy a fellebbezésre vonatkozóan írásban nyilatkozzon.

58. §

(1) A fellebbezést az ellenérdekű fél hozzájárulása nélkül is vissza lehet vonni, a visszavont fellebbezést újból előterjeszteni nem lehet.

(2) A fellebbező jogosult, hogy

a) az eredetileg kért intézkedés helyett az utóbb beállott változás folytán más intézkedést vagy kártérítést követeljen (pl. a munkaviszony helyreállítása helyett áthelyezést és a munkabérkülönbözetet),

b) pénzbeli igényét felemelje vagy leszállítsa, illetőleg azt eredetileg nem követelt járulékra (pl. kamatra) vagy a követelést (pl. munkabérkülönbözetet) a munkaügyi vita intézése időszakára nézve is kiterjessze.

(3) A területi munkaügyi döntőbizottság – (1) – (2) bekezdésben foglaltakon túlmenően – az elsőfokú határozatot csupán a fellebbezés keretein belül vizsgálhatja felül.

59. §

(1) A szabályszerűen idézett felek távolmaradása a tárgyalás megtartását nem akadályozza.

(2) A területi munkaügyi döntőbizottság az ügyet az iratok és – ha jelen vannak – a felek meghallgatása alapján bírálja el. Ha azonban a felek meghallgatását szükségesnek tartja, vagy a tényállást nem látja tisztázottnak, hivatalból új tárgyalást tűz ki, illetőleg bizonyítást rendel el.

60. §

A felek megidézése nélkül (zárt ülésen) hozható határozat

a) a fellebbezésnek a tárgyalás megtartása előtti visszavonása esetén,

b) a hatáskör vagy illetékesség hiányából a területi munkaügyi döntőbizottság érdemi elbírálása alá nem eső ügyekben, úgyszintén ha az ügyben első fokon eljárt munkaügyi döntőbizottság hozott hatáskörének hiánya ellenére érdemi határozatot,

c) a hatáskör vagy illetékesség hiányát megállapító határozat megváltoztatása esetén,

d) a fellebbezésre előírt határidő elmulasztása esetén, ha kimentésnek helye nincsen [52. § (1) bek.],

e) a területi munkaügyi döntőbizottság határozata kijavítása iránti kérelem, valamint

f) új eljárás megengedhetősége felől.

61. §

A területi munkaügyi döntőbizottság az elsőfokú határozatot hatályon kívül helyezi, és a munkaügyi döntőbizottságot a tárgyalás megismétlésére és annak eredményétől függő újabb határozathozatalra utasítja, ha annak eljáró tanácsa nem volt szabályszerűen megalakítva, vagy abban kizárt személy (24. §) vett részt. Ezen túlmenően a munkaügyi döntőbizottság újabb eljárásra nem utasítható.

62. §

A határozatot annyi példányban kell készíteni, hogy abból a feleken és képviselőiken kívül az elsőfokon eljárt munkaügyi döntőbizottságnak is jusson. A munkaügyi vita elbírálása során keletkezett iratanyagot a jogerős határozat kézbesítésétől számított egy év elteltével kell visszaküldeni megőrzés céljából az elsőfokon eljárt munkaügyi döntőbizottsághoz, amely öt évig nem selejtezhető.

III. BÍRÓI ELJÁRÁS MUNKAÜGYI VITÁBAN

63. §

(1) A munkaügyi döntőbizottság után másodfokon a járásbíróság jár el azokban a munkaügyi vitákban, amelyek

a) kereskedelmi és raktári dolgozók leltárhiányával,

b) a dolgozó életének, egészségének vagy testi épségének megsértése miatt felmerült kárral,

c) a dolgozó által bűncselekménnyel okozott kárral összefüggésben, valamint

d) a vállalattal munkaviszonyban álló dolgozónak feladatterv, pályázat, szerződés alapján vagy újítási díj címén járó anyagi elismerésével kapcsolatosan merültek fel (Mt. V. 106. §).

(2) A bíróság eljárásának a polgári perrendtartástól eltérő szabályait az igazságügyminiszter – a munkaügyi miniszterrel és a Szakszervezetek Országos Tanácsával egyetértésben – határozza meg.

IV. A MUNKAÜGYI VITÁBAN HOZOTT HATÁROZATOK VÉGREHAJTÁSA

64. §

(1) A munkaügyi vitában hozott jogerős határozatot három napon belül teljesíteni kell, kivéve ha jogszabály vagy maga a határozat eltérő teljesítési időt ír elő.

(2) Ha a munkaügyi vitát eldöntő szerv határozatát a vállalat nem teljesíti, a telephelye szerint illetékes járásbíróságnál lehet végrehajtási lap kiállítását kérni. A dolgozó nem teljesítése esetén a Mt. V. 69–71. §-ok szabályai szerint kell eljárni. (Mt. V. 110. §.)

65. §

Ha a kötelezett a határozat ellen nem élt jogorvoslattal, vagy a jogorvoslatnak nincs halasztó hatálya, illetőleg a határozat ellen nincs jogorvoslatnak helye, a munkaügyi vitában eljárt szerv a fél kérelmére a határozat egy példányára „végrehajtható" záradékot köteles rávezetni.

66. §

Ha a dolgozó vagy a vállalat a tartozását az esedékesség napján nem fizette ki, a másik felet a késedelem idejére évi öt százalékos kamat illeti meg.

V. KÜLÖNLEGES ELJÁRÁSOK

Új eljárás kezdeményezése

67. §

(1) A munkaügyi vitában hozott határozat ellen annak jogerőre emelkedésétől számított hat hónap alatt mind a dolgozó, mind a vállalat új eljárást kezdeményezhet, ha olyan tényre vagy bizonyítékra, illetőleg jogerős munkaügyi döntőbizottsági, bírósági vagy hatósági határozatra hivatkozik, amelyet a munkaügyi vita során korábban nem bíráltak el, feltéve, hogy elbírálás esetében reá nézve kedvezőbb határozatot eredményezett volna. [Mt. 65. §. (1) bek.]

(2) Ha a fél az új eljárás kezdeményezésére okot adó körülményről csak hat hónap után szerzett tudomást, vagy csak később jutott abba a helyzetbe, hogy új eljárást kezdeményezhessen, a határidőt ettől az időponttól kell számítani. A megtámadott határozat jogerőre emelkedésétől számított három év eltelte után új eljárás nem kezdeményezhető. [Mt. V. 108. § (1) bek.]

68. §

(1) A munkaviszony megszüntetése, valamint fegyelmi ügyben hozott elbocsátó vagy áthelyező határozat ellen, az új eljárásnak hat hónap utáni kezdeményezése esetén a dolgozó nem követelheti munkaviszonyának helyreállítását és az eredeti munkakörben vagy munkahelyen történő további foglalkoztatását.

Ugyanezen esetekben az új eljárás iránti kérelem benyújtását megelőző hat hónapon túli időre munkabérkövetelést sem támaszthat.

(2) Nem jelenti új eljárás kezdeményezését, ha a dolgozó életének, egészségének vagy testi épségének megsértése esetén, az alapul szolgáló körülmények megváltozására tekintettel további igényt támaszt, illetőleg ha ilyen ügyben a vállalat a megállapított kártérítés leszállítását kéri. Ezekben az esetekben a panasz benyújtására vonatkozó szabályok az irányadók.

69. §

(1) Az eljárást a területi munkaügyi döntőbizottságnál, a 63. §-ban felsorolt ügyekben pedig a járásbíróságnál lehet kezdeményezni akkor is, ha az ügyben fellebbezési, illetőleg felülvizsgálati eljárás nem folyt. [Mt. V. 108. § (2) bek.]

(2) Az új eljárás iránti kérelmet két példányban kell előterjeszteni.

70. §

(1) Ha az új eljárás kezdeményezésének előfeltétele a kérelemben nincs megfelelően igazolva, a kérelmezőt fel kell szólítani, hogy a hiányokat három napon belül pótolja. Egyidejűleg figyelmeztetni kell, hogy a hiánypótlás elmaradása esetében a területi munkaügyi döntőbizottság a kérelmet — mint megalapozatlant — tárgyalás kitűzése nélkül el fogja utasítani.

(2) Tárgyalás kitűzése nélkül el kell utasítani a kérelmet, ha a határozat jogerőre emelkedésétől számítva három év eltelt.

71. §

(1) Ha a területi munkaügyi döntőbizottság az új eljárás iránti kérelmet megengedhetőnek találja, azt tárgyalásra tűzi ki, ellenkező esetben a kérelmet — mint érdemi elbírálásra alkalmatlant — elutasítja. A tárgyalás megtartását és a határozat meghozatalát a kérelmező vagy a másik fél távolmaradása nem gátolja.

(2) Ha az új eljárás megengedhető, a területi munkaügyi döntőbizottság a megtámadott határozatot hatályában fenntartja, illetőleg azt részben vagy egészben hatályon kívül helyezi, és annak helyébe — feltéve, hogy a döntéshez szükséges tények az iratok alapján megállapíthatók — új határozatot hoz, egyébként az elsőfokon eljárt munkaügyi döntőbizottságot új tárgyalás megtartására és határozathozatalra utasítja. Ez utóbbira nem kerülhet sor, ha az új eljárás a területi munkaügyi döntőbizottság határozata ellen irányul.

Ügyészi óvás

72. §

(1) Az ügyész a törvényesség érdekében a munkaügyi vitát eldöntő szervek előtt panaszt, fellebbezést, illetve felülvizsgálati kérelmet előterjeszthet, új eljárást kezdeményezhet, vagy az eljárás bármely szakaszában felléphet. [Mt. V. 108. §. (3) bek.]

(2) A munkaügyi vitában hozott határozat ellen benyújtott ügyészi óvás alapján hozott új határozatnak, ha az óvás a megtámadott határozat jogerőre emelkedését követően egy éven túl kerül benyújtásra, a felekre kiható hatálya nincs. [Mt. V. 108. § (5) bek.]

73. §

(1) Ügyészi óvás nyomán a munkaügyi döntőbizottságnak ugyanúgy kell eljárnia, mintha az eljárást panasz alapján folytatná le, és az óvás kérdésében határozatban dönt. Ha a döntőbizottság az óvással nem ért egyet, e határozatát az ügy irataival együtt a területi munkaügyi döntőbizottsághoz kell felterjesztenie.

(2) A területi munkaügyi döntőbizottság az elsőfokon eljárt döntőbizottság jogerőssé vált határozata elleni óvást tárgyaláson bírálja el, és erről a feleken kívül értesíteni kell az óvást benyújtó ügyészséget, valamint az érintett munkaügyi döntőbizottság elnökét. Távolmaradásuk a tárgyalás megtartását és a határozat meghozatalát nem akadályozza.

(3) Ha a területi munkaügyi döntőbizottság az ügyészi óvást alaposnak találja, a munkaügyi döntőbizottság határozatát hatályon kívül helyezi, útmutatást ad arra nézve, hogy a munkaügyi döntőbizottság új határozatának meghozatalánál miképpen járjon el.

74. §

(1) A területi munkaügyi döntőbizottság a saját határozata ellen benyújtott ügyészi óvást tárgyaláson bírálja el. A tárgyalásra az óvást benyújtó ügyészség képviselőjét meg kell hívni, a feleket pedig az óvás másolatának megküldése mellett a tárgyalás időpontjáról idézés útján értesíteni kell. A felek vagy az ügyész szabályszerű idézés ellenére történő távolmaradása a tárgyalás megtartását és a határozathozatalt nem gátolják.

(2) A területi munkaügyi döntőbizottság akkor köteles az ügy iratait az Mt. V. 108. § (4) bekezdése szerint felülvizsgálat végett a Munkaügyi Minisztériumhoz felterjeszteni, ha az óvással nem ért egyet. Az óvás elbírálására a legfőbb ügyész képviselőjét meg kell hívni.

VI. HATÁLYBALÉPÉS

75. §

Ez a rendelet 1968. évi január hó 1. napján lép hatályba.

Veres József s. k.,
munkaügyi miniszter

A munkaügyi miniszter 10/1967. (X. 8.) Mü M számú

rendelete

a Munka Törvénykönyve és végrehajtási rendelete hatálybalépésével kapcsolatos átmeneti szabályokról

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány 34/1967. (X. 8.) Korm. számú rendelete 129. §-ában kapott felhatalmazás alapján — a Szakszervezetek Országos Tanácsával egyetértésben — az alábbiakat rendelem:

1. §

A kollektív szerződést a vállalatok egy éves időtartamra úgy kötelesek megkötni, hogy az 1968. évi január hó 1. napján hatályba lépjen. E határidő elmulasztása esetén a kollektív szerződés megkötéséig az abban szabályozandó kérdések tekintetében az 1967. évi december hó 31. napjáig hatályos rendelkezések előírásait kell alkalmazni.

2. §

Az orvosi egyetemen végzők, továbbá az egészségügyi szakiskolát végzettek tekintetében — ha szakmai gyakorlatukat már megkezdték, annak befejezéséig — az e rendelet hatálybalépése előtti reájuk vonatkozó szabályokat továbbra is alkalmazni kell.

3. §

(1) Az e rendelet hatálybalépése előtt kiszabott fegyelmi büntetéshez, úgyszintén a jogszabálynak meg nem felelő, valamint a bírói ítélet folytán történő munkaviszony megszüntetéshez fűzött hátrányos következmények helyett, az új rendelkezések szerinti következményeket kell alkalmazni.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltak nem vonatkoznak az 1967. évi eredmények utáni, s 1968. évben fizetésre kerülő nyereségrészesedésre, amelyre az 1967. évi szabályok az irányadók.

4. §

1968. évi január hó 1. napja után a hatnaposnál rövidebb munkahét újabb területeken történő bevezetéséhez — ha a heti munkaidő a 44 órát eléri vagy meghaladja — a munkaügyi miniszter engedélye szükséges. Ha azonban a munkaidő heti negyvennégy óra, a kollektív szerződés — a heti pihenőnapokon felül — két hetenként egy szabadnapot biztosíthat.

5. §

(1) Azokon a területeken, ahol a munkaközi szünetre 1968. évi január hó 1. napja előtt díjazást adtak, azt csökkenteni vagy annak fizetését megszüntetni nem szabad.

(2) Egy és két műszakos munkaidőbeosztás esetén csak azokon a területeken szabad a munkaközi szünetet 1968. évi január hó 1. napja után a munkaidőn belül (szombaton pedig a munkaidő végén) kiadni, ahol a korábbi szabályok azt biztosították.

6. §

(1) A 6/1967. (X. 8.) Mü M számú rendelet végrehajtása során megtakarított bérköltséget a dolgozók munkabérének emelésére kell felhasználni úgy, hogy a dolgozók többségénél keresetcsökkenés ne következzen be.

(2) A miniszter, illetőleg a kollektív szerződés az (1) bekezdés szerinti rendeletben említett bérpótlékok összegét az ott meghatározott határoknál alacsonyabban is megállapíthatja, ha az 1968. évi január hó 1. napja előtti szabályok a pótlék fizetését az adott területen nem engedélyezték vagy azoknál alacsonyabb mértékben határozták meg.

7. §

(1) Aki az 1965. évi január hó 1. napja előtti szabályok vagy a 33/1964. (XII. 18.) Korm. számú rendelet 30. §-a alapján huszonötéves jubileumi jutalomban részesült, negyvenéves jubileumi jutalmat csak a huszonötéves jutalom esedékességétől számított tizenöt év elteltével kaphat. Aki pedig negyven éves jubileumi jutalmat kapott, az ötvenéves jutalmat a negyvenéves jubileumi jutalom esedékességétől számított tíz év elteltével kaphat. A Mt. V. 66. § (2) bekezdésében megjelölt esetekben ezek az időtartamok legfeljebb öt évvel csökkennek.

(2) Aki 1967. évi január hó 1. napja után a 33/1964. (XII. 18.) Korm. számú rendelet 30/C. § szerint számított idő figyelembevételével részesül (vagy részesült) jubileumi jutalomban, valamint aki 1968. évi január hó 1. napja előtt jubileumi jutalom helyett részesült annak megfelelő összegű

jutalomban, újabb jubileumi jutalmat csak az (1) bekezdés szerinti időknek a jutalom kifizetésétől számított elteltével kaphat.

8. §

A vállalat a 33/1964. (XII. 18.) Korm. számú rendelet 18. § (3) bekezdésében, valamint a jelen rendelet 7. §-ában foglaltaktól a dolgozó javára eltekinthet.

9. §

Az e rendelet hatálybalépése előtt megállapított személyi fizetések a lejártukig, illetőleg visszavonásukig akkor is érvényesek, ha azok összege a 7/1967. (X. 8.) Mü M számú rendelet 3. § (1) bekezdésében meghatározott összeghatárokat meghaladja.

10. §

A munkajogi vitát eldöntő szervek hatásköre és illetékessége szempontjából az e rendelet hatálybalépését megelőző szabályokat kell alkalmazni, ha a panaszt legkésőbb az 1967. évi december hó 31. napjáig benyújtották.

11. §

Ez a rendelet az 1968. évi január hó 1. napján lép hatályba. Hatálybalépésével

a) a munkaviszonyt érintő egyes kérdések szabályozásáról szóló 1964. évi 29. sz. tvr., illetőleg a 33/1964. (XII. 18.) Korm. számú rendelet végrehajtásáról megjelent 9/1964. (XII. 24.) Mü M számú rendelet;

egyes munkaügyi rendelkezések módosításáról és kiegészítéséről szóló 1/1965. (II. 18.) Mü M számú rendelet a 2. § kivételével;

egyes munkaviszonyt érintő kérdésekről szóló 5/1965. (XII. 16.) Mü M számú rendelet;

a dolgozót terhelő kártérítés megállapításáról szóló 6/1966 (XII. 21.) Mü M számú rendelet;

a Munkaügyi Minisztérium felügyelete alatt álló ipari tanuló intézetek (iskolák) dolgozóinak munkavédelmi vizsgájáról szóló 104/1960. (1–2.) Mü M számú utasítás;

a felsőiskolák nappali tagozatán végzők foglalkoztatásáról szóló 21/1961. (V. 25.) Korm. sz. rendelet végrehajtásáról megjelent 117/1961. (10.) Mü M sz. utasítás, valamint kiegészítéseként megjelent 120/1964. (16–17) Mü M számú utasítás 1., 2., 6. §-ai;

b) A munka-, védő- és egyenruhajuttatás rendezéséről szóló 17/1958. (II. 21.) Korm. számú rendelet végrehajtásáról megjelent 3/1958. (III. 7.) Mü M számú, valamint 6/1961. (VI. 20.) Mü M számú rendelet;

a munka-, védő- és egyenruhajuttatás rendezéséről szóló 17/1958. (II. 21.) Korm. számú rendelet végrehajtása folytán szükségessé vált egyes feladatok átruházásáról szóló 106/1958. (6) Mü M számú utasítás;

a munka-, védő- és egyenruhajuttatás rendezéséről szóló 17/1958. (II. 21.) Korm. számú rendelet végrehajtására kiadott 3/1958. (III. 7.) Mü M számú rendelettel kapcsolatos 118/1966. (8–9) Mü M számú utasítás;

c) egyes közmű-, szolgáltató vállalatok munkásainak részleges bérrendezéséről szóló 47/1957, (22) Mü M számú utasítás;

a vállalatoknál egyes munkaügyi kérdések és az állományonkívüli béralap felhasználásának szabályozásáról szóló 102/1962. (1—2) Mü M sz. utasítással módosított 122/1959. (18–19) Mü M számú utasítás;

a tanácsi építőipari vállalatok építőipari munkásainak és alkalmazottainak bérrendezéséről szóló 113/1960. (11) Mü M számú utasítás;

a vállalati bérszabályzatról szóló 132/1962. (22) Mü M számú utasítás;

az ipari, építőipari vállalatok alkalmazottainak prémiumrendszeréről szóló 125/1965. (22) Mü M számú és az azt kiegészítő 124/1966. (14) Mü M számú utasítás;

d) a folytonos termelésre áttérő vállalatoknál a munkaidő kísérleti jelleggel történő csökkentéséről szóló 124/1964. (18) Mü M számú utasítás hatályát veszti.

12. §

(1) A szállító- és rakodó munkán foglalkoztatott fizikai dolgozók bérezéséről szóló 116/1964. (12) Mü M–KPM számú együttes utasítás is – a melléklete kivételével – hatályát veszíti. E dolgozók munkabérének megállapítására 1968. évi január hó 1. napjától kezdődően a 113/1967. (16) Mü M számú utasítás rendelkezései az irányadók.

(2) A házfelügyelők munkaviszonyának és munkafeltételeinek szabályozásáról szóló 7/1958. (VI. 28.) Mü M számú rendelet 2. § első mondata akként módosul, hogy „a házfelügyelők munkaviszonyának felmondással történő megszüntetése esetén a Mt. V. 30. § (1) és (2) bekezdésében foglaltakat alkalmazni nem kell". A rendelet 3. § (3) bekezdésének utolsó mondatában a „Mt. V. 184. § (3) bekezdését" helyébe a „Mt. V. 91. § (1) bekezdés utolsó mondatának rendelkezését" lép.

(3) A 33/1951. (I. 31.) MT. számú rendelet 35. §-a a következő (8) bekezdéssel egészül ki.

„(8) Ha a miniszter másként nem rendelkezik, a vállalat az áthelyezett dolgozó részére járó különélési díj vagy naponkénti utazási költség fizetését indokolt esetben további hat hónapra meghosszabbíthatja."

Veres József s. k.,
munkaügyi miniszter

Az Országos Tervhivatal elnökének 15/1967. (Tg. É. 15.) OT számú

utasítása

a tudományos kutatási tervkészítésre és beszámoló rendszerre vonatkozó egyes utasítások hatályon kívül helyezéséről

A Tudományos és Felsőoktatási Tanács megszűnéséről és feladatainak ellátásáról szóló 1010/1967. (V. 28.) Korm. sz. határozatban foglaltakra figyelemmel az alábbi utasítást adom ki.

1. §

Hatályukat vesztik a következő utasítások:

– 5/1963. (Tg. É. 5.) OT sz. utasítás az éves kutatási tervek kidolgozásáról;

– 25/1963. (Tg. É. 20.) OT sz. utasítás a minisztériumok és országos hatáskörű szervek éves tudományos kutatási beszámolójelentésének elkészítéséről;

– 18/1965. (Tg. É. 18.) OT sz. utasítás az éves kutatási tervek kidolgozásáról szóló 5/1963. (Tg. É. 5.) OT sz. utasítás módosításáról.

2. §

Jelen utasítás kihirdetése napján lép hatályba.

Lázár György s. k.,
az Országos Tervhivatal
elnökhelyettese

Közlemények

25.372/1967.

Pályázati hirdetmény

A Magyar Tudományos Akadémia Számítástechnikai Központja (Budapest I., Úri u. 49.) pályázatot hirdet a Központ

1. Operációkutatási Osztálya,

2. Valószínűségelméleti és Statisztikai Osztálya osztályvezetői álláshelyének betöltésére.

Az állás betöltéséhez a következő szakmai követelmények teljesítése szükséges.

Eredményes tudományos munkásság a matematikának a fenti két osztály profiljának megfelelő területén, jártasság az elektronikus számológépek alkalmazásában, tudományos fokozat, szervezési gyakorlat kutatómunka szervezésében és irányításában.

A pályázathoz csatolni kell:

1. egyetemi végzettséget igazoló oklevelet,

2. tudományos fokozatot igazoló okiratot,

3. a pályázó eddigi működésének leírását,

4. a pályázó tudományos munkáinak jegyzékét,

5. önéletrajzot.

A pályázatot a Magyar Tudományos Akadémia Matematikai és Fizikai Tudományok Osztályához címezve, a Magyar Tudományos Akadémia Számítástechnikai Központja igazgatójához kell benyújtani *1967. november 30-ig.*

A kinevezés tárgyában a Magyar Tudományos Akadémia Matematikai és Fizikai Tudományok Osztályának osztálytitkára dönt. A kinevezett osztályvezetők illetményének tekintetében a 127/1960. (18.) Mü M sz., valamint a 3/1966. MTA (A. K. 5.) számú utasításban foglaltak az irányadók.

Budapest, 1967. október 18.

Frey Tamás s. k.,
igazgató

FOGADÓÓRÁK

A Magyar Tudományos Akadémia főtitkára *minden hétfőn* 13–15 óráig – bármilyen természetű ügyben – fogadóórát tart. A Magyar Tudományos Akadémia tagjainak más időpontokban is rendelkezésére áll.

Elnökségi Titkárság

Tolnai Gábor akadémikus, a Tudományos Minősítő Bizottság elnöke minden *hétfőn* 13–14 óráig, *Tétényi Pál*, a kémiai tudományok doktora, a Tudományos Minősítő Bizottság titkára pedig minden héten *csütörtökön* 14–16 óráig tart fogadóórát.

Tudományos Minősítő Bizottság
Titkársága

Index: 25.105

AKADÉMIAI KÖZLÖNY, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja. Megjelenik rendszerint havonta kétszer. – A szerkesztésért felelős: a Magyar Tudományos Akadémia Elnökségi Titkárságának vezetője.

Kiadja: Az Akadémiai Kiadó, Budapest V., Alkotmány u. 21. – Felelős: Bernát György, az Akadémiai Kiadó igazgatója – 750 példány

A kiadvány előfizethető a POSTA KÖZPONTI HÍRLAPIRODÁNÁL, Budapest V., József nádor tér 1. és *bármely postahivatalban.*
Csekkszámlaszám egyéni: 61 257, közületi: 61 066, MNB egyszámlaszám: 8.
Előfizethető és példányonként megvásárolható az AKADÉMIAI KIADÓ-nál, Budapest V., Alkotmány u. 21. Telefon 111-010. Csekkbefizetési számla: 05 915, 111-46, MNB egyszámlaszám: 46; az AKADÉMIAI KÖNYVESBOLTBAN: Budapest V., Váci u. 22., telefon: 185-612.
Előfizetési díj egy évre: 48,– Ft.

67.64617 Akadémiai Nyomda, Budapest – Felelős vezető: Bernát György

XVI. (1967.) ÉVFOLYAM 19. SZÁM

TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

Akadémiai Közlöny

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:
A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
HIVATALA

BUDAPEST, 1967. NOVEMBER 27.

TARTALOM

Törvények, rendeletek,	44/1967. (XI. 5.) Korm. rendelet	A vállalatok vállalkozási szerződéseiről	179
Az Akadémia Elnökségének határozatai	59/1967. sz. határozat	A kiadói nívódíj 1967. évi odaítéléséről	184
	63/1967. sz. határozat	Bognár Géza akadémikusnak az Akadémiai Találmányi Bizottság tagsági tiszte alóli felmentéséről és Náray Zsoltnak, a kémiai tudományok kandidátusának az Akadémiai Találmányi Bizottság tagjává való választásáról	185
Miniszteri rendeletek és utasítások	12/1967. (X. 20.) Mü. M.	A munkakönyvek kiállításáról, kezeléséről, nyilvántartásáról és a munkakönyvekbe történő bejegyzésekről	185
	6/1967. (X. 8.) SZOT	A dolgozók egészsége és testi épsége védelmével kapcsolatos kérdésekről	190
Közlemények		A Magyar Tudományos Akadémia I. Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya, továbbá a IV. Agrártudományok Osztálya szervezetéhez tartozó egyes tudományos bizottságok elnökeinek megbízásáról	193
		A Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának fogadóórájáról	193
		A Tudományos Minősítő Bizottság elnökének és titkárának fogadóórájáról	193

Jogszabályok

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány 44/1967. (XI. 5.) számú

rendelete

a vállalatok vállalkozási szerződéseiről

I. Általános rendelkezések

1. §

Az állami vállalatok, trösztök, egyesülések, közös vállalatok, szövetkezetek, szövetkezetek szervezetei, szövetkezeti vállalatok, társadalmi szervezetek, ezek vállalatai, költségvetési szervek, valamint a vízgazdálkodási társulatok (továbbiakban: vállalatok) között létrejövő vállalkozási szerződésekre e rendelet szabályait kell alkalmazni.

2. §

A vállalkozási szerződés alapján a vállalkozó köteles létesítményt, illetőleg egyedi gyártású terméket előállítani, vagy valamely dolgot feldolgozni, átalakítani, megjavítani, vagy munkával elérhető más eredményt szolgáltatni a megrendelő köteles a szolgáltatást átvenni és a díjat megfizetni.

II. Szerződéskötés

1. A szerződés megkötésének általános szabályai

3. §

A szerződés a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezésével jön létre. A szerződés létrejöttéhez a feleknek a lényeges, valamint a

bármelyikük által lényegesnek minősített kérdésekben való megállapodása szükséges. Nem kell megállapodniuk olyan kérdésekben, amelyeket jogszabály, illetőleg alapfeltételek rendeznek [Ptk. 207. § (1)–(2) bek.].

4. §

(1) Aki vállalkozási szerződés kötésére ajánlatot tesz (megrendelést, szerződéstervezetet küld), ajánlatához – ha nyilatkozatában más határidőt nem jelöl meg – a nyilatkozat hatályossá válásától [Ptk. 214. § (1) bek.] számított harminc napig kötve marad. A megrendelő azonban nyilatkozatát a szerződés létrejöttéig – a vállalkozónál felmerült költségek megtérítése mellett – bármikor visszavonhatja.

(2) A megrendelő – a szükséges tájékoztató adatok közlése mellett – a vállalkozót ajánlattételre (szerződéstervezet küldésére) felszólíthatja.

(3) A felek megállapodhatnak abban, hogy a vállalkozó – díj ellenében – részletesen kidolgozott műszaki és gazdasági adatokat tartalmazó ajánlatot küld a megrendelőnek. Ebben az esetben a kötöttség időtartama hatvan nap. A megrendelő az ajánlatot – ellenkező kikötés hiányában – szabadon felhasználhatja.

5. §

Ha a felek a szerződés feltételei tekintetében megállapodni nem tudnak, a vita eldöntése végett közös megegyezéssel döntőbizottsághoz, illetve a szerződésből eredő vita eldöntésére egyébként hatáskörrel rendelkező más szervhez fordulhatnak.

2. Szerződéskötési kötelezettség

6. §

(1) Ha a vállalkozót szerződéskötési vagy ajánlattételi kötelezettség terheli – ideértve azt az esetet is, ha a szerződés megkötésére a 11/1967. (V. 13.) Korm. számú rendelet 24. §-a alapján utasítást kapott –, harminc napon belül köteles a megrendelő felszólítása [4. § (1) bekezdése] alapján ajánlatot tenni (szerződéstervezetet küldeni), vagy a megküldött szerződéstervezetet aláírni.

(3) Ha a vállalkozót szerződéskötési kötelezettség terheli, az ajánlattétel (szerződéstervezet küldésének), illetve a szerződéstervezet aláírásának határidejét és az ajánlati kötöttség időtartamát a felek vagy az alapfeltételek e rendelettől eltérően is meghatározhatják, alapfeltétel a határidőt, illetve az időtartamot kötelezően előírhatja.

(3) A vállalkozó, ha szerződéskötési kötelezettség terheli, a szerződés megkötését csak akkor tagadhatja meg, ha bizonyítja, hogy a szerződés teljesítésére nem képes, vagy az sértené a népgazdaság érdekét.

(4) Ha a vállalkozót szerződéskötési kötelezettség terheli, a döntőbizottság, illetve a szerződésből eredő vita eldöntésére egyébként hatáskörrel rendelkező más szerv a felek megállapodásának hiányában a szerződést a megrendelő kívánságára létrehozhatja.

III. A szerződés tartalma

7. §

A szerződés lényeges tartalma: a szolgáltatásnak, a vállalkozói díjnak és a teljesítés idejének meghatározása.

8. §

A felek a szolgáltatást a műszaki tervekre és a költségvetésre utalással is meghatározhatják.

9. §

A vállalkozói díjban – az árszabályozó rendelkezések keretei között – a felek állapodnak meg; a díj mértékét a felek a szolgáltatás eredményétől is függővé tehetik.

IV. Együttműködés — jogok és kötelezettségek

10. §

(1) A vállalkozási szerződés megkötése és teljesítése során a feleknek kölcsönösen együttműködve kell eljárniuk. Kötelesek haladéktalanul értesíteni egymást minden olyan körülményről, amely a szerződésnek megfelelő teljesítést veszélyezteti vagy gátolja.

(2) Ha ugyanazon a létesítményen több vállalkozó tevékenykedik, valamennyi vállalkozó köteles – az adott helyzetben általában elvárható módon – a többivel együttműködni. Az együttműködés módjának és feltételeinek meghatározása végett a megrendelő és a vállalkozók szerződést köthetnek; e többoldalú szerződés megkötését a megrendelő vagy bármelyik vállalkozó kezdeményezheti. Aki együttműködési kötelezettségét megszegi, köteles az ebből eredő kárt vállalkozó társának abban az esetben is megtéríteni, ha szerződéses jogviszony hiányában magatartása szerződésszegésnek nem tekinthető.

11. §

(1) Ha a munkát a megrendelő által kijelölt helyen kell végezni, a megrendelő – eltérő megállapodás hiányában – köteles a munkahelyet alkalmas állapotban a vállalkozó rendelkezésére bocsátani.

(2) A vállalkozó a munka megkezdését mindaddig megtagadhatja, amíg a megrendelő e kötelezettségét nem teljesíti. Ha a megrendelő e kötelezettségének a vállalkozó által megszabott megfelelő határidőn belül nem tesz eleget, a vállalkozó – eltérő megállapodás hiányában – elállhat a szerződéstől, és a jogosult késedelmére irányadó szabályok szerint kötbért és kártérítést követelhet. A döntőbizottság a szerződést népgazdasági érdekből hatályában fenntarthatja (34. §).

12. §

(1) A vállalkozó a megrendelő utasítása szerint köteles eljárni. A megrendelő utasítása nem terjedhet ki a munka megszervezésére, s nem teheti a teljesítést terhesebbé.

(2) A felek és az alapfeltételek az (1) bekezdésben foglaltaktól eltérhetnek.

13. §

(1) Ha a megrendelő alkalmatlan anyagot vagy pedig célszerűtlen, vagy szakszerűtlen utasítást ad, erre a vállalkozó köteles őt figyelmeztetni. A figyelmeztetés elmulasztásából eredő kárért a vállalkozó felelős.

(2) A vállalkozó elállhat a szerződéstől, ha a megrendelő a figyelmeztetés ellenére utasítását fenntartja, vagy nem szolgáltat alkalmas anyagot. Ha nem áll el; a kapott anyaggal, illetőleg a megrendelő utasítása szerint a megrendelő kockázatára köteles a munkát elvégezni. Nem folytathatja azonban a munkát, ha ez jogszabály vagy hatósági rendelkezés megsértéséhez vagy az élet- és vagyonbiztonság közvetlen veszélyeztetéséhez vezetne.

14. §

(1) A megrendelő a munkát és a felhasználásra kerülő anyagot ellenőrizheti.

(2) Alapfeltétel ellenőrzési kötelezettséget állapíthat meg, és kötelezően előírhatja azt, hogy az ellenőrzésnek mire kell kiterjednie. A vállalkozót a szerződésszegés következményei alól nem mentesíti azonban az a körülmény, hogy a megrendelő ellenőrzési kötelezettségének nem vagy nem megfelelően tett eleget.

V. Teljesítés

15. §

Ha a szolgáltatás természetéből vagy rendeltetéséből más nem következik, a teljesítés helye a megrendelő székhelye (telepe).

16. §

A vállalkozó – a megrendelő beleegyezése nélkül – a szerződésben meghatározott teljesítési időpont, illetve a teljesítési határidő kezdete előtt nem teljesíthet.

17. §

Ha a szolgáltatás természetéből más nem következik, a szolgáltatás oszthatatlan.

18. §

A vállalkozó jogosult alvállalkozó igénybevételére.

19. §

Ha a jogszabály eltérően nem rendelkezik, a megrendelő a díjat a vállalkozási szerződés teljesítésekor, számla benyújtása alapján köteles megfizetni. Ha a megrendelő részteljesítést elfogad, a díj arányos részét köteles megfizetni.

20. §

(1) A vállalkozó a megrendelőtől a pénzügyi fedezet előzetes biztosítását kérheti, ha a díj időben való kifizetése veszélyeztetve van különösen azáltal, hogy

a) a megrendelőnek pénzügyi fedezethiány miatt a vállalkozóval szemben kiegyenlítetlen tartozása van, vagy

b) egy éven belül előfordult, hogy a megrendelő esedékes tartozását pénzügyi fedezet hiánya miatt kellő időben nem tudta kiegyenlíteni.

(2) A vállalkozó a szolgáltatást mindaddig visszatarthatja, amíg a megrendelő a fedezetet nem biztosítja. A fedezet biztosítására adott megfelelő határidő eredménytelen eltelte után a vállalkozó a szerződéstől elállhat.

VI. Szerződésszegés

21. §

(1) Aki a vállalkozási szerződést megszegi, köteles kötbért és kártérítést fizetni, kivéve, ha bizonyítja, hogy a szerződés teljesítése érdekében úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

(2) A szerződésszegő magatartásának megítélése során a vállalatok általában fennálló lehetőségeiből és a velük szemben támasztható követelményekből kell kiindulni.

(3) A felelősség alól nem mentesít az a körülmény, hogy a szerződésszegést a vállalat felügyeleti szervének intézkedése vagy mulasztása okozta.

(4) Aki szolgáltatáshoz mást (alvállalkozót, közreműködőt) vesz igénybe, ennek magatartásáért felelős.

(5) Alapfeltétel a vállalkozó felelősségét korlátozhatja.

1. Késedelem

22. §

Aki késedelembe esik, szerződésszegése egyéb következményeinek (21. § és Ptk. 298–304. §-ai) viselése mellett köteles a teljesítésre haladéktalanul megfelelő póthatáridőt vállalni. Ha e kötelezettségének nem tesz eleget, vagy a közölt póthatáridő nem megfelelő, a másik fél a vita eldöntésére hatáskörrel rendelkező szervtől póthatáridő megállapítását kérheti.

2. Hibás teljesítés

23. §

(1) Ha a szolgáltatásban az átadáskor nincsenek meg a törvényes vagy a szerződésben meghatározott tulajdonságok, a megrendelő kijavítást vagy díjleszállítást követelhet.

(2) Ha a vállalkozó a kijavítást megfelelő határidőre nem vállalja, vagy nem végzi el, a megrendelő a hibát a vállalkozó költségére maga kijavíthatja vagy mással kijavíttathatja.

(3) A vállalkozó a kijavítás vagy díjleszállítás helyett a munkát újból elvégezheti, kivéve, ha ez olyan időpontban fejeződnék be, amikor a megrendelőnek a teljesítés már nem áll érdekében.

(4) Alapfeltétel az (1)–(3) bekezdésekben foglaltaktól eltérően rendelkezhet.

(5) Ha a megrendelő a hibás szolgáltatást átveszi – eltérő megállapodás hiányában –, a díj arányos részét visszatarthatja.

(6) A megrendelő – eltérő megállapodás hiányában – a választott szavatossági jogról másik szavatossági jog érvényesítésére áttérhet.

24. §

Ha a szolgáltatás az átadáskor a rendeltetésszerű használatra alkalmatlan, és megfelelően vagy kellő időre, illetve gazdaságosan ki sem javítható (alkalmatlan szolgáltatás), a megrendelő a munka újból való elvégzését követelheti. Ha ez a megrendelőnek nem áll érdekében, a megrendelő a szerződéstől elállhat. A munka újból való elvégzésének kötelezettségét alapfeltétel korlátozhatja.

25. §

(1) A megrendelő a hiba felfedezése után haladéktalanul köteles a vállalkozóval kifogását közölni. A közlés késedelméből eredő kárért felelős.

(2) Eltérő megállapodás hiányában a hibás teljesítésből eredő szavatossági jogok (23–24. §) elévülési ideje az átvételtől számított hat hónap, illetve alkalmatlanság esetében három év. Alapfeltétel eltérően rendelkezhet, az elévülési időt kötelezően is előírhatja.

(3) Hibás teljesítés esetén a megrendelő kárának megtérítését abban az esetben is követelheti, ha az elévülési idő eltelte után a kár olyan minőségi hiba miatt következett be, amelyre vonatkozó kifogását a megrendelő a vállalkozóval az elévülési időn belül közölte.

(4) Az alvállalkozó hibás teljesítése alapján a vállalkozó mindaddig érvényesítheti jogait, amíg a vállalkozó a megrendelővel szemben a (2), illetve (3) bekezdés alapján helytállni tartozik.

26. §

Ha a munka végzése során a körülmények arra engednek következtetést, hogy a teljesítés hibás lesz, a megrendelő a fogyatékosság kiküszöbölésére kitűzött megfelelő határidő sikertelen eltelte után gyakorolhatja a hibás teljesítésből eredő jogokat [Ptk. 393. § (2) bek.].

3. Jótállás

27. §

A felek megállapodhatnak abban, hogy a vállalkozót jótállás terheli (Ptk. 248. §).

4. A teljesítés lehetetlenülése

28. §

(1) Ellenkező megállapodás hiányában a vállalkozó a senkinek fel nem róható ok következtében elpusztult mű újbóli előállítására, a megrendelő pedig annak átvételére nem köteles [Ptk. 396. § (2) bek.].

(2) Ha a teljesítés olyan okból válik lehetetlenné, amelyért egyik fél sem felelős, és

a) a lehetetlenné válás oka mindkét fél érdekkörében vagy érdekkörén kívül merült fel, a vállalkozót az elvégzett munka és költségei fejében a díj arányos része illeti meg;

b) a lehetetlenné válás oka a vállalkozó érdekkörében merült fel, díjazásra nem tarthat igényt;

c) a lehetetlenné válás oka a megrendelő érdekkörében merült fel, a vállalkozót a díj megilleti, de a megrendelő levonhatja azt az összeget, amelyet a vállalkozó a lehetetlenné válás folytán költségben megtakarított, továbbá amelyhez a felszabadult idő felhasználásával másutt jutott vagy nagyobb nehézség nélkül juthatott volna.

(3) Alapfeltétel eltérően rendelkezhet.

29. §

(1) Eltérő megállapodás hiányában a megkezdett, valamint a befejezett, de át nem adott mű tekintetében a kárveszély a teljesítés lehetetlenné válására vonatkozó szabályok szerint oszlik meg a megrendelő és a vállalkozó között [Ptk 396. § (1) bek.].

(2) Eltérő megállapodás hiányában a szerződés teljesítéséhez szükséges anyagokban és eszközökben esett kár viselésére az általános szabályokat kell alkalmazni [Ptk. 396. § (3) bek.].

5. Kötbér

30. §

(1) A kötbér a kikötött ellenszolgáltatás után jár.

(2) A törvényes kötbér mértéke a következő:

a) késedelem esetén napi egynegyed ezrelék (1/4‰), két hónapot meghaladó késedelem esetén napi fél ezrelék (1/2‰), legfeljebb azonban nyolc százalék (8%);

b) a szerződésszerű teljesítéshez szükséges, jogszabályban vagy a szerződésben megállapított adatszolgáltatás, illetve közbenső intézkedés késedelme vagy elmaradása esetén napi egynyolcad ezrelék (1/8‰), legfeljebb azonban négy százalék (4%);

c) hibás teljesítésnél, ha a megrendelő kijavítást vagy a munka újból való elvégzését igényli, a késedelemre megállapított mérték – egyéb esetben öt százalék (5%);

d) nem teljesítés, lehetetlenülés (meghiúsulás) esetében nyolc százalék (8%).

(3) Mentesül a vállalkozó a hibás teljesítés miatt fizetendő kötbér alól, ha a kifogás kézhezvételétől számított 15 napon belül, illetve a teljesítési határidő előtt a javítást, illetve az új szolgáltatást teljesíti.

(4) A felek a törvényesnél magasabb kötbért is kiköthetnek, valamint egyéb szerződésszegés esetére is kiköthetnek kötbért. Alapfeltétel a kötbér alapja és mértéke tekintetében eltérően rendelkezhet.

31. §

(1) A kötbér esedékessé válik:

a) késedelem esetén: amikor a késedelem megszűnik, vagy a póthatáridő lejár, vagy a kötbér eléri a legmagasabb mértékét;

b) hibás teljesítés esetén: a kifogás közlésével [25. § (2) bekezdés];

c) a szerződésszegés egyéb eseteiben: amikor a fél a másik fél szerződésszegéséről tudomást szerez.

(2) Késedelem esetén a megrendelő – amennyiben ehhez érdeke fűződik – még az esedékesség előtt kötbérkövetelésének megállapítását kérheti.

(3) Ha a fél póthatáridőben nem teljesít, kötbérfizetési kötelezettsége a póthatáridő elteltével újrakezdődik.

6. Igényérvényesítési kötelezettség

32. §

(1) Ha a megrendelő a díjat részben vagy egészben költségvetési juttatásból fizeti ki, a szerződésszegésen alapuló jogok érvényesítése kötelező.

(2) Nem köteles a fél jogának érvényesítésére:

a) ha a rendelkezésre álló adatok alapján meggyőződést szerzett arról, hogy a szerződésszegés olyan körülményre vezethető vissza, amelyért a másik fél nem felelős, vagy

b) ha a szerződéssel elérni kívánt cél a szerződésszegés ellenére megvalósult, vagy előreláthatólag megfelelően megvalósul, vagy a szerződésszegés a felek együttműködése szempontjából jelentéktelen,

c) ha valamelyik szerződő fél mezőgazdasági termelőszövetkezet, szövetkezeti társulás vagy egyszerűbb mezőgazdasági szövetkezet.

VII. A szerződés módosítása és megszűnése

33. §

A felek a szerződést megállapodással bármikor módosíthatják, megszüntethetik vagy felbonthatják.

34. §

Ha a vállalkozó a szerződés megkötésére köteles volt, a döntőbizottság, illetve a vita eldöntésére hatáskörrel rendelkező más szerv a létrejött szerződést a népgazdaság érdekében módosíthatja, megszüntetheti, felbonthatja vagy hatályában fenntarthatja.

35. §

(1) A megrendelő a szerződéstől bármikor elállhat, köteles azonban a vállalkozó kárát megtéríteni (Ptk 392. §).

(2) Ha a megrendelő a szerződéstől azért állt el, mert a teljesítési határidő lejárta előtt nyilvánvalóvá vált, hogy a vállalkozó a munkát csak olyan számottevő késéssel tudja elvégezni, hogy a teljesítés emiatt a megrendelőnek már nem áll érdekében, a megrendelő a szerződésszegésre vonatkozó szabályok szerint kötbért és kártérítést követelhet.

VIII. Záró rendelkezések

36. §

(1) Azokban a kérdésekben, amelyeket ez a rendelet nem szabályoz, a Polgári Törvénykönyv XXXV. fejezetét, valamint általános rendelkezéseit kell alkalmazni.

(2) A csekély értékű vállalkozási szerződésekre – eltérő megállapodás hiányában – a Polgári Törvénykönyv XXXIV. fejezetének szabályai az irányadók. Alapfeltétel értékhatárt állapíthat meg.

37. §

A megrendelő a vállalkozó szolgáltatása révén tudomására jutott új elgondolást vagy megoldást – a vállalkozó hozzájárulása nélkül – mással nem közölhet.

38. §

A vállalkozási szerződéssel kapcsolatban a teljesítést megelőzően felmerülő viták eldöntése végett – a következő szerződéskötésre vonatkozó 6. § (4) bekezdésének és 34. §-nak az esetét kivéve – a felek választott bírósághoz fordulhatnak.

39. §

(1) A kötelező szerződéskötésre, az együttműködési kötelezettségre, a szerződésszegésre vonatkozó, valamint a 34–35. §-ban és a 38. §-ban foglalt szabályoktól eltérésnek csak annyiban van helye, amennyiben az egyes rendelkezések ezt kifejezetten megengedik.

(2) Export céljára kötött szerződésnél – amelynyiben ez a külkereskedelmi szerződésre irányuló jog rendelkezései folytán indokolt – a felek a rendelettől az (1) bekezdésre tekintet nélkül eltérhetnek.

40. §

Az alapfeltételektől a felek eltérhetnek, kivéve

a) azokat a szabályokat, amelyek e rendelet kötelező rendelkezéseinek (39. §) részleteit határozzák meg,

b) azokat a szabályokat, amelyeket alapfeltétel e rendelet alapján kötelezően meghatároz.

41. §

(1) Az alapfeltételeket a vállalkozás tárgya szerint illetékes miniszter az érdekelt miniszterekkel (országos hatáskörű szervek vezetőivel) egyetértésben állapítja meg és teszi közzé.

(2) A vitás kérdésekben be kell szerezni a Központi Gazdasági Döntőbizottság elnökének indokolt állásfoglalását.

42. §

(1) Ha a szerződés tárgya kutatás vagy műszaki fejlesztési feladat megoldása (gyártmány- vagy gyártásfejlesztés, kísérleti létesítmény):

a) eltérő megállapodás hiányában a szerződés megszegése esetére kötbérfizetési kötelezettség nem áll fenn,

b) a felek a szerződésszegés esetére járó igényeket a rendelettől eltérően határozhatják meg. Nem zárható ki a felelősség a szándékos vagy súlyosan gondatlan károkozás miatt.

(2) Az előző bekezdésben említett szerződésekkel kapcsolatos bármilyen vita eldöntése végett a felek választott bírósághoz fordulhatnak.

(3) Felhatalmazást kap az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság elnöke, hogy az érdekelt miniszterek bevonásával a vállalatok között kutatási tevékenységre létrejövő – vállalkozási és egyéb típusú – szerződésekre alapfeltételt (szerződésmintát) állapítson meg és közzétegyen. Ettől az alapfeltételtől a felek eltérhetnek.

43. §

(1) A felek megállapodhatnak abban, hogy későbbi időpontban vállalkozási szerződést kötnek, és e megkötendő szerződés teljesítésének biztosítása céljából a vállalkozó meghatározott időszakra kapacitásának egy részét a megrendelő számára fenntartja (kapacitásfoglalási szerződés).

(2) A fenntartott kapacitás erejéig a feleket a szerződésben megszabott időhatárok között kölcsönös szerződéskötési kötelezettség terheli.

(3) A szerződésszegéssel érintett érték három százalékát (3%-át) köteles megfizetni az a fél, akinek hibájából vagy érdekkörében felmerült ok miatt a vállalkozási szerződés megkötése meghiúsult; a felek eltérő mértékben is megállapodhatnak. A szerződésszegő féltől a másik fél az ezt meghaladó kárának megtérítését is követelheti.

(4) Ha a felek a kapacitásfoglalási szerződés alapján kötendő vállalkozási szerződés feltételei tekintetében megállapodni nem tudnak, a döntőbizottság a felek kérelmére a szerződés vitás feltételeit meghatározhatja és a szerződést létrehozhatja.

44. §

Ez a rendelet 1968. január 1. napján lép hatályba; hatálybalépése a már megkötött szerződéseket nem érinti.

Fehér Lajos s. k.,
A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány elnökhelyettese

A Magyar Tudományos Akadémia Elnökségének határozatai

Az MTA Elnöksége 59/1967. számú

határozata

a kiadói nívódíj 1967. évi odaítéléséről

(Elnökség, 1967. október 31.)

Nem teljes szöveg

1 Az Elnökség a Könyv- és Folyóiratkiadó Bizottság javaslata alapján úgy határoz, hogy az Akadémiai Kiadó 1967-ben a következő művek szerzőit az alábbi nettó összegű nívódíjban részesítse:

11 *Szász Gábor:* Introduction to Lattice Theory 20 000,– Ft.

12 *Kellner–Lapis–Eckhardt:* A nyirokcsomók daganatai 20 000,– Ft

az alábbi megosztásban:

Kellner Béla	14 000,– Ft
Lapis Károly	3 000,– Ft
Eckhardt Sándor	3 000,– Ft

13 *Fenyves–Haimann:* Die physikalischen Grundlagen der Kernstrahlungsmessungen 16 000,– Ft

az alábbi megosztásban:

Fenyves Efvin	8 000,– Ft
Haimann Ottó	8 000,– Ft

2 A 100/1964. számú, a kiadói nívódíjról szóló elnökségi határozatot az alábbiakkal kell kiegészíteni:

21 Több szerző által írt mű esetében a nívódíj részösszegének megállapításánál az egyes szerzők által végzett munka, ill. az írói díjban való részesülésük arányait kell figyelembe venni.

3 Az Elnökség felhívja a Könyv- és Folyóiratkiadó Bizottságot, az elhangzott vita alapján vizsgálja meg, hogy nem volna-e időszerű megváltoztatni azt a korábbi határozatot, miszerint a több kötetből álló művek szerzői csak a teljes mű megjelenése után részesíthetők nívódíjban. *H. I.*: a következő évi nívódíjra való előterjesztés.

Budapest, 1967. november 2.

Rusznyák István s. k.,
elnök

Az MTA Elnöksége 63/1967. számú

határozata

Bognár Géza akadémikusnak az Akadémiai Találmányi Bizottság tagsági tiszte alóli felmentéséről és Náray Zsoltnak, a kémiai tudományok kandidátusának az Akadémiai Találmányi Bizottság tagjává való választásáról

Az Elnökség *Bognár Géza* akadémikust – kérelmére – felmenti az Akadémiai Találmányi Bizottság tagsági tiszte alól, és a Bizottság tagjává *Náray Zsoltot*, a kémiai tudományok kandidátusát megválasztja.

Budapest, 1967. november 2.

Rusznyák István s. k.,
elnök

Miniszteri rendeletek és utasítások

A munkaügyi miniszter 12/1967. (X. 20.) Mü. M. számú

rendelete

a munkakönyvek kiállításáról, kezeléséről, nyilvántartásáról és a munkakönyvbe történő bejegyzésekről

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány 34/1967. (X. 8.) Korm. számú rendeletének (a továbbiakban: Mt. V.) 11. §-ában kapott felhatalmazás alapján – a Szakszervezetek Országos Tanácsával egyetértésben – az alábbiakat rendelem:

Általános rendelkezések

1. §

(1) A munkakönyv a dolgozó munkaviszonyának nyilvántartására szolgáló közokirat. Ebbe csak olyan adatokat szabad bevezetni, amelyet jogszabály kifejezetten megenged. A dolgozó magatartására, erkölcsi magaviseletére, elbocsátásának, áthelyezésének okára vonatkozó adatokat bejegyezni nem szabad.

(2) A dolgozó a munkakönyvébe semmilyen bejegyzést nem tehet, abban javításokat nem eszközölhet.

(3) Egy személynek csak egy munkakönyve lehet.

(4) Munkakönyvet egyéb igazolás csak akkor helyettesíthet, ha azt jogszabály kifejezetten megengedi. Ha a dolgozó munkakönyvét bíróság vagy hatóság lefoglalja, a lefoglalásról kiadott igazolás a munkakönyv-másodlat kiállításáig, de legfeljebb az igazolás keltétől számított 15 nap tartama alatt a munkakönyvet helyettesítheti.

2. §

(1) Munkakönyv nélkül alkalmazható:

a) az összefüggően hat munkanapot meg nem haladó munkára felvett dolgozó;

b) a mező- és erdőgazdasági, valamint az ilyen termékeket feldolgozó idénymunkáltatónál szabadsága tartamára az a más vállalatnál munkaviszonyban álló dolgozó, aki igazolja, hogy szabadságát tölti;

c) az építőipari, kő- és kavicsipari, a tégla- és cserépipari, valamint egyes kommunális vállalatok munkásállományú dolgozói a téli fagyszünet tartama alatt, ha a téli munkaszünetről kiállított igazolást felmutatják;

d) termelőszövetkezeti tag a termelőszövetkezet elnökének írásos engedélyével, az abban meghatározott időtartamra;

e) a szünidő tartama alatt vagy azon túl, de az iskola (főiskola, egyetem) vezetője által adott írásbeli engedéllyel munkát vállaló tanuló.

(2) Ha a dolgozó kéri, akkor a munkaviszonyt az (1) bekezdés *a)–c)* pontjaiban felsorolt esetekben is be kell a munkakönyvbe jegyezni.

A munkakönyvek kiállítása

3. §

(1) Munkakönyvet annak lehet kiállítani, aki a Mt. 18. § (2) bekezdésében foglaltak alapján munkaviszony létesítésére is jogosult.

(2) Külföldi állampolgár részére munkakönyvet akkor lehet kiállítani, ha lakhatási engedéllyel rendelkezik.

(3) Nem állítható ki munkakönyv szakmunkásképző intézetek (iskolák), továbbá középfokú és főiskolák nappali tagozatain tanulók részére.

4. §

Munkakönyv kiállítására az állandó lakóhely vagy bejelentett tartózkodási hely szerinti községi, városi tanács végrehajtó bizottsága szak-

igazgatási szervei, Budapesten a Fővárosi Tanács V. B. munkakönyvkiállító kirendeltsége (továbbiakban: munkakönyvkiállító hatóság) illetékes.

5. §

(1) A munkakönyv kiállítása iránti kérelmet az erre a célra rendszeresített kérdőíven kell benyújtani.

(2) A kérdőívnek a dolgozó személyi adataira és lakóhelyére vonatkozó rovatait a személyi igazolvány, a szakképzettségre, iskolai végzettségre vonatkozó adatokat pedig az ennek megszerzését igazoló okirat (bizonyítvány) alapján kell kiállítani. Külföldön szerzett szakképzettség bejegyzésének csak akkor lehet helye, ha annak honosítása megtörtént.

(3) Ha a dolgozó személyi igazolványt felmutatni nem tud, a kérdőíve személyi adatokra vonatkozó rovatait csak közokirat (születési anyakönyvi kivonat, külföldi állampolgár esetében érvényes lakhatási engedély) alapján szabad kitölteni.

(4) A munkaviszonyban töltött időket vállalati igazolással (működési, szolgálati bizonyítvány, munkaadói igazolvány) ezek hiányában a társadalombiztosítási szervek által kiadott igazolással kell igazolni. Olyan adatokat, amelyre a dolgozónak igazolása nincs, a munkakönyvbe bevezetni nem szabad.

(5) A munkakönyv iránti kérelem benyújtását a munkakönyvkiállító hatóság a kérdőív „szelvény" visszaadásával igazolja. A munkakönyvet legkésőbb a kérelem benyújtásától számított ötödik (Budapesten a harmadik) napon kell a dolgozó részére átadni, vagy kérésére – a portóköltség megtérítése mellett – postán kell lakcímére megküldeni.

6. §

A dolgozónak az új munkakönyv kiállításáért 10 forint, az első munkakönyv-másodlat kiállításáért 50 forint, a második és minden további munkakönyv-másodlat kiállításáért 100 forint díjat kell illetékbélyegben lerónia. A kiállítási díj lerovása alól a községi, a városi kerületi tanács vb elnöke, illetve a városi, Budapesten a Fővárosi Tanács V. B. munkaügyi szakigazgatási szerv vezetője indokolt esetben felmentést adhat.

Betelt munkakönyvek pótlása

7. §

(1) Ha a munkakönyv valamely rovata betelt, a dolgozónak a munkakönyvkiállító hatóságtól folytatólagos munkakönyv kiállítását kell kérnie. A kérelmet a „folytatólagos munkakönyv" jelzéssel ellátott kérdőív kitöltésével kell benyújtani. Az újonnan kiadott munkakönyv személyi adatait a betelt munkakönyv alapján kell kiállítani. A folytatólagos munkakönyv kiállítása díjmentes.

(2) A betelt és folytatólagos munkakönyvet két éven keresztül együtt kell megőrizni, ezen idő alatt külön-külön egyik munkakönyv sem érvényes. Két év után a betelt munkakönyvet a dolgozónak ki kell adni.

Munkakönyv-másodlat kiállítása

8. §

(1) Az a dolgozó, akinek munkakönyve megrongálódott, megsemmisült vagy elveszett, vagy akinek munkakönyvét az 1. § (4) bekezdés szerint lefoglalták, a munkakönyvkiállító hatóságtól munkakönyv-másodlat kiállítását kérheti. Ha egy dolgozónak több ízben állítanak ki munkakönyv-másodlatot, a munkakönyvre rá kell vezetni, hogy az hányadik másodlat.

(2) A munkakönyv-másodlat kiállítása „munkakönyv-másodlati kérdőív" alapján történik. Ezt ugyancsak okiratok alapján, az 5. § (2)–(4) bekezdésében meghatározott feltételek szerint kell kitölteni. A korábbi munkaviszonyok igazolására a személyi igazolványt is fel lehet használni.

A munkakönyv kiállítása utáni bejegyzések

9. §

(1) A vállalatnak a dolgozó munkába lépésekor a munkakönyv megfelelő rovatába be kell vezetnie a vállalat nevének és székhelyének feltüntetése mellett a munkába lépés napját és a dolgozó munkakörét.

(2) A munkába lépés napjául – ha jogszabály másképpen nem rendelkezik – azt a napot kell bevezetni, amelyen a dolgozó ténylegesen munkába lépett. Áthelyezésnél az (1) bekezdés szerinti adatokat, továbbá a munkábalépés napját – a Mt. V. 24. § (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelően – az áthelyező vállalatnak kell bejegyeznie.

(3) Amikor a dolgozót a felügyeleti vagy ennél magasabb szerv nevezi ki, a „munkáltató neve (cége) és székhelye" rovatba azt a vállalatot kell bejegyezni, amellyel a kinevezett dolgozó munkaviszonyba lép.

10. §

(1) A munkaviszony alatt megszerzett iskolai, szaktanfolyami végzettséget vagy egyéb szakképzettséget, valamint a munkával összefüggésben kapott kitüntetést, elismerő címet, oklevelet és jubileumi jutalmat a vállalatnak a munkakönyv megfelelő rovatába be kell jegyeznie.

(2) Az (1) bekezdésben megjelölt bejegyzéseket a vállalatnak a végzettség megszerzésétől, illetőleg a bizonyítványnak a dolgozó által történt bemutatásától, a kitüntetéseket és jutalmazásokat pedig az adományozás napjától számított három napon belül kell a munkakönyvbe bevezetnie. Ha a dolgozó nem áll munkaviszonyban, ezeket az adatokat a munkakönyv kiállítása után a munkakönyvkiállító hatóság is bevezetheti.

11. §

A munkaviszony megszűnésekor a vállalatnak be kell jegyeznie a munkakönyv megfelelő rovatába a dolgozó kilépésekori munkakörét, átlagkeresetét, a munkaviszony megszűnésének napját és módját. Átlagkeresetként a 7/1967. (X. 8.) Mü. M. számú rendelet 7—10. §-a alapján számított összeget kell bejegyezni.

12. §

(1) A munkakönyvnek „a munkaviszony megszűnésének módja" rovatába a (2)—(3) bekezdésben foglalt kivételtől eltekintve minden esetben a „munkaviszony megszűnt" szöveget kell beírni.

(2) „Áthelyezve" szöveget kell a munkakönyvbe bevezetni, ha a dolgozót a Mt. V. 24. §-a szerint más vállalathoz áthelyezik, illetőleg akkor, ha a Mt. V. 31. § (3) bekezdése szerint az áthelyezésre vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni.

(3) „Kilépett" szöveget kell bejegyezni,

a) ha a dolgozó felmondás nélkül kilép, vagy a munkaviszony felmondását követően az előírt felmondási időt nem tölti le, kivéve, ha jogszabály alapján vagy a vállalattal történt megegyezés következtében a munkavégzés alól felmentést nyer,

b) ha a dolgozó munkaviszonyának megszüntetésére fegyelmi elbocsátás vagy bírói ítélet folytán kerül sor,

c) ha a megválasztott dolgozó munkaviszonya összeférhetetlenség megállapítása, választójogosultság elvesztése, valamint fegyelmi határozat vagy büntető ítélet alapján történő visszahívás következtében szűnik meg.

d) végül, ha a kinevezéssel létrejött munkaviszony megszüntetésére fegyelmi elbocsátással vagy azonos hatályú felmentéssel kerül sor.

13. §

(1) A munkaviszony megszűnésének napját, valamint az ezzel kapcsolatos egyéb adatokat azzal a nappal megegyezően kell a munkakönyvbe bevezetni, amelyik napra a Munka Törvénykönyve és végrehajtási rendelete [Mt. V. 24. § (2) bekezdése, a Mt. V. 30. § (3) bekezdése, a Mt. V. 31. §-a, a Mt. V. 33. § (2)—(3) bekezdése] a munkaviszony megszűnését előírja.

(2) A fegyelmi úton történő elbocsátás esetén a dolgozó írásbeli kérésére a határozat jogerőre emelkedése előtt is ki kell adni a munkakönyvet. Ilyen esetben azonban a munkakönyvbe a fegyelmi elbocsátásnak megfelelő „kilépett" bejegyzést be kell jegyezni.

14. §

(1) A vállalat a 9—13. §-ban előírt adatokat csak a tényleges állapotnak, az azt igazoló okiratoknak, határozatoknak megfelelően vezetheti be a munkakönyvbe. A munkakönyvi bejegyzéseket minden esetben aláírással és bélyegzőlenyomattal is igazolni kell, feltüntetve a bejegyzés időpontját is.

(2) A munkakönyvben a munkába lépés, a munkából való kilépés napját pontosan (év, hó, nap) kell megjelölni. Az időpont megjelölésénél a hónapot betűkkel kell feltüntetni.

Munkakönyvbe bevezetett adatok módosítása

15. §

(1) A munkakönyv javítására csak abban az esetben kerülhet sor, ha elírás vagy egyéb körülmény folytán az adatok nem a tényleges helyzetnek felelnek meg, vagy ha az erre feljogosított szerv (munkaügyi döntőbizottság, bíróság, felügyeleti szerv) határozata teszi ezt szükségessé. A javítás a bejegyzés alapjául szolgáló irat (pl. felmondó levél, áthelyezési utasítás, házasságlevél stb.) — ha az nincs meg, a javításra jogosult szerv által felvett és iktatószámmal ellátott jegyzőkönyv — alapulvételével, a fentiekben megjelölt szervek határozata folytán szükséges javítás pedig e szervek határozata alapján történhet.

(2) Ha a munkakönyvi bejegyzést a munkakönyvkiállító hatóság családnév megváltoztatása vagy házasságkötés folytán szükséges névváltoztatás miatt javítja ki, erről a személyi adatváltoztatás pontos közlése mellett köteles a Központi Munkakönyv Nyilvántartónak (Budapest V., Alkotmány u. 10.) bejelentést tenni.

(3) A vállalat nevének megváltoztatása, valamint a vállalatnak székhelyváltoztatás nélkül más vállalattal történő egyesülése esetén a munkakönyvbe csak a „munkáltató neve (cége) és székhelye" rovatba kell bejegyzést tenni. A bejegyzés szövegeként a következő írandó be: „...évi..... hó...nap óta új elnevezése:.....Vállalat."

(4) A munkakönyvbe bevezetett adatokat szükség esetén az a szerv (személy) javíthatja ki (egészítheti ki, módosíthatja, helyesbítheti), amely ezeknek az adatoknak a bejegyzésére jogosult. A munkakönyvi bejegyzés módosításának a Mt. V. 110. §. (2) bekezdése szerinti végrehajtását a járásbíróság a munkakönyvi bejegyzés kijavításával eszközli.

16. §

(1) Ha a munkaviszony megszüntetését hatálytalanítják [Mt. V. 33. §. (1) bekezdés], a munkaviszony megszüntetésével kapcsolatos munkakönyvi bejegyzést törölni kell. Ilyenkor a Mt. V. 33. §. (2) bekezdésében foglalt intézkedés esetében a munkakönyvi bejegyzést „áthelyezve", a Mt. V. 33. §. (3) bekezdésében foglalt esetben pedig „munkaviszony megszűnt" bejegyzésre kell módosítani. Az áthelyezés esetében azt a napot kell bejegyezni, amely napon a dolgozó új munkaviszonyába lépett, a munkaviszony megszűnésének időpontjául pedig az új munkaviszonyba lépés időpontját megelőző napot. A munkaviszony megszűnésének időpontját a hatálytalanítást elrendelő határozat jogerőre emelkedésének napjával kell bejegyezni.

(2) Ha a munkaviszony megszüntetést hatálytalanító határozatot utóbb megváltoztatják, és a dolgozó a Mt. V. 33. §. (1) bekezdésében foglalt ren-

delkezés alapján a vállalatnál tovább dolgozott, a korábban törölt bejegyzést kell a dolgozó munkakönyvébe újból beírni. Ez idő óta a vállalatnál munkaviszonyban töltött időt új munkaviszonyként kell feltüntetni azzal a kezdő időponttal, amelyen a dolgozó újból munkába lépett. A munkaviszony megszűnésének időpontjául az újabb hatálytalanító határozat jogerőre emelkedésének napját, illetőleg a dolgozó által munkában töltött utolsó munkanapot kell „munkaviszony megszűnt" bejegyzéssel beírni.

(3) Az (1) bekezdésben foglaltaknak megfelelően az eredeti bejegyzésekre kell kijavítani a munkakönyvét annak a dolgozónak is, aki a Mt. V. 33. §. (2)–(3) bekezdésében foglaltaknak megfelelően munkaviszonyát nem állította helyre, és ezért munkakönyvét „munkaviszonya megszűnt", illetve „áthelyezve" bejegyzéssel adták ki.

17. §

Ha a fegyelmi úton elbocsátott dolgozó a fegyelmi büntetés hátrányos következményei alól mentesül, kérelmére a „kilépett" bejegyzéshez jelzést (pl. csillagot) kell tenni, a lap alján a jelzés magyarázataként pedig a következő bejegyzést: „mentesül". Ha a dolgozót a vállalat mentesíti, a jelzés magyarázataként a következő megjegyzést kell tenni: „A....sz. igazgatói határozat szerint .....időponttól kezdődően mentesítve."

18. §

A munkakönyvbe bejegyzett adatok javítása esetén a lap alján minden esetben hivatkozni kell a javítás alapját képező okirat (döntést hozó szerv határozata, a vállalati alapintézkedést tartalmazó okirat, a javításról felvett jegyzőkönyv iktatószáma) számára, valamint annak kibocsátójára is. A javítást a 14. §. (1) bekezdésében megjelölt módon ugyancsak igazolni kell.

19. §

Ha a dolgozó munkaviszonya letartóztatás, szabadságvesztés büntetés, javító-nevelő munka vagy 30 napot meghaladó fizetésnélküli szabadság miatt szünetel – ha egyébként jogszabály nem rendeli ezt az időt munkaviszonyban töltött időnek –, a szünetelés időtartamát a munkakönyvbe be kell jegyezni. A bejegyzést a munkakönyv „a bejegyzés igazolása" című rovatába kell beírni a következő szöveggel: „.....naptól a munkaviszony szünetel", illetve „a szünetelés befejeződött ..... napján."

A munkakönyvek kezelése és nyilvántartása

20. §

(1) A vállalat jelen rendelet *melléklete* szerint nyilvántartást (munkakönyv nyilvántartás) köteles vezetni.

(2) A munkakönyv átvételét a munkakönyvekről vezetett nyilvántartás megfelelő rovatának a dolgozóval való aláíratása útján minden esetben igazoltatni kell.

21. §

A munkakönyvet az alkalmazó vállalatnál kell kezelni és megőrizni. A 9. §. (3) bekezdésében említett dolgozók munkakönyvét a kinevező szervnél kell kezelni és megőrizni. Ha a dolgozót miniszternél magasabb szintű szerv nevezi ki, a munkakönyv kezelése és őrzése iránt a miniszter intézkedik.

22. §

(1) Ha a dolgozó a munkaviszony megszűnésekor munkakönyvét szóbeli felhívásra nem veszi át, a vállalatnak írásban fel kell szólítania annak átvételére. A dolgozó kérésére a munkakönyv postán – ajánlott küldeményként – is elküldhető.

(2) Ha a dolgozó a munkakönyvet a munkáltató felszólítása ellenére nem veszi át, és annak elküldését nem kérte, a munkakönyvet a munkáltató a kilépés napjától számított hat hónapig köteles megőrizni.

(3) Azokat a munkakönyveket, amelyeket a dolgozók munkaviszonyuk megszűnését követő hat hónapon belül nem vettek át, illetve annak elküldését nem kérték, a munkáltató köteles megsemmisíteni. A megsemmisítésről két példányban jegyzőkönyvet kell felvenni, amely feltünteti a munkakönyvek sorozatát, sorszámát, tulajdonosuk nevét és személyi adatait. A jegyzőkönyv egy példányát három napon belül meg kell küldeni a Központi Munkakönyv Nyilvántartónak (Budapest V., Alkotmány u. 10.). A munkakönyv megsemmisítésének időpontját a munkakönyv nyilvántartás aláírási rovatában fel kell tüntetni.

23. §

A szabadságvesztését töltő vagy előzetes letartóztatásban levő dolgozó munkaviszonyának megszűnése esetén munkakönyvét, ha ezt a Büntetésvégrehajtási Intézet Parancsnoksága kéri, meg kell küldeni az Intézetnek. Egyébként a munkakönyv kezelésére adott általános szabályok szerint kell eljárni.

24. §

(1) Az elhunyt dolgozó munkakönyvét érvényteleníteni kell. Az érvénytelenítés a munkakönyv minden egyes lapjának lyukasztógéppel való átlyukasztásával történik. E mellett a munkakönyv első oldalára rá kell vezetni, hogy „meghalt". A munkaviszony megszűnésének módját pedig ugyancsak „meghalt" szóval kell a munkakönyvben feltüntetni.

(2) Az elhunyt dolgozó munkakönyvének érvénytelenítését a pontos személyi adatok feltüntetése mellett írásban közölni kell a Központi Munkakönyv Nyilvántartóval [22. §. (3) bekezdés].

(3) Az elhunyt dolgozó érvénytelenített munkakönyvét a házastársának, ennek nem létében örökösének kell kiadni. Ha a munkakönyvet nem veszik át, úgy azt a 22. §. (3) bekezdésében foglaltak szerint meg kell semmisíteni.

Egyes eltérő rendelkezések

25. §

A magánmunkáltató a dolgozó munkakönyvébe nem vezetheti be a munkakönyv kiállítása után megszerzett iskolai, szaktanfolyami vagy egyéb szakképzettséget, valamint a munkával összefüggésben kapott kitüntetést, elismerő címet, oklevelet és a jubileumi jutalomra vonatkozó adatokat [10. § (1) bekezdés]. Ezeket a bejegyzéseket a 10. §. (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelően a munkakönyvkiállító hatóság vezeti be.

26. §

A magánmunkáltató a munkaviszony megszűnésének módjaként csak „áthelyezve", „munkaviszonya megszűnt", „meghalt" bejegyzést tehet.

27. §

(1) A kisiparosnak, magánkereskedőnek a dolgozó munkába lépésekor, illetve a munkaviszony megszűnésekor e rendelet 9. §-ában, 12. §. (1)–(2) és 13. §. (1) bekezdésében, illetve a 23. §-ban foglalt bejegyzéseket a KIOSZ-, illetve KISOSZ-szal láttamoztatni kell.

(2) A láttamozásra a kisiparos, magánkereskedő telephelye (műhelye) szerint illetékes járási (városi) KIOSZ, KISOSZ helyi csoport, Budapesten a kisiparos, magánkereskedő szakmája szerint illetékes szakosztály, illetőleg külső kerületi helyi csoport jogosult.

(3) A láttamozást az alábbi szöveggel kell a munkakönyv „bejegyzés igazolása" rovatába bejegyezni: „be- (ki)lépést bejelentette; keltezés, aláírás, bélyegző.

(4) A láttamozás alkalmával meg kell vizsgálni a kisiparos vagy magánkereskedő által eszközölt bejegyzést. Ha a bejegyzés a munkaviszony tartamára vagy a munkakörre nézve nem kellő olvashatósága vagy szövegezése miatt a későbbiek során vitára adhat alapot, a láttamozással egyidejűleg a tényeknek megfelelő adatokat is be kell jegyezni a munkakönyvbe: „A munkábalépés időpontja: 19 ... évi ..... hó ...-án, alkalmazási viszony: ..... Kelt, aláírás, bélyegző".

(5) A munkakönyvet az alkalmazott belépésétől számított nyolc nap alatt láttamoztatni kell. A munkaviszony megszűnése esetében a láttamozást olyan időben kell elvégeztetni, hogy a munkakönyv az alkalmazottnak kilépéskor azonnal kiadható legyen.

28. §

A magyar állampolgár által Magyarországon külföldi munkáltatóval létesített munkaviszony esetén [15/1960. (III. 24.) Korm. számú rendelet] a munkaviszony fennállása alatt a munkakönyvet a Diplomáciai Testületet Ellátó Iroda őrzi, és a munkaviszonnyal kapcsolatos adatokat a munkakönyvbe bejegyzi.

29. §

(1) A másodállást vagy mellékfoglalkozást folytató dolgozó munkakönyvét az első állást, illetve főfoglalkozást nyújtó munkáltatónál kell megőrizni.

(2) A másodállásként vagy mellékfoglalkozásként betöltött munkaviszony adatait a munkakönyvet őrző vállalat a másik vállalat írásbeli megkeresésére köteles a dolgozó munkakönyvébe bejegyezni. Az írásbeli megkeresés másodlatát a másodállást vagy mellékfoglalkozást nyújtó munkáltató köteles a munkakönyvre vonatkozó szabályok szerint megőrizni, nyilvántartani és az ellenőrző szervek kívánságára felmutatni.

30. §

Ez a rendelet 1968. január 1-ével lép hatályba. A rendelet hatálybalépésével egyidőben hatályukat vesztik: a munkakönyvek kiállításáról, kezeléséről, nyilvántartásáról és a munkakönyvekbe történő bejegyzésekről szóló 1/1954. (MTH K. 10.) MTH számú utasítás, az annak módosításáról és kiegészítéséről szóló 2/1963. (IV. 26) Mü. M. számú, a 10/1964. (XII. 24.) Mü. M. számú rendeletek, a mezőgazdasági építkezéseken munkakönyv nélkül történő alkalmazás ideiglenes engedélyezéséről szóló 7/1954. (MTH K 18.) MTH számú utasítás, továbbá az Élelmiszeripari Minisztérium felügyelete alá tartozó vállalatok idénymunkavállalóinak rakodási munkára munkakönyv nélkül történő alkalmazásáról szóló 8/1954. (MTH K. 20.) MTH számú utasítás, valamint a Közlekedés- és Postaügyi Minisztérium felügyelete alá tartozó közlekedés-építési és útfenntartó vállalatoknál munkakönyv nélkül foglalkoztatható munkavállalókra vonatkozó 24/1955. (MTH K 6.) MTH számú utasítás, a kisiparosok ipara korlátozásáról szóló 1958. évi 9. számú törvényerejű rendelet végrehajtása tárgyában kiadott 2/1958. (V. 1.) Kip. M. számú rendelet 27. §-a, a társadalmi tanulmányi ösztöndíjasok munkaviszonyával és társadalombiztosításával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 1/1961. (XI. 17.) Mü. M—M M. számú rendelet 3. §-a, az ösztöndíjas aspiránsok és ösztöndíjas doktorjelöltek munkaviszonyával és társadalombiztosításával kapcsolatos egyes kérdések szabályozásáról szóló 4/1965. (X. 3.) Mü. M. számú rendelet 6. §-a.

Veres József s. k.,
munkaügyi miniszter

Melléklet a 12/1967. (X. 20.) Mü. M. számú rendelethez

A dolgozó neve (esetleges előbbi név, asszonyoknál leánykori név)	Születési helye	Születési ideje (év, hó, nap)	Anyja neve	Állandó lakcíme	Munkábalépésének napja (év, hó, nap)	Kilépésének napja (év, hó, nap)	A munkaviszony megszűnésének módja	Munkakönyvének sorozata és sorszáma	A munkakönyv átvételének elismerése (a dolgozó aláírása vagy a postai feladóvevény száma)

A Szakszervezetek Országos Tanácsának 6/1967. (X. 8.) SZOT számú

szabályzata

a dolgozók egészsége és testi épsége védelmével kapcsolatos kérdésekről

A Szakszervezetek Országos Tanácsa az 1967. évi II. törvénynek és a 34/1967. (X. 8.) Korm. számú rendeletnek a dolgozók egészsége és testi épsége védelmével kapcsolatos kérdésekről szóló rendelkezései végrehajtására a következő szabályzatot adja ki.

1. §

A szakmai óvórendszabályt, amely az Általános Balesetelhárító és Egészségvédő Óvórendszabály kiegészítését képezi, a miniszter adja ki a szakszervezetekkel egyetértésben. A szakmai óvórendszabály előírásait a szakmába tartozó tevékenység során a népgazdaság minden területén alkalmazni kell.

2. §

(1) Ha az óvórendszabály egyes rendelkezései a vállalatnál csak eltéréssel alkalmazhatók, ezen rendelkezésektől a vállalat a szakszervezet vállalati szervével egyetértésben eltérően rendelkezhet. Erről a területileg illetékes szakszervezeti munkavédelmi felügyelőt – egészségügyi vonatkozású rendelkezés esetében az állami közegészségügyi felügyelőt is – értesíteni köteles. Az értesítésben fel kell tüntetni, hogy milyen más, de egyenértékű intézkedésekkel biztosítják az egészséges és biztonságos munkavégzést.

(2) Ha a munkavédelmi, illetőleg az állami közegészségügyi felügyelő az értesítés kézhezvételétől számított harminc napon belül észrevételt nem tesz, az eltérés végrehajtható.

(3) Amennyiben a munkavédelmi felügyelő, illetőleg az állami közegészségügyi felügyelő az ellenőrzés során azt tapasztalja, hogy a vállalat által bevezetett eltérés a gyakorlatban nem elégíti ki az egészséges és biztonságos munkavégzés követelményeit, az eltérés további alkalmazását felfüggesztheti.

(4) Ha a felügyelők észrevételeivel a vállalat nem ért egyet, a vita eldöntésére a területileg illetékes felettes szakszervezeti szerv, egészségügyi kérdésekben a felettes egészségügyi szervvel együttesen jogosult.

(5) Az eltérésről – a bevezetéssel egyidőben – a vállalat az ÁBEO esetében a SZOT Munkavédelmi Osztályát és az Egészségügyi Minisztérium Közegészségügyi Felügyeleti és Járványügyi Főosztályát, a szakmai óvórendszabály esetében a kiadó minisztert és az illetékes szakszervezet központját értesíteni köteles. E szervek, ha az alkalmazott megoldást nem tartják kielégítőnek, az eltérés végrehajtását felfüggeszthetik.

3. §

A szakmai óvórendszabályok kiadásával és az ÁBEO előírásainak értelmezésével kapcsolatos vitás kérdésekben a SZOT Munkavédelmi Osztályának, egészségügyi vonatkozásban az Egészségügyi Minisztérium Közegészségügyi Felügyeleti és Járványügyi Főosztályával egyetértésben kiadott állásfoglalása irányadó.

4. §

A vállalati munkavédelmi szabályzatot a vállalat a szakszervezet vállalati szervével egyetértésben adja ki. A vállalati munkavédelmi szabályzatban kell meghatározni:

a) az óvórendszabályok vállalaton belüli alkalmazására vonatkozó előírásokat, illetve azokat a követelményeket, amelyeket az óvórendszabályok a munkavédelemre vonatkozó szabványok, a tervezési irányelvek és más szabályok a vállalat hatáskörébe utalnak,

b) azokat a követelményeket, amelyeket az óvórendszabályok nem tartalmaznak, de amelyek szabályozására a vállalatnál annak sajátosságai miatt szükség van;

c) az óvórendszabályok előírásaitól való – a vállalat sajátosságai miatt szükségessé vált a 2. §-nak megfelelően végrehajtott – eltéréseket;

d) az egészséges és biztonságos munkavégzésre vonatkozó más jogszabályok által a vállalat hatáskörébe utalt feladatokat, mint pl. a védőruha, védőeszköz, védőétel, -ital juttatásának szabályait, a dolgozók munkavédelmi oktatásának kérdéseit, az orvosi vizsgálatok, a havi szemlék rendjét, a balesetek kivizsgálásával kapcsolatos vállalati feladatokat.

5. §

(1) A beruházó minden beruházásról – a kivitelezés megkezdése előtt legalább harminc nappal – tájékoztatni köteles az illetékes szakszervezeti szervet, az alábbiaknak megfelelően:

a) a vállalat szakszervezeti bizottságát a vállalatot érintő minden beruházásról;

b) az illetékes szakszervezeti központ munkavédelmi felügyelőjét az állami beruházásokról, kivéve vidéken az egyéb állami beruházások körébe tartozó, a tanácsok felügyelete alatt megvalósuló beruházásokat;

c) a területileg illetékes szakszervezeti munkavédelmi felügyelőt minden olyan vállalati beruházásról, mely új üzemek létesítésével vagy meglevő üzemek rekonstrukciójával jár, vagy ezen túlmenően is, ha az a munkakörülmények lényeges megváltozását eredményezi, továbbá vidéken az egyéb állami beruházások körébe tartozó, a tanácsok felügyelete alatt megvalósuló beruházásokról.

(2) A tájékoztatás tartalmazza:

a) a beruházás telepítésének helyét,

b) a beruházás célját, a tervezett szociális létesítményeket, valamint gyártási folyamatokat,

c) a beruházás használatbavételének tervezett időpontját.

(3) A miniszter – a bányászat területén az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség – által az illetékes szakszervezettel egyetértésben meghatározott, hazai felhasználásra kerülő gépek, berendezések, járművek sorozatgyártásának megkezdése, valamint az import gépek, berendezések forgalombahozatala előtt a gyártó, illetőleg forgalombahozó vállalat köteles a fenti szervek által kijelölt intézményektől, vállalattól minősítő bizonyítványt beszerezni arról, hogy a gép, berendezés, illetőleg jármű mennyiben felel meg az egészséges és biztonságos munkavégzés követelményeinek.

6. §

(1) A szakszervezeti szervek a jóváhagyás megadására az alábbiak szerint jogosultak:

a) a szakszervezeti bizottság munkavédelmi felügyelőjének jóváhagyása szükséges a meglevő létesítmények esetében a hosszabb – a vállalati munkavédelmi szabályzatban konkrétan meghatározandó – szüneteltetést követő üzemeltetés megindításához, továbbá egyes gépek, berendezések üzembehelyezéséhez;

b) a szakszervezet területileg illetékes munkavédelmi felügyelőjének jóváhagyására van szükség új létesítmények, rekonstrukciók és az előző bekezdésben fel nem sorolt berendezések üzembehelyezéséhez.

(2) A szakszervezeti bizottság munkavédelmi felügyelőjét értesíteni kell a korábban nem alkalmazott gyártási eljárás vagy anyag bevezetéséről, illetőleg felhasználásáról. A gyártási eljárást, illetőleg az anyag felhasználását csak akkor lehet megkezdeni, ha a munkavédelmi felügyelő az értesítés kézhezvételétől számított negyvennyolc órán belül nem tesz észrevételt.

7. §

A jóváhagyás megadására feljogosított szakszervezeti felügyelő – a 6. § (2) bekezdésében foglalt esetek kivételével – a megkereséstől számított harminc napon belül köteles a jóváhagyás kérdésében dönteni. Ha ezen időn belül nem nyilatkozik, a jóváhagyást megadottnak kell tekinteni.

8. §

A dolgozók biztonságát, egészségét, szociális ellátottságát érintő tervezési szabályzatot (irányelvet) jóváhagyásra a SZOT Munkavédelmi Tudományos Kutató Intézetnek kell megküldeni, amely állásfoglalását az illetékes szakszervezettel egyetértésben alakítja ki.

9. §

Az öltöző-, mosdó-, fürdő-, valamint egyéb szociális és egészségügyi helyiségek létesítésére vonatkozó előírásokat a Tervezési Irányelvek szociális és egészségügyi előírásai határozzák meg. Új üzemek, rekonstrukciók, üzembővítések esetében e helyiségek elkészítését és rendeltetésszerű használatát az üzembehelyezés időpontjáig biztosítani kell.

10. §

(1) A munkavédelmi intézkedési tervek tartalmazzák a leggyakrabban balesetet, illetőleg foglalkozási megbetegedést okozó veszélyforrások – a káros környezeti hatások felszámolásával, a szociális létesítmények (öltöző, mosdó, fürdő stb.) előírásszerinti szintjének elérésével kapcsolatos, a termelés kultúrájának emelésére vonatkozó műszaki, gazdasági és egyéb intézkedéseket.

(2) Az egyes ágazatok egészséges és biztonságos munkavégzése feltételeinek fejlesztésére vonatkozóan mind a miniszter, mind a felügyeleti szerv vezetője a szakszervezettel egyetértésben adjon ki irányelvet az előző bekezdésben foglaltak figyelembevételével.

11. §

(1) A dolgozókat az egészségvédelmi és balesetelhárítási ismeretekből a munkakörük biztonságos ellátásához szükséges elméleti és gyakorlati oktatásban kell részesíteni.

(2) A munkába állításkor történő oktatáson kívül, oktatásban kell részesíteni a dolgozót más munkára való beosztás előtt, továbbá a munkakörülmények jelentős változása esetén is.

(3) Meg kell ismételni az oktatást, ha a dolgozó hosszabb szünet után áll ismét munkába. Biztosítani kell a dolgozók munkavédelmi ismeretekből történő továbbképzését.

(4) A szükséges egészségvédelmi és balesetelhárítási ismeretek megszerzését elő kell segíteni munkavédelmi ismereteket tartalmazó útmutatóval és egyéb propaganda eszközökkel is.

(5) A dolgozót az oktatási anyagból be kell számoltatni, aminek eredményes megtörténtét a közvetlen felettes az erre a célra szolgáló nyilvántartásban aláírásával igazolni köteles. Amíg ez meg nem történt, a dolgozó csak felügyelet mellett foglalkoztatható.

(6) Az egyes munkakörökben oktatásra kerülő munkavédelmi ismereteket, az oktatás idejét, módját és az oktatásban részesültek nyilvántartásának rendjét a vállalat igazgatója a szakszervezeti bizottsággal egyetértésben határozza meg.

12. §

(1) Egészségvédelmi és biztonsági vizsgát kell tenniük különösen:

a) a műszaki, műszaki-tervezői munkakörben foglalkoztatott dolgozóknak;

b) az egészségre és testi épségre veszélyt jelentő munkaterületeken csoportvezetői (brigádvezetői) és ennél magasabb beosztású dolgozóknak;

c) a saját vagy mások testi épségét különösen veszélyeztető munkakörben dolgozóknak;

d) az oktatási intézményekben műszaki jellegű és egyéb balesetveszélyes tárgyak elméleti és gyakorlati oktatást végző dolgozóknak.

(2) A miniszter a szakszervezettel egyetértésben határozza meg, az (1) bekezdésben megjelöltek figyelembevételével, azokat a munkaköröket, ahol egészségvédelmi és biztonsági vizsgát kell tenni, továbbá hogy e munkakörök közül vizsgáztatás szempontjából melyek tartoznak a minisztériumhoz, illetve a vállalathoz.

13. §

A vállalat, a felügyeleti szerv és a szakszervezet által kiadott rendelkezésnek megfelelően a biztonsági feladatok ellátására kijelölt személyek, valamint az egyes részlegek vezetőinek munkavédelmi feladatait is köteles meghatározni.

14. §

Az üzemi balesetek bejelentéséről, nyilvántartásáról és kivizsgálásáról szóló rendelkezéseket a 3/1967. (VII. 21.) SZOT számú szabályzat tartalmazza.

15. §

Az egészséges és biztonságos munkakörülmények biztosításával kapcsolatos tevékenység irányítása során a miniszterek (a felügyeleti szerv vezetőjének) különösen fontos feladata az egészséges és biztonságos munkavégzésre vonatkozó szabályok kiadása, a meglevők korszerűsítése, a vállalatok munkavédelmi tevékenységének értékelése, a munkakörülmények javítására vonatkozó ágazati programok kiadása és végrehajtásuk segítése, szociális létesítményeknél a meglevő lemaradás felszámolásának elősegítése, valamint a munkavédelemre vonatkozó propaganda és agitációs tevékenység támogatása.

16. §

A felfüggesztés feloldásáról annak elrendelésével egyidőben a miniszter, illetve a felügyeleti szerv vezetője írásban köteles értesíteni azt a szakszervezeti szervet, amelyhez a felfüggesztést elrendelő munkavédelmi felügyelő tartozik. Ennek során közölnie kell a felfüggesztés feloldásának indokát, valamint a veszély elhárítására tett intézkedést.

17. §

(1) A Mt. V. 84. § (1) bek.-ben meghatározott jogokat:

a) a szakszervezeti munkavédelmi főfelügyelő teljes egészében gyakorolhatja;

b) a szakszervezeti munkavédelmi felügyelő azzal a korlátozással gyakorolhatja, hogy az általa kiszabható pénzbírság nem haladja meg a 2000,– forintot;

c) a társadalmi munkavédelmi felügyelő azzal a korlátozással gyakorolhatja, hogy felfüggesztést csak egyes gépekre, berendezésekre, üzemrészekre rendelhet el, és pénzbírságot csak 500 forint erejéig szabhat ki;

d) a szakszervezeti bizottság társadalmi munkavédelmi felügyelője azzal a korlátozással gyakorolhatja, hogy felfüggesztést csak egyes gépekre, berendezésekre, műhelyrészekre rendelhet el, és pénzbírságot egyáltalán nem szabhat ki.

(2) A munkavédelmi felügyelő illetékessége arra a vállalatra terjed ki, amely a munkavédelmi felügyelőt irányító szakszervezeti szerv hatáskörébe tartozik.

(3) A 2. §-ban említett illetékes munkavédelmi felügyelőn az egyes telephelyek vonatkozásában a területileg illetékes munkavédelmi felügyelőt, több telephely vonatkozásában vagy az egész vállalatra kiterjedően az illetékes szakszervezet központjának munkavédelmi felügyelőjét kell érteni.

18. §

Ha a munkavédelmi felügyelő a vállalatot munkavédelmi hiányosságok megszüntetésére hívja fel, a vállalat a felhívásban foglaltak végrehajtására tett intézkedésről a végrehajtásra megjelölt határidőt követő nyolc napon belül köteles a felügyelőt írásban értesíteni.

19. §

A munkavédelmi felügyelő intézkedése ellen – ideértve a 6. §-ban felsorolt eseteket is – tizenöt napon belül ahhoz a szakszervezeti szervhez lehet panasszal élni, amelyhez a munkavédelmi felügyelő tartozik. Ha a szakszervezeti szerv a panasszal egyetért, a munkavédelmi felügyelő intézkedését újabb tizenöt napon belül módosítja vagy hatályon kívül helyezi.

20. §

A pénzbírság címén befolyt összeget a 10.116–43. számú munkavédelmi bírság számlára kell befizetni és munkavédelmi propagandára kell felhasználni.

21. §

Ez a szabályzat 1968. január hó 1. napján lép hatályba. Ezzel egyidejűleg a 2/1963. (XII. 26.) SZOT számú szabályzat, a 6/1964. (XII. 24.) SZOT számú szabályzat, valamint a 6/1965. (XII. 7.) SZOT számú szabályzat 4. §-a hatályát veszti.

Gáspár Sándor s. k.,
a Szakszervezetek Országos Tanácsa
főtitkára

Közlemények

A Magyar Tudományos Akadémia elnöke 3 évi időtartamra megbízta a *I. Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya* szervezetéhez tartozóan

Barta János levelező tagot, az Irodalomtudományi Bizottság elnöki tisztének, továbbá

a IV. Agrártudományok Osztálya szervezetéhez tartozóan

Horn Artúr akadémikust, a Magyar Tudományos Akadémia Mezőgazdasági Kutató Intézete Gazdasága Szakbizottsága elnöki tisztének ellátásával.

A Magyar Tudományos Akadémia főtitkára *minden hétfőn* 13–15 óráig – bármilyen természetű ügyben – fogadóórát tart. A Magyar Tudományos Akadémia tagjainak más időpontokban is rendelkezésére áll.

Elnökségi Titkárság

Tolnai Gábor akadémikus, a Tudományos Minősítő Bizottság elnöke minden héten *hétfőn* 13–14 óráig, *Tétényi Pál*, a kémiai tudományok doktora, a Tudományos Minősítő Bizottság titkára pedig minden héten *csütörtökön* 14–16 óráig tart fogadóórát.

Tudományos Minősítő Bizottság
Titkársága

Index: 25.105

AKADÉMIAI KÖZLÖNY, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja. Megjelenik rendszerint havonta kétszer. — A szerkesztésért felelős: a Magyar Tudományos Akadémia Elnökségi Titkárságának vezetője.

Kiadja: az Akadémiai Kiadó, Budapest V., Alkotmány u. 21. — Felelős: Bernát György, az Akadémiai Kiadó igazgatója — 750 példány

A kiadvány előfizethető a POSTA KÖZPONTI HÍRLAPIRODÁNÁL, Budapest V., József nádor tér 1. és *bármely postahivatalban.*
Csekkszámlaszám egyéni: 61 257, közületi: 61 066, MNB egyszámlaszám: 8.
Előfizethető és példányonként megvásárolható az AKADÉMIAI KIADÓ-nál, Budapest V., Alkotmány u. 21. Telefon 111-010. Csekkbefizetési számla: 05 915,111-46, MNB egyszámlaszám: 46; az AKADÉMIAI KÖNYVESBOLTBAN: Budapest V., Váci u. 22., telefon: 185-612.
Előfizetési díj egy évre: 48,— Ft.

67.64677 Akadémiai Nyomda, Budapest — Felelős vezető: Bernát György

XVI. (1967.) ÉVFOLYAM 20. SZÁM

Akadémiai Közlöny

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:
A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
HIVATALA

BUDAPEST, 1967. DECEMBER 11.

TARTALOM

A Gazdasági Bizottság határozatai	42/1967. (XI. 6.) GB határozat	A nem szocialista országok vállalataival való nemzetközi együttműködés és a termelési kooperáció egyes kérdéseiről ... 195
	44/1967. (XI. 14.) GB határozat	A vállalati műszaki fejlesztési alap felhasználásáról, a műszaki kutatást végző szervek finanszírozásáról és anyagi ösztönzéséről ... 196
Miniszteri rendeletek	10/1967. (X. 8.) Mü. M.	A Munka Törvénykönyve és végrehajtási rendelete hatálybalépésével kapcsolatos átmeneti szabályokról 198
	2/1967. (XI. 17.) PM-OT	Az állami kölcsönről ... 200
	15/1967. (XI. 18.) Mü. M.	A továbbtanuló dolgozók kedvezményeiről ... 203
Közlemények		Az Akadémia V. Orvosi Tudományok Osztálya és az Egészségügyi Minisztérium szervezetéhez tartozó tudományos bizottságok elnökeinek megbízásáról .. 205
		A Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának fogadóórájáról ... 206
		A Tudományos Minősítő Bizottság elnökének és titkárának fogadóórájáról ... 206

A Gazdasági Bizottság határozatai

A Gazdasági Bizottság 42/1967. (XI. 6.) GB számú

határozata

a nem szocialista országok vállalataival való nemzetközi együttműködés és a termelési kooperáció egyes kérdéseiről

A népgazdaság gyorsabb ütemű és hatékonyabb fejlődése szempontjából fontos feladat, hogy vállalataink az új gazdaságirányítási rendszer adta lehetőségek maximális kihasználásával mind szélesebb körben kapcsolódjanak be a nemzetközi munkamegosztás folyamatába. E területen továbbra is alapvető a szocialista országokkal kiépített kapcsolataink széles körű fejlesztése és bővítése.

Emellett azonban a kölcsönös előnyök alapján a népgazdaság minden ágában célszerű lehetőséget biztosítani a vállalatoknak, hogy a nemzetközi munkamegosztás és a specializáció bővítése érdekében az eddiginél szélesebb körben különféle együttműködési és termelési kooperációs (továbbiakban: kooperáció) megállapodásokat kezdeményezzenek és hozzanak létre a nem szocialista országok vállalataival. E tevékenység szabályozása céljából a Gazdasági Bizottság a következő határozatot hozza:

1. A kooperációs munkát alapvetően a vállalati érdekeltség elvére, a vállalatok önálló kezdeményezésére kell felépíteni. Ezen elv érvényesítése céljából:

— a vállalatok a kooperációknál kötelesek betartani a gazdasági tevékenységükre érvényes külkereskedelmi, pénzügyi, devizális és egyéb gazdálkodási előírásokat;

— a kooperációk forint és deviza finanszírozása az általános finanszírozási rendszernek megfelelően történik;

— a kooperációs megállapodások bonyolításának koordinációját a Magyar Külkereskedelmi Bank RT. látja el;

— a termelő vállalatok részére egyes kooperációk közvetlen bonyolítására a külkereskedelmi miniszter esetenkénti külkereskedelmi jogot adhat.

2. Az iparfejlesztésre vonatkozó irányelvek műszaki-fejlesztési koncepciók, tervek kialakítása során, amely területeken az célszerűnek látszik, az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság elnöke, az Országos Tervhivatal elnöke, valamint az ágazati miniszterek dolgozzanak ki kooperációs variánsokat.

3. A kooperációval összefüggő munkálatok bonyolítása céljából a külkereskedelmi miniszter hozzon létre ügynöki vállalatot. Ennek fő feladatai a következők:

a) A kooperációs lehetőségek felkutatása és az érdekelt felek közötti kapcsolat megteremtése. Ennek érdekében:

— a külföldi javaslatoknak megfelelő magyar partnert keres, és szerződéskötésig koordinálja a tárgyalásokat a profil szerinti külkereskedelmi vállalattal egyeztetve;

— gyűjti a magyar kooperációs javaslatokat, és felkutatja a számba jöhető külföldi partnereket.

b) Tapasztalatai alapján segítséget nyújt és tanácsokat ad a kooperációs szerződések helyes kidolgozásához.

A Kohó- és Gépipari Minisztérium felügyelete alatt levő Műszaki Kooperációs Külkereskedelmi Irodát, amelynek működése a KGM területére korlátozódik, a fentiekben felsorolt elvek alapján működő vállalattá kell átszervezni.

A kooperáció bonyolításával foglalkozó ügynöki vállalatok monopolhelyzetet nem élveznek.

Felelős: a külkereskedelmi miniszter,
a pénzügyminiszter,
a kohó- és gépipari miniszter

Határidő: 1967. december 31.

4. Külkereskedelmi miniszterhelyettes vezetésével Kooperációs Tárcaközi Bizottságot kell létrehozni. Ennek állandó tagjai: az Országos Tervhivatal elnöke és az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság elnöke által kijelölt elnökhelyettes, a kohó- és gépipari miniszter, valamint a pénzügyminiszter által kijelölt miniszterhelyettes és a Magyar Nemzeti Bank elnöke vagy helyettese.

A Tárcaközi Bizottság egyes szakterületek együttműködési problémáinak megtárgyalására kiegészül az illető szaktárca kijelölt miniszterhelyetteseivel.

A Tárcaközi Bizottság fő feladatai:

A központi témákkal kapcsolatos magyar kezdeményezés, a népgazdasági összefüggések biztosítása, a kooperációk létrehozására és irányára általános elvi iránymutatás és direktívák adása.

Felelős: a külkereskedelmi miniszter.

Határidő: 1967. december 31.

5. A Gazdasági Bizottság felkéri az érdekelt minisztériumok és országos hatáskörű szervek vezetőit, hogy a fenti határozatot a minisztérium, illetve az országos hatáskörű szerv hivatalos lapjában tegyék közzé.

Timár Mátyás s. k.,
a Gazdasági Bizottság elnöke

A Gazdasági Bizottság 44/1967. (XI. 14.) GB számú

határozata

a vállalati műszaki fejlesztési alap felhasználásáról, a műszaki kutatást végző szervek finanszírozásáról és anyagi ösztönzéséről

1. Az ipari, építőipari (minisztériumi, tanácsi és szövetkezeti) és közlekedési vállalatok (a továbbiakban: vállalatok) meghatározott termékcsoportok, termékek, szolgáltatások árában hatóságilag előre meghatározott, százalékos mértékben érvényesített műszaki-fejlesztési járulékból műszaki fejlesztési alapot tartoznak képezni. Az alapot mindenkor a tényleges árbevétel alapján kell a jóváhagyott százalékos kulcsok figyelembevételével kiszámítani.

2. A vállalati műszaki fejlesztési tevékenység és a műszaki fejlesztési költségek körébe tartozik általában minden — a vállalati érdeket szolgáló — műszaki kutatás, fejlesztés, gyártmány- és gyártásfejlesztés, illetve az ehhez szükséges melléktevékenységek (tervezés, találmányok díja, műszaki információk beszerzése és nyújtása stb.) gazdaságos ellátása céljából felmerülő minden költség, amelyet a vállalat igazgatója (szövetkezet elnöke) annak minősít.

3. A műszaki fejlesztés költségeit a termelési költségek között minden vállalat elszámolhatja, akár képződik a vállalatnál műszaki fejlesztési alap, akár nem.

4. A képzett műszaki fejlesztési alapnál kisebb felhasználás a vállalat nyereségét nem növelheti, ezért az év végéig fel nem használt összegeket alapmaradványként a következő évre kell átvinni. A képzett műszaki fejlesztési alapnál nagyobb felhasználás a termelési költségek között számolandó el.

5. Nem lehet a műszaki fejlesztési alap terhére elszámolni

— az állóeszközök beszerzését, létesítését, a meglevő állóeszközök szinttartását, pótlását (kivéve a kutatási-fejlesztési kísérletek tárgyát képező berendezések, kísérleti félüzemek stb. beszerzését, illetve létesítését);

— a műszaki fejlesztéssel közvetlenül össze nem függő költségeket (termelési, jóléti, reprezentációs, reklám, propaganda, értékesítési stb.).

A műszaki fejlesztéssel kapcsolatos bérek, bérjellegű költségek, prémiumok, jutalmak stb. elszámolását az erre vonatkozó általános rendelkezések szerint kell teljesíteni.

6. A vállalatok 1968-tól a központi műszaki fejlesztési hozzájárulással csökkentett műszaki fejlesztési alapjukkal szabadon rendelkeznek, az alapból a szaktárca vagy más irányító szerv hatósági intézkedésekkel el nem vonhat, vállalatok közötti átcsoportosítást végre nem hajthat. Tröszt alá tartozó vállalatok műszaki fejlesztési alapjainak átcsoportosításáról a tröszt alapító levele intézkedik.

7. A műszaki kutatást végző szervek közül a vállalkozásszerűen működő önálló kutatóintézetek finanszírozási és anyagi ösztönzési rendszerére vonatkozóan az alábbi elveket kell érvényesíteni:

— Az intézetek költségeinek fedezetét, a szerződéses megbízások és megrendelések, valamint a saját kezdeményezésű kutatások ellenértékéül kapott árbevételből kell biztosítani. Az árbevétel nyújtson fedezetet a kutatási költségeken felül az alapok bővítésére, a dolgozók anyagi érdekeltségére és az állami kötelezettségek teljesítésére.

— Az intézetek forgóalapját a gazdálkodási rendszerüknek megfelelő szintre ki kell egészíteni.

— Az intézetek a kutatási témákra és egyéb elvégzendő szolgáltatásokra minden megbízójukkal — ideértve a műszaki kutatásokat koordináló országos hatáskörű szerveket, illetve a felügyeletet ellátó minisztériumot is — írásban szerződést kötnek.

— Az intézetek által nyújtott minden kutatási tevékenység vagy szolgáltatás (ideértve a prototípusok vagy kis sorozatú termékek gyártását is, amelyekre hatósági árszabályozás nem történt) díja tekintetében a megbízók (megrendelők) és az intézetek szabadon állapodnak meg.

— A mérleg szerinti nyereségből személyi részesedési és intézetfejlesztési alap képezhető, illetve nyereségadó fizetendő a vonatkozó általános előírás szerint. A nyereségadó mértéke és a részesedési alapképzés aránya úgy állapítandó meg, hogy az intézeteket ne ösztönözze a túlzott arányú nyereség elérésére, viszont aránylag kis nyereség esetén is elegendő anyagi érdekeltséget biztosítson.

— Az intézeteknek a jövőben is az eddigi mérték szerint kell illetményadót és SZTK-járulékot fizetniük, eszközlekötési járulékot azonban továbbra sem fizetnek.

— Az intézetek az ingatlanokon kívüli állóeszközeik után képződő amortizáció teljes összegét intézetfejlesztési alapjaik javára visszatarthatják, az ingatlanok után képződő amortizáció teljes összegét pedig a költségvetésbe tartoznak befizetni.

— Az intézetfejlesztési alap szolgáljon fedezetül — az általános felhasználási lehetőségeken túlmenően — a kutatások kockázatának viselésére, ezért a saját kezdeményezésű kutatások kiterjesztését és az ezzel kapcsolatos kockázatvállalást esetenkénti adókedvezmény útján kell támogatni. A kedvezményeket a Pénzügyminisztérium az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottsággal és a felügyeleti hatósággal egyetértésben állapítsa meg.

A fenti 1—7. pontokban elhatározott elvek alapján a vállalatoknál a műszaki fejlesztési alap képzéséről és felhasználásáról, valamint a vállalkozásszerűen működő önnálló kutató-fejlesztő intézetek pénzgazdálkodásáról PM utasítás adandó ki.

Felelős: a pénzügyminiszter,
az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság elnöke,
a munkaügyi miniszter.
Határidő: 1967. november 20.

8. A költségvetési rendszerben gazdálkodó intézmények finanszírozási és anyagi ösztönzési rendszerét az alábbi elvek szerint kell szabályozni:

— Az intézetek alaptevékenységére az állami költségvetés a minisztériumoknál és országos hatáskörű szerveknél fejezetenként egy összegben fedezetet biztosít.

— A tudományos kutatómunka hatékonyságának növelése érdekében a felügyeleti szervek vizsgálják meg, melyik intézetnél lehet részben vagy egészben feladat-finanszírozást, illetve a szerződéses rendszert alkalmazni.

— Az intézetek — alaptevékenységükön felül — népgazdasági és ágazati kutatásokat koordináló országos hatáskörű szervektől, valamint vállalati vagy egyéb szervektől kutatási témák és egyéb szolgáltatások elvégzését vállalhatják. Ezekre a megrendelővel írásban kötnek szerződést. A díj tekintetében a megrendelő és az intézet szabadon állapodnak meg.

— Az intézetek megrendeléses munkái a kitűzött központi feladatok rovására nem mehetnek. A felügyeletet ellátó miniszter vagy országos hatáskörű szerv vezetője a kutatóintézetek megrendeléses munkáinak vállalását ilyen esetben szüneteltetheti, illetve megtilthatja.

— A kutatóintézetek dolgozóit a költségek csökkentésében, a kutatás eredményes befejezésében, valamint a kutatási eredmények hasznosításában érdekeltekké kell tenni. Ezért az intézetek a rendelkezésre álló anyagi eszközökből elért megtakarításokat az előírásoknak megfelelően a következő évre átvihetik.

— A megbízásos vagy megrendeléses munkák árbevétele maradványából az intézet a saját kezdeményezésű kutatási tevékenységének költségeire és a tudományos kutatómunka hatékonyságának fokozására intézetfejlesztési, továbbá az intézet dolgozóinak jutalmazására, valamint egyéb, a dolgozók érdekeit szolgáló kiadásokra alapot képezhet.

— A dolgozók anyagi ösztönzésére a megrendeléses (megbízásos) munkákból származó árbevétel egy része fordítható, melynek felső határát a béralap és az árbevétel százalékában kell meghatározni.

— A felsőoktatási tanszékek, egyetemi klinikák és egyéb — nem főhivatású — kutatóhelyek kutatási feladataival kapcsolatos gazdálkodási szabályokat és anyagi ösztönzési rendszert a kutatóintézetekre vonatkozó alapelvekkel azonosan kell meghatározni.

— Az intézetek kiadásainak finanszírozása nettó rendszerben, gazdálkodása a kutatás területére megállapításra kerülő folyószámla-rendszerben történik. Ennek keretében a béralap előre meghatározott módon emelhető.

— A költségvetési szervekre vonatkozó általános előírásoktól eltérően az intézetek a kutatáshoz szükséges egyes állóeszközeiket (műszer, gép) a költségvetésük terhére értékhatárra való tekintet nélkül szerezhetik be.

— Az intézetek illetményadót és eszközlekötési járulékot nem fizetnek. A megrendeléses munkák-

nál azonban az árbevételből 10%-ot kötelesek befizetni a költségvetésbe.

A fentiek alapján a költségvetési kutatóintézetek és egyéb kutatóhelyek gazdálkodási és anyagi ösztönzési rendszerét a pénzügyminiszter — az illetékes miniszterekkel (az országos hatáskörű szervek vezetőivel) egyetértésben — külön utasításban szabályozza.

Felelős: a pénzügyminiszter,
a munkaügyi miniszter,
az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság elnöke,

Határidő: 1967. november 30.

9. A Gazdasági Bizottság felhatalmazza a munkaügyi minisztert, hogy — a pénzügyminiszterrel, az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság elnökével, a Magyar Tudományos Akadémia elnökével, az illetékes szakminiszterekkel és a Szakszervezetek Országos Tanácsának elnökével egyetértésben — adja ki a kutatóintézetek alkalmazottai munkabérének megállapítására vonatkozó utasítást.

Az utasítás hatálya a kutatási csoportok tagjaira és egyes kutatókra is kiterjeszthető.

Felelős: a munkaügyi miniszter,
a pénzügyminiszter,
az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság elnöke,
a Magyar Tudományos Akadémia elnöke,
az illetékes szakminiszterek.

Határidő: 1967. november 20.

10. A vállalkozásszerűen működő kutatóintézetek alkalmazottainak anyagi ösztönzési rendszerét a vállalatok anyagi ösztönzési rendszeréhez hasonlóan kell szabályozni az intézetek sajátosságaiból adódó eltérésekkel. E dolgozók továbbra is részesülnek korpótlékban. Az eddig évenként előirányozott jutalmazási keretüket a bázis-bérszínvonal meghatározásánál kell figyelembe venni. A nyereség-elvonással, valamint a részesedés felosztásával kapcsolatos részletes előírásokat a pénzügyminiszter, illetve a munkaügyi miniszter az általános utasítások keretein belül szabályozza.

11. A központi műszaki fejlesztési hozzájárulás felhasználásának és elszámolásának szabályozása az alábbi elvek szerint történjék:

— A központi műszaki fejlesztési hozzájárulásból lehet finanszírozni a műszaki tudományos ismeretek megszerzésének költségeit (hazai vagy külföldi kutatás, licens, know-how). Ez a forrás szolgálhatja továbbá a vállalati műszaki fejlesztés elősegítését, nagyobb (a vállalat által nem viselhető) kockázat átvállalását, valamint a központi műszaki fejlesztési hozzájárulás terhére adott megbízások teljesítését elősegítő kisebb beruházásokat. A megbízásban lehetőséget kell adni arra is, hogy a megbízó a kitűzött célt el nem érő kutatások költségeit is — vagy azok egy részét — megtérítse.

— A központi műszaki fejlesztési hozzájárulásból lehet fedezni a műszaki fejlesztéshez központilag biztosítandó egyéb kiadásokat is (műszaki dokumentáció, szabványosítás stb.).

— A megbízó köteles a szerződésben a megbízás tartalmát, a kölcsönös kötelezettségeket, ezen belül különösen a fizetési és elszámolási feltételeket pontosan előírni és a végrehajtást ellenőrizni.

— A központi műszaki fejlesztési hozzájárulásból közvetlenül bérek, jutalom, prémium stb. nem fizethetők, szakértői és pályázati díjak azonban (előtanulmányok, ellenőrzés, információk stb. céljára is) fizethetők.

— Lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a központi megbízásból elkészült kutatási eredményeket a megbízó az üzemszerű felhasználónak megfelelő térítés ellenében adja át, és az így szerzett bevételek a megbízó központi műszaki fejlesztési alapját illessék.

— Az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottságnak és az érintett tárcáknak a központi műszaki fejlesztési hozzájárulás felhasználásáról évenként beszámolót kell készíteniük.

Felelős: a pénzügyminiszter,
az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság elnöke.

Határidő: 1967. november 30.

12. A Gazdasági Bizottság felkéri az érdekelt minisztériumok és országos hatáskörű szervek vezetőit, hogy a fenti határozatot a minisztérium, illetve az országos hatáskörű szerv hivatalos lapjában tegyék közzé.

Timár Mátyás s. k.,
a Gazdasági Bizottság elnöke

Miniszteri rendeletek

A munkaügyi miniszter 10/1967. (X. 8.) Mü. M. számú

rendelete

a Munka Törvénykönyve és végrehajtási rendelete hatálybalépésével kapcsolatos átmeneti szabályokról

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány 34/1967. (X. 8.) Korm. számú rendelete 129. §-ában kapott felhatalmazás alapján — a Szakszervezetek Országos Tanácsával egyetértésben — az alábbiakat rendelem:

1. §

A kollektív szerződést a vállalatok egy éves időtartamra úgy kötelesek megkötni, hogy az 1968. évi január hó 1. napján hatályba lépjen. E határidő elmulasztása esetén a kollektív szerződés megkötéséig az abban szabályozandó kérdések tekintetében az 1967. évi december hó 31. napjáig hatályos rendelkezések előírásait kell alkalmazni.

2. §

Az orvosi egyetemen végzők, továbbá az egészségügyi szakiskolát végzettek tekintetében — ha szakmai gyakorlatukat már megkezdték, annak befejezéséig — az e rendelet hatálybalépése előtti reájuk vonatkozó szabályokat továbbra is alkalmazni kell.

3. §

(1) Az e rendelet hatálybalépése előtt kiszabott fegyelmi büntetéshez, úgyszintén a jogszabálynak meg nem felelő, valamint a bírói ítélet folytán történő munkaviszony megszüntetéséhez fűzött hátrányos következmények helyett, az új rendelkezések szerinti következményeket kell alkalmazni.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltak nem vonatkoznak az 1967. évi eredmények utáni, s 1968. évben fizetésre kerülő nyereségrészesedésre, amelyre az 1967. évi szabályok az irányadók.

4. §

1968. évi január hó 1. napja után a hatnaposnál rövidebb munkahét újabb területeken történő bevezetéséhez — ha a heti munkaidő a 44 órát eléri vagy meghaladja — a munkaügyi miniszter engedélye szükséges. Ha azonban a munkaidő heti negyvennégy óra, a kollektív szerződés — a heti pihenőnapokon felül — kéthetenként egy szabadnapot biztosíthat.

5. §

(1) Azokon a területeken, ahol a munkaközi szünetre 1968. évi január hó 1. napja előtt díjazást adtak, azt csökkenteni vagy annak fizetését megszüntetni nem szabad.

(2) Egy és két műszakos munkaidőbeosztás esetén csak azokon a területeken szabad a munkaközi szünetet 1968. évi január hó 1. napja után a munkaidőn belül (szombaton pedig a munkaidő végén) kiadni, ahol a korábbi szabályok azt biztosították.

6. §

(1) A 6/1967. (X. 8.) Mü. M. számú rendelet végrehajtása során megtakarított bérköltséget a dolgozók munkabérének emelésére kell felhasználni úgy, hogy a dolgozók többségénél keresetcsökkenés ne következzen be.

(2) A miniszter, illetőleg a kollektív szerződés az (1) bekezdés szerinti rendeletben említett bérpótlékok összegét az ott meghatározott határoknál alacsonyabban is megállapíthatja, ha az 1968. évi január hó 1. napja előtti szabályok a pótlék fizetését az adott területen nem engedélyezték vagy azoknál alacsonyabb mértékben határozták meg.

7. §

(1) Aki az 1965. évi január hó 1. napja előtti szabályok vagy a 33/1964. (XII. 18.) Korm. számú rendelettel módosított 1968. január 1. napjáig hatályos Mt. V. 30. §-a alapján huszonötéves jubileumi jutalomban részesült, negyven éves jubileumi jutalmat csak a huszonötéves jutalom esedékességétől számított tizenöt év elteltével kaphat. Aki pedig negyven éves jubileumi jutalmat kapott, az ötvenéves jutalmat a negyven éves jubileumi jutalom esedékességétől számított tíz év elteltével kaphat. A Mt. V. 66. § (2) bekezdésében megjelölt esetekben ezek az időtartamok legfeljebb öt évvel csökkennek.

(2) Aki 1967. évi január hó 1. napja után a 33/1964. (XII. 18.) Korm számú rendelettel módosított 1968. január 1. napjáig hatályos Mt. V. 30/C. § szerint számított idő figyelembevételével részesül (vagy részesült) jubileumi jutalomban, valamint aki 1968. évi január hó 1. napja előtt jubileumi jutalom helyett részesült annak megfelelő összegű jutalomban, újabb jubileumi jutalmat csak az (1) bekezdés szerinti időknek a jutalom kifizetésétől számított elteltével kaphat.

8. §

A vállalat a 33/1964. (XII. 18.) Korm. számú rendelet 18. § (3) bekezdésében, valamint a jelen rendelet 7. §-ában foglaltaktól a dolgozó javára eltekinthet.

9. §

Az e rendelet hatálybalépése előtt megállapított személyi fizetések a lejártukig, illetőleg visszavonásukig akkor is érvényesek, ha azok összege a 7/1967. (X. 8.) Mü. M. számú rendelet 3. § (1) bekezdésében meghatározott összeghatárokat meghaladja.

10. §

A munkaügyi vitát eldöntő szervek hatásköre és illetékessége szempontjából az e rendelet hatálybalépését megelőző szabályokat kell alkalmazni, ha a panaszt legkésőbb az 1967. évi december hó 31. napján benyújtották.

11. §

Ez a rendelet az 1968. évi január hó 1 napján lép hatályba. Hatálybalépésével

a) a munkaviszonyt érintő egyes kérdések szabályozásáról szóló 1964. évi 29. sz. tvr., illetőleg a 33/1964. (XII. 18.) Korm. számú rendelet végrehajtásáról megjelent 9/1964. (XII. 24.) Mü. M. számú rendelet;

egyes munkaügyi rendelkezések módosításáról és kiegészítéséről szóló 1/1965. (II. 18.) Mü. M. számú rendelet a 2. § kivételével;

egyes munkaviszonyt érintő kérdésekről szóló 5/1965. (XII. 16.) Mü. M. számú rendelet;

a dolgozót terhelő kártérítés megállapításáról szóló 6/1966. (XII. 21.) Mü. M. számú rendelet;

a Munkaügyi Minisztérium felügyelete alatt álló ipari tanuló intézetek (iskolák) dolgozóinak munkavédelmi vizsgájáról szóló 104/1960. (1—2.) Mü. M. számú utasítás;

a felsőiskolák nappali tagozatán végzők foglalkoztatásáról szóló 21/1961. (V. 25.) Korm. sz. rendelet végrehajtásáról megjelent 117/1961. (10.) Mü. M. sz. utasítás, valamint kiegészítéseként megjelent 120/1964. (16—17) Mü. M. számú utasítás 1., 2., 6. §-a;

b) A munka-, védő- és egyenruhajuttatás rendezéséről szóló 17/1958. (II. 21.) Korm. számú rendelet végrehajtásáról megjelent 3/1958. (III. 7.) Mü. M. számú, valamint 6/1961. (VI. 20.) Mü. M. számú rendelet;

a munka-, védő- és egyenruhajuttatás rendezéséről szóló 17/1958. (II. 21.) Korm. számú rendelet végrehajtása folytán szükségessé vált egyes feladatok átruházásáról szóló 106/1958. (6) Mü. M. számú utasítás;

a munka-, védő- és egyenruhajuttatás rendezéséről szóló 17/1958. (II. 21.) Korm. számú rendelet végrehajtására kiadott 3/1958. (III. 7.) Mü. M. számú rendelettel kapcsolatos 118/1966. (8—9) Mü. M. számú utasítás;

c) egyes közmű-, szolgáltató vállalatok munkásainak részleges bérrendezéséről szóló 47/1957. (22) Mü. M. számú utasítás;

a vállalatoknál egyes munkaügyi kérdések és az állományonkívüli béralap felhasználásának szabályozásáról szóló 102/1962. (1—2) Mü. M. sz. utasítással módosított 122/1959. (18—19) Mü. M. számú utasítás;

a tanácsi építőipari vállalatok építőipari munkásainak és alkalmazottainak bérrendezéséről szóló 113/1960. (11) Mü. M. számú utasítás;

a vállalati bérszabályzatról szóló 132/1962. (22) Mü. M. számú utasítás;

az ipari, építőipari vállalatok alkalmazottainak prémiumrendszeréről szóló 125/1965. (22) Mü. M. számú és az azt kiegészítő 124/1966. (14) Mü. M. számú utasítás;

d) a folytonos termelésre áttérő vállalatoknál a munkaidő kísérleti jelleggel történő csökkentéséről szóló 124/1964. (18) Mü. M. számú utasítás hatályát veszti.

12. §

(1) A szállító- és rakodó munkán foglalkoztatott fizikai dolgozók bérezéséről szóló 116/1964. (12) Mü. M.—KPM. számú együttes utasítás is — a melléklete kivételével — hatályát veszíti. E dolgozók munkabérének megállapítására 1968. évi január hó 1. napjától kezdődően a 113/1967. (16) Mü. M. számú utasítás rendelkezései az irányadók.

(2) A házfelügyelők munkaviszonyának és munkafeltételeinek szabályozásáról szóló 7/1958. (VI. 28.) Mü. M. számú rendelet 2. § első mondata akként módosul, hogy „a házfelügyelők munkaviszonyának felmondással történő megszüntetése esetén a Mt. V. 30. § (1) és (2) bekezdésében foglaltakat alkalmazni nem kell". A rendelet 3. § (3) bekezdésének utolsó mondatában a „Mt. V. 184. § (3) bekezdését" helyébe a „Mt. V. 91. § (1) bekezdés utolsó mondatának rendelkezését" lép.

(3) A 33/1951. (I. 31.) MT. számú rendelet 35. §-a a következő (8) bekezdéssel egészül ki.

„(8) Ha a miniszter másként nem rendelkezik, a vállalat az áthelyezett dolgozó részére járó különélési díj vagy naponkénti utazási költség fizetését indokolt esetben további hat hónapra meghosszabbíthatja."

Veres József s. k.,
munkaügyi miniszter

A pénzügyminiszter és az Országos Tervhivatal elnöke 2/1967. (XI. 17.) PM—OT számú

együttes rendelete

az állami kölcsönről

A beruházások rendjéről szóló 38/1967. (X. 12.) Korm. számú rendeletben kapott felhatalmazás alapján az állami kölcsön meghatározásának módszerét és visszafizetési feltételeit az alábbiakban szabályozzuk:

1. §

A rendelet hatálya

A rendelet hatálya azokra az állami beruházásokra [38/1967. (X. 12.) Korm. számú rendelet 3. § (2) bekezdés] terjed ki, amelyek eredményeként létrejött állóeszközök üzemeltetője vállalat, tröszt, egyéb állami gazdálkodó szervezet, szövetkezet (a továbbiakban: vállalat), és a fejlesztéshez szükséges pénzeszközöket az állami költségvetés részben (kivételesen egészben) visszafizetési kötelezettséggel bocsátja a beruházó rendelkezésére.

2. §

Az állami kölcsön fogalma

Az állami kölcsön az állami beruházások fejlesztési költségelőirányzatának a Kormány által a beruházási javaslatban jóváhagyott költségvetési juttatáson felüli része, amelyet a vállalatnak a beruházás teljes befejezésének — illetve a jóváhagyáskor előírt szakaszai befejezésének — tervezett időpontját követően, előre meghatározott ütemben vissza kell fizetnie a költségvetés részére.

3. §

Az állami kölcsön összegének, a törlesztés évi összegének és időtartamának meghatározása a beruházási javaslatban

(1) Az állami kölcsön összegét, a törlesztés évi összegét és időtartamát a beruházás révén a teljes befejezés tervezett időpontját követően keletkező átlagos évi eredmény és értékcsökkenési leírás, valamint fejlesztési alap növekmény alapulvételével a *melléklet* 1. pontjában foglalt számításokkal kell meghatározni.

(2) Az állami kölcsön összege nem haladhatja meg a fejlesztési alap beruházás miatti növekményének 10 éves időtartammal számított értékét.

(3) Újonnan alapított, szervezetileg önálló vállalatok beruházásainál az állami kölcsön meghatározásakor alapul vett fejlesztési alap értékcsökkenési leírásból származó része csökkenthető az állóeszközállományban a törlesztési időtartam alatt várhatóan szükségessé váló pótlások költségével. Ez az engedmény működő vállalat állami beruházásainál csak rendkívüli esetben adható.

(4) Működő vállalat pótlási vagy egyéb fejlesztési szükségleteinek jelentős csökkentését (elhalasztását) eredményező beruházása esetében, a beruházás miatti növekményen kívüli fejlesztési alap is bevonható az állami kölcsön törlesztésébe.

(5) Ha a beruházás miatt az egy főre jutó részesedési alap 30%-nál nagyobb mértékben növekedne, kivételesen a beruházás révén keletkező

— felosztatlan eredmény arányos részének és
— értékcsökkenési leírás fejlesztési alapba helyezhető hányadának
— együttes összege is kijelölhető az állami kölcsön törlesztésének forrásául.

(6) A (3)—(5) bekezdésekben meghatározott beruházások javaslatainak jóváhagyása során a felügyeleti szerv vagy az Országos Tervhivatal, illetve a Pénzügyminisztérium javaslata alapján a Kormány határozza meg azt a mértéket, amellyel a törlesztés forrásául szolgáló beruházás miatti fejlesztési alap növekmény csökkenthető, illetve növelendő.

(7) A célcsoportos állami beruházásoknál az állami kölcsön összegét és feltételeit az összevont beruházási javaslatban átlagosított adatok (mutatók) alapján egységesen kell számításba venni.

4. §

Az állami kölcsön részletes feltételeit tartalmazó szerződés

(1) A jóváhagyott beruházási program (engedélyokirat) alapján a vállalatnak a Magyar Beruházási Bankkal (szövetkezetnek a Magyar Nemzeti Bankkal; a továbbiakban: Bank) kölcsönszerződést kell kötnie. A kölcsönszerződés alapját képező program kidolgozása során az állami kölcsön összegét, a törlesztés évi összegét és időtartamát a melléklet 2. pontjában ismertetett módszerrel kell megállapítani.

(2) A célcsoporton belül megvalósuló beruházások jóváhagyásakor a felügyeleti szerv — az ágazati miniszterrel és a Bankkal egyetértésben — a beruházási javaslatban megállapított egységes kölcsönfeltételektől eltérhet. A beruházások összesített adatai azonban nem térhetnek el az összevont beruházási javaslat megfelelő mutatóitól (a költségvetési juttatás és az állami kölcsön összegétől, visszafizetésének időtartamától).

(3) Az állami kölcsön folyósításának és visszafizetésének részletes feltételeiről a kölcsönszerződésben kell a feleknek megállapodniuk. A kölcsönszerződésnek minden esetben tartalmaznia kell:

— a fejlesztési költség — ezen belül a konvertibilis deviza — összegét,
— az állami kölcsön összegét, visszafizetésének kezdő időpontját és ütemezését,
— az állami kölcsön után felszámításra kerülő kamat mértékét.

(4) A szerződésben a kölcsön törlesztő részleteinek esedékességét a vállalat előző évre vonatkozó mérlegének megállapítását követő 30 napon belüli naptári időpontban kell rögzíteni. A visszafizetés kezdő időpontját a beruházás tervezett teljes befejezését követő évre kell kitűzni.

(5) A szerződésben az éves törlesztő részleteket — a jóváhagyott programban (engedélyokiratban) tervezett fejlesztési alap alakulásának megfelelően — évenként eltérő összegekben is meg lehet határozni. A műszakilag indokolt termelési felfutás időtartamára így megállapított törlesztő részlet azonban nem lehet kevesebb a beruházás miatti értékcsökkenési leírás fejlesztési alapba helyezhető — illetve a 3. § (3) és (6) bekezdések szerint a törlesztésre kijelölt — összegénél.

(6) Ha a beruházást a jóváhagyott beruházási program szerint szakaszonként kell megvalósítani, a (4) bekezdésben foglaltakat azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a kölcsön visszafizetésének kezdő időpontját az első szakasz befejezésének tervezett évére vonatkozó mérleg megállapítását követő 30 napon belüli naptári időpontban kell meghatározni.

(7) A (6) bekezdés hatálya alá tartozó beruházások esetében a törlesztés ütemezését oly módon kell megállapítani, hogy a beruházás teljes befejezése előtt terv szerint megvalósított szakaszok miatti fejlesztési alap növekménnyel — de legalább a növekmény, illetve a 3. § (3)—(6) bekezdések szerint törlesztésre kijelölt rész értékcsökkenésből képződő hányadával — a kölcsöntartozást csökkenteni kell.

(8) Az állami kölcsön kamatának mértéke a hitelpolitikai irányelvek előírásainak megfelelően kerül megállapításra. A Bank a kamatot — amely a vállalat költséggazdálkodását terheli — a beruházás teljes befejezésének tervezett időpontjától kezdődően negyedévenként utólag számítja fel.

5. §

Az állami kölcsön visszafizetése

(1) Az állami kölcsön visszafizetésének forrása a fejlesztési alap (szövetkezeti tartalék alap). A vállalat a kamatteher csökkentése érdekében a beruházástól függetlenül képződő fejlesztési alapjának törlesztésre való felhasználásával a kölcsönszerződés szerinti ütemtervhez képest a visszafizetést meggyorsíthatja.

(2) Ha a fejlesztés a kölcsönszerződésben rögzített előirányzatnál kisebb ráfordítással valósul meg, a megtakarítással az állami kölcsön összege csökken, a költségvetési hozzájárulás összege változatlan marad. A vállalat — a Bank előzetes értesítése mellett — a megtakarított összegnek megfelelően az egyes törlesztő részleteket arányosan csökkentheti, vagy a törlesztés időtartamát lerövidítheti.

(3) A kölcsönszerződésben rögzített fejlesztési előirányzaton felül jelentkező többletköltségeket a 38/1967. (X. 12.) Korm. számú rendelet 16. §-ának (5) és (6) bekezdéseiben foglaltak szerint kell elszámolni.

(4) Ha a beruházás az állami kölcsönszerződésben rögzített határidő előtt valósul meg, vagy a fejlesztési alap beruházása miatti növekménye a számításba vettnél nagyobb összegű, a vállalat nem kötelezhető korábbi, gyorsabb ütemű, illetve nagyobb összegű törlesztésre.

(5) A törlesztést a beruházás befejezésének késedelme vagy a beruházás tervezettnél alacsonyabb jövedelmezősége esetén is a kölcsönszerződésben rögzített időpontban és összegben — a beruházástól függetlenül képződő fejlesztési alapból, ennek elégtelensége vagy hiánya esetén vállalati tartalékalapból; szövetkezeti beruházásoknál szövetkezeti tartalékalapból — kell teljesíteni. Fizetési késedelem esetén a Bank késedelmi kamatot számít.

6. §

Átmeneti intézkedések

(1) Az olyan 1968. január 1-én folyamatban levő beruházások esetében, amelyeknek forrása részben állami kölcsön, az állami kölcsön összegére és törlesztési feltételeire vonatkozó — a 132/1967. (PK 24.) PM számú utasítás 3. §-ában előírt — javaslatot a jelen rendeletben foglaltak szerint kell a vállalatnak, illetve célcsoportos beruházások vonatkozásában az ágazati minisztériumnak elkészítenie. Ebben 1968. január 1-i áron kell szerepeltetni a fejlesztési költségelőirányzatot, valamint kidolgozni a beruházás révén képződő nyereséget, az új amortizációs kulcsokkal számított értékcsökkenési leírást, továbbá a jövedelemszabályozási előírások szerint képződő fejlesztési alap összegét.

(2) Az egyedi nagyberuházások esetében, ha a beruházási program szakaszos megvalósítást írt elő, és a szakasz(ok) befejezése 1968. január 1. előtt megtörtént, az állami kölcsön törlesztő részletének esedékességét az 1968. évre vonatkozó mérleg megállapításától kezdődően kell meghatározni.

(3) Az 1968. évre átmenő beruházásoknál a befejezetlen állomány után eszközlekötés címén évi 5%-os beruházási járulékot 1968. január 1-től kezdve kell számítani.

7. §

Hatálybalépés

E rendelet kihirdetése napján lép hatályba.

Dr. Kardos Géza s. k.,
pénzügyminiszter-helyettes

Lázár György s. k.,
az Országos Tervhivatal elnökhelyettese

Melléklet a 2/1967. (XI. 17.) PM—OT számú együttes rendelethez

(Az alábbiakban: R.)

1. Az állami kölcsön összegének, a törlesztés évi összegének és időtartamának kiszámítása a beruházási javaslatban.

Az állami kölcsön összegének kiszámításánál — a beruházási javaslat készítése során — először a törlesztés évi összegét és időtartamát kell meghatározni.

A törlesztés évi összege megfelel a szóban forgó beruházás miatt a teljes befejezést követően — az 1/1967. (XI. 17.) OT—PM számú együttes rendelet 1. számú melléklete szerint — legalább öt év alapján tervezett átlagos évi fejlesztési (szövetkezeti tartalék) alap növekménynek, illetve a R. 3. § (3)—(6) bekezdések szerint módosított összegnek.

A *törlesztési időtartam* megállapításánál a fejlesztési költségelőirányzatot el kell osztani a beruházás miatti, legalább öt év alapján tervezett átlagos évi nyereség és értékcsökkenési leírás összegével. E számításhoz az eredménykimutatás szerint tervezett (felosztás előtti) nyereséget és az elvonással még nem csökkentett értékcsökkenési leírást kell figyelembe venni.

Az állami kölcsön összegét a törlesztés évi összegének és a törlesztés időtartamának szorzatában kell megállapítani. Amennyiben a törlesztési időtartam számítás 10 évnél hosszabb törlesztési időt eredményez, akkor az állami kölcsön összegének megállapításánál — a R. 3. § (2) bekezdés alapján — 10 éves időtartammal kell számolni.

A költségvetési juttatás fix összege a fejlesztési költségirányzat és az állami kölcsön különbözete.

Ha a beruházást *szakaszonként* kell megvalósítani, a törlesztés megállapításához a fenti számítást az alábbiakkal kell kiegészíteni.

A beruházás teljes befejezése előtt megvalósítani tervezett szakaszok miatti fejlesztési alap növekménnyel — de legalább a növekmény, illetve a 3. § (3)—(6) bekezdések szerint törlesztésre kijelölt rész értékcsökkenésből képződő hányadával — a kölcsöntartozást csökkenteni kell. Az így meghatározott összegeket a teljes befejezés utáni időszakra tervezett törlesztések utolsó részleténél (részleteinél) kell betudni.

2. Az állami kölcsön összegének, a törlesztés évi összegének és időtartamának kiszámítása a beruházási programban.

A beruházási javaslat jóváhagyásakor a költségvetési juttatás és a konvertibilis deviza-kiadás fix összegben, a fejlesztési költségelőirányzat, az állami kölcsön összege, a beruházás jövedelmezősége és a törlesztés időtartama tűrési határokkal kerül megállapításra. A tűrési határokkal megállapított mutatók pontosbítását a beruházási program kidolgozása során kell elvégezni.

Az állami kölcsön összegét úgy kell megállapítani, hogy a beruházási programban meghatározott fejlesztési költségelőirányzatból le kell vonni a Kormány által fix összegben megállapított költségvetési juttatás összegét.

A törlesztés évi összege a beruházás teljes befejezését követő évek — programban pontosbított — beruházás miatti fejlesztési (szövetkezeti tartalék) alap növekményeinek, illetve a R. 3. § (3)—(6) bekezdések szerinti összegének átlaga.

A törlesztési időtartamot az állami kölcsön összege és az átlagos évi törlesztőrészlet hányadosaként kell meghatározni.

Szakaszonkénti megvalósítás esetén értelemszerűen alkalmazandók az 1. pontban leírtak.

A munkaügyi miniszter 15/1967. (XI. 18.) Mü. M. számú

rendelete

a továbbtanuló dolgozók kedvezményeiről

A művelődésügyi miniszterrel és a Szakszervezetek Országos Tanácsával egyetértésben a Mt. V. 60. §-ának végrehajtásaként a következőket rendelem:

Kedvező munkabeosztás

1. §

(1) Az alsó, közép vagy felsőfokú oktatási intézmény esti vagy levelező tagozatán tanulmányokat folytató dolgozó nem foglalkoztatható olyan munkaidőbeosztásban, illetőleg nem kötelezhető olyan mértékű éjszakai és túlmunkára, amely őt a kötelező foglalkozásokra és vizsgákra történő felkészülésében, illetőleg az azokon való aktív részvételében akadályozza.

(2) Az (1) bekezdésben említett dolgozó csak beleegyezésével kötelezhető más helységben végzendő munkára a tanítási napokon és az esedékes vizsgát megelőző egy havi időtartam alatt, a tanulmányokat befejező vizsgaidőszak (érettségi, államvizsga) esetén pedig az azt megelőző három hónap alatt.

Tanulmányi munkaidőkedvezmények

A) *Általános műveltséget adó oktatási intézményekben tanulók kedvezményei*

2. §

(1) Az általános iskola és a gimnázium esti, valamint az általános iskola levelező tagozatán tanulókat három, a gimnázium levelező tagozatán tanulókat hat munkanap tanulmányi szabadság illeti meg minden tanévben.

(2) A tanulmányi szabadság tartamára a dolgozót átlagkeresete illeti meg.

B) *Szakképzettséget biztosító oktatási intézményekben tanulók kedvezményei*

3. §

(1) Az esti tagozaton tanulókat tanulmányi szabadság, ezen felül a felsőfokú oktatási intézmény hallgatóit munkaidőkedvezmény illeti meg.

(2) A felsőfokú oktatási intézmény esti tagozatán tanuló számára olyan munkaidőbeosztást kell biztosítani, amely az előadások látogatását lehetővé teszi. Ha ez nem biztosítható, engedélyezni kell, hogy a munkát a napi munkaidő befejezése előtt olyan időpontban abbahagyhassa, hogy az előadások kezdetére beérkezhessen. E címen azonban a munkaidőkedvezmény tanítási naponként két óránál több nem lehet. Ha az oktatási intézmény az előadásokat hetenként összevonja, ehelyett hetenként, műszaki, mezőgazdasági és természettudományi szakképzést biztosító egyetem, főiskola esetén legfeljebb nyolc, felsőfokú technikum és egyéb szakképzés esetén pedig legfeljebb hat óra munkaidőkedvezmény jár.

(3) A tanulmányi szabadság mértéke tanévenként

a) szakközépiskolában és középfokú technikumban hat munkanap,

b) felsőfokú oktatási intézményben, három évet meg nem haladó tanidejű képzés esetén tizenöt munkanap,

c) felsőfokú oktatási intézményben, négyéves és ezt meghaladó tanidejű képzés esetén huszonegy munkanap.

4. §

(1) A levelező tagozaton tanulókat tanulmányi szabadság, ezen felül a felsőfokú oktatási intézmény hallgatóit szabadnap illeti meg.

(2) A felsőfokú oktatási intézmény levelező tagozatán tanulók számára az oktatási intézmény által előírt kötelező foglalkozáson való részvételre szabadnap jár. Ennek mértéke nem haladhatja meg tanévenként

a) műszaki, mezőgazdasági, természettudományi és idegen nyelvű szakképzést biztosító felsőfokú oktatási intézményben a harminc,

b) egyéb felsőfokú oktatási intézmény esetén, három évet meg nem haladó tanidejű képzésnél a tizenöt, ezt meghaladó tanidejű képzésnél a tizennyolc munkanapot.

(3) A tanulmányi szabadság mértéke tanévenként

a) szakközépiskolában és középfokú technikumban tizenöt munkanap,

b) felsőfokú oktatási intézményben, három évet meg nem haladó tanidejű képzés esetén huszonegy munkanap.

c) felsőfokú oktatási intézményben, négyéves és ezt meghaladó tanidejű képzés esetén huszonhét munkanap.

5. §

(1) Mind az esti, mind a levelező tagozaton tanulókat a vizsgákon való részvétel érdekében olyan mértékű szabadidő illeti meg, hogy a vizsga időpontjára az oktatási intézményhez beérkezhessenek, és a vizsgán részt vehessenek.

(2) A felsőfokú oktatási intézményben folytatott tanulmányok esetén mind az esti, mind a levelező tagozaton tanulókat a szakdolgozat vagy diplomaterv elkészítéséhez, valamint az államvizsgára való felkészüléshez megilleti a tanulmányok folyamán összesen

— felsőfokú oktatási intézményben három évet meg nem haladó tanidejű képzés esetén tizenöt munkanap,

— felsőfokú oktatási intézményben a négyéves és ezt meghaladó tanidejű társadalomtudományi szakképzés esetén huszonegy munkanap, a műszaki, mezőgazdasági, természettudományi és idegen nyelvű szakképzés esetén harminchárom munkanap külön tanulmányi szabadság.

6. §

Nem jár a 3. § (2), a 4. § (2) bekezdésében, valamint az 5. § (1) bekezdésében említett kedvezmény akkor, ha a kötelező foglalkozás vagy vizsga a dolgozó heti pihenőnapjára, illetőleg szabadnapjára esik.

7. §

(1) A 3—5. §-ban foglalt tanulmányi kedvezmények teljes tartamára a dolgozót átlagkeresete illeti meg, ha

a) a munkakörére jogszabály vagy kollektív szerződés által előírt szakképzettségét szerzi meg, vagy

b) a nappali tagozatos képzés befejezéseként előírt esti vagy levelező tagozatos képzésben vesz részt (pl. a tanulmányai utolsó évében oktató-nevelő munkát végző pedagógus), vagy

c) a vállalattal tanulmányi szerződést kötött (Mt. V. 15. §).

(2) Az (1) bekezdésben foglalt eseteken kívül is megilleti a dolgozót esti tagozaton tanulás esetén ugyanolyan mértékű kedvezmény, mintha a gimnázium esti tagozatán, illetőleg levelező tagozat esetén, mintha a gimnázium levelező tagozatán tanulna (2. §). Az ezt meghaladó időre a munkaidő kedvezmény, illetőleg tanulmányi szabadság nem fizetett szabadidőként jár.

(3) A vállalat rendkívüli méltánylást igénylő esetben egyéni elbírálás alapján az (1) bekezdésben előírt térítést részben vagy egészben akkor is megadhatja a dolgozónak, ha az ott megjelölt feltételeknek nem felel meg.

C) *A műszaki egyetemek és mezőgazdasági jellegű felsőfokú oktatási intézmények hallgatóinak munkagyakorlata*

8. §

(1) A műszaki egyetemek levelező tagozatos hallgatóit háromhónapos, a mezőgazdasági jellegű felsőfokú oktatási intézmények levelező tagozatos hallgatóit pedig öthonapos munkagyakorlatra kötelezheti az oktatási intézmény. Ebből egy hónapra a műszaki egyetem levelező tagozatos hallgatóját az oktatási intézmény a vállalathoz oszthatja be.

(2) A munkagyakorlat időtartamára a vállalat köteles a dolgozót a munkavégzés alól felmenteni. A vállalatnál töltött munkagyakorlat tartamára a vállalat, a máshol töltött munkagyakorlat tartamára pedig az oktatási intézmény köteles a dolgozó átlagkeresetét fizetni.

A tanulmányi munkaidőkedvezményekre vonatkozó általános szabályok

9. §

(1) A tanulmányi szabadság a dolgozónak az őt megillető rendes (alap- és pót-) szabadságon felül jár. Nem adható ki utólag a tanulmányi szabadságnak az a része, amelyet a dolgozó a tanévre vonatkozó vizsgái sikeres letételéhez nem vett igénybe.

(2) Ha a dolgozó a tanév vizsgáit előzetes engedély alapján egy tanévnél rövidebb idő alatt teszi le, a rövidített tanulmányi időre is a teljes tanévre járó tanulmányi szabadság illeti meg.

(3) A tanulmányi szabadság tanévismétlés esetén nem jár. Ha azonban a dolgozó az előző tanévre járó teljes tanulmányi szabadságot nem vette igénybe — kérésére — a fennmaradó részt ki kell adni. Ha a dolgozó huzamosabb betegség, katonai szolgálat vagy más hasonló fontos ok miatt ismétel tanévet, a vállalat az ismételt tanévre is biztosíthat tanulmányi szabadságot.

(4) Ha a dolgozót egy évnél rövidebb, határozott időre alkalmazták, nem adható ki részére több tanulmányi szabadság, mint amennyi a vállalatnál munkaviszonyban töltött idejével arányos.

10. §

(1) Ha a dolgozó munkaviszonya a tanévre előírt összes vizsga sikeres letétele előtt szűnik meg, akkor a ki nem adott tanulmányi szabadságot a dolgozó „munkavállalói igazolási lap"-jára fel kell jegyezni. Ugyanitt kell feltüntetni, hogy a dolgozó e címen hány munkanapra kapta meg átlagkeresetét.

(2) Munkahelyváltoztatás esetén a dolgozót a korábbi vállalatnál ki nem adott tanulmányi szabadság új munkahelyén illeti meg.

Költségtérítések

11. §

(1) A 7. § (1) bekezdésében foglalt feltételeknek megfelelő dolgozót szakközépiskola, középfokú technikum és felsőfokú oktatási intézmény levelező tagozatán történő továbbtanulás esetén évente legfeljebb tíz alkalommal megilleti a kötelező foglalkozásokra és a vizsgákra történő utazáshoz szükséges költség akkor, ha a munkahely az oktatási intézmény székhelyétől ötven kilométernél távolabb fekszik, és a dolgozó átlagkeresete a havi egyezerhatszáz forintot nem éri el. Ha a dolgozó átlagkeresete havi egyezerhatszáz és kettőezerkettőszáz forint között van, fenti feltételek mellett az utazási

költség felére jogosult. Ez utóbbi esetben nem jár az utazási költség megtérítése akkor, ha a dolgozó félárú vasúti utazási kedvezményre jogosult.

(2) A Tanárképző Főiskola levelező tagozatán továbbtanuló alsótagozati pedagógus részére a kötelező foglalkozásokon való részvétellel és a vizsgákkal kapcsolatban felmerülő utazási költséget meg kell téríteni.

(3) A Tanárképző Főiskola levelező tagozatán kiegészítő szakképzésben részt vevő felső tagozati pedagógusnak, a pedagógusképző intézmény utolsó éves — a pedagógusszükséglet kielégítése céljából alkalmazott — és tanulmányait levelező úton folytató pedagógusnak, továbbá az óvónőképző intézet levelező tagozatán tanulmányokat folytató pedagógusnak a (2) bekezdésben megjelölt költségen felül a kötelező foglalkozásokon és vizsgákon való részvétellel felmerülő szállásköltséget is meg kell téríteni, és lehetővé kell tenni számára, hogy a főiskolai hallgatók részére biztosított étkezést díjtalanul igénybe vegye.

12. §

A vállalat a továbbtanuló dolgozó költségeihez tanulmányi segély útján is hozzájárulhat.

Vegyes rendelkezések

13. §

(1) Az 1—12. § szabályai szerint illetik meg a tanulmányi kedvezmények azokat a felsőfokú iskolai végzettségű továbbtanuló dolgozókat, akik valamely — három évet meg nem haladó tanidejű — iskolarendszerű továbbképzésben (pl. mérnök-közgazdász képzés, szakmérnökképzés) vesznek részt. Ugyanígy illetik meg a tanulmányi kedvezmények a felsőfokú munkavédelmi tanfolyam hallgatóit.

(2) A Marxizmus—Leninizmus Esti Egyetemein és azok szakosított tagozatain továbbtanulókat a négyéves és azt meghaladó tanidejű, társadalomtudományi képzést adó, felsőfokú oktatási intézményekre megállapított mértékben ugyanúgy illetik meg a tanulmányi kedvezmények, mint azokat, akik a munkakörükre előírt szakképzettséget szerzik meg.

(3) Ha a vállalat a dolgozó számára előírja valamely — e rendeletben nem említett — iskola vagy tanfolyam elvégzését, köteles az emiatt munkából távol töltött idejére átlagkeresetét fizetni. A miniszter ilyen esetekre a kedvezmények mértékét szabályozhatja.

14. §

(1) Ez a rendelet az 1968. évi január hó 1. napján lép hatályba. Egyidejűleg hatályát veszti a felsőfokú technikumok és a felsőfokú szakiskolák esti, valamint levelező tagozatain továbbtanuló dolgozók tanulmányi kedvezményeiről szóló 11/1962. (XI. 7.) MüM számú rendelet.

(2) Az 1967—68. tanévben már továbbtanuló dolgozót az adott iskolatípus befejezéséig — a 7. § (1) bekezdésében foglalt feltételek hiányában is — megilleti a 3—5. §-ban foglalt tanulmányi kedvezmények teljes tartamára átlagkeresete, illetőleg a 11. §-ban foglaltak szerinti költségtérítés.

(3) Az állami bizonyítványt adó üzemgazdasági továbbképző tanfolyam hallgatóit az 1967—68. tanévre az 1968. január hó 1. napja előtt érvényes szabályok szerint illetik meg a tanulmányi kedvezmények.

Veres József s. k.,
munkaügyi miniszter

Közlemények

A Magyar Tudományos Akadémia elnöke az egészségügyi miniszterrel együtt 1970. szeptember 30-áig terjedő időre megbízta a Magyar Tudományos Akadémia V. Orvosi Tudományok Osztálya és az Egészségügyi Minisztérium szervezetéhez tartozóan

Kerpel-Frónius Ödön levelező tagot a Nedvkeringési Kutatásokkal Foglalkozó Bizottság,

Lissák Kálmán akadémikust az Idegrendszeri Kutatásokkal foglalkozó Bizottság (ezen belül IBRO bizottság),

Julesz Miklós levelező tagot az Endokrinológiai Kutatásokkal Foglalkozó Bizottság,

Knoll Józsefet, az orvostudományok doktorát a Gyógyszerkutatásokkal Foglalkozó Bizottság és a Klinikai-Farmakológiai Albizottság,

Ivánovics György akadémikust a Mikrobiológiai, Járványügyi és Szérumvakcina Bizottság,

Kesztyüs Loránd levelező tagot az Immunológiai és Allergológiai Kutatásokkal Foglalkozó Bizottság,

Donhoffer Szilárd levelező tagot az Élettani Bizottság,

Törő Imre akadémikust a Morphológiai és Cytológiai Bizottság,

Szontágh Ferencet, az orvostudományok kandidátusát az Anya- és Gyermekvédelmi Bizottság,

Petrányi Gyulát, az orvostudományok doktorát, az I. sz. Klinikai Bizottság,

Babics Antal akadémikust a II. sz. Klinikai Bizottság,

Sós József levelező tagot az Egészségtudományi Bizottság,

Tigyi József levelező tagot a Radiológiai és Izotóp Orvosi Alkalmazási Bizottság,

Kellner Béla levelező tagot az Onkológiai Bizottság,

Simonovits Istvánt, az orvostudományok kandidátusát a Társadalom-Egészségügyi és Egészségügyi Szervezési Bizottság,

Végh Antalt, a kémiai tudományok kandidátusát a Gyógyszerkönyvi és Gyógyszerészeti Bizottság elnöki tisztének ellátásával.

FOGADÓÓRÁK

A Magyar Tudományos Akadémia főtitkára *minden hétfőn* 13—15 óráig — bármilyen természetű ügyben — fogadóórát tart. A Magyar Tudományos Akadémia tagjainak más időpontokban is rendelkezésére áll.

Elnökségi Titkárság

Tolnai Gábor akadémikus, a Tudományos Minősítő Bizottság elnöke minden *pénteken* 13—14 óráig, *Tétényi Pál*, a kémiai tudományok doktora, a Tudományos Minősítő Bizottság titkára pedig minden héten *csütörtökön* 14—16 óráig tart fogadóórát.

Tudományos Minősítő Bizottság Titkársága

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

Index: 25.105

AKADÉMIAI KÖZLÖNY, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja. Megjelenik rendszerint havonta kétszer. — A szerkesztésért felelős: a Magyar Tudományos Akadémia Elnökségi Titkárságának vezetője.

Kiadja: az Akadémiai Kiadó, Budapest V., Alkotmány u. 21. — Felelős: Bernát György, az Akadémiai Kiadó igazgatója — 800 példány

A kiadvány előfizethető a POSTA KÖZPONTI HÍRLAPIRODÁNÁL, Budapest V., József nádor tér 1. és *bármely postahivatalban.* Csekkszámlaszám egyéni: 61 257, közületi: 61 066, MNB egyszámlaszám: 8.
Előfizethető és példányonként megvásárolható az AKADÉMIAI KIADÓ-nál, Budapest V., Alkotmány u. 21. Telefon 111-010. Csekkbefizetési számla: 05 915,111-46, MNB egyszámlaszám: 46; az AKADÉMIAI KÖNYVESBOLTBAN: Budapest V., Váci u. 22., telefon: 185-612. Előfizetési díj egy évre: 48,— Ft.

67.64726 Akadémiai Nyomda, Budapest — Felelős vezető: Bernát György

XVI. (1967.) ÉVFOLYAM 21. SZÁM

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

Akadémiai Közlöny

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:
A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
HIVATALA

BUDAPEST, 1967. DECEMBER 19.

TARTALOM

Törvények, rendeletek, határozatok	50/1967. (XI. 22.) sz. Korm. rendelet	A csökkent munkaképességű személyek helyzetének rendezésével kapcsolatos társadalombiztosítási kérdések szabályozásáról	207
Az Akadémia Elnökségének határozatai	65/1967. sz. határozat	A Kibernetikai Bizottság működéséről	209
	66/1967. sz. határozat	Az 1967. évi Budapesti Nemzetközi Vásár akadémiai kiállításáról, a 66. Országos Mezőgazdasági Kiállítás és Vásáron való részvételről, valamint az 1968. évi Budapesti Nemzetközi Vásáron rendezendő akadémiai kiállítás előkészületeiről	209
Az Akadémia elnökének utasítása	7/1967. MTA (A. K. 21.)	A nem főhivatású akadémiai kutatóhelyek szervezeti és működési szabályzatának elkészítéséről szóló 6/1965. MTA (A. K. 16.) számú utasítás kiegészítéséről	209
Miniszteri rendeletek	1/1967. (XI. 22.) Mü. M.—Eü. M.—PM	A csökkent munkaképességű dolgozók helyzetének rendezéséről	210
	3/1967. (XII. 3.) MM	Az idegen nyelvtudás igazolására rendszeresített vizsgáról szóló 6/1965. (VII. 16.) MM sz. rendelet módosításáról	220
Közlemények		A Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának fogadóórájáról	220
		A Tudományos Minősítő Bizottság elnökének és titkárának fogadóórájáról	220

Jogszabályok

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány 50/1967. (XI. 22.) számú

rendelete

a csökkent munkaképességű személyek helyzetének rendezésével kapcsolatos társadalombiztosítási kérdések szabályozásáról

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány a munkaviszonyban és a kisipari szövetkezeti tagsági viszonyban álló csökkent munkaképességű személyek helyzetének rendezésével kapcsolatos társadalombiztosítási kérdéseket a következők szerint szabályozza:

I. Betegségi biztosítás

1. §

(1) A betegségi biztosítás kiterjed a csökkent munkaképességűek helyzetének rendezéséről szóló jogszabályok alapján átmeneti segélyben részesülő személyekre.

(2) Az átmeneti segélyben részesülő személy és családtagja a betegségi biztosítás szolgáltatásaira ugyanazokkal a feltételekkel és mértékben jogosult, mint a munkaviszonya alapján nyugellátásban részesülő biztosított és családtagja.

2. §

Az átmeneti segélyben részesülő személyek után a betegségi biztosítási járulékot a segély összegének alapulvételével a segélyt folyósító szerv fizeti. A járulék kulcsa 5%.

3. §

Az átmeneti segélyben részesülő személyek betegségi biztosítására, a járulék fizetésére, a jogosultak nyilvántartására, a mulasztások jogkövetkezményeire, egyebekben a dolgozók betegségi biztosításáról szóló 71/1955. (XII. 31.) MT számú rendeletnek a munkaviszony alapján nyugellátásban részesülő személyekre vonatkozó rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

II. Nyugdíjbiztosítás

4. §

Azt az időt, amelynek során a csökkent munkaképességű dolgozó szakképzés címén a csökkent munkaképességű dolgozók helyzetének rendezéséről szóló jogszabályok alapján megállapított keresetkiegészítésben részesült, a szolgálati idő számításánál figyelembe kell venni.

5. §

Az átmeneti segély, a rendszeres szociális járadék és a rendszeres szociális segély folyósításának időtartama a nyugellátásra való jogosultság szempontjából nem számít a szolgálati idő megszakításának.

6. §

Az átmeneti segély összegének alapja az az öregségi nyugdíj, amely a csökkent munkaképességű dolgozót az öregségi korhatár elérésének naptári évében előterjeszthető igénybejelentése alapján az átmeneti segély megállapításáig szerzett szolgálati idő figyelembevételével megilletné.

7. §

(1) Az átmeneti segély alapjául szolgáló öregségi nyugdíj összegét az átmeneti segély megállapításának naptári évében a segély megállapításáig, valamint a közvetlenül megelőző négy naptári év alatt elért munkabér havi átlagának figyelembevételével kell megállapítani. A munkabérátlag számításánál egyebekben a 67/1958. (XII. 24.) Korm. számú rendelet vonatkozó rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

(2) A baleseti járadékot — amelyet az átmeneti segélyre tekintet nélkül folyósítani kell — az átmeneti segély alapjául szolgáló öregségi nyugdíj összegének kiszámításánál munkabérként figyelembe venni nem lehet.

8. §

Ha az átmeneti segélyben részesült vagy részesülő személy rokkantsági, illetőleg öregségi nyugdíjra válik jogosulttá, vagy meghal, az 1958. évi 40. számú törvényerejű rendelet alapján járó nyugellátás összegét az általános rendelkezések szerint kell megállapítani. A nyugellátás megállapításánál számításba vett munkabér azonban nem lehet kevesebb annál a munkabérátlagnál, amelynek figyelembevételével az átmeneti segély alapjául szolgáló öregségi nyugdíj összegét megállapították.

III. Családi pótlék

9. §

Az átmeneti segélyben, illetőleg a rendszeres szociális járadékban részesülő személyek családi pótlékra jogosultak. A családi pótlék tekintetében a munkaviszony alapján nyugdíjban részesülő személyek családi pótlékára vonatkozó rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni.

10. §

A családi pótlék megállapításának és folyósításának ügyviteli feladatait az átmeneti segélyt, illetőleg a rendszeres szociális járadékot megállapító és folyósító szervek látják el.

11. §

(1) Az átmeneti segély, illetőleg a rendszeres szociális járadék alapján járó családi pótlékkal kapcsolatban felmerülő vitás ügyekben az intézkedést hozó szerv felettes szakigazgatási szerve hoz határozatot. E szerv határozata ellen — (2) bekezdésben meghatározott ügyeket kivéve — bírósághoz fordulni nem lehet.

(2) Ha az átmeneti segély, illetőleg a rendszeres szociális járadék alapján járó családi pótlék jogtalan felvételét a munkáltató vagy adatközlésre kötelezett más szerv mulasztása vagy a valóságnak meg nem felelő adatközlése idézte elő, és ezért az (1) bekezdésben említett szerv az adatszolgáltatásra kötelezettet a jogalap nélkül kifizetett családi pótlék megtérítésére kötelezi, az erre vonatkozó határozat ellen a fizetésre kötelezett harminc napon belül keresettel fordulhat az illetékes járásbírósághoz, Budapesten a Pesti Központi Kerületi Bírósághoz. A bíróság az eljáró államigazgatási szerv határozatát megváltoztathatja.

12. §

Az átmeneti segélyt, illetőleg a rendszeres szociális járadék alapján járó családi pótlékot a SZOT Társadalombiztosítási Főigazgatósága a Munkaügyi Minisztériumnak megtéríti.

IV. Vegyes és hatálybaléptető rendelkezések

13. §

Felhatalmazást kap a Szakszervezetek Országos Tanácsa, hogy a keresetkiegészítés megállapítására, folyósítására, valamint a rendelet végrehajtására vonatkozó részletes szabályokat a munkaügyi miniszterrel, a pénzügyminiszterrel, az egészségügyi miniszterrel és a Minisztertanács Tanácsszervek Osztálya vezetőjével egyetértésben, valamint az OKISZ elnöke véleményének meghallgatásával szabályzattal állapítsa meg.

14. §

Ez a rendelet az 1968. évi január hó 1. napján lép hatályba.

Fock Jenő s. k.,
a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány elnöke

A Magyar Tudományos Akadémia Elnökségének határozatai

Az MTA Elnöksége 65/1967. számú

határozata

a Kibernetikai Bizottság működéséről

(Elnökség, 1967. november 28.)

Teljes szöveg

1. Az Elnökség tudomásul veszi a Kibernetikai Bizottságnak a működéséről szóló és főleg a szervezeti kérdésekre kiterjedő jelentését. Úgy határoz, hogy a Kibernetikai Bizottság tekintse főfeladatának a különböző tudományágakban a kibernetikai kutatások előmozdítását, a kibernetika területén a legfontosabb tematika kidolgozását és a kibernetika terén a tudományos osztályok együttműködésének az előmozdítását.

   A Kibernetikai Bizottság egyelőre továbbra is mint elnökségi bizottság működjék, azonban kapcsolatait a tudományos osztályokkal közvetlenül építse ki. Működéséhez az Elnökség külön pénzügyi keretet nem biztosít.

2. A Kibernetikai Bizottság az Elnökséghez a Matematikai és Fizikai Tudományok Osztálya és a téma szerint érdekelt tudományos osztály vezetőségének együttes javaslata alapján fordulhat.

21. Az Elnökség felhívja a Kibernetikai Bizottság elnökét, hogy a Bizottság munkájáról *1969. november hóban* tegyen jelentést az Elnökségnek.

Budapest, 1967. december 1.

Rusznyák István s. k.,
elnök

Az MTA Elnöksége 66/1967. számú

határozata

az 1967. évi Budapesti Nemzetközi Vásár akadémiai kiállításáról, a 66. Országos Mezőgazdasági Kiállítás és Vásáron való részvételről, valamint az 1968. évi Budapesti Nemzetközi Vásáron rendezendő akadémiai kiállítás előkészületeiről

(Elnökség, 1967. november 28.)

Teljes szöveg

1. Az Elnökség elfogadja a Kiállítási Bizottságnak az 1967. évi Budapesti Nemzetközi Vásáron és a 66. Országos Mezőgazdasági Kiállításon megrendezett akadémiai kiállításokról szóló jelentését.

2. Az Elnökség úgy határoz, hogy a Magyar Tudományos Akadémia részt vesz az 1968. évi Budapesti Nemzetközi Vásáron, és a kiállítás megrendezéséhez 500 000.—Ft fedezetet irányoz elő. A kiállításon az Akadémia az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottsággal közösen veszi igénybe a kiállítási csarnokot, a költségek arányos megosztása mellett.

21. Az Elnökség felhívja a Kiállítási Bizottság elnökét, az ez irányú tárgyalások folytatására és a részlettervek elkészítésére.

Budapest, 1967. december 1.

Rusznyák István s. k.,
elnök

A Magyar Tudományos Akadémia elnökének utasítása

A Magyar Tudományos Akadémia elnökének 7/1967. MTA (A.K. 21.) számú

utasítása

a nem főhivatású akadémiai kutatóhelyek szervezeti és működési szabályzatának elkészítéséről szóló 6/1965. MTA (A. K. 16.) számú utasítás kiegészítéséről

A nem főhivatású akadémiai kutatóhelyek szervezeti és működési szabályzatának elkészítéséről szóló 6/1965. MTA (A. K. 16.) számú utasítás nem szabályozza a tanszékek vagy több tanszéket magába foglaló egyetemi intézetek keretében szervezett kutatócsoportok, illetőleg az akadémiai kutatások szervezeti keretében több tanszék kutatómunkáját összefogó munkaközösségek elnevezését. Az említett kutatóhelyek elnevezésének egységes rendezése érdekében a 6/1965. MTA (A. K. 16.) számú utasítás kiegészítéseként — a művelődésügyi miniszterrel, az egészségügyi miniszterrel és a mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszterrel egyetértésben — az alábbi utasítást adom ki.

1. §

A 6/1965. MTA (A. K. 16.) számú utasítás 2. §-ának (2) bekezdése helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„(2) *a)* A tanszék vagy több tanszéket magába foglaló egyetemi intézet keretében szervezett akadémiai kutatócsoport elnevezésében kifejezésre kell juttatni, hogy a kutatócsoport a tanszékekkel (egyetemi intézettel) közös kutatási egységet képez, és meg kell jelölni a kutatócsoport működési helyét és székhelyét. Ezért a Szabályzat a tanszék (egyetemi intézet) keretében szervezett akadémiai kutatócsoportok elnevezéseként a következőket tartalmazza:

Magyar Tudományos Akadémia .....
(a kutatócsoport kutatási területének megnevezése)
Tanszéki Kutatócsoportja.

Működik: ..... (egyetem, tanszék megjelölése).

Pl. Magyar Tudományos Akadémia Ókortudományi Tanszéki Kutatócsoportja.

Működik: ELTE Latin—Görög Filológiai Tanszéken.

b) Ha a kutatócsoport nem egy tanszéken, hanem több tanszéket magába foglaló intézetben működik, akkor a „tanszék" helyett „egyetemi intézet" szerepeljen a névben.

c) A munkaközösség az akadémiai kutatások szervezeti keretében több tanszék kutatómunkáját fogja össze, ezért elnevezésük — a működési hely feltüntetésével — a következő:

Magyar Tudományos Akadémia ..... (a munkaközösség kutatási területének megnevezése) Tanszéki Munkaközössége.

Működik: ..... (egyetem és kar megjelölése).

Pl. Magyar Tudományos Akadémia Áramlástechnikai Tanszéki Munkaközössége.

Működik: Budapesti Műszaki Egyetem, Gépészmérnöki Kar.

Amennyiben a tanszéki munkaközösség különböző egyetemi karok tanszékeiből áll, ez esetben működési helyének az egyetemet kell feltüntetni, a Kar megjelölése nélkül.

Azok a kutatóhelyek, amelyeknek elnevezése ezen utasítástól eltér, elnevezésüket az utasításban foglaltaknak megfelelően módosítsák. A kutatóhelyek csak az elnevezésüknek megfelelő levélpapírt és pecsétet használhatnak."

2. §

Ez az utasítás közzétételének napján lép hatályba, végrehajtásáról az osztálytitkárok gondoskodnak.

Budapest, 1967. november 24.

Rusznyák István s. k.,
elnök

Miniszteri rendeletek

A munkaügyi miniszter, az egészségügyi miniszter és a pénzügyminiszter 1/1967. (XI. 22.) Mü. M.—Eü. M.—P. M. számú

együttes rendelete

a csökkent munkaképességű dolgozók helyzetének rendezéséről

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány 34/1967. (X. 8.) számú rendeletének (a továbbiakban: Mt. V.) 10. §-ában kapott felhatalmazás alapján — a Szakszervezetek Országos Tanácsával egyetértésben — az alábbiakat rendeljük:

A rendelet hatálya

1. §

(1) E rendelet hatálya kiterjed a munkaviszonyban álló azokra a csökkent munkaképességű dolgozókra, akik

a) egészségi állapotuk romlásából eredő munkaképesség-csökkenésük miatt munkahelyükön teljes értékű munka végzésére alkalmatlanokká váltak, de öregségi- vagy rokkantsági nyugdíjra még nem jogosultak;

b) munkaviszonyban vagy kisipari szövetkezeti tagsági viszonyban elszenvedett üzemi baleset vagy foglalkozási betegség következtében baleseti járadékban vagy rokkantsági nyugdíjban részesülnek, és jelenlegi munkahelyükön teljes értékű munka végzésére alkalmatlanokká váltak;

c) gümőkóros betegségük miatt munkahelyükön jogszabályi tilalom folytán nem foglalkoztathatók.

(2) A rendelet hatálya kiterjed még

a) azokra a csökkent munkaképességű dolgozókra is, akik az Mt. 19. § (1) bekezdése alapján a vállalattal újból munkaviszonyt létesítenek, továbbá

b) a fegyveres erőktől, a fegyveres testületektől és a rendészeti szervektől csökkent munkaképességük, illetőleg egészségi okból szolgálatra alkalmatlanságuk miatt leszerelt személyekre.

(3) A kisipari szövetkezetek csökkent munkaképességű tagjai helyzetének rendezésére vonatkozó szabályokat e rendelet, valamint a tagsági viszonyból eredő sajátosságok figyelembevételével az OKISZ elnöke — a munkaügyi miniszterrel, az egészségügyi miniszterrel és a pénzügyminiszterrel, továbbá a Szakszervezetek Országos Tanácsával egyetértésben — állapítja meg.

(4) E rendelet hatálya nem terjed ki

a) a magánmunkáltatókra és a velük munkaviszonyban álló dolgozókra,

b) a másodállású és mellékfoglalkozású munkaviszonyra, továbbá

c) az (1) bekezdés *a)* és *c)* pontjában megjelölt dolgozókra, ha a munkaképesség-csökkenést, illetőleg megbetegedést a próbaidő vagy határozott időre létesített munkaviszony tartama alatt állapítják meg.

A csökkent munkaképességű dolgozók rehabilitációjával kapcsolatos vállalati feladatok

2. §

(1) Az 1. § (1) és (2) bekezdés *a)* pontjában megjelölt csökkent munkaképességű dolgozókat a vállalatok [Mt. V. 125. § (2) bekezdés *c)* pontjában felsoroltak a magánmunkáltatók kivételével] kötelesek elsősorban a vállalaton belül foglalkoztatni, részükre olyan munkahelyet biztosítani (a továb-

biakban: rehabilitálni), ahol egészségük további romlása nélkül hatékonyabb munka végzésére képesek.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltak megvalósítása érdekében a vállalat a csökkent munkaképességű dolgozót köteles

a) a munkakörülmények módosításával, elsősorban eredeti munkahelyén és szakmájában tovább foglalkoztatni, vagy

b) a vállalaton belül más megfelelő munkahelyre, esetleg más vállalathoz áthelyezni, illetőleg

c) más munka végzésére betanítani, vagy szakképzésben (szakmunkás-képzésben vagy más képzésben) részesíteni,

d) szükség esetén e célra létrehozott külön üzemrészben foglalkoztatni,

e) bedolgozói munkaviszonyban vagy részmunkaidőben foglalkoztatni, ha arra a vállalat jellege módot ad.

(3) Ha a vállalat jellege miatt a csökkent munkaképességű dolgozók rehabilitása teljes mértékben nem biztosítható, a dolgozók megfelelő munkahelyre történő áthelyezésének elősegítése érdekében ezt a területileg illetékes járási (városi, megyei jogú városi és fővárosi) tanács végrehajtó bizottsága munkaügyi szakigazgatási szervének (továbbiakban: munkaügyi szakigazgatási szerv) kell bejelenteni.

3. §

(1) A vállalat igazgatója a 4. § rendelkezései szerint megszervezett Vállalati Bizottság javaslata alapján köteles jegyzékbe foglalni mindazokat a munkahelyeket, amelyekben csökkent munkaképességű dolgozók racionálisan foglalkoztathatók. Így

a) azokat a munkahelyeket, amelyek általában megfelelnek a csökkent munkaképességűek részére,

b) azokat a speciális munkahelyeket, amelyekben az adott vállalat jellegéből következően csökkent munkaképességűek foglalkoztathatók,

c) külön feltüntetve azokat a munkahelyeket, amelyek alkalmasak vakok és csökkent látók részére.

(2) A munkahelyek felsorolásánál fel kell tüntetni azokat a jellemzőket is, amelyek utalnak arra, hogy milyen munkaképesség-csökkenés (esetleg betegség) és szakképzettség mellett tölthető be a munkahely csökkent munkaképességű dolgozóval. A munkahelyi jegyzéket új technológia bevezetése vagy a helyi körülmények megváltozása esetén folyamatosan ki kell egészíteni, illetőleg módosítani.

(3) A vállalatok a munkahelyi jegyzék egy példányát az illetékes munkaügyi szakigazgatási szervhez évenként egy alkalommal, január 31-ig (a jegyzék jelentős módosítása esetén a módosítást követően) kötelesek megküldeni. A jegyzékben fel kell tüntetni, hogy az abban szereplő munkahelyeken összesen hány dolgozót foglalkoztatnak, és azok közül mennyi csökkent munkaképességű. A jegyzékbe foglalt és nem csökkent munkaképességű dolgozókkal betöltött munkahelyeket a tanácsok és vállalatok megállapodásában megjelölt határidőre fel kell szabadítani a csökkent munkaképességűek számára.

(4) A munkaügyi szakigazgatási szerv a munkahelyi jegyzék kötelező elkészítése és beküldése alól felmentést adhat. Nem kell jegyzéket készíteniük és beküldeniük a fegyveres erőknek, a fegyveres testületeknek és rendészeti szerveknek.

A Csökkent Munkaképességűekkel Foglalkozó Vállalati Bizottságok szervezése és működése

4. §

(1) A 2. és 3. §-ban foglaltak megvalósításának elősegítése, továbbá a csökkent munkaképességű dolgozók helyzetének figyelemmel kísérése érdekében minden vállalatnál — ahol a vállalat gyáregységei, üzemei, telephelyei nem egy helységben vannak, ezeknél is — Csökkent Munkaképességűekkel Foglalkozó Vállalati Bizottságot (továbbiakban: Vállalati Bizottság) kell létrehozni. Ahol a vállalat üzemrésze (telephelye) kis létszámú, ott a munkaügyi szakigazgatási szerv — az egészségügyi szakigazgatási szervvel és a Szakszervezetek Megyei Tanácsával (Szakszervezetek Budapesti Tanácsával) közösen — felmentést adhat a Vállalati Bizottság létrehozása alól.

(2) Ahol üzemi orvos, illetve üzemi egészségügyi szolgálat működik, ott a Vállalati Bizottság három tagból áll. Egy-egy tagot jelöl ki a szakszervezet vállalati szerve és a vállalat igazgatója, a harmadik tag pedig az üzemi orvos, illetve az üzemi egészségügyi szolgálat vezetője; ahol üzemi orvos (üzemi egészségügyi szolgálat) nincs, ott a Vállalati Bizottság két tagú. Ez utóbbi esetben a Vállalati Bizottság szükség szerint kikéri az illetékes tanács egészségügyi szakigazgatási szervének véleményét. A Vállalati Bizottság elnökét a Bizottság tagjai közül a vállalat igazgatója és a szakszervezet vállalati szerve közösen jelöli ki.

(3) Az Államvasutak (ideértve a Győr-Sopron-Ebenfurti Vasutat is), valamint a Posta vállalataira vonatkozóan a Közlekedés- és Postaügyi miniszter — a Vasutasok Szakszervezetével, illetve a Postások Szakszervezetével egyetértésben — jelöli ki azt a vállalati egységet, ahol a Vállalati Bizottságot létre kell hozni.

(4) A tanácsok közvetlen irányítása alá tartozó költségvetési intézményekre vonatkozóan járásonként (városonként, megyei jogú városonként, fővárosi kerületenként) a tanács végrehajtó bizottsága mellett három tagú Vállalati Bizottságot kell alakítani. Ennek egy tagját a végrehajtó bizottság elnöke, egy tagját az SZMT (SZBT) jelöli ki, harmadik tagja pedig az egészségügyi szakigazgatási szerv vezetője vagy orvosi beosztású dolgozója. A Vállalati Bizottság elnökét a Bizottság tagjai közül a végrehajtó bizottság elnöke és az SZMT (SZBT) közösen jelöli ki.

(5) A Vállalati Bizottságokat legkésőbb 1967. évi december hó 31-ig meg kell szervezni.

5. §

(1) A rehabilitációs intézkedés megtételére a dolgozó vagy a vállalat kezdeményezése alapján a Vállalati Bizottság tesz javaslatot a vállalat igazgatójának. A Vállalati Bizottság javaslatát attól az időponttól számított 8 napon belül köteles megtenni, amikor a dolgozó vagy a vállalat a rehabilitálásra vonatkozó igényét bejelenti.

(2) Ha a Vállalati Bizottság javaslata olyan csökkent munkaképességű dolgozóra vonatkozik, akinek munkaképesség-csökkenése az 50%-ot eléri, vagy aki az 1. § (1) bekezdésének *b)* és *c)* pontja hatálya alá tartozik, a vállalat igazgatója attól a naptól számított 15 napon belül köteles intézkedést tenni, amelyen részére a Vállalati Bizottság javaslatát kézbesítette.

(3) A (2) bekezdés alapján tett intézkedésről a vállalatnak a dolgozót írásban értesítenie kell. A dolgozó az intézkedés ellen, illetőleg amiatt, mert az igazgató a 15 napos határidőn belül az intézkedést elmulasztotta, a munkaügyi viták eldöntésére vonatkozó rendelkezések szerint élhet panasszal.

(4) Ha a Vállalati Bizottság javaslata nem a (2) bekezdésben megjelölt csökkent munkaképességű dolgozóra vonatkozik, akkor a vállalat igazgatója a 2. §-ban felsorolt rehabilitációs lehetőségek keretein belül intézkedik, s arról a Vállalati Bizottságot tájékoztatja.

A munkaképesség-csökkenés mértékének megállapítása

6. §

(1) A dolgozó munkaképesség-csökkenésének megállapításához szükséges orvosi vizsgálatot a vállalat a munkahely szerint illetékes Munkaképesség Csökkentést Véleményező I. fokú Orvosi Bizottságtól (továbbiakban: MUCSÖ) kéri. Az ezzel kapcsolatos, ténylegesen felmerült utazási költségek a vállalatot terhelik.

(2) A Vállalati Bizottság munkájának és az igazgató intézkedéseinek elősegítése érdekében a MUCSÖ a munkaképesség-csökkenés mértékének megállapítása mellett köteles véleményt nyilvánítani arról is, hogy a csökkent munkaképességű dolgozó milyen munkaterületen, milyen munkafeltételek mellett, milyen munkaidővel és időtartammal foglalkoztatható, mikor kell újból felülvizsgálni.

(3) A munkaképesség-csökkenés mértéke körüli vita esetén végső fokon a munkahely szerint illetékes II. fokú MUCSÖ véleménye az irányadó.

(4) Az adott munkakörre való egészségi alkalmasság kérdésében keletkezett vita esetén a 19/1963. (Eü. K. 14.) Eü. M. számú utasítás szerint kell eljárni.

A csökkent munkaképességű dolgozók szakmai képzése

7. §

(1) A Vállalati Bizottság javaslata alapján a csökkent munkaképességű dolgozót, amennyiben egészségi állapota lehetővé teszi, rehabilitálása érdekében — vele egyetértésben — más munka végzésére kell betanítani, vagy szakképzésben kell részesíteni.

(2) A szakmunkásképzés történhet egy vállalatnál vagy több vállalat közös rendezésében folyó, illetve a tanács által kezdeményezett tanfolyamokon. A szakmunkásképző tanfolyamok elméleti anyagának oktatása a szakmunkásképző intézetekben is folytatható.

(3) A csökkent munkaképességű dolgozók szakmunkásképzésére és szakmunkás vizsgájára az 1/1967. (I. 6.) Mü. M. számú rendelettel módosított, az ipari-, mezőgazdasági és kereskedelmi tanulók, valamint a tanulóviszonyban nem álló dolgozók szakmunkás vizsgájáról szóló 2/1959. (IV. 10.) Mü. M. számú rendeletben foglaltak az irányadók, a 8. §-ban megállapított eltérésekkel.

8. §

(1) A szakmunkásképző tanfolyamra a csökkent munkaképességű dolgozók előzetes szakmai gyakorlatra és életkorra tekintet nélkül felvehetők. Az előírt iskolai végzettség a vállalatok javaslatára a szakma jellegétől függően mérsékelhető.

(2) A szakmunkásképzés időtartama általában két év. Rokonszakmában a Munkaügyi Minisztérium ennél rövidebb időtartamot is engedélyezhet.

(3) A betanító és szakképző tanfolyamot, annak megkezdése előtt legalább egy hónappal, a vállalat köteles bejelenteni a területileg illetékes tanács munkaügyi szakigazgatási szervének. A vállalatnál szervezett tanfolyam résztvevőire a munkaügyi szakigazgatási szerv személy szerint is tehet javaslatot.

9. §

(1) A betanító és szakképző tanfolyamokon részt vevő csökkent munkaképességű dolgozók térítést nem fizetnek.

(2) A betanítás vagy szakképzés költségei az intézkedésre kötelezett vállalatot terhelik az esetben is, ha a betanítás vagy szakképzés más vállalatnál, vagy szakmunkásképző intézetnél történik. E költséghez a vállalatok hozzájárulást kérhetnek az illetékes tanács fejlesztési alapjából.

A munkaviszony felmondásának korlátozása

10. §

(1) Nem lehet felmondással megszüntetni a munkaviszonyát

a) az 1. § (1) bekezdés *a)* pontjának hatálya alá tartozó dolgozónak, ha munkaképesség-csökkenésének mértéke az 50%-ot eléri, vagy meghaladja,

b) az 1. § (1) bekezdés *b)* pontjának hatálya alá tartozó dolgozónak, amíg baleseti járadékban részesül,

c) az 1. § (1) bekezdés *c)* pontjának hatálya alá tartozó gümőkóros beteg dolgozónak mindaddig, amíg betegsége a tbc gondozó intézet igazolása szerint fennáll.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt felmondási tilalmat nem kell alkalmazni az Mt. V. 28. §-ának (2) bekezdésében megjelölt esetekben, továbbá akkor, ha

a) a dolgozó munkáját ismételten nem megfelelően látja el, illetőleg a munka elvégzésére alkalmatlan, kivéve ha nem megfelelő munkája vagy alkalmatlansága a csökkent munkaképességével függ össze,

b) a vállalat a dolgozó számára a vállalaton belül vagy azonos helységben más vállalatnál egészségi állapotának, korának, képzettségének megfelelő új munkahelyet biztosít, és azt a dolgozó nem fogadja el,

c) a dolgozó a vállalatnak a betanítására vagy szakképzésére vonatkozó javaslatát kellő alap nélkül nem fogadja el,

d) a dolgozó legalább az öregségi- vagy rokkantsági résznyugdíjra jogosult,

e) a dolgozó nem rehabilitálható és a 19. § alapján átmeneti segélyre jogosult, vagy munkaviszonya megszüntetése esetén számára a 21. § alapján rendszeres szociális járadékot állapítanak meg.

A keresetkiegészítés megállapításának és folyósításának szabályai

11. §

(1) Az 1. § hatálya alá tartozó azokat a csökkent munkaképességű dolgozókat, akiket rehabilitálásuk érdekében áthelyeznek, illetőleg betanításban vagy szakképzésben részesítenek — az áthelyezés, illetőleg a betanítás vagy szakképzés megkezdésének napjától — keresetkiegészítésben kell részesíteni az alábbiak szerint:

a) az 1. § (1) bekezdés *a)* pontjának hatálya alá tartozókat, ha munkaképesség-csökkenésük mértéke az 50%-ot eléri vagy meghaladja, a betanítás vagy szakképzés időtartama alatt, de legfeljebb egy évig,

b) az 1. § (1) bekezdés *b)* pontjának hatálya alá tartozókat, ha a munkaképesség-csökkenésük mértéke eléri vagy meghaladja a 36%-ot, időbeli korlátozás nélkül,

c) az 1. § (1) bekezdés *c)* pontjának hatálya alá tartozókat — rokkantságuk mértékétől vagy rokkantsági nyugdíjra jogosultságuktól függetlenül — addig az időpontig, amíg betegségük a tbc gondozó intézet igazolása szerint fennáll.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni az 1. § (2) bekezdésében megjelölt csökkent munkaképességű személyekre is attól függően, hogy munkaképességük csökkenése üzemi baleset, katonai (szolgálati) kötelmekkel összefüggő baleset, sérülés vagy betegség, tbc-s megbetegedés vagy egyéb ok következménye.

(3) Az (1) bekezdésben megjelölt dolgozók keresetét az áthelyezés előtti, illetve a *b)* pontban megjelölteknél — ha az számukra kedvezőbb — az üzemi baleset előtti átlagkereset 80%-áig kell kiegészíteni, feltéve, hogy az új munkahelyén elért átlagkereset a baleseti járadék, a rokkantsági nyugdíj folyósításra kerülő része, az üzemi baleset (illetőleg a foglalkozási betegség) okozója által fizetett vagy a polgári jog szabályai szerint megállapított és rendszeresen folyósított kártérítés vagy járadék együttes összege a korábbi keresetének 80%-át nem éri el.

(4) A keresetkiegészítés az egyéb feltételek fennállása esetén akkor is jár, ha a dolgozót a betanítás vagy szakképzés ideje alatt a munka végzése alól felmentették.

(5) A csökkent munkaképességű dolgozó áthelyezése előtti munkahelyen elért átlagkeresetének kiszámításánál a 7/1967. (X. 8.) Mü. M. számú rendelet szabályait kell alkalmazni. Ha a dolgozóra kedvezőbb, kérheti átlagkeresete megállapításánál az igény érvényesítésekor a szakmájában, foglalkozásában a vállalatnál kialakult átlagkereset figyelembevételét.

12. §

(1) Nem fizethető keresetkiegészítés, ha

a) a dolgozó részére egyébként sem jár munkabér (igazolatlan mulasztás, fizetés nélküli szabadság stb.),

b) a dolgozó neki felróható okból a részére biztosított képzésben nem vesz részt.

(2) A csökkent munkaképességűek részére a keresetkiegészítést a táppénz megállapítására és kifizetésére jogosult társadalombiztosítási ügyviteli szervek állapítják meg és folyósítják, az erre a célra előirányzott összegből.

A gümőkóros csökkent munkaképességű dolgozókra vonatkozó külön rendelkezések

13. §

(1) Ha a tbc gondozó intézet a 42/1960. (IX. 1.) Korm. számú rendelet 11. §-a szerint előzetes és időszakos orvosi vizsgálatra kötelezett munkahelyen foglalkoztatott betegnél azt állapítja meg, hogy a rendszeres gyógykezelés ellenére fertőző vagy arra gyanús, köteles erről a munkáltatót értesíteni és a Vállalati Bizottság munkájának elősegítése érdekében abban a kérdésben is véleményt nyilvánítani, hogy a dolgozó milyen munkafeltételek mellett foglalkoztatható.

(2) A foglalkoztatási tilalommal kapcsolatban az orvosi lelet felülvizsgálatára a 9/1960. (XII. 20.) Eü. M. számú rendelet 16. §-ában és a 45/1960. (Eü. K. dec. r. k.) Eü. M. számú utasítás 52. §-ában foglaltak az irányadók.

A csökkent munkaképességű dolgozókat foglalkoztató vállalatok pénzügyi kedvezményei

14. §

A csökkent munkaképességű dolgozókat foglalkoztató vállalatok pénzügyi kedvezményekben történő részesítésének mértékét és rendszerét a pénzügyminiszter külön szabályozza.

A csökkent munkaképességű dolgozókról való gondoskodás tanácsi feladatai

15. §

(1) A csökkent munkaképességű dolgozók rehabilitációjának elősegítése, a területen folyó rehabilitációs munka koordinálása, az ezzel kapcsolatos vállalati feladatok ellenőrzése és támogatása, valamint a célszerűen nem foglalkoztatható csökkent munkaképességűekről történő gondoskodás az illetékes tanácsok feladata. A tanácsok e feladataikat szakigazgatási szerveik útján látják el.

(2) A rehabilitást

a) a már működő állami és tanácsi vállalatoknál a rendelkezésre álló vállalati munkahelyi jegyzék felhasználásával, a kötelező munkaközvetítés útján való elhelyezéssel,

b) a bedolgozói tevékenység fejlesztésével,

c) több vállalat együttműködésével szervezett közös munkahelyek működtetésével,

d) célvállalatok fejlesztésével, létrehozásával, illetve célszövetkezetek létrehozásának, fejlesztésének kezdeményezésével,

e) szociális foglalkoztatók létesítésével, illetve tevékenységük szélesítésével és továbbfejlesztésével

kell biztosítani.

(3) A szociális foglalkoztatók szervezésével, működésével kapcsolatos feladatokat az egészségügyi miniszter a pénzügyminiszterrel, a munkaügyi miniszterrel, valamint a Szakszervezetek Országos Tanácsával egyetértésben külön utasításban szabályozza.

(4) Azoknak a csökkent munkaképességű dolgozóknak a rehabilitálása, munkába helyezése, akik saját vállalatuknál nem rehabilitálhatók, illetve általános vállalati körülmények között nem foglalkoztathatók, az egészségügyi szakigazgatási szerv meghallgatásával a munkaügyi szakigazgatási szerv feladata. Az esetleg szükséges MUCSÖ vizsgálatok iránt az egészségügyi szakigazgatási szerv intézkedik. Az ezzel kapcsolatos, ténylegesen felmerült utazási költségek a csökkent munkaképességűek anyagi támogatására biztosított előirányzatot terhelik.

16. §

A tanácsok munkaügyi és egészségügyi szakigazgatási szervei kötelesek ellenőrizni a rehabilitációs rendeletek végrehajtását és segítséget nyújtani ahhoz, hogy

a) a 3. §-ban megjelölt munkahelyek feltárása és jegyzékbe foglalása a vállalatoknál megtörténjék,

b) a munkahelyek kijelölése megfeleljen a rehabilitációs célkitűzéseknek; és feltárja az összes lehetőségeket,

c) a kijelölt munkahelyeken ténylegesen csökkent munkaképességűeket foglalkoztassanak, és az ott foglalkoztatott csökkent munkaképességűek részére a munkahely tényleges rehabilitációt jelentsen,

d) a csökkent munkaképességűek foglalkoztatásánál betartsák az előírt szabályokat.

A rehabilitációs tevékenység anyagi támogatása

17. §

(1) Azok a vállalatok, amelyek az illetékes tanács szakigazgatási szerveinek megállapítása szerint az eddigieket meghaladó mértékben különös gonddal oldják meg a csökkent munkaképességűek foglalkoztatását, 1968. január 1-től a járási (városi, a megyei jogú városi, a megyei, fővárosi) tanács végrehajtó bizottságától az alább megjelölt rehabilitációs intézkedések költségeinek részbeni vagy egészbeni megtérítésére támogatást kaphatnak:

a) munkagépet, munkaeszközt, munkahelyet stb. úgy alakítanak át, hogy ott a csökkent munkaképességű dolgozók teljes értékű munka végzésére válnak alkalmassá,

b) egy vagy több vállalat közösen olyan önálló munkahelyet, üzemet létesít, illetve alakít ki, hogy ott csökkent munkaképességű dolgozók csoportos foglalkoztatása lehetővé válik,

c) célvállalatok, célszövetkezetek alapítási, fejlesztési költségeire és

d) a csökkent munkaképességű dolgozók szakmai képzésével kapcsolatban felmerülő oktatási és ezzel járó dologi és egyéb költségek megtérítésére.

(2) A rehabilitációs tevékenység anyagi támogatását az (1) bekezdésben megjelölt tanácsoknak a rendelkezésükre álló fejlesztési alapból kell biztosítaniuk.

(3) A tanácsok által a vállalatok részére nyújtott pénzügyi támogatás az (1) bekezdés *b)* és *c)* pontjában foglaltak esetén a vállalat fejlesztési alapját növeli, *a)* és *d)* pontjában foglaltak esetén pedig — amennyiben a szóban forgó intézkedés megtörtént — a tanács által a vállalat részére adott megrendelésként (egyéb bevételként) kezelendő.

(4) A rendelkezésére bocsátott összeg csak a célnak megfelelően használható fel. Ellenkező esetben a tanácstól kapott összeget a tanács részére vissza kell téríteni. A felhasználás ellenőrzését az érvényben levő pénzügyi szabályoknak megfelelően a tanácsok végzik.

Szociális segélyezés

18. §

(1) Azokról a csökkent munkaképességű dolgozókról, akik egészségi állapotuk miatt csökkent munkaképességűek számára fenntartott munkahelyeken vagy szociális foglalkoztatókban biztosított munkavégzéssel, illetőleg betanítás vagy szakképzés révén rehabilitáció alá már nem vonhatók, rendszeres pénzbeni segélyezés útján kell gondoskodni. Ez a gondoskodás

a) átmeneti segély vagy

b) rendszeres szociális járadék, vagy

c) rendszeres szociális segély

megállapítása és folyósítása útján történik.

(2) Az átmeneti segélyben részesülőket betegségi biztosítás, házastársi- és családi pótlék; a rendszeres szociális járadékban részesülőket családi pótlék is megilleti a társadalombiztosítási jogszabályok szerint.

Átmeneti segély

19. §

(1) Azok a nem rehabilitálható csökkent munkaképességű dolgozók, akiknek munkaviszonyát megszüntetik, átmeneti segélyre az alábbi feltételek együttes fennállása esetén jogosultak:

a) legalább az öregségi résznyugdíjhoz szükséges szolgálati idővel rendelkeznek, de a nyugdíj korhatárt még nem érték el, és nem jogosultak rokkantsági nyugdíjra,

b) a nyugdíj korhatárt öt éven belül elérik,

c) a munkaképesség-csökkenésük mértéke az 50%-ot eléri.

(2) Az átmeneti segély a munkaviszony megszüntetését követő naptól az öregségi korhatár betöltéséig jár. A megyei (megyei jogú városi, fővárosi) tanács végrehajtó bizottságának elnöke indokolt esetben olyan csökkent munkaképességű dolgozó részére is engedélyezhet átmeneti segélyt, aki az öregségi korhatárt öt éven belül nem éri el.

(3) Az átmeneti segélyt a csökkent munkaképességű dolgozó várható öregségi nyugdíjának 75%-át kitevő összegben kell megállapítani. A segély összege havi ötszáz Ft-nál nem lehet kevesebb.

(4) Az átmeneti segélyre és özvegyi nyugdíjra egyaránt jogosult csökkent munkaképességű személyt az átmeneti segély csak abban az esetben illeti meg, ha özvegyi nyugdíjának összege nem éri el a havi hétszáz Ft-ot. Az átmeneti segély és az özvegyi nyugdíj együttes összege nem lehet több havi hétszáz Ft-nál.

20. §

Az átmeneti segélyt meg kell szüntetni, ha a segélyezett

a) öregségi- vagy rokkantsági nyugdíjra válik jogosulttá,

b) munkaképesség-csökkenésének mértéke a MUCSÖ megállapítása szerint már nem éri el az 50%-ot,

c) az egészségi állapotának megfelelő és számára felajánlott munkahelyet indokolatlanul nem fogadja el,

d) az ország területét állandó letelepedés szándékával elhagyja, vagy a vonatkozó rendelkezések megszegésével tartózkodik külföldön.

Rendszeres szociális járadék

21. §

(1) Annak a nem rehabilitálható csökkent munkaképességű dolgozónak, aki az átmeneti segély folyósításához szükséges feltételekkel nem rendelkezik, és emiatt átmeneti segélyre nem jogosult, munkaviszonya megszüntetése esetén rendszeres szociális járadékot lehet megállapítani, ha az alábbi feltételek együttesen fennállanak:

a) a rokkantsági nyugdíj megállapításához szükséges szolgálati időnek legalább a felével rendelkezik,

b) munkaképesség-csökkenésének mértéke az 50%-ot eléri.

(2) A rendszeres szociális járadék havi összege a dolgozó munkaviszonyban töltött idejétől a munkaviszony megszűnését megelőző keresetétől és szociális helyzetétől függően háromszáz Ft-tól ötszáz Ft-ig terjedhet.

(3) Ha a járadékban részesülő személy háztartásában olyan támogatásra szoruló hozzátartozójáról is gondoskodik, akinek eltartására köteles, járadékát minden ilyen hozzátartozó után legfeljebb havi százötven Ft-tal lehet növelni. Nem növelhető a járadék összege olyan gyermek miatt, aki után a járadékos családi pótlékban részesül.

(4) Rendszeres szociális járadékot a munkaviszony megszűnését követő naptól lehet megállapítani.

22. §

(1) A rendszeres szociális járadékban részesülő személyek és családtagjaik közgyógyellátásra jogosultak.

(2) A járadékos — amennyiben szociális körülményei azt indokolják — részesíthető mindazokban a természetbeni és egyéb rendkívüli juttatásokban, amelyekben a 38/1963. (Eü. K. 23.) Eü. M. számú utasítás alapján rendszeresen segélyezettek részesülhetnek.

23. §

A rendszeres szociális járadékot meg kell szüntetni, ha a járadékban részesülő személy

a) munkaképesség-csökkenésének mértéke a MUCSÖ megállapítása szerint már nem éri el az 50%-ot,

b) az egészségi állapotának megfelelő és számára felajánlott munkahelyet indokolatlanul nem fogadja el,

c) szociális körülményeiben olyan lényeges változás áll be, hogy a segély folyósítása már nem indokolt,

d) az ország területét állandó letelepedés szándékával elhagyja, vagy a vonatkozó rendelkezések megszegésével tartózkodik külföldön.

Az átmeneti segélyben és a rendszeres szociális járadékban részesülők társadalombiztosítása

24. §

(1) Átmeneti segélyben vagy rendszeres szociális járadékban részesülő személyek társadalombiztosításáról külön jogszabályok rendelkeznek.

(2) Az átmeneti segélyben részesülő személyek után az illetékes társadalombiztosítási igazgatóságnak (kirendeltségnek) járó 5%-os betegségi biztosítási járulékot a segélyt folyósító szerv a csökkent munkaképességűek anyagi támogatására biztosított előirányzat terhére téríti meg.

Az átmeneti segély és a rendszeres szociális járadék megállapítása, nyilvántartása és folyósítása

25. §

(1) Az átmeneti segély, illetőleg a rendszeres szociális járadék megállapítását a munkáltató kezdeményezi, amikor meggyőződött arról, hogy rehabilitációs intézkedéssel a csökkent munkaképességű dolgozóról, az illetékes tanács támogatását igénybe véve sem tud gondoskodni. Évégből — még a munkaviszony fennállása alatt — az illetékes nyugdíjmegállapító szervtől a következő adatok közlését kéri:

a) mennyi az érdekelt figyelembe vehető szolgálati ideje,

b) milyen mértékű a munkaképesség csökkenése,

c) a rokkantsági nyugdíjhoz mennyi szolgálati időre lenne szüksége,

d) jogosult-e rokkantsági nyugdíjra,

e) ha legalább 10 évi szolgálati idővel rendelkezik, és a munkaképesség-csökkenés mértéke az 50%-ot eléri, a 67%-ot azonban nem, az öregségi korhatár elérésekor milyen összegű nyugdíjra lenne jogosult.

(2) Amennyiben a munkáltatónál az (1) bekezdésben érintett dolgozóról van hat hónapnál nem régebbi keletű MUCSÖ szakvélemény, az illetékes nyugdíjmegállapító szervhez ezt is meg kell küldeni.

(3) A vállalat az átmeneti segély, illetőleg a rendszeres szociális járadék megállapítása iránti kérést, a nyugdíjmegállapító szerv értesítését, a MUCSÖ szakvéleményét és — amennyiben a dolgozó családi pótlékban is részesül — a családi pótlék foltatólagos igénylésére jogosító igazolványt megküldi az egészségügyi szakigazgatási szervnek.

(4) Abban az esetben, amikor a vállalat valamilyen okból megszünteti a rendelet hatálya alá tartozó dolgozók munkaviszonyát, és nem kezdeményezi az átmeneti segély, illetve a rendszeres szociális járadék megállapítását, ez ügyben — a dolgozó kérésére vagy hivatalból — a lakóhely szerint illetékes egészségügyi szakigazgatási szerv (megyei jogú városban és a fővárosban a kerületi egészségügyi szakigazgatási szerv) intézkedik.

26. §

(1) Az átmeneti segély, illetőleg a rendszeres szociális járadék iránti kérelmet a nyugdíjmegállapító szerv által közölt adatok alapján a munkaügyi szakigazgatási szerv meghallgatása — járadék megállapítása iránti kérelem esetén a szociális körülmények vizsgálata — után a csökkent munkaképességű dolgozó állandó lakóhelye szerint illetékes egészségügyi szakigazgatási szerv (megyei jogú városban és a fővárosban a kerületi egészségügyi szakigazgatási szerv) bírálja el, s határoz a családi pótlékra jogosultság kérdésében is. A döntésről a csökkent munkaképességű dolgozót és a munkáltatót határozattal értesíti.

(2) A határozat ellen a dolgozó a kézbesítéstől számított 15 napon belül fellebbezéssel élhet a határozatot hozó szerv felettes szakigazgatási szervéhez. A fellebbezést az elsőfokú határozatot hozó szervnél kell előterjeszteni. A másodfokú határozat ellen nincs helye jogorvoslatnak.

(3) A (2) bekezdésben szabályozott fellebbezési jog nem érinti a csökkent munkaképességű dolgozónak azt a jogát, hogy a nyugdíjmegállapító szerv értesítése ellen a szolgálati idő tartamának, a munkaképesség-csökkenés mértékének, az átmeneti segély alapjául szolgáló nyugdíj összegének, valamint a házastársi pótlékra jogosultságnak, illetőleg a házastársi pótlék összegének megállapítása miatt a nyugdíjjogszabályokban biztosított jogorvoslattal éljen.

27. §

Az átmeneti segélyben, illetőleg a rendszeres szociális járadékban részesülőkről az egészségügyi szakigazgatási szerv a rendelet *melléklete* szerint nyilvántartást vezet.

28. §

(1) A nyilvántartás alapján gondoskodik az egészségügyi szakigazgatási szerv az átmeneti segély és rendszeres szociális járadék folyósításáról, az esedékes orvosi felülvizsgálatok elvégeztetéséről, valamint a munkaviszony alapján nyugdíjban részesülőkre vonatkozó rendelkezéseknek megfelelően a lejáró családi pótlékok beszüntetéséről, illetőleg a családi pótlékra jogosultsággal kapcsolatos igazolások bekéréséről.

(2) Az átmeneti segélyt és a rendszeres szociális járadékot, valamint a családi pótlékot a pénzügyi szakigazgatási szerv a megállapító szerv jegyzéke

alapján — az erre a célra rendelkezésre bocsátott pénzügyi keret terhére — havonta utólag folyósítja.

(3) A rendszeres pénzbeni segélyezésben részesülő csökkent munkaképességű személy MUCSÖ felülvizsgálatával kapcsolatban a 15. § (4) bekezdésében foglalt rendelkezések az irányadók.

29. §

Az átmeneti segélyben vagy rendszeres szociális járadékban részesülő személy munkaviszonya, kereső foglalkozása, külföldi tartózkodása stb. esetében, a dolgozók társadalombiztosítási nyugdíjáról szóló jogszabályoknak az öregségi nyugdíjak folyósítását szabályozó rendelkezések szerint kell eljárni.

30. §

(1) Az átmeneti segélyben vagy rendszeres szociális járadékban részesülő személy tartozik nyolc napon belül bejelenteni a segélyt (járadékot) megállapító szervnek minden olyan változást, amely a segélyre (járadékra, a családi pótlékra, illetőleg a házastársi pótlékra jogosultságot vagy a segély (járadék), illetőleg a pótlék folyósítását érinti. Erre a kötelezettségre a figyelmét a segélyét (járadékát) megállapító határozatban fel kell hívni.

(2) Azt a személyt, aki neki felróható okból jogtalanul vesz fel átmeneti segélyt (rendszeres szociális járadékot), családi pótlékot vagy házastársi pótlékot, a megállapító szerv kötelezheti a jogtalanul felvett összeg visszafizetésére. Indokolt esetben részletfizetés engedélyezhető.

(3) A jogtalanul felvett segély (járadék) visszafizetése alól — méltánylást érdemlő esetben — kizárólag a megállapító szerv felettes szerve adhat mentesítést.

Rendszeres szociális segély

31. §

(1) Azoknak az életkoruk vagy egészségi állapotuk miatt már nem rehabilitálható csökkent munkaképességű dolgozóknak, akik sem az átmeneti segély, sem a rendszeres szociális járadék megállapításához szükséges feltételekkel nem rendelkeznek, ha létfenntartásukról gondoskodni nem tudnak, s tartásra kötelezett hozzátartozójuk nincs, rendszeres szociális segélyt lehet megállapítani.

(2) A segély megállapítása, folyósítása és beszüntetése, a segélyben részesülők nyilvántartása és a segélyezésre jogosultság rendszeres felülvizsgálata tekintetében az egészségügyi miniszter 38/1963. (Eü. K. 23). Eü. M. számú utasításában foglalt rendelkezések az irányadók.

(3) A rendszeres szociális segély megállapítása iránti kérelmet a munkáltató is előterjesztheti.

Vegyes rendelkezések

32. §

(1) Ha az 1. § (2) bekezdés *b)* pontjában megjelölt személy szolgálatra való bevonulása idején munkaviszonyban állt, e rendeletben foglaltakat annak a vállalatnak kell teljesítenie, amely a leszerelés után a leszerelt dolgozót foglalkoztatja.

(2) Ha pedig az 1. § (2) bekezdés *b)* pontjában megjelölt személy nem munkaviszonyból vonult be szolgálatra vagy leszerelése hivatásos (továbbszolgáló) állományból történt, rehabilitálását, illetőleg segélyezését — e rendeletben foglaltaknak megfelelően — a lakóhely szerinti munkaügyi és egészségügyi szakigazgatási szerv látja el.

(3) Az (1)—(2) bekezdésben megjelöltek csökkent munkaképességük, illetőleg egészségi okból adódó alkalmatlanság miatti leszerelésének tényét a fegyveres erők, a fegyveres testületek, a rendészeti szervek illetékes parancsnoksága igazolja.

33. §

A járási (városi, megyei jogú városi, fővárosi kerületi) tanács végrehajtó bizottságának elnöke indokolt esetben — az egyéb feltételek fennállása esetén — a magánmunkáltatóknál munkaviszonyban állott csökkent munkaképességű személyeket is részesítheti rendszeres pénzbeni segélyezésben.

34. §

A szilikózis és aszbesztózis miatt csökkent munkaképességüekről külön jogszabály rendelkezik.

35. §

(1) A 3. § (3) bekezdésének a munkahelyi jegyzék megküldésére vonatkozó rendelkezését első ízben 1968. március 31-ig kell teljesíteni.

(2) Az átfogó rendezés időszakában az 5. § (1) bekezdésében előírt nyolcnapos határidőtől legfeljebb 1968. június 30-ig el lehet tekinteni. Nem lehet eltekinteni az előírt határidőtől, ha az 5. § (2) bekezdésének alapján kell intézkedni.

36. §

Ez a rendelet 1968. évi január hó 1. napjával lép hatályba, s egyidejűleg az 1/1964. (III. 27.) Mü. M. számú, a 3/1966. (VI. 15.) Mü. M. számú rendelet, valamint a 11.640/1951. (VII. 24.) és a 12.190/1951. (XI. 13.) OT számú körrendelet hatályát veszti. A 4. § (5) bekezdésében foglalt rendelkezéseket azonban már a rendelet kihirdetése után végre kell hajtani.

Veres József s. k.,
munkaügyi miniszter

Dr. Szabó Zoltán s. k.,
egészségügyi miniszter

Vályi Péter s. k.,
pénzügyminiszter

Melléklet az 1/1967. (XI. 22.) Mü. M.—Eü. M.—P. M. számú együttes rendelethez

NYILVÁNTARTÁS

az átmeneti segélyben, rendszeres szociális járadékban részesülőkről

Név: ..... Anyja neve: .....

Születési helye: ..... év ..... hó ..... nap. Lakcím: .....

Milyen juttatásban (átmeneti segély, szociális járadék) részesül: .....

.....

Házastársi pótlékra jogosult:

1. Neve: ....., születési év: ..... hó ..... nap.

2. A járadék összegének megállapításánál figyelembe vett hozzátartozók:

Név:	*Születési év:*	*Hó:*	*Nap:*
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....

3. Családi pótlékra vonatkozó adatok:

	Gyermek neve:	*Születési éve, hónapja:*	*Lejárat év, hó:*
a)	.....	.....	.....
b)	.....	.....	.....
c)	.....	.....	.....

4. Az orvosi szakvéleményben megjelölt újabb orvosi felülvizsgálat ideje: (A segélyezettre vagy járadékosra, valamint a segély, illetőleg a járadék összegének megállapításánál figyelembe vett hozzátartozókra egyaránt.)

Név:	*Születési év, hó, nap:*
.....	.....
.....	.....

5. A megállapító Határozat száma: .....

6. A segély (járadék) folyósítás kezdete: ..... év ..... hó ..... nap.

a) Segély összege: ..... Ft

b) Járadék összege: ..... Ft

c) Házastársi pótlék összege: ..... Ft

d) Családi pótlék összege: ..... Ft

Havonta összesen: ..... Ft

7. A folyósítás szünetelésének időtartama: ....., oka: .....

..... év, ... hótól, ... év, ... hóig

..... év, ... hótól, ... év, ... hóig

..... év, ... hótól, ... év, ... hóig

8. A jogosultság megszűnt: ..... év ..... hó ..... napján.

9. A megszüntetés oka: .....

.....

289 68.

A melléklet hátoldala

Az átmeneti segély
(rendszeres szociális járadék) folyósítására
és a rendkívüli segélyre vonatkozó feljegyzések

Segélyezés: ..... évben		
Hónap	havi rendes kiutalás, Ft	rendkívüli segélyezés
Január		
Február		
Március		
Április		
Május		
Június		
Július		
Augusztus		
Szeptember		
Október		
November		
December		

Segélyezés: ..... évben		
Hónap	havi rendes kiutalás, Ft	rendkívüli segélyezés
Január		
Február		
Március		
Április		
Május		
Június		
Július		
Augusztus		
Szeptember		
Október		
November		
December		

Segélyezés: ..... évben		
Hónap	havi rendes kiutalás, Ft	rendkívüli segélyezés
Január		
.		
.		
.		
December		

A művelődésügyi miniszter 3/1967. (XII. 3.) MM számú

rendelete

az idegen nyelvtudás igazolására rendszeresített vizsgáról szóló 6/1965. (VII. 16.) MM számú rendelet módosításáról

Az idegen nyelvtudás igazolására rendszeresített vizsgáról szóló 6/1965. (VII. 16.) MM számú rendelet (a továbbiakban: R.) egyes rendelkezéseit az alábbiak szerint módosítom:

1. §

A R. 1. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„1. § Az Eötvös Loránd Tudományegyetem felügyelete alatt álló Idegen Nyelvi Továbbképző Központ — sikeres vizsga alapján — idegen nyelv felsőfokú vagy középfokú tudásáról bizonyítványt ad ki. A bizonyítvány iskolai végzettséget nem igazol."

2. §

A R. 3. §-a (2) bekezdésének utolsó mondata helyébe a következő rendelkezés lép:

„A kitöltött jelentkezési lapot az Idegen Nyelvi Továbbképző Központ (Budapest, VIII., Rigó u. 16.) címre kell megküldeni."

3. §

A R. 7. §-a (1) bekezdésének első mondata helyébe a következő rendelkezés lép:

„A vizsgadíj nyelvenként 200 forint."

4. §

A R. 9. §-a akként módosul, hogy a kitöltött jelentkezési lapokat az Idegen Nyelvi Továbbképző Központhoz kell megküldeni.

5. §

Ez a rendelet kihirdetése napján lép hatályba, a 3. § rendelkezése azonban csak az 1968. évi január hó 1. napját követő időre kitűzött vizsgákra alkalmazható.

Dr. Polinszky Károly s. k.,
művelődésügyi miniszterhelyettes

Közlemények

Fogadóórák

A Magyar Tudományos Akadémia főtitkára *minden hétfőn* 13—15 óráig — bármilyen természetű ügyben — fogadóórát tart. A Magyar Tudományos Akadémia tagjainak más időpontokban is rendelkezésére áll.

Elnökségi Titkárság

Tolnai Gábor akadémikus, a Tudományos Minősítő Bizottság elnöke minden *pénteken* 13—14 óráig, *Tétényi Pál*, a kémiai tudományok doktora, a Tudományos Minősítő Bizottság titkára pedig minden héten *csütörtökön* 14—16 óráig tart fogadóórát.

Tudományos Minősítő Bizottság Titkársága

Index: 25.105

AKADÉMIAI KÖZLÖNY, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja. Megjelenik rendszerint havonta kétszer. — A szerkesztésért felelős: a Magyar Tudományos Akadémia Elnökségi Titkárságának vezetője.

Kiadja: az Akadémiai Kiadó, Budapest V., Alkotmány u. 21. — Felelős: Bernát György, az Akadémiai Kiadó igazgatója — 800 példány

A kiadvány előfizethető a POSTA KÖZPONTI HÍRLAPIRODÁNÁL, Budapest V., József nádor tér 1. és *bármely postahivatalban.*
Csekkszámlaszám egyéni: 61 257, közületi: 61 066, MNB egyszámlaszám: 8.
Előfizethető és példányonként megvásárolható az AKADÉMIAI KIADÓ-nál, Budapest V., Alkotmány u. 21. Telefon 111-010. Csekkbefizetési számla: 05 915,111-46, MNB egyszámlaszám: 46; az AKADÉMIAI KÖNYVESBOLTBAN: Budapest V., Váci u. 22., telefon: 185-612.
Előfizetési díj egy évre: 48,— Ft.

67.64755 Akadémiai Nyomda, Budapest — Felelős vezető: Bernát György

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

XVI. (1967.) ÉVFOLYAM 22. SZÁM

Akadémiai Közlöny

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:
A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
HIVATALA

BUDAPEST, 1968. JANUÁR 8.

TARTALOM

Törvények, rendeletek, határozatok	1967. évi 40. tvr.	A választottbírósági eljárásra vonatkozó rendelkezések módosításáról	223
	58/1967. (XII. 19) Korm. rendelet	A találmányokkal kapcsolatos egyes átmeneti rendelkezésekről	224
Miniszteri rendeletek és utasítások	20/1967. (XII. 8.) PM	A vállalati gazdálkodási rend szerint működő műszaki kutató (fejlesztési) intézetek pénzgazdálkodási, jövedelemelvonási és anyagi érdekeltségi rendszeréről...	225
	26/1967. (XII. 15.) PM	A költségvetési szervek gazdasági és pénzügyi revíziójáról	227
	127/1967. (23) Mü.M.	A kutatóintézetek dolgozói alapbérének és egyes munkaügyi kérdéseinek szabályozásáról	232
Közlemények	KSH közlemény	A statisztikai adatgyűjtés rendjéről	235
		A Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának fogadóórájáról	236
		A Tudományos Minősítő Bizottság elnökének és titkárának fogadóórájáról	236

A Magyar Tudományos Akadémia Elnöksége az Akadémia tagjainak, a tudományos testületek és intézmények valamennyi dolgozójának boldog új esztendőt kíván

Jogszabályok

A Népköztársaság Elnöki Tanácsának 1967. évi 40. számú

törvényerejű rendelete

a választottbírósági eljárásra vonatkozó rendelkezések módosításáról

1. §. A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény hatálybaléptetésére és végrehajtására vonatkozó 1952. évi 22. számú törvényerejű rendelet 17—19. §-a helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„Választottbírósági eljárás

17. §. (1) Választottbírósági eljárásnak — erre vonatkozó írásbeli megállapodás (szerződés, kikötés, záradék; a továbbiakban együtt: választottbírósági szerződés) esetén — helye van:

a) egyrészről állami szerv, állami vállalat, szövetkezet, illetőleg szövetkezeti vállalat (a továbbiakban együtt: belföldi vállalat), másrészről külföldi fél közötti jogviszonyból származó vitás ügyben;

b) belföldi vállalatok közötti jogviszonyból származó vitás ügyben, ha törvény, törvényerejű rendelet vagy kormányrendelet azt lehetővé teszi.

(2) Ha jogszabály eltérően nem rendelkezik, írásbeli alakban létrejött szerződésnek kell tekinteni a levélváltás, a táviratváltás és a távgépírón történt üzenetváltás útján létrejött megegyezést is.

(3) Választottbírósági szerződés esetén más (bírósági, gazdasági döntőbizottsági stb.) eljárásnak nincs helye. Nem alkalmazható ez a rendelkezés, ha a választottbíróság valamely okból nem alakítható meg.

(4) A választottbíróság köteles a feleket meghallgatni, a tárgyalásról jegyzőkönyvet készíteni és ítéletét megindokolni, eljárását egyébként — külön megállapodás hiányában — a jogszabályok keretei között maga határozza meg, pénzbírságot vagy más kényszerítő eszközt azonban nem alkalmazhat.

(5) A választottbíróság megkeresésére az illetékes járásbíróság a bizonyítás lefolytatásával, valamint a választottbíróság által lefolytatott bizonyí-

tás során szükséges kényszerítő eszközök alkalmazásával jogsegélyt nyújt.

18. §. (1) A választottbírósági ítélet (egyezség) hatálya ugyanaz, mint a jogerős bírósági ítéleté (jóváhagyott egyezségé), annak végrehajtására a bírósági végrehajtásról szóló jogszabályok irányadók. A választottbírósági ítélet, illetőleg egyezség egy kiadmányát a 19. § (1) bekezdésében meghatározott szervnél letétbe kell helyezni.

(2) A fél, illetőleg a 17. § (1) bekezdésének b) pontjában meghatározott esetben az ügyész a választottbíróság ítéletének kézbesítésétől számított hatvan nap alatt keresettel az ítélet érvénytelenítését kérheti, ha

a) a választottbírósági szerződés az ítélettel eldöntött ügyre nem terjedt ki;

b) a választottbírósági szerződésnek a bíróság megalakítására vagy a határozathozatalra vonatkozó rendelkezéseit megsértették, vagy az ítéletet a fél meghallgatásának mellőzésével hozták, illetőleg azt nem indokolták;

c) a választottbírósági ítélet az Alkotmányba vagy a magyar jognak feltétlen alkalmazását kívánó szabályába ütközik, illetőleg a 17. § (1) bekezdésének *b)* pontjában meghatározott esetben jogszabály kötelező rendelkezésével ellentétes.

(3) A (2) bekezdés *c)* pontjában megjelölt okból, illetőleg, ha az ügyben választottbírósági szerződésnek nincs helye, kérni lehet a választottbírósági egyezség érvénytelenítését is.

(4) A választottbíróság ítélete, valamint a választottbírósági egyezség ellen törvényességi óvásnak nincs helye.

19. §. (1) A választottbírósági ítélet és egyezség érvénytelenítését

a) a 17. § (1) bekezdésének *a)* pontjában megjelölt jogvita esetén a Budapesti Fővárosi Bíróságtól,

b) a 17. § (1) bekezdésének *b)* pontjában megjelölt jogvita esetében attól a szervtől lehet kérni, amelynek a vita eldöntésére választottbírósági szerződés hiányában hatásköre volna.

(2) Az érvénytelenítésről döntő szerv a kereset benyújtása esetén a választottbírósági ítélet, illetőleg egyezség végrehajtását indokolt esetben kérelemre felfüggesztheti."

2. §. Ez a törvényerejű rendelet 1968. évi január hó 1. napján lép hatályba, végrehajtásáról az igazságügyminiszter gondoskodik.

Losonczi Pál s. k.,
a Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke

Cseterki Lajos s. k.,
a Népköztársaság Elnöki Tanácsának titkára

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány 58/1967. (XII. 19.) számú

rendelete

a találmányokkal kapcsolatos egyes átmeneti rendelkezésekről

1. §

Szolgálati találmány

(1) Szolgálati találmány annak a személynek — pl. kutatói munkakörben alkalmazott dolgozónak — találmánya, kinek munkaviszonyból vagy szerződésből folyó kötelessége, hogy szaktudását olyan új eljárások, termékek kidolgozására is fordítsa, mint amelyeknek tárgykörébe a találmány tartozik.

(2) A szolgálati találmányra a szabadalmat elsősorban a munkáltató, illetőleg a szerződés alapján erre jogosult (a továbbiakban: munkáltató) igényelheti.

(3) A szabadalmi bejelentés megtételére a feltaláló is jogosult, a bejelentés másolatát azonban köteles egyidejűleg a munkáltatóhoz eljuttatni. A munkáltató ennek vételétől számított egy hónapon belül írásban közölheti az Országos Találmányi Hivatallal és a feltalálóval, hogy a szabadalomra igényt tart. E határidő elmulasztása esetén a munkáltatót a jogáról lemondottnak kell tekinteni.

(4) A szabadalmi lajstromban fel kell tüntetni a találmány szolgálati jellegét.

(5) Ha a munkáltató a szabadalomra nem tart igényt, a találmányból eredő minden jog a feltalálót illeti meg. Ez a szabály érvényes arra az esetre is, ha a szabadalmaztatási eljárás során a munkáltató az Országos Találmányi Hivatal ismételt felhívása ellenére sem pótolja a szabadalmi bejelentés hiányait. Ilyen esetben az eljárást a feltaláló bevonásával kell folytatni.

(6) A találmány szolgálati jellegével kapcsolatos viták tekintetében a szabadalmi jogszabályok rendelkezései irányadók.

2. §

Díjazás

(1) A szabadalomtulajdonost, illetőleg a szolgálati találmány feltalálóját a találmány hasznosítása esetén találmányi díj illeti meg. A találmányi díj alapja — az oltalmi időn belül — a hasznosítástól számított öt év hasznos eredménye.

(2) Ha a hasznos eredmény pénzben kifejezhető, a találmányi díj annak 2—10 százalékáig terjedhet. E díjkulcstól szerződésileg el lehet térni.

(3) Ha a hasznos eredmény pénzben nem fejezhető ki, a díj nagyságában valamennyi körülmény figyelembevételével kell megállapodni.

(4) A díjazással kapcsolatos, a jelen jogszabály által nem szabályozott kérdésekben a hasznosítási szerződés rendelkezései irányadók.

(5) Szolgálati találmány hasznosítása esetén a találmányi díj iránti igény — más megállapodás hiányában — csak a munkáltatóval szemben érvényesíthető.

3. §

Találmányi díjak elszámolása, újításokkal kapcsolatos rendelkezések alkalmazása

(1) A találmányi díjakat nem bérjellegű költségként kell elszámolni.

(2) A hasznos eredmény tekintetében az újításokról szóló 57/1967. (XII. 19) számú kormányrendelet 2. §-ának (1) bekezdésében, a találmányi díj megállapítása tekintetében a 10. § (4) és (5) bekezdésében, a kísérleti- és hasznosítási szerződés tekintetében a 7. § (5) bekezdésében, a költségtérítés tekintetében a 12. §-ban, a vállalatok között a találmányok átadásának ellenértékével kapcsolatban felmerülő viták eldöntése tekintetében a 14. §

(4) bekezdésében foglalt rendelkezéseket a találmányokkal kapcsolatban megfelelően alkalmazni kell.

4. §

A feltaláló erkölcsi elismerése

Nagy jelentőségű találmány szerzőjének a miniszter, az Országos Találmányi Hivatal elnöke és a Szakszervezetek Országos Tanácsa együttesen „kiváló feltaláló" kitüntetést adományozhatnak. A kitüntetés a rendszeres feltalálói tevékenység elismeréseként is adományozható.

5. §

Szakvélemény beszerzése

A vállalatok találmányi ügyekben kötelesek az Országos Találmányi Hivatal, a felügyeletet gyakorló szerv vagy a Szakszervezetek Országos Tanácsa megkeresésére szakvéleményt adni. A szakértői díj összegszerűsége tekintetében — megállapodás hiányában — a bírósági szakértők díjazására megállapított rendelkezések irányadók.

6. §

Adó, illetékmentesség

(1) A találmányi díjakat az Általános jövedelemadóra vonatkozó jogszabályok szerint kell adóztatni. Ezen túlmenően a találmányi díj — a községfejlesztési hozzájárulás kivételével — semmiféle adó és illeték alá nem esik.

(2) Találmánnyal kapcsolatban folyamatba tett polgári peres eljárás — az iparjogvédelmi pereket kivéve — továbbá a kísérleti, illetőleg hasznosítási szerződés illetékmentes.

(3) Az állam a közvetlen tulajdonát képező szabadalmak után évi illetéket nem fizet.

7. §

Nyilvánosságra hozatallal kapcsolatos szabálysértés

(1) Az Országos Találmányi Hivatalhoz találmányként bejelentett javaslatot nyilvánosságra hozni mindaddig nem szabad, amíg azt az Országos Találmányi Hivatal közzé nem tette, vagy a nyilvánosságra hozatalra engedélyt nem adott.

(2) Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, az (1) bekezdésben foglalt rendelkezés megsértése szabálysértést képez, amelyet 3000 forintig terjedhető pénzbírsággal kell sújtani.

8. §

Hatályba léptető rendelkezések

(1) E rendelet az 1968. évi január hó 1. napján lép hatályba.

(2) Ha a megvalósítás a hatálybalépés napja előtt már megtörtént, vagy a felek a megvalósítási szerződést már megkötötték, az ügyben a megvalósítás, illetőleg a szerződéskötés időpontjában érvényes rendelkezéseket kell alkalmazni. Egyébként a folyamatban levő ügyekben már a rendelet szabályai szerint kell eljárni.

Fock Jenő s. k.,
a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány elnöke

Miniszteri rendeletek és utasítások

A pénzügyminiszter 20/1967. (XII. 8.) PM számú

rendelete

a vállalati gazdálkodási rend szerint működő műszaki kutató (fejlesztési) intézetek pénzgazdálkodási, jövedelemelvonási és anyagi érdekeltségi rendszeréről

Az új gazdasági mechanizmus követelményeinek megfelelően a kutatóintézetek munkájában a gazdaságossági szempontoknak fokozottabban előtérbe kell kerülniük. Ennek megfelelően a vállalkozásszerűen működő, önálló, műszaki kutatást végző intézetek pénzgazdálkodási, jövedelemelvonási és anyagi érdekeltségi rendszerét — a munkaügyi miniszterrel, az Országos Tervhivatal elnökével és az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság elnökével egyetértésben — a következők szerint szabályozom:

1. §

(1) A rendelet hatálya az *1. számú mellékletben* felsorolt, vállalati gazdálkodási rend szerint működő, önálló, műszaki kutató (fejlesztési) intézetekre (a továbbiakban: intézetek) terjed ki.

(2) Nem tartoznak a rendelet hatálya alá a vállalaton (trösztön) belül működő intézetek (kutatóhelyek, laboratóriumok stb.). E szervek kutatási tevékenységének pénzgazdálkodási, jövedelemelvonási és anyagi ösztönzési rendszere azonos azzal a vállalatéval (trösztével), amelynek keretében működnek.

2. §

(1) Az intézetek önállóan, vállalkozásszerűen fejtik ki tevékenységüket; bevételeikből fedezik kiadásaikat, fizetik a jogszabályokban előírt adókat, képezik az intézeti érdekeltségi alapokat (részesedési alapot, intézetfejlesztési alapot).

(2) Az intézeteknek bevételeiket a kutatási-fejlesztési, továbbá az alapítólevél szerint termelői, valamint egyéb szolgáltatói tevékenységből származó ellenértékből kell biztosítaniuk.

3. §

(1) Az intézetek által végzett tevékenység, illetve annak díja tekintetében a megrendelők és az intézetek szabadon állapodnak meg.

(2) Hosszabb átfutású megbízások esetén, amennyiben az egyes részmunkák határidejét és ellenértékét a szerződés rögzíti, az intézetek a megbízónak jogosultak részszámlát benyújtani.

4. §

(1) Az intézetek a tevékenységük során elért nyereségből nyereségadót kötelesek fizetni. Az adózás alapjául szolgáló nyereség kiszámításánál és az intézeti alapok képzésénél — az alábbi (2) — (8) bekezdésekben foglalt eltérésekkel — a 11/1967.

(XI. 24.) P M számú rendeletben foglaltak szerint kell eljárni.

(2) Az intézetekre vonatkozó bérszorzót és adókulcsokat a *2. számú melléklet* tartalmazza.

(3) Az intézetek bázisbérszínvonalának meghatározása és alkalmazása tekintetében a 122/1967. (17.) Mü M számú utasítás az irányadó.

E bázis meghatározásánál figyelembe kell venni a kutatási (fejlesztési) tevékenységben részt vevők alapbére 5%-ának és az egyéb dolgozók alapbére 1%-ának megfelelően eddig előirányzott jutalmazási keretet.

(4) A kutatóintézetek részesedési alapjába kell helyezni az étkeztetéshez nyújtott hozzájárulás, a segélyezési alap, a gyermekintézmények támogatására fordítható összeg 1967. évi összegén kívül — a fejkvóta alapján képzett igazgatói alap 50%-a helyett — a szociális, üdültetési és kulturális célok támogatására szolgáló hozzájárulás 1967. évi — az intézetek felügyeleti szerve által jóváhagyott — összegét is. A fejlesztési intézetekre ez a szabályozás nem vonatkozik; ezek az intézetek a fejkvóta alapján képzett igazgatói alap 50%-át helyezhetik közvetlenül a részesedési alapba.

(5) A részesedési alap felhasználásának, a magasabb vezető állásúak anyagi ösztönzésének szabályozásáról szóló 13/1967. (X. 27.) Mü M számú rendelet 7. §-a alkalmazása szempontjából az I. kategóriába kell sorolni az igazgatókat, igazgatóhelyetteseket, főkönyvelőket, tudományos csoportvezetőket, valamint a tudományos, műszaki, gazdasági tanácsadókat, a II. kategóriába kell sorolni általában a tudományos főmunkatársakat, a tudományos munkatársakat, a tudományos segédmunkatársakat, a kiemelt mérnököket, a kiemelt közgazdászokat, az érdemi műszaki ügyintézőket, az üzemvezetőket, az építésvezetőket és a művezetőket; a fentiekben nem említett munkakört betöltőket pedig a III. kategóriába kell sorolni. A dolgozók fenti kategóriákba való tételes besorolását az intézeti kollektív szerződés rögzíti.

(6) Az állóeszközök után — az ingatlanok kivételével — elszámolt értékcsökkenési leírás teljes összegét, valamint az állóeszközök értékesítéséből származó bevételt az intézetfejlesztési alapba kell helyezni. Az intézetfejlesztési alap kezelésére a 9/1967. (XI. 6.) PM számú rendeletben foglalt előírásokat kell alkalmazni.

(7) A saját kezdeményezésű kutatások támogatására a Pénzügyminisztérium — az OMFB és a felügyeleti szerv előzetes javaslata alapján — adókedvezményt adhat.

(8) Az intézeteknek részesedési és intézetfejlesztési alapjukból tartalékalapot képezniük nem kell, de az említett alapok egy részét tartalékként kezelhetik.

5. §

(1) Az intézetek állóeszközeik értékcsökkenési laírásaként a 30/1966. (Tg. É. 19.) OT — PM számú együttes utasítás mellékletében megjelent Amortizációs Normák Jegyzékében közzétett kulcsokat kötelesek alkalmazni.

(2) Az intézetek igazgatói egyes állóeszközök, állóeszközcsoportok értékcsökkenési leírási kulcsát a pénzügyminiszter esetenkénti előzetes engedélye alapján felemelhetik, illetve — ha a megrendelővel szerződésben megállapodnak — az eszköz teljes értékét egyszerre számolhatják el költségként. A teljesen leírt, de még továbbra is használt állóeszközt 100 Ft bruttó értékkel kell a számviteli nyilvántartásban szerepeltetni.

(3) Az ingatlanok után elszámolt értékcsökkenési leírás összegét a „185.000-70. számú P M vállalatok központi műszaki fejlesztési hozzájárulás lebonyolítási számlára" kell negyedévenként, a negyedévet követő hónap 20-ig befizetni.

6. §

(1) Az intézetek eszközlekötési járulékot nem fizetnek.

(2) Az intézetek kutatási tevékenysége mentes a forgalmiadó-fizetési kötelezettség alól, ipari és szolgáltatói tevékenységük forgalmiadó-kötelezettségére pedig az érvényes forgalmiadó-rendelkezések az irányadók.

(3) Az intézetek értékesített termékeik, szolgáltatásaik árbevételéből műszaki fejlesztési alapot nem képeznek.

7. §

Az intézetek gazdálkodásukról beszámoló jelentést kötelesek készíteni. A beszámoló időpontja és tartalma tekintetében az intézet besorolásának megfelelő népgazdasági ágra előírt utasítások érvényesek.

8. §

(1) Az 1967. december 31-én befejezetlen kutatási témák közül azok tekintetében, amelyeket az intézetek a felügyeleti szerv korábbi megbízásai alapján végeznek, a következők szerint kell eljárni:

a) Azoknak a kutatási témáknak a pénzügyi elszámolását, amelyek 1968. március 31-ig befejeződnek, a felügyeleti szervnek a megbízás kiadásakor érvényben volt szabályok szerint kell lebonyolítania. Az 1968. január 1-e után felmerülő költségek elszámolására vonatkozóan a felügyeleti szerv és a kutatóintézet kölcsönösen a korábbi megbízásban foglaltaktól eltérően is megállapodhatnak.

b) Azokra a kutatási témákra vonatkozóan, amelyek 1968 március 31. után fejezhetők be — és befejezésükre a felügyeleti szerv igényt tart — a jelen rendelet 3. §-ában foglaltak alapján a felügyeleti szervnek — 1968. március 31-ig — a kutatóintézettel szerződést kell kötnie.

c) Ha a felügyeleti szerv korábbi megbizásai alapján végzett kutatási témák befejezésére igényt nem tart, azokat az abban érdekelt iparvállalatok átvállalhatják. Ez esetben az átvállaló iparvállalatnak a kutatóintézettel legkésőbb 1968. március 31-ig az erre vonatkozó szerződést meg kell kötnie.

d) Az 1967. december 31-én befejezetlen kutatási témák közül azokat, amelyeket az intézetek a felügyeleti szerv korábbi megbízásai alapján végeztek, és amelyek az előző bekezdés *a) — c)* pontjai alá nem kerülnek, a kutatóintézetek legkésőbb 1968. január 31-ig a ténylegesen felmerült ráfordítási költségek alapján a felügyeleti szervvel szemben elszámolhatják.

(2) Az intézeteknek a vállalatokkal korábban megkötött kutatási szerződései érvényben maradnak, azok egyes feltételeit azonban (ár, határidő,

részteljesítési időpontok stb.) közös megegyezéssel e rendelet figyelembevételével módosítani lehet.

9. §

Az e rendeletben nem szabályozott egyéb kérdésekben az állami vállalatokra érvényes általános rendelkezések az irányadók.

10. §

Ez a rendelet 1968. január 1 napjával lép hatályba; egyidejűleg a 113/1962. (PK 6.) P M számú utasításnak és a 135/1963. (PK 24.) P M számú utasításnak a kutatóintézetekre vonatkozó rendelkezései hatályukat vesztik.

Dr. Kardos Géza s. k.,
a pénzügyminiszter első helyettese

1. számú melléklet a 20/1967. (XII. 8.) számú rendelethez

A rendelet az alább felsorolt intézetekre vonatkozik:

1. Műszaki kutatóintézetek:

Kohó- és Gépipari Minisztérium

Elektronikai és Finommechanikai Kutatólaboratórium
Gépipari Technológiai Intézet
Híradástechnikai Ipari Kutató Intézet
Magyar Elektrotechnikai Ellenőrző Intézet
Méréstechnikai Központi Kutató Laboratórium
Műszeripari Kutató Intézet
Távközlési Kutató Intézet
Tüzeléstechnikai Kutató Intézet
Vasipari Kutató Intézet
Villamosipari Kutató Intézet

Nehézipari Minisztérium

Bányászati Kutató Intézet
Gyógyszer Kutató Intézet
Gyógynövény Kutató Intézet
Magyar Ásványolaj és Földgáz Kísérleti Intézet
Műanyagipari Kutató Intézet
Nehézvegyipari Kutató Intézet
Szervesvegyipari Kutató Intézet
Villamosenergiaipari Kutató Intézet

Építésügyi és Városfejlesztési Minisztérium

Építéstudományi Intézet
Szilikátipari Központi Kutató és Tervező Intézet

Könnyűipari Minisztérium

Bőr-, Cipő-, Szőrmeipari Kutató Intézet
Textilipari Kutató Intézet

Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium

Központi Élelmiszeripari Kutatóintézet
Sütőipari Kutató Intézet
Faipari Kutatóintézet

Közlekedés- és Postaügyi Minisztérium

Autóközlekedési és Tudományos Kutató Intézet
Útügyi Kutató Intézet

2. Fejlesztési intézetek:

Járműfejlesztési Intézet
Mezőgép és Malomgépfejlesztő Intézet

2. számú melléklet a 20/1967. (XII. 8.) P M számú rendelethez

I.

Az adózás alapjául szolgáló nyereség megosztásánál (R-nyereségrészre és F-nyereségrészre) alkalmazandó bérszorzó: 2,3.

Az eszközérték megállapításánál az ingatlanok értékét figyelmen kívül kell hagyni.

II.

A részesedési alap képzésére szolgáló nyereségrésznek a számításánál figyelembe vett bérköltséghez viszonyított egyes adósávjaiban — az intézeteknél — az alábbi adókulcsokat kell alkalmazni:

A részesedési alap képzésére szolgáló nyereségrésznek a bérköltség százalékában kifejezett részei után

1968-ban	1969-ben	1970-ben	adókulcs
-tól -ig	-tól -ig	-tól -ig	
0— 4%	0— 6%	0— 8%	0%
4— 7%	6— 9%	8—11%	5%
7—10%	9—12%	11—14%	15%
10—13%	12—15%	14—17%	30%
13—16%	15—18%	17—20%	45%
16—19%	18—21%	20—23%	60%
19—	21—	23—	85%

III.

A fejlesztési alap képzésére szolgáló nyereségrész adóztatásánál az adókulcs 30%.

A pénzügyminiszter 26/1967. (XII. 15.) P M számú

r e n d e l e t e

a költségvetési szervek gazdasági és pénzügyi revíziójáról

A gazdasági és pénzügyi ellenőrzés rendjéről szóló 40/1967. (X. 13.) Korm. sz. rendelet (a továbbiakban: R.) 30. §-a (1) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján a költségvetési szervek gazdasági és pénzügyi revíziójáról (a továbbiakban költségvetési revízió) a következőket rendelem.

A rendelet hatálya

1. §

(1) Ennek a rendeletnek a hatálya — a (3) bekezdésben felsoroltak kivételével — kiterjed a központi és a tanácsi költségvetési szervekre; az önköltségérdekeltségű kulturális vállalatokra, a vízgazdálkodási és a vízmű társulatokra, valamint az országos hatáskörű egyesületi szervekre.

(2) E rendelet alkalmazása szempontjából költségvetési szerv a jóváhagyott költségvetéssel rendelkező gazdálkodó egység (hivatal, intézet, intézmény, költségvetési folyószámlás szerv), amely

költségvetési előirányzata felhasználásáról maga rendelkezik; költségvetése szerinti feladatainak végrehajtása céljából a saját nevében jogosult kötelezettségek vállalására, kifizetések teljesítésére, bevételek beszedésére.

(3) Nem terjed ki a rendelet a Belügyminisztérium és a Honvédelemi Minisztérium költségvetési fejezethez tartozó költségvetési szervekre, az Igazságügyminisztérium felügyelete alá tartozó büntetésvégrehajtási szervekre, valamint a Külügyminisztérium és a Külkereskedelmi Minisztérium felügyelete alá tartozó, külföldön működő költségvetési szervekre.

A költségvetési revízió célja és módja

2. §

(1) Az 1. § (1) bekezdésében felsorolt szerveknél (a továbbiakban együtt: költségvetési szerv) a költségvetésben meghatározott feladatok végrehajtásának átfogó gazdasági és pénzügyi értékelése céljából végzett költségvetési revízió kiterjedhet:

a) a feladat ellátása és az annak útján kielégítendő társadalmi szükséglet közötti összhangra;

b) a feladat ellátásának színvonalára;

c) a feladat ellátására fordított pénz és egyéb anyagi eszközök felhasználásának gazdaságosságára és hatékonyságára;

d) a feladat ellátásából származó bevételek beszedése érdekében tett intézkedések eredményességére.

(2) Az (1) bekezdésben felsoroltak eredményes végrehajtása érdekében a költségvetési revízióban a gazdasági és pénzügyi képzettségű dolgozóval együtt lehetőleg vegyen részt a vizsgált szakmai kérdésekben képzett dolgozó is (komplex költségvetési revízió).

(3) A szabályok megtartására irányuló költségvetési revízió elsősorban arra terjedhet ki, megvalósultak-e a költségvetési gazdálkodásra vonatkozó pénzügyi, számviteli és egyéb jogszabályoknak a következő feladatokra érvényes rendelkezései:

a) költségvetés összeállítása, évközi módosítása;

b) adófizetés, kiadásokra kötelezettségvállalás, utalványozás;

c) pénztári nyilvántartás, pénzkezelés (beleértve a költségvetésen kívül — letétként, OTP számlán — történt pénzkezelést is);

d) munkabérgazdálkodás munkabérmegállapítás és fizetés;

e) vagyonkezelés, selejtezés, leltározás;

f) költségvetési beszámoló, évvégi pénzmaradvány megállapítása;

g) számvitel, gazdasági ügyvitel;

h) belső ellenőrzés.

(4) A költségvetési revízió keretében végrehajtandó általánosan kötelező feladatot a pénzügyminiszter állapíthat meg.

3. §

(1) A költségvetési revíziót évenként terv szerint kell a helyszínen végezni.

(2) A költségvetési szerveknél a költségvetési revízión felül — szükség szerint — cél-, téma- és utóvizsgálat is végezhető.

(3) A célvizsgálat részfeladat végrehajtásának vagy valamely, a költségvetési gazdálkodásra vonatkozó jogszabály alkalmazásának ellenőrzése.

(4) A témavizsgálat több költségvetési szervnél azonos jellegű feladat vagy valamely, a költségvetési gazdálkodásra vonatkozó jogszabály azonos alkalmazásának ellenőrzése.

(5) Az utóvizsgálat a költségvetési revízió alapján történt intézkedés végrehajtásának és eredményének helyszíni felülvizsgálata. Ha önálló utóvizsgálat nem volt, a következő költségvetési revízió alkalmával kell a történt intézkedés végrehajtását és eredményét felülvizsgálni.

A költségvetési revízió terve és nyilvántartása

4. §

(1) A költségvetési revízió éves tervét (a továbbiakban: revízió terve) a minisztériumoknál és a költségvetési fejezetet képező országos hatáskörű szerveknél a költségvetési revíziót végrehajtó szervezet (főosztály, osztály stb.), a tanácsoknál — a községi tanács kivételével — a végrehajtó bizottság pénzügyi osztálya (a továbbiakban együtt: ellenőrzést végző szerv) vezetője a tárgyévet megelőző év végéig készíti el.

(2) A revízió tervében fel kell tüntetni azokat a költségvetési szerveket is, amelyeket a tárgyévben a miniszter, a költségvetési fejezetet képező országos hatáskörű szerv vezetője, a tanács végrehajtó bizottságának elnöke (a továbbiakban: felügyeleti szerv vezetője) személyes hatáskörében a költségvetési revízió alól kivételesen mentesít, fel kell tüntetni továbbá a mentesített szervek legutolsó költségvetési revíziójának évét.

5. §

(1) Az ellenőrzést végző szervnek az ellenőrzése alá tartozó költségvetési szervekről nyilvántartást kell vezetnie.

(2) A nyilvántartásnak tartalmaznia kell, hogy az ellenőrzést végző szerv az egyes költségvetési szerveknél a költségvetési revíziót mikor, mely időszakra vonatkozóan hajtotta végre, és a költségvetési revízió alapján mikor, milyen szám alatt történt intézkedés.

A költségvetési revízió előkészítése

6. §

(1) Az ellenőrzést végző szerv vezetőjének gondoskodnia kell a költségvetési revízió előkészítéséről. Az előkészítéshez be kell szerezni és értékelni kell mindazokat a rendszeres, valamint eseti információkat, amelyekből eldönthető, hogy az ellenőrzött költségvetési szervnél (a továbbiakban: ellenőrzött szerv) — a szerv jelentősége, feladata, előző költségvetési revíziója, egyéb ellenőrzések tapasztalata stb. alapján — a költségvetési revízió alkalmával a 2. §-ban felsoroltakból vagy azokon túlmenően mit és milyen mértékben kell ellenőrizni.

(2) A költségvetési revízió konkrét célját és az elvégezendő feladatokat az ellenőrzést végző szerv vezetője — az (1) bekezdés szerinti előkészítés alapján — ellenőrzési programban határozza meg.

(3) Az ellenőrzési program formai kellékeit a *melléklet* I. része tartalmazza.

7. §

Az ellenőrzést végző szerv vezetője a helyszíni ellenőrzést végző személyt (a továbbiakban: revizor) megbízólevéllel látja el. A megbízólevélben hivatkozni kell az ellenőrzés alapjául szolgáló jogszabályra.

8. §

A revizornak a költségvetési revízióra fel kell készülnie. Tanulmányoznia kell az előző költségvetési revízió anyagát, valamint mindazokat az adatokat és rendelkezéseket, amelyeknek ismerete az ellenőrzési programban megszabott ellenőrzési feladatok maradéktalan elvégzéséhez szükséges.

9. §

A revizor a költségvetési revíziót — a helyszíni ellenőrzés megkezdésekor — köteles az ellenőrzött szerv vezetőjének bejelenteni.

A költségvetési revízió végrehajtása

10. §

(1) A revizor a költségvetési revíziót az ellenőrzött szervnél elsősorban ügyiratok, tervek; a számviteli és egyéb nyilvántartások, azok bizonylatai, az azokból vagy egyéb módon készített beszámolók; továbbá közvetlen tapasztalatok alapján végzi.

(2) A költségvetési revíziót a revizornak az (1) bekezdés szerintiek alapján olyan körben és mélységben kell végeznie, hogy az ellenőrzési programban meghatározottak tekintetében érdemben, egyértelműen és megalapozottan tudjon állást foglalni. Bűntett gyanúja esetén vagy más indokolt esetben meghatározott időszak okmányait a revizornak hiánytalanul és hézagmentesen ellenőriznie kell (tételes ellenőrzés).

(3) Ha a költségvetési revízió alkalmával egyes bizonylatok vagy adatok megbízhatósága kétségesnek látszik, vagy azoknak egyéb — más szervektől beszerezhető — adatokkal való kiegészítését tartja szükségesnek a revizor, a bizonylatok vagy adatok helyességét a bizonylat előállításában vagy adat megállapításában (közlésében) közreműködő szervnél (bank, vállalat stb.) megvizsgálhatja, illetőleg kiegészítheti (találkozó ellenőrzés). Ilyen esetben a érintett szerv köteles a revizornak a szükséges felvilágosítást megadni.

(4) Az ellenőrzött szerv valamennyi dolgozója köteles a revizort az R. 18. és 19. §-ában meghatározott kötelességei teljesítésében és jogai érvényesítésében támogatni.

Írásba foglalás

11. §

(1) A revizor az ellenőrzött szervre vonatkozó megállapításairól ellenőrzési jegyzőkönyvet készít.

(2) Az ellenőrzési jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell:

a) a költségvetési revízió fontosabb adatait;

b) lehetőleg az ellenőrzési programban meghatározott ellenőrzési feladatok szerinti tagolásban: az értékelést; valamint a megállapításokat, amelyek a felügyeleti, illetve ellenőrzött szerv részéről intézkedést igényelnek; esetleg javaslatot;

c) a revizor aláírását;

d) a záradékokat.

(3) Bűntett, szabálysértés, fegyelmi vétség, károkozás (a továbbiakban: súlyos szabálytalanság) megállapítása esetén az ellenőrzési jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell a súlyos szabálytalanság tényállását, okait, kihatását és a felelős személy nevét. Az ilyen megállapítást okmányokkal kell bizonyítani. Ez az eljárás irányadó akkor is, ha a szabálytalanság nem súlyos ugyan, de ismételten előfordult, és ez a korábbi költségvetési revíziónál készült hibajegyzékkel [melléklet III. rész *j)* pont] egybevetve bizonyítható (a továbbiakban: ismételt szabálytalanság).

(4) A revizor a felügyeleti vagy egyéb szerv működésére vonatkozó észrevételét külön jelentésben ismerteti, amit az ellenőrzést végző szerv ellenőrzési jegyzőkönyvi példányához csatol.

(5) Az ellenőrzési jegyzőkönyvhöz mellékletként csatolt bizonyító okmányokat, külön jelentéseket stb. az ellenőrzési jegyzőkönyv kiegészítő részét képező mellékletek jegyzékében fel kell sorolni.

(6) Az ellenőrzési jegyzőkönyv alaki kellékeit a melléklet II. része, a megállapítások bizonyítására felhasználható okmányok felsorolását a III. része tartalmazza.

Intézkedések a költségvetési revízió alapján

12. §

(1) A revizor által aláírt és megfelelő záradékokkal ellátott ellenőrzési jegyzőkönyv két példányát át kell adni az ellenőrzött szerv vezetőjének a felelősként megnevezettekkel ismertetés és a hatáskörébe tartozó intézkedések megtétele végett. Személyes átadás esetén az átadás idejét és tényét a revizornál maradó ellenőrzési jegyzőkönyvön kell elismertetni, postai kézbesítéshez tértivevényt kell alkalmazni.

(2) Az ellenőrzött szerv vezetője a megkapott ellenőrzési jegyzőkönyvek alapján a megállapításokat a záradékoknak megfelelően ismerteti a felelősként megnevezettekkel, és megteszi a hatáskörébe tartozó intézkedéseket.

(3) A felelősként megnevezett személy a rá vonatkozó megállapítás megismerésétől számított három napon belül köteles az ellenőrzést végző szerv vezetőjének írásbeli magyarázatot adni. Az írásbeli magyarázat másodpéldányát ugyanakkor át kell adnia az ellenőrzött szerv vezetőjének is. Az írásbeli magyarázatban nyilatkozni köteles arról, hogy:

a) elismeri-e a terhére rótt súlyos (ismételt) szabálytalanságot és azzal kapcsolatos felelősségét;

b) mi volt a súlyos (ismételt) szabálytalanság oka;

c) hogyan kívánja a súlyos (ismételt) szabálytalanság következményeit enyhíteni.

(4) A terhére rótt súlyos (ismételt) szabálytalanságnak, illetve felelősségének tagadása esetén az írásbeli magyarázathoz csatolni kell azokat az okmányokat, amelyekre a felelősként megnevezett személy tagadását alapítja.

(5) Az ellenőrzött szerv vezetője a megállapításoknak a záradékok szerinti ismertetése és a záradékok aláíratása után — legkésőbb az ellenőrzési jegyzőkönyv átvételétől számított 10 napon belül — az ellenőrzési jegyzőkönyv egyik példányát felterjeszti az ellenőrzést végző szerv vezetőjéhez. Ha valamelyik megállapítással nem ért egyet, és ezért arra vontakozóan nem kíván intézkedni, egyidejűleg írásban közli ellenvéleményét.

13. §

(1) Az észrevételeknek, az írásbeli magyarázatoknak, a záradékolt ellenőrzési jegyzőkönyvnek és az ellenőrzött szerv vezetője esetleges ellenvéleményének az ellenőrzést végző szervhez történt beérkezése után az ellenőrzést végző szerv vezetője — a revizor véleményét is figyelembe véve — javaslatot tesz az ellenőrzött szerv felett felügyeletet gyakorló vezetőnek az iránt, hogy milyen intézkedés szükséges.

(2) Intézkedés akkor szükséges, ha az intézkedés a felügyeleti szerv hatáskörébe tartozik (pl. központi szabályozás, a felügyeleti szerv által kinevezett vezető jutalmazása, felelősségre vonása), valamint akkor, ha az ellenőrzést végző szerv vezetője úgy ítéli meg, hogy az ellenőrzött szerv vezetőjének ellenvéleménye nem alapos, és annak ellenére szükség van intézkedésre.

14. §

(1) Az ellenőrzött szerv vezetője a saját hatáskörében tett, valamint a felügyeletet gyakorló vezető intézkedésének végrehajtásáról az ellenőrzési jegyzőkönyv kézhezvételétől, illetve az intézkedés megérkezésétől számított 30 napon belül értesíti az ellenőrzést végző szerv vezetőjét. Ha az intézkedések végrehajtása hosszabb időt vesz igénybe, az ellenőrzést végző szerv vezetője a határidőt meghosszabbíthatja. A határidők betartását figyelemmel kell kísérni.

(2) Az intézkedések végrehajtásáról érkezett értesítés és a szükséghez képest elvégzett utóvizsgálat alapján az ellenőrzést végző szerv vezetője állapítja meg, hogy a költségvetési revízió elérte-e a várt eredményt. Nem kielégítő eredmény esetén a 13. §-nak megfelelően kell intézkedni.

(3) A költségvetési revízió lezárásáról az ellenőrzést végző szerv vezetője dönt. Csak ilyen döntés alapján szabad a költségvetési revíziót befejezettnek tekinteni és iratait véglegesen irattárba helyezni.

15. §

A költségvetési revízió alapján történő intézkedésekre e rendelettől eltérő eljárást az ellenőrzést végző szerv vezetője a Pénzügyminisztérium Revizori Főosztálya vezetőjének előzetes hozzájárulásával vezethet be. Az eljárásnak ilyen esetben is biztosítania kell az R. 18—21. §-aiban meghatározott jogok és kötelességek érvényesülését.

Összefoglaló tájékoztató és beszámoló a költségvetési revízióról

16. §

(1) Az ellenőrzést végző szerv vezetője évenként tájékoztatja a Pénzügyminisztérium Revizori Főosztályának vezetőjét a költségvetési revízió számszerű teljesítéséről és eredményéről. A tájékoztatást a költségvetési fejezet, illetve a fővárosi, megyei, megyei jogú városi tanács (a továbbiakban: megyei szintű tanács) szintjén kell elkészíteni.

(2) A tanács végrehajtó bizottsága elé terjesztendő beszámolóban ismertetni kell a költségvetési revízió számszerű teljesítésére vonatkozó adatokat, a költségvetési revízió fontosabb megállapításait, az ezek alapján történt intézkedéseket és eredményüket.

(3) Az alsóbb fokú tanács végrehajtó bizottsága elé terjesztendő beszámolót — annak előterjesztése előtt — a felettes tanács végrehajtó bizottságának pénzügyi osztálya értékeli és saját ellenőrzési tapasztalataival kiegészítheti. A felettes tanács végrehajtó bizottsága pénzügyi osztályának képviselője a beszámolót tárgyaló végrehajtó bizottsági ülésen tanácskozási joggal részt vesz.

(4) Az (1) bekezdés szerinti tájékoztató és a (2) bekezdés szerinti beszámoló számszerű adatainak körére, valamint összeállításuk irányelveire a Pénzügyminisztérium Revizori Főosztályának vezetője esetenként intézkedik.

(5) A költségvetési revízióról készített tájékoztatót a tárgyévet követő év február utolsó napjáig kell a Pénzügyminisztérium Revizori Főosztályának vezetője számára megküldeni.

(6) A tanács végrehajtó bizottsága a beszámolót lehetőleg olyan időpontban tárgyalja meg, hogy a költségvetési revízióról hozott határozatai a tárgyévben hasznosíthatók legyenek.

(7) A megyei szintű tanács végrehajtó bizottságának a beszámolót tárgyaló ülésére a Pénzügyminisztérium Revizori Főosztályának vezetőjét kell meghívni.

Vegyes rendelkezések

17. §

A felügyeleti szerv vezetőjének a feladata — a jogszabályi keretek között — olyan szervezeti és személyi feltételek (a revizor szakképzettsége, munkaviszonyának különleges szabályai stb.) kialakítása, amelyek a költségvetési revízió eredményes elvégzéséhez szükségesek.

18. §

Az ellenőrzött költségvetési szerv a nála végzett különféle ellenőrzésekről (költségvetési revízió, népi ellenőrzés, hatósági ellenőrzés stb.) folyamatosan nyilvántartást vezet. A nyilvántartásnak tartalmaznia kell az ellenőrzést végző szerv megnevezését, továbbá azt, hogy az ellenőrzés alapján milyen irat készült és az hol található.

Hatályba lépés

19. §

Ez a rendelet kihirdetése napján lép hatályba; egyidejűleg hatályukat vesztik az állami szervek és szövetkezetek gazdálkodásának évi rendszeres ellenőrzéséről és a bankellenőrzésről szóló — a 114/1959. (P K 6.) P M számú és a 144/1961. (P K 19.) P M számú utasítással módosított, illetőleg kiegészített — 158/1955. (P K 60.) P M számú utasítás, a belső ellenőrzés irányelveiről szóló 106/1963. (P K 2.) P M számú utasítás, valamint a miniszteri rendeleteknek és utasításoknak az évi rendszeres ellenőrzésre utaló rendelkezései.

Sulyok Béla s. k.,
a pénzügyminiszter első helyettese

Melléklet a 26/1967. (XII. 15.) P M számú rendelethez

I.

RÉSZ

Ellenőrzési program

A költségvetési revízió elvégzésére vonatkozó ellenőrzési program a következőket tartalmazza:

a) az ellenőrzést végző és az ellenőrzött szerv megnevezése, az ellenőrzés konkrét céljának (gazdasági-pénzügyi értékelés, szabályok megtartása) meghatározása;

b) az ellenőrzési feladatok felsorolása;

c) az ellenőrzés elvégzésére vonatkozó utasítás, azon belül:

ca) a helyszíni ellenőrzést végzők neve,

cb) az ellenőrzendő időszak és az ellenőrzés módja (tételes, próbaszerű),

cc) az ellenőrzés kezdő időpontja és tervezett időtartama,

cd) kelet és az ellenőrzést végző szerv vezetőjének aláírása.

Az ellenőrzési programba az ellenőrzött szerv sajátosságainak megfelelően a felsoroltakon felül más is felvehető.

II.

RÉSZ

Ellenőrzési jegyzőkönyv

Az ellenőrzési jegyzőkönyvet legalább 3 példányban kell készíteni, és annak a következőket kell tartalmaznia:

a) a bevezető részt, amely feltünteti a készítés helyét, idejét, az ellenőrzött szerv megnevezését és székhelyét, a helyszínen ellenőrzött szerv szervezeti egységeinek felsorolását, a helyszíni ellenőrzés kezdő és végső napját, az ellenőrzést végző szerv megnevezését, a revizor nevét és az ellenőrzött időszakot;

b) lehetőleg az ellenőrzési programban meghatározott ellenőrzési feladatok szerinti tagolásban: az értékelést; valamint a megállapításokat, amelyek a felügyeleti, illetve ellenőrzött szerv részéről intézkedést igényelnek; esetleg javaslatot;

c) a revizor aláírását;

d) a realizálási záradékot, illetve — szükség szerint — a felelősségi záradékot.

A realizálási záradéknak azt kell tartalmaznia, hogy az ellenőrzött szerv vezetője e rendelet 12. §-a (2) és (5) bekezdésében, valamint 14. §-a (1) bekezdésében előírt intézkedéseket megteszi.

A felelősségi záradéknak azt kell tartalmaznia, hogy a felelősként megnevezettek a rájuk vonatkozó megállapítást megismerték, és arra 3 napon belül kötelesek írásbeli magyarázatot adni az ellenőrzést végző szerv vezetőjének.

Helyes, ha a realizálási, illetve felelősségi záradékok utalást tartalmaznak az általában 3 napon belül adható írásbeli észrevételnek — az R. 20. §-a (1) bekezdésében biztosított — lehetőségére, illetve az írásbeli magyarázatnak — e rendelet 12. §-a (3) és (4) bekezdésében meghatározott — tartalmi kellékeire.

III.

RÉSZ

A megállapítások bizonyítására felhasználható okmányok

A revizor megállapításainak bizonyítására általában a következő okmányokat használhatja fel és mellékelheti az ellenőrzést végző szerv ellenőrzési jegyzőkönyvi példányához:

a) eredeti okmány; ezt akkor kell az ellenőrzési jegyzőkönyvhöz csatolni, ha a revizor megállapítása alapján a felelős személy ellen büntető feljelentést kell tenni, vagy vele szemben kártérítési igényt kell támasztani, továbbá ha a revizor hamis vagy fiktív okmányokat fedezett fel. A felsorolt eseteken kívül a revizor az eredeti okmányt csak akkor csatolja az ellenőrzési jegyzőkönyvhöz, ha attól kell tartania, hogy az okmány megsemmisülhet, elveszhet, vagy az érdekelt személy azt eltüntetheti; ha az eredeti okmányt a revizor lefoglalja, annak átvételéről az eredeti okmányról készített másolattal együtt átvételi elismervényt kell adnia;

b) másolat; ezen az eredeti okmány teljes szövegű hitelesített másolatát kell érteni;

c) kivonat; ezen az eredeti iratnak csupán a költségvetési revíziót érintő részéről készült hitelesített másolatot kell érteni;

d) tanúsítvány (összesített kimutatás); ez több okmány lényeges adatainak összesített kimutatása;

e) tényleírás; a revizor és az ellenőrzött szerv illetékes dolgozója vagy más személy által közösen elkészített okmány olyan tényállás vagy esemény igazolására, amelyről eredeti bizonylat rendelkezésre nem áll, de amelynek valóságáról a revizor és az ellenőrzött szerv illetékes dolgozója együttesen személyesen meggyőződtek, és azt a tényleíráson aláírásukkal igazolják;

f) nyilatkozat; az ellenőrzött szerv dolgozójának olyan írásbeli kijelentése, amelyben — egyéb bizonylatok hiányában — a tényállást igazolja vagy közli;

g) fénykép, valamely feltárt hiányosság bizonyítására;

h) szakértői vélemény; a költségvetési revízióba bevont szakértő által készített okmány olyan

megállapítás bizonyítására, amelyhez a revizor szakismereteit meghaladó különleges felkészültség szükséges, és ezért az ellenőrzést végző szerv vezetője szakértő bevonását rendelte el;

i) a megállapítások alapját képező, de az ellenőrzési jegyzőkönyvhöz nem csatolt okmányokról és a megőrzési helyükről készített összefoglaló kimutatás; ha ezeket az adatokat az ellenőrzési jegyzőkönyv tartalmazza, a kimutatás az ellenőrzött szerv gazdasági vezetőjének — az ellenőrzési jegyzőkönyvre vezetett vagy egyéb formában adott — olyan írásbeli igazolásával helyettesíthető, amelyben a nem csatolt okmányokra hivatkozás helyességét tanúsítja;

j) hibajegyzék; a revizor egyedi, kis hibák írásbafoglalására készítheti; a hibajegyzékben felsoroltakra az ellenőrzési jegyzőkönyvben utalni lehet, de azokat megismételni nem szabad; a hibajegyzéket az ellenőrzési jegyzőkönyvnek véglegesen az ellenőrzött szerv vezetőjénél maradó példányához is mellékelni kell.

A *b), c), d), g)* és *i)* pontokban felsorolt okmányokat az ellenőrzött szervnek vezető vagy ügyintéző munkakörben működő dolgozójával kell hitelesíttetni.

Tilos az ellenőrzési jegyzőkönyvhöz mellékelni rendeleteket, utasításokat, körleveleket és olyan adatokat tartalmazó okmányokat, amelyek a felső szervekhez (minisztérium, KSH stb.) küldött jelentésben megtalálhatók. Ezeket az *i)* pont szerinti kimutatásban lehet feltüntetni.

A munkaügyi miniszter 127/1967. (23) Mü. M. számú

utasítása

a kutatóintézetek dolgozói alapbérének és egyes munkaügyi kérdéseinek szabályozásáról*

A pénzügyminiszterrel, az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság elnökével, a Magyar Tudományos Akadémia elnökével, az illetékes miniszterekkel és a Szakszervezetek Országos Tanácsával egyetértésben az alábbiakat rendelem:

1. *a)* Valamennyi önálló kutatóintézet (-csoport, -laboratórium) dolgozójának alapbérét a mellékletben foglalt munkaköri bértáblázat és besorolási feltételek szerint kell megállapítani.

b) A felügyeleti szerv határozza meg, hogy a nem kutatóintézet elnevezésű egyéb intézetek (pl. szervezési, üzemgazdasági, fejlesztő, kísérleti intézetek) közül melyek tartoznak a jelen utasítás hatálya alá.

2. A felügyeleti szerv rendelkezése esetén a mellékletben foglalt bértételek és besorolási feltételek alkalmazhatók a költségvetési rendszerben gazdálkodó egyéb intézmény kutatási tevékenységet folytató részlegeinek dolgozóira is.

3. Olyan intézet, részleg esetében, amely ennek az utasításnak a hatályba lépése előtt nem tartozott a kutatóintézetek dolgozóinak munkabérét szabályozó utasítás hatálya alá, a felügyeleti szerv 1/b. és 2. pont szerinti intézkedéséhez a munkaügyi miniszter — költségvetési rendszerben gazdálkodó szerv esetében ezen kívül a pénzügyminiszter — hozzájárulása szükséges. Ilyen hozzájárulás nem adható a vállalat szervezetébe tartozó kutató-részleg dolgozóira vonatkozóan.

4. *a)* Azokban a munkakörökben, amelyeknél a mellékletben foglalt besorolási feltételek gyakorlati idő letöltését írják elő, ilyennek kell tekinteni a munkakörrel azonos jellegű munkakörben bármely területen eltöltött időt is.

b) Az okleveles mérnökkel azonosan sorolható be az egyetemi végzettségű matematikus, fizikus, geofizikus, geológus és vegyész.

c) A nem tudományos munkakörben foglalkoztatott csoportvezetők részére a munkakörükre előírt bértételnél 10 százalékkal magasabb besorolási határ állapítható meg, kivéve, ha a besorolási feltétel a csoportvezetői beosztást említi.

5. A felügyeleti szerv a mellékletben említett feltételeken felül további alkalmazási, besorolási feltételeket (képesítés stb.) írhat elő, illetőleg a munkakör közelebbi megjelölésére utaló munkaköri megnevezés alkalmazását engedélyezheti.

6. A dolgozót minden munkaviszonyban töltött öt év után a havi alapbére 2 százalékát kitevő alapbérjellegű korpótlék illeti meg.

7. Túlmunkadíjazásban csak a melléklet III. és IV. részében felsoroltak részesíthetők. A túlmunkadíjazást pótlék nélkül kell kifizetni.

8. A vállalati gazdálkodási rend szerint működő kutatóintézetek tekintetében is alkalmazható a 14/1967. (XI. 9.) Mü. M. számú rendelet 11. §-a (3) bekezdése, 16 és 17. §-a, valamint 30. §-a (2) bekezdése; a 17. § rendelkezései alkalmazhatók abban az esetben is, ha a dolgozó a jelen utasítás hatálya alá tartozó szervnél lép újból munkaviszonyba.

9. *a)* Ez az utasítás az 1968. évi január hó 1. napján lép hatályba. Egyidejűleg a kutatóintézetek egyes dolgozóinak bérrendezéséről szóló 127/1960. (18) Mü. M. számú utasítás, valamint a 128/1960. (19) Mü. M. számú utasítás — 1/c. és 2. bekezdései kivételével, amelyek értelemszerűen továbbra is alkalmazhatók — hatályát veszti.

b) Azok az intézetek, amelyek a jelen utasítás hatálybalépése előtt is a 127/1960. (18) Mü. M. számú utasítás hatálya alá tartoztak, külön intézkedés nélkül továbbra is a jelen utasítás hatálya alá tartoznak; amennyiben a felügyeleti szerv a jelen utasítás hatálybalépésekor vállalat (trösztszervezetébe tartozó kutatóintézet (részleg) tekintetében másképp kíván rendelkezni, ehhez a munkaügyi miniszter hozzájárulása szükséges.

c) A jelen utasítás hatálybalépése előtt egyes dolgozók számára a képesítés alól adott felmentések hatályban maradnak.

d) Azokat a dolgozókat, akiknek munkaköre és alapbére az utasítás első végrehajtása során nem változik, nem kell újra besorolni, csak nyilvántartásukon kell a kulcsszám módosulását átvezetni.

e) Ez az utasítás nem érinti a vállalati gazdálkodási rendszerben működő kutatóintézeteknek a

* A vállalati rend szerint működő műszaki kutató (fejlesztési) intézetek pénzgazdálkodási, jövedelemelvonási és anyagi érdekeltségi rendszeréről szóló *20/1967. (XII. 8.) P. M.* számú rendeletet a jelen, költségvetési rend szerint működő kutatóhelyek gazdálkodási és anyagi ösztönzési rendszeréről szóló utasítást pedig későbbi számunkban közöljük.

kollektív szerződés kötésére vonatkozó kötelezettségét.

Veres József s. k.,
munkaügyi miniszter

Melléklet a 127/1967. (23) Mü. M. számú utasításhoz

A kutatóintézetek dolgozóinak munkaköri bértáblázata és besorolási feltételei

Kulcsszám:	A munkakör megnevezése és bértétele (Ft):	A besorolás feltételei:
		I. Vezetők
911	*Igazgató* 3700—5200	Az intézet igazgatója. Ebbe a munkakörbe kell besorolni az intézet vezetőjét. A besoroláshoz felsőfokú iskolai végzettség szükséges.
912	*Igazgató-helyettes* 3200—4900	Az intézet igazgatójának állandó helyettese(i). Ebbe a munkakörbe kell besorolni a kutatóintézet vezetőjének helyettesét(eit). A besoroláshoz felsőfokú iskolai végzettség szükséges.
913	*Gazdasági igazgató-helyettes* 2800—4300	Az intézet gazdálkodása, anyag- és áruforgalma, a gazdasági tervezés, beruházás, anyaggazdálkodás, számvitel és az ezzel kapcsolatos ügyviteli, vagyonkezelési, valamint a hatáskörébe tartozó egyéb ellenőrző tevékenységi körben — gazdasági vonatkozásban — az intézet igazgatójának helyettese. A besoroláshoz felsőfokú iskolai végzettség vagy okleveles könyvvizsgálói képesítés szükséges.
914	*Főkönyvelő Gazdasági vezető I.* 2200—4000	Az intézet gazdálkodását irányítja és ellenőrzi. A besoroláshoz felsőfokú iskolai végzettség vagy középfokú iskolai végzettség és felsőfokú számviteli képesítés szükséges.
915	*Tudományos főosztály-vezető* 3000—4600	Az intézet legalább 2 tudományos osztályból álló tudományos szervezeti egységének irányításával megbízott vezető. A besoroláshoz felsőfokú iskolai végzettség szükséges.
916	*Tudományos osztályvezető* 2800—4300	Az intézet egy-egy tudományos osztályának irányításával megbízott vezető. A besoroláshoz felsőfokú iskolai végzettség szükséges.
917	*Műszaki osztályvezető* 2000—3600	Az intézet termelő vagy tervező osztályát vezeti. A besoroláshoz felsőfokú iskolai végzettség szükséges.
918	*Adminisztratív osztályvezető Gazdasági osztályvezető Gazdasági vezető II.* 1800—3200	Az intézet adminisztratív vagy gazdasági osztályát, illetőleg gazdasági részlegét vezeti. A besoroláshoz legalább középfokú iskolai végzettség és az előírt szakképesítés szükséges.
		II. Ügyintézők
921	*Tudományos csoportvezető* 2800—4100	Az önállóan vagy osztályszervezetben működő tudományos csoport vezetője. A besoroláshoz felsőfokú iskolai végzettség és legalább 10 éves gyakorlat szükséges.
922	*Tudományos, műszaki, gazdasági tanácsadó* 3500—5500	Ide sorolható be az a kiváló képességű és nagy gyakorlattal rendelkező, beosztottként foglalkoztatott tudományos kutató, műszaki vagy gazdasági szakember, aki munkakörét kiemelkedő színvonalon, kiváló szakértelemmel, alapos tájékozottsággal látja el.
923	*Tudományos főmunkatárs* (Vezető kutató) 2800—4000	Önálló kutató téma(k) felelőse (mint vezető kutató több kutató munkáját irányítja). Ebbe a munkakörbe a kiemelkedő tudású és legalább 10 éves gyakorlattal rendelkező tudományos munkatársak közül a legkiválóbbakat szabad besorolni. A besoroláshoz felsőfokú iskolai végzettség szükséges.
924	*Tudományos munkatárs* (Kutató) 2100—3600	Ebbe a munkakörbe a tudományos munkát önállóan végző, egy vagy több kutatói téma megoldásában részt vevő, felsőfokú iskolai végzettséggel, valamint legalább 3 éves gyakorlattal rendelkező kutatókat lehet besorolni.
925	*Tudományos segédmunkatárs* (Segédkutató) 1400—2500	A kutatómunkában irányítás mellett vesz részt. A besoroláshoz felsőfokú iskolai végzettség szükséges.
926	*Kiemelt mérnök* 2100—3400	Ebbe a munkakörbe a legalább 12 éves gyakorlattal rendelkező okleveles mérnök sorolható be, akit a műszaki tervezés, szerkesztés vagy a kutatás kivitelezése területén különleges feladatokkal bíznak meg, azt önállóan látja el, vagy irányítja a tudományos kutatómunkát kiegészítő műszaki feladatokat.
927	*Kiemelt közgazdász* 2100—3400	Ebbe a munkakörbe a legalább 12 éves gyakorlattal rendelkező okleveles közgazdász sorolható be, aki önálló munkakörben, az üzemgazdaság, szervezés területén kiemelkedően fontos munkát végez.
928	*Tudományos ügyintéző I. Műszaki ügyintéző I.* 1800—3000	Ebbe a munkakörbe kell besorolni a műszaki munkaterületen foglalkoztatott okleveles mérnököt, okleveles közgazdászt, valamint a gazdasági-műszaki akadémiát végzett műszaki alkalmazottat 8 év feletti gyakorlattal; az egyéb, itt fel nem sorolt felsőfokú iskolai végzettséggel és a munkakörre előírt képesítéssel rendelkező műszaki alkalmazottat 10 év feletti gyakorlattal; a középfokú technikumot végzett műszaki alkalmazottat 13 év feletti gyakorlattal; az egyéb, itt fel nem sorolt középiskolai végzettséggel és a munkakörre előírt szakképesítéssel rendelkező műszaki alkalmazottat 15 év feletti gyakorlattal.
929	*Tudományos ügyintéző II. Műszaki ügyintéző II.* 1600—2700	Ebbe a munkakörbe kell besorolni a műszaki munkaterületen foglalkoztatott okleveles mérnököt, okleveles közgazdászt, valamint a gazdasági-műszaki akadémiát végzett műszaki alkalmazottat 4 év feletti gyakorlattal; az egyéb, itt fel nem sorolt felsőfokú iskolai végzettséggel és a munkakörre előírt szakképesítéssel rendelkező műszaki alkalmazottat 5 év feletti gyakorlat esetén; a középfokú technikumot végzett műszaki alkal-

Kulcsszám:	A munkabér megnevezése és bértétele (Ft):	A besorolás feltételei:
		mazottat 7 év feletti gyakorlat esetén; az egyéb, itt fel nem sorolt középfokú iskolai végzettséggel és a munkakörre előírt szakképesítéssel rendelkező műszaki alkalmazottat 10 év feletti gyakorlat esetén; a szakmunkásvizsgával (segédlevéllel) és a munkakörre előírt szakképesítéssel rendelkező műszaki alkalmazottat 10 év feletti gyakorlat esetén; a szakmunkásvizsgával rendelkező műszaki alkalmazottat 15 év feletti gyakorlat esetén.
930	*Műszaki ügyintéző III.* 1300–2450	Ebbe a munkakörbe kell besorolni a műszaki munkaterületen foglalkoztatott okleveles mérnököt, okleveles közgazdászt, valamint a gazdasági-műszaki akadémiát végzett műszaki alkalmazottat 2 év feletti gyakorlattal; az egyéb, itt fel nem sorolt felsőfokú iskolai végzettséggel és a munkakörre előírt szakképesítéssel rendelkező műszaki alkalmazottat 2 év feletti gyakorlattal; a középfokú technikumot végzett műszaki alkalmazottat 3 év feletti gyakorlattal; az egyéb, itt fel nem sorolt középfokú iskolai végzettséggel és a munkakörre előírt szakképesítéssel rendelkező műszaki alkalmazottat 5 év feletti gyakorlattal; a szakmunkásvizsgával és a munkakörre előírt szakképesítéssel rendelkező műszaki alkalmazottat 5 év feletti gyakorlattal; a szakmunkásvizsgával rendelkező műszaki alkalmazottat 8 év feletti gyakorlattal.
931	*Műszaki ügyintéző IV.* 1100–2100	Ebbe a munkakörbe kell besorolni a műszaki munkaterületen foglalkoztatott, a 928–930 kulcsszámú munkakörökbe nem sorolható, legalább fél évi munkaviszonnyal rendelkező műszaki alkalmazottat. Ebbe a munkakörbe kell besorolni a szakképesítéssel rendelkező műszaki rajzolót is.
932	*Gazdasági ügyintéző I.* 1300–2700	Ebbe a munkakörbe kell besorolni az adminisztratív csoportok vezetőit, továbbá az érdemi munkát végző adminisztratív ügyintézők közül azokat, akik a munkakörük jellegének megfelelő felsőfokú iskolai végzettséggel és legalább 5 éves gyakorlattal, illetve középfokú iskolai végzettséggel a munkakörük ellátásához előírt szakképesítéssel és legalább 10 éves gyakorlattal rendelkeznek.
933	*Gazdasági ügyintéző II.* 1150–2200	Ebbe a munkakörbe kell besorolni az önálló munkakört ellátó adminisztratív ügyintézők közül azokat, akik a 932 kulcsszámba soroláshoz előírt végzettséggel, képesítéssel vagy gyakorlattal nem rendelkeznek.
934	*Könyvtáros I.* 1700–3100	Ebbe a munkakörbe kell besorolni a felsőfokú iskolai végzettséggel és 5 év feletti gyakorlattal vagy középfokú iskolai végzettséggel, szakképesítéssel és 10 év feletti gyakorlattal rendelkező, a könyvtárosi munkakört ellátó dolgozót.
935	*Könyvtáros II.* 1000–2300	Ide kell besorolni a 934 kulcsszámú munkakörbe nem sorolható, szakképesítéssel rendelkező könyvtárosokat.
936	*Idegen nyelvű dokumentátor Fordító* 1400–2700	Ebbe a munkakörbe kell besorolni az olyan dolgozót, akinek munkaköri feladata az idegen nyelvű folyóiratok, szaklapok, könyvek tanulmányozása abból a célból, hogy a szükséges közleményeket, szövegrészeket ismertesse, lefordítsa, a fordításokat megfelelően feldolgozza és nyilvántartsa.
937	*Üzemvezető I. Építésvezető I.* 2000–3400	Ebbe a munkakörbe kell besorolni a legalább 2 művezető munkáját irányító üzemvezetőt, építésvezetőt, aki mérnöki oklevéllel vagy technikusi oklevéllel és legalább 5 évi gyakorlattal, vagy szakmunkásvizsgával, művezetői tanfolyammal és legalább 10 éves gyakorlattal rendelkezik. Ebbe a munkakörbe kell besorolni a meleg vagy egészségre ártalmas munkahelyen dolgozó üzemvezetőt akkor is, ha az itt említett besorolási feltételekkel nem rendelkezik. A 937. és 938. kulcsszámú munkakör valamelyikébe sorolt építésvezető tekintetében a 3/1967. (IV. 28.) ÉVM. számú rendelet is irányadó.
938	*Üzemvezető II. Építésvezető II.* 1800–3200	Ebbe a munkakörbe kell besorolni a legalább 2 művezető munkáját irányító üzemvezetőt, építésvezetőt, amennyiben a 937. kulcsszámú munkakörbe nem sorolható.
939	*Művezető I.* 1500–2900	Ebbe a munkakörbe kell besorolni a szakmunkások munkáját irányító művezetőt, aki mérnöki oklevéllel vagy technikusi oklevéllel és legalább 5 évi gyakorlattal vagy szakmunkásvizsgával, művezetői tanfolyammal és legalább 10 éves gyakorlattal rendelkezik. Ebbe a munkakörbe kell besorolni a meleg vagy egészségre ártalmas munkahelyen dolgozó művezetőt akkor is, ha az itt említett besorolási feltételekkel nem rendelkezik.
940	*Művezető II.* 1300–2400	Ebbe a munkakörbe kell besorolni a 939. kulcsszámú munkakörbe nem sorolható művezetőt.

III. Kutatási segéderők és ügyvitelt ellátók

951	*Adminisztratív ügyviteli dolgozó I.* 950–1800	Ebbe a munkakörbe kell besorolni a pénztárost, az előírt számviteli képesítéssel rendelkező önálló és beosztott könyvelőt, a titkárt, titkárnőt, rotagépírót, az SZTK kifizetőhely önálló SZTK ügyintézőjét, a bérelszámolót, továbbá a műszaki rajzolói képesítéssel nem rendelkező műszaki rajzolót.
952	*Adminisztratív ügyviteli dolgozó II.* 900–1650	Ebbe a munkakörbe kell besorolni a 3 évnél hosszabb gyakorlattal rendelkező gyors- és gépírókat, a beosztott statisztikusokat, valamint az előbbiekkel azonos értékű munkakörökben foglalkoztatott dolgozókat.
953	*Adminisztratív ügyviteli dolgozó III.* 850–1400	Ebbe a munkakörbe kell besorolni az előzőekben fel nem sorolt adminisztratív dolgozókat, pl. a gyors- és gépírókat 3 évnél kevesebb gyakorlattal, a kartotékkezelőket, nyilvántartókat, irattárosokat stb.

Kulcsszám:	A munkakör megnevezése és bértétele (Ft):	A besorolás feltételei:
954	*Laboráns I.* *Asszisztens I.* *Kutatási segéderő I.* 1100—2100	Ebbe a munkakörbe kell besorolni az önálló laboránsokat, asszisztenseket, akik középfokú iskolai végzettséggel, a szükséges szakképesítéssel és legalább 5 éves gyakorlattal rendelkeznek. Ide sorolhatók be a szükséges szakképesítéssel és legalább 10 éves gyakorlattal rendelkező önálló laboránsok, asszisztensek is. Ide kell besorolni a középfokú iskolai végzettséggel és legalább 5 évi gyakorlattal rendelkező kutatási segéderőket is.
955	*Laboráns II.* *Asszisztens II.* *Kutatási segéderő II.* 1000—1700	Ebbe a munkakörbe kell besorolni azokat a középfokú iskolai végzettséggel és a szükséges szakképesítéssel rendelkező laboránsokat, asszisztenseket, akik nem rendelkeznek 5 éves gyakorlattal, továbbá a szükséges szakképesítéssel rendelkező laboránsokat, asszisztenseket 5 évnél több gyakorlat esetén. Ide kell besorolni a középfokú iskolai végzettséggel és 5 évnél kevesebb gyakorlattal rendelkező kutatási segéderőket is.
956	*Laboráns III.* *Asszisztens III.* *Kutatási segéderő III.* 850—1400	Ebbe a munkakörbe kell besorolni a szükséges szakképesítéssel és 5 évnél kevesebb gyakorlattal rendelkező laboránsokat, asszisztenseket, valamint a középfokú iskolai végzettséggel nem, de 5 évnél hosszabb gyakorlattal rendelkező kutatási segéderőket, Ide lehet besorolni a 15 éven felüli gyakorlattal rendelkező laboránsokat és asszisztenseket is.
957	*Laboráns IV.* *Asszisztens IV.* *Kutatási segéderő IV.* 800—1200	Ide kell besorolni a 954—956 kulcsszámok valamelyikébe nem sorolható laboránsokat, asszisztenseket, kutatási segéderőket.

IV. Kisegítők

961	*Kísérleti munkán dolgozó szakmunkás I.* 1500—2700	A kutatómunkát kiegészítő kísérleti eszközöket, munkadarabokat — műszaki leírások és rajzok alapján vagy e nélkül — önállóan készítő szakmunkás. Ebbe a munkakörbe kell besorolni a kutatómunkához kísérleti és egyéb eszközöket önállóan készítő, legalább 8 éves gyakorlattal rendelkező szakmunkást. A besoroláshoz szakmunkásvizsga szükséges.
962	*Kísérleti munkán dolgozó szakmunkás II.* 1200—2200	Feladata azonos a 961 kulcsszámnál leírt feladatkörrel. Ebbe a munkakörbe kell besorolni a kísérleti és kutatómunkán foglalkoztatott, 8 év alatti gyakorlattal rendelkező szakmunkást. A besoroláshoz szakmunkásvizsga szükséges.
963	*Betanított munkás* 950—1700	Ebbe a munkakörbe kell besorolni az intézet nem karbantartói munkán foglalkoztatott betanított munkását.
964	*Segédmunkás* 850—1500	Ebbe a munkakörbe kell besorolni az intézet nem karbantartói munkán foglalkoztatott segédmunkását.
965	*Kisegítő I.* *Karbantartó szakmunkás* 1200—2300	Ebbe a munkakörbe kell besorolni a karbantartói munkán foglalkoztatott szakmunkást. A besoroláshoz szakmunkásvizsga szükséges.
966	*Kisegítő II.* 950—1700	Ebbe a munkakörbe kell besorolni a vizsgázott fűtőt, valamint a karbantartói munkán foglalkoztatott betanított munkást.
967	*Kisegítő III.* 850—1400	Ebbe a munkakörbe kell besorolni a hivatalsegédet és a karbantartói munkán foglalkoztatott segédmunkást.
968	*Kisegítő IV.* 800—1150	Ebbe a munkakörbe kell besorolni az egyéb kisegítő dolgozókat (pl. a házfelügyelőt, felvonó-kezelőt, takarítót, konyhalányt stb.).
969	*Őr* *Portás* 800—1150 1000—1450 1200—1700	 Napi 8 órás, napi 10 órás, napi 12 órás munkaidővel.
970	*Gépkocsivezető*	Munkabére megállapítására a vonatkozó külön jogszabály az irányadó.

Munkaköri csoportosítás az információs adatok összesítése szempontjából:

Az *A) Tudományos kutatók* munkaköri csoportba tartoznak a 911—912, 915—916, 921—925 kulcsszámú munkakörök.

A *B) Egyéb tudományos és műszaki alkalmazottak* munkaköri csoportba tartoznak a 917, 926—931, 937—940, 954—957, 961—962 kulcsszámú munkakörök.

A *C) Gazdasági és ügyviteli alkalmazottak* munkaköri csoportba tartoznak a 913—914, 918, 932—936, 951—953 kulcsszámú munkakörök.

A *D) Kisegítő és egyéb alkalmazottak* munkaköri csoportba tartoznak a 963—970 kulcsszámú munkakörök.

Közlemények

A Központi Statisztikai Hivatal

közleménye

a statisztikai adatgyűjtés rendjéről

Az 1952. évi VI. tv., az 500/20/1953. M. T. sz. határozat, a 10148/1957. G. B. sz. határozat, a 9/1958. G. B. sz. határozat és a 33/1967. (VIII. 28.) G. B. sz. határozat rendelkezései alapján a statisztikai adatgyűjtés rendje 1968. január 1-től a következő:

1. Országosan egységes statisztikai beszámolási rendszeren a Központi Statisztikai Hivatal elnöke által elrendelt és engedélyszámával ellátott beszámolójelentések (jelentőlapok, összesítések) és az azokkal összefüggő fogalmi meghatározások, nomenklatúrák összessége értendő.

2. A minisztériumok (országos hatáskörű szervek), tanácsok és minden más adatszolgáltató (állami, társadalmi és szövetkezeti szervek, vállalatok stb.) kötelesek gondoskodni a Központi Statisztikai Hivatal országosan egységes beszámolási rendszerében foglalt adatigények teljesítéséről (adatszolgáltatás, összesítés, feldolgozás).

3. A minisztériumok (országos hatáskörű szervek) a Központi Statisztikai Hivatal országosan egységes beszámolási rendszerében nem szereplő, de feladataik ellátásához szükséges adatokat a felügyeletük alá tartozó adatszolgáltatóktól saját hatáskörükben gyűjthetik be.

4. A minisztériumok (országos hatáskörű szervek) a felügyeletük alá nem tartozó adatszolgáltatóktól statisztikai adatokat csak az adatszolgáltatók felügyeletét ellátó minisztérium (országos hatáskörű szerv) és a Központi Statisztikai Hivatal előzetes egyetértésével gyűjthetnek be.

5. A megyei, megyei jogú városi és a fővárosi tanácsok a Központi Statisztikai Hivatal országosan egységes beszámolási rendszerében, illetve az egyes minisztériumok (országos hatáskörű szervek) beszámolási rendszerében foglalt adatokon felüli, feladataik ellátásához szükséges adatokat a saját felügyeletük alá tartozó adatszolgáltatóktól saját hatáskörükben gyűjthetik be.

Az említett tanácsok felügyeletük alá nem tartozó adatszolgáltatóktól statisztikai adatokat csak az adatszolgáltatók felügyeletét ellátó minisztérium (országos hatáskörű szerv) és a Központi Statisztikai Hivatal előzetes egyetértésével gyűjthetnek be.

6. A Központi Statisztikai Hivatal országosan egységes beszámolási rendszerében foglalt adatgyűjtését — beleértve az egyszeri adatgyűjtéseket is — a Központi Statisztikai Hivatal elnöke, — a minisztériumok (országos hatáskörű szervek) beszámolási rendszerében foglalt adatgyűjtéseit — beleértve az egyszeri adatgyűjtéseket is — (szükség esetén a 4. pontban meghatározott egyetértés mellett) a miniszter (az országos hatáskörű szerv vezetője), — a megyei, megyei jogú városi és a fővárosi tanács adatgyűjtését (szükség esetén az 5. pontban meghatározott egyetértés mellett) a tanács VB elnöke rendeli el.

Az elrendelés tényét és az elrendelés számát (engedélyszámot) minden egyes beszámoló jelentésen (kérdőíven) fel kell tüntetni.

7. A 4. és 5. pontokban foglalt, a Központi Statisztikai Hivatal részéről megkívánt egyetértés nyilvánítása a minisztériumok (országos hatáskörű szervek) adatgyűjtései esetében a Központi Statisztikai Hivatal elnökének, tanácsi adatgyűjtés esetében a Központi Statisztikai Hivatal illetékes megyei, illetve fővárosi igazgatósága vezetőjének hatáskörébe tartozik.

8. A minisztériumok (országos hatáskörű szervek) és tanácsok az általuk elrendelt és végrehajtott statisztikai adatgyűjtéseknél nem térhetnek el a Központi Statisztikai Hivatal által az országosan egységes beszámolási rendszerben megállapított fogalmi meghatározásoktól.

9. A minisztériumokon (országos hatáskörű szerveken) a fővárosi, megyei és megyei jogú városi tanácsokon kívül minden más állami, társadalmi és szövetkezeti szerv, intézmény olyan statisztikai adatgyűjtést, melynél az adatszolgáltatás kötelező, csak akkor hajthat végre, ha azt az adatgyűjtést végrehajtani kívánó szerv, intézmény felett felügyeletet ellátó minisztérium (országos hatáskörű szerv) vagy tanács a 6. pontban meghatározott módon elrendelte.

10. Az adatszolgáltatásra felhívottak csak olyan adatszolgáltatást kötelesek teljesíteni, amely a közleményben foglaltaknak megfelelően van elrendelve, és ez a tény — az engedélyszámmal együtt — a beszámolójelentésen (kérdőíven) fel van tüntetve.

Központi Statisztikai Hivatal

FOGADÓÓRÁK

A Magyar Tudományos Akadémia főtitkára *minden hétfőn* 13—15 óráig — bármilyen természetű ügyben — fogadóórát tart. A Magyar Tudományos Akadémia tagjainak más időpontokban is rendelkezésére áll.

Elnökségi Titkárság

Tolnai Gábor akadémikus, a Tudományos Minősítő Bizottság elnöke minden *pénteken* 13—14 óráig, *Tétényi Pál*, a kémiai tudományok doktora, a Tudományos Minősítő Bizottság titkára pedig minden héten *csütörtökön* 14—16 óráig tart fogadóórát.

Tudományos Minősítő Bizottság Titkársága

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

Index: 25.105

AKADÉMIAI KÖZLÖNY, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja. Megjelenik rendszerint havonta kétszer. — A szerkesztésért felelős: a Magyar Tudományos Akadémia Elnökségi Titkárságának vezetője.

Kiadja: az Akadémiai Kiadó, Budapest V., Alkotmány u. 21. — Felelős: Bernát György, az Akadémiai Kiadó igazgatója — 800 példány

A kiadvány előfizethető a POSTA KÖZPONTI HÍRLAPIRODÁNÁL, Budapest V., József nádor tér 1. és *bármely postahivatalban.*
Csekkszámlaszám egyéni: 61 257, közületi: 61 066, MNB egyszámlaszám: 8.
Előfizethető és példányonként megvásárolható az AKADÉMIAI KIADÓ-nál, Budapest V., Alkotmány u. 21. Telefon 111-010. Csekkbefizetési számla: 05 915,111-46, MNB egyszámlaszám: 46; az AKADÉMIAI KÖNYVESBOLTBAN: Budapest V., Váci u. 22., telefon: 185-612.
Előfizetési díj egy évre: 48,— Ft.

67.64836 Akadémiai Nyomda, Budapest — Felelős vezető: Bernát György